Magyar Nyelvtan. Wörös

(Szótárok)

15.
I.–II.–III.–IV.
Kiadat.

Gazdag Szótár

Magyar-Német és Deák nyelvben régi Rév-Komáromi
helyes
Számos Vevőihez, hazája nyelvének szeretetéből, a valljonlétéhez vonzódás
tanúja Veszprémerdőhegyén. 1814.

I Kötet A–E betüi XII. XIII. XIV. XV a
valódi számmal jelölve.

II " F–G–H betüi XVI. XVII. XVIII jegy-
mal jelölve.

III " I–K–L " XIX. XX. XXI jz.a.

IV " M–N " XXII. XIII jz.a.

Itt a Vérűnek nagyszabású, úgy tárgyát, szerint hogy vala
dolgozatát végig.

Jegyzés: Idővel Szótárom IV Kötetekben egy még rövid Magyar-
Latin és Latin-Magyar Szótárt közlendek,
mindenkit A–tól Z–ig terjedő. 13. Szám alatt.

I füzet 12 ívekben (Magyar–Latin)
II " 9 " (Latin–Magyar)

Nyelvtud. Is. Szótára
I. kötet

I. Kötet

A—E.

Gaz dag Szótár.

Simai Kristóf tól.

1. A.

Gazdag Szó-tár,

mellyet

Magyar, Német, és Deák nyelven ízt Rév-komáromi Simai Kristóf Kegyes Oskolai Pap, a' Rajzolásnak xen. des Tanítója.

Hlöcmötz-bányán 1814.

Motto.

Quatenus negatur nobis diu vivere, relinquamus aliquid, quo nos vixisse testemur.

Apraja magyarok mind itt van! Plin.

A.

A, vagy a, első betü a' Magyar ABC-ben: Az á-t sem ös. mexi, annyira tudatlan: nr ist so unwissend, dass nn nicht mit nimmt das AL'S Lann. Adeo ignarus est, ut nec Pri. mam litteram noscat. expers litterarum. Nep. Még most- is tsak az á-val veszödik: még nem tudományos: nn ist annoch im Gnosse nn St: nn fangt nur an zu lernen. Adhuc elementa discit. Sen. Pri. mas etiamnum litteras discit. Quinct.

A', vagy a' e' helyett az: dem, Dat. Sing. artic. 1. A' nap: die Sonne. Sol, olis, m. Cic. A' szép még az ostobát-is meg-indittya: Das Schöne rühret selbst den Stumm. Pulchritudo etiam stolidum movet. Cic. Az a' hire, hogy-nt gehört die Rede, dass — Fama est, — Cic. 2. A' ki: der, die. welcher, welche. Qui, quae. A' mi: was? Quod. 3. Amaz a'! ja, nae, jawohl, ja wohl? Ille, a, ud.

A' hogy: wie. Ut, uti, sicut. A' hol: wo, wr. Ubi. A' mi kor: wann. Dum, quum. A' minap: neulich. Nuper, no. vissime. Cic, nuperrime. Cic. A' mint mondgyák: wie man sagt. Ut ferunt. Cic, sicut fertur. Cic. A' szerint, a' mint — immassen, nach dem, als- so, wie. Prout. A'hol a'! jetzt! sieh da! Ecce ibi! Cic.

Aáron, -nnak, -nt: heraest név: Aaron, Aaron, ntis, m. Nom. Prop. Vici.

Aba, -bának, -bát: alább'-való fe. jér Posztónak Neme: wollenes grobes Tuch. Pannus albus sortis vilioris. Nem kell a' skárlátot egybe-vetni az abával: man soll nicht mit dem groben Tuch nicht vergleichen. Non est pretiosus pannus cum vili comparandus. Cic. vagy: Még kell a' Fö Rendet az alsót választani: man soll die höhern Stände von den niedrigern unterscheiden. In amplissimo dignitatis statu collocati distinguendi sunt à plebe infima. Cic.

Abaj, adj. elegyes, kevert, selejtes: vermengt, vermischt. Promiscuus, a, um. Liv.

Abajdotz, adj. elegyes, kétszeres, kevert, selejtes: z. B. buza, gabona: Mit gemischter Getreide, vermischte Korn. Frumentum mixtum. Colum. — promiscuum. Plin. Abajdotz káposzta: Mit Plin Kohl. Crambe, es, f. Plin.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Abajdotros, adj. k. elegyes: hetero
mischt. Mixtus, a, um —, prae.
miscuus, a, um. Liv. Abajdotros
élet: nimo heteromischte Fünkst.
Annona promiscua. Liv. 2. ki-
ben kiben vagyon valami abaj-
dotros; ki-vetö, ki-vetni-való:
nin jeder Ort in Pris ntwas
fostnen fastes, niemand wird
ohne Ursachen gefunden.
Civis incest mendosum Quid
Nemo sine Crimine vivit.

Abajdotros. „ Prov. „ Prosodni, -sodomdike, Promiscue
Abajgás, -snak, -st: kiábálás: fabricr.
Ders Gregsmy. Clamor, oris,
m. Cic. Vociferatio, onis, f. Cic.

Abajgatni, -gatok, -gat; -gatom,
-gattya: bolygatni, kergetni
üldni, kajtani, zaklatni: be-
unruhigen, stören, stumm jagen,
pressen, plagen, beunruhigen.
Cogere, Terr. divexare. Cic. Ma-
le multare. Plaut. A' szegény
ség abajgattya öket: die Ar-
muth plagt sie sehr. Dif-
ficultas domestica Angit Cum.
Cic. A' szomszéd vidékeket
abajgatni: die benachbarten
Gegenden beunruhigen.
Finitimas Regiones Vexare.
Nep. Az ijesztö lelkek (ki-
sértetek) abajgattyák öket:
die Gespenster stören sie
im. Larvae Cunctos agitant.
Plaut. Vadakat abajgatni:
aus Wild jagen. Agitare
feras. Cic.

Abajgani, abajogni, -jgok, -jog,
v. jg: stöhnen. Blatire.
Plaut. clamare. Plaut. Vocife-
rari. Cic.

Abárclani, abárcolni, -rclok, -rcol,
-rclom, -rcollya. k. kabaró vés-
szövel sodorni: mit einem Rüh-
= Fremlöffel um rühren, quir-
len. Rudicula agitare, -per-
agitare. Colum. 2. Fett
abárclani: a' fött húsnak le-
szürni a' levét, 's azt meg-tiszto-
gatni: das ausgesottene Fleisch
seihen. Elixam Carnem per-
colare, et à Labecutis purgare.
Tüdöt abárcolni: art vörben
meg-főzni, die Lungen im Was-
ser kochen, und abseihen. Elixa-
re Pulmonem. Apic.

Abárclás, -snak, -st: a' fött húsnak
meg-tiszto gatása: das Fleis
chen. Elixae Carnis percola-
tio, et Perpurgatio, onis, f.

Abárcló kalán, -nnak, -lánt, ü
-lanat: dem Fleisch Löffel.
cochleare de spu-
matorium, aris, ii, n.

Abárcló tál, -lnak, -lat: dem Fleis
nersch. Catinus Carnarius, i, ii, m.
Horat.

Abárcló veszszö, -öncke, -öt: dem Gesind
ler. Rudicula, ae, f. Colum. Vala-
mit a' tüztül el-venni, és abárcló
veszszövel jól fel-sodorni, fel-
-rcni: etwas vom Feuer ab-
nehmen, und mit einem Löffel
Holzen fleissig umrühren.
Ab igne removere aliquid,
et rudicula lignea percagita-
re. Colum.

Abárcló villa, -llának, -llát: die
Fleischgabel. Cercagra, ae, f.
Martin. Fuscina Carnaria,
ae, f.

Abárolt lév, -vnek, -levet: die Fleisch
brühe. Elixae Carnis jurulen-
tum, i, n.

Aba-új Vármegye, -gyének, -gyét:
die Abaújwarer Gespan-
schaft. Comitatus Abaújva-
riensis, us, is, m. Belius.

Abba: in den, in die, in das? In

illud: én ~~gem~~ is sainte abba a' dolog-ba, holott mellyben — Abban ne avatom magamat: én nincsen ~~is~~ abban a dologban. ~~Quod me non ingeram. En mennyen is~~ ~~abban nincsen hogy én~~ ~~abba a dologba ne avatkozzam.~~ Hanc rem ne non ingeram. Sec. A' minek nem erdesz, abba ne avatkozz magadat. illud. A' minek nem erdesz, ab., ba ne avasd (ne avatsd) magad at: jó vagy Ti, hogy sincs mitsoda, vagy csak Ti ebben ne bizzatok, mijesse sincs nincs valamin. Quam non noveris artem, ad eam te non ingeras, vel, ei te non ingeras. Ter.

Abban; in dem, in der, in dem. In — Abban az időben: zur selbigen Zeit. Tunc temporis. Just. Abban forog a dolog. Um diesen Punct dreht sich der Streit. In eo res vertitur. Liv.

Abban-hagyni, -gyok, -hagyó -gyom, -gytam: bleiben lassen, unterlassen, von etwas aufhören, etwas aufgeben, ablassen, abstehen davon, im Stich lassen. Desistere. Cic. intermittere. Cic. interrumpere. Caes. Negligere. Cic. relinquere. Cic. Supersedere. Plaut. Abban-hagyni az adakozást: sein Vermögen bleiben lassen. Retractare largitiones. Plin. De recket abban hagyom (nem szóllok most erekről): diese übergehe ich mit Stillschweigen. Sed haec missa facio. Plaut. Abban hagyta a' katonaságot: nur sat den Waffen abgesagt, und dem Kriegen. Ab armis recessit. Cic. Hagyjgy abban Mindent: lömm mit allen dasl. Omitte —, te

linguae omnia. Cic.

Abban maradni, radok, -rad: darin bleiben. Non discedere, non recedere, linguere aliquid. Nep. 2. auf Jemen, unter bleiben. Omitti. Cic. praetermitti. Cic

Abbeli, adj. áffele, azon időbeli: der vorhergehend, dieses Jahr. Ejus generis, ejus modi, ejus temporis.

Abból: von dem, von der. Ex eo, inde, adv.

A'bel, -belek, -bet: Adam's és Éva' második szülötte: Abel. Abel, elis, m. Bibl.

A'bel-fü, -ünek, ünvet, ~~ünek~~ Zisen-Zoren, Abelmoschus. Hibiscus Abelmoschus. i, m. Plin.

A'bétze, -tzének, -tzét: das Abc. das Alphabet. Alphabetum, i, n. Plin. Még az Abétzen sem mentél által: ~~Még~~ Du bist nicht einmal mahl das Alphabet durchgegangen. Tiro adhuc et rudis es. Cic. Ne Aesopum quidem tu vidisti. Prov. Az ökreök meg-ették az abetzéjet: tudatlan mintázza, más: das wird von dem Jungen gelernt, das nichts gelernt hat.

A'bétze-tanító, -ónak, -ót: Abcschüler, Abcjütz. Alphabetarius, ii, m. elementarius, ii, m.

A'bétze, -tzének, -tzét: das Abc. das Alphabet. Alphabetum, i, n. Plin. Még az Abétzen sem mentél által: Du bist nicht einmahl das Alphabet durchgegangen. Tiro adhuc et rudis es. Cic. Ne Aesopum quidem tu vidisti. Prov. Az ökreök meg-ették az abetzéjet: tudatlan mintázza, más: das wird von dem Jungen gelernt, das nichts gelernt hat.

Indoctioe asino. Prov. A'bétszt tanúlni: Das ABC lernen. Alphabetum discere. elementa discere. Horat.

A'bétzis, adj. p.o. Gyermek: ihre ersten Gründe oder den Anfang, das ABC. lernend. Puer elementarius. -i, -ii, m. Capitol.

A'bétzis könyv, -vnek, -vet: das ABCbuch. Libellus alphabetarius, -i, m. A'bétzis tábla, die ABCtafel. Tabella abecedaria, -ae, f.

A'bétzre-tanító, -ónak, -ót: Abcschüler, Abcschütz. Alphabetarius, -ii, m. elementarius, -ii, m. Capit.

Ablak, -knak, -kot: das Fenster. Fenestra, -ae, f. Cic. Drótos, drótozott ablak: ein mit Draht geflochtenes Fenster. od. Draht-Fenster. Filis ferreis clathrata fenestra. Fiókos ablak: das Fach-Fenster. Fenestra recipiens. Kerek ablak, rundes Fenster. Fenestra orbiculata. Lántzos ablak: das Gliederfenster. Fenestra membranis vestita. Rostélyos ablak: das Gitterfenster. Fenestra clathrata. Téli ablak: das Winterfenster. Fenestra hiemalis. Üveg ablak: ein Glas-Fenster. Fenestra vitrea. Vak ablak: ein blind- oder Scheinfenster. Risers, i, m. Non. Lumen, -inis, n. Hor. Ablakot vágni à falon: ein Fenster durch die Mauer brechen. Lumen immittere. Minden házának mellyének több ablaka vólna: welches Haus immer mehrere Fenster

Nulla domus fenestratior est. Plaut. Az ablakon kinézni: durch Fenster hinaus sehen, zu dem Fenster hinaus sehen. Ex fenestra prospectare. Liv.

Ablakas, -kos, -kot: adj. p.o. Kamara ninos Fenestris carens, -entis, -i, n. — Cubile caecum, -i, n. — Quod fenestris caret.

Ablak-ajtó, -ónak, -ót: Fenstergitter, Fensterverschrank: Cancelli, -orum, m. pl. Fenestrale, -is, n.

Ablak-árnyék, -ékot: Fensterschatten. Umbra fenestralis, -is, f.

Ablak-bélés, -lésnek, -lést: Fensterfutter. Fenestrae vestitus, -us, m.

Ablak-bélő, -lőnek, -lőt

Ablak-karika, -kának, -kát: der Fenster-Gitter. Clatrum fenestrae, i, lis, n. Gitter.

Ablak-szárny, -nyának, -nyat, der Fensterflügel. Ala fenestra, ae, f. Plaut.

Ablak-tábla, -lának, -lát: der Fenster-Laden. Valva fenestrarum, arum, f. Cic. Ablak-táblátska, -üveg-táblátska der Fenster-Tafel. Tessera fenestrae, ae, f.

Ablak-vasalat, -tnak, -tot: der Fenster-Beschlag. Munimentum fenestrae ferreum, i, ci, n.

Ábra, -ának, -át: ábráz, ábrá-zat, Kép, Forma, Gestalt, Gesicht, Antlitz, Oertza: der Gesicht. Effigies, ei, f. Cic. facies, ei, f. Gesicht. figura humana, ae, f. Cic. imago, inis, f. Cic. Vultus, us, m. Cic.

Ábrahám, -mnak, -mot. Abrahamum. Abrahamus, i, m.

Abrak, -knak, -kot: der Pferde-Futter. Avena, ae, f. Pabulum [redacted] equarium, ii, n. Val. Max. Egy egynapi [redacted] (egy napra-való) abrak, és szénája Kirtiőnek. Demensum Pabuli i, n.

Abrakhoz-való, adj. zum Futter dienlich. Pabularis, e. c. Colum.

Abraki, adj. p. o. kevert: gemischtes Futter. Farragi-nacia, iorum, n. Colum.

Abrakolás, -snak, -st. der Futtergang. Pabulatio, onis, f. Varr.

Abrakolni, -kolok, -kol, -kolom, -kolja: 1. Lovat etetni: füttern. Pabulare. Colum Cibare. Colum Lovat abrakolni: der Pferd füttern. Equum pabulare, equo pabulum

pabulare. Colum. Al lovak abrakolttatnak: Sir ételnek wrandan gyúttatni: Equi pabulantur. Colum. V. verni: ételnyen, mit disznyón tartanak. Percutere. Cic. Verberibus exsatiare. Plaut.

Abrakoló, -lónak, -lót: akit vagy ami abrakol. Pabulator, oris, m. Cas.

Abrakolt, partic. abrakoltatott: gyúttatott. Pastus, a, um, pabulatus, a, um. Colum. Nem abrakolt: ungyúttatott. inp. pastus, a, um. Virg.

Abrakos, adj. p. o. ló: az ki bőven szokott gyúttatni vagy ételtetni. pabularis —, vel pabulatus equus. is, i, m. Colum.

Abrakos-láda, -dának, -dát: Jászol gyúttatni. Arca pabularia, —pabulatoria, ae, is, f.

Abrakos-tarisznya, -ának, -át: gyúttatni való. Saccus pabularis i, is, m. —pabulatorius. Colum.

Abrak-pénz, -nek, -et: a' vagy akinél a' lovak gyúttatnak. Hordearium ii, ei, rius, n. Fest. pecunia pro pabulo.

Abrak-válu, -únak, -út: akit gyúttatnak. Alveus pabularis, ei, is.

Ábrázolni, -rázolok, -rázol, -rázolom, -rázolja: ábrázni, abrázolni: abbilden. Effingere, Cic. figurare, Plin. formare. Cic.

Ábráz, l. Ábrázat.

Ábrázat, tnak, -tot: arczúlat, kép, orcza: Lat. Gesicht, Angesicht. Effigies, ei, f. Cic. facies, ei, f. Quint. Vultus, ûs, m. Cic. Díszes, tiszteséges ábrázat: ein ansehnliches freyes Gesicht. Facies liberalis, Ter. El-aggott meg-fonnyadt ábrázat: ein gewaltenes, zusammen gefallenes Gesicht. Rugosa facies, Ember ábrázat: eine unförmliche Gestalt. Informata forma, -species, ei, f. Cic. Esmérczetlen ábrázat: ein unbekanntes Gesicht. Peregrina facies. Plaut. Egyenes arcze mutató ábrázat: ein aufrichtiges, redliches Gesicht. Integra facies. Martial. Fanyar szavanyú ábrázat: ein sauers, verdrüßliches Gesicht. Caperatum supercilium. Hor. Fiatal ábrázat: ein junges Gesicht. Juvenilis vultus. Fabor ábrázat: ein finsteres Gesicht. Ingenua facies. Martial. Förtött ábrázat: ein gerunzeltes Gesicht. Fractas vultus, atis, f. Cic. Istenetlen ábrázat: ein gottloses Gesicht. Peregrina, ignota facies. Plaut. Kegyes ábrázat: ein gütiges, mildes Gesicht. Indulgentior facies. Quint. Kerek ábrázat: ein rundes Gesicht. Rotunda facies. Homor ábrázat: ein finsteres Gesicht. Obducta —, caperata frons, vultus acerbus. Ránczos ábrázat: ein mit gerunzeltem Gesicht. Rugosa facies. Claud. Részletes ábrázat: ein genaues Gesicht. Fractas vultus, atis, f. Cic. Szép ábrázat: ein schönes Gesicht. Forma bona. Ter. liberalis facies. Terent. Tekintetes ábrázat: ein ansehnliches Gesicht. Dignitas vultus, atis, f. vel forma. Cic. Tettetett ábrázat: ein verstelltes Gesicht: simulatus, fictusque vultus. Cic.

Izendes, vidám ábrázat: ein lustiges, munteres Gesicht. Tranquilla et hilaris facies. Cic. Vig ábrázat: ein munteres Gesicht. Hilaritas vultus, blandus vultus. Cic. Az ábrázatnek: Sir Gesichts. Ad vultum. Cic. Mitsoda ábrázat? Was für ein Gesicht ist das? Quam vultum habet? Plaut. Az ábrázatja szerint: nach dem Gesichte. Ex vultu. Cic. Ábrázatban: im Gesichte. In vultu. Cic. Ábrázatból jövő: aus dem Gesichte kommend. Ex vultu. Cic. Ábrázatlan, -talanság: Unförmig, Unförmigkeit. Informis, is, e. Cic. Informitas, atis, f. Cic.

Szendes, vidám ábrázat: nin ziñ" fizns, ünd fmöliches Gnsicht. Tranquilla et serena frons. Cic. Vég ábrázat: nin lüstiges, bnn" ligtes Gnsicht. Vultus facilis, blandus, suavis, jucundusque. Az ábrázat tzégéce a Szívnek: die Darstellung des Gemüths ist das Gnsicht. Imago animi est vultus. Cic. Komorjavanyú ábrázatot mutatni: nin finstres, sünres Gesicht zeigen. Horridum et tetrum exhibere vultum.

Az attyának ábrázattyát viselni: dem Vater ähnlich sehen. Referre patrem ore. Virg.

Ábrázattyának is mérni valakit: einem vor das Gnsicht Lumen. De facie nosse alicui. Cic. Valakivel egygy ábrázatu vagyok: mit jemand ein ähnliches Gnsicht haben. Facies alicujus regere. Cic. Minö ábrázatu az az ember? wie ist sein Gestalt? Qua facie est homo ille? Plaut. Kis ábrázat: ein kleines Gnsicht. Vultus, i, m. Ábrázat vonásai: die Züge des Gnsichts? Lineamenta oris. orum, n. Cic.

Ábrázatból jövendölö: -ö, -nde, -öt: ein Wahrsager aus dem Gnsicht, ein Menschen. Metoposcopus, i, m. Plin. Physiognomon, onis, m. Cic.

Ábrázatból-való jövendölés: -ses, -sis, -st: Kunst aus dem Gnsichte einen Menschen wahrsagen zu können. Metoposcopia, ae, f. Plin.

Ábrázatlan, adj: ungestaltet. Informis, e. c. ineffigiatus, a, um. Gell. V. Ábrázatos.

Ábrázatos, adj: gebildet, erbzn. bildet. Effigiatus, a, um. Appul.

Ábrázatoska, -kának, -kát: das Gnsichtchen. Vulticulus, i. m. Cic.

Ábrázatról-való tudomány, -nynak, -nyt: die Physiognomia, Physiognomonia, ae, f. Gr. Cic.

Ábrázni, -rázok, -rázol, -rázom, -rázolja: abbilden. Adumbrare, delineare, effigiare, figurare. Az attyát ábrázza gnicsi, und ähnlich. Ore referet patrem. Virg. Ábrázni is mérni valakit, einem vor das Gnsicht Lumen. De facie nosse alicui. Cic.

Ábrázolás, -snak, -st: die Abbildung. Effigiatio, onis, f. Appul. figuratio, onis, f. Vitr. Elöleges ábrázolása valaminek: die Entwerfung einer Sache. Rudis adumbratio rei alicujus.

Ábrázolat, -tnak, -tot: 1. Kaj. Zolat: die Zeichnung, der Abriß Adumbratio, onis, f. Cic. delineatio, onis, f. Exemplum Pictum. i, n. Vi. etc. 2. die Gestalt, Bildung des Gnsichts. Figura, ae, f. Cic. Lineamentum, i, n. Cic.

Ábrázolhatatlan, adj. Unbildsam. Ineffigiabilis, e. c. Tertull.

Ábrázolni, -zolok, -zolt, -zolom, -zoltya: abbilden. Adumbrare, Cic. delineare. Plin. Effigiare. Prud. Valakit ábrázolok; hasonlitok hozzá: ich setze jemanden gleich. Similis

sum alicui. Cic. 2. magában képzelni: azt magamban ábrázolni sem tudom: ich kann mirs nicht nur mit Worten vorstellen. Hoc nec animo cogitare possum. Plin.

Ábrázoló, -znak, -ót: ein Abbilder. Effigiator, oris, m. August. Figuxator, oris, m. Arnob. Formator, oris, m. Plin.

Ábrázoló-kép, -nek, -pet: ein Vorzeichen, Zeichen. Symbolum, i, n. Plaut.

Ábrázoltatott, partic. gebildet, gesonnt. Figuxatus, formatus, a, um. Cuinct.

Ábrázolva, adv. 1. abgebildet. Adumbrate. Lucr. ábrázolva elé adott gyü mölcs: Abgebildete Früchte. Deformati fructus, ecum tenus. m. Cuinct. 2. figürlich, uneigentlich. Figuxate. Ascon. Symbolice. Gell. translative, typice. Bibl. 3. versuchsweise. Re praesentatione experimendo.

Abcints, l. Abconts

Abconts, -tsnak, -tsot: Aus Faßdauben. Circulus doliaris, i, is, m. Vas abconts: ein hölzern Faß. circulus doliaris fexxeus. Abcontsot üt ni, verni a' kordóra: Gränzen binden, Reifen um Fäßer legen. Circulis vasa cingere. Plin. Circulum adactare dolio.

Abcontsolás, -snak, -st: das Binden der Fäßer mit Reifen. Cinctura, -, ligatio doliorum circulis facta. a, onis, f.

Abcontsos, adj. mit einem Reif fen belegt. Circulis cinctus munitus, a, um. Abcontsos szokenyg: ein Reifrock. Fungosa: muliebris turgida, ae, f.

Abcontsozni, -tsozok, -tsoz, -tsozom, -zza: mit einem Reif belegen, -binden. Hoc dolium abcontsozni: ein Faß mit Reif belegen. Dolium vincire. Voss. - circulis cingere, munire. Plin.

Abcosz, -sznak, -t: Ein Tischtuch, Mappa mensalis major. a, orum. f. Távos (chabos, ixatos, vágos) abcosz: ein Zwilch gebleumt Tischtuch. Mappa mensalis major, bilice text

Abcsud-bánya, nyának, nyát: Várcos Erdélyben: ein Bergwerk mit Feuer Kupfer Zinnober Lüneburger Arsenik

Abcsudás, Gewalt die Flutten Aurcaria, ae, f. Beling.

Abcsuta-ürröm, -nnek, -emöt: Wermuth. Artemisia Abcsutanum. ae, f. Linn.

Adakozás, -snak, -st: die Mildthätigkeit. Beneficentia, f. Cic. Largitio, onis, f. Cic. liberalitas, atis, f. Cic. Munificentia, ae, f. Plin. JC. Jószívüség

Ingyen-való adakozás: die umsonst mitgetheilte Gnade. Gratuita liberalitas. Cic. Önként-való adakozás: ein freywilliges Geben. Donum gratuitum. i, Cic. Tékozló adakozás: eine verschwenderische Freygebigkeit. Prodiga-, profusa liberalitas. Cic. Természet' adakozása: die freywillige Gnade der Natur. Munificentia Naturae. Plin. Vala

Ad.

kit adakozásra bírni: jemanden zum Schenken zum Freygebigkeit bewegen. Animum alicujus addmovere ad benefaciendum. Cic.

Adakozni, -zom, -zik: schenken, -geben. Largiri. Cic. V. ki-el-kiadni. A' más. ember's adakozni: jemanden zum Geschenke geben. Largiri ex alieno. Cic. Bőven adakozik (ád) á szegényeknek: reichlich gibt den Dürftigen mildthätige Almosen. Largam dat egenis stipem. Catull.

Adakozó, adj. mildthätig, freygebig. Largus, a, um. Cic. Nem adakozó: fösvény, szűke-markú: unmildthätig. Illiberalis, e. c. Cic. immunis, e, Plaut.

Adakozó adás, -snak, -st: böven adás: das Schenken. Largitio, onis, f. Cic. Az adakozó adásnak nintsen fenéke. Das Schenken hat keinen Boden. Largitio fundum non habet. Cic.

Adakozóság, -gnak, -got: die Freygebigkeit. Liberalitas, atis, f. Cic. V. Fösvénység. Adakozósággal meg-vesztegetni a' népet: das Volk mit Verschwendungen bestechen. Populum largitione corrumpere. Cic.

Adakozó-szívű, adj. mildthätig. Benignus, a, um. Cic. liberalis, e. c. Cic.

Adakoztatni, -tatok, -tat valakivel: adakozásra bírni valakit: jemanden zum Schenken bewegen. Facere,

ut quis largiatur. Cic.

Á'dám, -mnak, -mot: Adam. Adamus, i, m. N. P. viri. Á'dám' atmája: á' gégének tsontja: der Apfel am Halse. Pomum Adami. Frommann. Dorat. V. Ádámi. i, n. Á'dám' mostoha: Eva. Labes Adami. Originale peccatum.

Adandó, adj. p. o. alkalmatossággal, első adandó alkalmatossággal: bey nächster günstiger Gelegenheit. Data prima occasione. Cic.

Adás, -snak, -st. 1. das Geben. Datio, onis, f. Varr. Praebitio, onis, f. Auct. Vit. Nehány adás: ein Geschenk. Praebitio, onis, f. porrectio, onis, f. Cic. Törvény adás, die Gesetzgebung. Datio legum. Cic. 2. el-adás: das Verkaufen. Venditio, onis, f. Cic.

Adás-vevés, -snek, -st: der Verkauf, der Tausch. Negotiatio, onis, f. Cic. Venditio, onis, f. emtio, onis, f. Cic. Mundinatio, onis, f. Cic. Itt az adásnak-vevésnek nagy divatja vagyon. Hier ist ein grosser Verkauf. Hic magna est negotiatio. Cic.

Á'dáz, adj. dühödött, dühös, mérges, veszett: wüthend, toll, wüthig. Furens, ntis, o. Cic. furibundus, a, um. Hor. furiosus, a, um. Cic. rabidus, a, um. Plin. rabiosus, a, um. Plaut. Á'dáz gyermek: genosz-, istentelen fiú: ein ungerathener Sohn. Nefarius, Pa-dithspuer, ii, eri, m. Cic. Á'dáz szerencse: ein grund böses Glück. Infesta-, infana-, i

ditissima fortuna. a, f. Cic.

Adatandó, adj. was gegeben werden soll. Dandus, a, um. Elsö adatandó alkalmatosság, frei, sö gegeben werden soll. Danda species occasione. Cic.

Adathatni, -hatok, -hat, -hatom, hattya: 1. Können geben lassen - Posse dari facere. 2. Ei öter Katonák közé adathatom: ich kann ihn noch unter die Soldaten geben lassen. Possum facere, ut in Militiam adscriptus vareat. Auct. Vict.

Adatható, adj. der kann gegeben lassen. Dari facere potens, ntis, c.

Adatni, -datok, -dat; -datom, datnya: 1. Geben lassen. Dari curare, - facere. Valamit adatok neki: ich lasse ihm etwas geben. Aliquid curo ei dari. neki adattam azt a ruhát: ich liess ihm das Kleid geben lassen. Ei curavi illam vestem dari. 2. adatom, adatik: p.o. Valakinek adatom: ich falle jemand an zu. Ego alicui obtingo. Cic. - obvenio. Cic. Tellyes hatalom adatik neki: es wird ihm alle Gewalt übergelassen. Omnis potestas permittitur ei. Cic. Az alusztekonyoknak nem adatik ezen szerencse. Diesen Glück nimmt niemanden im Dienste. Haec bona non deserentur dormientibus. Cic.

Egyegy ittal két dolog adatik (forditl [illegible] elö) elönbe: es werden ihm zugleich zwey Dinge dargestellt. Duae res simul ponuntur ante oculos. Cic.

Adató, -ónak, -ót: der Angesetzt, der etwas zu geben. Dari faciens, ntis, c.

Adatott, partic. angegeben, gegeben. Datus -, oblatus, tributus, a, um. Cic. Adatott ok: eine gegebene Ursache. Causa. Cic. Valakinek adatott [illegible] tisztség: eine aufgetragene Ehre. Datus honor. Cic. Sok helyrül adatott (összegyültt) pénz: Zusammengestossenes Geld. Collatum aes. i, eris, n. Terentl. Nap-világra adatott p.o. könyv: ein herausgegebenes Buch. Editus in lucem liber. Ekövel valakinek adatott: jemanden ungerufen gen. Alieni obtensus, a, um. Cic.

Ádáz. l. Ádász.

Ádázás, -snak, -st: der Grimm und Wüthen. Furitas, atis, f. Cic: insania, ae, f. Cic. rabies, ei, f. Sili. Ádázat, -zatnak, -zatot: die Wuth, die Tollheit. Furor, oris, m. Cic. rabies, ei, f. Sili. Ételre való ádázat: ein grimmiger Hunger. Rabies edendi. Virg.

Ádázni, -dázok, -dáz; -dázom, -dázta: grimmig, [illegible], wüthend, toll machen. Furiare. Auct. rabidum facere, - reddere. Cic.

A'dázó, adj. Das verpfand macht. Facialis, c. c. Adázó kuha | mellyé dössé tessi az embert, ha magára veszi: das Kleid, so den verpfand macht, dass er ganz sein. Vestis faciatis, is, f. Cic.

A'dázó-bürök, -knek, -ekét: Einer der Pfänder. Aethusa Cynapium. a, ü, Linn.

Addig, adv. 1. bis darin. Adusque, eousque. Colum. 2. so weit. Tenus, prep. eo — usque eo. So lange: Tam diu, usque dum. Cic. 4. unterdessen. Interea, Cic. interim. Ter.

Addig, adv. 1. bis darin. Adusque, eousque. Colum. Addig hajtsd, a'míg hajlik: biege bis sich biegen läst. Flecte, dum flecti potest. Cic. 2. Addig ér az ín határom: so weit erstreckt sich mein Grund. Ad eum terminum fundus meus est. Cic. 3. Addig, meddig: so lange, bis —. Donec, tamdiu, quamdiu —. Cic. 4. mind addig, még —: so lange als —. Tamdiu, donec. Colum. tamdiu, dum —, Cic. tamdiu, quoad —. Cic.

Addigtan, l. Addig.

Addogálni, -gálok, -gált; -gálom, gáltya: darreichen, Data, re. Plant. praebere. Colum.

Adhatandó, adj. 1. dem der gegeben kann. Qui dare potuit. 2. das, was gegeben kann werden. Quod dari potuit.

Adhatni, -hatok, -hat; -hatom; -hattya Gaben können. Dare posse. Hitelt nem adhatok neki: ich kann ihm keinen Glauben beymessen. Credi non possum, ut ei credam. Cic. Még in tegedd kátonáknak adhatlak: ich kann dich noch unter die Soldaten geben. Adhuc te pro eo inter milites dare. Ó nékedd semmit sem adhat: man kann dir nichts geben. Ille tibi nihil potest dare. Hogy'ad hattad arra magadat, hogy engem' gyülölnél? wie hast du dich dahin können, mich zu hassen? Quomodo in animum inducere potuisti, ut me odio haberes? Cic.

Adható, adj. 1. der da gegeben kann. Dabilis, e. c. Plaut. dare potens, ntis, c. 2. was man geben kann. Donabilis, e. c. Tertull.

Adjutáns, -snak, -st: a'látnál: der Adjütant. Adjutantius, ii, m. Adjutantis, m.

Admirál, -lnak, -lt: 1. tengeri fő hajós vezér: der Admiral, welcher einer Flotte commandirt. Qui praecst classi. Cas. Praefectus classis, i, m. Liv. 2. Admirál: fénylő tengs-tsiga: ein gezeichneter Admiral. Conus luxuriosus, i, m. Linn. conus admiralis luxuriosus, i, m. Linn.

Adni, adok, a'd; adom, adgya, add, adsza: 1. geben. Dare. Plaut. imperitari. Cic. praebere. Ter. tradere. Cas. tribuere. Cic. JC. Elvenni a) Asztalra (kosárra) adni a' fiát: seinen Sohn zu jemanden in die Lehre geben. Filium suum ad victum alicui dare. Plaut. b) Ennivalóval: mit Essen zu thun geben. Cib-

re alignem. Colum. c) Búzát
adni á tyúkoknak: den Hüh-
nern Weitzen zu fressen geben.
Triticum cibatui gallinis objice
re. Plin. d) A' jó fiú helyt
ád az Anyai intésnek: ein gu-
ter Sohn gibt Gehör der Mü-
terlichen Vermahnung. Bonus
filius locum dat (obtemperat)
admonitioni Matris. e) Kellő
édes ízt adni valaminek: ei-
nem angenehmen Süssen Ge-
schmack einem Essen geben.
Grata dulcedine refertum sa-
porem addere rei alicui Cic.

f) A' Leányt-nézőnek kegyet adni: dem Zuschauenden Gnade geben. Repudiare Procem. Cic.
g) Valakinek tsúfnevet adni: jemanden einen Spottnah-
men geben. Alicui nomen
in Contumeliam rei effictum
addere. Ceiminso aliquem ir-
rigiare nomine. Cic. R. Ka-
matra (interesse) pénzt adni
Geld auf Interessen geben. Ar-
gentum locare fenori. Plaut. i)
Az ezüst közé rezet adni: Kupfer
ins Silber geben, thun. Ar-
gentum Es indere. Plin. k) A'
hóltak szemeire szőrzatot adnak:
die Todten Haaren geben einen
furchtbaren Zuge von sich. Repo-
nant tristes umbrae. Horat. l)
Tántzot adni: einen Tanz geben.
Chorcam dare, -instituere. Ovid.
m) A' szakát komoly tekintetet
ád neki: der Zunft gibt ihm ein
gewisses Ansehen. Barba Gravita-
tem conciliat ei. Cic. n) Tüzet
adni valami alá: Feuer unter
etwas geben, -legen. Rei alicui
ignem Subjicere. Cic. o) Vendég-
séget adni: einen Gastmahl ge-
ben, ausstellen. Apparare Convi-
vium. Cic. p) A' gyertya homá-
lyos világot ád: ein Licht gibt
ein schwaches Licht. Lucerna
tenue lumen Spargit. Cic. q)
Adakozni: mitleidig sorgen.
Largiri. Cic. A' szegényeknek örö-
mest ád: wer gibt gerne Al-
mosen. In egentes benigne Ste-
pem confert. Colum. Add azt
a' mi szerelmünknek: to de-
redd ezt ezetünk: thun was
uns zu gefallen. Largire
hoc amori nostro. Cic. r)
Ajándékozni: Ezt ő nekem
maga jó-akaratjából adta
me sua sponte mihi dignum gutwil-
lig gegeben. Ultro mihi
hoc detulit. Cic. s) Istennek
adgya az elmét: Gott gibt
ihm den Verstand. Deus
adspirat hominibus men-
tem. Cic. t) Minden jószágát
a' leányával adgya, ha fér-
jhez megyen: alle seine Gü-
ter kommen zugleich mit seiner
Tochter zur Mitgift, wenn sie heurathet, Omnia
bona dotem dixit filiae. Terc.

u) Nints mit adnom: ich habe
nichts zu geben. Nihil est,
quod alius largiar. Cic. v)
Ajántani: anempfehlen, anbie-
then. Dare-, dedere, tradere
Cic. Ördöghöz adni magát
sich dem Teufel ergeben. Di-
bolo se tradere. Eccl. Neked
adom ezt szolgálatnak: Ich
ergebe mich dir zu einem
Dienstmenschen. Tibi hanc fa-
mulam dedo. Cic. w) által-
adni, kézhez szolgáltatni, oda-
adni: einhändigen. Reddere
tradere. Cic. x) A' fiát tanú-
nának adni: seinen Sohn zum

Die Soldaten geben. Filium in-
ter milites dare. Nehertelve ad-
ta ide a' kát' kultsát: nem fut mir
den Herzeßlüßel mit einem
Kinderwißen herzugeben. Difficul-
tando tradidit mihi clavim Odi-
um. Plaut. kezedbe adom, vi-
gázt xcá: ich geben mir die in
die Hand, geben acht ung bewußt.
In manus trado tibi, attende
ad rem. Vatakit az ellensig' ke-
zibe adni: Feindinnen den Frin-
de übergeben. Aliquem hosti tra-
dere. Liv. kézhez adni a' levelet:
den Brief einhändigen Reddere
alicui Epistolam. Cic. Add ide
a' kezedet! gieb her deine Hand!
Cedo manum. Plaut. Adsza azt
a kenyeret: gieb-, reiche her
das Brod. Cedo mihi panem.
Cic. 6.) ki-adni: heraus geben,
herzeigen. Elocare. Cic. A' szán-
tó földeket másnak bérbe (áren-
dába) adni: die Aecker einem
andern herzeigen. Agros al-
teri elocare. Cic. 7.) kinálni
el-adni: herkaufen. Vendere.
Cic. a) Drágán adni valamit.
etwas teüer theüer herkauf-
fen. Magno vendere aliquid.
Cic. b) Fort-szánva adni vala-
mit. etwas nach dem Gewichte
herkaufen. Ad mensuram pon-
deris vendere aliquid. Cic. c)
Titelbe adni valamit. etwas
auf Credit herkaufen. Emen-
tis fide vendere aliquid. Plaut.

8.) árulni: Hogy (hány forin-
ton) adgyák ezt a' kenyeret? wie
theüer giebt man dem Gere-
ten? Quanti licet is hordeus?
Cic. Úgy adom, a' hogy' vet-
tem: ich gieb es so theüer, als
ich es gekauffet habe. Tanti ven-
do, quanti emi. Ter. Úgy adom,
a' mint akarom. ich kann es
wie ich will. Vendo meo arbitrio
Cic. 9.) kötya vetyélni: heu-
rathen. Nuptiis vendere. Cic.
Valaki jószágát kötya vetyélni ad-
ni: einem Güter zur Heürath
hergeben. Proscribere bona
alicujus. Cic. 10.) Valakinek
a' maga részét adni: einem sein
Erbtheil auszahlen) Partem
cuniam fenori. Cic. 11.) bá-
tyúzni: Wucher nehmen. Fe-
nerare. Claudi. Bátyúzó szívet adni
valakinek: einem Wucher rathen.
Spiritus subdere alicui. Liv.
Nagy szívet adni valakinek a'
tsendes szenvedésre. Jemand
den einen Großen Muth zu
nehmen, um etwas leichter
zu ertragen. Animum ma-
gnum ei fortem alicui adde-
re ad rem aliquam patienter
ferendam. Cic. 12.) becsülni:
ehren, schätzen. Aestimare,
colere, honorare. Cic. a) Tartozó
tiszteletet adni az attyának:
die schuldige Ehre dem Vater
erweisen. Debitum honorem
praestare Patri, Cic. b) Utólsó
tisztességet adni Valakinek:
die letzte Ehrenbezeügung er-
weisen. Exequias alicujus co-
nestare. Cic. c) Valaki-
nek a' fenyegetésére semmit
sem adni: nichts auf eines
Drohungen geben. Non
moveri minis alicujus. Hirt.
d) Azon semmit sem adok:
aron mich nem indulok, arra
semmit sem hajtok: ich trage
nichts darauf. Id non moror,
Plaut. e) Nem adni semmit
másom: einen Andern in
Dingen nichts nachgeben. Alicui
in re aliqua nihil cedere. Cic.
f) Egygy bubkát sem adnék
érette: ich wolte nicht einen

Jesist dessen geben. Non ego ipsum emisi in titivilitio. Plaut

g) Semmit sem ád á jó ér-
kölcsön: nem lyszt dics tu-
gend fuszum. Virtutem ipso
jucit, Cæs. eam nihili fa-
tat. Cic. 13. Engedni, enge-
delmeskedni, el-fogadni: Je-
jonsznem. Adsentiri. Cic. a) A'jó
sin helyt ád az anyai intés-
nek: nem Gutnn dósn gibt
Jlatt der nüstnerlichen Anmas-
ning. Bonus filius dat locum
maternæ admonitioni. Cic. 6)
Egyez ódát adni valakinek á'
nyugodalomra. nimm nimm
Stunde zum Ausruhen Geben.
Alicui horarium spatium ad
quiescendum tribuere. Cic. c)
Bünak adni magát. nachgiebig
dem Sündigen. Aegritudini in-
dulgere. - se totum dare. Cic
d) Az ételes-szólásban elsősé-
get adni valakinek: einem
gar Jemen die Obmeysterlen im
tanz den Reihentanz einräumen
lassen. Primas in dicendo
partes alicui concedere. Cic.
e) A' szerelemnek adni ma-
gát: sein Gemüth der Liebe
unterwerfen. Animos amo-
ri submittere. Ovid. f) Ex-
re nem adom magamat: zu
dies Lüsten ich mich nicht nim.
Ad hoc me non demittam.
Cic. g) Más életre adni ma-
gát: sein andrens Leben fü-
ren. Initium alterius vitæ
ordiri. Cic. h) Hevességre
adni magát: Freud und Trau-
er wenden. Ad otium, et
inertiam devolvi. Colum. i)
Nem jó mindent könnyére

kedvére adni (hagyni) á' gyer-
mekeknek: es ist nicht gut allen
dem Eigensinn der Kinder über-
lassen. Non est bonum omnia
ad nutum et voluntatem pue-
ri permittere. Cic. k) Adgya Is-
ten, hogy — Gott gübe, dass —
Faxit —, faciat Deus, ut — Cic.
Adgya Isten jódra erzá tot:
es wird sich, dass Sie die
Sache glücklich ausschlagen.
Bene tibi vertat hæc res.
Plaut. Jól adta az Isten, hogy
— Gott hat gut gethan, dass
Provisum est a Deo. Cic. Ne
adgya Isten, hogy — Gott ge-
stätte es nicht, dass — Ne De-
us sivexit, ut — Curt. 14. Fel-
áldozni: aufopfern, hingeben.
Consecrare. Cic. reddere.
Cic. Életét adni á' köz-jó'ért:
sein Leben für das Gemeine
Wesl geben. Vitam pro re
publica reddere. Cic. 15.
fizetni. zahlen. Solvere, fe-
nerari. Cic. Minden részben
dében százra ötöt adni: al-
le Jahre fünf von Hundert
zahlen. Singulo anno cen-
tesimis quinis fenerari. Cic.
Tíz annyát ád ez a' föld:
dieses Feld gibt zehn-
fáltig. Agex hic effert
cum decimo. Cic. 16. Fel-
tészteteni: unstiften. Inflam-
mare, exstimulare. Liv.
Langot adok neki: ich setze
ihn an. Impello atque incendo
eum. Cic. 6) valaki alá to-
vat adni: jemanden anstiften.
Incitare —, exstimulare aliquem.
Cic. Liv. c) valakinek szar-
vat adni: einen Hanrey machen.
Alicui cornua addere. Horat.
17. meg-jobbítani magát:
sich bessern. Resipiscere. Cic.
Jóra adni magát: sich bessern.

Ad frugem se recipere. Cic. Redire ad bonam frugem. recipere se ad bonam frugem. Cic. Dimpsecti virtutem. 18. Fordítni, intézni: wenden. Dirigere, Cic. intendere. Cic. Minden esét á bölcsel kedésre adni: allen Fleiß auf die Philosophie wenden. Omne ingenium suum ad Philosophiam conferre. Cic. 6) Minden gondolyát á köz-jóra adni: alle seine Sorgen auf die Erhaltung des Staats wenden. Omnes suas curas in Reipublicæ salute defigere. Cic. 19. Le-kötelezni magát: sich verbindlich machen. Se obligare. Cic. Hitemet adom arra: ist etwa bürgen mich auf das? Fidem meam obligo, et obstringo ad id. Cic. 6) Egymásnak hitet adni: sich verbindlich machen. Fide jurando se invicem obstringere. Cic. 20. Nem hinni: nicht glauben. Non credere. A' mesének hitelt nem adni: die Fabeln nicht glauben. Fabulis fidem denegare. Suet. — fidem non habere. Cic. 21. Hizelkedni: schmeicheln. Adulari, assentiri. Cic. Valaki-nek mindent kedvére adni: einem alles zugestehen. Alicui omnia adsentari. Cic. 22. Hozzá-fogni: anfangen. Aggredi. Cic. Valami dologra adni magát: sich auf eine Sache legen. Alicui rei affigere animum. Horat. 6) Ne add magadat más dologra: beschäftige dich nicht mit anderm. Ne te occupes ad alind negotium. Plaut. 6) Ha neki adom magamat: wenn ich mich gegen ihn merken lasse. Si me ad id accinxero. Tacit. 23. Irni: schreiben. Scribere. Cic. Írásra adni magát: sich aufs Schreiben legen. Dedere se ad scribendum. Cic. 24. Másra kenni valamit: beyschieben. Imputare alicui aliquid. Quint. Magától másra adni á' vétket: die Schuld von sich auf einen Andern schieben. Culpam a se in alium avertere. Cic. 25. Kérni: bitten, ersuchen. Rogare. Cic. Jó szót adni valakinek: jemanden ein gutes Wort geben. Supplicem vocem mittere. Curt. blanda verba alicui dare. Cic. 26. festeni: p. o. Massát adni á képnek: eine Farbe einreiben. Picturam ex altera expolimere. Dan. 6) Mását, párját, más felét adni valaminek: gleichen mit gleichem vergelten. Paria paribus referre. Cic. 27. Házasodni: Házasságra adni magát: heyrathen. Connubium inire. Ovid. 6) Férjhez adni (elő-házasítani) a leányát: einem seine Tochter verheyrathen. Collocare alicui filiam. Cic. 28. Elő-jelenteni: Emberét adá' kitűl hallotta: wer hat ihm zu wissen gethan, von dem er es gehört hat. Praedidit Virum, a quo audivit. 6) Fetét adni á' feletemnek: einen Zeichen seiner Furcht geben. Signum timoris mittere. Caes. 29. Küldeni: A' fiát mesterségre adni: seinen Sohn auf ein Handwerk geben. Filium alicui officio addicere. Varr. A' leányát szolgálatra adni: seine Tochter in Dienst setzen. Fi-

am suam in servitium dare. Cas.
30. löni: tüzet adni az ellenség-
re: auf den Feind feuren. Glan-
dibus plumbeis petere hostem.
31. meg-szóllamlani: szózatot
adni: einen Laut von sich geben.
Vocem edere. Cic. 32. Általmatos-
ságot adni (nyújtani), hogy meg-
szolgálnak bennünket: zum Abal
machenden Gelegenheit geben.
Arsam dare, ut in sermonem in-
damus. Cic. 6) Nem adok okot
rea, hogy engem' reszeljenek, tunyá-
nak mondhass. ich werde ihr nicht
so weit kommen lassen, dass du
mich einer Nachlässigkeit be-
schuldigen kast. Non committam, ut
me de negligentia accusare pos-
sis. Cic. 33. Ecce azt adom
(vetem) okúl: Aus ist die Ur-
sach dessen. Ad hoc eam praerendo
interfero causam. Nep. b)
Nyavalyájat adni okúl: sich
mit einer Krankheit entschul-
digen. Morbum excusare. Cic.
c) Engem' ád okúl: einen beschul-
digt mich, einen gibt mir die
Schuld. Mihi imputat. Plaut. mi-
hi dat crimini. Cic. Me arguit.
Cic. 34. Ötöztetni: A' kis-
dedike tisztá inget adni: dem
Kinnen sind mit Stäbchen d
Hemd anlegen. Infanti mun-
dum indusium inducere. Ter. 35.
Parantsolni: azt adták elömbe,
hogy— : Das ist mir befohlen
worden, dass— Hoc mihi est de-
mandatum, ut— Suet. b) Ez
neked ezt á parantsolatot nem
adtam. ich habe dir den Befehl
nicht gegeben. A me mandatum
hoc non habebas. Cic. 36. Ré-

bizni: A' beteget Orvos kezébe adni
den Kranken einem Arzte in die
Hände geben. Aegrum Medico cu-
randum dare. Plaut. 37. Reá-
hagyni: valakinek kezére ha-
adni mindent: jemanden alles
zu geben. Omnia ad voluntatem
cogni alicui. Cic. 38. Rendel-
ni' szerencsét lovat adni: einen Lo
gion bemitten wünschen. Legio-
nem ad equum exercere. Cas.
b) Valakinek Napot adni:
einem einen Tag bestim-
men. Alicui diem definire.
Cas. 39. Részletedni: Ma-
gát beszületes emberekhez,
vagy rossz társaság hoz adni:
sich zu rechtschaffenen, oder
Gesind bösen Leuten gesel-
len. Applicare se ad bono-
rum, vel improborum socie-
tatem. Nep. b) A' hasonló
hasonló hoz örömest adgya
magát: Gleich und Gleich ge-
sellt sich gerne. Simile si-
mili gaudet. Prov. Similes li-
benter jungentur. Prov. Grae-
lus Graculo adsidet. Diog. Prov.
c) A' köz-néphez adta ma-
gát: er hält mit dem Volke.
Popularis factus est. Cic. d)
A' tanyok után adta magát:
er gesellt den Magdchen
nach. Lustris studet. Plaut.
e) magát másnak tartani
adni: sich einem andern zum
Gesellschafter beygesellen. Se
alicui comitem praebere. Cic.
Valakit valakinek társúl ad-
ni: zu einem Gesellschafter
einen mit geben. Aliquem
alicui comitem addere. Virg.
40. Segíteni egymást: Egy-
más kezére adgyák: sie bie-
ten in ein Horn. Collidunt
inter se. Cic. Ipsi rem inter

se reddunt. Prov. 41. Szaladni. Hátat adni az ellenségnek: Fugam dare. Fugam vertere hosti. Cic. Szaladásra adni magát: Die Flucht ergreiffen. Fugae se dare. Cic. 42. Halálra adni (szanni) magát: sich den Tod geben. Necem sibi consciscere. Plane. 6) Magának életre adni magát: sein nieder Leben fristen. Segregem vitam ducere. Sen. Secum vivere. Cic. 43. Tanítani: A' két dologra tréstelni: nimm sehr gefährlichen Dingen einen guten Rath geben. Honestam praescriptionem rem turpissimam tegere. Cic. 44. tanátsolni: Beloud tanátsot adni Valakinek: Jemanden einen nützlichen Rath geben. Stultum consilium dare alicui. Cic.

6) Két széles ügyében valakinek jó tanátsot adni: jemanden in zweifelhaften Dingen mit guten Rath zu Hilfe kommen. Anceps in rebus alicui bono consilio subvenire. Cic.

c) Minden kinek itly tanátsomat adom: einem jeden gebe ich diesen Rath. Omnibus, ac singulis hoc do consilium. Cic. - Te adtad azt a tanátsot, kinek ist nur seinen Geist hat Capite consilium. Plaut. Illud a te mihi consilium. Plaut.

Vesztemre adál tanátsot: zu meinem Verderben gabst du mir den Rath. In perniciem mihi subvenisti consilio. Cic.

Azon kivül azt-is kellet volna néki tanátsúl adni: nem sat sunzu noch diesen Rath geben sollen. Illud etiam praecipiendum erat. Cic. Azt neked nem adom tanátsúl: das rathe dir nicht. Hoc tibi disvadeo. 45. Tanítni: Azt az okosság adgya elöntbe: das Einsicht uns die Vernunft. Id ratio nobis dictat. Quinct. 6) Ezt pedig a' természet adta az embereknek: diese hat aber die Natur den Menschen eingepflanzt. Hoc autem Natura ingenuit hominibus. Cic. 46. Beszélletet adni (tenni) valakinek: Jemanden einen Vortrag thun. Honorem alicui deferre. Cic. c) Ti adtátok ezt a' tiszteletet reám: ihr habt mir diese Ehre bezeugen lassen. Vos mihi personam hanc imposuistis. Cic. Vos me exornastis hoc Magistratu. Plin. Sec. 47. Ügyét a' Birák elébe adni: terjesztem: seine Sache vor den Richter bringen. Causam suam ad judices deferre. Cic.

Atyám-fia! elödbe adám minden szándékomat: Junius! ich habe dir mein Ganzes Vorsatzen eingezeigt. Amice! ego tibi omne consilium meum exposui. Cic. 48. Szólni: szóval szót adni: ein Wort mit einander wechseln. Verba cum verbis subministrare. Cic. 49. Valakinek valamit értetni adni: jemanden etwas begreiflich machen. Aliquid ad cognitionem alicujus transferre. Cic.

b) Hirré-, vagy hirül adni valamit: etwas zu wissen thun. Aliquid alicui notificare. Ovid. — nuncia re. Martial. c) Valakinek valamit tudtára adni: einem von etwas Nachricht geben

Aliquem de re aliqua certio-
rem facere. Cic. d) Adel tud-
nom Izándékodat: mesén mir
zü wisstün, was sü gesinnt
seyen? Me consiliorum tuorum
participem facito. Cic. Commu-
nica mecum consilia tua. Cic.

50. Utra indúlni: útra ad-
ni magát: sich nüs sin Ruis-
begynbun. Itineri se commit-
tere. Cic. 51. üzni. Gyakor-
lani: A' bor-ételnak adni
magát: dem Trinkén nergy-
ben. seyen. Potui deditum
esse. Cels. b) Magát jótéteka
adni: sich nüs' dgiul begyen.
Ad ludum adjicere animum.
Cic. Operam dare ludo. Plaut.

c) Valami mesterségre-, vagy
tudományra adni magát: sich
nüs nimi Künst-, oder Wis-
senschaft begynbun. Se ad
artem, vel scientiam ali-
quam applicare. Cic. d)
Szántásra adni magát: sich
zum Ackerbaü wenden. Con-
vertere animum ad agrum
colendum. Cic. e) Szeretan-
nete adni magát: dem Diss-
seyen nachgynbun seyn. Indul-
gere amori. Ovid. 52. Vete-
ni: Bujaságnak, vagy bu-
jaságra-, fajtalan életre ad-
ni magát: sich dem Wollüs-
tenis gyben. Libidini se de-
dere. Cic. b) Gonoszságra
adni magát: sein Gemütz
nüs die Lösen Anschlägen wen-
den. Animum ad mala consi-
lia traducere. Cic. 53. Rossz-
ra adni (vetni) magát: jeshim-
mer wenden. Adplicare ani-
mum ad deteriorem partem.
Terent. b) Tálogba adni-vet-
ni valamit: etwas hinwegsün-
den. Pignorare, pignori dare
aliquid. Suet. 54. Vísszra-tér-

ni valamire: Imét tanúltásra
adni magát: sich wieder nüs
Studiúm begen. Referre se
ad studia litterarum. Cic. Nóta
Adton adni: oft gyben. Da-
tatim dare. Adta, 's vette jo
akarathyát. nur Just Wollstat-
nemmen, und nemgfungen.
Beneficia dedit et accepit. Cic.
Alája adta magát neki a' lotyó
sin Fleischst Just ihm sich üntw-
erfen prostituti pudoris. Varr. Je-
lét adni, hogy — nimt Anzeig-
gyben, sich — Indicium osten-
dere, quod — Cic.

Adó, -ónak, -ót: 1. eine Gybnus. Da-
tor, oris, m. Virg. praebitor, oris, m.
Cic. Mitadógot adó: nim Un-
terstützung Gybnus. Dator lati-
tiae. Virg. 2. Adó: fizetés:
ein Abgabe, ein Steuer. Cen-
sus, us, m. tributum, i, n. Cic.
Vectigal, alis, n. Cic. Extendi
adó: einer Jüfelichen Steuer.
Census annuus. Fére vetett
adó: ein Zeitsteuer. Tribu-
tum capitis. Cod. Határa
vetett adó: ein Haüs- Hüt-
steuer. Exactio ostiorum,
onis, f. Cic. Nagy adó: eine
Gewisse Abgaben. Pergrande
vectigal. Cic. Országos adó:
eine Gemeine Abgaben. Ex-
actio publica. Cic. A' föld'
adóját (dézmáját) el-engedni:
ein Gyben des Ackers, die Je-
mand nehmen. Agrum leva-
re vectigali. Cic. Adótúl ment
Steuer frey. Immunis a tri-
buto, a vectigali. Cic. Adótúl
mentt földek: Freyen Aecker
die Keine Steuer gyben. Im-
munes agri. Cic, Liberi agri
Cic. Adót adni: fizetni: ein
Steüer nehmen, nehmen.
Vectigal pendere. Cic. Valaki-
tül adót kivánni: ein Abga
bi fordern, Anmahnungen thun

immunem. Tributum vectigal poscere, ab aliquo exigere ab aliquo. Cic. Adót szedni: Pénzt venni tributum. Tributa cogere. Cic. Adót vetni valakire. nimen Pénzt rászámlálni. Tributum alicui imponere. Cäs. Az adó tartlya a' hadat: Die Contribution unterhält den Krieg. Vectigalia subsidia sunt belli. Cic. Adót szikarni: Geld erpressen. Pecunias imperare, -exigere, extorquere. Liv. Nagy adót vetni a' szántó-földekre: einen großen Abgaben auf die Aecker aufmerken. Grande vectigal imponere Agris. Cic.

Adó alá vetetett (vétt) p. o. házak: den Häusern unterthan Contributions Häuser. Domus censa.

Adó alatt lévö, adj. der Contribuent. Contribuens, entis, c. Cic. tributarius, a, um. Just. Stipendiarius, a, um. Vellej.

Adóba-vetetett: adj. in Pfennig aufgenommen. In tabulas impositae acceptatus; a, um. Cic.

Adó-béli, adj. p. o. pénz: Geld, das den Tribut angehet. Pecunia contributionalis. e, alis, t.

Adó bé-szedés' ideje, -jének, -jét: der Zinstag. Angaria, ae, f. Nigid.

Adódni, -dom, -dik: sich finden, sich zutragen. Dari, invenire, repperiri, accidere. Cic.

Adó fel-vetés, -nek, -t: die Zinslegung, abfordrung des Tributs. Indictio, onis, f. Anson. 2. fel-vonás, fel-osztás: Austheilung der Abgaben. Dicalis repartitio, onis, f. Dict.

Adó-fizetés, -nek, -t: die Abgaben. Contributio, onis, f. Voss. tributi pensio, -persolutio. onis, f. Az adó-fizetést alább szállitni: die Zinsen herunterschlagen. Vectigalia levare. Cic. tributi pensionem imminuere. Cic. Meg-mentem valakit az adó-fizetéstül: jemanden von den Zinsen befreyen. Vectigali liberare aliquem. Cic. Meg-váltani magát az adó-fizetéstül: sich mit Geld von Abgaben ranzionen. A tributi pensione pretio se redimere. Cic.

Adó-fizetö, adj. Zinsbar, eine Pfennig gibt. Tributarius, a, um. Justin. Adó-fizetö városnak tributarii Städt. Civitas tributaria. is, n, f. Justin. ~~Meg-váltani magát az adó-fizetéstül~~ Adó-fizetö népnek Pfennigbarer Volk. Contribuens populus. entis, c, m. Tert.

Kitsiny adó-fizetö ember: ein Mensch von geringen Pfennig. Homo tenui censu. Horat. Adó nem fizetö (adótúl mentt): Pfennigfrey, Immunis a tributis. Adó-fizetövé tenni valakit: jemanden Zinsbar machen. Facere aliquem vectigalem, -tributarium. Cic.

Adogálás, -nak, -st: die Commission. Datatio, onis, f. Cic. Suppeditatio, onis, f. Cic.

Adogálni, -gálok, -gált, -gálom, gálly a' kezében valamiröl, mellyet kézbe gyüjtenek. Dataxare. Cael. praebere. Colum. praemittere. Cic. Suppeditare. Cic. Tiz fontig adogáltak (cigánczok) ezer-te. Zehn Pfund hat man Tausend dafür geben wollen. Decem florenorum pretium dicentes. Curt. pro eo. Cic.

Áldogálni, l. Áldogálni.

Adogáló, -ónak, -ót: ein Geber. Dator, oris, m. Virg. 2. alapra ki-ütésben: ein Beytrag Zu

Hinter dem Andern her Zull
wuchst. Dator pilae. Iuvenc.

Adogatás, -snak, -st: die Cour-
mieszung. Praebitio, onis, f. Vitr.

Salt adogatás: die Cour-
mieszung eines Zuwachses?
Suggestio potus, onis, f. Cael. Aur.

2. Jgéni érte: dienstbar binden.
Licere, Cic. pretium deferre.
Plin.

Adogatni, -gatok, -gat, -gatom, -
gattya: oft geben. Datare. Caes.
Identidem, frequenter, sepe da-
re. Cic. 2) Elvenni. 1. Egy-
gyenként adni: tröpfeln, nur
zu geben. Singulatim da-
re. Cic. - porrigere. Cic. 2.
Adogassa jó rend-tartását:
führe eine gute Ordnung ein.
Constitue bonum Ordinem. Hirt.
a' boszszuság szaporá gondo-
latokat adogata (cada) te-
gibe: die Unruhe häuft ihn
schnelle Gedanken in Zeit
geschätzt. Indignatio celeres
ei sug[illegible]gesit, - suggessit,
tavit Cogitationes. Cic.

3. táplálni: Valakinek
ételt adogatni: einem
Speise vorlegen, ge-
ben. Alicui cibos sugge-
rere. Stat. 4. étetni:
A' kisdedeknek szájába
adogatni az étellt: den
Kindern die Speise in
Mund stecken. Parvulis
cibum in os inserere, Cic.
5. Mondogatni: Sza-
jába adogatni valaki-
nek a' szót: Jemanden
das Wort in den Mund
legen. Suggerere, Sup-
peditare alicui verba. Cic.

6. szóval á tellyes beszé-
det penitus adogatni: ei-
ne vollkommene Rede di-
ctiren, vorsagen, aufs
die Feder nie andictiren
nachschreiben. Orationem
dictare alicui. Cic. 6.
Eleibe adogatva ixni: di-
ctando præscribere. Dictan-
do scribere. Cic. 6. Elei-
be terjesztni: Valaki-
nek eleibe adogatni á' clo-
gots ninem in Diesor
nes nur einige vorlegen.
Rem alicui Proponere.
Cic.

Adogató, -ó nak, -ót: nin Ge-
ber. Dator, oris, m. Virg. Pra-
stator, oris, m. Ter. Veron.

Adó ixó-deák, -tenak, -kot, ein
Steuereinschreiber. Scriba
censualis, æ, is, m.

Adó jegyzö könyv, -vnek, -vet:
das Steuerbuch. Liber cen-
sualis, i, is, m. Cod.

Adó-lajstrom, -mnak, -omot: das
Steuerregister. Volumen
censuale, inis, is, n. Cod. Liber
censualis, i, is, m. Jct.

Adolf, -fnak, -fot: kerefzt név:
Adolph. Adolphus, i, m.

Adomány, -nynak, -nyt: das
Geschenk. Datum, i, n. Cic. Do-
natio, onis, f. Cic. Donum, i, n.
Cic. largitio, onis, f. Cic. mu-
nus, eris, n. Cic. præmium, ii,
n. Cic. JC Ragadomány, kis-, tsekély adomány, ein
geringes Geschenk. Levidu-
se munus. Cic. Jó akarat bul-
vató adomány, áldozat. Do-

Ajándékozás. Oblatio, onis, f. Ulp. oblatum, i, n. Liv. Ize" lentse adomanya: nine Ge" schenk. Aus Glück, die Glücks" gaben. Munus fortunæ, Cic. Természet' adományi: die Na" turgaben. Naturæ dotes. Cic. Naturæ donum, i, n. Cic. Az én adományomból: aus mei" nem Geschenke. Ex mea largi" tione. Cic. 2. ajándékozás: die Schenkung. Donatio, onis, f. Cic. Elegyes adomány: eine ver" mischte Schenkung. Mixta do" natio. Királyi adomány: ein königliches Geschenk. Donatio Regia, Regis munera data. Tör" vény szerint adomány: eine allein aus Mäns" gel der Angehörigkeit bestimmte Schenkungs-Gabe. Donatio pure ad sexum masculi" num. Mind a két nembéli" való ágra terjedő adomány: eine aus beyde Geschlech" ter bestimmte Schenkung. Do" natio ad utrumque sexum.

Tiszta adomány: reine Schenkung. Donatio pura. Új (meg-újjított) adomány: eine erneuerte Schenkung. Nova donatio. Adomány-levél: ein Donations-Brief. Donationales litteræ.

Adományos, -sok, -t: adományt nyert. Nemes: ein Donatarius" ius, dem was geschenkt wor" den. Donatarius, ii, m. Jct.

Adó-pénz, -zek, -t: das Steu" ergeld. Vectigalis pecunia. is, e, f. Cic.

Adó-rovás, -sok, -t: die Ein" richtung der Abgaben, Tri" bute aufgelegen. Ordina"

tio tributi, onis, f. 2. rovás, melyre at adót fel-vetették: Vectigalis tabea, æ, f. Vare" dica, æ, f. Jcsn.

Adorján, -nak, -t. keresztnév: der Adrianus. Adrianus, i, m. Nom. propr. Viri.

Adós, -sok, -t: 1. der Schuld" ner. Debitor, oris, m. Cic. Ein ötet jó-, vagy rosszul adósnak tartom: ich halte ihn für ei" nen guten-, oder schlechten" Schuldner. Ego enim pro bono" vel parum idoneo debitore ha" beo. Cic. Minden igéret adóssá tesz: ein jedes Versprech" en macht uns zum Schuld" ner. Omne promissum cadit in debitum. Prov. Ezért adósod maradok: für das bleibe ich dein Schuldner. Pro hoc tibi debitor maneo. Cic.

Nagy adósod vagyok: ich bin dein Grosser Schuldner. Debeo tibi multa. Cic. Adósom vagy: du bist mein Schuldner. Tu æs meo es. Cic. Az én adós" aim: meine Schuldner. Æ" rarii mei. Cæs. debitores mei.

2, adj. schuldig, obæra" tus, a, um. Liv. Nem adós. A' lélekével-is adós: nur ist das Leben schuldig, nur streckt in den tiefsten Schulden. Ani" mam debet. Terent. Mennyi" vel adós? wie viel ist er schuldig. Quantum debet? Cic. sokkal, sok pénzzel adós: viel Geld ist er schuldig. Grandem pecuniam alicui de" bet. Cic. Igen sokkal adós: er ist sehr viel schuldig. Æs alieno obæ..tus, espressus. Cic.

sokaknak adós: rem ist tinlen pflichtig. multis debet. Cic. Für„
lig, sackig, torkig adós: rem ist bis an die Ohren pflich„
tig. Auxium tenus Quint. col„
lo tenus debitis immersus est.„
Cic.

Adós Aszszony, -nynak, -nyt. mi„
nen Pflichtinnen. Debitrix, 1
icis f. Paull. Jct.

Adósitani, -sitok, -sit; -sitom,
-sitlya, valakit: jemanden
zum Schuldner machen. Debi„
torem facere alicuem. Cic.

Adósság, -gnak, -got: die Schuld.
Debitum, i, n. Cic. Aes alienum,
Cic. Nomen, inis, n. Cic. Metonym.
Bizonyos-, kiteles adósság:
reine sichere Schuld. Debitum
certum, - liquidum Jct. Régi,
el-felejtett adósság: reine
lang hergebrachte Schuld. No„
mina impedita. Jct. Hátra-
levö adósság: übrig gebli„
bene Rest Schuld. Restan„
tia, reliqua, orum, n. Cic. reli„
quatio, onis. f. Paull. Jct. debi„
tum residuum. Cic. Játékkal
szerzett adósság: im Spiel
gemachte Schuld. Aes alienum
ex ludis, debitum ex ludo. Quint.
Kin-levö adósság: Activschuld„
[illegible]. Debitum activum, exi„
gendum. Jct. Le-fizetni való
adósság; Schuld, womit
[illegible]
ten, die man zu fordern hat.
Debitum activum, - exigendum.
Jct. Le-fizetni-való adósság,
womit [illegible] ten, die man zu bezahlen hat.
Debitum passivum. Jct. Adós„
ság, wofür ein Bürge
worden ist.

satisdatum, i, n. Cic. Adósság
ba keveredett, kötelödött:
stark mit Schulden beschaftet.
Obaeratus, a, um. Liv. Aere alie„
no obligatus, a, um. Cic.
Adóssággal meg-terhelte„
tett: mit Schulden belaste„
Aere alieno onustus, obru„
tus, ces, oppressus. Cic. Új
adósság fejében adni vala„
mit: etwas auf neue
Schuldrechnung geben. Ali„
quid ad rationem novi debiti
dare. Cic. Az én adósságim:
meine Schulden. Aes meum
alienum. Cic. Bé szedni az
adósságot: die Schulden ein„
treiben. Nomina exigere
Cic. debita consectari. Cic.
Nagy adósságba esni; in
eine große Schuld gera„
then. Incidere in magnum
aes alienum. Cic. Sok adós„
ságban lenni: tiefe Schul„
den auf sich haben. Esse in
aere alieno. Cic. laborare
ex aere alieno. Cic. Adóssá„
got be-iratni: die Schuld
in tabulis neuen lassen. Nomi„
na tabulari Jct.
Az adósságot Jek-iratni: die
Schuld aufschreiben. Refer„
re nomina in codicem, - in
adversaria. Cic. Jek-eöni
az adósságot, t. i. kozásra:
die Schuld auf den Zuschuß
aufschreiben. Ad dicam re
ferre nomina. Jct. Adóssá„
got adósággal fizetni: die
mit Schuld bezahlen. Nomi„
na transferre. Cic. Verfüh„
ram facere. Nep. A' kalm
roknál alkalmas adósságot
hagyni: bey den Zuschrei„
ben einen beträchtlichen Schul„
den hinterlassen. Apud Merca„
tores non mediocre debitum

xelinquere. Adósságot kezni, fizegetni: die Schulden nachlassen, bezahlen. Nomina exigere. Cic. — reposcere. Ammian. — ulcisci. Ulp. Az adósságból ki-kevezedni: aus der Schuld kommen. Exire ex aere alieno. Cic. Ki-törleni (ki-töreültni) az adósságot. die Schulden ausstreichen. Nomina tollere de tabulis. Cic. — expungere. Cic. Az adósságát tegezze. Cic. Adósságát tefizetni, meg-fizetni, meg-adni die Schuld bezahlen. Debitum solvere. Cic. — dolere. Festus. Nomina exolvere. Cic. Adósságban oda engedni a' majorságát: das Landgut seinen Gläubigern überlassen. Cedere villas creditoribus. Cic. Öszve-gyült az adósság: die Schulden haben sich angehäuft. Accumulantur Nomina. Cic. Adósságot tenni: Schulden machen. Nomina facere. Cic. Más adósságát magára vállalni: seine Schuld auf sich nehmen. Suscipere alienum aes alienum. Cic. Adósságba vezni magát: Schulden machen. Aes alienum contrahere. Cic. Nomina facere. Cic. Hogy adósságát meg-fizethesse, más adósságba vezni magát: mit erstlichen seine Schulden bezahlen. Versuram facere, versuram solvere. Ter. A'kiket más világra viszik adósságokat, am ök lássák: sie mag ihren Tod Schulden sinken lassen, die sehen zu. Videant, qui non solutis debitis, de vita decedunt.

Adósság-kérés, -sének, -st: die Schuldforderung. Exactio Nominum. Cic.

Adósság-levél, -lnek, -velet: Schuldbrief, verbindliche Urkunde: eine Schuldverschreibung. Syngrapha, ae, f. Cic.

Adósság-szedés, -sének, -st: eine Eintreibung der Schulden. Die. Exactio Nominum, onis, f. Cic.

Adó-szedés, -sének, -st: die Steuereinforderung. Exactio censualis, onis, -lis, f. — vectigalium. Cic. Adó-szedés körül-való foglalatosság: die Steuereintreibung. Functio censualis, onis, lis, f. Cod. közönséges adó-szedés: die gemeine Steuereinforderung. Publica exactio Censuum. ae, onis, f. Suet.

Adó-szedés ideje, -jének, -jét: die Zeit zum Steuereintreiben, — abtragen. Feneralia, lium, n-pl. Liv.

Adó-szedő, -ének, -őt: der Steuer- (Zinsbot-) einnehmer. Exactor censuum. Cas. — vectigalium publicorum. Exactionum Coactor oris, m. Suet. Al adó-szedő: der Vice Einnehmer. Exactor inferior, Perceptor secundarius, Vice Perceptor, oris, m. Fő adó-szedő: der Ober Steuereinnehmer. Generalis cassa Perceptor. Exactor primus, ri. — Superior. Stadi adó-szedő: der Kriegs-Cassirer. Perceptor cassae bellicae. Járás-beli adó-szedő: der Bezirks Einnehmer. Particularis Perceptor, is, oris, m.

Adó-szedő hivatal, -lnak, -t: der Steuer Amt. Collegium de Vectigalibus publicis, ii, n.

Adó-szedő tiszt, -tnek, -tet: der Steuerbeamter. Munus gerens in colligendis Vectigalibus publicis.

Adó-tartó kassza, die Steuer Cassa. -Aerarium, ii, n. Cic. Kasszába vinni az adó-pénzt: der Gemeinde in die Steuer Cassa bringen. In aerarium referre pecuniam. Cic.

Adó-tsikarás, -nek, -t. die eintrei-

pe an

által: Die Zuerkennung. Tributum cum incendii commination imperatum, i, n. Sch.

Adó-vetés, -sneck, -st. Auflegung der Abgaben? Tributs? Delegatio tributorum, [illegible] onis, f. Pitiscus.

Adó-vető, -önek, -öt: adó-vevő der Abgaben Auflegung; Qui tributum imperat. Cic.

Adó, -vevő, -vőnek, -vőt: der Abgaben Festsetzer. Dardanarius, ii, m. Gloss. Nundinator, oris, m. Fest.

Adózás, -snak, -st: 1. die Entrichtung der Abgaben, die Steuern. Census, us, m. Cic. Contributio, onis, f. Voss. dependio-, exolutio-, praestatio vectigalis. onis, f. Suet. Dict. tributi pensio, onis, f. Cic. Adózás alá fogni, hajtani, szorítni az országot: dem Lande einen Tribut auflegen. Tributum imponere regno. Caes. Regnum tributarium facere. Justin. Adózás alá vetett jószág: Güter, so einer Besteuerung unterworfen sind. Praedia tributa, orum, n. Cic. Termesztéti adózások: die Abgaben der Erdgewächse. Naturalia praestationes. Nem tudgya mi az adózás, nem adózó: der von den Tributen Exper tributorum. Tacit. 2. valamiért való szenvedés: das Büssen für etwas. Luitio poenae. onis, f. Dict.

Adózni, -zom, -zék: 1. adót fizetni: steuern. Tolvere vectigal. Cic. tributum pendere. Caes. Egyegy helyett háromszor adózni: dreymal zehnden müssen. Tribus decimis pro una defungi. Cic. Adózni nem akar: er will sich von den Tributen befreyen. Tributa exuere cupit. Tacit. Adózni nem tartozik: frey von Tributen. Liber a publicis one-

ribus. Cic. Senkinek sem adózik: der nothwendigen Abgaben. Nulli est vectigalis, nulli tributum confert. Cic. -pendit. Caes. 2. Számot adni: Rechnung geben. Rationes reddere. Cic. 3. meg-takolni: büssen, bestraft werden. Luere. Liv. Adózol, ha rajta érnek p. o. a Lopason: Du wirst büssen, wenn man dich über dem Diebstahl ertappt. Poenas dabis, si deprehensus in furto fueris. Cic. Ő fog adózni mi értettünk-is: er wird auch für uns bestraft. Ille persolvet poenas etiam pro nobis. Cic. Ezért te fogsz adózni: für das wirst Du bestraft. Pro hoc tu dabis poenas. Cic. Bőrével adózni valamiért. etwas mit der Rücken bezahlen. Poenas tergo pendere pro re alicna. Plaut. Életével (fejével, halálával, vérével) adózni valamiért: etwas mit dem Leben, mit dem Kopfe, Tode, blute bezahlen. Aliquid morte, capite, sanguine luere. Cic. -persolvere. Virg. Vétkéért méltó büntetéssel adózni: die schuldige Strafe für das Verbrechen leiden. Debitis supplicio scelus suum luere. Liv.

Adózó, adj. 1. adó alatt lévő: steuerbar, der Steuer unterworfen. Vectigalis, e. c. Cic. 2. adó fizető: der Contribuent. Contribuens, ntis, c. tributarius, a, um. Justin. Adózó nép: Volk, das die Contribution, die Abgaben entrichtet. Contribuens populus. Ovid. Fejétől adózó: nach dem Kopfe gesteuert. Capite census. Cic. a debitum

7. A. két-felé adózó (kép-mutató) nim Glnißnnr, Hypocrita, æ, m. Suet. Simulator, oris, m. Cic. Adózó földek: ſtrümmbr„ nn güttnr, Prædia, quæ penſi„ tant. Cic. Adózó (adó alá ve„ tett) jószág: Gütnm, ſo iſmm Inſſwrmmignn Jahrn. Præ„ dia tevva. orum, n. Cic. Adózó tartomány: zu Jrnſnſinn„ ſtnn kmmeſlichſtntns Zand. Penalis, tributaria regio. Justin. Adózónak lenni: Zoll gnbnn müſſtn. Publi„ cotenere. Suet. Adózó nejsek„ ket bírni: Volkmrſnltnn Jahrn, welchn Tribüt gnbnn müſſtn. Civitates habere stipendiari„ as. Cæs. Adózóvá tenni va„ Takit: Jnmmrdnn zum Contri„ bünntn mnchn. Tributari„ um facere aliquem. Justin. Egyiptom adózóvá lett; Egyp„ ſtnn iſt tribütbarr gnwnrd„ dnn. Aegyptus facta est sti„ pendiaria. Vellej.

Adóztatás, -snak, -st: dir Rnſſ„ kmmbüng dns Zinſnns? Tribu„ taria exactio, æ, onis, f. Cic.

Adóztatni, -tatok, -tat; -tatom, -tattya, p.o. a' Várast: nimm Jhnn Tribut bnſtnümmn. Tributum imponere Urbi. Cæs. Adóztat„ ni a' Népet: dnſſ Volk mit Abzgabnn bnlnidnn. Populum tributo onerare. Plin. sec.

Adriai tenger, -rnck, -rt: dns D„ Adriatiſchn Mnnr. Mare Adriaticum, cis, i, n. Suet.

Adta: adtät mondott: nm Jnt Gott gnlüſtnt. Blasphema„ vit. Tertull. Illyen-, amol„ tyan adta: nin Jchuttnn ni„ nnn Jchultüng-übra blazphe„ mid. Minden Isten adta, -áldotta nap: allm tinbn Zngn. Quotidie, singulis benedictis diebus.

Adtan adni: oft-, font und font gnbnn. Datatim dare, sup„ peditare. Cic.

Ádvas, adj. ódvas, hérakos, üreges: höſlicht. Cavernosus, a, um. Plin. vetustus, a, um. Cic.

Ádvent, -tuck, -tet: dnr Advent. Ad„ ventus Domini, us, m. Eccl. Ád„ vent elſö Vasár-napja: dnm nnnſtn Advents-Sonntag. Pri„ mus dies dominicus adventus Jesu.

Ádventi, adj. p.o. éncke, -napok: dns Advents-Lind, dm Advents-Zügn. Cantio de Adventu Domi„ ni, onis, f. - dies sacri adven„ tus Jesu. erum, orum. m.

Á'felé: Jnwünds, Jontwünds, Jont„ hünwünts. Illac, isthac, istor„ sum. adv. Ter. l. Affelé

Á'féle, adj. Jnnglnichn, Jnnglni„ chm. Ejus generis, ejus modi. Cic. Az á'féle embernek üll„ ni sem bátorkodom. ich üntnr„ ſtnhe mich nicht dnn dnrglni„ chm Mönnchnn zu trnchtn. Non audeo de talibus Viris dicere. Cic. a' többi-is mind á'féle: dnrglnichnn ſind dm „übrigm Dingn. Ejus gene„ ris reliqua sunt. Cic.

Á'felül, adv. 1. dnrch, mög-is, mind-az-által: Attamen, Cic ni„ hilo secius. Cic. A'felül azo„ kat tudni: nichts dnſto wnnigm„ dnrf dnſſ dnſtm Anſchlägn Jmm„ mer nnchfrnchn. Nihilo tamen secius consilia ejus cognosci possunt. Cæs. 2. a' részrül: von dr Jnitn. Illinc, ab illa parte. Cic. A'felül várok vn„ digelet: von dnnnn nnwm„ tn ich Güſtn. Illinc expecto hospites. Cic.

Affelé: gngnn jnnr Jnitn. Illac. Ovid. illorsum. adv. Cato apud Fest.

Affélé, adj. Jnn glnichm, Jnſſglni„ chm. Ejus generis, ejus modi. Cic. Affélé embert én mig so„ ha sem láttam: Jnſſglnichnn Mnnſchnn ſnhn ich noch nin„ gnndnn. Ejus modi homi„

nem ego nunquam vidi. Cic.

Affelett. Conj. übrigens. Insuper. Ter. Affelett mig a' ruhájatais le-tép-
te róla: nur sut ihm noch allen
Kinder vom Leibe genissen.
Insuper ei vestem omnem disci-
dit. Terent.

Affelül, adv. 1, azért: dessen un-
geachtet. Eo non obstante, nul-
la habita ratione. Cic. Affelül,
hogy ö már meg élemedett egy'
vén ember: ungeachtet sei-
nes Alters — . Ratione nulla
habita ejus aetatis, — Cic. 2,
anonnan. von dannen, von
dort her. Illinc. Cic. ab inde.
Iacisb. ex ea parte, ex eo lo-
co. Cic. Affelül várni valakit:
von dannen einen erwarten.
Illinc aliquem exspectare. Cic.

Afonya, -nyának, -nyát: 1. tserje. die
Heidelbeerstaude. Vaccinium,
i, n. Linn. 2. ered ezen apró
fekete, öreg szem nagyságú
gyümölts: die Heidelbeere.
Vaccinium Myrtillus, i, li, n.
Linn. bacca myrtillorum, arum.
f. Wogt.

Afonya-olaj, -jnak, -jat: das Heidel-
beer Öhl. Oleum myrtillorum.
ei, n. Offic.

Afrika, -kának, át: 1, a' világ' har-
madik része: Africa. ## Afri-
ca, ae, f. Cic. tertia pars orbis
terrarum. Afrikában elefán-
tok teremnek: Africa generat
elephantos. Africa pro-
ducit elephantes. Cic. 2, nyel-
ves asszony: Ezt az afrikát
többé ne botsásd elömbe: die
so Plautusverse lest mir nicht
mehr vorkommen. Hanc gar-
rulam amplius non admittas
in conspectum meum. Cic.

Afrika-béli, adj. tsej- fi: nin
Africanus, nima ca. Afer. fra, frum. aus Afri-
milz: nimus Afri ca — fejér fe-
Afra, ae, f. nimin.

Afrikai, adj Africanisch. Africa-
nus, a, um. Cic. Afrikai had, há-
ború: ein Africanischer Krieg.
Africanum bellum. Cic.

Afrika Ország, -gnak, -got. Libyen.
Libya interior. Plin

Ág, -gnak, -got: 1, gaj: ein Ast.
ein Zweig. Frons, ndis, f. Cic.
ramus, i, m. Cic. Bojt: ölnyi ág:
ein Pfeifenwuchs. Talea, ae, f.
Plin. Asszú ág: ein dürrer
Ast. Aridae frondes. Horat. ra-
mi sicci. Cic. Fattyú ág: ein
Aufschößling, ein Räuber an
einem Baume. Malleolus, i, m.
Cic. Stolo, onis, m. Plin. Gyümöl-
tsös ág: ein, Obst tragender Ast.
Pomifer ramus, Hor. termes,
itis, m. Hor. leveles ág: ein
laubigter Ast. Frondosus ra-
mus. Liv. Száraz-, asszú ág:
ein dürrer Ast. Ramale, is, n.
Persi. Törött ág: ein abgebro-
chener Ast. Decerpen, inis, n.
Appul. Olaj-fa ágok: Oelbaums.
Oel baums. Rami Olivae. Plin.
Zöld ágon: auf einem Laub-
ast. Fronde super viridi.
Virg. A fák ágokat eresztenek: die Bäume bekommen
Aeste. Arbores ramant. — bu-
xuriantur. Colmaz Ágok haj-
tanak eresztenek: Laub bekom-
men. die Aeste. Rami fron-
descunt. Virg. Sok ágai ne-
nek ezen fának: dem Baum
bekommt viele Aeste. Ar-
bor ista ramosa nimium frondet. Vir.
Ágrúl ágra (egy' ágrúl más-
ra) szökdösni: von einem
Aste auf den andern sprin-
gen. Ex uno in alium ra-
mum salire. Plaut. 2, ága-
zat, tzikkely: Fäserchen, ästi-
ger Glaubensartikel. Fidei ar-
ticulus. i, m. Eccl. 3, ered-
ség: die Verstammung. Origo,
inis, f. Cic. A' kebelység, és
erőszak azon fának ágai;
egy' úton járnak: der Stolz
und die Gewalt sind Geschwi-
ster. Superbia et vio-
lentia sunt ejus generis. Cic.
Erek-is azon fának ágai:

auch Sie sind von der unsrigen. Isti sunt etiam ejus dem farinæ. Persc. Mits oda ágból vetted eredetedet? wo. Von stammest Du? A quo ducis originem? — genus tuum? Ovid. Én egyik régi nemes ágból származtam, ich stamme von altem Adelsgeblüte. Ego ortus sum nobilibus antiquis. Quinct. Ezek a'te elei ágaid: diese sind deine Vorfahren von neusten bis letzten Grade des Geschlechts. Isti sunt Majores (antenati) tui, de stirpe in stirpem.

Férjfi ág: der männliche Stamm. Stirps virilis. Ovid.

Leány ág: der weibliche Stamm. Stirps feminea, Ovid.

4. iz: Gerad eines Geschlechts. Generatio, onis, f. Plin. Tized ágig: izig: bis zum zehnten Grad des Geschlechts. Ad decimam generationem. A' negyedik ágon: im vierten Grade. In quarta progenie. Cic. **5.** Nem. des Geschlechts. Sexus, us, m. Cic. Fiú, vagy Leány ágra szorúlt a jószág: die Güter sind dem männlichen oder weiblichen Geschlecht zugefallen. Bona sunt ad sexum masculinum, vel femininum devoluta. **6.** Rokonság ágazatja, terjedése: die Linie, oder Linien des Verwandtschafts. Linea consanguinitatis, d, f. Duród. Egyenes ág: die gerade Linie, oder Linien. Linea recta consanguinitatis. Duród. Fel-menő ág: nemlich: Atya, Anya, nagy atya, nagy anya és á t. die aufsteigende Linie. Linea ascendens. Alászálló ág: als: Fiú, leány, unoka fi, unoka leány és á t. die absteigende Linie. Linea descendens. Melly ág: welche Geschwister, und Erben zurücklässt: die Seitenlinie. Linea collateralis. Duród. **7.** szakadása a' folyó-vízeknek: der Arm eines Flusses? Brachium fluminis. ii, n. Liv. A' duna Posonnál három ágra oszlik: die Donau theilt sich bey Pressburg in drey Arme. Danubius ad Posonium in tria abit brachia. Bels. Ága a' hegynek: der Arm eines Berges. Brachium montis. Plin. **8.** Villa ágai: die Zweige eines Weinstocks. Cornua fucinula, num, n. Két ágú vas-villa: eine eiserne Gabel mit zween Zacken. Fuscina fucca bicornis, is, f. Virg. A'gai a' szarvas' szarvainak: die Zacken an einem Hirschgeweihe. Rami in Cornibus cervi. Nota. Essem ágában sem vala: mir ist nie eingefallen. Ne cogitabam quidem, nec in prima mentis operatione habebam.

Aga, -gának, -gát: Janitzárok' agája: Aga des Janitzaren. Praefectus Janizarorum.

Agár, -nak, -gat: kutya' neme. des Windspiels, Windhund. Vertagus, i, m. Martial. Az agár lebeszen fut, szalad: der Windhund läuft geschwind. Vertagus celeriter curvit. Agyut. A' fák-mellől kergeti a nyúlakat: der Windhund jagt in den Gehegen die Hasen. Vertagus in Campo plano sectatur lepores. Comen.

Agarászás, -snak, -st: az agarakkal-való vadászás. die Jagd mit Windspielen. Venatio cum Vertagis, onis, f.

Agarászni, -rászok, -rászt: mit Windspielen jagen. Cum Vertagis venari. Martial.

Agár-fü, -ünek, -üvet: kosbor-fü: des Ruthen Kraut. Orchis Morio, -chis, f. -onis, m. Linn.

A'gas, -snak, -sty-gasok, pl. t.

szobor, fa-oszlop: nin fül-
tzmuren Pfeiler. Columna
lignea, æ, f. Colum-
Idem. 2. szaruas oszlop, ke-
szorú-fákat, — gerendákat tar-
tó ágas: nin Zwey Pfeiler
Pfeiler unter einem Quer-
balken. Columna bicornis,
æ, nis, f. Vicr. Inter pensiva
cum, n. Vicr. Ágast vetni vá-
laminek: etwas mit Hölzern
vor Pfeiler unterstützen: Ali-
quid columna lignea fulcire.
Propert. 3. támasztó-fa a
vadászroknak, tuha-száritók-
nál: nin Zwey Pfeiler
Pfeiler, oder Gabel, worauf
man die Netze aufstellet.
Ames, itis, m. Hor. Cervus,
i, m. Virg. Furca, æ, f. Plin.
Ágoson kera teriteni a Vadász-
hálót: das Garn mit
Pfeilern oder Gabeln auf-
stellen. Tendere casses vena-
ticos. Cic.

Ágas-bogas, adj. Aestig, knotte
Aeste. Ramosus, a, um. Lucr.
1. Ágas-bogas fa: nin äst-
ige Baum. Arbor ramosa.
Lucret. 2. kabaró-veszsző:
ein Ruthenstrauch, Gerte.
Rudicula, æ, f. Colum. Á-
szaras nak ágas-bogas szar-
vai: ein hirschmässiges Hirsch-
Geweih. Ramosa cornua cer-
vi. Virg. Ágastul-bogastul
et-szaradni: von Pfosten
gen zu Pfosten gehen
Joumen. Furcellos accedere.
Plin.

Ágas-bogasan, adv. Zuchst. Sex-
ratim, Vicr.

Ágas kodni, -dom, -dik. 1. sich
auf die Zehen stellen. Pedibus
extremis niti. Ter. in altum
se exigere. Cic. Á'ló ágaskodik: das Pferd bäumt sich.
Erectus in armos stat equus.
stat. Equus se erigit in pe-

des posteriores. Cic. 2. Ma-
gasra, nagyra ágaskodni:
vagyródni, kapaskodni: hoch
hinaus wollen, nach Ho-
hen dingen trachten.
Alta spectare. Cic. alta
petere, altiora meditari.
Inct.

Ágaskodó, adj. der sich bäumt
se in altum erigens, ntis, c.
Ágaskodó vadra ne bátor-
kodgyál: reize sie nicht
nicht wilde Pferde, die sich
bäumen, nur zu gerathen. Fe-
rarum, pedes anteriores subri-
gentem in aera, aggredi cave.

Ágasodni, bogasodni, -dom, -dik
Laub bekommen. Frondes-
cere. Virg.

Ágasotska, -kának, -kát, kis
ágas, kis szobor. Pfeilerl
chen. Columella lignea, æ, f.
Cic.

Ágatlan, adj. 1. ohne Äste.
sine ramis, infrondis, e. c. Ovid.
2. ohne Zacken. Non cor-
nutus, a, um, sine cornibus.

Ágatska, -kának, -kát: das Äst-
gen, Zweigelchen. Ramu-
lus, i, m. Cic. ramusculus, i,
m. Plin. surculus, i, m. Varr.

Ágazás, -snak, -st, -sok, pl. ter-
jedés: die Abtheilung, Aus-
breitung. Extensio, onis, f.
extentio, onis, f. Vicr. Á'hegy-
nek ágazási: die Aeste ei-
nes Berges? Cornua, mon-
tium. num, n. Sil. Át ága-
zása: die Theilung, des We-
ges? Separatio viæ, onis,
f.

Ágazat, -znak, -tot: terjedés:
die Ausbreitung. Divisio,
onis, f. Cic. extensio, onis, f. Vell.
propagatio, onis, f. Cic. Á'ga-
zatlya a' hegynek: die Aes-
te eines Berges? Ramus
montis, i, m. Plin. Á'gazatlya
a' hitnek: die Glaubens? Ar-
tikeln. Articuli fidei, orum, m.

Á'gozati (meſſze-való el-oſz-
lása, terjedése) á Nemzetségnek:
die Ausbreitung eines Ge-
ſchlechts. Propagatio ſtirpis.
-familiæ. A' rokonyságnak
á'garatti a: der Zweige
brium. Arbor consanguini-
tis, oris, f. A' nemzetség'
ágazatit számba venni: die
Genealogien des Geſchlechts
beſchreiben. Genealogiam ſtir-
pis alicujus deducere.

Á'gazni, -zom, -zik: 1. ágakat eresz-
teni, hajtani, venni: Äſte trei-
ben. Frondere, Virg. frondesce-
re. Id. ramos-, turiculos emit-
tere Varr. Sok feté ágazik (ter-
jed) a' szöllö-fa: der Wein-
ſtock breitet ſich weitum aus?
Serpit vitis multiplici lapſu.
Cic. 2. Ágra oſztani, szakadni: A' folyó-víz két fe-
té agazik-ott: der Fluß theilt
ſich dort in 2 Arme. Fluvi-
us ibi in duo abit brachia.
Liv. 3. származni: Öt a'
Németektül ágaztak el: -vet-
tek eredetöket, származásokat: ſie ſtammen von den
Deutſchen ab. Ii orti ſunt a
Germanis. Cæs. 4. kaközni: Borsót ágazni: ágat
vetni neki: die Erbſen ſtützen,
graben, beſtecken. Piſa ſtatu-
minare, Plin. ramalibus frequen-
tare, fulcire. Plin.

Á'gazódni, -dom, -dik: ſich in Äſte
theilen. Diffundi in ra-
mos. Colum. Frondeſcere. Virg.

Á'gi, osztani, terjedni: Az én
hivatalom két részre ágazó-
dik, mein Amt hat zweyerley
Theile, - theilet ſich ab.
Muneris mei Officium in duas
diſtrahitur partes. Liv. Nem
tudgya, mi következésre ága-
zódnak a' dolgok: er weiß
nicht, wo die Folgen hinaus

ſchlagen. Neſcit, quorsum res
evadat. Cic, in quas conſequen-
tias excurrat. Cic. Sok felé
ágazódnak á vizek: die Wäſ-
ſer theilen ſich in kleine Ar-
me. Aquæ in diverſa abeunt
brachia. Cic.

Ág-bog, -gnak, -got: 1. fatty ú-
veszszö, tsemete: der Zweig
des Baums. Frutex, icis, m.
Plin. fruticoſæ frondes. arum, d-
um. f. Plin. rami fruticoſi. orum
m. Plin. 2. gally: des Weins-
ſtocks. Sarmenta, orum, n. Juſtin.
3. Buga. die Kieſer. Panice-
la, æ, f. Plin. A' dologhoz ága-
bogát (bogolyáját) elö-adni:
alle weſentliche Umſtände
der Sache vorbringen. Omnes
rei circumſtantias deſcribe-
re. Cic. Sok ág-bogu kérdé-
sek: die verwickelte Fragen
falebroſæ, multis nodis impli-
citæ Quæſtiones. Sen.

~~Ágból-való, adj. ági: von Äſten
Ramoſus, a, um. Virg.~~

Ág-bogosodni, -dom, -dik: zum
lich viel Äſte bekommen.
Frondeſcere, Virg. ramoſum
fieri. Lucret.

Ágból-való, adj. ági: von Äſten
Ramoſus, a, um. Virg.

Ág-dada, -dának, -dát: Vén aſz-
szony, vin-banya: ein alt-
tes Weib. Anus, us, f. Cic.
vetula, æ, f. Plaut. t. Ág-dada.

Ág-eb, -bnek, -bet: ein zienlich
alter Hund. Canis vetulus,
is, i, m. Varr.

Agenda, -dának, -dát, -dák, pl.
az Egy-házi tzeremoniákról
irt Könyv: die Agenda. Li-
ber ritualis in uſum Eccleſiæ.

Agens, -snek, -st, -sek, pl. eben
Agenst. Agens, ntis, m. Voss.
Procurator (ad lites) oris, m. Cic.
Aulæi Agens: der Hofagent.
Aulæus Agens.

Ág-erdö, -lönek, -löt: ág-ieto-

gató, ág-nyelső: der Zwischen-
der der Äster, und Zweigen. Fron-
dator, oris, m. Catull.

Agg, adj. ó, régi, vén: alt, ehe-
alt. Antiquus, a, um. Cic. decre-
pitus, a, um. Cic. Grandaevus, a, um.
Lucan. Perantiquus, a, um. Cic. Pri-
scus, a, um. Martial. Senex, enis,
c. Cic. Vetulus, a, um. Cic. vetus,
eris, c. Cic. Vetustus, a, um. Cic.

JC Mostani, új.

Agg álnokság, gnak, -got: eine
alte künstlichen Schalkheit.
Perantiqua negotia. æ, f. Cic.
— astutia. Cic.

Aggani, -gok, agg. aggni, aggúl-
ni, vajudni, vénhülni: 1. alt
werden. Senescere, Cic. vete-
rascere, Colum. vetustescere. Colum.
2. Azzal kevesbet aggok, ag-
gódom, Gonlobok: um Das be-
kümmere ich mich wenig. Hoc
me plane sollicitum non red-
dit. Cic. A' dísze kettel semmit
sem aggott. nie fragte hirt
mich um Lohn, Nil moratus
es laudem. Plant. Nem aggá'
kis-birával: um Etwas sich mit
seinem Gewissen gar nicht.
Non conflictatur cum Consci-
entia. Cic.

Aggasztván, adj. bádgyadtt, betegs-
götthöz, vajudtt, el-vénhedett:
blaich, blaß, von Zorn, und Kumm-
mer abgezehrt. Pallidus, a,
um. Ovid. ætate, morbo confectus,
a, um. Cic. Aggasztván (vén) le-
ány: eine durch Kummer stark ver-
altete Jungfrau. Exoleta Virgo.
c. inis f. Plaut.

Aggasztani, -ttok, -ttam, -ttam.
Aggasztani, -sztok, -szt; -sztom,
-sztya: 1. epeszteni:
Zürnen, bekümmern. An-
gere, Cic. Macerare. Ter. En-
gem sok gond aggaszt ivánt
tad: deinetwegen bin ich sehr
besorgt. Res tuæ valde me sol-
licitum habent. Cic. Tui causa
multis curis macerer. Ter. 2.

aggatni, -imigy, amigy összevarni: obenein zusammennähen. Obiter consuere, compilicare. Plaut. Szakadozott ruháját aggasztya: vernähet seine Lumpen zusammen. Lacinias suas consarcinat. Plaut. 3. Véníteni: alt machen. Veterare, Cels. senescere, Cic. A' sok bú aggasztya őtet: ihn machen
die vielen Gram und Kummer alt. Nimis magnæ curæ et ægritudines eum conficiunt. Cic.

Aggasztó, adj. -sztó: bekümmernd. Anxifer, -fera, -ferum. Cic. tabificus, a, um. Cic. Magát aggasztó (fogyasztó, sonnyasztó, vénítő) gondolat Gedanken: sich mit kümmervollen Gedanken quälen, Quälende Gedanken. Anxiferis, tabificis curis se macerare. Ter.

Aggatás, -snak, -st: das Anhängen, anhängen. Appensio, onis, f. Voss. Suspensio, onis, f. Festus. 2. összve-fűzetés: die Zusammennähung, Heftung. Compilicatio, onis, f. Obitek: Facta Consutio, onis, f. Plaut.

Aggatni, -gatok, -gat; -gatom, -gattya: 1. akasztani, függeszteni: anhängen, hängen. Pendere, suspendere, et per Par-
tes appendere. Cic. Hajófarára aggatni a' fegyvert: die Waffen an die Hinter-
theile der Schiffe aufhängen. Præfigere arma puppibus. Virg. Aggasd szegre egyik darabig a' setét gondokat, magadpedig tiszta kedv legelő bé-
lesed mulatságra: hänge und
Anbrüt müst nun mit Fün-
de von mir weg. Interpone tu-
is interdum gaudia curis, ut possis animo quantumvis sustinere laborem. Prov. Szellőre aggatni a' ruhát: die Kleider
auflüften. Ventilitare Vestes.

Plin. 2. Szénával valamit öszve-aggatni: mit Zwirnt etc. was zusammen spinnen. Aliquid complicare, Cic. – fitis adstringere. Cic.

gg-dada, -dának, -dát: nin altas Wnib. Anicula, ae, f. Ter. Anus, us, f. Cic. Senicula, ae, f. Aug.

gg-eb, -bnek, -bet: nin zimlich altaw Hünd. Vetulus canis, i, nis. Cic. molossus, i, m. Horat.

gg-hoz-való, adj. ninnen Altem angehend. Senilis, e. c. Cic.

gg-kofa, -fának, -fát: nin spöttisch altas Wnib. Anus, us, f. Cic. vetula, orf. Vetula, ae, f. Plaut.

tgg-kofa beszéd, -dnek, -det: nin altwnibermäszes Mährchen, Anilis fabella. Horat.

tgg-kofaság, -gnak, -got: Ein Altaw altaw Wnibaw. Anilitas, atis, f. Catull.

gg-kor, -knak, -kot. Ins Altaw. Senectus, utis, f. Suet. Aetas senilis, atis, -lis. f. Cic. Senecta, ae, f. Plaut. Agg-korom azt meg-tagadgya töllem: Eszt. tendeim azt nem engedik: Ins Altaw tüszt ns nix nicht zu. Aetas mea senilis id vetat. Cic.

Agg-lant, -tnak, -tot: 1. kofa. vén aszszony: nin altas Wnib. Anus decrepita, us, f. Cic. 2. régi bolondoskodás: nin albernes Zeug, Gespönst. Ventus deliramentum. -teris, ti, n. Plaut.

Agg-legény, -nynek, -nyt: vén nötelen legény: ein Mann Stolz, nimm, der nix gescheid mahnt fut. Misogamus, i, m. Caelebs, matrimonium posthabens, ibis ntis, m. Det. thün. Hor. lásd, Agas.

A'gos-bogos. l. A'gas-bogas.

Aggnö, l. Aggani.

Agg-nö, -nönek, -nöt: vén banya: nin altes Wnib. Anus decrepita. us, f. Cic. Vetula, ae, f. Plaut.

Agg-nö beszéd, -dnek, -det: nin nn altwnibermäszes Reden. Anilis sermo, is, onis, m. Cic.

Agg-nö rege, -gének, -gét: nin altwnibermäszes Mährchen. Anilis cantilena, -fabula, is, ae, f. Quinctil.

Aggodalmas, adj. Sorgvoll. Anxius, a, um. Plin. anxietate plenus, a, um. Tacit. Aggodalmas galiba: nin bnyesznaliches Hindernüsz. Molesta difficultas, atis. f. Terent.

Aggodalom, -nnak, -lmat: Ein Sorgen, Besorgniüsz, Zimmernüsz. Anxietas, atis, f. Cic. Cura, ae, f. Cic. nyomnak az aggodalmak: Ein Sorgen ängstigen mich. Curae me angunt, premunt. Cic. – sollicitum habent. Quint. Aggodalmat okozni valakinek: jmanden nimm Besorgnüsz verursachen. Curam alicui injicere. Terent. A'sok aggodalom megszorittá Szivét: hinlängliche Sorgen ihn Sud gnn Sücken ihn Ganz zusammen. Multae anxietates praecordia ei oppressserunt. Vopt.

Aggódás, -snak, -st: Ein Sorgen. Besorgniüsz. Angor, oris, m. Plin. Cura, ae, f. Cic. Haszontalan aggodás: unnü Sorgen. Inanes curae. Cic.

Aggodni, -dom, -dik: besorgen, besorgt, bekümmert, bisongani, bisongani, epekedni, tegszen kedni, sich ängstigen, ängstigen. Angi, se angere animi. Plaut. 1. Aron (Carral) nem

aggódom; das ängstigt mich nicht. Hac re non angor. Cic. Ö a' lelki-ismére" rettel nem aggódik, nem töröd dik: nem fragt nach seinem Gewissen gar nichts? Ille neglegit conscientiam suam, et eam sua degene habet. Plaut.

2. sorgos kodni: szünetelen a' te hasznodon aggódom: ich bin jederzeit sorgfältig, und ängstlich für dein Bestes? Assidue de tuis commodis cogito. Cic. Ö semmivel sem aggodik: nem bekümmert sich um nichts? Ille nullâ re angitur, contemnit omnia. Cic.

Aggódtatni, -tatok, -tat: az aggódtat, sonnyaszt, &c. secit engem': das ängstigt, und bekümmert mich. Hoc me angit. Plaut. et tabefacit, et anxium habet, - recdcit. Cic.

Aggó-fü, -fünek, -füvet: zonatö-fü, szösszös-fü, üszögör: die Unkrautpflanze. Senecio vulgaris, onis, -is, m. Linn. Plin.

Aggoskodni, -dom, -dik: sich bekümmern. Angi animo. Cic. anxium esse, Plin. conflictari, Jer. macerari. Tacit.

Aggotska, adj. ösztönetske: öltlich, etwas alt. Vetulus, a, um. Cic. A' leányod már még-tökösen aggotska: seine Tochter ist schon ziemlich alt. Tua filia jam vetula est. Cic.

Aggott, adj. meg-aggott, ein alt, unerfahren. Antiquus, a, um. Ulp. Aggott-ember kutona: ein alter Soldat. Veteranus miles. i. itis. m. Cas.

Aggottság, -gnak, -got: das Alter. Senectus, utis, f. Tacit. senium, ii, n. Tacit. senio confecta ætas. ætatis, f. Cic. decrepita senectus. Varr.

Agg-vasas, -sznak, -szt: ein Jesuit, ein altem Pfaffe, ein alter Mönch. Versutus, a, um. Cic. Veterator, oris, m. Liv.

Agg-vasasság, -gnak, -got: die Jesuitenheit. Negotia, æ, f. Cic. negotiosus, a, um. Ter. Versutia, æ, f. Apul.

Agg-vasaszúl: jesuitisch. Veteratorie. adv. Cic.

Agg-vege, -gének, -gét: ein altes Mährchen. Anilis fabula, is, æ, f. Quinct.

Agg-vóka, -kának, -kát: ein alter dünner Fuchs. Veterator, oris, m. Cic.

Aggság, -gnak, -got: 1. Menschheit: das hohe Alter. Senectus, utis, f. Tacit. senium, ii, n. Tacit. 2. Heiligkeit: das Altertum. Vetustas, atis, f. Cic. 3. aggódás: die Besorgniß. Angor, oris, m. Cic. Cura, æ, f. Cic.

Agg-szó, -szónak, -szót, 1. ein altes Wort: obsoletum, priscum vetus verbum. Cic. 2. Redensart: ein altes sprüchwort. Antiquum dictum. i, n. Agg-szókat etni: unverstandene Worte gebrauchen. Antiqua verba adhibere. Sallust. vetustis, priscis verbis uti. Cic.

Agg-szokás, -snak, -st: ein Gewohnheit. Mos receptus. m. Plaut.

Aggulás, -snak, -st: die Hinfälligkeit. das Alt werden. Senectus, utis, f. Tacit. declivitas ætatis, ad senectutem. Dett. Senescens ætas, atis. ἡ γῆρας. Senectatis. f. Cic.

á' ruhát: die Kleider zerfressen. Eventilatæ vestes.

9. A.

Aggúlni, -gülök, -gül: vénhedni, vénülni: alt werden, kommen, tum. Senescere. Cic. veterascere. Colum. Vetustescere. Id.

Aggúlt, adj. vénhedett, vénült: alt geworden. Veterascens, ntis. c. Colum. vetustus, a, um. Cic. senio confectus, a, um. Cic.

Aggúltság, -gnak, -got: vénhedés: das Alter, die Kraftlosigkeit. senectus, utis, f. Tacit. langvescentia, ae, f. langritudo, inis, f. Gloss.

Agg-veszsző a szőllő-fán: -öknek, -öt: das nimmer Fruchtragen der nimia Weinstocken. Ducamentum, i, n. Colum.

A'hoz-való; adj. zu Zierrath gehörig. Frondaceus, a, um. Plin.

A'gi, adj. von Ahorn. Rameus, a, um. Virg.

A'g-iztogató, -ónak, -ót: ág-nyesö: der die unnützen Zweige der Bäume abschneidet. Frondator, oris, m. Virg. Putator, oris, m. arborum. Donat.

Ág-nyesö, önek, -öt: erdölö: l. Ág-iztogató.

Ág-nyesölék, -knek, -ket: ág-bog: das Abgeschnittene von Bäumen. Ramenta arborum, inum, n. Plin. desecta sarmenta arborum. Virg.

A'gos, -snak, -st: szoboz, fa-oszlop: ein hölzerner Pfeiler. Columna lignea, ae, f. Colum.

Tót ágost állani: fejére állani: auf den Kopf stellen. Exactis in altum pedibus in capite stare. A'gost fejni: balgatag eggy mennyköt tenni: einen unnützen und kurzweiligen Anschlag thun. Hircum mulgere. Virg.

lásd, A'gas.

A'gos-bogos. l. A'gas-bogas.

A'gostkodni, l. A'gastkodni.

A'goston, -nnak, -nt: keresztnév. der Augustin. Augustinus, i, m. Nom. propr. Viri.

A'gota, -tának, -tát, ein Agatha, ein Weiber Name. Agatha, ae, f. Nom. propr. Mulieris.

A'gotska, -kának, -kát: des Ägnesschen, des Kniesschen. Ramulus, i, m. Cic. Ramusculus, i, m. Plin. Virgula, ae, f. Cic.

Gyökér' ágotskái: -rostyái: die Fasern an den Wurzeln. Capillamenta radicum, orum, n. Colum.

A'gozat, -tnak, -tot: die Abstammung. Origo, inis, f. Cic. Grad der Verwandtschaft. Gradus consanguinitatis. dus, m. Liv. A' negyedik ágozaton. im vierten Grade. In quarta progenie. Cic. 2. A'folyó-vizek' agozati: ágotskái: die Theilung des Flusses in Arme. Divisio Fluminis in brachia. l. Ágazat.

A'gozni, l. A'gazni.

A'gozódni -dom, -dik: zertheilen, Divido. Cic. A' Rajna vize sok-felé ágozódik: der Rhein theilt sich in viel Ströme. Rhenus in plures partes diffluit. Cas.

Agy-gynak, -gyat. 1. fö, fej: der Kopf, der Hirnst. Caput, itis, n. Suet. Kavasz agy: der Felsen-Kopf. Homo versutus, cis, -astutus, -inis, i, m. Cic. Agyba-föbe verni valakit: jemanden auf den Kopf schlagen. Per caput ferire aliquem. Cic. Töke az agya, szar a' velöje: Stroh, Kaff, albern, dumm. Stolidus, a, um. Terent. 2. Agya a', w.

kerèknek, melyen á tengely Herész-
tül megyen: ein Rad, ein Radstock;
ein Radwelle. Modiolus rotæ,
i, m. Plin. Agya á puskának:
ein Flintenkolben. Mannbeim
scloseti, ii, n. scapus scloseti,
i, m. Plin. 3. Kaponya: ein
Schädel. Cranium, ii, n. Blancard.
4. Agy-velö: ein Gehirn. Ce-
rebrum, i, n. Cic. kis agy-velö:
ein kleines Gehirn. Cerebellum.
i, n. Plin. Hig az agy-veleje:
Kába, ostoba: albern, dum,
stolidus, a, um. Ter. inconsultus
et hebes, a, um, betis, o. Cic.

A'gy, -gynak, -gyat, ins Bett: Sca-
batus, i, m. Martial. lectas, i, m.
Plaut. torus, i, m. Virg. 1. Nyo-
szolya: ein Bett, Statt: Stronda
lecti, æ, f. Prud. Fedeles ágy:
ins Himmelbett: Lectus stipa-
tectus, -umbellatus, a, um. Kettös
ágy: zwey Betten, ein breyfamiges
Gehäuse. Bicliniums ii, n. Plaut.
Meny egyöü ágy: ins Brautbett:
Lectus genialis, Cic. - nuptialis.
Cic. Rossz-, tsikorgó ágy: ein
Zanckisches Bett. Stridens Lectus.
Virg. Sátoros ágy: ins Zeltbet
te. Lectus ad foream tentorii:
Tábori ágy: ins Feldbett. Lectus
Castrensis, compactilis. Victr. Fo-
ló ágy: ins Schilfbett Lectus tex-
tilis. Gell. Vas ágy: ein ei-
sernes Bett. Az ágy' szélén
ülni: gantz am Rande des
Bettes hängen. Extrema in spon-
da cubare. Horat. Az ágyat
nyomni: Jemand zerwühlen lie-
gen. In morbo cubare. Plaut. 2.
A'gy-beli ruha: ins Bett gehörend.
Lectisternium, ii, n. Gloss. Házas
ágy: ins Ehebett: Genialis lectus,
Cic. Halálos ágy: ins Sterbebett.
Mortualis lectus. Himes (varrott)
ágy: bunt-, eingefaßtes Bett,
gehörend. Lectisternia aculeata.
Gloss. Napszaki nyugovó ágy:
ins Ruhe bett beym Tagen. Lectus
diurna quietis. Cic. Özvegy ágy:
das Witwenbett. Lectus vidua-
lis. i, lis, m. Pihes ágy: ins
Federbett. Plumeus torus. i,
i, m. Culcita plumea. Cic. Ut-
(drága) ágy: ein Jemandes Bett
Dapsilis lectus. Plaut. Vetett
ágy: ein gut gemachtes Bett.
Stratus lectus. Cic. Szép vetett
ágy: ein schön gemachtes Bett.
Lectus lepide stratus. Cic. Ágy-
ba esni: Krank oder niederlie-
gend werden. In mor-
bum incidere. Cic. aegre decum-
bere. Sec. Ágyba fekvö beteg:
ein Bettlägrer. In morbo cu-
bans, antis. c. Plaut. Az ágy-
ban fekünni: im Bette liegen.
In lecto cubare. Cic. Az ágybúl
fel-kelni: vom Lager aufste-
hen. Strato surgere. Virg. Az
ágybúl fel-ugrani: aus dem
Bett springen. Corpus corri-
pere stratis. Virg. Az ágyba
lengyi gyözni: ins Bette hin-
legen, -lassen. Componere se in
lectum. Hor. Az ágyba le-
fekünni: sich ins Bett hin
legen. Membra stratis
reponere. Virg. Más ágyát
meg-fertertetni: jemanden
sein Bett besudeln. Torum al-
terius contemnere. Ovid.
Az ágy meg-melegedett: das
Bett ist warm worden.
Lectus concaluit. Plaut. Ág-
ba menni: sich zu Bette le-
gen. Recipere se in lectum
Curt. ire cubitum. Cato, Me-
vetem az ágyadat: Mäsok
nál el-vádoltak, mások elöt
le-gyalázlak: ich wende dir
aufbetten, sich herablegen.
Sternam tibi lectum. Prov. Ste
debo commodis tuis. illusive.
Az ágyat bérni: beteges lied.
ni: ins Bett hüten, Krank
pflegen. Adfixum esse lectulo.
ten. Ægrotare. Cic. Ágyat
vetni: ins Bett machen. Le-

eteina sterncre. Cic. — Componere.
jó ágyat vetett magának, jól
fog alunni: new sat wus gutes
uisgespönt, so wird nr nicht
wus gutes nin nennstun. Bo-
nam sementem fecit, bene me-
tet. Cic. 3. A'gya az etzetnek:
Aus Essigtrayn. Crassamentum
aceti. Colum. A'gya a' puskà-
nak: Aus Flintenpulfl. Sca-
pus sclopeti, i, m. Plin. A'gya,
sepreje valaminek: Aus Borsten
fatz, Ein Zopfen. Sedimen, inis,
n. Col. Auc. 4. A'gy a' Kertek-
ben: vetemenyes ágy:: Das Beet
in dem Gärtnen. Area, a, f. Plin.
arcola, a, f. Cic. pulvinulus, i, m.
Colum. Gyep-ágy: Ein Rasenbeet.
Torus viridans, i, utis. Virg. Meleg
ágy: Aus Mistbutt. Pulvinus fer-
vefactissimus. Colum. Rózsás (Ro-
ságos) ágy: Aus Rosenbutt. Ro-
setum, i, n. Virg. Area rósaia,
— floreum. Vetemenyes ágy:
Aus Pflanzen Beet. Plan-
tarium, ii, n. Virg. Más ágy-
ba ültetni a' palántát: Ein
Pflanzen weiter hinsetzen.
Plantam in aliud semina-
rium transferre. Colum. A'gyok
ra osztani a' vetemenyes
Kertet: einen Gartlgarten
in Beeter eintheilen. Hor-
tum olitorium in areas di-
stribuere, — dividere. Colum.
5. A'gy a' szekrin: Ein Lo-
ger auf einen Heuboden.
Stratum in area horrei. i, n.
Agyba rakni, el-teritni a'
buza kévéket a szekrin (hegy-
ö helyen): die Garben gerade
in die Ecken legen, und in the
Scheuerthenne zum Dreschen
ausbreiten. Manipulos fru-
gum in area horrei expande-
re. Cic. 6. Nem, szüleis:
Aus Geschlecht. Genus, eris, n.
Cic. progenies, ei, f. Cic. Ala-
tsony ágybúl származott: von
gering

nimm gemeinen Geschlecht
herkommen. Humili Genere
natus. Cic. Jó Nemes ágybúl
(nagy nembül) vette ered-
et: er stammet von einem
hoch (adelichen Stammen) Ge-
schlechte. Nobili Genere na-
tus. Cic. Igaz ágybúl szüle-
ni: von rechten ächten Ge-
burten sein. Certis et justis Pa-
rentibus nasci. Cic. Nem igaz
ágybúl-való: ein Hinterkind?
Pellice genitus, i, m. Liv. Natus
de pellice. Ovid. nothus, i, m. Fest.
Spurius, ii, m. Aspirt. Conceptus
furto. Plant. Kutya a' ágyábúl
szakadtt, — született: Aus Hund
Gebuck. Cane genitus, — ortus, a,
um. Cic.

Agyabu gyálni, -gyálok, -gyált; —
gyálom, — gyállya: verni, agy-
ba-föbe verni: einen übel zu-
richten. Male mulctare, Cic.
percutere. Cic. verberare. Cic.
verberibus cædere. Plant. Vala
kit —, einen —, aliquem. Cic.

Agya-fürth, adj. 1. kavasz:
Scharfsichtig. Fraudulentus, a, um.
Cic. Versutus, a, um. Cic. 2. Gya-
va. 2. makats: nichtsin-
nig. Cerebrosus, a, um. Plant.
Obfirmatus, a, um. Plant. Ob-
stinatus animo. Liv. Pertinax,
acis, o. Cic. pervicax, acis, o. Hor.

Agya-fürtság, -gnak, -got: Un ei-
gensinn, Ein Dunkel und Eig sinn.
Contumacia, æ, f. Cic. morositas,
atis, f. Cic. Obstinatio, onis, f. Cic.
Pertinacia, æ, f. Cic. pervicacia, æ,
f. Cic. pervicacitas, atis, f. Gloss.

Agyag, -gnak, -got. Sikeres sár:
Ein Lehm, ein Lehmerde, ein
Thon. Argilla, æ, f. Cic. Fazikas
agyag: Töpfer Erde, — Thon. Ar-
gilla figulacis. Colum. Fejes
agyag, mellyet jó tégelyt ki-
nálnak: eine weisse Erde, wo-
raus die Schmelz Tiegel zum
Gelde, und Silber gemacht
werden. Tasconium, sconii, n.

Festö agyag: sárga-, umbra agyag: Ochergelb, [redacted] Gelb, ber Farbe, wie feine Ocher, Art weiße Farbe. Ochra, ae, f. Plin. Sil, -lis, n. Plin. Pallés agyag: der Trippel, die Tripelerde. Terra tripolitana. ae, f. Voyt.

Petsétes agyag: die Siegelerde. Terra sigillata, ae, f. Plin.

Porcelán agyag: Porcellan Thon. Porcellanea argilla, ae, f.

Ruha tisztitó agyag: die Walkererde. Terra fullonum, umbrica, ae, f. Plin. Szappan agyag: der Seifen Thon. Lithomarga, ae, f. Pitisc. Tapasztó agyag: ein Tünchlehm. Vulgaris limus, is, m. Cato. Tégla agyag: ein Ziegellehm. Argilla laterearia; terra laterearia, ae, f. Plin.

Agyag, adj. agyagból-való: thönern. Argillaceus, a, um. Plin. Agyag (agyagból készült) mustka: der Lehmwurf. Luteum opus, ei, eris, n. Ovid.

Agyag-bánya, -nyának, -nyát: die Lehmgrube. Fodina lutaria, ae, f. Plin.

Agyag golyobis, -nak, -t: Galatée: die Thon Kugel, Schleuder Kugel. Argillaceus globus, i, m.

Agyag-kementze, -tzének, -tzét: Fiska, Parasztagyagkementze: ein Lehmofen. Fornax argillacea. acis, ae, f. Colum.

~~Agyagos, adj. Lehmig, thonig, thönern. Argillosus, a, um. Plin. Colum.~~

Agyagolni, -golok, -gol; -golom, -golva: schlagen. Pulsare, verberare. Lásd: Agyabugyálni.

Agyagos, adj. lehmig, thonig. Argillosus, a, um. Colum. limosus, a, um. Ovid. viscosus, a, um. Pallad. Agyagos föld: ein thoniger Grund. Terra argillosa. Varr. Agyagos fenék-föld: ein thoniger Boden. Argillosum solum. i, n. Plin.

Agyag-pala, -lának, -lát: ein Schiefer Thon. Schistus argillaceus.

-argillosus, i, m. Plin.

Agyag-fal, -nak, -at: die Lehmwand. Macerias, ae, f. Liv. luteus paries, ei, etis, m. Colum.

Agyagolás, -nak, -t: 1. das Lehmen. Compositio lecti. onis, f. Cic. — a fazekasé: das Laden. Manipulorum frugum in area horrei ex pansio, onis, f. Colum.

Agyagolni, -gyalok, -gyal, -gyalom, -gyalva: schlagen, pflastern. Caput fercire. Plaut. verberare. Cic. l. Agyabugyálni.

Agyalni, -gyalok, -gyal: 1. agyat vetni: das Bett machen, betten. Lectum componere. — sternere. Cic. 2. a fazekasé: die Gefäße brennen, und zum Verkaufen ausbereiten. Manipulos frugum in area horrei ex pandere. Cic.

Agyar, -nak, -at: agyarcak, pl. der Hauer; der Vorderzahn. Dens eminens, dens fulminans, ntis, ntis, m. — laniarius, ii. Phaedr. Agyara a disznónak: der Hauer eines Schweines. Dens fulminans porci. Porci dens fulminans, ntis, m. Phaedr. Feni ellenem az agyarát: nur spitzt die Zähne um mich gefährlich zu zeigen. Acuit in me dentes. Horat.

Agyarcas, adj. mit Hauern versehen. Dentatus, a, um. Ovidius. dentem eminentem habens, ntis, o.

Agyarkodás, -nak, -t: das Gnimm. Fremitus, ûs, m. Cic. Fremere, oris, m. Cic. iracundia, ae, f. Cic. - salvitia, ae, f. Cic.

Mit coda szentelen agyarkodás ez? was ist vor für ein unnützes gefrimmig?

Das hac fero

Aus Th

cia est? Cic. Nagy agyarkodás" sal nekem jött: mit nimm großen Grimme ist er auf mich losgegangen. Magno cum fremitu et furore. me in" vasit. Cic.

Agyarkodni, -dom, -dik: wr." Grimm schnaufen. Comminari. Suet. fremere, frendere. Plaut. infremere. Sil. furenter minitari. Cic. Am az agyar" kodik, ste nevetst: wr ist bö" se, und sie lacht. Ille rin" gitur, tu rides. Terent. Agyar" kodik reám, v ellenem: wr ist mir feindselig. Infen" sus mihi est. Cic. Comminа" tur mihi cum fremitu. Suet. Agyarkodni kezd: wr fangt an zu knarschnarren. Frende" scit. frendere incipit. Plaut. Egy'kevessé agyarkodik va. latkor: wr grimmt sich ein Wenig über jemanden. Subringitur. Cic. Igen agyar" kodik: wr tobt sehr schnar" rendum. Perfremit. Acr. ap. Cic.

Agyarkodó, adj. Grimmig, schnaufend. Frendebundus, a, um. Ovid. fremens, entis, c. Cic. Agyarkodó mint az Ördög: wie der Teufel tobend. Exc" bi fremens, a, um. Daum.

Agyarkodva, adv. mit knarschnen" der Grimm. Frendebunde. Ovid. Cum fremitu. Cic. Agyar" kodva ugrott-le á kotsicúl: Zobend sprang er von dem Wagen. Frendebundus desi" luit a curru. Ovid.

Agyarló, adj. haraposos p. o. Hun" tya: ein bissiger Hund. Mordax canis. Plaut.

Agyarolni, -rolok, -rok, -rolom, -rollya: mit den Zähnen zer" reissen. Dentibus lacerare, -laniare. Virg. más nak a' be" tsületét agyarolni: einen

an seiner Ehre angreifen, lästern, durchziehen. Alteri" us existimationem violare. Cic. dente theonino rodere. Horat.

Agyas, adj. 1. agya-furcht, makacs, nyakas, verzenyes: störrig, fats störrig, knorrigt. Capi" tosus, a, um. Contumax, acis o. Cic. obstinatus, a, um. Suet. pertinax, acis, o. Cic. pervicax, acis, o. Colum. 2. fejes: ein grosskopf, der einen ungeu" ordentlichen grossen Kopf hat. Capito, onis, m. Cic. Erös-agyas embereck. Junge Männer. Duri capitones, - homines. Cic.

Agyas, ezred Vers: Epigramm. Epigramma, atis, n. Cic. 3. velös: voll Gehirn. Cerebro" sus, a, um. Agyas egyes vén" ember: ein alter Wurm. Senex cerebrosus. Plaut.

A'gas, adj. 1. ágyakkal kakott, voll Leuten. Lectis refertus, a, um. Cic. 2. A'gas asszony: törvénytelen feleség, Vendeg hölgy: eine Beyschläferin, Ehebrecherin. Concubina, ae, f. Cic. nocha femina. ae, f. Catull. pel" lex, icis, f. Cic. Agyast tarta" ni maganak: eine Beyschlä" ferin halten. Concubinam ale" re. Cic. Az ágyassát el-bocsá" tani: seine Beyschläferin laus fen lassen. Concubinam suam dimittere. Plaut.

A'gas-ház, -znak, -zat: -kamara" -szoba: das Schlafzimmer. Cubile, is, n. Cic. thalamus, i, m. Virg.

Agyaskodás, -snak, -st: lakarcatos" kodás, fejesség, nyakasság. der Eigensinn. Obstinatus ani" mus, i, m. Liv. Pertinacia, ae, f. Cic. pervic[illegible] f. Cic. per" vicacia, ae, f. Cic. D[illegible]za" varsággal-való ökoskodás: der Eigensinn. Aegrotatio, onis, f. Catull.

Agyaskodni, -dom, -dik: lakara-
tostkodni, fejeskedni: nigyn-
sinnig sein. Obstinato animo
agere, -esse. Liv. Contumacem,
obstinatum, pertinacem esse.
Cic. 2. -ra vagy ùl otkostkod-
ni: Elùgyetlenùl: ateguttal. Plaut.
3. haszontalan beszédet indi-
tani: Ostobaságnak, gyermek-
Fabulari; Liv. Garrire. Cic.

Agyaskodò, adj. 1. nigyn sinnig.
Contumax, acis, o. Cic. obstina-
tus, a, um. Curt. pertinax, acis, o.
Cic. pervicax, acis, o. Colum. lásd
Agyas.

Agasság, -gnak, -got: 1. Vin sinnig-
sinnigkeit. Pervicatia, æ, f. Cic.
2. Vin dögösfindigkeit. Argu-
tia, arum, f. Plaut.

A'gyasság, -gnak, -got: törvényte-
len felességgel-való élés: Vin
Ehebruch. Concubinatus, us, m.
Plaut.

A'gyast-tartani, -rtok, -rt: nincs
Ehegyelüfnein Jultnn. Concu-
binam alere. Cic.

A'gyast-tartás, -snak, -st: Vin Ehe-
bruch. Concubinatus, us, m. Plaut.

A'gyast-tartó, -ónak, -ót: Ehe-
nne Ehegyelüfnein Jült. Con-
cubinus, i, m. Quint.

Agyatlan, adj. oktondi, ostoba:
sinnlos. Stupidus, a, um. Cic.
vecors, dis, o. Ci

Agyatlanság, -gnak, -got: ostobaság:
Vin Sinnlosigkeit. Stupiditas,
atis, f. Cic. Vecordia, æ, f. Ter.

A'gyatska, -kának, -kát: 1. nin
Bettlein. Grabatulus, i, m.
Appul. lecticula, æ, f. Cic. le
ctulus, i, m; torculus, i, m. Plaut.
2. á kertben: Jus Bettchen,
Bantchen. Area, æ, f. Colum.
pulvinulus, i, m. Idem.

A'gyat vetni, vetek, vet; vetem,
veti: Jus Bett zù bereit ma-
chen. Lectum componere,
sternere. Cic. A'gyat bon-

tani: Jus Bett abmäümen, zum
Schlafen zùbereiten. Lectum
disponere ad capiendum so-
mnum. Cic.

A'gyazat, -tnak, -tot: 1. ágyi ru-
ha: Jus Bettgewand. Thora
le, lis, n. Horat. 2. fenék fe-
tel: Vin Grundlage, Funda-
mentum, i, n. Cic. A'gyazatot
tenni, -vetni az épületnek:
Grund legen zù einem Ge-
bäüde. Fundamentum jacere
ædificii. Cic.

A'gyazni, -gyazok, -gyaz: 1. a'
gyat vetni, vagy bontani:
aufbetten, oder das Bett
abmäümen, zum Schlafen be-
reiten. Lectum componere,
-sternere. Cic. vel, ad capi-
endum somnum disponere.
Cic. 2. Ìsépìtésre, nyomta-
tásra a' téglákat a' szükséges
vèket el-terìteni. Vin Lagen
werfen. Mergites fenguni
substernere tritureationi.
Varr. A' téglák ágyaznak:
Vin Lagen werfen sich.
Triturcatores exten-
dunt manipulos fenguni
in area hordei. Colum.
Kendert-, lent ágyazni, tép-
ni, gyùrni: Hanf-, oder Flachs zù-
sammen, zù einer Masse machen, zum
Spinnen bereiten. Canna-
bem, vel linum ad nendum
adaptare. Varr.

A'gy-beli, -linek, -lit: ágyi ru-
ha, ágyazat: das Bettge-
wand. Lecti lintea minora
n. Lampr. Thorale, lis, n. Horat.
Egygy ágy-beli készület: nin
Gebett. Summa culcitarum
plumearum uni lecto suffi-
cientium.

A'gy-bér, -rnek, -rt: der Bettlohn,
der Bettzins? Lecticale, is, n.
Census lecticalis, us, tûs, m. Tert.

A'gy-bódulás, -snak, -st: das
Zimmerbrennen. Phrenitis, idis, f.
Cels. Phrenesis, is, f. Juven.

A'gy- deszka, kának, -kát, melly az ágyfenéket teszi. Asser Trutt. bunt, womit der Boden des Bettes belegt wird. Asser eris, m, qui fundum sponde statuit.

A'gyék, -nak, -kot: der Lende. Femen, inis, n. Plin. femur, oris, n. Cic. lumbus, i. m. Cic. Vatinek ágyékából származni: von jemandem abstammen, jemandem Stammen. Generari ab aliquo. Cic. progigni ex aliquo. Cic. Ortum ducere ab aliquo. Cic: Az ágyékig (ágyékig) ütni-bé a vízbe: bis an die Lenden in Wasser setzen. Demittere se inguinibus tenus in aquam. Cels. — lumborum tenus. Cic. Az ágyékára ütemöt rakni: Wermuth auf den Leib legen. Absinthium alvo imponere. Plin. Az ágyékát meg-ütni: sich auf die Hüfte schlagen. Femur percutere. Cic.

A'gyéki ere, -réinek, -réit: die Lendenader: Lumbaris Vena, is, d. t. Wogt.

A'gyék-fájás, -nak, -st: das Lendenweh. Lumborum dolor, oris, m. Plin. ischias, adis, f. Plin.

A'gyék-fájós, adj. der das Lendenweh hat. Psoalgicus, a, um Cael. Aurel.

A'gyéke-gerincz, -nek, -cet: der Wirbel an den Lenden. Vertebra lumborum. d, f. Blancard.

A'gyéke-hártya, -nyának, -nyát: das Zwerchfell, so den Obern und Untern Leib untersondert. Diaphragma, atis, n. Cels.

A'gyékotska, -kának, -kát: ein Lendenschurz. Lumbellus, i, m. Apul.

A'gyék-överet, -nek, -tet: ein Gürtel um die Lenden. Cingulum lumborum, i, n. Isai. 11. 5.

~~A'gyék-tövültség, -gnek, -get~~

A'gyék-sérültség, -gnek, -get: ein Schaden am Schenkel, Weichen Bruch. Hernia inguinalis, d, lis, f. Wogt. bubonocele, les, f. Trac.

A'gyék-szakadás, -nak, -st: der Lendenbruch. Lumbi fragium, ii, n. Plant.

A'gy-emelet, -nek, -tet: die Kertben: der Trauerpfeiler. Texcemus agger, i, eris, m. Colum.

A'gy-fa, -fának, -fát: ein gunzes Stück Bett. Sponda, e, f. Martial.

A'gy-fal, -nak, -lat: Glas, wagy Spanyol fal: ein Bettschirm, wand. Paries linteus mobilis, etis, ei, lis, m.

A'gy-fedél, -nek, -delet: Bedeckung des Bettes: der Bettsimmel. Umbella lecti, d, f. Sponda tectum. i, n.

A'gy-fedő, -dőnek, -dőt: das Bettdecken. Tegmentum lecti, i, n. Plin

A'gy-fenék, -nének, -nekét: der Boden eines Bettes? Fundus lecti, i, m. fundus sponde.

A'gy-fő, -főnek, -főt, d. der Kopf, das Hinterbrett am Bettes -am Kopfe. Pluteus lecti, ei, m. Vide. Superior pars lecti, ubi caput reclinatur. der Ort am Bette, wo der Kopf liegt. Superior pars lecti, ubi caput reclinatur.

A'gy-hártya, -nyának, -nyát: das Hirnfütgen. Meninx, ningis, f. Felső agyhártya: das dünne Hirnfütgen. Meninx tenuis, seu pia Mater. Alsó agyhártya: das starke, dicke Hirnfütgen. Meninx crassa, seu dura Mater. Galen.

A'gy-heveder, -nek, -t: das Bettgurt. Instita lecti, d, f. Scribo.

A'gyi-ruha, -hának, -hát: Bettkleider. Stragulum, i, n. pl. Matth. par. torale, lis, n. Horat.

A'gyi-szalma, -mának, -mát: das Bettstroh. Stramentum sponde, i, n.

Agy-kapsonya, nyának, -nyát: ein Hirnschale, das Hirnschädel. Cranium, ii, n. Blancard.

Agy-kapsonya fúró, -rónak, -rót: der Trepan. Modiolus - te, vebra ad perforandum Cranium. i, m Cels, a, f. Cels.

Ágy-kárpittya, -tyának, -tyát, ein Überzug, vom feinen Zeuge. Conopeum, ei, n. Propert. toreale, is, n. Horat.

Agy-kelés, -lésnek, -lést: ein Hirnwunde. Vulnus cerebri, eris, n. Valnus Calvariæ cerebrum tedens. eris, ntis, n.

Agy-kés, -snek, -st: das Hirnhäutlein. Membrana cerebrum circumdans, a, ntis Cels. lásd, Agy-hártya.

Ágy-láb, -nak, -bat: 1. der Bettfuß, ein Bettstollen. Lecti fulcrum, i, n. Cic. Pes lecti, edis, m. sen. 2. der Ort im Bette, wo ein Fuß lieget. Inferior pars lecti, ubi ~~pes locatur~~ pedes locantur.

Ágy-lepel, -lnek, -lt, lek, pl: ágy-fedő: die Bettdecke. Instragulum -i, tegmentum lecti, i, n. Plin.

Ágy-melegítő, -nek, -tőt: ein Bettwärmer, die Wärmflasche. Batillus lecticularis, i, eis, m. Hor. Excalefactorium, ii, n. Plin. vas caldarium. sis, ii n. Plin.

Ágy-menyezet, -nek, -tet: l. Ágy-fedél.

Ágyak' közi, -zinek, -zit: á Kert-ben. két ágy között valo útacska: Cuneus zwischen zweyen Betten im Garten. Intercolumnium, ii, n. Colum.

Ágy-oldal, -nak, -t, -lok. pl. der Bettbrett am Bette. Latus lecti, eris, n. Ispond. d, f. Martial.

Agyon: adv. Todt, um. Exitialiter, Voss. Lethaliter, Plin.

Agyon aludni, -szom, -szsa: agyon aludta magát: im Schlafe sterben. Immorturus est somno - Plin.

Agyon dőfni, -föm, -fi: niederstechen. Confodere. Liv. transfigere. Liv. Valakit az üggyel agyon dőfni: jemanden mit festgestochenen Bolzen niederstechen. Aliquem plumbeo gladio jugulare. Cic.

Agyon inni magát: -ivom, -ivsza: sich zu Tode trinken. Immori in vino. Plin. potando perire bibendo mortem sibi adferre. Cic.

Agyon lőni: -lövöm, -lövi: valakit: jemanden todtschießen. Sagittis configere aliquem. Plaut. telis conficere -. Cic. glande plumbea trajicere Gnec. Exc. Agyon lövi a' halálra itéltetett rabot: einen Gefangenen Todtschießen, der zum todtschießen verdammt worden. Sumere de aliquo supplicium glandibus plumbeis ipsum traji iendo.

Agyon nyomni, -nyom, -nyja: a' lelket a' testiből ki-szorítani, ersticken. Elidere animam. Cels. Agyon nyomta a' gyermeket. Die Mut ihr Kind ersticken. Infantem suum elisit. Cels.

Agyon nevetni magát, vetem, -vett: sich zu Tode lachen. Risu emori. Ter. — Cornel. Cic.

Agyon sujtani, -jtom, -jtsa: valakit: jemanden zu Tode schlagen. Aliquem contusum. Amm. Marc. Amm. Marcellin.

Agyon szúrva, -t: Partic. mit Stichen getödtet. Suffossus, a, um. Virg.

Agyon szúrni, -szúrom, -szúrja: valakit: jemanden todtstechen, -ssen, -ssa, f.

Agyon tapodni, -dom, -dgya: p. o. á kigyót: nimm Hefftangen nm. tuntun. Angnem proterere pedibus. Cic.

Agyon tapsni, -psom, -psja: agon ütni valakit: jmmanden nm. pflagenn. Interimere aliquem ictu. Cic. Egy' ütéssel két leggyet tapsott agyon. nm Fut mit einem Flingenn nm. pflagenn. Uno ictu septem occidit muscas.

Agyonütés, -snek, -st: dem Todtnm. pflag. Cades, -dis. f. Suet. Occisio, onis, f. Cic.

Agyon ütni, -töm, ti: Todtpflagenn. Contruncare. Ammian. interficere. Cic. interimere. Cic. mactare. Cic. occidere. Cic. verberibus necare. Cic.

Agyonverhetetlen, adj. unüberwindlich. Inenecabilis, e. c. Barth.

Agyon verni, -vertem, -vert: Todtpflagenn, Todtgmügen. Ad necem verberare. Cic. Agyon vertek ötet. mm Fut ihn Todt gnpflagenn. Ad mortem caesus est. Cic. A' farkast fusticus bottal verte agyon. nm Fut den Wolf mit einem Knüttel nm pflagenn. Lupum fuste interemit Val. Max. Kövel agyon verni valakit: jmanden Steinigen. lapidibus obruere aliquem. Cic. Saxis aliquem obruere. Curt. Isak nem agyon vert ak ökkel: mit Fäuften Fut nm mich Annen bey nahe Todtgepflagenn. Pugnis me misellum pene occidit. Terent.

A' gyos társ, -snak, -sat: dem Ehegatten, die Ehegattin. Consors thalami, ctis, c. Ovid.

A' gyotska, l. A' gyarska.

A' gyozni, l. A' gyazni.

A' gy - pénz, -znek, -zt, welches

ü. A.

a' jobbágyok az ágytúl adó úl fizetnek. Das Bettgeld. Lectical, lis, n. Lucil.

A' gy - sátor, -rnak, -ra, -rok, pl. nm Bettvorhang vor einem Bette. Conopeum, ei, n. Propert.

Agy - Tekülés, -snek, -st: dem Hirnbruch. Hernia cerebri, c. f. Woyt.

A' gy' Tuppe-láttya, -ának, -át: -Bár-láttya. Ein Himmel am Bette. Conopeum, ei, n. Propert. Velum lecticarium, i, ü, n. Plin. secund.

A' gy - szék, -nek, -ket: Bárna-szék: Fus Canapee, Anaclinterium, ii, n. Spartian. Anaclinterium

A' gy - szülemény, -nynek, -nyt: Das Hirngebürt, Ingenii partus, us, m. Cic. Költemény: Vers Hirngn, Hirnspt. Figmentum, i, n. Cic. res ficta. ei, e, f. Cic.

A' gy takaró, -ónak, -ót: ein Bettdecken. Operimentum lecti. i, n. Cato.

A' gy - tető, -nek, -töt: ein Bett, Dachen. Tegulum -, tegumentum lecti. i, n. Liv. peristroma, atis, n. Cic.

A' gyú, -gyúnak, -gyút: Kadi ész, köz: ein Canon, Fus Stück. Tormentum, i, n. Cic. Machina bellica, ae, f. Digest. Első kendőbéli ágyú: ein Canon von nm stem Caliber. Prima forma tormentum, quod globum pondo 48 admittit. Második kendőbéli ágyú: ein Canon von Zwey tem Caliber. Tormentum mediae formae, quod globum pondo 24. admittit. Fal-töredő ágyú: ein Funtrümm, nm Stück zum Mauernm brechen. Arietarium tormentum, ii, i, n. Vitr. Murale tormentum. Liv. Hanbitz ágyú: ein Hanbitzen. Curtissima forma tormentum. Mezei ágyú: Fus Fn Pfund Stück. Tormentum campestre. Mozsár ágyú: ein Mörser. Capsularium mortarium. ii, ü, n. Plin.

-ek: 1. kivánni

öntött ágyú: Eis'gegossenes
Stück. Tormentum fusum. Cic.
Réz ágyú: Ehrn metallenes Kano-
nen. Aeneum tormentum. Dan.
Sugárc ágyú: Ein Feld-schlangen.
Colubrina, ae, f. Mathiol. Tábori
ágyú: Ein Feld-Kanone. Falco
onis, m. tormentum Castrense.
Tengeri ágyú: Eins'Schiff-Stück.
Nauticum tormentum. Plin. Isc.
Fa ágyú: Ein höltzerner. Petar-
da, ae, f. Vas ágyú: Ein eisernes
Kanone. Ferreum tormentum.
Danet. Durcsognak a' ki-sütött
ágyúk: Die Kanonen knallen,
wenn' man sie los'brennt. Explo-
sa tormenta fragorem edunt. A'
gyakkal lövöldözni a' Varas'fa-
lait: Die Stadtmauren mit
Eisen-Stücken beschiessen. Ur-
bis muros tormentis "bellicis" verberare.
Danet. — Quatere. Cic. Ki-lőni,
ki-sütni az ágyút: Die Ka-
none los'brennen: Displodere
tormentum. Danet. Az ágyú-
kat a' Vár' falaira ki-tenni:
ni: Die Kanonen auf die Be-
stungen aufpflanzen. Tormen-
ta in propugnaculis disponere.
Cas. Ágyút tölteni: ein Stück
laden. Pulverem sulphureum,
et globum ferreum ad tormen-
tum indere. Danet. Ágyúval lö-
zelni a Váras ellen. mit Stücken
stürmen auf einen Platz. Urbem
tormentis quatere. Schmid.

Ágyúba-való, adj. Zum Kanonen-
gehörig. Ejaculatorius,
a, um.

Ágyú-fúvó, -lónek, -lót: ein Hund
der ins Stück? Delphinus,
i, m. Plin.

Ágyú golyobis, -snak, -st: ein Stück
Zeug. Globus tormentarius, i, ü.
globus tormenti bellici, i, m.

Ágyúhoz-való, adj. Zum Stückgie-
ßerig. Tormentalis, e. C. Math. Fax.
Ágúhoz rendelett lovak: Ein Stück-
Pferde. Equi tormentarii, orum, m.

Ágyú-lövés, -snek, -st, sek, pl. ein

Agyon: adv. —
Voss. Tethalitae, Plin

Ágyú-mérték, -knek, -ket: das
Caliber Stück. Amussis tormen-
taria, is, ae, f. Danet.

Ágyú-öntés, -snek, -st: die Stück-
giesserey. Fusio tormento-
rum. Fusio tormento-
rum, -onis, f.

Ágyú-öntő, -tőnek, -tőt: der Stück-
giesser. Fusor tormentarius,
ii, m.

Ágyú-öntő műhely, -lynek, -lyt,
lyek. pl. die Stückgiesserey.
Officina tormentaria, ae, f.

Ágyú-por, -knak, -rt: das Stück-
pulver. Tormentarius pulvis,
i, eris, m. Wolf.

Ágyú-sántz, -tznak, -tzot: ein
Zeughaus. Agger ad imponen-
da tormenta, geris, m. tormen-
torum Muralium locus, -sedes.

Ágyús-szekér, -rnek, -keret: ein
Stückkarren. Vehiculum tor-
mentarium, i, ii, n.

Ágyú-szája, -jának, -ját: das
Mundloch des Stücks. Os tor-
menti, orificium tormenti.
oris, ii, n.

Ágyú-sütő, -tőnek, -öt: Pattan-
tyús: ein Canonier. Bali-
starius, ii, m, explosor tor-
mentorum, oris, m.

Ágyú-talpa, -pának, -pát: ágyú-
talp: ein Lafette. Pedamen-
tum tormenti, i, n. Fulcrum
tormenti, i, n. Math.

Ágyú-vonó ló, -lónak, -lovat: das
Stückpferd. Equus tormenta-
rius, i, ii, m.

Ágyúzás, -snak, -st: ein Kanon-
ade. Tormentorum explosio, onis,
f.

Ágyúzni, -gyúzok, -gyúz, -gyúzom,

-gyúzza: Tanonizzon, mit Ta-
nonen foltozni. Tormentis jan-
lari: Á'gyúzni az ellenség' vá-
rát: Sie Pferde des Feindes d
Tanonizzen. Tormentis belli-
cis quatere - verberare - im-
petere arcem inimici. Danek.

Á'gyúrók' Fő-Meistere, -rének, -rét:
Grossmeist Fehdzeugmeister. Re
tormentaria cum imperio Rec.

Fectus. , i , m.

Á'gyúzó - Tántz, - tznak, - tzot: Sie Tort
tenier. Suggestus tormentarius
tus , rii m.

Á'gyúzo, - gott. Serecg, - gnek, - get: Die
Artillerie. Ministri rei tormen-
tariae , arum , m.

Agy - velö, - löneck, - löt: Das Gehirn.
Cerebrum Capitis , i , n. Cic. meg-
veszett agy - velö; ein verwundn
tes Hirn. Corruptum (vitiatum)
Cerebrum. Cic. Hig az agy - ve-
leje: mein Hirn am Wurzlen
te. Rudis, et stolidus est. Ter.
Nints agy - veleje: er hat kein
Hirn im Kopfe. Non habet
cerebrum. Phaedr.

Agy - velö gyúladás, - snak, - st: Die
Hirnwuth. Phrenesis, is, f.
Syn. Cels. phrenitis, itidos,
f. Cels.

Agy - velös, adj. voll Gehirn Cere-
brosus, a, um. Plaut.

Agy - velö tsüles, - snek, - st: Die
Hirn Frucht. Morbus cere-
bri , i , m.

Agy - velötske, - kének, - két: Das
Gehirnlein, Gehirnchen. Ce-
rebellum , i , n. Plin.

A'gy - vetés, - snek, - st: Das Bett-
machen. Lectisternium, ii, n.
Liv.

A'gy - vetö, - önek, - öt: (A Aszszony,
vagy leány.) Die Bettmach-
rin. Lectisterniatrix, icis, f.
Plaut. = Que lectos sternit.
Cic.

A'gyzani, - gzom, - gzik: Grünen,
Laub bekommen. Frondesce,

frondescere. Virg. 22

Ah! suspir. Ach! Ach! Ah! Eheu
interj. dolentis. Ha! heu!
heu! malum! proh! interj.
Aha! interj. 1. Ach! Aha! Plaut.
vah! Terent. 2. Pfui!
Phy! Terent.
Aha! interj. 1. Juchei! Juche! Ohe!
vah! Ter. 2. Nun also?
Siccine? Ter.

A' helyett, hogy - Anstatt, Daß -
Loco, quod - Cic.

Ahétás, - snak, - st: Ahitas, Ver-
langen: Das Verlangen sehn-
lich wünschen. Desiderium
ardentissimum. i, n. Apul.
V. Ahitás.

Ahétatos, adj. ajtatos: Andäch-
tig, fromm. Pius, a, um. Cic.
religiosus, a, um. Cic. Igen
ahétatos, és Isten-félö em-
ber: ein sehr frommer, und
Gottes fürchtigen Mensch.
Pius, religiosus et Deum ti-
mens homo. Cic. Ahétatos Ren-
det: Ihre Ordnen Der Frommen
Difulon. Ordo Piarum Schola-
rum, inis, m.

Ahétatos tsodás, - snak, - st: Die An-
dacht, Die Anbäng Der Religi-
on. Pietas, religio in Deum.
Cic. exercitium Pietatis in De-
um, devota precatio, e. onis,
f.

Ahétatos tsodni, - dom, - dik: an-
dächtig sprechen. Precis no quo
dam cultu ferri in Deum.

Ahétatosság, - gnak, - got: Die
ajtatosság: Die Andacht,
Devotio et Pietas in Deum.
Religio, onis, f. Cic. De Hiva-
gos tiszteletes és heves tsodö
ahétatosság: meine nichtswür-
dige Andacht. Fervi-
da Pietas, e, atis, f. Lic.

Ahétozás, - snak, - st: Das Seufzen
Genitus, us, m. Cic. Suspirium
ii, n. Plaut.

Ahétozni, - zom, - zik: 1. Verlangen
Sich nach etwas sehnen, et

was sehnlich verlangen. Desiderio rei teneri, Cic. optare, percupere aliquid. Ter. Ki után ahítozol annyit? wonach verlangt dir dich so sehr? Cujus desiderio teneris tu adeo? Cic.

2. ahítatos lenni, ajtatos lenni: andächtig seyn, andächtig verrichten. Devote precari. Cic.

3. fohászkodni: suspirare. Ovid. mélyen ahítozni: aus dem innersten seufzen. Ab imo suspirare. Ovid.

~~A'hijával~~

Akha! Pfuy! Phy! interj. Terent. phuy! Plaut.

A'hijával, ki hijával vagytok? wem fehlt noch? wem geht noch ab? Quis desideratur adhuc? Cic

A'hi'tani, -hitok, -hit; -hitom, -hittya: sehnlich wünschen. Avere. Cic. desiderare. Cic. optare, Cic. suspirare. Ovid. Igen áhittya látni szeretett édes anyját. wie sehnt sie sich nach der geliebten Mutter ihre Umarmungen sie zu sehen. Matrem suspirat amatam. Ovid.

valami után áhítani: wonach sehnen. In aliquam rem aspirare. Cic. — suspirare. Ovid.

A'hi'tás, -snak, -st: das sehnliche Wünschen. — das Seufzen. Inhiatio, onis, f. Suspirium. ii, n. Plaut. Istenség után való áhítás: das Seufzen nach Gott. Ad spiritum ad Deorum. Val. Flacc. Nem egyéb, hanem csak áhítás hallatik a' várasban: nichts, als Seufzen hört man in der Stadt. Nihil aliud, nisi gemitus auditur in tota urbe. Cic.

A'hi'tatos, adj. ajtatos, andächtig fromm. Devotus Deo; pius, religiosus, a, um. Cic.

A'hi'tatoskodni, -dom, -dik: andächtig seyn, thun. Precari Deos. Cic. devotioni, pietati vacare. Cic.

Áhítatosság, -gnak, -got: Ajtatosság: die Andacht. Devotio, onis, f. Lactant. Pietas, atis, f. Cic. Religio, onis, f. Cic. in Deum.

Áhítatosságtalan, adj. unandächtig. sine ulla pietate.

Áhítatosságtalanúl, adv. ajtatosságtalanúl: unandächtig: non pie, irreligiose. Augusti. sine pietate.

Áhítatoson. Adv. Andächtig. Pie, Cic, religiose. Cic. Áhítatoson könyörögni: inständig bitten. Precio orare.

A'hítozni, zom, -zik: sich umsehnen, umsehen. Desiderio rei alicujus teneri. Cic. optare, Cic. percupere. Ter. mi után a'hítozol? um was? haltest du dich an? Quid prensas? Cic. 2. a'hitatoskodni: andächtig beten. Devote Deum precari. Cic. Pietati vacare. Cic. 3. vágyódni: Valamire a'hítozni: nach etwas streben, etwas zu erlangen suchen. Adspirare ad aliquid. Cic.

Ah nem! interj. ney nein! Potius! Plaut.

A'hogatás, -snak, -st: Athmen. Gemitus, us, m. Cic. Nints vége a' sok a'hogatásnak! kein Athmen — Seufzen hat ein Ende. Gemitus hic finem non habet! Cic.

A'hogy, adv. a'mint, wie, mit welcher Weise: — azon képen, úgy. so, — wie, wie denn als. Ita, prout, ut. Plaut.

A' hogy a' dolog kívánnya: wie es die Sache fordert. Pro ut res postulat. Cic.

A'hol, adv. 1. wo. Ubi. Cic. ott járhat, a' hol akar: wo er kann spatziren gehen, — irgend wo, wo es ihm nur gefällt. — gehen, wo er will. Licet il li vagari, qua velit. Cic. 2.

A'hol a! a'hol ni! sinsen sie! sie sehenswerth! Ecce! Cic. ecce illum! Tex.

A'hon la! a'hon ni! sinsen sie! Ecce illum! Tex.

A'honnan, adv. t. wohnen, Unde Cic. oda ment, a'honnan szár. mazott: wo ist sie sein gewiesen wohnen sie entsprossen ist. Co ser. rexit, unde ortus est. Cic. azért, melyre nézve: deshalb t. wesswegen, dannenhero. Quare. Cic. quamobrem. Cic.

A'hova, a'hová, adv. allenthalben, wohin. Quo, quocunque. Cic. A'hová akarod, oda vonhatod őket: wo lasst sie sich ziehen. Est tractabilis. Plin. Sec.

A'hoz: dazu, zudem, zu dem, über dieses. Ad hoc. Cic. ad hoc. Liv.

A'hoz képest: in Rücksicht dessen, in Ansehung dessen, gegen dem. Respectu rei, pro rata parte. Cic. Ez csak semmi a'hoz képest, a'mellyeket mondok: dieses ist gegen dem, was ich sagen werde, noch nichts. Nihil, hoc quidem est, prae ea tia dicam. Plaut.

Aj, -jnak, -jt: mit' ága, mit' aja, mellybe az ideget, szijjat fűzött vetik: der Einschnitt wo nähm sie den Schuhriemen, womit sie aufgeschnürt wird. Crena sagitta, d, t. Plin. Tűl lőtte, 's esse áll az ajával lásd, El-szállni.

Ajak, -knak, -kat, -kaik, pl. die Lippe, Lefzen. Labium, ii, n. Tex. labrum, i, n. Cas. Alsó ajak: die untere Lippe. Labium inferius. Cas. Felső ajak: die obere Lippe. Labium superius. Id. Fel-gombólt ajak: wenn aufgeschürzten, aufgeworfenen Lippen. Corrugatum, glomeratum; suspensum labium. Cato. Hatavány-, hátovány, fájdalt ajakak: blasse Lefzen. Pallentia-,

pallida labia. Plin. Hasadt ajak: wund-riss: die Hasenlippe. Labium fissum. Voyt. labium leporinum Idem. Labii fissura, d, f. Idem. kék-, és kéktült ajakak: die blaue bleyfarbige Lippen. Livescentia-, livida labia. Lucr. kis ajakok: kleine Lippen. Labella, orum, n. Cic. ki-tseresperedett, fel-tseresperedett ajak: die aufgeworfene Lippen. Aphthae, arum. f. Cels. Le-függő alsó ajak, die hangende Unterlippe. Labium subtus pendens, Varr. Mosolygó, mosolygásra fa kasztott ajakú, eine lächelnde Lippe. Subridens labium. Petr. Nagy ajakú: grosse Lippen haben, grosslippicht. Labeo, onis, m. Plin. labiosus, a, um. Lucret. Picos-, szép picos-, rózsa színű ajak: rothe schöne Lippen. Os roseum. oris, i, n. Virg. purpurea labella, rosarum, rorum. n. Ovid labia rubra. orum. n. Pitty esztett ajak: die aufgeworfene Lippen. Os prominulum oris, li, n. Sallust. Az ajakak a száj körül vagynak: die Lippen stehen um den Mund. Labia sunt circa os. Ajakát fel-gombolni: die Lippen aufwerfen. Pojicere labia. Cic. Fel-gombolt ajakkal tekintselni: mit aufgeworfener Lippe ansehen. Glomeratis-, projectis-, suspensis labiis gradi, incedere. Plaut. Mi-ki-pittyesztette az ajakát: wenn sie ihre Lippen aufgeworfen. Labia sua projecit. Plaut. Cic. Le-pittyedt az ajaka: die Lippe hängt ihm herab. Labia ei demissa sunt. Tex. Az ajakát szopni valakinek: von

den Lippen springen. Lambere, do labia demulcere alicui rem. Tert.

2. Ajaka a pohárnak: Des Kund rinnt Gefäßes. Labrum poculi, Cels.

Ajakig, ajakig: bis an die Lippen. Labiorum tenus. Cic.

Ajakas, adj. mit Lefzen versehen. Labeosus, a, um. Cels. Labeo, onis, m. Plin.

Ajak-betü, -tünek, -ütt: Lippenbuchstabe. Labialis littera. Gramm.

Ajak-hasadozás, -snak, -st: -ze, pedezés, -tsczepesedés: Die Geschwulst an den Lippen. Ragades, dum. m, pl. Plin. Blanc.

Ajakig: bis an die Lippen. Labeorum tenus. Lucret.

Ajak-mozgás, -snak, -st: die Bewegung der Lippen. Motus labiorum, us, m. Az ö ahéta tossága tsak ajak-mozgás volt: ihre Andacht ist nur eine Lippen-Bewegung gewesen. Eius pietas non nisi labiorum motus fuit.

Ajakorszka, -kának, -kát: kis ajak: der Lippgen. Labellum, i, n. Cic.

Ajándék, -nak, -kot: ajándok: das Geschenk, Present, die Gabe. Donarium, ii, n. Macrob. Donatio, onis, f. Cic. donum, i, n. Cic. munus, eris, n. Flor. praemium, ii, n. Lucr. JC Büntetés: Bestes (drága) ajándék: ein kostbares Geschenk. Donum pretiosum. Cic. Emlékezetre a templomban fel-függesztett ajándék: ein to Gott gewidmetes Geschenk in den Tempeln. Anathema, atis, n. Isid. Fogyatéki ajándék: der übrig bleibsel des Geschenkes. Reliquiae doni, arum, f. Cic. Garday ajándék: ein reiches Geschenk. Amplissimum donum. Horat. Istennek szentelett ajándék: dem Gott

Visgyenbocsátás Ajándéka. Offerumentum, i, n. Fest. Az Istennek ingyen-való ajándéka: ein Gnaden Geschenk Gottes. Donum nativum Dei. Tert. kedves ajándék: ein angenehmes Geschenk. Donum acceptum. Plaut. deamatum. Plaut. Gratum. Plaut. kis ajándék: ein Gnaden Geschenk. xeniolum, i, n. Appul. Latko datni-, menyegzöi ajándék: ein Hochzeit Geschenk. Gamelium, ii, n. Grac. Lengeteg, és kisded ajándék: ein Gnaden Geschenk. Levidense munus. Cic. Nagyobbat horgászó ajándék: ein intereßirtes Geschenk. Hamata munera. Sen. Névnapi ajándék: des Tauf Gnaden Donum dici nominalis. Varr. Születés kor adatott ajándék: ein Geburts Tags Geschenk. Natalitium donum. Cic. Tisztesség kedvéért adatott ajándék: ein Ehren Geschenk. Honorarium, ii, n. sc. donum. Cic. Ki esztendöi ajándék: ein Neu jahrs Geschenk. Strena, ae, f. Suet. Xenium, ii, n. Martial. Vékony ajándék: ein Gnaden Geschenk. Tenue-, levidense munusculum. Cic. Ajándéka a' természetnek: die Gabe der Natur. Donum naturae. Cic. A' maga meg-tartóztatásnak-, mértéketlenségnek, tisztaságnak ajándéka: die Gabe der Enthaltsamkeit. Donum Continentiae. Cic. Ajándék-, ajándékául-, ajándékon adni valakinek valamit: jemanden etwas zum Geschenke geben. Dono dare alicui aliquid. Terent. Jó tulajdonságos ajándékokkal bizonyságot tenni-, kedvességet valakit: jemanden mit schönen Geschenken verehren. Officii testis aliquem accepti doni. Cic. El nem venni az ajándékot: das Geschenk nicht

munerum. Esse ad munera sum. Ovid. Ajándéke fejében ad ni, vagy venni valamit: Statt nines Geschenkes geben, oder an nehmen etwas. Instar doni dono loco dare, vel accipere ali quid. Cic. Valakit ajándékával egygyütt ki-venni: nimm mit seinem Geschenke dir Theil wei sen. Quatere aliquem cum dono forcas. Ter. Igen gazdag ajándékot küldeni valakinek: ni nem gern reichliches Geschenk in speichern. Mittere alicui munera satis large. Cic. Tsekély kis ajándékot küldöttek: man hat uns nur ein Gering nes Geschenk ge spickt. Munus cultum nobis tenue miserunt. Levidense miserunt. Cic. Nagy ajándékot kapott, nyert: er hat ein Groß Ge schenk bekommen. Ingens do num accepit. Cic. Ajándékkal meg-nyerni a' köz-népet. Das Ge müther Volk mit Geschenken ge winnen. Muneribus multitu dinem lenire. Cic. Ajándékkal meg-veszteget ni valakit: ni nen mit Geschenken bestechen. Cornum pere aliquem largitionibus. Cic. Valakinek drága ajándékit semmire be tsülni: nimm sein Geschenk hoch nicht geschätzen. Amplissima ali cujus munera pro nihilo ducere. Cic. Az ajándékot ajándékkal viszszonozni: ein Geschenk mit einem Andern vergelten. Munus pensare munere. Ovid.

Ajándék-adás, -snak, -st: ein Ge schenk geben. Exenium, ii, n. Gloss. Voss.

Ajándékba kapott, adj. -nyert, vett: als Geschenk bekommen. Donatitius, a, um. donatus, a, um. do. Acceptus, a, um. Cic.

Ajándék el-vétel: -lnek, -lt: ein Ge schenk-nehmung. Doxodocia, ae, f. Trac.

Ajándékért szolgáló, -ónak, -ót: Vor ein ein Geschenk dienst. Munuscularius, ii, m. Ugut.

Ajándék-hozó, adj. Geschenken bringend. Donifer, -ra, -rum. August. munifex, a, um. Gloss.

Ajándéki, adj. Das Geschenk un gehend. Muneralis, e, c. Plaut. Ajándéki-, ajándékot illető törvény: Gesetz, so ein Spenda gen anzehet. Muneralis lex, is, gis, f. Plaut.

Ajándék küldözés, -snek, -st: p. o. új esztendö napjan: ein neuen Jahres Geschenk. Strenarum Commercium ineunte Anno. Suet.

Ajándék-mássa, -sának, -sát: ein Gegengeschenk. Antidon, i, n. Alp.

Ajándékon-kapás, -snak, -st: des Geschenk annehmen. Doro phagia, ae, f. Grec.

Ajándékon-kapó, -ónak, -ót: ein Geschenkannehmer. Doro phagus, i, m. Grec.

Ajándékotska, -kának, -kát: ein kleines Geschenk. Mu nusculum, i, n. Plaut. Spor tula, ae, f. Juvenal. Xenio lum, i, n. Appul.

Ajándékozás, -snak, -st: ein Geschenkung. Donatio, onis, f. Cic. Munneratio, onis, f. Cic. largitio, onis, f. Cic. Az ajándékozásnak nints fenek ke: a' hol sok az adakozás, nem marad ott sok gazdag ság: wo Freygebigkeit Gut Einnen Zoden. Largitio non habet fundum. Cic.

Ajándékozás hoz-való, adj. ein Geschenk anzunehmend. Mu neralis, e. c. Plaut.

Ajándékozásról-való adj. p. o. törvény: Gesetz, so ein Ge schenk anzunehmen. Munerali lex, lis, gis, f. Plaut.

Ajándékozatlan, adj. jutalma zatlan: unbelohnet. Im remunerabilis, a, um. Cassiod.

Ajándékozni, -kozok, -koz. -ko-
zom, -zza. jesmenten. Donare.
Cic. Largiri, Cic. munerari.
Cic. Nem győz az ember eleget
ajándékozni: Inst Jemand einen
fut Einnen Borden. Largiri fun-
dum non Labet. Cic. Tokatenak
ingyen Polgári Just ajándé-
kozták: hinten sind mit dem Bür-
gerrechten beschenkt worden.
Multis gratuito Civitatem im-
pertiti sunt. Cic.

Ajándékozó, -zónak, -ót: der Ge-
schenken gibt. Donator, oris,
m. flicken. Largitor, oris, m. Cic.
Tributor, oris, m. Apul. Adó
ajándékozó - adakozó ast.
zonyi személy: eine Geschenk-
rin. Donatrix, icis, f. Prudent.

Ajándékozott, partic. Geschenkt.
Donatitius, a, um. donati-
vus, a, um. Plin. Nem aján-
dékozott: unbeschenkt. Haud
donatus, a, um. Cic.

Ajándékoztatott, adj. zum Ge-
schenke gegeben. Donatus,
a, um. Cic. dono datus, a, um.
oblatus, a, um. Cic. Nem aján-
dékoztatott: unbeschenkt. In-
donatus, a, um. Lampr. Mune-
re nullo adfectus, a, um. Cic.

Ajándékul adatott, adj. angebo-
ten. Oblatitius, a, um. Isidon.
Istentül ajándékul adatott:
nos ist von Gott zum Geschenk
gegeben worden. Divino mu-
nere donatus, a, um. Cic.

Ajánlani, -lom, -lya: 1. rem
zeigen. Commendare. Cic.
Magát valakinek kedvébe
ajánlani: sich einem Einen
empfehlen. Se fidei alicujus
commendare. Cic. Magamat
kegyességedbe jeltettem igen ajá-
lom: ich empfehle mich gan
Ihrer deiner Gütigkeit. Me be-
nignitati tuae Magnopere com-
mendo. Cic. Valakit valakinek
nagyon ajánlani: einen ei-
nem aufs beste empfehlen.
Alicui aliquem de meliore no-
ta commendare. Cic. Isten-
nek ajánlotta minden dolgát:
all sein Thun sat er Gott an-
befohlen. Omnia tua nego-
tia Deo commisit, concredi-
dit. Cic. 2. fogadni, ígér-
ni. antworten, versprechen.
Sinn, an binden. Offerre. Cic.
Mindenre ajánlotta magát:
er sat sich zu allem ange-
boten. Omnia pollicitus
est. Cic. 3. Le-kötni magát.
sich verpflichten, - verbind-
lich machen. Se obligare. Cic.
Arra ajánlom s kötöm ma-
gamat: auf das verpflichte
ich mich. Ad hoc me obligo.
Cic. Hűséget ajánlani: einem
seine Treue Gut sagen. Ali-
cui fidem suam obligare.
Cic. 4. meg-kínálni vele.
einen binden. Deferre, Cic.
offerre. Cic. Jó akaratiyát
ajánlani valakinek: jemand
sein seine Gewogenheit an-
anbieten. Alicui benevo-
lentiam suam deferre. Cic.
Mindenre kész szolgálatiyát
ajánlya: an bietet seine
Dienste zu allem an. In
omnia ultro suam operam
offert. Liv. 5. Szentelni,
widmen. Dicare, Cic. de-
dicare. Cic. A' könyvet va-
lakinek ajánlani: einem
sein Buch widmen. Nun-
cupare alicui librum su-
um. Cic. Magamat egésen
szolgálatodra ajánlom.
ich widme mich dir ganz
und gar. Me totum tibi
dico. Cic. A' gonosz lélek
nek ajánlotta -, adta magát:
er sat sich dem bösen Geist
ergeben. Malo genio se de-
vovit. Cic. Magát valaki

barátságába ajánlani: sich
einem Jemand gefällig gänzlich
jus dovovere. Cic.

Ajánlás, -snak, -st: 1. jóvallás: ein Empfehlung. Commendatio, onis, f. Cic. Az ajánlásom sokat nyomott előtte: meine Empfehlung hat bey ihm viel Gewicht gefunden. Jabt. Mea commendatio maximum pondus habuit apud eum. Cic. 2. igéret: ein Versprechung. Promissio, onis, f. Cic. Segét Ségnek ajánlása: ein Versprechung der Hülfe. Promissio auxilii. Cic. 3. szentelés: ein Widmung. Dedicatio, onis, f. Ajánlása valamelly könyvnek: ein Widmung eines Buchs? Dedicatio alicujus libri. nuncupatio libri alicujus, onis, f. Cic.

Ajánlászka-való, adj. zum Empfehlen gehörig. Commendatitius, a, um. Cic

Ajánlat, -tnak, -tot: ein Versprechung. Promissum, i, n. Cic.

Ajánlatlan, adj. nicht angenehm. Incommendatus, a, um. Ovid.

Ajánlatlanúl, adv. ungelegen. Incommendate. Ovid.

Ajánlható adj. was Anbefohlen werden ist. Recommendabilis, e, c.

Ajánló, adj. empfehlend. Commendatitius, a, um. Cic.

Ajánló, -ónak, -ót: Empfehler. Commendator, oris, m. Plin. Commendatrix, tricis, f. Cic.

Ajánló-levél, -lnek, -velet: ein Empfehlungsschreiben. Lit-

tere commendatitiæ. arum, f. Cic.

Ajánlott, adj. 1. anbefohlen. Commendatus, a, um. Ovid. 2. Kedves ajánlott, — adatott: ihm zugenigt. Ei addictus, a, um. 3. igért: ajánlott segétség: Angebothene Hilfe. Oblatum auxilium i, ü. n. Cic. 4. szenteltetett Istennek ajánlott: Gott gewidmet. Deo devotus, a, um Cic.

Ajánltatott, adj. 1. angetragen. oblatus, a, um. Cic. 2. gewidmet. Dicatus, a, um. Cic. dedicatus, a, um. Cic.

Ajárni, -zok, -jár, -zom, -zta. járóval —; álladzóval, kárman kantárral, zabolával feltátni á' szájat: einem Zwang anlegen. Frenum lupatum injicere. Lupatum adhibere. Virg. A' szájat ajárni, fel-ajárni, ihm Gewalt anthun zwingen anlegen. Lupatum adhibere —, injicere equo Virg. Ajárni, ohne accusativ, jób

Ajázó, -ónak, -ót: álladzó, kármány-kantár, Zabola: ein Zwangzaum, Zwingzaum. Lupatum, i, n. Virg.

Aj- baj, -jnak, -jt: ein innerlicher Verdruß. Molestia mentis, ae, f. Cic. Sok ajjal bajjal ment á dolog végre mit hinten, und gros Beschwerlichkeiten ist ein Ding zu Ende gebracht worden. Cum magnis et multis molestiis res peracta est.

Ajbis, -snak, -st: fejir tudva vas tibisch. Ebiscus, ibis, m. Kibiscus, i, m. Plin.

Ajtatos, adj. andächtig. Devotus, Deo-, pius-, religiosus, a, um

)(Minden ajtatosság kegyes-
ség nélkül való, nem ajtatos.
Ajtatosan, adv. ajtatoson: an-
dächtig. Devote. Lactan. Pic.
Cic. religiose. Cic. Ajtatosan
végezni az Istени szolgálatot:
den Gottesdienst andächtig ver-
richten. Devote -, pie -, reli-
giose rem divinam peragere.
Cic.
Ajtatoskodás, -snak, -st: die An-
dacht, die Übung der Reli-
gion. Pietas, ätis, f. Cic. exer-
citium religionis. ii, n.
Ajtatoskodni, -dom, -dik: beten,
precari. Cic. devotioni -, pie-
tati vacare. Vellej.
-atoskodva, adv. andächtig. Pic,
Cic. religiose. Cic. pietati va-
cando, pietatem colendo. Cic.
tjtatosság, -gnak, -got: die An-
dacht. Devotio, onis, f. Lactan.
religio, onis, f. Cic. Az ajta-
tosság tulajdona a fejér-népnek:
nigra est die Andacht dem Weib-
lichen Geschlechte. Pietas pro-
pria est sexui muliebri. Vala-
gatott ajtatossággal táplálni
lelkét: die Seele mit auser-
lesener Andacht nähren.
Animum exquisita pietate pa-
scere. Virg.
tjtó, -tónak, -tót: die Thüre. Fo-
res, -rum, -rium, f. Cic. janua,
ae, f. Cic. Ostium, ii, n. Cic. Be-
nyitó ajtó: eine Thüre, die
sich hineinwärts aufschließt.
Janna, quae introrsum aperi-
tur. Cic. Be-zárott ajtó: die
verschlossene Thüre. Clausa ja-
nua. ae, f. Cic. Hátulsó ajtó: die
Hinterthüre. Ostium posti-
cum. Plaut. Két-felé nyiló aj-
tó, Thüre, die zwey Flügel hat.
Bivalvis janna. Kettös ajtó:
eine Thüre mit zwey Flügeln.
Janna cum valvis duabus. Ké-
ső nyiló ajtó: eine Thüre, die
sich hineinwärts aufschließt.
Janna, quae introrsum aperi-
tur. Cic. Ki-nyiló ajtó: eine
sich öffnet. Janna, quae aperi-
tur. Cic. Ki-nyilott ajtó: eine
Thüre, so offen steht. Ostia aperta
fores. suet. expansae fores. Tacit.
expansae fores
Külsö ajtó:
die vordere Thüre. Janna anti-
ca, ostium anticum. Fest.
Menyország' ajtaja: die Him-
mels Thüre. Janna -, ostium -
Porta Coeli. Virg. Nyitva áll-
ó ajtó: die offen stehende
Thüre. Ostium apertum, Cic.
Pokol ajtaja: die Höllen-Thür-
te, Orci Ostium. Plaut. Rej-
tek ajtó, die verborgene Thü-
re. Clandestina -, occulta ja-
nua. Cic. Sötét ajtó, welchen
hasontalan Lörgetnek: eine
finstre Thüre, die niemand öff-
nen mag gleich einer Leiche.
Funesta fores. Ovid. Szoba-
ba nyiló ajtó: die Stuben Thü-
re. Janna cubicularis, janna, quae
intro ad cubile aperitur. Tat-
va nyitott ajtó: weit offen
stehende Thüre. Patulae fo-
res, Cic. patula janua. Cic.
Templom' ajtaja:

Legyen 15. A.

lásd Pag. 15. A.

Templom' ajtaja din Tempfen. tſüen. janua Templi, -ædis fa. cra. valvæ Templi. Templomi ajtaja. din [illegible] tſüen. lat. ſub cæcis ostiis. cic. Tsendeſen nyi. tó, nem tſikorgó —. finn Tſü. ren, din gern nicht knarrent. Oſi. um taciturnissimum. Plaut. Tsi. korgó —. finn knarrender —. Concrepans ostium. Streidens carda. inis. m. Utſa-ajtó: din Gaſſentüen. Ostium anticum. janua, quæ in pub. lico aperitur. Digeſt. Üvegeſ ajtó: din Glastüen. ja. nna vitrea, — tabulata vitrea. Vak ajtó: finn blinder Tſü. ren. Fores cæcæ. Vieg. Pseudo foris, is. f. Sulyo. lev. Vas-ajtó. finn eiſernen Tſüen: Ferrea janua. Vasas ajtók. mit eiſernen finn beſchlagenen tſüren. Fer. rati. groſſes. ferro abdu. cta janua. Zárosaj. tó: A' hátulſó ajtón be. be tſättatni. Zum hin. ter Tſüre ein groſſes Schloß machen. Pseudothyro (ostio postico) in. tromitti. Cic. Be-eresteſelni az ajtót. den Riegel von din Tſüre ſchieben. Pessulum obdere foribus. Tex. Be-tenni az ajtót. din Tſüre zumachen. Claudere januam. Cic. Be-tör. ni az ajtót. durchbrechen din Tſüren. Januam effringere. Tex. vendere. Cic. Foribus exitium fecit. Plaut. Be-tſukni az aj. tót. din Tſüre zuſchlagen. occlu. dere fores. Plaut. Valaki orra előtt be-zárni az ajtót. [illegible] din Naſe finnen din Tſüren vor der Naſe zuſchlagen. Januam alicui præcludere. Be-zárni a' ſo. ba ajtót: din Tſüren dem Zim. mer zuſchlieſſen. Fores cubiculi claudere. Cic. Az ajtó előtt állani. Vom der Tſüre ſtehen. Ante Ostium stare. Ter. Valakit ki-igazíta. ni az ajtón. Jemanden din Tſüre weiſen. Ostendere alicui [illegible] re. oſtiū. et jubere abire.

Az ajtót ki-nyitni. din Tſüre öffnen. Januam aperire. Ter. Januam pateſa. cere. Plaut. Az ajtót ſarkából ki. vetni. din Tſüre aus den Angeln ſto. ßen. Portam cardinibus levare. A' vén ség' ajtaján kopogtat. ſo fangt an alt zu werden. Sene. ctutis januam pulſat. Macrob. Az aj. tót kattogatni. An din Tſüren klop. fen. Ostium pulsare. Ter. Fores pulsare. Plaut. pulsare ostium. Horat. Le-venni az ajtóról a lakatot. den Rieglo von der Tſüre abreiſſen. Revellere claustra portarum. Liv. Ajtót mutatni valakinek. finem din Tſüre zeigen. Ostium ostendere alicui. Meg-nyilt az ajtó. die Tſüre hat ſich ſelbſt geöffnet. Valva le ipsa aperuit. Cic. Nyitva az ajtó előtted. din Tſüre ſteht dir offen. Ostium patet. Cic. Fores tibi patent. Plaut. Nyitkozog az ajtó. die Tſüre knarrt. Strepit, streidet janua. Nem kell aj. tót nyitni a' Gonoſznak. das Böſe kommt von ſich ſelbſt. Malo non est dandus aditus. Tátva nyitva van az ajtó: die Tſüre ſteht weit offen. Apertæ, pa. tentes patula est janua. Tsikorog az ajtó. die Tſüre knarrt. Crepant fores. Tacent. Az ajtó előtt vagyon a' Tél. den Winter ſteht vor der Tſüre. Hyems in foribus. Az aj. tón ſokan várakoznak. Multi ante vestibulum domus ſalutatores. Plaut. Multi ante ostia præstolantur. Plaut. A' há. tulſó ajtón valakihez viſſza-térni. zurück durch Hintere Tſüren hinein wieder zu jemand kommen. Per pseudothyrum ad aliquem revertī. Cic. Az ajtón kiségni. den die Tſüre klopfen. Pulsare (pulta. re januam. Plaut.

Ajtó alja, alyának, alyát: Alſó küſzöb. din Tſüngeſperrholz. Limen inferum, i. n. Plaut. Hypothyrum, i. n. Vitr.

Ajtó-be-zárva. Zu- od. Vumeſ Vorgeſloſ. ſenen Tſüren. Clausis januis.

Ajtó-fél-élnek, -elet, ragaſztó: din Tſüngeſtelle. Den Tſüngeſtell. Antæ, arum. f. Zeſt Poſtj, is. m. Cic.

Ajtó-fogantyú. -tyúnak, tyút: der Thür-
griff. der Griff an einer Thüre.
Anfa, gra janua commodius claudi-
tur.

Ajtó-forditó. -tónak, tót. die Thür-
fesnalle. Vertebra colli.

Ajtó-kereszt. -reszek. (1.) kreuz-
fa, mellyet az ajtó' deszkájába szoktak
keresztbe eresztem, hogy ne görbül-
lyön. ~~subsus~~ ~~ita~~ ~~die Thürbretter~~,
~~womit die Thürbretter zusammen gehalten~~
~~werden. subsus janua~~.
die Riegelthüre (2.) ~~eine~~ Thüre, wo die Thürbretter
gang der Flügel in der Mitten bre-
chen. Repagulum, i. n. Vectis.

~~Ajtó-kúcsolt~~
Ajtó-kárpit. -tnak, tot. der Vorhang
vor einer Thüre. Velothyrum, i. n.
Vossius.

Ajtó-kilincs. -csnak, -csot. der Thürriegel.
Clavis janua. is. f.

Ajtó-küszöb. -böcsek, -böt. die Thür-
schwelle. Limen janue inferum.

Ajtó-mellék v. Ajtó-mellyék, -kecskék.
die Thürgegend. Postis janua. f.
Ajtó-fél.

Ajtón-állás: -snak, st. der Thürsteher
tum ant. Ostiarii atus, us. m. Fest.
Ajtón-álló. -lónak, -lót. ~~Rabus.~~ die Thür-
hüter. Janitor, oris. m. Cic. Ostia-
rius. ii. m. Varr. Királyi Fő ajtón-
álló: ein Königlicher obrer Thür-
hüter. Janitorem regalium Mi-
gistros. Az ajtón-állódi kerelmek
adta a levelet. Der Thürsteher
wärmten hat mir ein an
Trinkgeld von dir niergründi-
gut. Literas a te mihi Ja-
nitor tuus reddidit. Cic

Ajtón kint. adv. Von Thüre zu Thüre.
Ostiatim. adv.

Ajtó-örző: -zőnek, zőt: ein Thür-
hüter. Janitor, oris. m: Ostiarius, i.
m. Custos janua, odis. m.

Ajtó-pánt: -tnak, tot. der Thür-
band. Cardo, inis. m.

Ajtó' párkánnya. -nyának, -nyát. ajtó'
párkázattya. ein Thür-gesimß.
Thyroma, atis. n. Vitr. 2. ajtó-
pólcz. der Thürgesimß. Projectura
janua.

Ajtó-pólcz: -znak, -zot. der Thürge-
sims. Projectura janua.

Ajtó-rag asz. -szok, -szt. der Thür-
verschluß. Postis janua.

Ajtó-ragaszték. -tnak, -tot. l. Ajtó-ra-
gasz.

Ajtó-ragasztó. -tónak, -tót. l. Ajtó-ra-
gasz. gelim valamit Fer. In Cuneis ponere
A'vasas-kálának ajtó-ragasztója ka-
tigere alligandi causa. l.) finis
Ajtó-rámá. -mának, -mát.
der Thürrahm. Postis janua
ora nigra Thüre. Ante pagmentum
ti. n. Vitr. 2.) mellyre a szőnyeg
-kákot szokták hegezni. Resma,
le Pritsche worauf der Thürsteher
gnlo. Repsum, i. n. Vitr.

Ajtó-reteszek. -szeck, -szt, -szek: der Thür-
riegel. Claustrum janua. ~~Ca-~~
~~tenae ostii ad ajtó retesztet~~. Retesz ve-
ni ad ajtóra: der die Thüre zu-
schloß bewegen. Claustrum ob-
vere janua. Curt.

Ajtós, -snak, st. (Janitor) der Thür-
hüter. Janitor, oris. m. Ostiarius, ii. m.

Ajtó-sark, -snak, -skot. der Thür-
flügel. Cardo janua, -ostii.
Ajtó-szárnyk. -nyaak, -nyat. der Thür-
flügel. Valva janua. Cic.

Ajtó szegerő. -zőnek, -zőt. l. ajtó
retesz.

Ajtó-szemöldök. -knek, -köt. die Ober-
schwelle einer Thüre. Limen Tup-
kum. Plaut - Sublimen, inis. n. Virg

Ajtó-tartaléc. -knak, -kat, die Ver-
schinbrett. Repagulum, i. n. Cic
Ajtótól ajtóig. Von Thüre zu Thüre.
Januatim. adv.

Ajtó-tornátz. -tznak, -tzat. der Um-
schung von einer Thüre. Proty xum.
i. n. Vitr.

Ajtó-tsikorgás: -snak, -st, -sok. das
knarren der Thüren. Janua-,
ostii Stridor. oris. m.

Ajtócska, -kának, -kát. der Thürchen
Ostiolum, i. n. Plin. Foriculu, a. f.
Varr. Hátulsó ajtócska. Hin-
tere Thürchen. Posticulum,
i. n.

Ajtó-zár: -znak, -zt, der Thürver-
schloß. ~~Depas~~ Pessulus-, Re-
gulum janua.

Ajtó-závás. -snak, -st. die Vorrich-
tung an der Thüre. Pessulus ja-
nua.

Ajtó-zörgetyü: -tyűnek, -tyűt. die
Thürmorre an einer Thüre. Mar-
tulus, i. m.

A'jú'lás. -snak, st, -sok. Ein Ohn„
macht. Deliquium, ü.n. Deliqui„
um animi. Ecly sis. s, ses, ses. f.
Blancard. Gyenge a'jú'lás: ei„
ne schwache Ohnmacht. Lipopsychia.
e.f. Blanc. A'jú'lás ba esni.
In Ohnmacht fallen. (Linqui
animo. animi deliquium pati.
Incidere in exanimationem. Cic.

A'jú'lni. -jú'lok, -jú'l. In Ohnmacht
-macht fallen. Animo linqui. Ex„
animari.

A'jú'ló. adj. mit Ohnmachten be„
gleitet. Syncopatic, e.c. A'jú„
ló-félben hagytam ötet: Ich
habe ihn fast in der Ohnmacht
gelassen. Fere examina„
tum cum Veligni.

„Gát. Gerüb, Hinderniß.
Akadály: -lynak, -lyt „ eines
Impedimentum, obstaculum, remora. a. f.
obex icis.: Virg. Remoramen, inis
n. Ovid. Fel- bontó akadály: ein
schneidendes Hinderniß. Divi„
mens impedimentum. Meg- gátló
akadály. ein verhindernder Hin„
derniß. ein in Weg gelegtes
Hinderniß. Impedimentum im„
pediens. Mentség es akadály, ein
ein unerlaßlicher Vorwand,
rung. Impedimentum legiti„
mum. Cic. Természet' akadályai
ein Mangel der Natur. Im„
pedimentum Naturae. Cic. Nagy
akadály a Szegénység. ein sehr
wichtiges schweres Hinder„
niß ist eine schwere Bürde.
Maximum vadum est inopia. Cic.

El- hárítani, el- mozditani az aka„
dályt: ein Hinderniß ablenken.
Obicem removere. Hogy semmi
akadály ne legyen a dologban, daß
ein Verzug unterbrochen bleibe. Ut
cuncta in expedito sint. Ein neue
Lépek a akadályúl: Ich vermehre Hin„
neue Hinderniß verursachen. Mut„
la per me ex re Mora Per. Valaki„
nek, valaminek akadályára len„
ni: einem in seinem Vorhaben hin„
derlich fallen. Esse alicui
in impedimento ad aliquid. Cic. Aka„
dályt nem akarok senkinek lenni
ni: Ich will niemanden hinder„
lich. Molestiam nulli ad tubare
velo. Ebben a' dolog ban en nekem
semmi akadályt (gátlást) nem te„
szek. Will ihr in ihrer Verrichtung
keine Verhinderung machen

ex re nulla tibi a re
difficultas ex it. Der Akadályt le„
gen einen ein- Menschen in den. Sich hinein
Unternehmungen wiedersetzen sich
widersetzt sich seinen Unternehmen
mungen. Conatibus tuis obstat.
Ovid. Er nekem akadály ennek a
van. Es liegt mir im Wege,
Hoc obstat, hoc est mihi impedi„
mento. Akadálya vetni valaki„
nek. einen Hinderniß in Weg
legen. Impedimen tum inferre
alicui. Cic.

Akadályos, adj: Hinderlich. Impedimen„
tosus, a, um. Cassiod. Impeditus, a, um,
Perplexus, a, um, Sexuentosus, a, um.
Akadályos elme. ein tückischer
Gemüth. Tortuosa ingenium.
Cic. Akadályos a, (gonosz, rossz) idején. idäik: Unter„
winter Zeiten. Impedita „ tempo„
ra „ Reise. Cic. Akadályos ut.
Akadályos kodás: -snak, st, -sok. Hin„
Verhinderung. Impedimentum, i. n.
remora, a. f. Cic.

Akadályoskodni: -dom, dik. Hinder„
lich sein, Hinderniß in Weg legen,
sein. Impedire, impedimento esse.
Cic.

Akadályoson, -san. Hinderlich. Per„
plexe. Sexuose. adv. Impedite.

Akadályosság. -gnak, -got.

Akadályozás, -snak, -st, -sok. Hin„
derung, -Hinderniß. Impedi„
tio, onis. Sedatio, onis. f.

Akadályozatlan. Ungehindert.
non impeditus, a, um.

Akadályozó. -zónak, -zót. ein Hin„
derer. Interpellator. oris. m.

Akadályoztatás, -tásnak, tást. Hin„
derung. Impeditio. onis. f. akada„
lyoztatása a' Persnek: ein Hinder„
gerung eines Processes. Suffla„
men litis. Juvenal

Akadályoztatni: tatom, tattya. tatok, tat.
zu Hinderniß geben. Impedire. im„
pedire. morari, remorari, retarda„
re. Nem akadályoztatni. Unhin„
derlich sein. Non impedire, non ob„
stare. A' betegség akadályoztatja
ihn Unterrichts sind Hinderniß ist
merkens cum impedit. Cic. Morbo impedit

Egyszik à másikat akadályoztattya à befedben. hinaus finden den andern im Rucken. Alter alteri obstrepit. Liv. valakinek à hasznát akadályoztatni. hinter Nützen Vortheil finden. obstare commodis alicujus. Cic. Engem minden nagy hol egy, hol más akadályoztat. fel finden. täglich einer nach dem andern. Me quotidie alius ex alio impedit. Cic. Mi akadályoztattya, hogy — wird es hindern, daß ich nicht — Quid impedit, quominus — ego non — minder sok akadályoztat. Vieles stoßt und in Weg. multa nos obstant. Ellyát akadályoztatni valakinek. Einen hindern einen Dritten. Prosectionem alicujus impedire. Cic

Akadályoztató: ein Hinderer. Demorator, Impedicus, morator. oris m. Liv.

Akadályoztatott: adj. aus dem finden ist worden. Impeditus, a, um. Cic.

Akadály-tévő: -ő nek nőt. einen Hinderer. Qui impedimentum ponit. Impeditor, Moator, oris m. Intercessor oris m. Cic.

Akadás, -snak, -st = Akadoztás. das Stottern. Haesitantia, ae. f. das Hindernis. Cic.

Akadék: -knak, -kot. das Hinderniß. Impedimentum, obex, offendiculum, remora, remoramen. Oris retardatio. oris f. Cic. Bajos akadék, ein beschwerliches Hinderniß. molestum impedimentum. Nagy akadék: ein schweres Hinderniß. Grave impedimentum. Cic. Az akadékot el hárítani: das Hinderniß ablenken. Impedimentum removere. Sok akadékot találni valamiben. Viele Verlegenheiten finden. multa cum impediunt. Cic. Akadékot találni valamiben. ein Hinderniß in etwas finden. Obicem reperire in re aliqua.

Akadékos terni valakinek valamiben. Jemanden ein Hinderniß in etwas machen. Obicem ponere alicui in re aliqua. Akadékos, gerne vetni, akarni, szeretni valakinek. jemanden ein Hinderniß machen. Obicem ponere alicui.

Akadékos. adj: Neigung. beschwerlich. Arduus, difficilis, insuavis, laesuosus, a, um. Akadékos kérdés. ein beschwerliches Fragen. Captio, ja interrogatio. onis f. Cic

Akadékoskodás: -snak. -st, -sok. das Hinderniß. Impedimentum, i. remora, ae. f. Scrupulositas, atis f. cetum.

Akadékoskodni, -dom, -dik. Neigung machen. Impedimento esse, remorari. Láb alatt akadékoskodni. hindern. Remorari. gántsoskodik für morsch in allem Neigung haben. In omnibus remoratur. Akadékoskodik mindenben akadékoskodik. in omnibus argutias invenit.

A' semmiségen akadékoskodik nichts für nichts Bedenken finden. Ex detinere. -xi. Negis. -xe. trifles.

Akadékoskodó. -dónak, -dót. ein Hinderer. Scrutator minimus.

Akadémia, -ának, -át. die Akademie. ein hoher Schule. Academia, ae. f. Cic

Akadni, dok adek -kadok, -kad. das Stoßen. Incurrere, Ökledni, tökélni valamibe. Anstoßen. Incurrere, impingere, offendere. Hegyes fába akadt à lába. Der Fuß ist an einem spitzigen Holz angestoßen worden. Pes ejus in acutum lignum impegit. Hegyes karóba akadni. Sich in einen spitzigen Pfahl spießen. se acutissimis vallis inducere. Cas. Köbe akadt à kaszája. die Sense ist an einen Stein gestoßen. Falx ejus saxo offensa. Fortis in fortiorem incidit. Kőhálba akadni. angestrengt werden. Adhaerere ad scopulos. an Felsen offendere. Arid. Kötélbe akadni. sich in Stricken verwickeln. se in laqueos inducere. Cic. Ott akadt à szive. er ist dort hängen geblieben. Ibi Adhaesit.

Tökébe akadt a hajó: Das Schiff ist an einen Stein gerannt, wodurch ein Loch hineingestossen worden. Tőrbe akadni. In die Falle gehen. Incidere in laqueos. Cic. In pluteos incidere. Cic. Törvénybe akadni á tábla. An einen Pfahl hängen bleiben. Pedem offendere. 2.) Halgatni, fülekegetni. Wissen, vernehmen. Annyit mondott, és semmit sem fülelhetett. Er that so geheim, und niemand hat es in Acht genommen. Multa effatus est, sed nemo quae exitio sibi notavit, Multa dixit, sed nemo ea cavetavit. Plaut. 3.) Jönni. Kommen. Tőrténetből akadt ide. Er ist durch einen Zufall hierher gekommen. Casu huc advenit. Veletlen kőtünkbe akadt. Er ist uns unversehens in's Gehege gekommen. 4.) Jutni, kerülni, kérbe, kézre kerülni. Kerembe akadt. Er ist mir in die Hände gefallen. In manus meas incidit. Kézbe, ze alá akadni. Einem in die Hände fallen. Carni, ficinam subire. 5.) Jutni. Akasztó-fára akadni. Zum Galgen kommen. Suspendi ni patibulo. Á Farkasnak fogába akadt. Der Wolf hat ihn gefangen. Lupus eum voravit. Halálkarga akadt, midőn ingyen lett vélte. Er wird den Tod finden, wenn er umsonst zu denken. Exanimato mors te occupabit. Tex. Halászsáig nyúgibe akadni, In den nächsten Strick sich verwickeln. Jugali vinculo se irretiri. Virg. Horogba akadni: An die Angel beissen. Stamnum vocare. Plaut. Végtére Karon akadt, endlich ist er in dem Netze stecken geblieben. Tandem palo in fixus haesit. 6.) Kötődni, beleveszni: Belém akadt valakibe. Mit jemanden anbinden. Lacessere aliquem. Cels. Meg-gyalázás végett valakibe akadni. Jemand nur, um ihn zu beschimpfen, anfahren. Ac-

cipere aliquem ad reprehendendum.

7.) ~~Kaczkába~~ Meg o akadni. Karába akadni. On einem Splitter hängen bleiben. Adhaerescere ad palum. Hasába akadt a kard. Das Schwert ist in seinem Eingeweide stecken geblieben. Telum in viscera ejus adhaesit. Cic. Torkán akadni á tetemes haragság. ~~vom haben~~ ~~bőbé~~: Er hat nicht mehr genug Worte zu lügen. Torkán adhaesit in mendacio. Torkán akadt á szont. Das Brod ist ihm in Halse stecken geblieben. In gutture os haesit. 8.) Megfogódni. Lépre akadni: In den Vogel Leimen kleben bleiben. In visco in haerescere. Cic. Az egyes legyek á pók-kalóba akadnak, die kleinen Fliegen bleiben an den Spinnengewebe hängen. Muscae ad haerescunt in tela aranearum. Plaut. 9.) Nyomába akadni valakinek. Jemanden auf die Ferse kommen. Jemand von einem Fusse. vestigia alicujus excipere. Curt. Nyomára akadni valakinek. Jemanden auf die Ferse kommen. In vestigia incidere, vestigia dexterae tendere alicujus. 10.) Öszve-találkozni. Zusammentreffen. Tabellarios in itinere offendere. Cas. Be örültök, hogy reád akadtam! Als wir sehr freuet uns, daß ich euch angetroffen habe! Gaudeo te reperisse! 11.) Szembe ötleni, tünni, ütközni. Szembe akadni: Mir gerade vor die Augen kommen. Illico mihi in oculos incidit. Midőn látlak, mindenkor egy latorra akad szemem elébe. Wenn ich dich sehe, so fällt mir immer ein Schelm in die Augen. Dum te conspicio, videor mihi latronem videre. 12.) Találkozni. Antreffen. Kentsem akad. Wenn dir Glück wohl will. Si felicitas mihi adsit avet. Curt. Ha szolgálatom akad. Wenn ich mir Dienste bekommen. L. Servitud nactus fuero. 13.) Találni. Erwehnen, Meg alább valókra is akadtam. Ich fand noch geringere

A

Aj

Hj

tjto

angetroffen, welche sie sind. Akadna
niscivisse capere. Cic Claire akadok.
Ich kommen ihm entgegen. Obviam
ei fio. Cic Cäs allenfalsige akadni. fi-
nen starken Feind an treffen. Adver-
sarii nancisci Gegner valentiorem. Akany
ecskre akadni: Geld darnach finden.
Aurei venas invenire. Cic Tyúlko-
fakra akadni: Ratten ein Mäuseloch
gewahr werden: Reperire in Pariecidas.
Hitelbe akadok. (hitele talalok) fokak.
nál. Ich finde keine Bürgen nur Glaubwürdig.
Leut gefunden. Fidem reperio apud
multos. Jóra akadni. Recht nie-
manden Gutes angetroffen. Di-
bonum incipiens. Pénre akadni:
Geld finden. Pecuniam reperire.
Akárkiglan kereki nemes elmaek erede-
tit, a mig tséjre, kapára akad.
te wird so lang seinen Acker streu-
chen, bis er mehrsame Bürger nur drein
Corag ingairit in Originem Illu-
strid Antenatorem sacrad, donec in
tribulas ex ligones impingat.
Könign
ra akadni: Gern brieft ist einen
Verbrechen drey zu finden. Facile est
abtrectatorem invenire. Cic Va-
lakire vélekedni akadni. Jemon-
den in Unbesonnenheit entrathen. Rec-
ter Opinionem mederi in alienem.
Cic.

Akadozás. -snak. -st. -sok. 1.) a' befid-
ben. Der Stottrer. Haesitatio, onis. f
Akadozása a' Nyelvnek, der Stam-
lung der Zungen. Haesitantia lin-
gua. Cic. Akadozás nélkül. Ohne
Stottren. Sine haesitatione. Cic
dicere, promptè, sine haesitatione. Cic
Akadozás nélkül való. Unanstossig.
Inoffensus, a, um. 2. der Stockung
Blutes. der Geblüts. Haesi-
tantia sanguinis.

Akadozni, -dozok, -dozni, et. dozom, dozik.
1.) Akadozva beszélni: Stottren,
oft stecken bleiben. Balbutire,
haesitare lingua. 2.) Akadályoztatni.
hindern. Impedire. Valakinek là-
ba alól akadozni. Jemanden sein-
Beine unter sich sinken. Alicui pedes
ab aliqua re. Cic D Pántlikaskodni.

Mindenben akadozni: In allen Sa-
chen hindern nie stecken bleiben. Omnibus
in rebus haesitare. Cic besonders in
Sachen der Beredsamkeit. Oratorem
gutnay nivenisse. A-) kétségkedni.
Akadozik elmémnek jövet. Zwei-
feln. Dubitare. Cic Meg-meg-akad-
ni: meg allani.
A' Zátonyon akadozó hajó:
Das Schiff bleibt stecken an Sandbän-
ken. Navis cumulis ad terram haesi-
Akadozó, szakadozó nyelvű,
ter stammelt mit der Zunge. Balbu-
tiens ei balbutiens lingua. Akadozó
nyelvű. die Zungen blöde in
Zungen. Haesitas lingua. Cic.
Akadozni a' szóban. Stammeln.
balbutire, titubare lingua. Cic
Egy szóban akadozni.
b.) Tekéntetben. Rücksehen. A' dologna-
tsak a' külső színén, lévján, kic
gén akadoz. f. [illegible]
mitabitur se detineri, quo intuitu
Considerare. in superficiem rei aliq.
Der Flüchtigkeit eines Dinges sehen. Re
superficiem tantum modo
derare et mitiùs considerare.

Akadozó: -zónak. -zót. Stockend. Haes-
tabundus, a, um. haesitans. -tis. c. Ha
Litator, oris. m. Impingens. -tis. c. Akadozó a' beszédben
ein Stammler. Offensator, oris. m. Der
Minden dologban akadozó: ein
zweifler. Opinator, oris. m. Cic.
Akadozó beszéd. Ein Stot-
ziges Reden. Restistens oratio.
Quinct. Akadozó nyelv. Lahm
fraus in Reden. Ungeläufig. Stand
expedita, impedita, impromta lingua
Liv. Szikra lábára akadozó kénsó-
nál, haj, kátr, szőr és, a't. Zusammen,
Zusammen, und dergleichen, die sich den
jungen Körnern um die Fäser
wickeln. Trica, ae. f. Nom.
Akadozó nyelvű, Lungsam im
Reden. Impromptus lingua. Liv.
Akadozó szavú: ein Lispelnder. Trau
lus, i. m. Blaesus. Maggs, a, d.
Anast. Bibl.

Akadozva: Zögernig. Haesitanter.
Land expedite. Adv. Nem akadozva: Ohne alles Zö-
gernis. Expedite, solute. adv. Aka-
dozva beszélni. Zögernig reden. Haes-
tando loqui. Akadozva beszél dadogni.

den nicht fertig Latein reden kan.
Imperfectus sermone Latio. Akadoa
Akadozva szótt: ~~Tongue~~ fre
rendet szegzeny. stotterend logniz.
Akadozva szólás. Lard ~~et~~ Stotteren.
Timbantia oris. Suet. Akadozva
szóllo: Zungsam redend. Tardi
loquus. a. u. Senec. Z. J Kiel.
Kalve. Akadozva kérni-elö vala
nis. Zweifelhaft etwas vorz
bringen. Dubitanter ~~fe~~ dicere.
(Sero fere ꝛc) aliquid. Cic.

Akác. tnak, tot. Röverény. Barts
fü. Die Zitronen Blüh. Acan
thus i. m. ~~Blü~~ Lina.

~~Akár. entweder, oder. Aut, sen,~~
~~sive, vel. Conj. Akár akarod~~
~~akár nem. Du magst wollen, oder nicht. Velis, nolis. Sealig. Akár akarjek,~~
~~akár nem. Ich mag jetzthun oder nicht. Sen dormiat, sen vigilet. Akár feleſége, akár~~
~~szeretöje légyen-is. Die mag seinen Ehegatten, oder Liebste~~
~~heissen sogen. Sive uxor ejus~~
~~sit, sive amica. Akár jól,~~
~~akár roszszúl tselekedett,~~
~~semmi Gondunk rea. Ob er~~
~~recht, oder unrecht hat gethan~~
~~gehet uns nichts an. Nihil ea~~
~~ad nos. Cic.~~

Akár. entweder, oder. Aut,
sen, sive, vel. Conj. Akár
akarod, akár nem. Du magst
wollen, oder nicht. Velis,
nolis. Sealig. Akár akarjek,
akár nem. Ich mag jetzthun
oder nicht. Sen dormiat, sen
vigilet. Akár feleſége, akár
szeretöje légyen-is. Die mag
seinen Ehegatten, oder Liebste
heissen sogen. Sive uxor ejus
sit, sive amica. Akár jól,
akár roszszúl tselekedett,
semmi Gondunk rea. Ob er recht, oder unrecht hat gethan
gehet uns nichts an. Nihil ea
ad nos egerit, nihil ad nos.
Cic.

Akarás. -snak, st. Der Wollen.
Animus, i. m. Arbitrium, ii. n. Vo
litus, -atûs. f. Martin. Voluntas,
atis. f. Cic. Nem akarás. Ein
Widerwillen. Detrectatio, ꝛc.
cusatio, tergiversatio, onis. f.
~~Nem akarásnak~~

Akarat. -nak, tot, Der Willen
Arbitratus, us. m. Nutus, us. m.
Sententia, voluntas, atis. f. &
~~Parancsolat. Der Befehl. Im~~
~~perium, jussum, mandatum~~

Egyegy akarat: egy-
egyet ertés: Die Übereinstimmung.
Consensio. „ „ Consensus. „ Convenientia, a. f.
Egyegyenlö akarat. Der ~~Ein~~ Ein-
mündige Willen. Voluntas concors. Cic.
Discordiosus animus. Sallust El-vegzett
akarat. Ein beygestorbener Willen.
Decreta voluntas. Cic. Erösakos —,
akarat. Gewaltthätiger Willen.
Violenta voluntas. Cic. violent us Animus.
Gonoszszal társ akarás — Ein bös-
tiger — ~~com~~ Malitiosa — cum Malitia
conjuncta ~~voluntas~~. Jó, v. gonosz
akarat. Güter-, oder Gottloser-,
Bona-. Cic. v. Consecrata, atque
nefaria —. Cic. Kész akarat. Ein
bereit williger Mut. animus paratus,
animus promtus. Meg-egyegyezö
akarat. Ein einstimmiger Willen
voluntas bene conveniens. Men-
kás akarat. Ihr tägner Willen
tragus, Efficax, Salvus animus. Cic. -volun-
tas. Nagy akarat. Ein Hochmut.
Arrogantia. Superbia, a. f. Negédes
akarat. Der Stolz. Fastus, us. m. Insolen-
tia. Superbia a. f. Szabad akarat.
Der freyner Willen. Libera volun-
tas. Cic. Liberum arbitrium. Cic. Teltyes
akarat. Ein Vollkommener Willen
Absoluta, et perfecta voluntas. Tu.
Tajdon akarat. Eigener Willen.
Propria voluntas. Cic. Végsö
akarat. Der letzte Willen.
Ultima voluntas. Cic. Minden ember
nek akarattya: Jedes
Menschen Gutdünken ist sein
eigener Wille. Cic. Parancsolo
akarat. Ein befehlender Wille.
Imperiosa voluntas. Cic. Harbos
akarat. Ein kriegerischer Wille.
Bellicosus animus. Cic. Meinung
nivente, Consensus. Cic. Az én
te hozzád-való jó akaratom. Mein
günstigung, und Lieb, die ich gegen
dir trage. Mea erga te Amicitia.
Cic. A' te én hozzám-való jó aka-
ratod, Die Wohlgewogenheit
Die du gegen mir trägst.
Voluntas tua erga me. Cic.
ö hozzá-való jó akaratod. Die
jó akaratból. Aus gütem Willen. Ex
bona voluntate. Cic

rem akaratommal. Wider mein nem Willen. me invito, praeter meam voluntatem. Cic Et-végzett. Az én akaratomból. Nach meiner Meynung. De sententia mea. Cic Maga akaratyából. Aus freyem Willen. sua sponte. Cic. Mindenekrek akaratyokból. mit allem gutem Willen. Libentibus omnibus. Cic. Et-végzett akaratattal. Wie man es unter sich abgemacht hat. Ex communi placito. Cic. Isten' akaratatsa. Die „für Göttliche Fügung" Fata Deum. Gr. gerise. Isten Gnyilvánvalo Végzése. Voluntas divina, Voluntas Dei. Isten' akaratyából állittatlan visszza a Statza igazgatásáza. Aus göttlichem Gute bin ich dem Worten sonder wieder gegeben worden. Divino Meninne reddita sum Republicae. Cic. Akarat ellen. Wider dem Willen. Invite. adv. Cic. Mindnyájoknak akaratyok ellen. Wider aller Willen. Omnibus invitis. Ter. Akaratom kivül. Wider Willen. Wider meinen Willen. Praeter intentionem. Akaratom nélkül: Akaratom fereint. Nach meinem Ermessen. Ex animi sententia. Cic. A'mi akaratunk fereint. Nach unserm Ermessen. Ad nostrum arbitrium, libidinem que. Cic. Az akarat habozik. Der Willen ist unentschlüssig. Voluntas fluctuat. Az akarat jót akar (jót kivan): der Willen will Gutes thun. Kentsorgó gut zu thun. Voluntas bona, cupit bonum. — kerülni, el-kajlik a gonosztól. — nititur Zur Böse. — declinat malum. Az én akaratomon áll, tőlem függ. Es stehet von mir ab. Pendet a me, praesertim est in me. In meo arbitrio situm est. Akaratom ellen esett a dolog. Mind kettőnek akaratya ellen esett. Es ist mit beider „welchen" Willen geschehen. In gratiam utriusque res evenit. Az á akaratyával esett. Mit seinem guten Willen ist es geschehen. Libente illo accidit. Cic

El-végzett akaratattal fegyvert fogni. Mit bedachtem Willen zu Werken gehen. Decreta voluntate ad arma concurrere. Cas. Akaratyára excitetni valakit. Jemanden seinen Willen lassen: Aliquem liberae voluntati permittere. Remittere alicui habenas. Cic. Egyegyéb akaratattal viseltetni valakire. Einen zurück wissen. Una voce excipere aliquem. Cic. Mindnyájan egy akaraton vagyunk. Allen beyeinem sich einig sind. Omnes unum sentiunt. Cic. Valakire szabad akaratyára hagyni. Jemanden seinen freyen Willen lassen. Remittere alicui habenas. Cic. Valakinek akaratyára járni. Jemanden Willen thun. Parere alicui. Morem gerere alicui. Maga akaratyára járni: Nach seinem Willen leben. Ad arbitrium, libidinem agere. Omnia. Vmit ex voluntate sua. Cic Egyegy akaratattal igyekezni. Mit Ernst sein Gemüth stimmig. Una animo conniti. Jó akaratattal lenni valakihez. Gutem Willen gegen einen seyn. Esse voluntate bona erga aliquem. Cic. Meg-mondattam akaratomat az én jó barátaimnak. Ich habe meinen Freunden meine Gutsgesinnung entdeckt. Narravi amicis consilium meum. Meg. Változni akaratyában valakinek. Einen Meynung ändern. Mutare alicui voluntatem. Peregere aliquem de sententia. Cic. Mindnyájoknak egyegy az akaratyok. Sie sind alle einerley Meynung. Omnes ad unum sentiunt. Cic Az ő akaratya szerint menek. Sie gehen nach seinem Willen. Ex voluntate sua. Cic Egyegy akaratattal igyekeznek. Sie bemühen sich einstimmig. Una animo connituntur. Jó akaratattal lenni valakihez. Gutem Willen gegen einen seyn. Esse voluntate bona erga aliquem. Cic. Meg-mondattam akaratomat az én jó barátaimnak. Ich habe meinen Freunden meine Gutsgesinnung entdeckt. Narravi amicis consilium meum. Meg. Változtatni akaratyában valakinek. Einen Meynung ändern. Mutare alicui voluntatem. Peregere aliquem de sententia. Cic. Mindnyájoknak egyegy az akaratyok. Sie sind alle einerley Meynung. Omnes ad unum sentiunt. Cic Az ő akaratya szerint menek. Sie gehen nach seinem Willen. Ex voluntate sua. Cic Mindenek az akaratya szerint. Es ist nach seinem Willen. Ex voluntate mea. Cic. Non est ad arbitrium meum. Cic. Szent elöttem akaratod. Deinem Willen sey geheiligt. Sanctum mihi est numen tuum. Cic

17. A.) Valakinek akarattyára hagyni magát. Sich ganz unserm Willen überlassen. Totum se ad alicujus voluntatem, nutum que convertere. Cic. Kiss jó akaratom ből tettem ezeket. Ich habe diesen freiwillig gethan. Haec ego ex promta mea voluntate feci. Cic. Valaki akaratját tenni. Jemandes Willen thun. Respondere voluntati alicujus. Cic. Akaratom ellen történt. Es ist unserm Willen geschehen. Ex voluntate mea accidit. Mindent a maga akaratthya szerint tselekszik. Er thut alles nach seinem Willen. Omnia ex arbitratu suo, et sua voluntate facit. Cic. Mindnyájan egygy akaratból vóltak: Alle waren eines Sinnes. Omnes consentiunt, -in eadem voluntate erant. Cic. Arról az is akarta. Es war auch sein Wille. Quae de ea re semper et eadem fuit. Cic. Végső akaratthya volt. Sein letzter Wille. Ultima ejus voluntas fuit. Akaratjából változtatni. Abweichen von seiner Meinung. Decedere de sententia. Cic. Egygy akarattal valamit végezni. Einstimmig einen Beschluß fassen. De communi sententia aliquid statuere. 2.) Parancsolat. Befehl. Akaratom nélkül. Ohne meinen Befehl. Injussu meo. Per. A' Szívó akaratthyából. Aus Zorn und Rachgierde. Praetorii mandato. Be-tellyesíteni az Elöl-járónak akaratthyát. Dem Befehle des Vorgesetzten Folge leisten. Mandata superioris exequi. Cic. Itten akaratthyának elegen tenni. 3.) Szándék: die Absicht. Consilium, animus, mens, propositum.

Akaratomon kívül: Ohne meinen Absicht. Praeter sententiam meam, praeter legem meam.

Akarati. Willig, freywillig. Voluntarius, a, um. Cic.

Akaratlan. Unwillig. Involuntarius, a, um. Cel. Aur. Von Spontaneus, v. g. motus. morgás.

Akaratlanság. -gnak, got. ábse Wirde „ Wirde willa. Nolentia, ae, f. Term. nolentes, atis, f. Cic.

Akaratos, 1.) Willig. voluntarius, a, um. Spontaneus, a, um. 2.) Szenvedélyes, nagyszívű, nagyelmű. Contumax, Ferox animo. Plaut. Pudowithy, a, um. pertinax, acis. o. proterve, a, um.

Akaratosan. 1.) Mit Willen. Voluntarie. 2.) Eigensinnig. Proterve. Ovid.

Akaratoskodni: -kodom, -dtam. Eigensinnig handeln. Obstinato, pertinaci esse animo. Liv. Proterve agere.

Akaratoskodó: Eigensinnig, pertinax, acis. Tenfatulus, a, um. Fresh. Sentetie tenax.

Akaratoskodva. Fem. Proterve. Adv.

Akaratosság. -gnak, -gos. Eigensinnigkeit. Contumacia, ae, f. Cic.

Akárhányan: Wie viele nur. Quotcunque. indecl. p. o. Cic Quot.

1.) Akárhogyan: Wie immer. Quoquo modo. Terentius. Quomodocunque. Akárhogy legyen a dolog. Auf jeden Fall. Wenigstens nur so viel von der Sache. Quomodocunque res se habebit. Akárhogy legyen is a dolog, ez igaz. Es mag sich damit verhalten wie es will, das ist gewiß. Akárhogy adgyák, tsak te végy. Wie man es auch gebe, nur du nimm. Quocunque pacto, Ter. modo tu emas.

Akár-hol. Wo immer. Überall.
Ubicunque, ubilibet, ubivis,
Akár-hol legyenek. Die mögen seyn,
wo sie wollen. Ubicunque terrarum
sint. Cic. Ubicunque gentium erunt. Cic
Akár-hol lappangjon. Sie mag ihren
Verstek seyen, wo immer. ubicunq
Ubi-ubi ubicunq conditus latitet.
ubi ubi in condita occulta latitat.
Cic.

Akár-honnan. Woher immer. Un-
decunque, Unde Unde. Terent.
Akár-honnat. akár-honnét: Es seye woher
wo es seye wolle. Undecunq, Unde
libet, Unde unde, Undevis. Adv.

Akár-hová: Wohin immer. Quo cun-
que. Quoquo, Quovis cunque. Marchal.
Akár hová fog menni. Wohin er
sich immer begeben wird.
Quocunq se Quo se cunque Confe-
rat. Cic. Akár-hová fogsz
menni. Wohin nur Commerca Gr.
Jon wirst. Quoquo abieris. Akár-
hová fordúlnak. Wo nur sie sich
wenden. Quoquo se se ver-
terint. Cic. Menneyen inkább
akár-hová. Es mag ihnen in
allen Welt fehlschlagen. Abeat
potius multo quovis gentium. Terent.
Akár-hová tetszik. Wohin nur
man will. Quoquam cunque
libet. Mantuan.

Akár így: Es seye so. Sive sic.
akár így, akár amon módonn
egyen. Es seye nun so, oder
auf jenen Art. Sive sic est,
sive illo modo. Cic.

Akár-ki, "pron." Quicunque, cu-"jedermann.
que. Quilibet -a libet, quidlibet.
Quivis -a, -d, -idvis. Nem
akár-ki: Nicht ein jeder. Non
quilibet. Cic. Akár-kié ei-
gyen. Es seye wessen es wolle.
Cujus cunq. Sic. Akár-ki légy
jó, ifju, fogj-korrá: Wenn du
einer bist jüngere Schlages, Jemand
an. Quis quis es, bone Adolescens,
fac operam. Plaut.

Akár-melly: Welch immer. Quicunq
-a, -od-idcunq.

Akár-melly-felé: Wohin immer.
allenthalben hin. Quoquo versum
quoquo versus. Cas. Quaqua versum.
Akár-melly felől. Woher immer. &c.
Akár-melly-ik. Welcher immer.
utercunque, Uterlibet, Utervis.
-rea-, -trumvis. Akár melly-ik kéz
ligyen nyertes, demi veszteség-
gunk. Es überwinden wir, welcher
Theilen, welchen wollen, so sind
wir mit unserm Verlohren. Utra-
cunq parte victoria, pericula fu-
mus. Cic.

Akár-melly Nagy. Wie groß immer
nur. Quantus cunque. Quantus
quantus, -a, -um, Quan-
tus vis, -a, -um vis.

Akár-mennyi: Wie groß immer
wie viel immer, es seye so
groß es wolle, es seye so viel
es wolle. Quantus libet. Quan-
tus cunq -a, -um cunq.

Akár-mennyin. 1.) Wie vielen im-
mer. Quotcunque. Cic. 2.) Wie
theuer immer. Quanticunque
Akár-mennyire. So weit auch wie
Quamlibet. Conj. weit immer
Quantumcunq.
Quantumcunq.

Akár mennyiszer. Wie oft nur.
Quoties cunq. Adv.

Akár-mennyiszke. Es seye so groß
oder klein, alt es wolle. Quan-
tulus, a, um cunque. Cic. Akár-
mennyiszke légyen, a mit nyúj
tak, vedd jó szívvel. Es seye
so wenig, alt es wolle Wie
viel die Zuwerfen, es seye so
wenig alt es wollen, thun
mit Gütigen Herzen an. Quan-
tulumcunq ista, quod tibi Submini-
stro, Suscipe bono Animo. Cic.

Akár-merre. Wohin immer. Quo
cunque, Quaqua, Quaqua versum.
Akár merre vetem szemeimet.
Wo ich immer Meine Augen
hin wende. Quacunque oculos
convertam. -Conjiciam.

Akár-mi. pron. Was immer. Quid
quid, quidvis. Quodcunque. Quali-
cunq. Akár-mi Etten légyen alt: Es

Akár-mi fajzat. Quicunque, quidquid natus est. Tetszés szerint való, vagy akármi születésű. Cic. Plaut.

Akár-mi fele. Welcher Art auch immer. Qualiscunque, -cumque, -libet. Cic.

Akár-mi-kent. Wie immer auch welcher Art immer. Quomodocunque. Cic. Quocunque modo. Cic.

Akár-mi képp', -mi képpen. Auf was Weise auch. Qualitercunque. Colum. Akár mi képpel történjék: es geschehe was es wolle. Ut ut evenerit.

Akár-mikor. Wann immer. Quandocunque. Cic. Akár mikor akkor. Aber lang oder Lang. Quandocunque demum. Akár-mikor tegyen-is. es sey wann es wolle. Quo quo tempore, quocunque tempore fiat. Cic.

Akár-milyen: Akár-mi módon. Auf irgend eine Art. Quocunque modo. Cic. Quo quo modo. Quoquo pacto. Ter. Akár-mi módon tegyen a dolog. Wie man es mit dem Preis stellt. Quomodocunque res se habet. Cic.

Akár-mi-némü: es sey was immer für Dienst oder Gefälligkeit es wolle, wir immer bereit. Cujus modi cunque, cujuscunque modi, Qualiscunque. -le cunque. Akár-mi-némü ö. dem, wer mag auch sonst wer er will. Ille, qualiscunque sit. Cic.

Akár-mint. Wie immer, auf welche Art immer. Quomodocunque, ut ut. Akár-mint kánnya, vesse magát. Er stelt sich wie immer. Quomodocunque se jactet.

Akár-mitsoda. welcher Art auf was. Qualiscunque. Cic. Akár mitsodának. es sey womit wir es wollen. Quale id cunque est. Cic.

Akarni. akarok. -kar. -tam, -ni. Wollen, willens seyn. Admittere, adsentire, Consentire, meipere. velle.

Szeretnék, mint akarnék is immer vüdstehen, als Verb. Luidvig Petri velo, quam hoc. Cic.

1.) Kivánni. Befehlen akar veled valaki. Er ist nimmer, wie mit dir zugemessen will. Est, qui te conventum esse velit. Plaut. Ezt Isak ert akarják, man ist nur damit bemüht. Hoc solum Signatur. Cic. Ha ti akarjátok. Wenn es nach meinem Willen ist. si-vestra voluntas fert. Cic. Ha mi-is akarjuk. Wenn wir auch Willens sind. Si nostra voluntas accesserit. Téged akartak. mit dir will ich gemein werden. Te volo. fut. adlegni Ter. Melly igen akarnám, wenn gemein wollte ich. Quam vellem Ter. Quam velim. Cic. Egy keveset akarnék: veled beszélleni: Ich wollte mit dir ein wenig reden. Paucis te velim. Ter. Valakinek jót akarni. Einem wohl wollen. Bene velle alicui. Cic. Ha úgy akarod. Wenn du es so haben willst. Si tibi ita libet. Veled akarok egy keveset szóllani: Ich will mit dir ein wenig sprechen. Paucis te volo. Ter. Akarom, hogy megtudd. Ich will, daß du es wissen sollst. Id te scire velim. Cic.

Ütni-társad nem akarok lenni. Ich mag dein Gesellschafter nicht seyn. Comes tibi ire recuso. Virg. Én ezzel üldözni nem akarom. Ich will ihn nicht verfolgen. Ego illum illasi nolo. Mit akarsz, hogy tselekedjem? Was willst du daß ich thun soll? Quid vis faciam? Ter. Mit akarsz? Wünschest du? Was willst du? Quid vis? Quid est? Elég az, hogy akart. es ist genug, daß er gewollt. Volusse Sat est. Ter.

Akarja akarta, hogy had légyen. Der Volk. hat verlangt, daß Krieg sollte werden. Populus jussit, ut bellum fieret. Liv. Ereket akartam a barátságról mondani. Ich wollte von der Freundschaft sprechen. Habui de amicitia dicere. Cic.

2.) ~~Nem fek~~ kevés lépéssel lenni.
El-akart esni. Ég fut mist
Rúl gesztenyét, se wáron ne gesztenyén. Prope erat, ut cadat. Cic

3.) Parantsolni Akart akarom. Akar
will ich haben. Huc impero, hoc
jubeo, hoc mando, hoc volo. Tuum
Akar-e' még valamit? Wünscht
Ir noch was zu bestellen? Num
quid vis? plant. (4) Szándék,
kozni. Hallom, hogy más-hová
akartok költözködni. Ich höre,
dass ihr gedenket euch anderwärts
anderwo. wohin zu begraben. Sic
dio vos alio migraturos. Mé-
reggel akarja ételt meg-etet-
ni. Er will ihm mit Gift thun
geben. Venenum ei dare.
Cic Oda akarok menni. Ich will
Fortfahren zu reisen. Eo volo proficisci.
Cic Szeretni. Inkább
akarok itt lenni. Ich will lieber
hier seyn. Malo hic esse. Kinem
akarna inkább. Wer wolte nicht
lieber leben wollen. Quis non
multis partibus malit. Cic.

Akarna-ij, nem-ic. Er möchte wol-
len, und nicht wollen. Nolens,
volente animo. Akarnék ott
lenni. Ich möchte dort seyn. Cupe-
rem ibi esse. Akarnám, hogy bé-
tellyesedjen a szándéka. Ich wolte,
dass gepflogen, wird nie wünschet.
vellem; ei factum. Tex Igen akar-
nám, hogy el-jönnél. Ich wolte
gern, dass du kämst. Ut venires
velim. Cic. Akarnám meg-látó-
gatni, de-Ich wolte ihn gerne be-
suchen, aber — Libenter vellem eum
invisere. Akarnám tudni. Ich
wolte wissen. Cupio scire.
in vela leica.
Cupierem scire. Igen akarom, hogy
el-jöttél. Es ist mir lieb, dass
du gekommen bist. Gaudeo te adve-
nisse. Cic Akarom, hogy látlak
holnap Gyermekem. Es ist mir
lieb, dass ich dich heute mein lieb-
stes Kind. Voluptati habeo est Te vi-
dere voluptas est mihi. Tex Carae Fili.
Cic. Tex.

Akarom, hogy az haszonra váltsd.
Es fut mir nur zu Vergnügen
gereichen, dass die Sache nützlich gewendet. Juris me, hoc
tibi profuisse. Cic. Igen akarom
hogy úgy történt. Es ist mir
sehr Vergnügen. dass es so ge-
schehen ist. Summa voluntate
fero, quod res sic acciderit.

6.) Tetszeni. Nem akar beszédet tar-
tani. Er mag keine Rede halten. Refugit à dicendo. Cic - Nem
akar meg-halni. Er stirbt nicht
gern. Contumax mori. Plin.
~~Nem akartam ivni~~: Ich liegen,
ich meine te akarod. Er gefallen,
wie du es wilst. Fiat ut tibi
libet. Fiat pace tua. Tex. Vagy
akarom, vagy nem. Ich mag
wollen oder nicht. Velim, no-
lim. Cic. Ha az Isten akarná.
Wenn Gott ~~mochte~~ wollte. Si
Deus adnuerit. Plin. Ha az Isten
nek akarják, Wenn die Göt-
ter wollen. Si Dis immortali-
bus placet. Cic 7.) tréfálni.
Mit akar magának-ér à beszéd?
Worauf gesinnt diese Rede?
Quorsum haec spectat oratio? Cic.
Mit akarnak ezek a szók?
Was bedeuten diese Worte?
Quid ista verba sibi volunt?
Cic.

Akaró. part. Wollend. Volens. Cic.
-tis. o. Cic. Mi nem vagyunk
neki korszer akarói. Wir sind
ihm nicht ungewogen. Non
abeo non summo animo. Cic
Ö nékem igen jó akarom. Er
ist mir sehr gewogen. Valde
mihi favet. Cic. A' kénnyü
is nehéz a nem akarónak. Ein
varren, der unwillig ist, fault al
lein geschwere. Nolenti et levia sunt
gravia. -onerosa.

Akár-tsak: Wenn nur. Zum
wenigsten. Sive dimta sit.
Saltem. adv.

Akartommal: akarato mogal. Mit
meinem Willen. Me volente.
meo consilio, meo nutu. Sponte mea.

Akartva. Lebsüchtig, mit Fleiss. De
industria, Sponte, ultro, Volens.

Akarva. Nem csak kényszerítve, de
akartvából. Nicht allein aus
Noth, sondern aus gutem, und
willig. Akartva tselekedtem. 3)
Ich thue es absichtlich gutes.
Teszem, tselekedem eo animo facio. Cic. Nem
akartva tselekedte. Ungern,
unwillig thut er es. 4)
Invitus facit hoc. Cic. Unwillig
thut hoc. Cic. Nem akartva vétett.
er that wider seinen Willen ge-
fehlt. Peccavit citra scelus,
citra voluntatem Ovid.

Akartva-való: Unwillig. Ulroneus,
voluntarius, a, um.

Akarva. lásd, Akartva.

Akász. lásd, Akátz.

Akaszkodni. -dom, -dik: hängen, 5)
tsimbeszkedem ni, tsüpeszkedni: an-
hängen. Adpendere. A' fekete fa-
kára akaszkodni. Sich an den
trinen Theil des Wagens hängen.
hängen. Postico parti curruus se
adpendere.

Akasztalás, -ztak, -ztat. das Aufhängen
Nexio, onis. f. Strob. 6)
Akasztalható: das sich wohl kann
thun, oder binden lässt. Ne-
xilis. e. c. Luer.

Akasztalni, talok, tali: talom, tal-
lya. Aufhängen. Nectere, sub-
nectere, plectere. Plaut. Magát
akasztalni: sich hängen. 7)
Nyugbe akasztalni. Sich schlafen
legen. Se compedibus vincire, Curt. A' daruvakat törbe
akasztalni: Madarakat
die Vögel in Netzen
fangen. Aves laqueo
innectere, implicare.

Akasztaltatni. Aufhängen lassen. Nexum, a, d.
Cic
Akasztalva. Aufgehängt. Nexum.
Adv.

Akasztani: -ztok, -ztt, -ztom, -zttya.
Hängen, aufhängen, aufhan-
gen. Appendere, suspendere,
Laqueum facere. I. Strangolni,
erőszkedni. Más kéttyébe akaszta-
ni, erőszteni, vágni a' kaszáját.
In eius messem suam falcem immittere. Prov. 2) Fel-kötni. Cic.
Füge-fára akasztani magát. Sich an
einen Feigenbaum aufhängen, auf-
Ficum
hängen.

knüpfen. ~~Arbori, in ex de arb.~~
~~Se suspendere~~ Se laqueo su-
spendere. Quinct. 3) Fetre-ten-
ni. A' bűzát szegre akasztani.
Von Von Furcht und Angst sich
beklemmen. Se cura et sollicitu-
dine expedire. liberare. Cic. 4)
Függesztetni. Akarmy lánczot
akasztott a' nyakába. Einen Gold-
ne Kette ~~sich~~ sich um den Hals
gehängt. Torquem sibi indu-
cic. Horgonyra hálat akasztott
a' szerentse. das Glück hat mir
einen Fisch beigehängt. Fortu-
na mihi piscem largita est.
Horogra akasztani ~~ne~~. a' hüse.
Ird Jemand an einem Haken
aufhängen. Carnem ad uncum ad-
pendere. Cic. A' kuhait szegre
akasztani. Ein Almchen aufhän-
gen. vestimenta suspendere Hora-
tio adni. Valamiket toldalé,
kot akasztani. ~~Jemanden~~ Cic.
Jemand Jüntwort einen Zusatz
Jemanden zugesetzt. Appendicem ad-
dere alicui rei. Cic. 5) Lö-
ni. Egyet erdei Kannak ágyé-
kába ~~akasztani~~ a' tegz akasz-
totta nyilát. Er hat seinen
Köcher mit den Pfeilen auf
seinen Rücken gehängt. In
femur apri sagittam suam
infixit. Cic. 7) Stegelni.
Tört akasztott mellyének. Sein
Schwert hat er ihm an die
Brust gelegt. Ensem adplicuit
pectori ejus. 8) Öszve-üttetni.
A' tengelyeket öszve akasztották,
die Achsen zusammen ~~stossen~~ ge-
stossen. Axes colliserunt. 9) 6)
Két sínd untereinander zwie-
trächtig. Dissident inter se. Cic.

Akasztani-való: -ztnak, -ztat. Ein
Gurgelnstrick. Restis, onis. m. Plaut.

Akasztgatni. -gatok -gat. lásd Akasz-
talni

Akasztó-fa. -fának, -fát. Der Galgen.
Crux, cis. f. Furca, ae. f. Patibulum,
i. n. Infelix arbor. Cic. Akasztó-
fához kötözni valakit. Jemanden
an den Galgen binden. Adli-
gare, aliquem ad patibulum.
deligare. Luct. ad patibulum.

Akasztó fára ítélni valakit.
Jemandem
zum Hängen
verurtheilen.
Ad patibulum con-
demnare alicujem. Akasztó-fá-
ra juttni. Jem. zum Galgen
verurtheilen.
In patibulo suspen-
di. „ aufgeknüpft werden.
Akasztó fát ütni valakinek a
homlokára. v. hátára. Jemm.
einen Galgen an die Stirn
oder auf den Rücken
brennen. Patibulum
fronti alicujus inurere. Vala-
kinek a' Nevét akasztó-fára a
Szegletre. Jem. Namen mit
Galgen
Büchstaben an Galgen jesta-
gen. Nomen alicujus patibulo
adfigere.

Akasztó-fára-való: Galgen-dik,
Galgen-würdig. Galgen-jesuss
gen. Furcifer, eri. m. Furc. Tex.
Gabalus, i. m. Capitat. Patibu-
landus. Patibulo digu. a, um.
Akasztó-fa trimex. Ein Galgen-
gesicht. Furci pendulus, i. m.
Akasztó-fával bélyegezett. Ein
gebrandmarkter. Patibulo no-
tatus, patibulo signatus. Furci
cam fert. Cic.

Akasztolás, -snak, -st. Die Aufhän-
gung. Appensio, -onis f.

Akasztalkodni, -dom, -dik. Kü-
ködni. à sár miatt: Vor Koth
aufbinden, -aufheben um nicht
beschmutzt zu werden. vestem
elevare, appendere vestem,
ne luto inficiat.

Akasztolni: -tolok, -tol, -tolom,
-tollya. Emhájat fel-függeszteni,
emelni, fel-függeszteni, fel-
kötni, Hogy öltve ne lottskod-
jek. Rock Kleid aufheben,
aufbinden, um nicht zu
beschmutzen. Vestem suam elevare,
appendere, ne luto inficiat.

Akasztott p. o. Ember. Ein gehängter
Mensch. Pensilis homo. Plaut.

Akát: -tnak, -tot. Akàzia kö. Ein
Gewächs, von gewissem Edelge-
stein. Achates, d. m. Grae. Plin.
Fejér akát: Ein weisser Achat.
stein. Leucachates, d. m. Plin
Grae.

Veres akát kö. Ein rothsein Achat-
stein. Haemachates, d. m. Plin.
Grae.
Akácz-fa. -fának, -fát. Korona-fa.
Ein Zebrzinn baum. Acacia, a f.
Robinia, a. f. Lin.
A' képpen. Auf solche Art, sv. sic,
ita. Ha a' többi dolgai-is
a' képpen folytak volna. Wenn
ihre übrigen eben so glück-
lich von Statten gegangen wä-
ri, perinde cetera processissent.
Lin. A' képpen, —, a'mint —
Auf die Art, wie —, sic —, quem-
admodum —. Cic. Nem a' képpen
—, hanem a'mint —. Nicht wie
—, sondern wie —. Non sicut —
sed ut —. Cic. Az, akivel hadakozik. Der
gegen den er Krieg führt.
Akát-kö. Auf solche Art. Auf
Akkép. diese Art. sic, ita.
Akképen. Auf solche Art, so.
Ita, sic. tali modo. Akké-
pen lehetett volt nyertes, és
fért mint die solche Art gewin-
nen können. Ita solum modo po-
tui esse victor, -evincens. Ak-
képen —. mintha —. eben so —
als wenn —. sic —, quasi —. Cic
sic — tamquam —. Cic l. Akképen.
Akkor. Demahl, da, zu mahl. Tum
Tum, tunc, adv. Da mahl. Akkor
esse à Társ: nem tsalekszem, ugy
mond. Der auf alle
Fälle Seine antwortete: ich thue
es nicht. Sic tum Caesar, non fa-
ciam, inquit. Akkor szentül mint,
mehr eben forag mir den Wagen
damahls gingen meinen Pferden
sehr wohl, jetzt von Statten.
jetzt. Ipsum sic abire posse
Tum bene ibant, hoc tempore pos-
sunt decernunt res nostra. Tsak
akkor fogom tekéd meg-mondani
ha a' szükség fogja kivánni. Ich
werde dir alsdann nur sagen
wenn es die Nothwendigkeit
erfordert. Dicam tibi tum de-
mum, cum usus postulat. Plin.
Valami kor akkor tsak ugyan elv
ment. Er ist endlich nie mehr
gegangen. Tandem aliquando abiit

Akkor vels az ideje, akkor illett.
dermaßls fort ns ßich gn zi rennt.
Tunc deinit Cic. Akkor —, hajdan
pedig —. dermaßls —, nßnderm
aber —. Tunc —, olim vero —.
Jam — , ante vero —. Cic Ak-
kor jött, mikor már —. Ez
ißt Tunc Zu ßelbigner Zeit
gn kommen, als pßon —. Vc.
mit id tempoxis, cum jam —.
Cic. Akkor-is. dennßls dermaßls.
Etiamtum. adv. Már akkor-is
—, midön —. Pßon bon dr
an —, alß —. Jam tum — gnem
—. Cic. Akkor örben. Gn Tum
jetzunn Augnblick. Co temporis punc-
Cic. Akkor leg-inkább, „
tum a' midön —. Dz dem
ruht, wenn —. Tum maxime,
ubi —. Cato. Akkor —, „
tán —, ar után pedig len —, ha „
maßls —, fonnerß aber —. Tum-
—, postea vero — Cic. Akkor oß„
tán —. Zalsdenn —. Tum demu.
Cic. Akkor tájban. dennßls.
sub id tempus. Nun nbnn dr
Zeit. Sub id tempus. Liv.
Jetzten akkor. Ehem dzmaßls
zu gnlegnner Zeit. Com-
modum Plaut. Jsak akkor —
—, a' mikor —. Alsdenn ruht,
wenn — Tum demum, ti gnem-
Cic. Tum denique, gnem —.
Cic

Akkora: olyan nagy. Po gnoß.
Tantus -a -um. Akkora az ein
kásam, mint egy Monostor.
Mein Zimmer ißt nur so gnoß
als Closter. Domus mea
respondet Cic Monasterio.
Akkora — mekkora — . so gnoß
— als —. Tantus — quantus.
Cic. Akkora-mekkora: Po gnoß
odrr klein, als nß wollen. Tantus
lus libet. -alibet-um libet. Ulpi.

Akkor-béli, -liek, -lis, -liek, Tempo-
raneus. selbigner Zeit, dr
maßlig. Dermaßligen. pl. Illius
temporis. Cic. Az akkor-béli szo-
kás herént. Nach dermaßligen Ge-
wohnheit. Consuetudine ea, qua
tum res gerebant. Nep.

Akkori. dermaßlig. Ejus temporis

Akkoriglan. adelig lan. Bis dahin.
Ad id usque tempus.

Akkoron. dennßls. Illo tempore, tum,
tunc. Demum, tandem Cic Mar akkoron.
Pßon dennßls. Jam tum. Cic.

Akkor ostán. Alsdenn nach. Tunc
demum. Ovid. Akkor ostán, ha —
. ß. Alsdenn —, wenn —. Tunc-
si —. Cic.

Akkorra. Bis dahin, bis Zu der Zeit.
pro eo tempore. Co usq. Colum.

Akna, -nának, -nát. Só-akna, Só-bá-
nya. Ein Salzgrube. Salis fodina.
o. f. Varr. Salina, ae f. Cic Akna-
só: alß natürlicher-, gegrabe-
ner Salz. Fossicius, natiuus Sal. Varr.
„Varr.
2.) Dugó. Hordó-akna, hordó'ak-
nája, -aknája. dem Faß
Ötöztel, dem Faßbrechel. Dolii
operculum. i. n. Cat. 3.) Hordó-
szája. Akna-tyuk. dem Faß-
loch. Os dolii. 4.) ofic. n. Colum
Orificium dolii Appul.

Akó, -kónak, -kót. Mörték'neme, melly
64 ötrészből áll. dem Eimer.
Urna. ae f 64 mediarum Mensura.

Akol, -klának, -klot, -klok. Istálló.
dem Stall. Caula ae, f. Mandra, ae f.
Baromakol. dem Viehstall. Chors
Pecuaria. Bovile. is. n. Jak-
akol. dem Pferdestall. Equile, is. n.
kecske-akol. ein Ziegenstall.
Caprile, is. n. Colum. Az ein akla-
imban. Jn meinen Ställen
in meis praesepibus. Intra sae-
pias meas. Plaut. Faa- Jar-
kasza birni ar aklot. dem
Pferdestall nimmt Wölfe ein
tzainn. Equile tradere lupo.
Ovid. A' juh akolra rá-ütni,
mit gewalt in den Pferdestall
eindringen. Vi in septa ovium
irruere. Cic

Akolás, -lásnak, lást. dem Visiren
Dimensio dolii, virga Dichotomica
facta.

Akoli. zum Stall gehörig. Cauta-
ris, e. Ovilinus. a. d. Pertinens ad
ovile.

Akólni. kólak, kól. Visirnen. ásnem. Hordót akólni. fin Fass ásnem. Dolium virga pithometrica metiri. -mensurare.

Akoló. -lónak, -lót. Das Weinvisirn" ruthe. Pithometra, ae, m. Capacitatem dolii metiens.

Akoló-fa v-vas. Virg Visirnen. virga pithometrica. -ae. f. Wolf.

Akoló mesterség: -ségnek, séget. Visirnkunst. Stereometria dolio" rum. -tris metiendi Capacitatem vasis.

Akona, -nának, -nát. Das Fass Reifel, Bgünd. Orificium doliorum.

~~Akónni. v. akólni.~~

Akós: fin finnen enthaltend. urnalis, e. Egy' akós hordó. fin Eimerigend Fass. Dolium urnale "dolium urnius urnae.

A'kos. -snak, -st. Kerafft Rev. Achatius. Achatius, ii. m.

A'kovita. -tának, -tát. Mirs Pálin" ka. Das Aquavit. Aqua vitae. Crematum dulcoratum. Elixirium vitae.

Akórni akoló-fával meg-mérni p.o. a' hordót. lásd, Akólni.

Al: alsó. Das Untere. ~~Inferus~~, ~~Vid. Imus a 2~~ Imus, a, um, inferus. a. D. 2) Alty a valami" nek. Das untere Theil. Pars inferior. 3.) Hely tartó" amit kontentirt. pán. Vicegerent. Vice comes. -mitis. m.

Al: Das Kinn. Mentum, i. n. A'lnak "könyvfüge. Das Kin" Das. Mentum duplicatum

A'l: Alnok, -i "kanus, kavasz, szinlett, tetterett, tsalárd. tsalfa, tsalóka. Falsch, Verstellt. Callidus, Subdolus, verschmitzt, a, um. Vafer, cavernd. Finstes tsel. tsalás. Dolus malus.

A'la: Das Dorf. Ille ibi.

Alá: Prosp. Unter, unterwerfen. Infra. sub. Jemandes alá vetni magát:

Sich unter Jemandes Zwang begeben. Se in scalam tenebras abire. Cic. Coercere se sub scalas. Cic. Más rigája alá adni magát. Sich einem Andern zu Füssen werfen. Jocf brechen. Jugo alterius subire. Plin. Ad jugum alterius accedere. Cic. Pad alá bújni. Sich unter die Bank verstecken. In fea scamnum se recondere. (?)

le-felé. Herunter, ~~Fin~~ ~~Finnen~~ finnen" ten. Deorsum. Ki felé, ki alá. Zald Jocf, bald nieder. Eminent, cadunt; crescunt, deterruntur. Prov.

Alább' comitem finnentere, comitem ünten. Inferius. lárd, alább.

Alabárd. "-dnak, -dot. Die Hellebarthe. Bipennis -is f. Virg. "kö'reme. Das Ala" baster. Alabastrum, i. n. 2.) Adj. Alabastrom edény: Alabasternes Gefäss. Vas alabastrinum. Alabastrom mives. Der Alabaste" rer. Alabastrarius, ii. m.

Alább: Niederwerts. Inferius adv. Sich Alább alább szállani a' Gazdaság" ban. Der Wirthschaft immer geschwächter vorstehen. In administratione rei familiaris deficere. Ad mitas redigi. Plaut. Alább egy' kevéssel. Ein wenig comitem ünten. Paulo infra. Adv. Két forintnál alább nem adhatom. Ich kann es um zwey Gul" den nicht geben. Nonnisi, quoad florenos duos dare pos" sum. Jemmivel nem alább: Um nichts weniger. nihilo secius. Cic. Alábberegedni a' kúrokat. Die Pairan Pairan Unlinderer Pairan dich" zinnen. Pertinacia desistere. Ces.

Alább-hagyás: -snak, -st. valamiben Die Nachlassung. Remissio, onis. Cic. Alább-hagyása a' Nyavalyának ~~Paracme, es f.~~ Der Abnah" men einer Krankheit. Paracme, es f. Blanc. Remissio Morbi. Cic.

Alább-hagyni: -hagyok, hágy; hagyom, hagy" ja. Nachlassen. Remittere. 1.) Et" engedni valamit. Valaminek az árá" ból alább-hagyni. Einem an dem

10.) A.) Elmenni. nyeszlastan. Aliquid alicui de pecto remittere. Cic. 2.) Fel-hagyni valamivel. A' barátságon alább-hagyni. die Freundschaft pflegen lassen, nicht fortsetzen. consuetudinem intermittere. Cic. ab ea recedere. Alább-hagyott a régi. ben. Mar nem olly indúlatos. for jut nyeszegtetni. Atas hac jam defluxerat. Alább-hagy az öldö" zéssel. ha ugy nincs mese sz stuen" ge in dem Krieg. Remissio in vitiando est. Cic. 3.) Lankadni. Alább-hagyni a befedben. Nachstu" rendun. Ventus remittere. Cic A' régi jó ságban alább-hagyni. von der vorigen Wilde abkommen. Deficere, -, defaecare a virtute pri" stina. 4) Le-tenni. Alább hagyni a kemény ségben. Nachlassen etwas von seiner Strenge. Aliquid de severitate remittere. Cic. 5.) Le-Landesedni. Alábbb-hagyott a tár mával. ha fort vnd gnom" nni. Lärmen zu machen. Super" ledis tumultuationi. 6.) Meg-sün" ni: -ti. -tani. Alább-hagyni a ha" ragban. dem Zorn fahren lassen. Iram mitigare facere. Tac. A' ha" ragból alább-hagyhatok. dem Zorn kann ich wohl nachgeben. Ira" cundiam remittere possum. Alább" hagyni a Gondoskodásban. die Sor" gen vermindern. Attenuare curas. Orid. Alább-hagyni a kively ség" ben. dem Stolz fahren lassen. Ponere superciliud. Cic. 7.) Meg-" fem-tartani. A' maga vea-tartásában semmit fem hagyott alább. ha fort von seiner Strenge nicht nachgelassen. Nihil de gravitate remisit. Cic. 8.) Mir" sékelni. Alább-hagyni a vesség" ben. Sich in der Trunkenheit mäßigen. Temperare sibi ab ebrietate. Alább-hagyni a [illegible] vala" vigasságban. die Freuden zu mäßigen. Temperare animo lætitiæ. Cic 9.) Tág ülni. Alább" hagy a nagy meleg. die Hitze läßt nach. Remittit intensus Calor. Teangit se Calor. Cic

16.) Tovább-tatni. Alább-hagyni a Go" mód ságban. Sich das Lachen ab" gewöhnen. Ponere modum risûs.

11.) Tovább-sedni. Alább hagyni a hó" tával, a befedbe: Mit Ernst verfahren. Submissius agi.

Alább-járatni, -tatom, -tatni attya a. p.o. az árczát valaminek. den Preis" nicht hoch treiben lassen. 2.) Alább-j Nem hagy Fellyebb Lanem alább-járatthya az eskü. Nicht das Ge" ben fodern, sondern niedrigen Anerbie" ten. Non ut sublimius, sed submis" sius cogitare. Alább-ivott. Unterzeichnet. &c. Subscripsit. Alább-szállás, -asnak, -ást. Der Ab" nehmen. Decrementum, i. n. Vieh

Alább-szállani, -ok, -szállt. 1.) Fallen. Alább-szállt az árra a Gabonának. den Preis des Getreides gefallt. Pretium frumenti decrevit. -minuit. 2.) Alább" szállt ereje a Szónoknak. Der Geist" des Redners vermindert sich. Ora" tori vires deficiunt. -minuitur. -stringit abwendt. Semmi nincs valor Monetæ. Alább" szállt hova tovább a hire. Sein Gerücht lässt nach. Fama ejus refrigescit. Cic. — Senescit. Alább" szállani a hire, melly hir. telen kerdödött vala. dem Leuten Ruhm läßt nach. Langvescit impetus Fami. Tac. 3.) Alább szállt a Szerentse. Das Glück vermindert sich. Fortuna se in" clinat. Cos. Alább-szállnak a tudományok. die Studia ge" raten in Verfall. Studia se" nescunt. Sec

Alább-szállítani, -ítok, -ított, -ítom, -ittya. Vermindern. Deprimere minuere. 1.) Meg-kisebbitni. Alább-szállitottak adóját a tartomány" nak. die Abgabe des Landes ist vermindert worden. Diminutum est ex tributis Provinciæ. Tac.

Alább-szállítani valamiuek az
árrát. den Ihmnid minor Pacto
illaqueare. Pretium minuere
rei alienjus. Vatakinek a'
méltóságát alább-szállítani.
hinod sein Ansehen jeshmäle-
lern. Auctoritatem alienjus mi-
nuere. Cic. Alább-szállítani
a' Summát. Cic Summa Cur.
Ohnimuere. Summam minuere Summam.

2.) meg-rongálni, meg-veszteget.
m. Alább-szállítani a' hitelét.
aron. lenni, hogy meg-romollyon.
Alább-szállítom a' hitelét: Ge
Verringern Kirmdnbor sminem Kredit-Glaub
würdigkeit. Fidem, ejus convello.
" Gratiam Cic

Alább-szállítás 2)
2) Le-ereszteni. Alább szállítani a ha-
jókat. Die Schiffer wollten sin-
ab contra kirsten. Naves ad inferiores
magis partes demittere.

Alább-szállítás: -szunk, -st. Die
Zhnenabsetzung. Demissio, onis.
f. Cic
Alább-szállított. Niedergesunken
Demissus, a, um. Abgl
Alább-szállítatott. Abgl. árrú: ol-
höhan kerdesett: Wohlfeiler
gnboishtt. Depretiatus, a, um.
Alább-szállott: Im Ihmnisgen,
fallen. Pretio minutus, a, um.
2) Verschlimmert. Deterio ra-
tus, deterior factus, a, um.
Alább-tartani, -tom, -tya. "valamit Wohl-
feiler hinten." "atwas" Vilius pretium
indicere. 2.) Vernünftigen zu-
Jem Alább tartani a' beside-
del. Vernünftigen andern. De-
missus ingui. Cic.
Alább-való: Geringern, geschlechtern,
Deterior, ius. ör Niederigern.
Segnior, ius, ius. 2 Niedri-
gere Inferior, ius, oris. Je
Jellybb-való. Mindenikel alább
való nak tartatik. ein jeder
Niedrigstem Menschen gehalten. Infra
omnes homines infimos homines Du-
tatj. Tex. Alább-való hem: sin Ge-
ringgrad Geschlecht. Humile Genus
Cic. Alább-való rendü emberek.

Leüten von geringerem Stande.
Infimi homines. Infimo loco nati ho-
mines. Cic. Valakit magánál alab
valónak tartani. Einen sich unter
geringern, als sich halten. Aliquem
infra se ducere. Cic.

Alabb-való képen. Ringer. Pejus. Cic
Alább-valóság: -ságnak, ságot. die Ne
drigkeit. Hemitas, Demitas, deterio
inferior Ordo, -Status. usw.

Alabor. -borznak, -bort. Kerek-talp
vetett boritott, véfett, válá Strabáfi
á nagy treffkedön. Ihre Zhmen-
gesinnt. Subplanten, ing. n. Pfund.
Alaborot vetni á' kerek alá: fin
mit einem Zhmen gesinnten dinhfal
ten. Subplantinare rotam. Sen.
Alá-borsátatott. Niedergebrochen.
nissus. a, um.
Alá-borsátni: -tok, -tottak, -tsát.
tom, -tya. Zhmenbrechen, Demitte
re, submittere. Jc Fel-borsátni.
Alá-erészkedni, -dem, -dek. Sich ni
dern brechen. Se demittere. Ima pete
re. Stor
Alá-erészteretett. Niedergebrochen. De
missus. a, um.
Alá-esés: -snek, st. Der Zhmenbfal
len. Delapsio, onis. f. Alább-esés
major delapsio.
Alá-esni, -jem, sik. f Zhmabfallen
Zhmenbfallen, Hinuntenfallen. De
dere, delabi. A' nagy állapot-bol
igen alá esnünk. Wir fielen
Von unserm Gütern Standpunkt
wie sehr weit Zhmenbgefallen
Sedebamus in Pappi, ihnne anten
vix esse in sentina loeus. Cic. Pro
A' Nagy Szerentsétöl alább-esni
Aus gütem Glück in ein schle
chtes Glück gerathen. Ab ex
citata fortuna ad inclinatam de
fluere. Cic.
Ala-fa. -fának, -fát: Präbenda. Pfi
stabott ätel, ital. Täglichen Un
halt an Essen, und Trinken.
Emensus victus. Præbenda. a. f. Pfa
Alárendelt Präbendás. Der eine Zhmn
beyde bekommt, und genießt. Præ
bendarius. a, um. Lateb. Pfründn

2.) Le Ede[m], tisztesség. Die Würde.
Dignitas, autoritas. Atis. f. Nep.
Alá-fás: „-snak, st. Der neue Schuh,
bender der kommt, und gemüs„
set. Pedebendarius, ii. m. Cathol.
Alá-felé: Hinabwärts, Abwärts
hinabwendt. Deorsum. adv. Cf. Fel.
felé.
Alá-felé hajlani. -lom-lik. Sich abwendt
neigen. beugen, — neigen.
Deorsum versus flecti: Plin.
Alá-felé hajlás: Divergentia, a. f. Gell.
Alá-felé hegyi menni: -megyek, -megyen.
-menny. Abwendt gehen. Deorsum
versus ire. Cato. Deorsum ferri. Cic.
Alá-folyni. -lyok, -ly. Herabfliessen.
Defluere. Sall.
Alá-folyó: Herabfliessend. Defluus.
-uis. o. Defluus. a, um. Appul.
Alá-függő: Herabhangend. abhan„
gend. Dependens, entis. o.
Alá-függni. -ggök - függ. Abhangen,
herabhangen. Dependere.
Alá-fűsülni: -fülök, -fülj. Herab„
krümmen. Deorsum versus flectere.
Alá-futás, -snak, -st. Der herab lau„
fen. Decursio, onis. f. Decursus, us. m.
Cic.
Alá-futni. -futok, -fut. -fussz-alá.
Herab laufen. Decurrere,
Defluere.
Alá-futó: Herab laufend. Decurrens.
entis. o.
Alagya. gyának, gyát. Der Inhalt,
gedicht. Elegia, ae. f. Ovid, elegia,
ae. f. Stat.
Alagyász, -sznak, zt. Falsche jämbor,
kin fát lehet vágni: Dumpf„
sinnig. Mansuetus, a, um, tior, tissimus. c. c.
Alagyás: Klagjüjes. Elegiacus, a, um.
Alagyás vers. ein Klagjüjes
Wrsmb. Elegus, i. m. Horat. Car„
men elegiacum.
Alá-hágni: hágok, hág. Herab„
steigen, hinabsteigen. De„
scendere. Cic.
Alá-hagyítani, hagyítni. -gyítom-ítya
hinunterwerfen. Dejicere. Cic.
Alá-hajlani: -lok, -lik: -lom, -lik. Sich
herab neigen. abwendt
beugen. Declinare, recedere, descendere. devergere.
Alá-hajlás: -snak, st. Das Herunter„
biegen, Herabkrümmen, Herab„

-hängen. Devergentia, ae. f. Gell.
Alá-hajlott. Abhängig. Deflexus, deve„
xus. procliuitas, atis. Virg.
Alá-hajolni: -jólok, -jót. Sich hinunter„
beugen, Declinare, Inclina„
re, descendere, devergere. Appul.
Alá-hajtás. -snak, st. Die Senkung,
werfung. Dejectio, onis. f. Dejectus, us.
m. Cic.
Alá-hajtani. -tom, -tya, Herunter„
werfen. Dejicere. Cic.
Alá-hengeríteni, -rítem, -riti. Herab„
wälzen. Devolvere. Liv.
Alá-hengeredni: -dem, -dik. Sich
herabwälzen. se devolvere.
Alá-hívni: hívom-, híja. Herab„
rufen, herunterrufen. Devo„
care.
Alá-kordás: -snak, st. Das herun„
terstarren. Expectatio, onis. f. Dere„
ctio, onis. f. Gloss.
Alá-kordani: -dom, -dgya. Herab„
starren, herabstarren. Deexpec„
re, derectare. Abwendt gen Himmel
Alá-kerekedt ökrű: Hinab krümmen„
vig Nasen. Declinatam nasum
ab imo habens.
Alája-adni; -dom, -dgyák: Unter„
legen. subdere. Minden kinek alá„
ja-adgya magát: Wie ist nie„
dermann unterthan. Prostibulum
est populi: Plaut. Datatim se
dat. cuilibet. Enn.
Alája-botsátani: -tom, -tya: Unter„
werfen. subiicere. A' bor jót ad
agyának alája-botsátni: Das Lob
des Weines Unterstellen, wenig
ne Gelegenheiten mögen. Vinetum
patri subiungere. Colum.
Alája-bukni: -kom, -kik. p. g. a' bűnbe
Sich Verstrickt in Sünde einlassen.
Turpitudini vitam apponere. Capitis
cujus vitia turpitudine subdere.
Alája-fejteni. -fejtek, -fejt. Unter„
stützen. Substernere.
Alája-fejtés. -tésnek, -tése: Unter„
stützung. Substructio, onis. f. Colum.
Alája-feszteni: -feszem, -feszti. Unter„
stellen. Subnectere. Colum.
Alája-ereszteni: -eresztem, -eresztett. Unterle„
gen. Succumbere.

Alája-ásnak, -ásnak, -ásra: Sir Unterzeichnung: Subscriptio. -onis. f. Cic.

Alája-ási; -ások, -ás. Unterzeichner. Subscriptor, oris. m. Plin. Sec.

Aláfodni. Cuniculos agere. Subfodere.

Alája-ási a' fának: Einem Baum unterfüßen. Subtus cavare arborem. Solo. Aláfja-ási a' város' falainak: Die Stadtmauern unterminiren. Cuniculo subfodere Moenia Urbis. Curt. 2)

valakinek alája-ási: valakit meg-ejteni akarni: einem nachstellen. Insidias alicui facere.

Alája-borfátani: -tom, -ttya. Unterstellen. Submittere. A' borjú alája-borfátani az Anyának. Das Kalb dem Mutter unterstellen, damit es solches säugen mögen. Vitulum matri submittere. Colum

Alája-bukni. -kom, -kik. p. o. a' bunak, a' vitorlás fő-kötőnek. Die Hoosen unterschnüren. Tunicam Vittam Capiti applicare, Caput Calantica -cie. Subdere.

Alája-épiteni: -tek, -pít, Unterbauen. Substruere. Vitr.

Alája-épités: -tésnek, -tést. Ein Unterbau. Substructio, onis. f. Colum

Alája-erefzteni: -fztem, -fzti. Unterstellen. Submittere. Colum. Läf.

Alája-borfátni: á betegnek mondatik.

Alája-esni, esem, esik. Unterliegen. Succumbere. Cic.

Alája-fekünni, fekündni, -kszem, -sik -kündgy alája. Sich unterwerfen. Succumbere. Alája fekündtek egygy terebélyes fának: Sie setzten sich unter einen grossen Baum, der seine Aeste weit rundum ausgebreitet hat, nieder zu ruhen. Sub arbore ramis diffusa accubuerunt. Cic.

Alája-foldani: -ldom, -ldgya. Unterschreiben. Subscribere. Hor.

Alája-futni, -tok, -fut. Unterlaufen. Subire. Unter etwas laufen. Subire. Cas.

Alája-hányni: -nyom, -nnya. Unterwerfen, unterwerfen. Subjicere Subjectare.

Alája-hevercedni, -dem, -dik, p. o. a' fának. Unter einem Baum liegen, sich niederlegen, sub arbore accubare. C. Alája hevercedni valakinek: Sich jemanden Unterwerfen. Succumbere alicui. Vare.

Alája-hugygyolni -gyolom, -gyolik. valamnek. Den Harn unter sich, od. unterlassen. Submejere. Mare. Cels.

Alája-jegyezni, jegyzem, -gyzem, -gyzi. Unterzeichnen. Subsignare. Cic.

Alája-irás: -snak, -st. Die Unterschrift, -Unterzeichnung. Subscriptio, onis. f. Cic.

Alája-irni: -rom -rja. Unterschreiben, unterzeichnen. Subscribere. Subsignare. Cic. Alája irni a' Biró-nek. Sich Gerichtlich unterschreiben. Sententiam Subscribere. Cic

Az efederö tevélnek alája-irni magát, — a' nevét. Sein Zeichen unterzeichnen. Supplicem libellum Subnotare. Secund.

Alája-iró, -ró-nak, -rót. Ein Unterschreiber. Subscriptor, oris. m. Plin. Sec.

Alája-kötni, -töm, -ti. Anbinden. Subligare.

Alája-másni valaminek, -ások, -ás. Unterschreiben, unterzeichnen. Subscribere sub aliquid. Cic

Alája-menni. -megyek, -megyen. -menny. Unterwerfen. Subire.

Alája-nyomitani, -nyomitni: Unterschreiben. Subdere, Subjicere. Subtendere.

Alája-önteni, -töm, -ti. Untergiessen. Subfundere. Colum.

Alája-öntés: -nek, -st. Untergiessung, Subfusio, onis. f. Colum.

Alája-öntetett. Untergegossen. Subfusus, a, um.

Alája-zakni: kom, kja. Untersetzen, Unterstützen, Unterlegen. Subjicere. Supponere. 2. Unterstreuen. Substernere. Plaut.

Alája-zakott p.a. tűz: Unterlegt grünes Futter. Subditivus ignis. Cic.

Alája-zejteni: -tem, -ti. Unterlegen — Accubare sub —

Alája-ſántani, -tok, -nt. Unterstützen. Subaxare. Plin.

Alája-ſántó, -tónak, tót, ein Unterstützer. Subaxator, oris. m. Plin.

Alája-ſitteni: ſitettem, ſittya. p.a. alátüret. Unterstreuen Streu. Subjicere ignem sub. Cic.

Alája-teddegelni: -lem, -li. Unterstreuen thun. Subdere.

Alája-tenni, -tesem, -tesi. Unterstützen. Supponere. Polstern, nakot tenni aláju a tyúknak. Ein Kreutz vor Unterlegen. Crucem supponere Galline. Cic.

Alája-terítteni, terittni, -ritem, -riti. Unterstreuen. Substernere. Colum.

Alája-terítés, -tésnek, -tést. die Unterstreuung. Substratus, us. m. Plin.

Alája-terítetett: Untergestreut. nt. Substratus, a, um. Plin

Alája-tétel. -tnek, -t. die Unterlegung. Suppositio, onis. f. Colum

Alája-tétetett. Untergesetzt. Suppositus, a, um. Cic.

Alája-tétetett tabott. Untergesetzbar. Suppositicius, a, um. Varr.

Alája-varni, -varrni. -rrom, -rrja. Unterwürfen. Subjicere.

Alája-varrás ds. -ráſnak, rást: die Unterwerfung. Sutura infra aliquid facta.

Alája-varrott: Untergenäht. Subjectus, a, um. Hircat

Alája-veddegelni, -lem, -li. Unterlegen. Subjicere, subjicere. Plaut

Alája-venni. -vettem, -vett. 1.) Mas Köntösnek alája venni. ein Kleid unter sein Unterrock anziehen.

Alája venni. 2.) Unterwerfen. Subjicere, Subjicere. 3.) Alája vettem (meg-szegö) Valakit. Mit einem Unzüchtig treiben. Subjicere aliquam. Plaut.

Alája-vetés, -tésnek, tést: die Unterwerfung. Subactio, onis. f. Subjectio, onis. f.

Alája-vetett p.a. tűz. Untergelegtes Futter. Subditus ignis. Cic

Alája-vetni: -tem, -ti, -tek, vetek, vett; vettem, veti. Unterwerfen. Subdere, Subjicere. 2.) Alája vetni magát valakinek. Sich unter einen Unterwerfen. Subjicere. Subjugare. Szalmát vetek alája. Ich werfe Stroh unter sein Pferd. Equo stramen substernere.

2.) Gántsot vetni. Alája vetette a' lábát. Er setzte sein Bein unter ihn, Er setzte ihm ein Bein vor. Supplantare aliquem. Cic. 4) 2) meg-hódolni valakinek: Magát alája vetette valakinek, Er warf sich unter Jemanden. Se alicui Subjicere Mélto'ságát alája vetni valakinek. Sich von einem Unterwerfen lassen. Submittere alicui fasces. Liv. 1) meg-alázni magát. 3) Valakit alája vetni valakinek. meg hódoltatni. Valakit alája-vetni valakinek. Einen unter einen Andern Unterwerfen. Subigere aliquem. Subjugare aliquem. potestati alterius Subjicere. Cic. Tacit ad Her. 5) meg-szegö'sítteni. Alája vetni magát valakinek. Mit einem Unzüchtig treiben. Se alicui Subjicere. Plaut — Subjectare. 7) Vállaira venni. 6) magát alája vetni valakinek. Sich Jemanden zur Beschützung aufladen. Subjicere alicui. Suet. 8) vetemé nyelvet. Alája vetni. Unterstreuen. Subjicere, Subseminare.

Alája-vetö: -tönek, -tőt. ein Unterwerfer. Subjector, oris. m. Cic

Alája-vetődés. -tésnek. -tést: die Unterwerfung. Subjectus, us. m.

Alája-vettetett: Untergeworfen. fem. subactus, subjectus, submissus. suppositus, a, um. Cic.

Alája-vizellem. -tellek, tett. pissen. nem Dräcke. in's Bett brünzen. Sub. mejére. Marc. Emp. Commin. gere lectum. Hor.

Alá-idézni, -zem, -zi. abzitiren, Hermes beschwören. Devocare. Plin.

Alá-indúlt: (hanyatló) s. o. allapot. fin zum Untergange geneigter Zustand. Inclinata res. Cic.

Alá-jönni: -jövök, -jö, -jön. kommen, Hermes beschwören. Devenire. Cic.

Alá-irás, -snak, -t. die Unterschrift. subscriptio, onis. f. Sub. signatio, onis. f. Pand. Jet. Alá-irást tenni a' kép alá. seine Unterschrift zu seinem Bilde machen. Imagini nem titulo signare. Ovid.

Alá-irattatott Unterschreiben lassen. Sub. notatus. a, um. Subscriptus, a, um. Cic.

Alá-írni. -írom, -írja. Unterschreiben. subscribere. A' nevét alája írni valamiinek. a Briefe. fin Namen unterschreiben. Nomen apponere litteris. Subscribere nomen suum litteris.

Alá-írott: Unterschrieben. Subscriptus. a, um. Cic

Alá-íreva: Unterschreibend. Subscribendo.

Alaj tani. -jtom, -ttya: Alitten, ételni, vélem. vélni: Dörfen. Decernere, statuere, putare. Cic. Art abjtom felöle. Ich halte dafür von ihm. Hoc de eo decerno, statuo. Cic. Ich erlaube mir ihn. Ich halte mir für unwürdig. Gnmingnd. Parum puto. Cic.

Alajtó: álliító. Erfindend, Meinend. Decernens, statuens, putans.

Al-ajtó, -tónak, -tót: Thür, die unter der Erde ist. Ostium subterraneum.

Al-ajtó. -tónak. -tót. fin blinde Thür. Pseudothyrum. i. n.

Alak. -knak, -kot. Bild. die Figur, Kindermacke. Larve, persona. Pupa. a. f. 2.) Tändelnde Bild. die Marionetten. Neurospaston, i. n. Graec. 3.) Larva, die Larve. Larve, persona. a. f. 4.) Alak a' magban fin Vermögen. Elementum, i. n. Alakom. Alakos. Pupulus, i. m. Pupula, a. f. Gyöngy-kép alak. Künstliche Formen. Kedves, kellemetes. Angenehm. Alak: adj. gracilis. Gratiosus, a, um. Cic. 2) Alak Gyermek. fin schönes Kind. Suavis puer.

Alak-játék: -knak, -kot. Art Marionettenspiel. Ludus Neurospastorum. 2. Bábjáték. Puppenspiel. Ludus pupularum. „Bábokat tántoltatás“

Alak-játékos: -kosnak, -kost, fin Marionettenspieler. Neurospastes, æ. m. Tractator Neurospastorum. Pitisc. 2.) Alakos, Szem-fény-vesző. fin Gaukler. Histrio, onis. m. Ludio, onis. m. Præstigiator, oris. m.

Alakor. -knak, -t: Bükköny, bükköny, tenkely, tönköly, Trikot. Der Pelz, Pelzkleid. Spelta. Pixos alakor. Triticum spelta. Pixos alakor: Triticum Spelta. Linn

Alakos: -knak, -t: Apró bábokat tántoltató: fin Marionetten Spieler. Neurospastes, æ. m. Neurospastes, æ. m. Tractator Neurospastorum. 2. Szem-fény vesztő. fin Gaukler, -Taschenspielerin. Histrio, onis. Cic. Ludio, onis. m. Liv. Præstigiator, oris. m. Plaut.

Alakos. hamis, Falsch. Astutus, a, um. 2.) Lárvás, álarcos: Maskirt. Larvatus, personatus, a, um. 3.) Varázsló. Zauberisch. Præstigiatorius, a, um. Gell.

Alakoski. adj. Künstlerisch. Histrionicus, a, um. Thymelicus, a, um. Possenhaft.

Alakoskodni. -kodom, -kodik, fin Künsteln. Künstlern. Histrionem, Ludionem, Præstigiatorem agere.

Alakoskodó. -dónak, -dót. Der Zeit Zeitvertreiber. Morio, onis. m. Saunio, onis. m.

Alakos módon. Gemächlich. Ihy. melice. adv

Alakosság, -ságnak, -ságot. Die Gemächlichkeit. Otium. Histrionia, ae. f. Pracstigiæ, arum. f.

Alakoskodás. -dásnak, -dást. Die Gemächlichkeit. Pracstigiæ. arum. f.

Alakoskodni. -kodom, -dik: tsalfáskodni; tündérkedni: Gemächlichkeit treiben. Pracstigiare. Matth. Par. Histrionem, Ludionem agere.

Alakság: -gnak, -got. Die Gaukeley. Histrionica, ae. f.

Alá-küldeni. Hinunter geschicken. Demittere, misi, missus, a, um.

Alám, alád, alá, ő alája: unter mich, unter Dich, unter ihn. Herunter. Sub me. — infra me, -te, -illum. Nem alám, hozták ezt ő tőlem. Nem ar ein Schimpf — . Ihr Ansehen ist nicht für mich geboren worden. Non pro me ista adlatus hic ignis.

Alá-másni: -sok, -másszok, -más. Herunter kommen. Descendere. Plin.

Alá-menni: -megyek, -megyen, -menny. Hinunter gehen. Descendere, demeare, degredi.

Alamizsna. -nának, -nát. Das Almosen. Stips, -pis. f. Alamisnából élni. Vom Almosen leben. Vivere Collecto. Plin Mendicando vivere, Plaut.

Stipe precaria victitare. Almosen auf seinen Leib haben, -vennie valamit. Anstatt Almosen etwas geben, — annehmen. Instar — loco eleemosynæ dare, accipere alqvid. Alamisnát kérni, kéregetni, kéregetés ni, kérem valakitől. Almosen betteln von einem. Emendicare stipem ab aliquo. Imet

Alamisnálkodás. -dásnak, -dást. Das Almosen. Die Almosen. Eleemosyna. finá elargitio, -onis, f.

Alamisnálkodni, -kodom, -kodik. Almosen geben. Eleemosynam elargiri.

Alamisnálkodó: -dónak, -dót. ein Almosen geber. Elargitor, oris. m. Dig. Eleemosynator, oris. m. Fest.

Alamisna-osztó. -tónak, -tót. Almosenvertheiler. Elëmosynarius, ii, m. Fest.

Alamisna-pénz: -nzek, -nzet. Das Almosengeld. Eleemosyna, ae. f pecunia, quæ egenis datur.

Alamizsi. 1. Alattomos: Heimlich, insidiosus, a, um. Subdolus, a, um. Tückisch: Tückisch. clanculanius. absconsus. tectus. a. um. 2.) Allmodó: Träumerisch. somniculosus. vetex nosus. a. um. 3.) Rest, ruhe. Würg. Defes. segnis. socors.

Alamizsta: alattomos, alamizsi kony, -vest. Alattomos, alamizsi kony. vest. Tückisch, Träumerisch, Würg. Clanculanius, vetex nosus, defes, socors, segnavus, a. um. Cic.

Alamizstalkodni: -dom, -dik. alamizsi kony kodni. Müssig die Zeit zu bringen. Desidiose agere. Somniculose agere aliquid. Plaut.

Alamizstán p. o. Viselni magát, tenni valamit. Müssig seine Zeit zu bringen. Otatem desidiose agere, Luer. desidiose agere, segnescere, somnolenter agere aliquid.

Alamizsta ság: -ságnak, -ságot. Trägheit. Desidia, ignavia, inertia, somnolentia, vecordia. Verdrossenheit.

Alá-nézés: -zésnek, -zést, eines Hinabsehen. Despectus, us. m. Cæs.

Alá-nézni: -zek, -nézz. Herein le-vere

dir Rügyen nindaresselugyon ocu-
lus submittere. 2/ Ig-nèrni: A-
fástyáról nèznek alá: Din jeszin-
nen thun dass Zorstorg Forcab. Cha-
ribus despicere. Ovid.

~~Alá-nönö: tónak, -nö. nötten, Abwuch-~~
~~sen. Dasselbe Blut. Alá-nött~~
ar ese, ~~Ex fäfut nindurgia Gy-~~
Venkun. ~~Alumforsis mus ejus.~~

Alá-nèzö: adj. Hinabsehend - De-
spectans, ntis. o. 2. Sich dumm-
stig, Stillund. Stumpfsinnig. c.c. Alá-
nèzö matskának nem kell hin-
ni. Stier, Gesicht, Augen be-
trügen sehr oft. Fcons, vultus,
oculi persepe mentiunt. Cic.

Alant: alatt. Nindwig. Stumpfsinnig
adv. Demüthig. Igen alant van
a szája a fiátternek. (Hat'nemes)
Dem schlottrig sitzt sehr unten
seinem Kinnen. Rictum sein de-
sertum habet Physalus-Phy-
seter, -teris. m. Plin.

Alá-nyomni. -nomi, nyomom,
nyomja. 1.) Niederdrücken.
Deprimere. 2.) Sie niedrigen,
Unterdrücken. Opprimere.

Alap. -pnak, -pot. Fundamentum, talp,
fenek. Der Fundament. Dem
Grund. Basis, is, is, ~~ese~~ f. Fundamentum. in.
Er ist alapja a dolognak. Der ist
dem Grund, dem Boden. Hoc est
fundamentum rei. Alapot, funda-
mentomot vetni: dem Grund
legen. Fundamentum agere, ja-
cere, ponere. Cic. Valaki élö-
menetelének jó alapot vetni:
einen Gutten Grund zu einer
Fortgeschritt legen. Bonum
fundamentum jacere progressio-
nis alicujus. Cic. 2.) alsó lapja,
alapja valamiack. Der Unter-
theil einer Sache. Basis,
is, los, cos-f. Pars ima rei ali-
cujus. Malom-Gästnak alapja.
Ein Schuh-wenig einer Pflug
breuns beig dem Mühle. Pala-
tio, ~~ónis~~ f. ~~Nick~~. Claustri Mola-
-onis-f. Viae. 3.) Talp-ká ar
épületben. Der Grundstein ei-
nes Gebäudes. Basis aedificii.

Alapitani, -pirok-pit. Fundare,
Sestruere. Stiften. Fundare,
Gustituere. 2.) Epitekü? Grün-
den legen. Architectari,
Fundamentum ponere. Cic.

Alapitás, tásnak, -tást: Fundamen-
tom vetés. Der Grund legung.
Fundatio, onis f. Viete. Substructio,
onis f. Catum. 2.) Fundátás, Stif-
tés. Der Stiftung. Fundatio, Gusti-
tutio, onis f.

Alapító, -tónak, tót. 1.) Der Grund-
leger. Fundator, oris. m. Veig-
Fundáló, Structö. Der Stifter. Fun-
dator, Conditor, Auctor. oris. m.

~~Alapitott.~~ Fundamentotonos, Gr.
gegründet. Fundamentatus, funda-
tus, a, um. 2.) Épült. ~~Gegründet~~
nagy munkával alapitott épü-
dalom. Durch grosse Arbeit ~~ge-~~
~~bauet~~ fortgestaltes Reich.
gnis laboribus fundatum impe-
um. Cic.

Alapitott: fundált. Fortgestat.
nagy munkával alapitott birodal-
lom. Durch grosse Arbeit vorge-
tatas Reich. magnis laboribus fun-
datum imperium. Cic. 2.) Épüle-
tett. Rigi falakra ~~épitett~~ ~~Ha-~~
~~ses~~ alapitott város. Auf vorg
alten Mauren gebrütte Stadt.
Urbs saxo vetusto fundata.

Alá-pótni: kök, ~~tak~~ pött. ~~Spuren~~ fortsetzen
Alapos. fundamento nixus. Gr. gnus
dat. Gründlich Fundamentalis,
e. c. Fundatus, a, um. Cic.

Alaposan: fundamento nixe. Von
Grund aus. Fundamentaliter.
Sidon

Alap-rajzolat, ~~mat~~-tnak, tat.
welchen ar épület állapodik
fin Grundriss. Ichnographia,
ae. f. Viete.

Alaptalan. fundamentum Nichtig
való: Ungegründet. Nullo
fundamento nixus. a, um.

Ál-arctra. -trának, -trát. Die Larve.
Larva, ae. f. persona, ae. f. ~~Le-tenni~~
~~az ál-arctrát~~: Le-tapen ar
ál-arctrájat (bak-képet) valakine
Jemanden die Larve abreissen.
Personam alicui detrahere. Le-
tenni az ál-arctrát. Die Lar-
ve ablegen. Personam ponere.

Ál-arctrás: -trak, ~~-t~~. Maskirt.
Larvatus, a, um. Ál-arctrában jár-
Mantaved "fürium gehen". ~~Larvatus~~
~~personatus mod~~ Larvatus
Larvatus = personatus ambulat. Cic.

Alt-axtrátlan: ün mrs Dirt. Hand personatus-, hand persona tectus. a, um.

Alás-fa: -fának, -fát. Strt-fa. Der Ülmbaum, Die Ulmer. Ulmus campestris.

~~Alá's fel. Ünf und niedere. Sursum et deorsum. Alá's fel futás. Die auf und niedere laufende Bach. Recipro. cus amnis. Alá's fel futosni. Ünf und niedere laufen. Sursum et deorsum cursitare. Tex. Alá's fel futoso.~~

Alá's fel. Drüf und niedere. Sursum et deorsum. Tex. 7)

Alá's fel folyó p. o. Víz. Ein auf und niedere laufender Bach. Reciprocus amnis. 8)

Alá's fel futás, -sásnak, -sást. Das auf und ab laufen. Cursatio, sursum deorsum facta.

Alá's fel futosni. -tosok, tos. Auf und ab laufen. Sursum deorsum fugitare.

Alá's fel futoso. -sónak, sát. Der auf und ab laufende. Sursum, et deorsum fugitat.

Alá's fel-járás: -rásnak, -ráft -rások. Das auf und nieder gehen. Ambulatio sursum et deorsum facta. Discursatio, onis. f. Sen.

Alá's fel járni: -járok, -ját Auf und nieder gehen. Sursum et deorsum ire, -incare.

Alá's fel menni. -megyek, -megyen. -menni alá's fel. Auf, und nieder. das gehen. Sas degue ire, -ferri.

Alá-sietés: -tésnek, -tést. Das Eilen. ob nitem. Festinatio deorsum ac. celerata.

Alá-sietni. -sietek, -siet. Hinab. eilen. Deorsum festinare, properare.

Alá-süllyedni, -dek, -ült. Hinab. sinken. Persidere. virg. Subsidere. Colum.

Alá-szállani. -szállok, -szált: Vom Pferde. 1. Fogyni. A' garda sága nagyról nagyra alább száll. Prinz Wirthschaft nimt ab von Tag

zu Tag ab. Oeconomia ejus in dies decrescit. 2) tiszteletből. Alá-szállás à ditficeti. Prin Lob nimt ab. Laus ejus senescit die. 3) Lejjebb menni. Alább szállnak à vétkek. Die Sünden lassen sich in die Tiefe. Valles subsident. Ovid. 4) megtsökkenni. Alá-szált à tisztelet. Sein Glauben ist vermindert sich. Immunitas fides ejus. 5) Le-repülni. Alá-szállok: Ich fliege ein" ab. Devolo, are. 6) Le-süllyedek. Alá-szállt à kék. Das Gras" frucht sich. Nutat domus. Plin. 7) Le-ülepedni: Minden légyvánnyban alá-szált a seprö: Jn allen thierischen Körpern ist sucht sich die Theilen. In omni corpore fex deprimit. — ima est. 8) Öltsödni. Alább szállt mit denen ab ärzen. 9) Von allen Pferden ist dem Hengst gefallt. Pretium omnium rerum minutum est.

Alá-szántani. -ntok, -nt. Unterackern Subarare. Plin.

Alá-szántás. -tásnak, -tást. Das Unterackern, Unterpflügen. Subaratio, onis. f.

Alá-szólítani. -ltok, -ltotta. Herabrufen. Devocare. Cic.

Állat. -latnak -latot. Das Thier. Animal. alis. n. l. Állat.

Alá-tartó p. o. Szíj. Ein niederziehendes Zeug. Stami ferpens animus.

Alá-tekintelni: -télek, -tél. Herunterschauen. -az egekből à földre, Vom Himmel auf die Erde. Despectare ex athere terras. Ovid

Alá-tekintezni. -kintek, -kint. Herabschauen. Despicere.

Alá-terítteni: -rítem, -rítti. -rítek, -rít. Unter breiten. Substernere. valakinek valamit. Einem etwas, alicui aliquid. Suet.

~~Alá-termett p. o. Lábak. Die zu niedere, verkrüppelte Füsse. Abjecti, curti.~~

Alá-termett: Gering, geschwächt. Stumis, vilis, vilij. Alá-termett ész, -lélek. Ein niedere trüchtig Gemüth, Verstand nach niedrig denken trachtend: Mens hu-

mihis, cie Animus humilis. cie.

Alá-tétel: telnek, telt. die Unterlegung. Suppositio. onis f. Columna

A'latka, -kának, -kát. ein Zwergbaum. Arbuscula. Animalculum. i. n.

Alatság, -ságnak, ságot. Hajós von. tató kötél. ein Perpendikel. Funis anchoralis. Funis nauticus. Remulcum, i. n. Lin

~~Szeglet fedő lineal. die Hypotenuse~~
Parabolai sugárvetett. ~~ler fedő linea. die Hypotenusa~~ s. f. Mathem.

Az alátságot bé-szedni. Vom Schiffe seil einziehen, ~~Funem Nauticum und zusammen tragen. Fu~~ Funem nauticum componere.

Az alátságot ki-vetni: ein Tau auswerfen. Funem Nauticum porrigere. 2. Szeg-, Szeglet fedő linea. az alátságtól vétetett. die Hypotenuse. Hypotenusa, a. f. Mathem.

Alatsony. -nyabb. 1. Niedrig, niedrig. ~~Humilis, e. c.~~ Depressus, a, um, humilis, e. c. ~~im~~ procerus, a, um (Gell.) (magas. ~~2.~~ ~~Képtáros Untersetzt. Compactus, a, um. 3. kritsony. Brevis. Minutus, a, um.~~ Alatsony beszéd. Niedrige Reden. Repens, per humum serpens. Hor. Alatsony elme: ein niedriges Gemüth. Ingenium humile, mens humilis Cic. Submissus. Alatsony elméjű ember: ein solcher ist niedrigen Gemüths. Eigenschaft. Animi ist pusilli animi. Cic. Alatsony értelmű beszéd: eine Rede mit dem gemeinen Pöbel. Dictio sordida. Cic. Alatsony fa. ein niedriger Baum. Humilis arbor. Colum. Alatsony házlék, -kár. ein niedriger Hütte, ein niedriges Haus. Humilis casa. virg. -domus. Alatsonnyá tenni valakit. Jemanden zu niedrigen, unterdrücken. Deprimere aliquem. Cic.

Alatsonyan: Niedrig, niedrig. Depresse, demisse, humiliter. Alatsonyan folyó vétek: Niedrige Wiesen. Submissa prata. Liv. Alatsonyan gondolkodók: Niedrig Gesinnte ~~fühlen~~ fühlen. Abjecta cogitat, sentit. Cie.

„Calá-való módon“

Alatsonyan „ítélni valaki felöl: Niederträchtig „Von jemanden ur„theilen. Abjecte, illiberaliter de aliquo judicare. Alatsonyan „ül. ein feiger sinniger. Demisse sedet. Ovid.

Alatsonyítás: -tásnak, -tást. die Erniedrigung. - Demüthigung. Depressio. Derogatio, onis f.

Alatsonyítni. nyitok, -nyít, nyítottam, nyíttya. Niedrig machen. Erniedrigen. Deprimere, humiliare, humilem reddere. Die Differenz. valakinek dicséretét alatsonyítani. einem Lob verringern, vermindern. Laudem alicujus imminuere. Cic. Magokat alatsonyítyák. Sie vermindrigen sich selbsten. Se deprimunt. Cic.

Alatsonykodni: -kodom, kodtk. sich vermindrigen. Ad abjecta, ad vilia se demittere. Quinct.

Alatsony lélek: -lélekenek, -lelket. ein niedriger Mensch. Abjectus, depressus, humilis animus. Cic.

Alatsony-lelkü: alatsonyabb lelkü: Niederträchtig. Abjecti animi homo. Cic.

Alatsony-lelkűség: -ségnek, -séget. die Niederträchtigkeit. Abjectus, demissus animus. Cic.

Alatsony nem: -nemnek, -nemet. ein niedrigen Geschlecht. ~~Humile genus~~ Alatsony nembül-való. Von niedrigem Geschlechten niederer Von geschlechtem Ursprung. Humilis originis. ~~Obscurus~~ Taát. Obscura loca natus. Cic. Obscurus, a, um. Cic. Alatsony nembül való szolgálatja miatt senki nem ismeri. Will er von so geringer Herkunft kommt ist niemand. Propter obscuritatem in hominum ignorationem versatur. Cic.

Alatsony-nemü: einem ~~der~~ geringen Geschlecht. Ignobilis, e. c. Cic. obscurus, a, um. Alatsony-nemü szolgálság. ~~Ein Mangel den Leute für den geringen Herkunft wegen~~ ein Mangel den Leuten von geringen Herkommen. Pöbel. Alatsony nemzetü: von geringen Ursprung. Ex infimo loco natus. Cic.

Alatsony-rend. -dnek, -det. den geringen Stand. Humilis -, infima Conditio, -tor is. Alatsony rendbül-való.

ember. Menyek von dem geringsten Stande. Homo ultimi sanguinis. Atmian. Nem alatsony rendből való. Ex ist nicht aus einem geringen Geschlechte gebohren. Non obscuro genere natus. Cic.

Alatsony-rendü: geringen Standes. Infimatis, e.c. Plaut. ℔C Fő-rendü.

Sobeus. Alatsony-rendü ember. Mann von geringem Stande. Imi subsellii vir. Cic. Alatsony rendü emberek. Leute geringsten Pöbel. Infimi homines. Ter. plebei homines. Cic.

Alatsonyság, -ságnak, -ságot. die Niedrigkeit. Abjectio, onis f. depressio, onis f., humilitas, vilitas, atis f.

A' lélek alatsonysága: die Kleinigkeit der Gemüthsart. Pusillitas animi. Lactant. Szolgai alatsonyság: die knechtische Niedrigkeit. Abjectio servilis. Alatsonyságra ereszkedni, -vetemedni. sich in niedrige Sachen einlassen. Ad abjecta et vilia se demittere. Alatsonyságban tenni. die Niedrigkeit Standesgenossen Sache in sich Alatsonyságában meg-alázta magát. er hat sich in seiner Niedrigkeit erniedrigt. in depressa sui Statu animos submisit.

Alatsony-sorsu. -sorsuak. -sorsot. geringen Standes. humilis sortis. Alatsony-sorsú: Niedrigen Standes. alias sortis infima homo.

Alatsonyúl. Niedrig. Demisse, depresse, humiliter. Alatsonyúl gondolkodni. Niedrige Gedanken haben. humiliter, illiberaliter cogitare. Ter.

Alá-függeni, függök, tsügg. Herunterhängen. Dependere. Alá tsügg a' fejé. über Kopf hängt ihm herunter. Caput dependet ei.

Alatt. Unter. Infra, per, sub, subter, subtus. ℔C Fenn. Infrorsus. adv. A 2) Alatt,

alól. Inferne. Adv. Abstat alatt. unter dem Tische. Infra mensam. Békességnek szine alatt. Unter dem Vorwand des Friedens. Sub specie pacis. A' büntetés alatt. Unter Wüstenneben Strafe. Inter deserendum. Sub Snet. Ar ebéd alatt. Unter dem Mittags Essen. Inter prandendum. Ar ég alatt. Unter dem freyen Himmel. Sub dio. Vacc. 'Elete' veszélye alatt. Unter der Todes Strafe. Sub pena mortis. Snet. Tiz ezredik alatt. Unter tausend Jahren. Inter tot annos. Cic. Tizen négy esztendök alatt. Vor vierzehn Jahren sagend für unter einem Consul. Intra annos quatuordecim tectum non subierunt. Cæs. Fegyver alatt maradni. Unter den Waffen bleiben. Sub armis manere. Liv. Oly feltétel alatt. Unter der Bedingung. Sub tali conditione. Cic. A' föld alatt. Unter der Erde. subtus terram. Bibl. Az evés' ideje alatt. Unter Essens Zeit. sub tempus edendi. Horat. Akkor idö alatt: damals Zeit. sub id tempus. Kevés idö alatt. In kurzer Zeit. Brevi. A' kö-fal alatt. Unter dem Mauer. subter Mœnia. Stat. Kevés napok alatt. Innerhalb wenig Tägen. Intra paucos dies. Liv. Olly an ok alatt. Unter der Bedingung. Sub ea conditione. Cic. A' kalhája alatt. Unter seinem Rocke. sub veste. Vatfora alatt. Unter dem Pferdbauch. Iaser genam. Cur. Plin. Mellett, mellett. Neben. A' kert alatt. Neben. Nächst an dem Garten langsam gehen. Sub horto ambulat lentus. A' part alatt, mendegél vala. Neben unter dem Ufer Ging er langsam. Subter littora incedebat.

Alatta:, alattad, alattam. Unter ihm, dir, unter. Alattad ell. Infra, sub, subter illum. Alattad: Unter dir. Infra-, sub-, subtus te. Alattam: Unter mir. Infra-, sub-, subtus me.

Alatta-állani; -állok, áll. Vermünter stehen. Subsistere. Az egész sereg alatta áll. Der ganze Kriegsheer stehet unter seinem. Totus exercitus subest ei. Cic.

Alatta-égő s.o. tüt: Untergelegt Feüer. Ignis subjectus. Cic.

Alatta el-folyni. -folyok, -folyt. Vermünter wegfliessen. Subterfluere. Plin. Subterlabi. Virg.

Alatta értés, -tésnek, -tett. Vrs Der unterstandstehen. Subauditio, onis. f. Hiezu.

Alatta fekündni, -fekünnöm, -tem -fekszik. -fekünszöm, -küszik, -fekszem, -kszik. Vrs Vermünter liegen. Jacere sub— latere sub— Subjacere.

Alatta fekvő: Der unter wo Der liegt. Succumbus, a, um.

Alatta függeni, függni, függök, függ. Vermünter hangen. Subhaerere. celf.

Alatta-kocdoztni: dozom, dozza. Vermünter trutzen. Subgestare.

Alatta-jégeni valamineck. Subrustambulare. Cato

Alatta-lenni, -vagyok, -vagyon. -lgy. fin Untergebener seyn. Subjectum esse. — valakinek, — alicui.

Alatta-nöni; növök, nő: Vermünter wachsen. Crescere sub— Subter crescere.

Alatta-úszni; úszom, úszik: Vermünter schwimmen. Subternatare. Plin.

Alatta-való. -lónak, -lót. fin Untergebener, Der nieder Dienstbarkeit unterworffen ist. Subditus, a, um. Greg. Tur. Subjectus, a, um. Alvány nak alatta-való: Der Königlichen Natur thanen. Fidelis Regis. Fasn.

Alatt-járni, -járok, -ott -járt. Alattjár az elmére. -ment, -eset, Gemüngen, geschehen Dingen nachsinnen. Circa terram natat. Provb. Stulti sepe in mente. Stulti sepe punt cogitationes ejus. Prov.

Alatt-járó, Niedrig. Humilis, e. C Fein bejáró. Alatt-járó beséd: Niedrige Reden. Pedestris sermo. Hor. Repens per humum sermo. Hor. Alatt-járó beszédnek a' tsúdgya. Die gewöhnliche Art zu reden. Subtilissimum dicendi genus. Quinct. Alatt-járó elmeséjü Niedrigesinnt Gemüth. Demissa mens humi. Cic. Alatt-járó ész. Ein Niedrig gesinnt Gemüth. Abjecta, humilis mens. Alatt-járó fogás: ein geschlechter Streich. Abjectus, humilis jocus.

Alatt-járatni, tatom, tattya. elmejét, gondolatit. Jemd nicht sein Sinnen gedenken lassen. Communi spiritu esse. Ter.

Alattomban. Heimlich, geheim, in geheim. Heimlichen weise. Celatim, Clam, Clanculum, Furtim, furtive, occulte, cui secreto, taute.)C nyilván. Alattomban bémászni, bé-tsúszni. Heimlich hineinschleichen. Subintrare. Angst. Alattomban édelkedni, -valaki után áskálódni: Heimlich jemanden zu untreuen gedenken. Clam insidiari alicui. Cic. Alattomban el-illant, el-szökött. Er hat sich heimlich aus dem Staube gemacht. Clam, occulto exspir, evasit. Cic. Alattomban, és titkon. Heimlich und in geheim. —valakivel tanácskozni. Clam, et occulte, remota arbitris sermones cum aliquo miscere. Cic. Alattomban valakivá katonákat küldeni. Heimlich einen Volcker wohin schicken. Militem submittere. Suet. Alattomban mars. Heimlich bey sich. Clanculum mordens. Edictum se. Egy mást alattomban, titkon szeretik. Sie. Andere Menschen Weiber Amore utuntur interse fabricatio. Plaut. Alattomban szökö. Der Heimlich Weiber nachgeht. Occultus exipeda. d. m. Plaut. Alattomban tenni valamit. Heimlich etwas thun. Secreto agere aliquid. Cic.

Alattomban-való. Heimliche. Clandestinus, occultus, a, um. Alattomban

22. A. / -való Gyülölség, fin Feind-
tiefer Groll, ~~Taitum odium~~ Herz,
und Feindschaft. Simultas, atis. f.
taciturn odium. Alattorban-való
Szerelmet tüzek egymással. Vin lis
ber nie verdrus Kreuz-to flowen Weiss.
Amore ardentes inter se subreptitio.
plaut. Alattonban-való tsipogás:
fin feindliches Grizigestalt. Oc.
Insidiae subtilogventia, a f. Plaut.

Alattonkodni, -dom, -dik. Vnter ~~Kreuz~~
bosigen Handeln. Occultissime
agere. Cic. Clandestine agere. Id.

Alattonos. tiskos. Heimlich. Clan-
culanius. Clandestinus. Occultus,
tacitus, a, um. Alattonos álnokság.
fine Heimliche Grausamkeit. Dolus
Arit. — Arglist, — Tücke.
Clandestina technae, occulta fraus.
Alattonos birtok, -ételes valami
vel. fine heimliche Benutzung.
Usus subreptitius. Alattonos
ember. ~~fin finstre~~ falschmeinende
Mensch. Occultus homo. Cic.
Alattonos feddés. fine heimli-
che Tadelung. Clandestina re-
prehensio. Alattonosb' ótal.
Kodás. Heimlichen Nach-
stellung. Occultiores insidiae.
Cic. Alattonos vizsgáló: fin
heimlicher Rüchsorscher. Ex-
plorator clanculanius. Plaut.

Alattság. Lásd, Alatság.

Alatt-való. I. Alatsjony. Niedrig.
Humilis, e. c. inferus, a, um. Alatt-
való sétálás, — sétáló hely. Nie-
drer Spatziergang. Inferior
ambulatio. Cic 2. Jobbágy. Vn-
terthan. Subditus, i. m. Freg. Vn-
Alatt-valók: Die Vnterthanen.
Subditi, Subjices. pl. Nem
alatt-való. Vnterthanewürdig. Un-
In subjectus, a, um. Prudent.
Hiv alatt-való: fin gehorsamer
Vnterthan. Fidelis Subditus.
Kegyetlen az alatt-való iho-
gy mérsékin gegen seine Vnter-
gy mordnaten. Crudelis in in-
feriores. Knet ad Herren.

Alá-, ugrani. -ugron, -ugrik. ~~ginab gemigen.~~ Betreten.
Alá-való. alább-való: f.) Bestreu.
Alá-való. hitvány, rossz. ~~Geflucht.~~
Alá-való. Gemein. Pöbelhaft. communis, e. De-
missus, a, um, demer, a, um. Inferior,

-rius. Ovid. jejuny, a, um. Leer, e. pte.
bejus, a, um. proletarius, e. proletarius,
a, um. vilis, e. Igen alá-való:
Sehr gering. Perexilis. e. pote.
vis, e. Pervilis, e. Ismeretlen, is
alá-való. fin Unbekannt, und Un-
ruhl. Ignotus, et Obscurus. a, um. Cic.
Alá-való áttapat az, a mellyneck
minden ivigegye. ~~fin alsóna~~ Welches
fin geschwächter Zustand ist. ~~Vnter~~
Minnen Vnruhen sind.
Miserrima fortuna est, qua in-
imico caret. Alá-való bor.
fin geringes Wein Vile vinum.
vilum, i. n. Alávaló disznó. ~~Vnter~~
Sehr geringster Tob. Vltima
laus. Liv. Alá-való dolog.
fine geringen Dinges. Vilis
axis res. Alá-való ember.
~~Fi~~. fin geringes Mann. Ca-
pite census. exilis. Nullo nu-
mero. homo Quinta classis.
Alá-való Filosofus: fin gemei-
ner, geschwächter Philosoph.
Plebejus Philosophus. Cic. Nem
~~alá~~ alá-való Nemből-való
asszony. fine Frau aus dem Bür-
ger geringen Familie. Mu-
lier ex familia non ignobili.
Cic. Alá-való-kkal barátkoz-
ni, dísztelenség. Freundschaft
schliessen mit geschwächten, ist
unanständig. Amicitiam fo-
vere cum proletariis, indecore
est. Alá-való dolgokról gon-
dolkodni. Seine Gedanken auf
was nindrigers richten. Abji-
cere cogitationes suas in re
humilem. Cic. Alá-való leséek
Schwache Eindrücke. Revi-
lesco, ere. Minden végben
vagyon alá-való. Die jeden-
Etwas sind geringe Leute.
Omni ordini suum vulgus est.
Mi alakon kívül tsak alá-való
számban tartattunk. Wir wer-
den ausser einem kleinen Theil nur
geringes Volck. Ceteri omnes
vulgus sumus. Alá-való atyák.
tól szuletett, stammarott. Der ist.
Eben geringen, geschwächten, niedrig-
barren Eltern gebohren. Humi-
libus natus parentibus. Cic

Alá-való nak tartani magát, Ris
sulbst gering halten. Vili.
pex se ipsum colere. Appul. Se
vi pendere. Tac. / kevéset érő,
szegény, tsekély. Gering. Le.
vidensis, e. Cic. szegény bor. Alá-
való, szegény bor. Ein geringe
tem Wein. Caricum Vinum Pro
3). közönséges. Alá-való be.
zéd. Eine gemeine Rede,
wie dem gemeinen Volke ge-
läufig. Proletarius Sermo.
Plaut. Alá-való beszéddel
élni: auf gemeinen Art zu re.
den. Plebeo Sermone uti. Cic
Alá-való szolga. Ein Knecht.
Knecht. Mediastinus, i. m. Luct.
4.) Semmire-való, tsélhajó.
Nichtswürdig. Abjectus.
illiberalis, e. geistlos, lie.
derlich: abjectus, illi.
berale, ignobilis, Abje.
ctus a. um, futilis, e. ignobil.
e. illiberalis, e. Negualis, e.
Fest. Igen alá-való bor. Ein
sehr geringer Wein. Sub.
lestissimum Vinum. Plaut.
Alá-való emberek. Ein nichtswürdiger
Mensch. Nota postremi homi.
nes. postremi homines. Cic.
Fax hominum. A' város alá-való nége. Der Dreck
gemeinste Volck! Urbis Sordes. Cic.
Alá-való tsúfolás. Ein
gemeine Verspottung. Con.
vitium de trivio. JC Besses.
Alá-valók: kniaki, kaci. Geflug.
te und geringe Leute. Infi.
mates, -tum. m. pl.
Alá-való módon. Geflecht, nied
rig gemeine Art. Ignobili.
ter. Vost. — szolgálni. Niedrig
trächtig dienen. Humiliter ser.
vire. Liv.
Alá-való ság: -ságnak, -ságot; der Nie.
drigkeit, Geringfügigkeit. -fügig keit.
Exiguitas, tenuitas, vilitas, atis. f.
Ter. Er) Alásomtalanság, der
Unart eines Knechts. Pueri
2.) Alattsomság, die Niedrigkeit
Qvisquilie, arum. f. pl. Das
Paraszt alá való ság: eine Bäurische
niedrige Art. Rustica Animi
pusillitas. Lactant. Alá-való ság ka
vetemedni. Eine Niedrigkeit be.
gehen. Ad vilitatem se demittere.
Quint. 3. Unmündig. Jung. Der
Alsünder. Gyermeki alá való ság: die
Kinderjoshe. Puga, arum. Ter. Puc.
A' többi mind alá való ság. Alle
alle dem andern feine ist nie
drig. Cetera Quisquilia Omni.
a. Petron.
Alá-valóvá lenni. Leszek, lészek. Va.
gyok, vagyon. Gering-, Nie.
drig werden. Exfordescere,
Gell. in sinari. Appul. Vilescere.
Arnob.
Alá-valóvá tenni. tészem, -tsz.
sie niedrigen, niedrig machen.
Infimare, Appul. Vilitare.
Alá-valóvá tétetni: tetem, tetik,
Gering l. Alá-valóvá lenni.
Alá-valónál, Anrathsenlig, ohne Ruch.
Dreck "Exiliter, tenuiter" egyne, -bekélni. -re
den. -dicere. Cic.
Alá-vetés. -tésnek, -tése. die Hinun
terwerfung, Stürzung. Dejectio.
onis. f. Cic.
Alá-vetni: vetem, veti. Hinun
ter werfen. Dejicere. Szorgyú Ma
gas helyről alá vetni valakit.
einen von einer hohen Stelle herun
terstürzen. In deruptam
praecipitare aliquem.
Alá-vinni, -viszem, -visz.
Alá-vinni, -viszek, -visz. Hinun
terbringen, stürzen. Deferre. Cic.
Alázat, -zatnak, -zatot.
Alázás. -zásnak. Läse. die Demü
thigung. Animi demissio, onis. f. Cic.
Humiliatio, onis. f. Ter. Valakinek
alázása. Die Demüthigung eines Andern
Infractio animi alterius. Cic
Alázat, -zatnak, -zatot. Die Demüth
Animi demissio, onis. f. Cic. humilitas
atis. f. Tac. Modestia, ae. f. Cic. Alá
Submissio, onis. f. za

ra mélto ok: „Einer Demüthigsten Unterthänigsten Vorsprach. Vitiligatione dignus Causa. -xatio. Alázattal kérem, mit Niederwerfung bitten ich. Submisse, cum Submissione peto.

Alázatos. -abb. Demüthig: Demissus a, um „Cic" humilis, e. Modestus, Submissus. a, um. Il Revély. Alázatos ember. Ein Demüthigen Mann. Homo demissus. Cicini Submissi homo. Alázatos kérés. „Demüthigen" „Einer" „sehr" inständige Bitte. Instantis. Ima petitio. Augustin. Supplicamentum. -i. n. Arnob. Nagy alázatos Késséggel. Mit Unterthänigstem Demüthigkeit. Subjectissimo Studio. Alázatos könyörgés" sel kérni: Mit Demüthigen Bitten begehren. Infimis precibus petere. Alázatos Szolgálatomnal: mit meinen Demüthigsten Dienstfertigkeit. Subjectissimo Studio. Az alázatos megkajál: Ein Demüthigen Bedeutet sich. Alicui Submisse homo se commendat. Mennél fellyebb-valók vagyunk, annál alázatosak

Alázatosan. Demüthig. Demisse, humiliter, Submisse, Submisso Studio, Supplicater. Adv. Vala mit nagy alázatosan elő-hozni: Etwas mit grösten „Submission Demüthigkeit vorbringen. Aliquid demississime exponere. Cas. Alázatosan engedelmeskedni: Demüthigkeit gehorchen. Modeste parere. Cic. Valakit alázatosan kérni. Demüthig bitten. Supplicater postulare. Liv. — valakit: Einen Demüthig bitten. Submisse rogare aliquem. Alázatosan szállani. Demüthig werden. Submisse sapere. Alázatosan viselni magát. Sich demüthig bezeigen. Submisse se gerere. Cornet. Mennél fellyebb-valók vagyunk, annál alázatosabban viseljük magunkat. Je höher wir sind, je demüthiger sollen wir uns bezeigen. Quanto sumus superiores, tanto Submissius

ns vor gerannt. Cic. ~~Alázatosan kérés Demüthig bittend Deprecabundus, a, um. Tac.~~

~~Alázatoskodni, -dom, -dik:~~ Alázatosan kérő. Demüthig bittend. Deprecabundus, a, um. Tac.

Alázatosan könyörögni, -gök-gött. Demüthiglich bitten. Supplicare.

Alázatoskodni, -dom, -dik. Sich demüthig bezeigen. Submisse se gerere. Cornet.

Alázatos könyörgés, -gésnek, -gést. Ein Demüthigen Bitten. Supplicatio, onis. f.

Alázatosság, -ságnak, -ságot. Die Demuth. Demissio, onis. f. Humilitas, atis. f. Submissio, onis. f. Alázatosság, Kevélység. Az alázatosság, nem gyalázatosság. Die Demuth ist nicht eine Niederträchtigkeit. Nagy alázatossággal eleibe tenni valakinek valamit. Mit grösten Unterthänigkeit jemanden etwas vorstellen. Submisse aliquid alicui exponere. Cas.

Alázni, -lárok, -lár, -lárom, lázza. Demüthigen, erniedrigen. Derogare, deprimere, humilem reddere, vilipendere, vilitate valakinek hírét nevét alázni. Einen Ruhm verringern. Gloriam alicujus imminuere, minuere, infringere. Cic. Valaki mélóságát alázni. Einen Ansehen schwächen. Elevare nitorem alienjus. Liv. A te dicsőségedet nem alázom. Ich entziehe nichts von deinem Ruhm. Nihil de tua gloria detrahabo. Cic. Valakit alázni valakinek dicső hadi tettei. Einen seiner ehmaligen Ruhm und Lob verringern. Belli casu laudes vehis extenuare alicujus. Cic.

Alázódni, -dom, -dik. Demüthig werden. Humiliari.

Alázatosni, -tatom, -tatik. Pass. l. Alázódni.

Al-bíró: -rónak, -rót. Ein Unterrichter. Pedaneus judex, icis. m.

Albis, -bisnak, -bise. Tolyo-víz Né-
met országban. vízi folyó. Albis,
is.sm. Vell.

Aldani, -lok, -ld; -ldom, -ldgya.
Benedicere. Jó áldozni
Istennek. Benedicere. Jó áldozni
1.) jót kívánni. Minden poharakat áldom. Jó
Wünschen ísmerősnek áldod Gr.
Az áldgya- tsz. Bene Mani boys (régies) Cíbereis
meg az Isten- bus) Jó reggelt. 2.) Dicsér.
Gottnak Vatakis áldani, és dicsérni.
szinen Pro- tsi:
gan dezsö. Gmd bene
verbat. -Cic Jmnek dicsérni. Jmnek áldani.
sim. Profegit aliquem benedictio-
nibus et laudibus. Cic.

Áldás: -dásnak, -dást. Isten áldása.
Benedictio, onis. f Appul. Jó áldás.
Asztali áldás. Jóízű étkezés előtt
Gebet vor dem Essen. Bene-
dictio mensæ. El-mondani az Asz-
tali áldást. Jóízű étkezést
kívánni, -dásnak venni. Gratias
agere ante cibum. Cic.
Áldás előtt mondani va-
lakire. Valakinek áldást mondani
gen prüfen. Benedictionem im-
pertiri alicui. Cic. 2.) Adomány. Isten
áldása. Die Gabe Gottes. Donum
divinum. Cic. Nagy Isten áldása
volt az idén. Ein reicher Gottes
Segen war dieß Jahr. Ubertas
frugum et fructuum erat hoc anno.

Áldatlan -datlanul, datlik. Gottlosul
vetemedni. Benedici, laudari.

Áldó. -dónak, dóz. Ein Übernehmer.
Colens, tis. o. Cultor, oris. m. Cic.

Áldozgálás: -lásnak, -lást. Das Fort-
geflüchtetwerden. Dorsuitio, onis. f.
Varr. ap. Non.

Áldozgálás, -lásnak, -lást. Das im-
mer Fortflüchten. Restitatio, onis.
f.

Áldozgálni, -gálok, -gált. abnöd-
gálni: Dorsuitare.

Áldozgálni, -gálok, -gált. Immer
fort flüchten. Restitare. Az aj-
tó előtt áldozgálni. Vor der Thür
stehen bleiben. Stare ante fo-
res. Plaut. Restitare extra fores.
Cic.

Hist Schüler? J. Áldozálunk.
Wird mehrst nun? Ruhe. Cur sto-
ret nun. Quid agit? Pf Statue.
Per.
Áldozáló: Beschwörend. Dormi-
tans, tis. o. Dormitator, oris. m. Plaut.
Áldozáló: Ein Zauberer. Resti-
tans, tis. o. restitator, oris. m.

Áldomás -másnak, -mást. Ein Trunk
trinken. Mercipotus, us. m. Jur. Hung.
Áldomást inni. Einen Trunk
Kádár. Áldomást Trunk trinken. 2.
dare. inni. Mercipotum bibere.
Áldás Ein Segen. Benedictio,
oris. f. Et-küldék "vala" hogy áldomást
Kérne a Magyaroknak a Pápától.
Magyaroknak a Pápától. Man
Ungarn schickte, um mögen für ihn
Ungarn einen Segen bitten. Ein
um einen Segen bitten. Missus est, ut Ben
Segen bitten. dictionem Hungaris a Pontifice Ma
Hungaris a Pontifice Maximo ximo expeteret. J. Áldandék. Ein
expeteret. Geschenk. Donum, i. n. Isten ál-
domása. Fer. Dies ist ein Ge-
schenk Gottes. Donum Dei est hoc.

Áldomás, -másnak, -mást. Ein Trunk
trunk. Mercipotus, us. m. Jur. Hung.
Áldomást inni. Einen Trinkspruch trin-
gnehmen. Mercipotum dare. Áldo-
mást inni. Den Trinkspruch trin-
ken. Mercipotum bibere. Potum
benedictionis bibere. Compotare
ad confirmandam emptionem. 2.
Áldás, Ein Segen. Benedictio, onis.
f. Adgya Isten jeni áldomását.
Gott gebe seinen fröhlichen Se-
gen. Deus felix adsit inceptis tu-
is. Deo benedictionem suam impe-
tiatur tibi. Az ur-
Az ür Isten terjessze reád ál-
domását. Gott der Herr gebe
seinen Segen dazu. Deus felix
adsit inceptis tuis. — benedictionem
suam effundat super te. El-kül-
dék-vala, hogy áldomást kérne a
Magyaroknak a Pápától. Man
schickte, um mögen für ihn
Ungarn den Herrn um einen
Segen bitten. Missus est, ut ben
dictionem Hungaris a Pontifice Ma
ximo expeteret. J. Ajándék. Ein
Geschenk. Donum, i. n. Isten ál-
domása. Fer. Dies ist ein Ge-
schenk Gottes. Donum Dei est hoc.

Áldott. Gesegnet. Benedictus, a, um, fa
stus, a, um. Nagyon áldott egy em
ber. Er ist ein Übergesegneter Mann.

23. A Vö. ~~Áldott egy~~ lölek, fiúm lúbra Bona anima. ~~Minden~~ ~~Illatos~~. Monjes. Superbenedictus homo. Barth. Legyetek áldottak két édes fiaim. ~~Bird ifju gyönyörködtet minden Lúdra~~ Bird gnügt mit meinen beyden Lindern. Salvete mea genina propages sanguinis. Pacuv. ap. Non. Az én áldottam, á te áldottad, az ő áldotta. Jö. jetek én Atyámnak áldottai: Kommt ihr Gebenedeyten meines Vaters. Venite benedicti patris mei. Bibl. Minden Istennek áldotta, napja: ~~Adhuc lúbe Tag~~. Dubidii. Áldott-fiú, -fiúnek, -fiúvet. Pápa-fiúvá lenni benedictum. Centaurea benedicta. Lin. ~~Cardus benedictus~~. ~~Schrad.~~

Áldott tövis. -visnek, -vise. -finom gyapjúnyuntra való tüstöl. Cardus benedictus. Schrad.

Áldozás, -zásnak, -zást. 1.) Úrvétele. Communio Sacra. 2.) Úri Ostromúny. Immolatio, onis. f. Cic. Libatio, onis f. Cic. Libatio, onis. f. Liv. Operatio, onis. f. Plaut Sacrificatio, onis. f. Cic.

Áldozat. -zatnak, -zatot. 1.) Úrvétele. ~~Communio Sacra~~. Úri Jövögy. Communion. Communio Sacra. Res divina, -Sacra ~~mund jund~~ ta. Az áldozat alatt, Unter der Communion. Inter rem divinam. ~~2.) Úrnak Ostrom. Áldozat tétel. Úrnak Ostrom. Immolatio. onis. f. libatio, onis f.~~ Áldozat után. Nach der Jüdischen Communion. Post rem divinam, post sumtionem Eucharistia. 2.) Áldozat tétel, Fel-áldás. Úrnak Ostrom. Immolatio-, libatio-, litatio, onis. f. Liv. Sacrificium, ii. n. Cic. Déli áldozat. Ostrom, so zu Mittags gu ostromt wird. Medialis hostia. Fest. ~~Egész Marháról való~~ Egió áldozat. Egió áldozat. Ein Brandostrom. Holocaustum, i. n. Bibl. Engeszteló áldozat. Ums Versöhnostrom. Expiatorium-, piamentare-, placabile Sacrificium. Tact. Az egeknek haragját engeszteló áldozat. ein Versöhnopfer Gottes ums Zorns der Götter. Placamentum Coelestis ira. Liv.

Estendőn kent-való áldozat. ein jährliches Ostern. Anniversarium Sacrificium. Halotti áldozat. Ums Todtenostern. Funebria Sacra. Ovid. Inferiæ, arum. f. v. Todtenostern. Inferiæ, arum. f. v. vrg. d. A' halotti áldozatot végzi vinni. Ums Todtenostern Kommichstern. Inferiatum ire. -cium exigere. A' gyul. Jeles áldozatok. Andern Frühlingsten Ostern. Exactissima hostia. Szent-Meg-gyö. gyö. láséret-való áldozat. ein Gesund vorm Jüngst Ostern. Saturnia, orum. n. Stat. Menyegzés áldozat. ein Hochzeit-Ostern. Nuptiæ hæ Sacra. Cuiret. Purgatio Sacra. Ovid. Tüzes áldozat. Ums Brand ostern. Holocaustum, i. n. Victima ipsane comburenda, Sacrificium igne consumendum. vérzés áldozat. Ums Versöhnostern. Victima, æ. f. -cæ Áldozat edény. Ostern-Gnpüßn. Magmentaria Vasa. Gloss. Áldozatra gondot viselő. ein Ostern-Rüstern. Hostiarius, a, um. Áldozatot mutatni-bé. Ostern. Rem divinam facere. ~~Lic~~ Liv. Áldozattal engeszteli; kiengeszteli az Istenteket. ihren Göttern ein gnädig Ostern. bringen. Liv. Valakinek kedves áldozatot tenni, -mutatni-bé. seinem ein angenehmes Ostern schlachten. Mactare alicui victimam gratam. Cic. vérzés áldozatot tenni. Ums Ostern schlachten. Cædere victimas. Jac. 3.) Adakozás. Freygebigkeit. ~~Le~~ Liberalitas. atis. f. Offertorium. ii. n. Oblatio. onis. f. Nagy áldozatot tett a' hatalmasnak. Er hat ≠ einen Gnossen Freygebigkeit dem Mächtigen erwiesen. Multum in Patriam liberalitatis contulit. Cic.

Áldozathor-való s. o. készület. ein zum Ostern gehöriges Zubereitung. Sacrificalis adparatus, us. m.

Áldozati. zum Ostern gehörig. Sacrificalis, e. Áldozati bor. zum Ostern gebräuchlicher Wein. Inferium Vinum. Cato. Áldozati edény. ein Ostern-Gefäß. -Gefäss. Capedo, inis. f. Cic. Spondeum, i. n. Áldozati énekek. Gesänge, so bey dem Ostern abgesungen wurden. Spondalia, ium. n. pl.

Áldozatkor. 1. Zeng der Communion. Tempore Communionis
Sacro. 2. Zu Zeit der Opf. Tempore immolationis, -tionis.
Áldozatkori Veséek. ē ének. l. Áldozati ének.
Áldozatlan. der Nüchtern Gemeint. Abstinens, nüchtern sein nicht communicatus, a, um. Fasten.
Áldozatra-való: Zum Opfer gehörig. Victimalis, e. c. — állat für Opfer-Thier. Victima, ae, f.
Áldozat-tétel. -telnek, -telt. Die Opferung. Libatio-, -onis. f. Cic.
Áldozatúl. Zum Opfer. Immolatio, hostiae. Áldozó, ànnak áldozhatsz. Opferer, wenn du opferst. Immolans, gnantis. ànimolaxe pótol. A' kevésből sokat nem áldozhatok: Von wenigem kann ich nicht viel Opfern. Ex parvis ea re magnum mihi non possum operari non possum. Veig. Ördögnek áldozta (adta) à lelkét. Er hat seine Seele dem Teufel übergeben. Diabolo animam suam dedevovit. 2.) Áldozatra tenni. Opfern bringen. Istenének áldozik. Er opfert seinem Gott. Venter sacrificat, ventrem colit, pascit. A' halottakért áldozni: für die Todten Messe lesen. Pro mortuis Sacrum facere. Piaculare Sacrum facere. Liv. [illegible] tömjénnel áldozni. [illegible] Tiszteln opfern. Prosecrare daemonibus. Lactant. Plutónak áldozni. Opfern dem Pluton. Deo Sacrificare. Plaut. 3.) Az oltárra szentségeket járulni: Die Sacramenten empfangen. Sac-

sacrificium. Die Heil. Communion empfangen. Divino epulo vesci.
Áldozni-való: Wird man opfern. Immolatitius, a, um. Lat. sl.
Áldozó. Opfernd, der opfert. Sacrificans, ntis. c. Immolator, oris. m. Cic.
Áldozó-hely, helynek, helyet. Ort, wo man opfert. 2) Libatorium, ii. n. Vos. 2) Delibatorium, ii. n. Plin. Opfer-Platz.
Áldozó-kés; késnek, kést. für Opfer Messer. Secespita, ae. m. Svet.
Áldozó-hét; hétnek, hetet. Magy. hét. Die Charwoche. Hebdomada sancta ae. f.
Áldozó-napok, d-napoknak, napokat. Für Opfer-Tage. Sacrificii dies. Ovid.
Áldozó-oltár, -tárnak, -tárt. -tárok für Opfer-Altar. Sacrificatorium, ii. n. Vos.
Áldozó-pap, papnak, papot. für Opfer-Geistlicher. Sacerdos, -dotis. c. Sacrificus, i. m. Ovid.
Áldozó-papotska, -kának, -kát. für Opfer Priesterl. Sacrificulus. i. m.
Áldozó-tsötörtök, -törtöknek, -törtöket. Der Christi Himmelfahrtstag. Ascensio D. N. J. Christi.
Áldozztatni, -tatok, -tat. -tatom; tattam. Die Heil. Communion reichen. Coelestem epulum impertiri.
Alég. Quum. Aegre, vix. Lärd, Alig. Adv.
Alég ha — Wenn nicht. Vix, si. Nisi opinione, ut opinor, ut mea fert opinio. Lärd, Alig ha.
Allegoria, -riának, -riát: Die Allegorie. Allegoria, ae. f.
Alélkodás, -dásnak, -dást. Ohnmacht. Die Ohnmacht. Defectio Animi.
Alélkodni: -dom, -dik. Ohnmächtig werden. Defectionem animi pati.
Alélás, -lásnak, -lást. Die Ohnmacht. Deliquium Animi. Alélás ban lenni esni: in die Ohnmacht fallen. Defici, linqui animo.
Alélni. -lék, -lott. Ohnmächtig werden. Animo deliquio pati, linqui animo.

Alélt. Ohnmächtig. Deliquium animi patiens. -ntis. c.

Alélt-ság, -ságnak, -ságot. Die Ohnmacht. Deliquium Animi.

Al-Esperes. -resnek, -rest. Ein Unter-Archidiacon. Vice Archi Diaconus.

Al'étni. Lásd, Állítani.

Al-ezredes, -desnek, -dest. Der Unter Obrister. Vice Colonellus, i. m.

Al-fel, -felnek, -felet. Der Ast, des Gesäß, der Hintere. Anus, i. m. Clunis, is. c. Nates, is, f. pod ex, icis. m. Inferior gutturis. vis. n. et m. Plant. Valakinek alfelét be-dugni: einem den Arsch zustopfen. Gutturem inferiorem alicui obturare. Plant.

Al-felnek fel-törése: der Bruch im Hintern. Intertrigo, inis. f. Plaut.

~~Al-fel-fekély, -nek, -t.~~

Al-fel fiknek ereszténi valakit. jemanden unterstehen. Ventis committere aliquem. - gondgrait, Die Darmwinde fahren lassen. Crepas mittere Cic.

Al-fenék, -nek, -ket. Der Hintere. Sentina, ae. f. Cic.

Ál-festék, -téknek, -téket. Die Schminke, ~~Farbe~~ Fucus, i. m. Cic. Pigmentum, i. n. Cic. Ál-festékkel keni, dárni: sich schminken. Se fucare. Se illinere. Cic.

Ál-festékerni, -kerem, -keri magát. Sich schminken. Se fucare, pigmento se linire.

Ál-fog, fognak, fogat: Kälbszähn, Vendég fog: ein falscher Zahn. ~~Adventitius~~ -, emantitius -, substitutus dens.

Ál-fogás: -gásnak, -gást. Allerhand Spitzfindigkeit, und ~~Betrug~~ Kunstgriff, sich anderen zu bedienen Vernünftige Schlüsse. Sophisma, atis. n. Cic.

Al-föld, -dnek, -det. Der Unterland. Inferior pars regni.

Al-földi. -dinek -dit. Ein Unterländer. ~~Inferiores~~ Incola inferiorum partium regni. Alföldi.

Szél. Ein Unterländischer Wind. Ventus inferiorum partium regni.

Al-gerend. -dnek, -det. Fächer-Balken, welly a fedél alatt a falakon fekszik. Die Mauerbank. Tignum Murale.

Álgyú: lásd, Ágyú.

Al-hadnagy, -gynak, -gyot. Der Unterlieutenant. Inferior Locumtenens, entis. m.

~~Al-haj. -jnak, -jat. Vendéghaj, paróka.~~

Al-hadnagy ság. -ságnak, -ságot. Die Unterlieutenantstelle. Munus inferioris Locumtenentis. exis. n.

Ál-haj, -jnak, -jat. Vendég-haj, paróka. Die Perücke. Coma adventitia, - ementitia. Galeri, cutum, i. n. Martial. fel-tenni az ál-hajat. Die Perücke aufsetzen. Galericulum adaptare Capiti. Suet.

Alhatás, -tásnak. -tást. Die Möglichkeit zum Verfahren. Possibilitas docendi. Nagy alhatás: ein Vorzug, wie des Endymions. Somnus Endymionis. Cic. Nem alhatás. Die Unthätigkeit, die nicht geschehen kann. Insomnia. a. f. Cael.

Alhatatlan. Der nicht geschehen kann. Dormire nequiens. Sc Alható.

Álhatatlan. -nabb. Veränderlich: Unbeständig, unstandhaft, wankelmütig. Fluxus. a. d. Inconstans, antis. c. instabilis, le. Levis, e. Mobilis, e. Sc Álhatatos. Álhatatlan állapot. Ein unbeständiger Zustand. Inconstans conditio. Álhatatlan Asszonyok. Die Unbeständigen Weiber. ~~Varia~~ Mulieres. Volaticae. Cic. Álhatatlan egy gyer ember: Ein unbeständiger Mensch. Levis ac inconstans, mobilis, Varius homo. Cic. Vertumnus, i. m. Álhatatlan erköly. Unbeständiger Sitten. Maritimi Mores. Plaut. Álhatatlan hit. Ein geringer Credit. Subdesta, fidei. Plaut. Álhatatlan hűség.

unbeständigen Zorném. Fides pro-
ſtituta. Catull. Áthatatlan sze-
rencse. ein unbeständiges Glück.
Inconstans fortuna. Áthatatlan
elmélyű: ein wankelmüthiger Unterstand
mobilis ingenii. Áthatatlan
gabundus. August. Temporarius, a, d.
Curt. Áthatatlan hitű. Dem nicht
gesinnung Credit fest. Subleſtel
fidei. Plaut. Áthatatlan Mind-en
-dik. -ik. kaboz
Áthatatlan kodni, -dom, -dik. Unbe-
ständig, wankelmüthig
ſein. Ambigue agere, inconstan-
ter agere, titubare, vacillare.
Áthatatlankodó: Unbeständig. In-
constans, instabilis, e. Defultorius,
a, um. Arnob.
Áthatatlanság, -ságnak, -ságot. die
Unbeständigkeit, dem Wankel-
muth. Inconstantia, ae. f. in stabi-
litas -, levitas -, Mutabilitas -, atis f.
-, Volubilitas, atis f. Áthatatlan-
ság az elméneck, DC Áthatatosság.
instabilitas mentis. Plin.
ben. ſteht in allen Sachen unbe-
ständig. varius in omni re. Nep.
Az emberi akarat mindenkor át-
hatatlan. dem Menschlichen Wil-
len iſt unbeständig. Inconstan-
tes sunt hominum voluntates.
Áthatatlan a hadi szerencse. das
Glück des Krieges iſt unveränderlich.
Fortuna belli est fluxa. Cic. Át-
hatatlan elméivel lenni vala-
ker. ein unbeständiges Gemüth
gegen einen haben. Mobili
animo esse in aliquem. Cic.
Áthatatlan, mint az idő. Un-
beständig, Wetter wendisch.
Temporarius, a, um. Curt. Mi
áthatatlanabb ő nálánál?
Was iſt unbeständiger, als
er? Quid inconstantius eo?
Cic. Ízig ánynál-is áthatat-
lanabb. ſteht Unveränderlichen
unbeständiger als ein Zi-
geuner. Proteo mutabilior.
Áthatatlankodni. -dom, -dik: ka-
bozni: Unbeständig -, Wan-
kelmüthig ſeyn. Ambigue
agere, inconstanter agere, ti-
tubare. Vacillare.

Áthatatlankodó. Unstandhaft,
Inconstans, instabilis, e; deful-
torius, a, um. Arnob.
Áthatatlanság, -gnak, -got. die
Unbeständigkeit, dem Wankel-
muth. Inconstantia, ae. f. insta-
bilitas -, levitas -, Mutabilitas -,
volubilitas, atis. f. DC Áthatos-
ság. Az elméneck áthatatlanſá-
ga, és változása. die Unbeſtändig-
keit, und Veränderlichkeit der Sinnen.
Inconstantia, Mutabilitas que mentis.
Cic. Az üzségnek áthatatlanſá-
ga. die Unbeſtändigkeit des Zu-
falls. Fortunae. Lubricum fidei. Ma-
crob. Az szerencsének áthatatlan-
sága. die Unbeſtändigkeit des
Glücks. Volubilitas fortunae.
Cic. "Mi Vénus" vagy áthatat-
lanságnál? Was iſt gefährlicher
als die Unbeſtändigkeit. Quid
est Mobilitate [Cinconstantia, Levi-
tate] turpius? Cic. Valakinek
szemére hányni, -vetni átha-
tatlanságát. Jemanden ſeinen
Wankelmüthigkeit ſelbem be-
schuldigen. Reprehendere alicujus
inconstantiam. Valakiben nagy
áthatatlanságot tapasztalni. Je-
mandem eine große Unbe-
ständigkeit anmerken.
Inconstantiam in aliquo animadver-
tere, observare.
Áthatatlanul. unbeständig. Incon-
stanter" Cic" leviter. Arnob. DC Áthata-
tosan. Áthatatlanul tselekedni.
mit Unbeſtand handeln. In-
constanter -, mutabiliter agere.
Áthatatos -tos b, -tossabb. ſtan-
dó. Standhaft, beſtändig, ſtark-
haft, beharrlich. Constans, -tis.
Firmus, a, um, fixus, e. immobilis,
e. immutabilis, e. inalterabi-
lis, e. Varro, inconcussus, a, um.
Stat. Obfirmatus, a, um. Perseve-
rabilis, e. Cal. Aur. Perseverans,
tis. o. Stabilis, e. tenax, acis. o.
DC Nem áthatatos, áthatarlan
Áthatatos elme. ein ſtandhafter
Gemüth. Immota mens. Áthat-
tos barát. ein beſtändiger Freund

Constans amicus. Cic. Állhatatos
kösség. finnisch beständige Treun
ständige Constans fides. Tac. Állhatatos jó
tág. Vitézség: die beste wesentliche
Tugend Engl. Pertinax Virtus. Liv.
Állhatatos megh-latározás. finn
fast gesetzte Bestimmung. Fixa
consilia. Cic. Állhatatos szív.
fin beständiges Herz Holl. Stabi
lis et firmus animus. Cic. Áll
hatatos elméjü: fin ist beständig
sig in seinem Vorsatze beständig
sest. Animo est gravi et Con
stanti. Állhatatos bekédü
ben. fin ist beständig in sei
nem Rede. Sibi vel secum Con
stat: Horat. Állhatatos a' ma
ga értelmében. fin ist beständ
in seiner Meynung. Firmus
in sua Sententia. Cic. Légy
állhatatos. Sey beständig.
Perfta, atque obdura. Állha
tos szívvel lenni. finnisch Gutes
Müth haben. Stare Animis. Cic.
Constanti esse animo. Az ál
hatatos vitézség mindent meg
gyüz. die beständige, nicht
nachgebende Tugend bri
ngt alles. Vincit Omnia Per
tinax Virtus. Liv.

Állhatatosan. Standhaft. Constan
ter, inconcusse, perseveranter.
Adv. CC Állhatatlanul. En ál
hatatosan azt hiszem. Ich bin
fest der Meinung. Ego stabi
lis sum in hac opinione. Ego
Ego firmiter id Credo. Cic.
Értelmében állhatatosan meg-
maradni. Bey seiner Meynung
beharren. Retinere perseve
rantiam Sua Sententia. Cic.
Állhatatosan Mondom. Vallom, bekenne
sieheun. ✝ Adsevero, are. Ál
hatatosan szeretni valakit. fin
einen beständig Verlangen. Per
severantissime aliquem diligere.
sec. Állhatatosan vallom:

Állhatatosság, -gnak, -got. die Stand
fastigkeit, - Beständigkeit. Con
stantia, a. f. firmitas, atis, f. Sta
bilitas, atis. f. CC Állhatatlanság.
Állhatatossága a - bárátságnak. die
Beständigkeit deiner Freundschaft.

Stabilitas amicitiæ. Cic Ismérem
a' te állhatatosságodat. Ich kenne
deine Standhaftigkeit. Novi tuam
Constantiam, - tuam firmitatem. Cic.

Állhatatos Vallás: -snak, - st. Der
standhafte Bekäntniss. Adseve
ratio, onis. f. Cic.

Állhatnám, -nék. Ich bin geschlüpfrig,
rutsch geschlüpfrig. Dormitatio, ire -
Állhatnám volt. Ich ewar geschlüpf
rig. Dormitabam.

Állhatni: - hatok, - hat; -hatom, - hatod,
-hattya; -hatom, - tik. Geschlafen
können. Posse dormire. Állok
gond miatt nem állhatom. Wegen
Mittler Sorgen kan ich nicht geschlafen.
— ob curas dormire non po
tum.

Állhatni, - hatok, -hat; - hatom, -hattya
1. Stehen können. Stare posse.
még áramyékába sem állhatt, ái jámbor emberek.
2) Még te-és lábra állhatsz.
a Fel-épülhetsz. Auf dü kanst
noch Gesund werden. b) Et tu
convalescere potes. 6) - Elö-me
hetsz: - kanst Fortgehen ma
chen. - potes elinctari; - gradum
facere. Cic. ~~fin kan nicht einmahl~~
~~in Fussstapfen seines Meisters tretten.~~ Árnyékába sem
állhat a jámbor emberek
3.) Nem türhetni. Nem állhatom
agnö rege stravit. Ich kan sei
ne altväterische Rede nicht
ausstehen. Fieri non possum
ad lem ejus Sermonem. Nem
állhatom, hogy ne kiáltsak. Ich
muss notwendig Ausrufen.
Non queo, quin exclamem. Cic.
Nem állhatom, hogy ne sírjak. Ich
kan nicht einmahl! Non mihi
nego, quin fleam!

~~Nagy alható. Festlich, dau~~
~~rend festlich. Veternosus, a, um. Ter.~~

~~M~~

Alható: ~~dem festlichen Essen~~, Geschlafen
Vermögend. Dormire Quiens.
Nagy alható: Festlich, dauernd festlich.
festlich. Veternosus, a, um. Ter.
Nem alható: dem nicht geschlafen
können. Exsomnis, e. Velle.

Al-kár: -nak, -zat: Abtheilung: ein
niedriger Grad. ~~Humilitas~~, Depressa-

humilis domus. Sen. Plani pedis domus. Vitr.

Al-helytartó: -tónak, -tót. Fin Vice-Praeses. Pro praeses, idis. m. Fortuna Al-jegyző: fin Vice Notarius. Pro notarius. ii m. Fr.

Alig I. Szüm. Vix; vix. Adv. Alig-alig. Szüm Szüm. Vix, aut ne vix; Alig-, de még-is. Szüm —, aber doch. Vix — sed tamen. Cic. Alig —, tig-ottan. Vix dum —, cum. Alig-, nem hogy még. Szüm —, geschweige denn. Vix dum —, ne dum. Liv. Alig, vagy éppen nem —. Szüm, oder gar nicht. Vix, aut omnino non. Cic. ~~Alig álhatatos, Alig állok. Jól kan hogy Szüm állhatna. Vix consisto.~~ Alig jött-be, is mét ki-ment. So bald als nur jemand gekommen ist, ist nur „gleich" gegangen. Simul ac ingressus est, exiit statim. Liv. Alig ke„rett-el — Szüm ist nur an„gekommen —. Vix advenit —. Alig ixhattam egy-két rendet. Szüm fehr ich nur einen Zeilen geschrieben können. Vix versum unum exarare potui. Alig ivott, már-is részeg. Szüm fort nur getrunken, so ist er schon berauscht. Simul ac bibit inebriatus est. Alig lépett-ki, mindjárást meg-fogatott. Szüm „trotz nur kommen, so" ~~ist er gefangen worden~~. Vix egressus erat, cum captus est. Még alig olvastam vala„meg a levelet. Szüm fehr ich kinnen Zeilen geschrieben —: Vix dum epistolam tuam lege„ram" (Ittm) 2.) Nehmen. Alig állok. Ich kan Szüm stehen. Vix consisto. Alig futott-el éppen. Szüm ist nur lebendig „weggegangen". Vix vivus effugit. Cic. Arzt az étó fát alig érik ölök kel kárman által. ~~Szüm Szüm könnte Szüm dennoch mit Ar„men umgehen. Vix cum arborem complectuntur~~ Der Szüm ist so dicke, dass ihn

Szüm Jung Mann ein Kleid tragen können. Ejus arbori exascitae dimem vix terni valent ulnis complecti. Plin. Alig tudok tel. öter. Ich kan „ihn Szüm, mit genauer Noth gnug werden. Alig hatá sco. fine brevi diminuo. Obsona vox. Varr. Alig hihetek. Ich kan Szüm dass Szüm glauben. Vix credere possum. Tsak alig tarthatam magamat a nevetéstól. Ich kan mich Szüm dass Lachen enthalten können. Risum vix tenui. Cic. Agre risum continui. Plaut. Alig tudunk egymásnak tudós lenni. Szüm können wir nur gr lasten Männer anführen. Exinditur vix pauci profecto possumus. Cic. 3) Igen, tsak hogy. Alig extem hozzá, mávi — Szüm sehr ich ihn ungezwungen". Vix cum leviter attigi. Ter

Alig ha. 1.) Szüm, kümmerlich, schwerlich, will nicht Szüm. Equidem vix ~~vivo~~. 2) Alig ha nem. Unmöglich, verschwindlich dass — Alig ha ad atyám ma el nem jön. ~~Unmöglich kommt früh~~ dass Herbert kommt heute Vormittag Opinor patrem hodie venturum esse. Alig ha magam-is ada megyek. Ich werde Vormittag selbst hin gehen. Vix, fiet ego illuc non pervexero. Alig, ha ~~Alig hogy~~ ne nem vette. Ich werde nicht Vormittag bemerkt haben vix, si non animadvertit, — observavit.

Alig hogy: Tsak hogy. Szüm dass vix quod —. Alig hogy el. ért, Szüm dass er angekommen ist. Vix advenerat. Vix quod advenerit. Alig hogy el nem esem „bin" ich gefallen. Fere, ferme, pene, prope, modum cecidi. Alig hogy meg nem tsalatkoztam hasonlatossági att. Ich werde fürchte mich nicht gegen seinen Gleichheit gesündigt. Pene

me fefellit tamen tondo ejus. Ahig hogy meg nem vettek Sparta' Városát. Tamen sero sentitur Dux Spartæ non cognitus. Tantum non Sparta capta est. Ahig áltatom, hogy a hajába ne kapjatok. Tamen Tamen mich nur betrogen, daß ich ihn nicht bey den Haaren kriege. Vix me contineo, quin irruam in volem az Capitlos. Ter.

Al- igazgató. -tónak, -tót: Ein Aufseher Verwalter. Procurator, oris. m. Subprefectus, i. m.

Ahigtan. Tamen. Vix. Adv. Ahigtan bizok harag ommal. Tamen kan ich mich in Zorn nicht bezwingen. Vix possum irasci. Cic Ahigtan bír már magával-is. Er ist Tamen seiner mächtig. Vix potens est Animi. Cic. Ahigtan bízok örömmel. Tamen kan ich mich Freude fassen. Impotens sum gaudii. Ahigtan sietség. Tamen Ertzürnt Folum. Vix-, aegre an, kelo. Ahigtan bizom magamat. Ich bin in schwachen Umständen. ich kan mich kaum fassen, - tragen. Ahigtan tudom meg-betsülni azt a Munkát. Tamen kan ich jener Arbeit Lätzen. schätzen.

Ahig látni, látok, lat. Sehen. Cæcutire.

Ahig látó. Tamen Sehend. Vix cernens, tis. o. Vix conspicuus, a, um.

Ahig lenni, -vagyok, -gyon. Tamen Segen. Aegre, male valere.

Ahig szóllo. -lónak, -lót. Der Stumme, Tamen Balbutiens, -tis. o. 2) Stumm Tamen Balbus, -i. m. Cic. Der Zunge Alitás, -tásnak. -tást. Ein Zunge

fung. Adfertio, onis. f. Cic.

A'látni. - látok, - lát; - látom, - láttya. 1.) Vélekedni: Meinen. Ax. bitcari, existimare, putare, Statuere. Censere. Cic Némellyeket bírományosoknak, némellyeket birománytalanoknak állítanak lenni. Die geben manchmal für gewiß, manchmal für ungewiß aus. Alia certa, alia incerta esse dicunt. Cic. 2.) Helyben tetni. A'látsd szemed elejbe gyakran az Atyádnak képét. Lege vie oft vor Augen Vater Bild. Prov. Fejére állítni valakit. Einen mit den Füßen auf die Hände stellen. Aliquem capite in terram statuere. Ter.

~~Alitt, halavány, sápadt, tsap-~~ ~~pant p. e. ábrázat.~~

Al-ispány. -nynak, -nyt. Der Vicegraf. Vice-Comes, itis. m.

Alitt. halavány, sápadt, tsapantt p. e. ábrázat. Ein blinder Schein. Gesicht. Livida, pallida facies.

Penitata, exhausta

~~Alkalmas.~~

Alka, -kának, -kát. Madár'neme. Der Flugvogel-Gattung. Alca, æ. f. Éjtszaki alka. Arctica alca.

Alkalmas, -mast. 1.) Alkalmatos. Geschickt, Tüchtig. Accommodus, appositus, aptus, a, um. Habilis, le. c. Idoneus, opportunus, peridoneus, a, um. Nem akkarvaló. Alkalmas hely. Ein bequemer Ort. Locus aptus, -idoneus, - opportunus. Cic. Épen nem alkalmas helyen, s idöben -. Just zur ungelegensten Zeit, und Ort. Loco, et tempore alienissimo. 2.) Hasznos, helyes, jó. Az én nékem mind tekintetemre, mind pedig len hasznomra alkalmas feg lenni. Das wird mir so wohl zur Ehre, als auch zum Nutzen gereichen. Id mihi et ad dignitatem, et commodum præstans erit.

1) meg-lehetős. Mittelmäßig. gnatisgnatis, e. c. Alkalmas
ixás. Schicklichkeit, gnst noch an.
scriptura apta, et commoda Sa
tis. 2) Nehéz, Mesterséges.
A' tsatárd embert alkalmas
munka meg-tsalni. Einen br.
trügen wissen. Mann ist
nicht [illegible] zu brau.
Arbeit gnss. Scandalentum hominem facile
xe non levis labor est. Alkal.
mas Mesterség magát minden
kiher tudni alkalmaztatni. Gr.
schickte Kunst ist, sich zu jedwe
dem geschickten zu wissen. Se
cui vis aptum et idoneum exhi
bere, non levis opera est.

Alkalmasint. Dringnahe. Fere. — Wahrscheinlich
lesz. Es wird dringnahe, genug
seyn. Fere, paene, prope modum
satis erit.

Alkalmaskint. idem.

Alkalmasan, Dienstgutseyn. Per.
commode. Adv. Gut alkalmasan
esett. Recht füglich ist es gesche
hen. Percommode factum est Cic.

Alkalmasság, -gnak, -got. 1) Meg-
lehetősség: Die Leidlichkeit. Zien
lichkeit. Aptitudo, Gnatisgnatis. Me
diocritas, tatis f. 2) Illendőség:
Die Füglichkeit. -Wohlanständigkeit.
Aptitudo, decentia, Condecentia. ae f.

Alkalmatlan, -lanabb. 1) Hasznavehetetlen, nem alkalmatos. Un
tauglich. Ineptus, a, um, inutilis.
e. c. Nem alkalmatos. Mind
ekkre ö alkalmatlan. Zu allen
Dingen ist er ungeschickt. Ille omnibus his rebus
est inhabilis. Cic. Szolgálatra
alkalmatlan vén ember. Ein
zum Dienen untauglicher
steinalter Mann. Decrepitus
Senex. Meg-kállásra alkal-
matlan hely. Ein sich zu lagern
untauglicher Ort. Inhabilis lo-
cus. Mindenre alkalmatlan.
Er ist zu allen Dingen ungeschickt. Ineptus-, inhabilis ad
omnia. Liv. 2) Alkalmatlan,
sáfot Szerető, bajos, kelletlen,
ungelegen, beschwerlich, übern lä-
stig. Importunus-, incommodus-,
molestus, a, um. Igen alkalmatlan.
Nagyon ungelegen. Per incommodus,
a, um. Nem alkalmatlan. Un
beschwerlich. Haud molestus, haud
gravis. A' helyek alkalmatlan
váltak. Die ungelegener Oer-
ter wurden mir [illegible] nun
Orte. Difficultas loci. Alkal
mek alkalmatlan lete, -változa.
Die Unbequemlichkeit des Zeit.
Incommoditas temporis. Liv.
Alkalmatlan idő: Die Unzeit.-
ungelegener Zeit. Incongruum
importunum, intempestivum
tempus. Alkalmatlan idő ben,
zu ungelegener Zeit. Incom-
modo-, in opportuno-, per mole-
sto tempore. Minime opportuno
tempore. — valakiker jönni.
— zu jemanden kommen. Veni
re ad aliquem. Cic. Az estén
dönek leg-alkalmatlanabb idő
jében. Zur beschwerlichsten
Gasse-Zeit. Nunc tempore Gra-
vissimo. Cic. Nem lehek al-
kalmatlan sok levél írásával.
Ich könnte die viele übern lästig
seyn mit unseren Briefen.
Non eo tibi molestus literarum
crebritate. Cic. Senkinek sem
alkalmatlan, ki ist niemanden
beschwerlich, übern lästig. Ne-
mini est incommodus, Liv.

Alkalmatlanitani. -nitom, -nittya.
Hindernlich seyn. Incommodare.
-valakit. Jemanden ungele-
genheit machen. Aliquem incom-
modo afficere.

Alkalmatlanitás: -tásnak, -tást.
Übernlästigkeit. Incommoditas,
onis. f. Cic.

Alkalmatlankodás, -dásnak, -dást.
Die Beschwerung. Incommodatio
Cic. Molestatio, onis. f. Digest. Ba-
rátomnak alkalmatlankodása: die
Unbequemlichkeit meines Freun-
des. Intempestivus Amici mei. Cic

Alkalmatlankodni, -dom, -dik, Verdrießlich fragen, lästig fragen, Ungelegenheiten fragen. Incommodo esse. Onori esse. Lat. Leviller alkalmatlankodni valakinek. einem mit seinen Fragen überlästig fragen. Obstrepere alicui litteris. Cic. Alkalmatlankodtam e'néked valamiben? Bin ich dir in etwas Ungelegenheiten gewesen? Num quando tibi molestus fui? Alkalmatlankodni valakinek. Jemanden Ungelegenheit machen. „lästig fragen" Gravem esse alicui. Cic. molestum esse alicui. Cic. Onori esse alicui. Lat. Alkalmatlankodni valakinél. Zu ungelegener Zeit bey einem fragen. Intempestive adesse ad aliquem. Cic.

Alkalmatlankodó: Verdrießlich, lästig, ungelegen. Molestus, a, um. molestiam exhibens, ntior.

Alkalmatlanság, -ságnak, -ságot. Die Verdrießlichkeit, - Ungelegenheit. Incommodum, i. n. Cic. Molestia. a. f. Cic. Incommoditas, atis. f. Tac. importuni-tas, atis. f. Cic. Alkalmatlanságod nélkül. Ohne deine Verdrießlichkeit, - incommoditat. Sine tua molestia. Cic. Ha alkalmatlanságod nem lesz. Wenn ich dir nicht verdrießlich werde. Si tibi gravis non fuero. Cic. Si onori non fuero. Lat. Sok alkalmatlanságot szenvedek. Ich muß viel Ungemach überstehen. Multa patior incommoda. Cic. Alkalmatlanságot valakinek szerezni. Einem Verdruß machen. Creare alicui molestiam. Cic. Alkalmatlanság valamire. Die Ungelegenheit zu etwas. Ineptitudo, inis. f. Cic. Intempestivitas, atis. f. ad aliquid.

Alkalmatlanúl. Ungelegen. Importune, incommode, inidonee, intempestive. in opportune. intempestive, parum opportune. Alkalmatlanúl viselte magát. Er hat sich gantz unfüglich aufgeführt. Incommode se certe gessit. Cic.

Alkalmatos, -tosabb, -tos'. Anwendbar, bequem, dienlich zu etwas. Accommodatus, aptus, commodus, a, um; habilis, e. idoneus, opportunus, tempestivus, a, um, utilis, e.

Alkalmatlan. Gegen alkalmatos: sehr ungelegen, sehr dringlich. Percommodus, peridoneus, peropportunus, a, um. Nem alkalmatos: Untauglich. Haud idoneus, inidoneus, a, um, inutilis, e. Sok a alkalmatos. Er ist zu Vielem tauglich. Alkalmatos lète, -vólta p. o. á testnek. Die Geschicklichkeit des Leibes. Aptitudo corporis. Cic. Alkalmatos vóltra a helynek etwas. Die gute Gelegenheit des Ortes. Opportunitas locorum. Cic. Alkalmatos vóltra az időnek. Die Bequemlichkeit der Zeit. Tempestivitas, atis. f. Cobum. Mindenre alkalmatos elme: ein Kopf, der sich leicht zu allem bringen läßt. Versatile ingenium ad omnia. Liv. Alkalmatos ember. Ein geschickter Mensch. Homo tempestivus. Plin. Alkalmatos a fogla-lato szágra. Geeignet geschickt zu seiner Bestimmung. Idoneus ad hoc negotium. Cic. Arra alkalmatos hely kivántatik. Zu diesem wird ein bequemer, und gelegener Ort erfordert. Ad eam rem opportunus et aptus regionis locus. Cic. Alkalmatos idö. Eine bequeme Zeit. Opportunum tempus. Cic. Az időhöz igen alkalmatos. Zu der Zeit sehr dienlich. Convenientissimus temporis.

Alkalmatossabb idöre vár akarni: kein bequemeren Zeit erwarten. Exspectare tempus Maturius. Cic. ~~Alkalmatos, kész mindenre.~~ Fermé. Alles kennt alkalmatos mindenre. Von dem Notre dass ist nur zu allem geschickt. Natura aptus ad omnia. Expeditus homo. Cic. Semmire sem alkalmatos. ~~Zu nichts ist er tauglich.~~ Ein Mensch der zu nichts nütze ist. Homo ad nullam partem utilis. Cic. Ama városnak legalkalmatossabb ~~ez~~ rév-parttya vagyon. Ein Ort, die einem sehr bequemen Hafen sat. Ubi illa portu opportunissima. Cic. Mind ezekre senki sincs alkalmatossabb. Es ist niemand zu diesen allen bequemer. Ad omnia hoc magis opportunus nemo est. Tex. Tsendes hajókázásra alkalmatos tenger. Ein Meer, so den Zeit nicht bequem dünet zu schiffen. Mare tempestivum ad navigandum. Cic. Alkalmatossá tenni valamit. Etwas geschickt machen, bequem machen. Habilitare aliquid. Valamire alkalmatossá tétel. Die Geschicktmachung zu etwas. Habilitatio, onis. f. Voss. A' borkor igen alkalmatos à ~~ta~~ Vadászatra. Die angenehmsten Posten sind sehr bequem zum jagen. 2.) Értelmes. Geschickt, ~~Verständig~~. Aptus, peritus; a, um. Alkalmatos á beszédre. Geübt im Reden. Exercitatus in dicendo. Cic. Nem alkalmatos arra. Er ist ungeschickt zu jedwedrer Sache. Ineptus, rudis, imperitus ad eam rem. Plaut. 3.) Hasznos. Két dologra alkalmatos. Zu zweyen Dingen ist es nützlich. Proficit ad duas res. Cic.

Alkalmatosan. 1.) Bequem. Commode. habiliter. Opportune. Adv. DC Alkalmatlanul. Ungelegen. Alkalmatosan érkezél: Zur gelegenen Zeit gekommen. Per opportune venisti. Cic. Ha alkalmatosan lehet töled. Wenn es dir noch ohne deine Bequemlichkeit geschehen kann. Si modo tuo fiat. Cic. Semmi alkalmatosabban elö nem adhatta magát: Es hat sich nichts bequemer zutragen können. Nihil opportunius potuit accidere. Cic. 2.) Értelmesen, helyesen. Geschickt, Apposite, apte, dextre, dextre. ~~Adv~~. peritè. Adv. Alkalmatosan végezte vélt beszédét: Geschicklich fort zu seinem Vortheil. Apposite dixit.

Alkalmatosság, -gnak, -got. Gelegenheit. Bequemlichkeit. Aptus, a. f. Cic. Commoditas, atis. f. Copia, a. f. dexteritas, atis. f. habilitas, atis. f. idoneitas, atis. f. Voss. Occasio, onis. f. Cic. Opportunitas, atis. f. Cic. DC Alkalmatlanság. Adalott alkalmatosság. Gelegenheit. Oblata facultas. atis. f. Cic. + Dicsöségre szolgáló alkalmatosság. Gelegenheit zu einem Ruhm. Loci regni alicujus Gloria. Cic. A' helynek alkalmatossági. Bequemer Ort. Locorum opportuna. Tac. Jó alkalmatosság. Eine gute Gelegenheit. Campus, i. m. Cic. Commoda, et idonea occasio. Cic. Jó tétetményre-való alkalmatosság. Eine Gelegenheit zum guten anzufangen. Materia bene faciendi. Plin. Kis alkalmatosság, alkalmatosságocska. Eine kleine Gelegenheit. Occasiuncula, a. f. Plaut. Alkalmatosságom lévén: Weil mir anlangbar Gelegenheit. Occasio rem natus. Cic. Adandó-, ~~ó~~ adatott alkalmatossággal. Zur gelegenen Gelegenheit. ~~Data occasione. Cic~~. Oblata occasione. Svn. Data occasione. Cic. Elsö alkalmatossággal. Mit dem nächsten Gelegenheit. Prima occasione data. Cic. Jó alkalmatossággal. Zur Gutem Gelegenheit. mit gutem Bequemlichkeit. + Commoda ~~et~~ Opportuna occasione, Cic. Commodum Plaut.

Mestami alkalmatossággal. Mit jelentsen Gelegenheit. Impraesenti arcum. Rep. Szembe állo alkalmatosság, vkit gegenwärtiger Gelegenheit. Praesens occasio. Az alkalmatosság szerint. Nach Gelegenheit der Sache. pro re nata. Cic. Alkalmatosság valamire. Gelegenheit zu etwas: Seges, Caus. f. Occasio. omis. f. Habilitas. abs. f. Cic. Alkalmatosság adódva. Zufälliger Gelegenheit. Occasione nata. Adv. Matth. Par. Maga alkalmatosságán. Zu Fuß. -jährig. -gehen. Pedes ambulare. Az élet alkalmatosságot ád a' bizonyságra. Für menschlichen Leben gibt Anlaß zur Geil. heit. Opes libidini materiam dant. Ha alkalmatosság adatik, wenn mir Gelegenheit wird sich zu nähern. Si occasio fuerit oblata. Cic. Si occasio offerretur. Cic. Alkalmatosságot adni a' feleletre. Gelegenheit zu Antwort zu geben. Materiam respondendi dare. Quinct. Alkalmatosságot adni, nyújtani a' gonoszságra. Gelegenheit zum Bösen. Occasionem dare ad malum. Alkalmatosságot adni a' hadakozásra. Gelegenheit zum Kriegführen. Materiam praebere belli. Vellej. Alkalmatosságot adni a' kitelkedésre. Gelegenheit zu zweifeln geben. Dare locum dubitationi. Cic. Nem adni alkalmatosságot a' bünre. Zum Laster keine Gelegenheit geben. Materiam facilem detrahere.

Ha alkalmatosságom akad. Wenn mir nur Gelegenheit wird gegeben. Si occasio oblata mihi fuerit. Cic. ~~Alkalmatosság szerint való tanácskozás. Gelegenheit der Sache. Consilium ex re natum. Minden alkalmatosságot kikeresni. Jede Gelegenheit suchen. Commoditates omnes arcessere.~~

Sok kárra alkalmatossága vagyon. Zu vielem Schaden Gelegenheit hat. Multas habet opportunitates. Cic.

Vigyázni az alkalmatosságra. Auf Gelegenheit trachten. Occasionem captare. Cic.

Sok szép alkalmatosságról dicsérhetik az ő kelyt. Jener Ort ist wegen vielen guten Gelegenheiten gerühmt. Locus ille commendatur datibus variis.

El-botsátani az alkalmatosságot. Die Gelegenheit fortgehen lassen. Dimittere occasionem. Cic. Úgy látszik, mintha az idő, és az alkalmatosság el-érkezett volna. Es scheint, als ob die Zeit, und Gelegenheit schon gekommen sey. Videtur tempus venisse et occasio. Plaut. El-mulatni az alkalmatosságot. Die Gelegenheit vorübergehen. Amittere occasionem. Cic. — negligere —. Az alkalmatossággal élni kell. Die Gelegenheit muß man brauchen. oblata occasione, — opportunitate utendum est. Ferum, dum calet, cudendum est. El-halasztani az alkalmatosságot. Die Gelegenheit vorbeigehen. Amittere occasionem. Cic. — praetermittere. Caes. Ha az alkalmatosság kozza. Wann es die Gelegenheit gibt. Si occasio tulerit. Cic. Az alkalmatossággnak élőkébe kell kapni. Die Gelegenheit muß man vorgreifen. occasio adripi debet. Liv. Alkalmatosságot kapni. Eine Gelegenheit finden. Occasionem nancisci. Cic. Alkalmatosságot keresni a' valakivel-való beszédre. Gelegenheit suchen mit jemand zu reden. Inquirere occasioni adloquendi. Curt. Ha alkalmatosság lészen. ~~Wenn sie Gelegenheit findet. Si occasio fuerit.~~ Cic. Wenn sich Gelegenheit findet. Si occasio fuerit. Cic.

Alkalmatosságot Nyújtani valakinek valamire. Jemandem zu einer Sache Gelegenheit geben. Praebere alicui occasionem ad aliquid. Cic.

~~Alkalmatosságot szerezni valakinek~~

Alkalmaztatás, -tásnak, -tást. Anwendung. Applicatio, onis. f. Cic.

Alkalmaztatható, -tóbb. Anwendbar. Applicabilis, e. c.

~~Alkalmaztató. Az időhöz magát alkalmaztató. Einer sich nach der Zeit und Umständen richten. Omnium horarum homo. Cic.~~

Alkalmaztatni. -tatok, -tat, -tatom, -tattya. Anwenden, bequemen, richten, Accommodare, applicare, aptare. Magát valakinek akaratjához alkalmaztatni sich in allen Stellen, wie es ihm gefallen will. Se totum ad arbitrium, nutumque alicujus fingere. Cic. Tudgya magát a' tudatlanokhoz beszédhez alkalmaztatni. Er weiss sich nach der Leute Sinn zu richten. Ex ingeniis hominum sermone pendet. Cic. Ex sermone ingeniis hominum pendet. Cic. Ugy alkalmaztatta a' dolgot. Er richtete es so ein. Sic rem aptavit, accommodavit. Tudgya magát a' dologhoz alkalmaztatni. Er weiss sich gut in die Sache zu schicken. Scit se accommodare ad rem. Magát az időhöz alkalmaztatni. Sich in die Zeit schicken. Servire tempori. Cic. A' jókhoz alkalmaztasd magadat. Schicke dich zu guten Leuten. Applica te ad bonos. Valakinek parantsolattyához alkalmaztatni magát. Einem Befehl zu gehorchen. Imperio alicujus obtemperare. Cas. A' szükséghez magára alkalmaztatni. Das Kleid nach sich richten.

Alkalom, ~~-lmat~~, -lomnak, -lmat, -lom. Akkor, egyegyezés, Zövet kötés, Szegödés, tukma. Ein Vertrag, Vergleich. Contractus, -ūs. m. Conventio, onis. f. Pactum, i. n. Jó, helyes alkalom. Ein bequemer Vortheil. Commoditas. Conditio. Cic. Ott leszen az alkalom. Da wird der Vergleich getroffen. Intus transigetur. Valakivel alkalomba ereszkedni, alkudni, lépni, valami iránt: Cum aliquo pacisci, de re aliqua. Egyenlő voltan mit einem Vergleich treffen. In pactionem se cum aliquo immittere; facere pactionem cum aliquo de re aliqua. Cic. Fel-bontani az alkalmat. Den Vertrag einstossen. Pactionem infringere.

Alkat, -katnak, -katot. Természeti hajlandóság. Ein Anlage; ein natürliche Neigung. Naturalis propensio, proclivitas, aptitudo. -t.

Alkátlan, lárd. Alkotlan.
Alkatni, lájd. Alkotni.
Alkató, lájd, Alkotó.
Alkatotlanság. -ságnak, -ságot. Complexion. Corporis constitutio, inis. f. Complexio. Corporis habitudo.

26. A)

Corporis Constitutio, Corporis habitudo. Temperatura Corporis. sen. Complexio, Temperamentum.

Alkat-szer. – szernek, -szert. die Organisation. Organisatio, onis. f.

Alkermes. -mesnek, -mest. festő szőllő: die Kermus Beere. Phy. tolacea decandra. Linn.

Alkonyodás. -dásnak, -dást. napkanyatlás. die Abend Dämmerung, -Dämmerung. Crepusculum. vespertinum. Adolf. Crepuscen. lum. i. n.

Alkonyodni. -dom, -dik. Dämmerig werden, Dämmern. Advesperascere. Már el-alkonyodott a' nap. – le-áldozott – die Sonne ist schon untergegangen. Jam Sol occidit. Cic. Alkonyodik életem. Finis Imbra gyászt ad Lucy. Es geht mit mir zu Neige. Actas mea vergit. Zeit

Alkonyodó. Dämmerig, Dämmernd. Subluceanus, a, um. Plin.

Alkhatatlan, -nabb. 1.) békétlen. p.o. Ember, kivel nem leket meg-egyezni. Ein Mensch, mit dem man nicht wird werden können. Unverträglich. Inconciliabilis, e. c. Barth. Conveniee negatiens. 2) Egyezés nélkül-való. Alkhatatlan birjáka a' jószágot. Man besitzt die Güter ihrer Unenigkeit. Pactione non facta bona possident.

Alkhatni. -hatok, -hat. Jez Dauer handeln, einen Vertrag mach. schen.

Alkhatni, -hatok, -hat. ettől, alkszom. Sich Uneinig können, übereinkommen können. Posse convenire, -pacisci in eundo. Akkor meg nem alkhatnak, hát kellessék – sie können sich eher nicht vereinigen, wenn sich nicht unter ihnen, wenn soll man – Est Controversia inter eos; – quis eos dirimat –

könnyen alkhatni azzal a' Nemzettel. Zuerst ist mit der Nation zu handeln. Res commercio facilis.

Al-kő, -kőnek, -követ, az oszlopszék' talpán. die Zehlinsen. Plinthus, i. m. Viele.

Alkodás, -dásnak, -dást. lásd, Alkudni.

Al-költs, -tsnak, -tsot. hamis-, tolvaj költs. die Nachgeschlagene. Clavis adulterina. Sall.

Alkony, -nynak, -nyt, nap-nyugvás. der Sonnen-Untergang. Occasus Solis Solis occasus, us. m. Flexio in vesperam diei.

Alkonyodás, -dásnak, -dást. Napkanyatlás. die Abend Dämmerung. Crepusculum, i. n. Crepera lux. A' hap' alkonyodásával. Sole occidente.

Alkonyodáskor. Bey anbrechender Abend. Primo Crepusculo. Plaut. jam obscura luce. Lis Crepusculo. Vesperae.

Alkonyodat. -datnak, -datot. l. Alkonyodás.

Alkonyodatkor. l. Alkonyodáskor.

~~Alkonyodó. Dämmernd. Subluceanus, a um. Az alkonyodó Nap. die untergehende Sonne. Occidens Sol. Occidens in occasum labi. Lis~~

Alkonyodni, -dom, -dik. Dämmerig werden, Dämmern. Advesperascere. Alkonyodik az életem. es geht mit mir zu Neige. Ad occasum vergit aetas mea; definit vita mihi. Alkonyodik a' nap. die Sonne geht unter. ~~Már el-alkonyodott a' nap~~ Inclinat dies. Liv. Már el-alkonyodott a' nap, midőn die Sonne ist schon untergegangen. Jam Sol occidit. Cic. dum —. A' halat árnyéban alkonyodott. Der Tod überraschte ihn. ~~alkonyodott~~. Mors eum occupavit. Tac.

Alkonyodó. Dämmernd. Subluceanus, a, um. Plin. Alkonyodó nap. die untergehende Sonne. Occiens Sol. Cic.

Alkorán, -ránnak, -ránt. Vallást illető törvény-könyv a Törökök' nél. Der Alkoran. Coranus, i. m. Alcoranum, i. n.

Alkotó, -tónak, -tót. Der Schöpfer, Urheber. Auctor, oris. m. Conditor —. Creator —, Effector —, fabricator, Factor, oris. m. Cic. Minden-nek alkotója. Der Schöpfer aller Dinge. Rerum omnium factor. Lactant. Világ' alkotója, az Isten. Gott, Schöpfer der Welt. Procreator Mundi Deus. Cic. Mundi Molitor Deus. Cic. Hatalmság' alkotója: rovásra hazudó. Der Erzlügner. Mendacium architectus, i. m.

Alkotvány, -nynak, -nyt. Szerzemény, szinálmány: Das Gebäude. Lás Alkotmány.

Alkszani. -szom, -szik. läse, Alten „ni.“

Alktatni, -tatom, tattya. Numerum gen. Adunare, Unire.

Alku, -kunak, -kut. Kötés, szerzés, Zödés, totema. Der Vertrag. Contractus, us. m. Conventio, onis. f. Fadus, pactio exis. n. Pactio, onis. f. Pactum. i. n. Kaszszas alku. Der kurzweilige Handel. Cicionatura, a. f. Gloss. Szárral kötött alku. Ein rückgedrücktes Unglück mit Schriften. Pactum expressum. Oberland. Morskos alku. Eine gerichtige Verbindung. Turpis conditio. Digest. Szekelnes alku. Ein vortheilhafter Unglück. Pactum praejudiciale. Az alku szerént végzés szerént. Nach der Uebereinkunft. Compacto Cic. ex compacto. Suet.

Alkuba, gleichsam in den Kauf, Beding, Bedingung. Conditionis

Alkudni, -kodok, -kot, -kodtam, kottya. 1.) Cziteni: Zaun, Zimmern. Conmunire, fabricare, formare, Struere. 2.) Meszterséggel vatamit hinálni. Zimmermannsarbeit. Compagen. Artificiosa Compagere. 3.) Szerzeni: Verfertigen. Excudere Lucret.

Istent alkotta a' világot. Gott hat die Welt verfertiget. Deus mundum hunc constituit. — Condidit. Cic. A' világ kerekeden alkotatott. Die Welt ist Zugelrund gemacht. Mundus globosus est fabricatus. Cic. Alkotlat az Isten más világot is. Gott kann auch noch eine andere Welt machen. Pater Deus et alium Mundum procreare. Ujra alkotni. Wieder machen. Replasmare.

Alkuszi. -szom, -szik. Kaufen, Alkuszi, -szom, -szik. Kaufen, Alkuszi, -szom, -szik. Kaufen,

Alkuba állani. ẓu einem Ver-
glichen kommen. Ad pactionem
venire. Cic. Alkura exes-
kedni. Viel in einem Ver-
glich einlaſſen. In pactum
descendere. Alkura jött à do-
log. Ein Pacht iſt ẓu einem
Verglichen gekommen. Res
ad pactionem venit. Cic. Nem
lehet ẓö alku az alnokok-
kal. Man kann mit Betrü-
gern keinen gütlichen
Verglich treffen. Cum im-
probis et fraudulentis non po-
test fides et pactionis forma
constare. Cic. Ad condi-
tionem descendere. Cic. Zeit-
lich. Fremunden nicht ge-
trauen einen Verglich aus-
ẓulaſſen. † Aliquem secundam
pactum iniquum exolvere.

Alkura léjni valakivel. Mit
jemanden ẓu einem Ver-
glichen kommen. Sich Ver-
gütung annehmen. Ad condi-
tionem accedere; Cic. Ad pactio-
nem venire. Cic. Barátságos
alkura léjni valakivel. Mit
jemanden ẓu einem güt-
lichen Verglich kommen. Ad
amicabilem transactionem con-
descendere cum aliquo. Cod.

Alkura tesz, -ment à dolog.
Ein Pacht iſt ẓu einem
Verglichen gekommen.
Res ad pactionem redit, -
venit. Cic. Az alkun meg-
állapodni, -meg-maradni:
Ẓwey dem Vertrag bleiben.
In pactione manere. Mane-
re pacto. Cic. † Stare pacto.
Ovid. Meg-Másolni, el-for-
gatni; meg nem tartani, meg-
szegni az alkut. Den Ver-
glich umſtoßen. Pactionem
pertubare. Cic. Valami
ixánt nem mehetni alkura.
Worin kann Wegen nicht ẓu keinem
Verglich kommen. Propter
aliqua res ad pactionem
venire non potest.

kör alkuval (kök akarattal)
tselekedni valamit. Mit allem
fleiß willigung etwas thun. Com-
muni consensu agere aliquid.

Alkuban vagyon. Ẓwey — . Man
hat sich mit einander Vertragen,
daß — ; in dem Vertrag iſt ge-
ſchloſſen worden, daß — Pacto
convenit, ut —

Alkudás, -dásnak, -dási. Der
Verglich ẓwey Partheyen. Contra-
ctus, us. m. Pactatio, onis. f. Pa-
ctum. i. n.

Alkudhatni, -hatok, -hat. Mit
einem Vertrag einkommen-
können. Sich handeln
können. Pactare posse.

Alkudni, -kuszom, -kuszik. -kudgy
Vertrag machen. Convenire,
paciſci, pactare. Contra ah-
kudni. Auf Gewicht Vertrag
machen. Exigo convenio.
Egy könyvre alkuszom. Ich
handle auf ein Buch. Libator
libellum. Nem alkuszik à Na-
pa à Menyével: Eller Schwie-
gers Mutter ſtreiten ihre Schwie-
gers Töchter. Omnes socrus oderunt nurus.
Tex. ~~Vatemine alkudni~~.
Solang alkuszik, mig valamit
megkud venni. Ehe handelt
lang, bis er etwas kauft.
Dum paciscitur, donec ali-
quid emat. Alkudni valami-
re. Auf etwas handeln.
Pactare de re aliqua. Voss.

Alkudni valakivel. Mit ei-
nem einen Verglich ma-
chen. Pacisci. Pactare cum aliquo.
Voss

Alkudó. -dónak. -dót: Der Han-
delsmann. Licitator, ex. m. Cic.

Alkudozás, -zásnak, -zási. Die
Unterhandlung. Der Tractat.
Pactio, onis. f. Alkudozást za
tsinálni: Die Sache in Unter-
handlung entreiten. Pactionem
tractare. Félbe szakasztani

ar alkudozáft. Ein Unter-
fündlung. abhandlung. Pactio
nem Cabcumpere.

Alkudozni, -zom, -zik. Unter-
fündeln. Pactionem tractare.
Egy gütt alkudoznak. Sie
fündeln mit einander. Inter se
Tractant de conditionibus
ter fe.

Alkudozó: -zónak, -zót. Ein
Unterfündler. Conciliator,
oris, m. Cuet. Proxeneta, æ,
m. Maxtiat. Bekeffeg exánt
alkudozó: ein Fründtmeiff-
fer. Interpres pacis. Cic.
Conciliator pacis. Cic.

Alkudt. p. o. bér. ein bétün-
gnuser Lohn. Pacta merces.
Cic.

Alkudtató, -tónak, -tót. Fregód-
tető. ein einer Unterfrag
ftiftet. Pactor, oris. Cic.

Alku-levél. -vélnek, -velet.
ein Kauffbrief. Literæ em-
tionem teftantes.

Alku-szerént-való. Tractat mit.
Sig. Ex fœdere, ex pacto.
Alku-szerént-való szönete
a thatázásnak. ein abgn-
redtes Gemeffelten Ver-
gleichen. Ceffatio pugnæ
pactitia. Gell.

Alkuvás, -vásnak, -vást. Ein
Fründeln ünd ntward. Con-
tractus, us. m. Conventio, onis.
f. Depactio, onis. f. Pragma,
atis. n. Plant, Pactum. i. n.
Tirkon-való alkuvás. ein
Unntrag. Ac,
cana Pactio. Valain alku-
vásra lépni valakivel. Mit
jemandem zu einem Ver-
gleichen kommen. Ad ali-
quam pactionem venire cum
aliquo. Cic. Alkuvás szerént.
nach dem Vertrag. Ex com-
promisso. Alkuvásból való
het mentt. Abgerundet, Ver-
gliechen. Pactitius, a, um. Gell.

Áll, -lnak, -lat, -lak. Ein Kinn
maxilla, æ. f. Cic. Mentum, i. n. Cic.

Kitsiny áll. Zugespitzt Kinn. Sup-
pressum mentum. Varr. Állág
ér á víz. Das Wasser reicht
ihm bis an das Kinn. Mento
summam aquam attingit. Cic.
~~Kedveg az álla karagjában~~

Dedveg-, kedveg, ked trog, vad trog
az álla karagjá ban. das Kinn
ben bent, Zittert ihm. Mentum ei
tremit, trepidat mento. Cic.
Állnak kövére, -kövérfége: Fett-
ein Kinn. Mentum duplicatum.
Bal könyökre támasztani az állát,
ein linken Arm auf das Kinn
ftemmen. Sinistra mentum
sublevare. Cic.

Áll: Álnok, hamis. Tralárd: Ehe-
bruchsgrübig. Adulterinus, dolo-
sus, suppositicius, a, um, Vafer,
ra, rum. Áll-kolts. ein Kinn-
buch, nin. Maulfaltz. nl. Adul-
terina clavis. Sak.

Álladzó: -zónak, -zót. Kármány
kantár. ~~Le ereszteni függesztő~~
~~szerszám. ein Zaum. Bestand~~
~~idig. f. Lunæ Lupatum, tin.~~
ein Zaumzeug. Lupatum, i. n.
Vieg. l. Ajázó.

Államány, -nynak, -nyt. ein Satz,
den man in einer Sache zum
Grunde ſetzet. Hypothesis,
is, ios, eos. f. Cic.

Állandó, -dóbb. -dóabb. l., Stand-
haft, & beſtändig. Constans.
tis. o. jugis, e. c. perpetuus, a,
Solidus, a, um. Stabilis. e. JC
Állhatatlan, ingadozó. nem
állandó. Igen állandó: Be-
ſtändig. Perstabilis, e. Beſtand.
Állandó barátság. ein beſtän-
dige Freundſchafft. Stabilis
amicitia. Cic. Állandó bor.
ein lang dauernder Wein.
Vinum, quod vetustatem fert.
Cic. Állandó jó hír, ó név. ein
beſtändiger Ruhm. Fama su-
perstes. Ovid. Állandó lakás.
ein beſtändige Wohnung.

27. A.) fixum Domicilium. Cic. fixus locus, fixa sedes. Cic. Állandó szerentse. Ein beständiges Glück. Stabilis fortuna. Cic. Állandó állapotú: Unveränderlich. Immutatus, a. um. Tex. Állandó hitü, -hüségü. Ki megtarthya hitét. Der Glaubbrüchigkeit. Constans fidei. Tacit. Állandó az ö fogadása. Er beharret auf seinem Vorgaben. Tenax propositi est. Nem állandó Testámentomtétel. Wenn äestimirt so werden. Legatum Cadneum. Ha ezen adományok állandók lettek volna. Wenn diese Gaben beständig gewesen wären. Prospera haec fidona fuissent Virg. A' birodalomnak semmi állandó helye nintsen mi benniünk. Es ist keiner Herrschaft Treüstigkeit. Nusquam stabulum est Confidentiae. Plaut. A' polgárokrnak szabadságokat állandóvá tenni. Ein Gesetz stiften. Eine feste setzen. Libertatem civibus stabilire. Cic. Azt mondgya, hogy a közönséges tárgyaság állandó nem lehet. Er sagt, dass gemeine Wesen können nicht bestehen. Sistere Resp. nequit. Cic. Hát senkinek sincs állandó Valamie? Also gar niemand wes beständiges? Nihil ne est. proprium cuiquam? Tex. 2.) Tartós. dauernd, fest. Conservabilis, e. Textul. perdurabilis. e.c. Állandó alma. Apfel der da dauert. Malum conditivum i.n. Varr. Malum stabile. Cato. Ez a bor nem állandó: dieser Wein ist nicht dauerhaft. Vinum hoc vetustatem non fert. Cic. Vaneság. Nem állandó ész. Ein unbeständiges Ding. Ingenium temporale. Curt.

Állandóan. Beständig, beständig. constanter. Adv. Itt állandóan nem leher maradni. Man kann hier nicht länger bleiben. Hic manere non patest. Tex.

Állandó képpen: fest. Stabiliter. Adv. Victr.

Állandólag. Beständiglich. Constanter Adv. Cic. — Lived leichtsinnig. Sein sonnder beständig, anhaltend. ~~Sein gutes Betragen soll~~ ~~bleiben.~~ Ez után gutherzig bleiben. Constanter fidelis tibi ero.

Állandóság, -gnak, -got. Ein Beständigkeit, Beständigkeit. Assiduitas, atis. f. Constantia, a. f. Stabilitas, atis. f. DC Állhatatlanság. Kemény állandóság, ein strenge Beständigkeit, Magna, summa, severa Constantia. Állandósága a' bornak. Ein dauerhaftigkeit eines Weines. Firmitas Vini. Plin. A' hazugságnak nints állandósága. Die Lügen hat Beständigkeit. Mendacium non habet stabilitatem.

Állandóúl. Beständiglich. Constanter. Adv.

Állani, állok, áll. ~~Stehen~~ l. álni: Stehen. Egyenesen állok: Ich stehe gerade. Erecto sto. Erösen állok. Ich stehe fest. ~~Infirm~~. Firmiter sto. Függöleg áll: es steht senkrecht. Ad perpendiculum re. spondet. Plin. Hadd, állyanak, Lass sie stehen. Sine, adsint. Plaut. Állnom hagyott. Ein fortwährend stehen lassen. Religiose —, sivit me stantem. Mit állasz, meinst a' bátyám? Was stehst du, wie meinst du lieber? Quid stas stipes? Az ajtó előtt állani. Vor der Thüre stehen. Stare ante Ostium. Tex. Egy fa magánosan áll a' Mezőn: Ein Baum steht einig und allein.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

aúgy dem Zuth. ~~Arbor~~ Una sola ex arbore stat in Campo. Borostyán-fa ált az ajtó előtt. fá stehet nin Lor„ berner bäum vor dem Thüren. Laurus excubat ante limina. Plin. Az ajtónál állott. fa ist bey m Thore gestanden. Aderat ad portam. Cic. Al„ ten-álni. Immer vorwärts stehen. Continuo stare.)(ülni. 6.) Ellenébe állani: entgegen stehen. Obversum stare. Plin. Szemközt állani. Vor die Augen kommen. In Conspectum veni„ re. Cic. c) Már a kötér a fejére feltett állott. Der Verur„ theilte stund schon mit seinem Kopf. Jam Carnifex immi nebat †, impendebat ejus Cervicibus. Ha fejére áll; bár mit tegyen, bár mint törekedjen; még se — Wenn er sich auch den Kopf stellt, so — Quid egerit, tamen „ Cic. Fején állani. Auf dem Kopfe stehen. Capite sistere. Cic. Fékre állani. Auf die Füsse gehen. † Recedere. c) Fékre áll a' szavege. Recedere. Pfennig stekt im dem Hint. Ex obliquo stat ei pilleus. c) Fékre áll a' kontyja. Verlieg. Sie ist besoffen. Ebria est † Sie hält den Mund zu Maul. c) Fékre áll a' szája † Sie maul zu. meckt nin „ Distorquet sibi os. Ter. Fél„ dion állani. Auf dem Kopfe stehen. Stupri nisi. Virg. A' fák a' gyökerein állanak, és tartyák magokat. Cic. Die Bäume „ sind fest in „ ihren Wurzeln. Radi„ cibus suis nituntur Arbores. Cic. Helyben állani. An seinem Ort still bleiben. Stare loco. Egy helyen állani. An einem Ort nimmer stehen. Ad stare in uno loco. Plaut. Jo helyen áll a' Fája. Der Maul stekt ihm auf seinem nächsten Ort „ Promtus ore, — locando. Sermone. Sall.

Ide állj: Tritt hierher. Accede hue. Ter. Jobbjára állni. Rechts stehen. Ad dexteram stare. Itt állj. Hier bleib stehen. Hic consiste. Ter. Mi á patvar, még-is itt állasz? Was zum Geyer stehst du noch hier? Quid malum, etiam nunc adstas? Plaut. Itt áll, mint a' darab fa. Er steht da, wie ein Block. Ad„ stat Stipes. Mit állunk itt? Was stehen wir da? Quid hic stamus? Plaut. Közel az itthoz állani. Nächst an dem Thore stehen. Prope ad Do„ minum stare. Prope ad latus Domini stare. Curt. A' kö„ röb elött állani. Vor dem Thüren stehen. Pro limine ad stare. Bal lábán állani. Auf dem linken Fuss stehen. In sinistrum pedem in sistere. Láb-hegyre állani. Auf den Zehen stehen. — tantum. Exi„ in digitos. Quinct. Lába ujjain áll. Auf den Zehen ist der Fuss nur gestützt worden. Restitutus est in antigenum statum. Cic. Egy'más mellé állani. Neben einander treten. Latus la„ teri conferre. Ovid. Valaki mellett állani. Neben jemand stehen. Penes aliquem stare. b) Valaki mellett állani. javára lenni, hinab bestehen zu behaupten suchen. Niti pro aliquo. Tac. Magában állani. Von sich selbst bestehen. Constare per se ipsum Cic.

A' napon, -vagy -fényen állni. An der Sonne stehen. Sali exposítum esse. Plin. ott állly.

Állandó dolog stehen. Stare adesto. Plaut. Bálly akon áll: es nünft auf einem Wissen Grund. Rationi insistit. Sáh ellopásakon áll a kár. Verb. Haus nünft auf hundert Pfahlen. Incumbit domus centenis columnis. Martial. A' palotának általellenében állani. dem Palaste gegen über stehen. Palatio respondere. Cic. A' parton állani. Am Ufer stehen. Consistere supra ripam. Ovid. Mennyi pénz áll a játékban? Wie viel Geld liegt in dem Spiele? Quantum pecunia in ludo posita est? A kaszállók-re nézve állanak. Die Heuer sehen stehen jetzo gut. Wiesen stehen jetzo gut. Vident. Virg. Jól kaszálni áll a fa. tr. i. à tester. Das Holz spaltet sich gut. Lignum bene findit. Quinct. Fremdtt állani. Von Einem sagen. Esse ante oculos. Cic. ~~Valaki előtt állani, hogy á kard stb. kiről kessen stea~~. Fegyveres kéz" zel állanak a Tanács előtt: Die stehen mit den Augen den Rathsstant cum Gladiis in Conspectu Senatus. Cic. Állly távább, hogy — Recede, recede, Tükör elébe állani. Sich vor dem Spiegel stellen. Ante Speculum se collocare. Valami felett állani. Über etwas stehen. Superstare rei. Valaki után állani. Hinter einem stehen. Stare post aliquem. Cic. A' vége" Paaren stehen lassen. Miolta ges stant latere. á világ áll. Seit als die Welt steht. Post homines natos. Liv. Víz áll azon á

hellyen. Es ist Wasser an dem Orte. Hospitatur aqua in eo loco. Plin. 2) Akadékoskodni. Hindernen. impedire. Valakinek útjában állani. ~~Jemand~~ einem im Wege stehen. Alicui obstare, praepedire cum. D. Alatta lenni. Unter einem stehen. Subjectus sum ei. Sec. Kelem alatt áll: Jemandes alatt vagyon. Er ist unter meinem Aufsicht. Sub cura-, sub manu mea est. Kész. 4) Akadni. Stecken bleiben. Haerere. Akarca állani. Einen Anker fest stehen. Ad anchoram venire. Cic. 5) Áru: nak szárasztani. Madere. A' fejemet könyke állottak. Die Augen sind mir voll Thränen. Lacrimae obortae sunt ei. Az esőn állani. In Regen stehen. In pluvia stare. Egygyütt állani, "Beféjl. ve getni. Zusammen stehen, und mit einander reden. Constare, et Conferre sermones inter se. Plaut. 7) Sokkal bírni. Einen viel vermögend. Ejus plus est. Plaut. 8) El-fogadni. Erre én éppen nem állok. Dazu bin ich ganz und gar nicht zu bringen. Ad hac ego prorsus non accedo. Cic. A' te szavaidra nem állok. Ich will deinen Worten nicht beystimmen. Tibi non assentio. Cic. 9) Ellenkezni. Widersetzen. Valaki ellen állani. Sich wider einen stellen. Stare Contra aliquem. Cic. Velem szemben állott. Er fort sich mir Widergesetzt. Adstitit mihi contra. Ter. 10) El-szökni. Entgehen. Tovább állott. Er fort sich aus dem Staube gemacht. Profugit. Cic. 11) Fellyebbezni. Mig neki állott fellyebb, mig ő fogta fellyebb. Mig neki volt leg nagyobb szája. Er trotzt noch oben drauf. Est animo perfracto. ad hunc is se gerit contumacius. Nep.

12.) Folyni —, jó, vagy roszsz
állapotban lenni. Es tábon áll
~~(Kutyául megy)~~ a dolga. (kutyá
út —, roszszúl megyen a dolga): fe
ltsőt jelentheti ennek szinonim Duche.
Malo loco stant res ejus. Cic.
Jobb tábon áll most. Ez
ltsőt jelzi ezt nincsen bizo
nyos fundamentum. Melioce nunc
est Conditione. Cic. Jobb tábán
állani. Auf dem rechten Fuße
stehen. Dextro pede
stare. Az mester ígéret roszsz tábon
állanak. Ein Künstler ste
het auf keinem gewissen
Fuße. Artes omnes concide
cant. Cic. Jó sarkon áll: jó
állapotban vagyon. Ein steht auf
keinem guten Fuße. Bona
est Conditione. Cic. 13.) Alcon
forogni, fordulni-meg. Ebben
áll az egész dolog. Ein Viehen
Pferd ~~steht~~ die ganze Vor
che. In hoc consistit tota res.
Cic. Négy „ ~~tolegban~~ áll a be
tsülés. Zu „ tso Sache
bestehet die Gewißheit. Qua
tuor virtutibus continetur ho
nestas. 14.) Fordúlni feléje.
A' falnak állott. Er steht sich gegen
die Wand gewendet. Ob
vertisse Parieti. Az egész se
reget az ellenségnek állitotta.
Er stellt die ganze Reihe auf
einmal wieder die Feinde ge
wendet. Totam aciem in ho
stes obvertit. Cic. Tükörnek
állani. Sich gegen den Spie
gel stellen. Speculo se ob
vertere. 15.) Elötte forogni.
A' fajdalmim minden időben, és
minden helyen szemben állanak
velem. Mein Schmerz ist im
mer vor meinen Augen
sicht. Dolor meus in conspectu
meo est semper. Psal. 37. 18.
16.) Jügni tölle. Szabad akara
tomon áll. Es ist mein freyer
Liberum est mihi. Cic. Minden ha
tsülete ebben állana. Egy gon

dos kodal. Gleichsam als ob
deine Ehre an ihr hinge, so
besorgt bist du. Quasi tuus
honos agatur, ita laboras. Cic
Az egész dolog ti rajtatok
áll. Ein ganzer Faden hi
ngt euch dran. Hujus rei
potestas est in vobis sita.
Cic. Az nem emberi erőn
áll. Es steht nicht in einer
menschlichen Gewalt. Non
est in humanis viribus si
tum. Cic. Te rajtad áll a
Város meg maradása. Auf
dir beruhet die Wohlfahrt
der Stadt. In te nititur sa
lus Civitatis. Cic. Te rajtad
áll, hogy ar ne törtennyék.
Es steht bey dir, dirs nd
nicht geschehen. Per te stat,
quominus id fiat. Cic. Az
Az Istenek orán te rajtad
all — Nächst den Göt
tern stehet nd in deinen
Händen. Juxta Deos in
te positum est. Tac. A'
te tetsésedtől áll. Es steht
in deinem Gutbefinden.
~~Ab arbitrio tuo dependet~~ Es
hängt von deinem Gu
tbefinden ab. Ab arbitrio
tuo dependet. Cic 17 Hal
gatni nem tudni, A' szó meg
nem áll nála. Es kann
nicht geschwiegen. Nefas ta
cere, crimen plenum est, hu
et illud perfluit. Ter. 18.
Határozni-meg magát. Nem
tudgya mire állyon, mitévő
legyen. Ihre angstlich, und
zerrüttet, wie wenn sie
faltnen sollen. Incertus sen
tentiæ. Liv. 19.) Határ állat
ni. Ha egy dolog nem ál
tana elöttem. Wenn nun
Sachen nicht wären. Si absque
una re foret. Ter. 20.) Hely
heretove tenni. Az igaz ba
rátság nem áll a sok bo
ltalban. Die wahren Freund

28. A.

pfenyt bestraft nicht im
Viel Trinken. Vera Amicitia
non consistit in multa potione;
non hauritur ex poculo. Gon-
do hd. e' hogy abban áll
á boldog élet? Mennyest dö,
hogy Ked Glückseligen Leben
vermeint beginnen? putas ne
in eo sit ameae beatam Vitam?
Cic. Abban áll az egész Mes-
terségе. Ermeinen bestehet
seinen ganzen Kunstgl. In eo
sita est Omnis ejus ars. A'
vácsok, mellyek a' kátár-
szélen állanak. Cic. Krüdtz
so an den Creützen hingen.
Plebes, quae haec sunt in Ora,
Nep. 21. Hinni inkább. A'
halogság mellé állott. Der Jal-
lust mit den Lügen. A men-
dacio ~~facit ki~~ stat. Cic. 22.
Illeni. Jól hozzád áll ez a
Köntös. Der Kleid hingt dir
wohl an. Haec vestis tibi sedet.
Quint. ~~Stehen áll rajta a~~
~~takare ruha. Der Kleid~~
~~steht ihm wohl an.~~
Stehen áll a' ru-
ha rajta. Der Kleid steht
ihm wohl an. Apte conve-
nit ei vestis. 23. Nem il-
godni. Nicht állani. Auf
seinen Stellen stehen, nicht
wanken. Stare loco. Ter.
24. ~~tokba~~ kerülni sokba.
Ezen. könyvnek el-készítése
reánk sokban állott. Der
Kunstarbeitung dieses Buchs hat
mich viel Geld gekostet. Claborca-
tio hujus libri magno mihi
constitit. Sec.. Többen áll,
mintsem ha Pénzen vettem vol-
na. Es kostet mehr, als wenn
ich es um Geld gekauft
hätte. ~~Curinsse~~ Mihi con-
stat carius, quam si emis-
sem. Cic. 25. Kitsteges va-
gyok. Fenggöben állok. Jes.

bin in der Ungewißheit. Ani-
mi pendeo. animo pendeo, Ani-
mus mihi pendet. Cic. 26. He-
zessiget vállalni. Vulakicet ál-
lani. Gut stehen für jemanden.
Spondere pro aliquo. Cic. Sót
állok ezette. Des stehe gut für
ihm. Sponsionem interpono pro
eo. Liv. 27. Kötelesnek lenni.
Rajtad áll a' proba bironyitás.
Dem Beweis liegt die ob. Tibi
incumbit rem comprobare. Cic.
Tiszteben áll, hogy halga tar-
sam mellett ki állyak. Es liegt
mir ob, meinen Mitbürger zu
vertheidigen. Mihi meum, Par-
tesque subit, ut adhim causa con-
fetor mei. Cic. 28. Következni
Vulakinek helyébe állani. An
wessen Stelle treten. Subire
in locum alicujus. Ovid. Succe-
dere ~~alicui~~ in locum alicujus.
Cic. b. ~~avatkozni~~. se in Offi-
cium alicujus ingerere. 29.
Küszködni. Bajt állani. Mit
mit einem kämpfen, den man
feindlich anfordert hat. Provocatione
certare. Liv. Dávid bajt ál-
lott Góliátnak: meg-vitt, meg-har-
ról vele: David hat mit dem
Goliath einen Kampf gehabt.
David cum Goliatho gigante cer-
tavit. Vulg. Bajt állani a'
szabadság mellett. Zum die Frey-
heit streiten. Pugnare pro
libertate. Cic. 30. Lappangani
Ez alatt valami tsalárdság áll.
Verraten ist ein Betrug Vor-
bergen. Aliquid doli subest. Cic.
31. Latorkodni. Strakat állani.
Vor Wegen besetzen. Obsidere
itinera. Ollyát állani valaki-
nek. seinem den Weg Ver-
sperren. Obsistendo viam occlu-
dere alicui. Viam obstare ali-
cui. Tacit. 32. Lenni. Fegy-
verben állanak. Die sind in
den Waffen. In Armis sunt.
Cic. Miveletlen állanak a'
Földek. Die Felder liegen wüst
gebrünt. Vacant agri. Cal.

H atalmában állok. Ich
stehe in seiner Gewalt. In
potestate ejus sum. Nála ke„
gyelemben állok. Ich stehe
in der Gnade bey ihm. In
gratiâ ejus sum. Killyebb
állani. Höher treten. Pro„
minere. Plin. Könyvben áll.
Es steht im Buch. Libris
continet. Cic. Láb alatt
állok. Ich bin zum Hin„
derungen. Impedimento
sum. Cic. Könnyen áll nála
a' sirás. Es ist bereit zum
weinen. Promptus ad fle„
tum. Cic. Kétfelen áll a' va„
lora nála. Das Abneigen
sein steht bereit bey ihm.
Cenam paratam habet. Ne„
ked mindenkor tsókra áll
a' szád. Du hast immer Lip„
pen auf Lippen. Os usque
labris suavius. Virg. 33.
Lépni, valamire adni magát.
Hadba állani, menni. Sich
Mars zu nähern. Ad ar„
ma ire. Cic. Hozzám állott
t.i. szolgálatba. Er ist zu
mir in Dienst getreten.
Mecum adivit servitii. Mes„
tersége állott. Er hat sich
auf Handwerk begeben.
Officio se addixit. Szerze„
be állani. Unter die Clostre
geistlichen gehen. Religio„
sum Ordinem ingredi. Vala„
kinek szolgálatjába állani.
Zu jemand in Dienst treten
servitii alicujus ire. Tiszt„
be állani. Ein obrigkeitliches
Amt antreten. Magistratum
inire. Cic. Ellene állani.
Mit Jemand verfeinden, bey Hand„
werken. In Collegium Ma„
gistrorum artis manuariae ad„
scisci. 34.) Lefelkedni. Lie„
ben állani. Hinterlistig nach„
stellen. Insidiari. „ Valaki
„ Cic.

ellen lesbe állani: hinter„
listig nachstellen. Ali„
cui insidiari. Cic 35.) Meg„
beszélni. Valakin beszélt
állani. Sich an jemem rächen.
Vindicare se de aliquo. Cic
~~Effundere virus acerbitatis~~
~~in aliquem~~. 36.) Meg„gyó„
gyúlni. Az egészsége helyre
állott. Er ist gesund worden.
Convaluit. Cic. 37.) Meg„sza„
badúlni. Szabad tábra állott:
Er ist auf freyen Fuß ge„
stellt. Liberatus est. Cic. 6.
tábra állott. Er ist gesund
worden. Convaluit. Cic. C.
Ha tálsó lábaira állott. pro„
á' tó. Der Gestrund ist auch
die sinken Füsse getreten.
Egnus pestis pedibus instrit„
solis. 38.) Meg-taxtami.
Tsak akkra állok, (tsak akkor
tartom meg fogadásomat) ha„
Nincs auf das Bestehen ich. Jus„
sohum insistam rei, - perseverabo
in proposito, - accedam ad hoc,
si —. Ha szavamnak nem
állok, fosszatok meg életemtől.
Tamen bene ich mich der Lebens
wenn ich mein Wort nicht
halten. Private me vita, si
verbis meis non stetero. Cic

39.) Meg- üt közni, szembe
szállani. Szembe állani
valakivel. az ellenséggel.
sich dem Feind entge„
gen setzen. Objicere se te„
lis hostib. Cic. Mindenkor
á' szembe merek állani, -
nérni, vele szembe szálni. Ich
verkühne mich immer ihm
von die Augen zu treten.
Nunquam dubitavi cum eo con„
gredi. Cic. Nem mert viada„
lomnak állani. Er hat sich nicht
getraut, mit Jemanden zu strei„
ten. Non ausus conflig ere.
Cic. 40.) Menni, Katoná„
nak állani (katonáskodni) dienen.

Untam Ki Poldirtan gnehnn.
Militem facere. Cic. Nomen Mili-
tia dare. Liv. Exercit-atyá-
nak áltani. Ki Cserben minds-
zegn. Esse sponsorem alicui ad
sacrum fontem. schm. vulg. Pa-
trinum agere. Romának ál-
lani. Ignotum szenvedni. Esse
sponsorem baptismi. Szolgá-
nak áltani. Ki Amt minds-
zinnel antretten. Servi-
um assumere, Sextum 41.
Mintatni. Esöre áll az idö.
Es tiszta szin zum Regnen an.
Coelum est pluvium. imminet
pluvia. videtur pluvia immi-
nere. A' szája-is kegyetlen-
sségre áll. Ki Grausamkeit
trüchtet ihm aus dem Au-
gen hervor. Eminet in
ore ejus Crudelitas. Cic. A'
szeme sem áll jól. Aus
dem Augen geheüt ihm viell grund-
niehts Gutes hervor. Co-
sceleratum vultum habet.
Törekedni áll a szája.
Ins Maul
vorinnen, Os in Maestitiam
flexum habet. Tacit. 42.
Strázsálni. Az ajtón állani.
Vor Thüren sitzen. Januam
observare. plaut. Ört állani.
Wachen stehen. Excubare.
Esse in statione, in vigiliis
stare. 43. Öszve alkotva
lenni. Ez a fal kövek áll.
Virgis Murus ist aus Stei-
nen zusammen gesetzt.
stic Murus e lapidibus con-
stat. Cho A' mivelö földek
vagy Mezök ból, vagy Szölö-
hegyekből állanak. Ein
Leichnam besteht aus Fül-
lern, und Wunden.
Agri constant Campis, et Vi-
neis. Plin. Sok-félébül
áll a hajo. Ein Schiff be-
steht aus vielen Theilen.
Navis ex multis aedibus con-
stat. Mezö haromságból
áll. Es besteht aus dreyen
Lügnereyen. Totus ex men-
dacio constat. Cic. Kato-
nákból áll a Kadi-Jereg.
Eine Armee besteht aus
Soldaten. Ex Militibus
conflatur exercitus. Cic.
Szép rendben áll a Világ.
Die Welt fängt geschickt
zusammen. Apte cohaeret
Mundus. Cic. Het széhből
áll az á tönyo. Der Leib
besteht aus sieben Glie-
dern. Liber ille septem con-
stat Partibus. Testből, és
lélekből állani. Aus Leib,
und Seele bestehen. Con-
stare ex animo et corpore.
Cic. 44. Perlekedni. Pör-
be állani valakivel. Sich mit
in einem Streit mit je-
mand einlassen. In litem
in causam descendere cum ali-
quo. 45. Szájat tátani.
Tátott szájjal állani, bámasz-
kodni. Mund offen und
Augen. stictare. plaut. 46
Szegödni. Szolgálatomba ál-
lott, hogy nálam in Di-
enst genommen. Mihi servi-
tium suum addixit. 47.
Szóba eredni. Valakivel szóba ál-
lani. Mit jemanden eine
Gespräche fallen. Disserere
cum aliquo. Cic 48.
Szolgálni. Szemesnek áll a
játek. Im Spielen muss man
die Augen aufthun: Vigilantibus subveni-
unt jura. 49. Talpallani.
vigyázni. Talpon állani. Wa-
chen. Vigilare. 50. Jartani.
A' meddig a törvény, és igaz-
ság állani fog. Bis die Ge-
richten, und Gerechtigkeit Stand
wacht stehen wird. Donec ju-
ra, et justitia stetexint.

aequitas

51.) valaki ker tsapni, admi magát. részletkedni. Az ellenség ellen állani. Fel ellen fegyverre kelni. Ad hostem descisere. Liv. A' stoicusoknak értelmekre állott. Ad Stoicos se inclinavit. Cic. Valakinek értelmére állani. Alicujus sententiam sequi. Cic. Egyiket, vagy a' másik felekezethez állani. Fel egyik, vagy a' másik felekezethez állani. Fel egyik, vagy a' másik felekezethez állani. Fel egyik

stet aliquid.

Állapodni, -dom, -dik. Innen
saltum, stehen bleiben,
still saltum. Consistere, sub-
sistere. Eren állapodik az
egész dolog: erà veleje, 's
állapotja —. Auf der Gränz
der Sache bis ganze Sache.
In hoc consistit (fundatur)
res tota. Cic. Valakinek
nagy bátran elébe állapodni.
einem Frenzhaft nimmt in
den Weg trantun. Nimis
audacter alicui obsistere.
Plant. A' tenger lassan
lassan állapodik. Das Meer
wird nach und nach still.
Mare lensim subsidit. Ovid.
A' zavaros viz állapodni (meg-
szállani) kezd. Das trübe
Wasser fangt an sich zu
setzen. Turbida aqua desi-
dere coeptat.

Állapodott. Innen saltend. Con-
sistens, tis. c. Az eledel tesz-
ket vastagittya, és állapo-
dott Nagyságra neveli. Die
Speise verdickt unseren Kör-
per, und setzt ihn in Stand
zu einer gnössigen Gröse
gnössr. Esca solidum reddit
et ad debitam Magnitudinem
enutrit Corpus nostrum.

Állapodottság, -ságnak, -ságot.
ein Stand, der nicht mehr zu nimmt. Con-
sistentia, a. f.

~~Állapot, -patnak, -patot. Da-~~
~~stand. Környül-állás Circumstan-~~
~~tia. f.~~

Állapot, -patnak, -potot. Umstand.
Verfassung, Bedingung, der Zustand, Be-
stand. - Zustand. Conditio, onis. f. Fa-
bitus, tus. us. m. Res, ei. f. Da-
ins állapot. Eine beschwerliche
und schwierige Sache. Res mole-
sta et implicata. Beteges álla-
pot. ein kränkelicher Umstand.
Infensa Valetudo, Status Morbi.
dus. Boldog állapot. ein gutes

Zustand. Incolumis Status. Cic.
Egész séges állapot. sein gutes
"wohl befinden" Gesundheit. Integra Valetudo.
seine Cic. Esztelen, és gyermekes ál-
lapot: sinn albern, und kind-
liche Sache. Ineptum et puer-
ile negotium. Cic. Házas-
sági állapot. der Ehestand.
Res uxoria. plaut. Házi ál-
lapat. Res domestica. Cic.
Jó állapat. ein guter Zustand.
Conditio laudabilis; prospera-,
secunda res. Cic. b. Jó szeren-
csés állapat. ein sehr glück-
licher Stand. Res integra, ba-
ne. 6 der Wohl befinden.
Incolumitas, atis. f. Salus, utis. f.
Épis állapat. die Unversehrtheit,
entweder Gesundheit. Parva res.
Statimenta, a. f. Le-allyasz-
dott állapot (alább szállott) ál-
lapat. Herabgesunkener Zustand.
Depravatus Status Cic. Meg-veszett
állapat. eine Sache, von der man
sich keine Vorstellung machen
kann &c. Desperata res. Cic.
Nagy állapot. ein freundlicher
Stand. Amplus Status.
Plaut. Paraszt állapat. ein
grobes, wildes Leben. Agre-
stis vita. Cic. Rossz állapat.
Dinge in schlechtem Zustan-
de. Res retusa. Sil. Res ad-
verse. Cic. Rossz, bizonyta-
talan, veszedelmes állapat. Dun-
kele, zweifel-
hafter verdächtiger Zustand. Res dextre-
bata. Cic. Res dubia. Plaut.
Rút állapot. ein abscheuli-
ches Ding. Turpis, abomina-
bilis res. Rút, zavaros ál-
lapat. Verwirrung der
Dinge. Collusio, onis. f. re-
rum. Cic. Tegény állapot.
ein Armuth. Angustae res. Hor.
Acta res. Val. Flac. Male res.
plaut. Igen szerencsés állapot.
ein sehr glückseliger Zustand.
Florentissima fortuna. Cic.
Tsekély állapot. ein geringes
Vermögen. Res exigua res. Curae mino-
ris est — Quint.

Ebben áll az Ország állapot„
tya. Ein Zustand Sach eines Ge„
doc Zu„ meinen Wesens by sich in Ver„
stand Ein Person. In hoc verfa Reip.„
publica
getind. Ez az állapottya„ a
dolognak, vagy is „veleje, alapja
ein Sache. Grundfeste rei fun„
mentum. Elöbbeni (régi) álla„
pottyá ba helyheztetni a Tar„
mányt. Ein Gemeine in
sein alten Zustand setzen. Re„
stituere Provinciam in antiquum
Statum. Cic. b) Valaki régi
állapotba helyheztetni. Jemen„
den in seinen vorigen Zu„
stand setzen. Collocare aliquem
in Statu Amplissimo. Suet. c) Ter
Az. Ész helyheztetett engem' elen
állapotba: Ich gebe mich mit
Vernunft in diesen Zustand ge„
setzt: Ratio dedit mihi hanc
sortem. Horat. Elébbi állapot„
ra jutott a' Város. Ein Stadt
ist wieder in den alten Zu„
stand gekommen. Civitas re„
dit in antiquum Statum. Cic.
nagy állapottyából le-esni.
Aus seinem Glücke gerissen
werden. Concidere ex
amplo Statu. Cic. Bátorsá„
gos állapotban lenni. Im Ge„
schäfte seyn. Navigare in
portu. Ter. Valamelly ál„
lapotban lenni. Einen Stand
und Stand haben. Locum
aliquem tenere. Cic. Elégedet„
gyél-meg állapotoddal (sor„
soddal). Einen Zufrieden
mit seinem Zustande. Sor„
te tua Contentus abi. Horat
Maga állapottyában meg-marad„
ni. In seinem Amte blei„
ben: In statione sua manere.
Lucret. Maga állapottyát meg-
tartani. Sich in seinem Stande
erhalten. Manere in suo Statu.
Cic. Retinere suum Statum. Cic
Az ein dolgainak állapottya
nem közönséges. Sein Zustand

Ükri állapot. Ein Innerlicher
Zustand. Basilicus Status.
Plaut. Veszett állapot. ein
gefährlicher Zustand. Deterior
conditio. Liv. Vigasztalhatatlan,
kétségbeesett állapot: ein untröstli„
cher, und verzweifelter Zustand.
Inconsolabilis, et amarulenta Con„
ditio. Világi állapot. Der
menschliche Wesen. Humana
Conditio. Cic. Világzó állapot.
ein gutan, und glückenden Zu„
stand. Florentissima res. Cas.
Az ártatlanságnak állapottya.
Stand der Unschuld. Status
innocentiae. A' dolog' állapot„
tya. Beschaffenheit einer Sache.
Species facti. Peter. A' dolog„
nak egész állapottya. Ein
ganzer Sache. Tota rei facies.
Az emberek' állapottya. Der
menschlichen Wesen. Res hu„
manae. Az alávaló embereknek
állapottyok. Der gemeinen
Stand der gemeinen Men„
schen. Conditio hominum infe„
rior. Az idö' állapottya.
Ein Beschaffenheit der Zeit.
Temporis habitus. Az állapot„
hoz képest. Nach Gelegen„
heit der Sache. Pro re na„
ta. Cic. Jó állapotban kely„
heztetett kör-társaság: ein
gutem Wohlstande ge„
setztes gemeines Wesen.
Sana respublica. Cic. Jó' álla„
potban lévö telek. ein gutem
Wohlstande stehendes
Landgut. Ornatissimus fundus.
Cic. A' testnek állapottya.
Ein Beschaffenheit des Leibes.
Constitutio Corporis. Jure letö ál„
lapottya a testnek. Ein leid„
lichen Zustand des Leibes.
Euphoria, de f- Blanchard.

Pállapot„
tyához
képest
nach Stan„
des gu„
ten
Rebus
conve„
nientia

nen rerum. Cic. Rossz állapotban vagyon. Fe labt in rinnen jestrichten Zůstande. Terrea bors vita cum pecunit. Ovid. Ilyi állapotban lenni. Im Kontrary Gliesse Stande syn. Excelsissime florere. Vellej. A' házat jó állapotban által-adni. Das Haůs in gůtem Wohlstande übergeben. Aedem sartam tectam tradere. Cic. Jó állapotban taxtani a házat. Das Haůs in gůtem Stande erhalten. Sartas tectas conservare aedes. Cic.

Áll-aztra, áll-ozsa, szának, szát. Ein Zauber. Larva, a. f. Horat. Az áll-azsrájját (bak-képét) le-kapni valakinek. Einen ein Larven abziehen. Demere alicui Personam. Ter. Le-tenni az áll-azsrát. Einen Larven abnehmen. Simulatio nem omittere. Curt. Lárd, Áll-oczra.

Állás, -sznak, -st. 1. Alkotmány. Nagy test-állás. Eine Riesen-Statůr. Colossus, i. m. Plin. b) Fa-alkotmány, das Gerüst. Contabulatio, onis f. Pegma, atis n. Suet. mellyre valamit állitanak: das Gerüst. Pegma, atis. n. Suet. 2.) Állongás. Das Strecken. Stasis, is, ios, eos. f. Grec. 3.) Fekvés. Az ég' állása. Das Himmels. Positio Coli. Coelum. A' helynek állása. Ein Lage des Ortes. Positus loci. A' csillagoknak állások. Das Stand der Sterne. Positus siderum Stellarum. Gell. Positus Siderum. Tacit. A' városnak állása. Ein Lage einer Stadt. Positus Urbis. Ovid. 4.) Heverés. A' sok állásban megromlott. Das Liegen ist in Krankheiten. Situ corrumpetus, a, um est. 5.) Illés. Egyben

illö tagok' állások: Die Symmetrie. Symmetria, a. f. Viele. Rosenrot állása vala minek. ~~Indecentia, a. f.~~ Die Ungezimmtheit. Indecentia, a. f. Viele. 6.) Oltáz az ide-nagi processión. Sie Altar bey dem in Frosntrich newes sind die Ephoceßion stehen blieb. Statio, onis. f. 7.) Sökés. Az ellens ég her állás. Die Ubermächtigkeit. Exercitus, ü. m. Plin. 8.) Termet. A' fának alláza. Die Gestalt eines Baumes. Facies arboris. Plin. A' testnek állása. Die Gestalt des Leibes. Forma Corporis. Cic. Habitus Corporis. Celf. Status Corporis. Cic. A' testnek erös állása. Die starke Zusammenfügung des Leibes. Firma Corporis Constitutio. Cic. Jó állása a' testnek. Gute Zusammenfügung des Leibes. Habitudo bona Corporis. Auct. ad Heren. Rosz, vagy hibás állása a' testnek. Die übele Zusammenfügung des Leibes. Pravitas, v. defectus Status Corporis. Cic. A' testnek szép állása. Eine schöne Gestalt des Leibes. Pestus Corporis venustus. A' test' tagjainak állása. Die Glieder des Leibes. Situs membrorum Corporis. Cic. 9.) Ö' értegyedül sivemnek állása. Sie ist allein bekannt als Zusammenfügung meines Leibes. Illi unice est nota Constitutio Corporis mei. 10.) Állás. Stellung. Stellung gegen. "a vendég fogadókban. Nubilarium. ü. n. Coelum. "Mina-állás. All-állás. -lásnak, -lást. Des Minierens. Die Untersminierung. Substructio, onis. f. Sen. 2.) Cuniculus, ú. m. Mina, a. f.

All-álló. -lónak, -lót. Mina-álló. Des Mineurs, -Mineurs. Cuni-

,cularius sossor. oris. m.

~~Állás tartó fa. -fának, fát. Des Rüst-baum. Pegmatum scapus.~~

Állásos: Minás. Mit einem Gange versehen. Cuniculosus, a, um. Substructus, a, um.

Állásotska. -kának, -kát, Kleines Stellen. Statiunncula, a, f.

Állást tartó fa: -fának, fát. Des Rüstbaum. Pegmatum scapus. i, m - Viele.

Állat, -tnak, -tot. 1.) Valóság. Das Wesen. Essentia, a. f. Substantia, a. f. Az Istenen állattyában egy: Gott ist in seinem Wesen nur ein Gott. Deus in essentia sua unus est. 2.) Veleje a dolognak. A' dolognak állattya. Die Hauptsache. Summa rei. Substantia rei. Állattyára nézve. Was das Wesen anbetrifft. Quoad Substantiam. Állattya szerint vett szó: Ein Wort, so man für den rechten Stab und Pfahl, nicht aber für einen nöthigen Beytrag annimmt. Vox Materialiter sumta. Vid. 3.) Nem. A' szerzonyi állat. Das Weibliche Geschlecht. Mulier, eris. f. Genus Muliebre. Cic. 4.) Elö állat. Alles, was nur lebendige Seelen hat, ein Thier. ~~Animal. bis. n. Cic.~~ Thier und Mensch. Animal, lis. n. Cic. Animans, ntis. c. Cic. Ártalmas állat. Ein schädliches Thier. ~~Pestifera~~ Pernicioſa bestia, Pestifera bestia, a. f. Cic. Egi állat. Ein Thier, das in der Luft lebet. Animal volucre. Jac. Elesen látó állat. Ein Thier, das ein scharfes Gesicht hat. Animal solerti aditu. Elesen látó állat. Ein scharfsichtiges Thier. Animal lynceum. Cic. Eleven állat. elö állat. Ein lebendiges Thier. Animantes vivi. Cic. Emlös (Szoptató) állat. Das Säugthier. Mammale Animal. Fertelmes állat. Ein schwangeres Thier.

Inquinatum, putidum pecus, oris. n. Földi állat. ein Thier, das auf dem Boden kriecht. Terrenum animal, Tac. Terrestre animal. Cic. Füvet evő állatok. Gras fressende Thiere. Herbatica animalia. Vopisc. Halandó állat, ein sterbliches Thier. Mortale animal. Halhatatlan állat. ein unsterbliches Thier. Immortale animal. Hárhoz tartozó, kári állat. ein Thier, das dazu gehört. Domesticum animal. Cic. Steves-, mérges állat. ein scharf stechendes Thier. Animal aculeatissimum. Colum. Vegyetlen állat. ein grausames Thier. Saeva bellua. Plaut. Kétes állatok (vízi és száraz állatok). ein Amphibium. Amphibia, orum. n. Accipites bestiae. acc. f. Ein Raub-Thier. Minutum animal. Kölött állat. ein kriechendes Thier. Fabulosum animal. Lelkes állat. ein begeistertes Thier. Animal vita praeditum. Vagy állat. ein grausames wildes Thier. Bellua. ae. f. Cic. Néma állat. ein stummes Thier. Mutum animal. Oktalan állat. ein unvernünftiges Thier. Irrationale animal. Cic. Repdeső állat. ein fliegendes Thier. Volatilis bestia. Cic. Szárnyas állat. ein geflügeltes Thier. Aligerum animal. Aligerum genus, Volucris. e. Volucris bestia. Cic. Szarvas állat. Gehörntes Thier, das Hörner hat. Cornuta bestia. Cornutum pecus, oris. n. Szegény állat! Arm armes Thier! Miserum pecus! Szelíd állat. ein zahmes Thier. Cicur bestia. Cic. Tarajos tüskés állat. Ein Stachel-Schwein. Hystrix Cristata. Linn. Tisztátalan (mosatlan) állat. ein unreines Thier. Immundum animal.

30. B.

Pecus, oris. n. Állat. Thier. Animal. Tsúszó-mászó állat. ein kriechendes Thier. Serpens, reptans animal. Vízi-mászó (vízben és szárazon egyaránt élő) állat. Amphibium. Amphibium, ii. n. Vad állat. ein wildes Thier. Ferum animal. Ferae bestiae. Vízi állat. Thier im Wasser leben. Aquatile genus. Veget. Aquatile pecus. Colum. Aquatile animal. Az állatoknak le-irása. die Beschreibung der Thiere. Historia animalium. Az állatok nőnek. die Thiere wachsen. Animalia adolescunt. — adolescunt. Cic. — augescunt. Cic.

Állatás, -tásnak, -tást. 1.) Thier Benennung. Appellatio, nominatio, onis. f. 2.) Helyheztetés, tétel. die Stellung Collocatio, Locatio. positio, onis. f.

Állatja, -tjának, -tját. Thier. Animal. Cic. Bestia, ae. f. Cic.

Állatka, -kának, -kát. Das kleine Thier. Bestiola, ae. f. Cic.

Állatlan, adj. Das Thier nicht hat. Sine mente.

Állatmány, -nynak, nyt, ein ungeschaffenes Wesen. Institutum, i. n. Fundamen, inis. n. Statutum, i. n.

Állatni, -latok, -latot, -latom, -latja. Einsetzen. Affirmare, asserere, comprobare, corroborare, firmare, fulcire, stabilire, statuere, tefrai Cic. Azt állatod, a mit meg nem bizonyithatsz. Du gründest dich auf eine Sache, die du nicht beweisen kannst. Assumis, quod probare non potes. Mi szükség azt annyira állatni? Was ist nöthig sich darauf zu berufen? Quid opus est de eo tam valde affirmare? Indos emberek bizonyságával állattya.

~~Mannen zum Zeugniß an für~~ für sich
Männern zum Zeugniß an.
Auctores citat Liv. affert testi
monia Auctorum. Egy gyütt (
ált mondgya, másutt ellenke
(egy' helyen) zö't állat. Zu seinem Unter
beyspiel wird, an dem Andern
wieder gemißt wird. Alibi hoc
asserit, alibi Contrarium fra
git. Eskövéssel állatom.
Zeugniß wird mit seinem
Eid bewährt. Juratus testor. Sich
tel állatom. Zeugniß
tigen wird mit seinem
Leben. Fide firma ro
boro. Sak erös okokkal ál
lattja véleked'és't. sein Beyspiel
tigt seine Gedanken und
Meinung mit seinem Leben
ben und Verrichtungen. Multis ar
gumentis confirmat Opinio
nem suam. — multis rationibus by
folgt, stabilit opinionem suam.
2.) Elö-állitani. Vádolö bi
zonyságokat állatni. Zeugen
zeugen beystellen. Institu
ere testes accusatores. Seine
Sache állatni: Vom Augen
schein beybringen. Ante oculos sta
tuere. Cic. 3.) ~~Mez-Gegenstand~~ Za
bára állatta, elébbi egé
régére hozta. sein Feld einem
~~wieder~~ Feind gegenstellt, gesund ge
macht. Restituit ei sanitatem.
Cic. 4.) Rendelni. Maga he
lyett mást állatni. Statt sei
nes einen andern anstel
len. Vicem suam alteri de
mandare. Az erdöbe állatni
a Sereget. Sein Armeen in den
Wald zu stellen. Constituere
aciem intra Silvam. Caes. 5.)
~~Képzelni~~ Fürstellen, képzelni.
Elönkbe állassuk. Stellen
wir uns vor. Repraesente
mus nobis.
Állató, -tónak, -tót. ein Zeugniß
steller. Adsertor, oris. m.

Állatok' országa. -gának, -gát. C
Thierreich. Classis anima
lium. Regnum Animale.
Állatos kerület, -letnek, -let
Égi jegy kerület. Zwölf Thier
kreis. Limbus duodecim si
gnorum. Vaxe. Polus signife
Lucan. Zodiacus. i. m. Cic.
Állatotska, -kának, -kát. das Th
Thierchen, - Thierlein. Bestiola, a.
Animalculum, i. n.
Állatott. Lebendig, beyseelt.
Constitutus, Statutus, a, um.
Állat-palántát: -tának, -tát, n
Thier-Pflanzen. Zoophytum,
n. Linn.
Állatság, -ságnak, -ságot. das
Wesen eines Thiers. Anima
litas, atis. f.
Állat szerint. Wesentlich. Essen
tialiter. adv.
Állatva: Erösen állatva: Beseelt
und. Asseveranter. Adv.
~~Állató, -tónak, -tót.~~
Állodzó, -zónak, -zót. stjádzó, Ra
penitza, Zabola. die Lemmer.
Pastomis, idis. f. Linn.
All-biró, -rónak, -rót. An einem
Stelle gesetzter Richter. Sub
stitutus judex, -dis. m.
All-detzegés, -gésnek, -gést. der Za
gen des Zimmers. Maxillarium.
v. Menti exercitus, us. m. Cic.
Állodogálás, -lásnak, -lást. das
immer fort Stehen. Cunctati
onis. f. Cic.
Állodogálni. -gálok, -gál. Immer
fort stehen. Restitare. Plaut.
All-eredes. -desnek, -dest. der
zweyte Oberste. Vice Colo
nellus, i. m.
All-hadnagy, -gynak, -gyot. der
Unterlieutenant. Inferior
Locumtenens. ntis. m.
Állhatatlan (változó) Unbeständig
dig, unstandhaft, wankelmü
thig. Inconstans, antis, o, insta
bilis, e. c. Vakius, a, um, Versatilis
~~Állhatatlanság, -ságnak, -ságot.~~
JC Állandó, Változhatatlan.

~~Die Unbeständigkeit. In-~~
~~constantia, a. f. Instabilitas, atis.~~
~~f. Levitas, atis f.~~

Állhatatlankodni, -dom, -dik. Unbeständig seyn, wanken. Inconstanter agere, vacillare.

Állhatatlankodás: ~~Unbeständigkeit~~. Inconstantia. Cic.

Állhatatlanság. -gnak, -got. Die Unbeständigkeit. Inconstantia, a. f. Instabilitas, atis. f. Levitas, atis. f. Luxe.

Állhatatlanúl. Unbeständiglich. Inconstanter. adv. Cic.

Állhatatos, -abb. (állandó) Beständig, fest, beharrlich. Constans, ntis. o. Stabilis, e. c. Indejectus, a, um. Ovid. Állhatatos barátság: dauernde beständige Freundschaft. Animus stabilis amicis.

Állhatatoskodás. Beharrlichkeit. Constantia. adv. Cic.

Állhatatosság, -gnak, -got. Die Beständigkeit, Beharrlichkeit. Constantia, a. f. Stabilitas, atis. f. Perseverantia, a. f.

Állhatatos vallás, -snak, -st. Die Beharrliche Verläugnung. Asseveratio, onis. f. Cic.

~~Állhatni, -~~
~~Át-látak, -haknak, -kat. Umher~~
~~irrdujsa Gången. Inobservatei~~
~~neatus. L. Át-lyuk.~~
~~-látok, -lát. -latom, -lát~~
~~Állítani, -látok, -látott.~~
~~tya. (állítni.)~~
~~-latom, -lattya. -ha~~

Állhatni. -tok, -hat; -hatom, -hattya. (1.) Stehen können. Stare posse. Az erőtlenség miatt nem állhatok: Wegen Schwäche kann ich nicht stehen. Vires me consistere non sinunt. Egy lábon nem állhat. Er kann auf einem Fuß nicht stehen. Uni pedi insistere non potest.

~~Állhatni, -~~
~~Egyedül, magán vala adni~~
~~Azza nem állhatok.~~

Meg-egyezni valamiben, magát vele adni: Azza nem állhatok: 2) Darin kann ich nicht einwilligen. b) Ad hoc accedere non possum. Cic. Dazu kann ich nicht beystimmen.

Ei assentiri non possum. 3) Nem állhatom, hogy kinek mondgyam. Ich kann mich nicht enthalten zu sagen. Non defugio, quin dicam. Varr. Nem állhatom, hogy kinek fakadgyak. Ich kann mich nicht enthalten, daß ich nicht ausbreche. Tenere me non possum, quin exclamem. Cic. Non queo, quin exclamem. Cic. Hogy állhatod annak pajkosságát? Wie kannst du seine Muthwillen ~~zu dulden~~ verhindern? Quomodo lustinos ejus petulantiam? Cic.

Állani. Die Beine breiten angenommen. Maxillaris, e. c. Plin.

All-jegyző, -zőnek, -zőt. Der Vice Notar. Vicenotarius, ii. m. All-jegyzői hivatal. Das Vice Notariat. Munus Vicenotarii. ii, n.

All-igazgató: -tónak, -tót. An Oekonomie Sachen. Der Zweyte Director. Pro-Director, oris. m.

Állig érő. p. a. Tövény. Ein Zaun, der so hoch ist, daß er einem Mann bis an den Hals reicht. Sepes Mentonalis. Fest.

All-lik, -liknak, -~~kat~~ likat. Die Minne. Mina. a. f.

All-Ispány, -nynak, -nyt. -nyok. Der Vice Graf. Vice-Comes, itis. m. Elsö All-Ispány. Der ordentliche V. Graf. Ordinarius Vice-Comes. Más All-Ispány. Ein Substitutus des ordentlichen V. Grafen. Substitutus Vice-Comes.

Állítani, állítni. -lítok, -lít. -lítottam, -littya. (1.) Adni. Geben, stellen. Katonát állítok. Ich stelle einen Soldat. Militem statuo. Őrzőt állítani valaki mellé. Einen einen Hüther setzen, zuordnen. Alicui Custodem apponere. Cic. Tzéhbe állítani valakit. Jemanden mit in die Zunft annehmen. In Collegium Opificum Coopiare aliquem.

Inst.

2.) Bizonyítani. Erősen állítani valamit. Etwas feste steif behaupten. Firmissime adfevexare aliquid. Cic. Firme sustinere aliquid. Cic. etwas fest behaupten. Hittel állítom. Theuer und heilig betheuren. Sancte adfevexo. — adjuro. Ter. Ugyan ez az, á mit Plátó okkal állit. Eben dieses ist, was Plato zu behaupten pflegt. Hoc ipsum est, quod Plato contendit. Cic. 3.) Epitemi. Valakinek exdem-ostobot állitani. Jemanden eine Thorheit schuld geben. Statuam alicui imponere. Cic. — Statuere. Cic. Kertet állitnak á hák mellé. Man setzt den Zäunen einen Gerüsten an. Hortum domini gratiam aedificant. Cic. Ostobképet állitani az Ut-félen. Eine Bildsäule neben dem Wege errichten. Statuam juxta viam locare. Cic. Homerusnak templomot állitottak. Man setzt dem Homero eine Capelle gewidmet. Homero delubrum dedicarunt. Cic. A' templom elébbi helyére állitatott. Die Bildsäule dem Tempel wieder neben hinein vor seinen vorigen Platz versetzet, ergänzet. Templum iisdem vestigiis fistitur. Tacit. 4.) Erősiteni. Alig memem állitani. Zum Beweis ich mich zu bekräftigen. Vix affirmare ausim. Tacit. Erős lábra állitani á Kötár-fákat. Die Pfähle auf einen festen Fuß setzen. Stabilire Rempublicam. Cic. Erős okokkal állitom. Ich bekräftige es mit überzeugenden Gründen. Firmis argumentis stabilio. 5.) Fel-segiteni. Lábra állitni valakit. Jemanden aufhelfen. Facere alicujus conditionem melioremem.

Talpra állitani valakit. Jemanden in seinen vorigen Zustand setzen. In integrum restituere aliquem. Cic. Exigere aliquem. Cic. 6.) Helyheztetni. Fejére állitani valakit. Einen mit dem Kopfe auf die Erde stellen. Caput alicujus in terram statuere. Terent. Te abban állitod á mondásod' fundamentomát, á mellyet én tagadok. Du gründest dich auf eine Sache, die ich widersprechen. Tu adfumis, quod ego nego. Valakit kivatalba állitani. Jemanden in ein Amt einsetzen. Res ficere aliquem Munere. Cic. Tőrendbe állitani a' halát. Seine Waaren sehr wohl in Ordnung bringen. Rempt. optime disgerere. Cic. A' fereget ütközet-való rendbe állitani. Die Armee in Schlacht ordnung stellen. Aciem instruere. Caes. Sorba állitani a' katonákat. Die Soldaten in die Reihe stellen. Milites collocare in ordines. Erős lábra állitani a' dolgait. Seine Dinge fest setzen. Res suas defigere. Cic. Valakit szabad lábra állitani. Jemanden frey lassen, in die Freyheit setzen. Libertate aliquem donare. Szegyen-köre állitani valakit, Jemanden auf die Pfahlbüsser stellen. Aliquem ad palum pudendi collocare. Szem elibe állitani valamit. Etwas vor Augen stellen. Aliquid oculis subjicere. Liv. 7.) Helyre hozni. Betsületét helyre állitani. Seine Ehre wieder herstellen, wergüten. Honorem suum redintegrare. Cic. 8.) Meg-állitani. Az agarakkal hátrább állitotta ötet. Er hat ihn mit Hunden gehetzt. Fastum —, superbiam ejus deprimere. 9.) Meg-gyógyitani. A' beteget lábra állitani. Den Kranken wieder auf die Füsse helfen. Levare aliquem morbo. Cic.

31. A. 10. Mondani, itélni, tartani. Azt állítom. Jó bizonyságot állítani. Ajó, assero, affirmo, dare, vexo. Cic. ~~Azt állította vala ő, hogy Isten van, bizonyságot állítani. Azt~~ In eam sententiam dicturus erat ~~idve~~ Azt bizonyosnak állítani. Aliquem stultitia damnare. Cic. A' kétséges dolgot igaznak állítani: az zwifelhaften Sache für wahr halten. Rem controversam pro certo habere. Cic. valamit hitelesen állítani, für wahr glaubwürdig halten. Aliquid fide digne statuere. Valamit kárnak állítani. Vexe, delmesnek állítani. etwas für schädlich halten. Aliquid damno ducere. Plaut. Költeményeket állíttyak lenni. Wir halten es für etwas Erdichtetes. Ficta esse ducimus. Cic. Azt tsalárdságnak állítom. Ich halte es für einen Betrug. Hoc impossibile puto. Cic. Méltónak állítom lenni. für würdig halten. Dignum esse duco. Cic. Mérgem lazza állítani. Ich ~~interpretire mich~~ werde mich erklären. Audeo asseverare. Cic. Akár ki mit állítson, ~~ez~~ mein eigner Gegner mag, ~~wolle~~, ich Dicat quis, quod volet, ego —. Azt ö vétekeknek állíttya. Er hält es für eine Übertretung. Is ducit ~~(ponit)~~ id inter crimina. Cic. — ponit in crimine. Cic. 11. Rakni. Tökélet állítani a' Vadaknak (Fallstricken) Den Wilden Netze stellen, legen. Feris lagueos struere, tendere. Cic. Fall. 12. Rendelni. Bizonyságot állítani. Zeugen stellen. Testem adducere. — producere. Cic. Valakit bizonyságul állítani: Jemanden zum Zeugen aufstellen. Aliquem testem constituere. Cic. Hamis bizonyságot állítani. Falschen Zeugen bestellen. Subjicere, Submittere testes. Tanút, Maga részére tanúkat állítani, Zeugen für sich stellen. Testes statuere falzói. Adolgát jól állítani, Meine Sache gut stellen. Rem suam commode locare. Terent. Valakit a' sereg' hátra megé állítani. Einen zu Hinderst des Heeres stellen. Aliquem in extremam aciem submovere. Liv. Maga helyébe mást állítani. An einen Andern die Stelle Statt stellen. Aliud in locum suum substituere. Vicem suam alteri demandare. Valaki helyébe állíttatni. Einen succediren machen. Alicui succedere. Cic. Kezest állítani. Einen Bürgen stellen. Cautionem praebere. Satisdare. Cic. Ki miden pénzt ád, vagy veszen az ember. Einen stellen für das hingezählte Geld. Cavere obsidibus de pecunia. Caes. Kit állítanak perbárnoknak? Welchen Ehrlichen wird man zum Mundschenken vorstellen? Quis puer ad scyphum statuetur? Suet. Tanút állítani. Einen Zeugen aufstellen. Testem producere. Stellen. Cic. Valaki ellen vetélkedő-társat állítani. Einen Mitbewerber entgegen stellen. Alicui aemulum obducere. Cic. 13. Támasztani. Szeget állítani. Einen Nagel einschlagen. Exercitnare. Részvétet állítani. Ein Mitleiden erregen. Societatem parere. Liv. 14. Tartani. Mit állítasz ő felőle az ember felől? Was für einen Begriff von diesem Menschen? Quid de hoc homine sentis? Cic. Ő azt helyesnek állítom. Ich billige es. Id ego decorum puto. Igaznak állítani valamit. etwas für Wahr halten. Verum habere aliquid. Hevesen állítani maga felől. Von sich halten. Jmagnat büszkén. Modeste de se sentire, existimare. Sokat állít maga felől. Er nimmt sich viel zu. Multum sibi arrogat, — tribuit. Szeretnek állítom; Ich achte es

für mir Glück. Id ego in lucris pono. Cic. — in lucro deputo. Tac. Számra, két dologgnak állítom art lenni. Ich halte es für was gesund. liefert. Hoc ego turpe esse Leo. 15.) Tulajdonitni. Annyit nem állítok magamfelől. Do think mehr ich mir nicht bey. Non mihi tantum arrogo: Vétek(d)mi velem. Ert másnak állítom. A'minth hibásan állitja. Wie mellyek nd nirgen Fürsetzlich glauben. Ut quidam id falso putant. Cic. Ert másnak állítom. Ich halte es für etwas andres. Hoc aliud esse puto esse. Ert őkis igaznak állítgatják: Jrd sie "ihn" für "ihm" gewiß gehalten. Hoc et illi pro certo putabant. Cic.

Állitás, - tásnak, -tást. Jrd Stel. lung, die Stellung. Collocatio, onis. f. Cic. dispositio, onis. f. lic. Positio, onis f. Leo. Erös állitás. eine unüberwindliche Versicherung. Argumentatio firma. Helybe-való állitás. Setzung an seinen Ort. Suffectio, onis. f. Maga-tol sokat állitás. eine eigne Dünkel, Stolz. Presumtio, onis. f. arrogans de se persuasio. onis. f. Sem-elébe állitása "von sich". "Valamineck Stellung. die Stellung vor den Augen. die Augen. Subjectio rei alicujus sub ad spectum. Cic. 2.) Bironyi"

Állitgatni, - gatok, - gat; - gatom, gattya. Stellen, oft stellen. Cic.

gere. 2.) Mehrmahls behaupten. Frequenter asserere.

Állitmány, - nynak, - nyt. Der Satz Assertum. i. n. Propositio, onis.

Állitni; - litok, - lic, tást. Állita

Állitólag. Positive. Affirmativ. adv.

Állitó - tétel. - lnek, - lt. Jrd Theorema, atis. n.

Állittatott. Vorgenommt. Praesumtus, a, um. Praetentus, a, um. Vo

All-kapocs, - csnak, - csot. Kinbacken. Mandibulum, i. n. Cal

All-kapstra, - tranak, - trat. (Kinn tsont) einen Kinnbacken. Mandibulum, i. n. Maxilla, a. f. Cic. Alsó áll-kapstra. Die Kinnbacken, und obren Kinnbacken. Inferior, et Superior Maxilla. Oroszlán' áll-kapstrája. Löwen Kinnbacken mit Löwens Mala leonis, a. f. Hor.

All-kolts, - csnak, - csot. Ein Vorgeschlüssel, ein Schrieb. Clavis adulterina. Ovid. — adulterina. Sall. — Laconica. Martial.

All-láncz, - cznak, - czot. Die Kinnkette. Catena Maxillaris. Freni catenula, sub anteriore parte maxillarum.

All-levél. - lnek, - let. Ein mit gegossenem braunem Zwirn. Suspensa filo vitrea. a. f. All-levelet irni. einen Brief schreiben. Epistolae supponere. Cic.

All-levél küldö: - dönek, - dött. Der einen Brief schreibt. Falsarius, ii. m.

All-lik, (áll-lyuk) - liknak, - lyuk. Ein unterirdischer Gang. Cuniculus, i. m. Cic.

All-lyuk, - knak, - kat. s. All-All-lyukas. mit unterirdischen Gängen. Cuniculosus, a, um.

All-lyuk áso, - sónak, - sót. Ein

Minnen - Gnüßbrn. Cunicularor. ocis. m. Lactant.

Állo: Stehend. Stans, antis. o; Stationarius, a, um, Statio nalis, e. c. Egy állo héttig, - hónapig. Eine ganze Woche, einen ganzen Monath. Integra hebdomade. Lic. integro mense. 2-). Állás ü kâ. posita-, tenkor: ira föl deken és à t. Wach gemünst. Wachgemünst. Pegma - Custodis Vinearum, Caulium, &c. Állo almák. Dichtel, die die Bäumen, und also aufgehoben werden können. Conditiva Mala. Varr. Ez állo éjt. szakán, die ganze Nacht. Tota nocte. Állo eledel. Eine Nahrung, oder Eß-waaren, die sich aufbehalten lassen. Penus, oris. n. Horat. Penus, us. m. Lucil. Állo eßtendö. Ein ganzes Jahr. Integer annus. Állo Gyümölcs: die obstgemüst, die sich aufbehalten last. Poma conditiva. Állo haxtz. Die Pflocht, die den der Statte nicht wicht. Stataria pugna. Állo munka. Arbeit, so stehend verrichtet wird. Stataries labor. Sidon. Állo Ora. Ein Stockuhr, - Stutz Uhr. Horologium ad abacum. Vulg. Stabile horologium. Állo rajzolat, melly az épületnek állá. sát, 's külsö tekintetét Mutattya. Eine Aufriß. Orthographia. Ichnographia, a. f. Vitr. Állo Sereg, (tábor) Still liegen. Eine Lager. Stativa Castra. Hirt. Sürü állo Sereg. Eine dicht Pflanzung gepflanzter Pflanz-Ordnung. Condensa acies. Liv. Állo tsillag. Ein Fix-Stern. Fixa Stella. Állo ünnep napok. Feyer, so ihre gesetzte Zeit haben; unbeweglichen Feyer. Stati. va feria. Macrob. Sok Országból álló birodalom. Ein Land mehrern Länder Reich. Imperium distractum in plura regna.

59

Maga erejével állo dolog. Selbst ständige Dinge. Substantivae res. Textill. Erösen állo. Fest stehend. Fixus, a, um. Sich Oefnungen állo kâr. Ein Zaun, so auf 100 Fäden weit. ben ist. Tectum sublime Centum Columnis. Virg. Igaras mellett állo. Eine Feyer auf dem, was recht ist bestehend. Pervicax recti. Jacit. Kevés igékböl állo. Aus wenig Worten bestehend. Epanais ver. bis constans. Oefnungen állo templomok. Aus Säulen bestehend Tempel. Columnis immixa templa. Appul. Kevés emberböl állo tanács. Ein Rath, bey dem sich wenig Rathsfreunde einfinden. Inscr. quens Senatus. Liv.

Állo (mellék) fonál. -laak, -lat. Das Garn. Stamen, is n. minis

Állo-hely; -lynek, -lyet. Eine Stelle, Stand ort. Statio, onis. f. Állo-helyéböl tartott beszéd. Eine aus dem Stegreife gehaltene Rede. Subitaria dictio, onis. f. Gell. Állo-helyéböl beszédet tartani. Aus dem Stegreife reden. Extempore, Subito sermonem habere. Egy állo-helyben százat-is haland. Auf einer Stelle auf 100 Lügen sprechen. - ohne sich lange zu. Stans sine ullo mendacio mentitur. Állo-helyéböl fel nem mozdúlni. Sich von der Stelle nicht rühren. Sa. loco non movere.

Állo-kép. - képnek, - képet. Eine Statue. Idolum, i. n. Signum, i. n. Simulacrum, i. n. Statua, ae. f.

Állomány, -nynak, -nyt. Ein selbstständiges Ding. Substantia, ae. f. Állományá leszek. Zu einem Substantz werden. Substantivesco. -escere. L. Allomány.

Állongáló. Immer stehend. Dessis. Sessitans, antis. o.

Állongani. -ngok, -ng. Pfuschen.
Restirare. Pla. mit állongasz², (mit alldogálsz²) wird stv., fryst du? Quid restitas? Plaut.
Állongó. Der innere Arst.
Deses, idg. o. Restikans, ntis. o.
Állongó béres klotzi. Fiactor, Zechmeyster. Rheda meritoria. Aut.
Áll-oxtra, -trának, -trát. die Larv, Die Maske. Larva, æ. f. Hor.
ve, Die Maske. Persona, æ. f. Le-tenni az áll-oxtrát. Die Maske ablegen. Personam exuere. Phædr.
Áll-oxtrája. Maskirt. Larvatus, a, um. Plaut.
Áll-oxtrás, -snak, -st. Verkleid, Verstellt. Larvatus, personatus, a, um. Plaut. Áll-oxtrás bál: Der Masken ball. Saltatio personata. onis, f. Áll-oxtrás mútatság, -tárgyság. Die Maskerade. Conventus solemnis personatus. Áll-oxtrás személy. Die Maske. Persona, homo personatus. Phæd. Áll-oxtrájan járnak vala. Die Gemeine verkleidet spatzieren. Personati incedebant. Cic.
Áll-oxtrátlan. Unmaskirt. Haud personatus, haud persona tectus a, um.
Áll-oxtrálni, -trázom, -tzázta maskirt. Sich maskiren. Personam se tegere. Se larvare. Terent.
Állóság, -gnak, -got. Die Ständigkeit. Durabilitas, Stabilitas, atis. f. Cic. Nem lészsz állóságra, (állandóságra, tartósságra, Nyomósságra) so viel keine Festigkeit haben. Non habebis durabilitatem, -Stabilitatem. Cic.
Állós-ték, -knek, -ket, á kák-fe, dil alatt: Die Stengel der Stüfl. Compages stans-tecti. Vitr.
Állott. Abgenutzen. Situ Corrupt[us], a, um, Situm vedolens, ntis. o.
Állott (az állásban el-meg-romlott) p. o. posztó, kuka, vászon. es át. Die abgenutzen Tücher, Kleid, Leinwand, u. s. w. Situ Corruptus, situm trahens Pannus, Vestis, tinctum. Állott (el-ment szesü) bor. Die Bier-oder Brannt Wein. Vinum vapidum. Col. Állott viz. Die stehende Wasser, so nicht abfliessen. Reses Aqua. Stagnum, i. n. Stat.
Állomány. -nynak, -nyt. Cultus, Die Cultur, Pflanzung. Institutum, i. n. Nep.
Állós tó. -tónak, -tavat, -tóke, -tava Ein Teich. Lacus, us. m. Stagnum, i. n. Reses Aqua. a. f.
Állott: Abgenutzen, abgestanden; lanyha gyulnyan, Verdorben. Situ Corruptus, a, um. Situm vedolens. Állott (az állásban el-meg-romlott) posztó, kuka, vászon. es át. Die abgenutzen Tücher, Kleid, Leinwand, u. s. w. Situ Corruptus, situm trahens Pannus, Vestis, tinctum. Állott (el-ment szesü) bor. Die Bier-oder Brannt Wein. Vinum vapidum. Col. Állott viz. Die stehende Wasser, so nicht abfliessen. Reses Aqua. Stagnum, i. n. Stat.
Állóvíz. -vizek, -vizet. a) Tó, Die stehenden bleibenden Wasser. Aqua reses, -stagnans, -stativa, -torpens. Varr. Halat bövelkedő állóvizek: Piscosissima Stagna. Solin. c. 7. Tófja. Die Teiche. Lacuna, a. f. Virg. Lacus, a. f. Hor.
Állozó, -zónak, -zót. l. Állodzó.
~~Áll-tsont. -utnak, -otat. t. Állkapocs~~
Áll-pintzés: -sek, -st. Die Kinn Backen streichen. Magistri Secundarii vel Cellarii.

All-praktika. -kának, -kát. fortélyos Mesterség. finn List, ga Handlung. Verschlagenheit, ct. f.

All rend, -dnek, -dot. A' kül-jónak Fö, és all rendei. die Füsse, und die niedrigen Stände des Publik. Simplicissimi et infimi Ordines Reip.

All-tsont. -tsnak, -tsot. (áll-kapa tza) das Kinnbacken. Maxilla, ae. f. Cic Felső, v alsó áll-tsont. veget. das obere, od. untere Kinnbacken. Superior Maxilla. Inferior maxilla. Voyt.

Állva. Stehend. Stando. Állva végzi dolgát. Stehend thun sich die Füsse. Statim (stando) rem gerit. Plaut.

All-vatrogás, -gás nak, -gást. (-dc. tregés) das Herzgrimmen des Kinnes Maxillarum, v menti Exc. pitty, ns. n. Cic.

All-vermes. -sebb. Voll Wasser. Cuniculosus, a, um, plenus Minis. a, um.

Ally, -lynak, -lyat. valamenek allya, alsó része. des untersten, des untern Theil. 2. Tekvő ágya a Marhának. Szed Lagen, Streulagen. Infimus Pars rei alicujus. Allya meg-á sott. untang Streu des untergebrannt. Infossus, a, um. 2. Tekvő ágya a Marhának: Szed Lagen, Streulagen. Allyat vetni denen Melken. einen Grund legen, oder mist Unter Streuen, oder mist Streu. Substruere. sed non alte. Vicke. 2.) Tekvő allya a Marhának. Baromi allya. die Thiere Fünd Mist. Substramen pecudum. Varr. Oltsók allyok. die Schafen Thiere. Substramina bovum. Stramen Substramen bovi. Allyat vetek a marhának. (ágyozok) a Marhának. Ich um.. tergestreuen dem Vieh. Stramentum Substernere pecori. Varr. 3.) Fenék. der Boden. Fundus, i. m. Solum, i. n. 4.) Hitvánnya, allya ssa valaminek. der Aus-schuss. Bűzá allya. (Bűza allya, dikja.) der geflossene [illegible] von Weitzen Excretum tritici, inferna dos tritici. A' gyümölcsnek az allyából adni. Das geflossene Obst-Fünesungen. Ex abjectis et vilioribus pomis dare. Cic. 5.) Lába, alsó része valaminek. Allya a hegynek, Fuss niedrigste Grund. Radix montis. Cic. Allya a Sziklának. der Untertheil des Weingartens. Pes vineae. 6.) Sepre je valaminek. Allya a Népnek meg-vetett ertetnek. die Thränen des abstehenden, sich überschlafenden Haares. Fax morientis aceti. Pers. Az Emberek allyaik. die niederträchtigen Menschen. Quisquilae hominum. Nev. Allya a Népnek. des Lumpen-Volks. Fax infima populi. Cic. Allya. valaminek. (Sepröléke) valaminek. der Boden-Satz. Sedimentum, i. n. Fex. Faex rei alicujus. Nincs allya. Ist rein, -lautere. Mimis, nec. est absque sedimento. Non habet sedimentum.

Allyadék, -déknak, -dékot. v. Alávaló. Allyadék iró. ein geflossener Schreiber. Fax scriptorum. 2.) Hulladéka, allya valaminek. des Abgebrochenen. Fragmen, Quisquilae, titivilitium, i. n. Rostának allyadéka, (allya, garra). Heu und was unnützes vom Getraide abgesondert. Quisquilae frumenti. Excretum frumenti. 3.) Salak. der Schlacken. Scoria, e. f.

Erz'—, vas' allyadéka. ~~Scoria minera, scoria ferri.~~ Erz-
fuz—, -schmelzschlacken. Scoria
minera, scoria ferri. 4) Sepe
dék, sepedö, ally. Olaj allyadék,
pa. Oelfarben, was sich von dem
Oele dicks und unreines zu
Boden setzet. (Fraces, cium. f.
Plin. Sedimentum olei, faces olei.
5) Sonkoly. Allyadéka a kás-
nak. Der Erzschlacken, so übrig
bleibt wenn das Wasser aus
ausgesotten ist. Metyo in fex cadi,
6) Utóllya, a ~~kiolvajtolt nedves~~
~~vignek~~ "Allyadékja a ki-faj"
tolt nedvességnek. Das dicken,
so von ausgedrückten Früchten
zurück bleibt. Stygmma, atis.
n. Plin.

Allyadni, d"-llyadok, -llyad. Gerin-
nen werden, nicht mehr ge-
ronnen werden. Vilescere. Arien.

Allyas. 1) Allyassa, rakassa vala
minek. Allyas árczúk: die Auf-
giesswaaren. Reicula mer-
ces. Sat. Allyas kártyával ját-
szani. Mit geschlechten Karten
spielen. Ludere malis char-
tis luforiis. 2) Sepedékes.
Das Kühl. Trüben = Satz fest. Se-
diminosus, a, um. Barth. Az
allyasát ki-inni. Die Neige
aus trinken. Reliquias ebi-
bere.

Allyasitani. -sitok, -sit; sitom,
sittya. Verkleinern. Ignomi-
nia afficere, infamare. Minue-
re. Vituperare. Minden felöl
allyasitanak (gya-
lázsnak, kicsibbitenek) bennün-
ket. Man verunehrt, be-
schimpft uns von allen Sei-
ten. Undique nos infamant.
Cic.

Allyasodás, -dásnak, -dást. Verklei-
nerung, die Verminderung. Di-
minutio, onis. f. Cic.

Allyasodni. -dom, -dik. Vermin-
dern. Decrescere, minui, imi-
nui. A' garda sága hanyatol.

nagyra allyasodik, alább száll.
Seine Wirthschaft nimmt täg-
lig ab. Ejus res familiaris in
dies decrescit. Plin.

Allyatska, -skának, -skát. Ein we
nig Wasser. Facula, ae. f. Sto

Allyazat, -zatnak, -zatot. Der Grun
der Fundament. Fundamentum
i.n. Valaminek allyazatot (fe
neket) vetni. Den Grund legen
Fundamentum ponere rei alicu
cui. Festék' allyazattya. Der
Grund der Färben. Funda-
mentum Colorationis. i, n.

Allyazni. -llyazok, -llyaz: 1) Stalma
ágyat vetek a baromnak. Stre
ternn. Stramentare. Garaz.
Stratum pro jumento. 2) ~~Fun-~~
~~damentomot, vetni. Den Grund~~
~~legen. Fundamentum age-~~
~~re, jacere. cic.~~ 2. Allya
(fundamentomot) vetni: den
Grund legen. Fundamentum
agere. Cic. Fundamentum ja-
cere. Cic, ponere. Cic.

~~Ally-bor (Tisztátalan bor) Baum~~
~~bort~~

~~Ally-bor, -bornak, -bort. (Seprös,~~
~~tisztátalan bor) ein Unfein-~~
~~ter Wein. Faecibentum Vinum~~
~~Colum.~~

~~Ally-festék, -knek, -tet. Ein~~
~~Grundfarben. Color, qui est~~
~~fundus aliorum.~~

~~Ally-ser, -sernek, -sert. (Ser'~~
~~ntóllya) ein Unreinigkeit des Bier~~
~~Ima pars Cerevisiæ.~~

~~Al-lyuk. -knak, -kat. Eine Mine~~
~~Mina, ae. f. Cuniculus subterra-~~
~~neus. i, cu. m.~~

Ally-bor. -bornak, -bort. (Seprös
tisztátalan bor) ein Unfein-
ter Wein. Faecibentum Vinum.
Colum.

Ally-festék, -knek, -tet. Ein
Grundfarben. Color, qui est
fundus aliorum.

Ally-ser. -sernek, -sert. (Ser'
ntóllya) die Unreinigkeit des Bier
Ima pars Cerevisiæ.

Al-lyuk. -knak, -kat. Eine Mine
Mina, ae. f, Cuniculus subterra
neus. i, cu. m.

Ψ Ádám' álmája. Adamus Apfel, Ader Frucht, Ader Baum. Pomum Adami. Wojts.

Alma, -manak, -mát. Ader Apfel.

Malum, i.n. Melum, i.n. Pomum, i. n. Cic. Ψ Dixodalom' almája. Ader Knieß-apfel. Pomum impexii. Frey. Álló alma. Apfel, der ist säuert, und also aufgeschoben wird den Ein. Malum conditivum. Varr. Asphalt-, ninem gentörentner-. Fungo ro rotostum. Plin. Dixa-alma. Ader Quitten apfel. Malum coto neum, Cydonium. Bolondító-: Toll-apfel. Insanum, amoris pomum. Wojt. Bor-izü-. rein Wein-Apfel. Oenomelum, i.n. Tabern. Malum sapore vinoso. Édes-. Zsiros-, oder Finß apfel. Malum dulce, -mellenum; Melimelum, i.n. Martial. Éretlen-. unreif, Frucht, unzeitiger-. Pomum crudum. Cic. Érett-. rein reif, reif und zeitiger-. Pomum maturum et coctum. Cic. Mitia poma. Virg. Fanyar (éretlen) - rein Frucht-. Acerbum pomum. Farkas-alma. für Birne. Tüzes. Aristolochia. a.f. Cii. Fojtós alma. für Frucht Apfel. Pomum Austerum. -acerbum. Földi alma. für Feld-Apfel. Malum terra. Plin. Helianthus tuberosus. Zsemyadt, rautros, zsugorodott alma. für geschrumpfter Apfel. Pannuceum pomum. Plin. Victum malum. Varr. Hitvány, alá-való-, rein gemeiner, geschlechter Apfel. Exegale pomum. Lin. Idein érö - frühzeitiger. Pomum praecox. Varr. Kásas (Gruha) alma. rein Frucht Apfel. Fraud pomum. Cato. Kerek alma. rein runder Apfel. Orbiculatum. tubile Malum. Késön érö -, (téli alma) rein spätes Apfel. Serotinum pomum. Varr. Kormos alma. rein Dorf apfel. Carbonarium Malum. Varr. Leányfejü alma. für Frauen Apfel.

malum Mammosum, - turbinatum. leveses -. Spitziges - Pomum mustaceum. Cato. Monordika alma. Ader Zwetschen apfel. Mirabile pomum. Wojt. Momordica, a.f. Muskátály alma. für Muscatellner apfel. Apianum pomum. Narancs alma. Pomeranzen Apfel. Nexantium pomum. Schrad. Paradicsom alma. Ader Paradies-Apfel. Solanum Lycopersicum. Linn. Pogátsa alma. Ader Pfirsich apfel. Orbiculatum pomum. Colum. Malum Orbiculatum. Cic. Selyem alma. Ader Seiden apfel. Malum serotinum, Striatum, Tafota-alma. Ader Taffet apfel. Malum taffetum. Teleö alma. für Winter apfel. Malum hybernum. Téli alma. Winter apfel. Conditivum Malum. Varr. Vad alma, rein Holz-Apfel. Malum Silvestre. Varr. Vér-bébü alma. rein Blut-Apfel. Haematinomelum, i.n. Graec. Hüll ar alma. Ader Apfel fallen ab. Decidunt poma. Cic. Az alma nem messze esik á fájától. Malum cecidi corni malum orum. Erasm. Almát szedni. Apfel abbrechen, Poma abruchum. Poma legere, ex Plin. Ader Apfel fällt nicht weit vom Stamm. Mali corni malum orum. Erasm. Almát szedni. Apfel ab, aufnehmen. Poma legere. Plin.

Pálmában bötellö Igenifolium, a, um. Wojt.

1) Alma-fa, -fának, -fát. Ader Apfel-baum. Malus, i.f. Pomus, i.f. Sibill. arbor pomifera, ori.f.

2.) Gyümölcsteten - fruchtbar - Obstbaum-artig. Virg. Lignum malinum. Colum.

Alma-fából-való. -lónak-lót. Von Apfelbaum. Malinus, a, um. Cato.

Alma-fótos. p.o ló: rein Stirn mit

sündun Flecken, – Ärgernis.
Scrutulatus equus. Pallad.

Alma-kéj (ē-kaj) -jnak, -jat. Din
Ärztelgetränk. Cortex Mali, Cor-
tex pomi. tícis, c.

Alma-kása, -sának, -sát. Dem
Ärztelmus. Pulpa e malis. tis, f.

Alma-lév. -vnek, -vet. nim
Ärztelwein. Po-
maceum, ci. n. Presse. Hydro-
melum, i. n. Grec.

Alma-mag. -gnak, -got. Din
Ärztelkörner. Granum pomi. i, n.

Alma-must, -stnak, -stot. Dem
Ärztelmost. Mustum e pomis.
(factum) Metomeli. itis. Colum.

Alma-pálinka. -kának, -kát. nim
Ärztelbrantwein. Crematum
e pomis destillatum. i, n.

Almárium, -mnak, -mot. Dem
Zerstem, nim Schrank. Armari-
um, ii. n. repositorium, fiscus,
i. m. Kiste. Scrinium, ii. n. Plin.
Falban lévő almárium. nim
Schrenkgen in dem Mäuer.
Fiscus, i. m. Noni. Fiskos
(ki-kúzó) almárium. Dem
Schubkerstem. Forulus re-
ciprocus. i. m.

Almáriomotska, -kának, -kát.
Din Schrenkchen. Arma-
riolum, i. n. dim.

Almás, 1.) von nimem Ärztel. Dem
Ärztel bestehend. Malinus,
a, um. Pomarius, a, um Cato. Poma-
tus, a, um. 2.)
Almás-béles. -lesnek, -lest. Din
Ärztel-Speltzgen. Melolaga-
num, i. n.

Almás-étek. -teknek, -tket. Dem
Ärztelbrey. Pomatum, i. n.

Almás-kék (a. o. ó.) fin Ärztelgrün
nd Pfau. Equus pomatus,
– scutulatus. Pallad.

Almás-kert. -rtnek, -rtet. Dem
Ärztelgarten. Pomarium, ii. n.
Cii. Hortus pomorum.

Almás-szín. -nnek, -nt. Ärztelfar-
be, -grün. Melinus color, oris Plaut.

Almás szürke; a lovakról Mondatik
[illegible], dem Ärztelgrauen,
Rothgrauen. Equus pomula-
tus, – scutulatus. Pallad. Equus al-
bus cum maculis malorum figu-
ram habentibus.

Alma' szára. -rának, -rát. Dem
Ärztelstengel. Pomi petiolus, i. m.
Colum.

Alma-szelet. -letnek, -letet. Dem
Ärztelgeschnitt. Segmentum Mali,
i. n.

Alma-szipoly. -lynak, -lyt. Bo-
gár'neme. Die Grünsfliegen.
Scarabeus horticola. Linn.

Álmatlan: álmotlan. Schlaflos.
Insomnis, e. c. Álmatlan éjtsza-
kákat tölteni. Schlaflose Nächte
zubringen. Insomnes noctes
agere, ducere, -transigere.
Álmatlan (szemes) vigyázás. Be-
obachtsamer Wachen. Diligens vig-
lantia. tiás, m. t.

Álmatlanság, -gnak, -got. Die
Schlaflosigkeit. Insomnietas, atis, f.
Th. Priscian. Insomnia, æ. f. Plant. Vi-
gília, æ. f. Az álmatlanság meg-
eröstleníti a testet. Die Schlaflo-
sigkeit schwächet den Leib. Vi-
gilia attennant corpus. Ovid.

Álmatlanul: Schlaflos. Insomnis.
e.

Almátska. -kának, -kát. nim Ärztel-
gen. Pomellum, i. n. Cathol.

Almát termő, -möbb: Ärztel tra-
gend. Mahifer, -fera, -ferum. Virg.

Alma-vizits, -tsnek. -tset. alma-
tságer, -lövés, -tsengés. Ärztel-
trinken. Hydromelum. i. n. Grec.
Lovea e pomis expressa. æ, f.

Almázás, -zásnak, -zást. Dies Ärz-
telsten. Compressio pomi, onis. f.

Almázni. -mázok, -mázt. Ärztel sch.
sen. Comedere poma.

Alma Zöld. -dnek, -det. ~~Ärztel~~ Zöld
alma Színü. Ärztelgrün. Colore
viridi, quem mala referunt.

Álmélkodás; -dásnak, -dást. Das
Staunen. Empfindung. Admiratio,
onis. f. Demiratio, onis. f. Mart. Cap.

~~Stupor, oris m. Az álmélkodás:~~
~~leáma á tudatlanságnak. dis~~
~~fnyhrünung: ist die Torheit~~
~~Dem Admirationist.~~

Stupor, oris. m. Az álmélkodás (bámulás): leáma á tudatlanságnak. Die Verwunderung: ist die Torheit Dem Admiration ist. Admiratio ignorantiam sapit. — est filia ignorantiae. Tsuda álmélkodás. Die wunderbares Verwunderung. Stupor-, admiratio mira. Álmélkodásra hozni, indítani valakit. Machen, dass jemand erstaunt. Stupefacere aliquem. Liv. Álmélkodásra venni a' dolgot. Sich über einer Sache entsetzen. Stupere re aliqua. Horat.

Álmélkodásra indító, -tónak, -tót. Der jemand in Erstaunen setzt. Stupefactor, oris. m.

Álmélkodásra méltó: Verwunderungswerth. Mirandus, admirandus, a. um, admiratione dignus, a. um.

Álmélkodásra-való pl. o. ékes nyelv. Eine zum erstaunen bringende Zunge. Os celebre. Mire diserta, eloquentia lingua.

Álmélkodni, -dom, -dik. Erstaunen, erstaunen. Miraci, demiraci, Stupere, Stupefacere, obstupefacere. Cic. A' hallott szavakon. Ich bin erstaunt über dem, was man sagt. Stupeo ad auditas voces. Ovid. Valamin álmélkodni. Sich sehr verwundern über etwas. Demiraci aliquid. Cic. Álmélkodni fogna kajta a' Markadétunk. Der Kriegsmann wurden erstaunen. Obstupescent pastori. Cic.

Magamon álmélkodom, hogy-fel nimmt mich Wunder, dass ein- mein stricar. Quomodo

Álmélkodó: -dóbb. Verwunderungswürdig. Der Verwunderung. Admirabandus.
a, um. August.

Álmélkodtatás, -tásnak, -tást. Verstaunung. Der Erstaunen. Stupefactio. onis. f. Barth.

Álmélkodtatni, -tatok, -tat; -tattam, -tattya: Erstaunen machen. -Valakit. - nimm. Stupefacere aliquem. Liv.

Álmélkodtató, -tónak, -tót. Der einen in Erstaunen setzt. Stupefactor, oris, m.

Álmélkodva: p. o. tsudálom ezt à dolgot. Ich verwundere mich über diese Sache. Miror de hac re vehementer. Cic.

Álmodás, -dásnak, -dást. Der Traum. Somnium. Somniatio. onis. f.

Álmodni. -dok, -odtam; -dom -dgyam, -modom, modik. Träumen. Somniare. Rosszat álmodni. Einen üblen Traum haben. Mala somnia habere. Valamit álmodni. Von etwas träumen, somniare de aliqua re. Cic. Somniare aliquid. Er álmodta, hogy à házi tetejéle dült. Es hat ihm geträumt, dass das Dach auf sein Haupt eingefallen sey. Somniavit, collapsum esse fastigium domus. Suet. ~~Arról tsak is álmodtam sem-if Gedenken.~~ A' bátyámmal is álmodtam. Mir hat geträumt von meinem Bruder. Somniavi de fratre meo. Cic. A' Matska-is egér-xet álmodik. Die Katze träumt von der Maus. Mures somniat cattus. Prov.

Álmodni: Arról nem-is álmodtam. Von diesem hat mir nicht einmal geträumt. De hoc ne somniavi. Cic.

Álmodó 1.) Der träumend. Somnians. ntis. o. Gyakran álmodó. Oft träumend, der

oft träumt. Somniosus, a, um.
2.) Träumer. Somniator, oris. m. Sen.

Álmodozás, -zásnak, -zást. Das Träumen. Somnium, ii. n. Ezek csak álmodozások: Das sind nur Träumereyen. Haec non nisi somnia sunt.

Álmodozni. - -dozom, -dozik. Träumen. = Somniare. Á' tudósságnak tündér birtokával álmodozni. Egész élet" szaka álmodozni. Träumen" gränzen Nächsten Dämmerung. Totas noctes somniare. Cic. Á' Matska-is egérrel szokott álmodozni: auch Katzen träumen von Mäusen. Saepe somnia curcus. Pea. Ha nyúl-hust eszünk, sokat álmodozunk. Wenn man Hasen ißt, träumt" talánságról álmodozni. Si" non Träumen von Hasenbraten sobrius. Insectias somniare.
2.) Gondolkodni valami felöl. Maga szerentsé jével ál" modozik. Er träumt sein Glück. Stato bon seinem Glück. Fortunas suas mente volvit. Á' disznó-ás makkal álmo" dozik. Das Schwein träumt vom Eichel. Sus silvestres de" mentat. Pers. 3.) Ketségtelen Ma" gát. Á' kemélységnek tünder birtokával álmodozni. Sibi" in somniis vitulos Hoffnung macsnas. Quam sibi laeta" re. Cic.

Álmodozó, zónak, -zót. Der oft träumt. Für Träumer. Somniator, oris. m. Sen. és Somniosus, a, um. Nagy dal" gokkal álmodozó: (nagyra vá" gyó): für, von hohen Hohen Träumereyen Menschen. Ho" no ingentis spiritus.

Álmos, -sabb. Schläfrig. Somnicu" losus-, somnolentus, a, um Appul.

Igen álmos (alunyékony): Sehr schläfrig. Cui somno" lentior. Prop. Mély (nagy) á" mos. Tiefschläfrig. Vetero" sus, a, um. Terent. Nem álmos" Unschläfrig. Haud somnico" losus, a, um. Appe. Álmos. ész. Schläfrigen Gemüts. Mens somno sopita. Kem álmos" ész. Ein Munteren Gem" Ert álmos ésszel nem kell" mivelni. Schläfrig ist nicht zu bearbeiten. Somno" culose hoc agendum haud est" Plaut. Álmosak a szemei" Die Augen fallen ihm" mir Schlafen zu. Natant lumina. Virg. Ál" szeminel dorbizolnak. Sie" schwelgten noch, da sie schlaf" frölich schliefen. Semigraves" patabant. Liv. Álmos szé" mel fogni a dologhoz. Schläf" frig zum Wirken - schreiten" Somni culose aggredi labo" Álmos vagyok. Mich schläfert" Dormito, are, dormitavi, ire" Appul. Somnolentus sum. Ich" álmos vagyok. Ich Komme mir" Kus. Schläfrig kommen" nutschalten. Somnum vix" teneo. Cic.

Álmosan. Schläfrig. Somnicu" lose. Adv.

Álmosító (álom-horó) szere" Schlaf bringendes Arzney" ren. Soporifera Medica" menta. Woyt.

Álmos könyv, (álom magyará" zó könyv) -nyvnek, -nyvet. Das Traum Buch. Liber Som" niorum interpres.

Álmosság, -gnak, -got. Die Schläfrigkeit. Somnolentia" c. f. Sidon.

Al-nem, -nemnek, -nemet. Ge" nindrigen Angehörigkeit. Hu" le Genus, eris. n. Cic. Al-ne" ből Származtatott, al-nemből" való. Von geringern Ge" schlechte geboren. Humili" genere Natus. Cic.

Álnok. -kabb „(xavaz) Listig, kunstgriffig. Callidus, dolosus, á, um; fallax, cis. o. fraudulentus, a, um. Cic. subdolus -, technosus, a, um. Vafer, fra, frum, versipellis, e. c. Plaut. versutus, a, um. Álnok voltál mindenkor. Du warest immer ein kunstgriffiger Mensch. Callidum semper gessisti ingenium. Plaut. Az álnokok nem tudnak magukat közt dezék barátságot tartani. Die kunstgriffigen können unter sich keine beständige Freundschaft stiften. Versipelles nesciunt interse firmam et perfectam amicitiam parare.

Álnok fogás. -gásnak, -gást. Listiger Vorwand. Methodium, ii. n. Petron.

Álnok mester. -nek, -t. Ein Betrüger. Falsarius, ii. m. Impostor, oris. m. Ulpian.

Álnok mesterség, -gnek, -get. Betrügerische Kunstgriffe. Artificium, ii. n. Cic. dolus, i. m. Cic. Fallacia, ae. f. Plaut. Álnok mesterséget követett el: ein fast neuen Betrug begunnen. Impostura fecit. Capitol.

Álnokság, -gnak, -got. Die Arglist, der Betrug. Artificium, i. n. Astus, us. m. Astutia, ae. f. Callidi„tas, átis, f. dolus, i. m. Fallacia, ae. f. fraudulentia, ae. f. Sutela, ae. f. Plaut. Technæ, ae. f. Vafricies, ei. f. Versutia, ae. f. Gyors álnokság, (okos ravaszság) Arglistigkeit, Betrügerey. Paranurgia, ae. f. Plin. Álnoksággal élni. Mit List umgehen. Dolis uti. Istenyú álnoksággal élt. Er ist mit seiner verfluchten Betrügerey umgegangen. Fraude usus est sane atroci. Álnokság miatt el-vesni. Wegen seiner Betrügereyen umkommen. Ob sutelas suas perire.

interire. Plaut. 63

Álnoktúl: betrüglich, betrügerisch, fälschlich, sinnreich. Astute, callide, captiose, dolose, fallaciter, fraudulenter, perfidiose, subdole, vetexatorie. adv. -lic. Art te álnoktúl (rosztúl) tselekedted. Du hast betrüglich gethan. Hoc tu fraudulenter egisti. Plin.

Áloes, -esnek, -et. Növevény. Die Aloe. Aloe, es. f.

Áloes-fa. -fának, -fát. Aloeholz. Tarum, i. n. Plin.

Alól: unten, untenwärts. Inferne adv. Leg-alól. Ganz unten, zu unterst. In imo. Alólról von unten her. Ab inferiori parte. Alólról á kö-falat le-dönteni. Unten die Mauer einreissen. Subtus subruere muros. Tacit.

A' föld, melly alól száraz. Erde, so unten trocken ist. Terra, quæ subter sicca est. Pallad. Alóla el-száradtak á gyékény. Er ist gar stocken. Occidit ei sol, cum adhuc esset dies. Proverb. Alóla el-fedni á tüzet. Das Feuer unten verwahren. Alól ki-vájni valamit. Etwas unten ausgraben. Subcavare aliquid. Alól ki-vésett. Unten ausgeschnitten. Subtus excavatus, a, um. Plin. A' mellyek fellyül, és alól vannak. Was oben, und unten ist. Quæ supra, et subter sunt. Cic. A' föld alól ki-mászni. Aus der Erde hervor kriechen. Sub terra exrepere. Plaut. A' kö alól, unter dem Steine. De sub saxo. Sen. Alól: Láb alól el-takarni eggyet más: Einen Fehler des andern verdecken. Recidere de sub pedibus reliquum: Einen Rest unter den Füssen wegschneiden. Alól: Egyet alól: Podere. Von unten. De sub. Reg. A' pad alól jött elö: Er ist unter der Bank hervor gekommen. De sub

~~Alól-irás. -snak, -st. Die Unterschrift. subscriptio, onis. f. Ulpi.~~ ~~Levél máshova alól irás: Die Adresse. Epistolæ inscriptio. Suet.~~

scamno prodivit.

Desub somnus prodivit.

2.) Ö a templomon alól lakik. Der wohnt unter„ halb dem Tempel. Ille in„ fra templum habitat. Tizen hat esztendőktől alól lévők. Die Unmündigen, die unter 16 Jahren sind. Impuberes minores annis sedecim.

Alól-irás, -rásnak, -ráse. Die Unterschrift. Subscriptio, onis. f. Ulp. Levél mássá„ ra. alól-irás: Die Vidimi„ rung. Vidimatio, onis. f. Jct.

Álom, -lomnak, -lmot, -lmok. Der Schlaf, Tod, Schlummer, Ruhe, Stille. Somnus, i. m. Sopor, oris. m. Lethargus, i. m. Álmos, álmosság: Der Schlummer. Substramentum porcorum. i„ Disznó alom. Der Schweinsla„ ger. Substramentum porcorum.

Egy' alom alól-valók: Jünger Schweine „die„ nämlichen Mast, - Zucht, Wurf, - Zucht sind. Ejusdem sunt, eadem fœtura, -haxa, -nida sunt.

Álom, -lomnak, -lmot, -lmok. Der Schlaf. Somnus, i. m. Sopor, oris. m. ~~Álmos. Der Schlaf.~~ ~~Lethargus, i. m.~~ ~~Somnium~~ Az álom hasonlatnak a' Képe. Der Schlaf ist ein Ebenbild des Todes. Somnus imago est mortis. Cic. Álom után. Nach dem nächtlichen Ruhe. A somno. Ebéd után az álom nem egészséges. Der Schlaf nach dem Mittagessen bekommt dem Menschen nicht wohl. Somnus de prandio bonus humani non est. Plant.

Álom, -lomnak, -lmot, -lmok. Jdl. vás. Der Schlaf. Somnus, i. m. Sopor, oris. m. Delesti (diti) álom. Ein mittägiger Schlaf. Comessatio somnus. Rossz á diti álom. Der Mittagsschlaf ist schädlich. Non bonus est somnus de prandio. Plaut. Edes álmot. Ein süßen Schlaf. Dulcis somnus. Appul. Első álom. Der erste Schlaf. Primus somnus, conubium, ii. n. Plaut. Fel-serkent keserves álom. Ein unruhiger schlaf. ~~Ein~~ Unruhiger schlaf. ligner Schlaf. Der Tod. Inexcitabilis somnus. Senec. Halálos álom. Ein tödtlicher Schlaf. Der Tod. Perpetuus somnus. Virg. Jó ízü álom. Ein geschmackhafter Schlaf. Jucundus, placidus somnus. Mély álom. Ein tiefer Schlaf. Altus, profundus somnus. Appul. A' mélly álom közönnyá' halálnak. Ein tiefer Schlaf ist ein Ankommen verwandt des Todes. Sopor est consanguineus leti. Virg. Mély álomba merült. Schlafsüchtig. Veternosus, a, um. Terent. Igen mély álom. Ein sehr tiefer Schlaf. Der Tod. Somnus perpetuus. Virg. -frigidus. Val. Flac. Nehéz álom. Ein schwerer Schlaf. Gravissimus ~~Lasanus~~ sopor. Ovid. m. Lucr. A' nehéz álom meg-lepi a' tagokat. Ein schwerer Schlaf überfällt die Glieder. Gravis sopor complectitur -, occupat artus. Virg. Igendes álom. Ein heftiger Schlaf. Imbellis somnus. Stat. ~~Rettető, vetkes, törengő álom~~. A'lom„ nak adni magát. Sich schlafen legen. Somno se dare. Cic. Az álom el-nyomja az embert. Der Schlaf überfällt den Menschen. Somnus oppremit hominem. Ter. El-üzni az álmot. Den Schlaf vertreiben. Somnum depellere. A'lomnak ereszteni meg-fáradtt szemeit. Die müden Augen dem Schlafe überlassen. Quieti dare fessos oculos; fessos oculos somno dare. Cic. Valakit álmából fel-költeni, fel-serkenteni, fel-verni. Einen aus dem Schlafe aufwecken. De somno aliquem excitare. Cic. A' sok

gond meg-foszt minden
álmoktól. Lyst mich die Vor-
gri nicht geschlafen. Negritudo
me scivat somno. Cic. Reám
jött az álom. Den Schlaf ist mir
kommen. Somnus mihi ob-
repsit. Az álom kerülgeti
őket. Den Schlaf kommt ihn
an. Somnus ei accidit, — instat.
Sec. A' mit álmában látott
vala. Was ihm im Traum vor-
kommen kommen. Quæ ei secundum
quietem visa sunt. Cic. Az
álom meg-újittya, (meg-vidá-
mitlya) a' tagokat. Den Schlaf
erquickt die Glieder. Somnus
recreat membra. A' lomba me-
ült. In Schlaf fallen, In
somnum delabi. Petr. somno
immergi. álomba merült,
mélyen el-aludt. Er ist fest
eingeschlafen. Somno sepul-
tus. Virg. Ez álmot hoz, —
szerez. Der Traum verschafft ihm
einen Schlaf. Id somnium
conciliat. Álom' ölébe
vetette magát. Er fiel sich schla-
fen gelegt. Somno stratus est.
Liv. 2) Álmodás. Das Träumen.
Somnium. ü. n. Éjjeli látott álom,
den Nächtlichen Traum. Noctur-
num somnium. Somnium, per
quietem visum. Rettentö, ret-
tenetes, szörnyü álom: ein
entsetzlicher Traum. Nigra
somnia. Tibull. Álmomban:
im Traume. In somniis. Cic.
Per somnium. Cic. Álmom-
ban kintset találtam. Im Traum
war mir ein Schatz gegra-
ben. Per somnum thesaurum
reperi. Valakit álmában lát-
ni. Einen in Traume sehen.
per quietem videre alignem.
Cic. Furcsa álmai álmodni.
Einen närrischen Traum haben.
Mirum, et insolitum somniare
somnium. Plaut., Álom 's ébés
idö. Der Traum- Somnus ina-
nis. P. Álmában beszélem. Im
Traume reden. De somniis lo-
qui. Be-tellyesedett az álmom.
Mein Traum ist erfüllet worden.
Somnium meum se explicuit.

64.

vé-be nem tellyesedett, — ist
nicht erfüllt worden. So-
mnium meum vanum fuit.
Az álom nékа be-tellyesedik.
Den Traum geschieht Erfüllung
durch. Somnium quandoq evadit.
Cic. Az álmát el-beszélni va-
lakinek. Einem Traum erzählen
erzählen. Somnium suum ali-
cui enarrare. Cic. Álmát ki-
tani, magyarázni. Den Traum
Él-vesztettem az álmomat.
Den Traum fort ist Abge-
gan. Somnio solutus sum.
Álmot fejteni, Magyarázni:
einen Traum auslegen. Ex-
plicare, interpretari somn-
um. Cic. Álmából fel-ijed-
ni. Aus einem Traum er-
schrocken werden, und aufste-
hen. Somno perterritum sur-
gere. Cic. Nem álmot hüve-
lyezek, hanem igazat mondok.
Ich singe keinen Traum, sondern
die Wahrheit. Non
somnium narro, sed Vera memoro.
Álmában látni valamit: Etwas
im Traume sehen. Videre
aliquid in somnio. Plaut. —
per quietem. Cic. Sép álmo-
kat látni. Angenehmen Träu-
me sehen. Iti somniis jucun-
dissimis. Cic. Jartok tüle, (Félek)
et álom ne legyen; Ich
fürchte, es werden mir
ne insomnia sint. Cic. Igen
sép álmaim voltak. Ich habe
sehr angenehme Träume ge-
habt. Amoenissima habui somnia.

Álom-ész, észnek, észet, ész, álom-
észel vigyázó: ein schlüfriger
Wächter. Somno lentus Vigil.
Álom' fejében. Statt eines Träu-
mes. Loco somnii. Gratia con-
ciliandi somnii.

Álom-fejtés, -tésnek, -tést. Die Traum
-Deutung. Somnii divinatio, Cic.

somnii interpretatio, onis. f. Cic.

Álom-fejtő, -tőnek, -tőt. Im Traum Deuter. Somniorum Conjector, oris. m. Cic. Somniorum interpres, etis. m. Cic.

Álom hozó, több.: -adató, Schlaf bringend. Soporifer, fera, ferum. Álom hozó éjtszaka: die Schlaf bringende Nacht. Nox Soporifera Lucan. Mély álom-hozó: ein tiefen Schlaf-bringend-Vetor, rosus, a, um. Ter. Álom hozó ~~betegség~~ ir. eine Schlaf bringende Salbe. Somniferum unguentum. Álom-hozó ital. ein Schlaftrunk. Poculum. ii, n. Herm. Álom hozó Mák. ein Schlaf thuender Schlafender Garten-Mohn. Papaver Soporiferum papaver Sativum. Plin. Álom hozó orvosság. die Schlaf-bringend. Arzeney. Somnifero-, Soporiferum Medicamentum. i. n. Plin. Álom hozó Szerek: -nek, -ket. die Opiata. sc. remedia.

Álom-küvelyezés, -zésnek, -zést, die Traum Deutung. Divinatio, interpretatio Somniorum, onis. f. Cic. Somni Narratio, onis. f. Conjectura Somniorum. Cic.

Álom-küvelyező, -zőnek, -zőt. ein Traum Deuter der Träume. Conjector Somniorum. Cic.

Álomi. die Träume angehend. Somnialis, e. c. Tulg.

Álom-jelenés: -nésnek, -nést. eine Traum-Erscheinung. Phantasma, in Somno apparens. matis n. Augus. -nis. n.

Álom-ijesztés, -tésnek, -tést, -tések. die erschröckende Träume. Terriculamenta Somniorum.

Álom: Scene. -nének, -nét. nei. der Traum gott. Morpheus, ei, m. Somnus, i. m.

Álom-ital, -talnak, -talt, -talok. Álom hozó ital. ein Schlaf-trunk. Poculum, ii. n. Potio Soporifera. onis, f.

Álom-képek. -knek, -ket. die Vorstellungen im Traume, Traum-Bilder. Somno ri, no effigies. Varr.

Imagines Quietis nocturnæ. Tacit.

Álom-korság, -ságnak, -ságot. mély álomba ejtő betegség. die Schlafsucht. Lethargus, i. m. Horat. Veternus, i. m. Virg. Álom-korság bántya ötet. ein hat die Schlafsucht bekommen. Veternosus, a, um. Lethargum inádit. Álom-korságba merülni. die Schlafsucht bekommen. Gravi Lethargo oppressi.

Álom-korságos. Schlafsüchtig. Lethargicus, a, um. Plin. Veternosus, a, um. Terent.

Álom-látás, -tásnak, -tást, tások. Im Traum. Insomnium, ii. n. Cic.

Álom-látó: -nak, -ót, Im Traume, Somnia-

Álom-magyarázás: -zásnak, -zást. die Traumdeutung. Interpretatio Somniorum. Cic.

Álom-magyarázó, -zónak, -zót. der Traumdeuter. Somniorum interpres. Cic. — könyv. das Traumbuch. Liber, Somniorum interpres.

Álom-nyomasztás, -tásnak, -tást betegség, melyet bosszorkány nyomásnak hínak az egy gyügyücs. Incubo, as, v. die Leute, die Nachts zu drücken gequälet wird. Prigalion onis, m. Graec. Ephialtes, æ, m. Plancard.

Álom-por. -rnak, -rt. ein Schlaf machend Pulver. Soporifer Pulvis, eris. m.

Álom-szakasztás: -tásnak, -tást die Unterbrechung des Schlafs. Interruptio Somni. Insomnia, æ. F. Cacil.

Álom-szer. -rnek, -rt. der Traum, der Opiat. Laudanum opiatum.

Álom-szerző. Schlaf machend. Somnificus, a, um. — Orvosság szerek. Schlaf machende Arzeneyen. Somnifica Medicamenta. Plin.

Álom-szuszék: -széknak, -székot. ein Lang geflochtes, (mit einer Schlaf

mützen, – früher. Somniculo, Jus, veternosus, a, um. Endy, mion, onis. m.

Á'lom-fúszi, – szitak, – szit. lásd, Álomszipék.

Á'lomtalan. -nabb. Véglétlő, ohne Schlaf. Insomnis, e.c. Álomtalan éjjeleket tölteni. Schlaflose Nächte zubringen. Insomnes Noctes agere, trans. igere.

Á'lomtalanítani. -nítok, -nít; -nítani, -nittya. Schlaflos machen. Insomnem facere, Petr.

Á'lomtalanság, -ságnak, -ságot. Die Schlaflosigkeit. Insomnia, e.f. Cael. Álomtalanságba hozták őtet a sok Gondok. Die vielen Sorgen haben ihn in Schlaflosigkeit gebracht. Curae, et Sollicitudines Quietem ei Morantz. Curt, – insomnem cum fecerunt.

Álomtalanúl: Schlaflos. Insomnis, e. Sine somno.

Ál-ortza, -tzának, -tzát. Die Larve. Larva, a.f. Persona, f. Le-kapom (le-vonom) az ál-ortzádat a' bak képedről. Ich werde von deinem bock. nen Gesicht die Larve abziehen. Personam tibi detraham hircofe de Vultu. tz ál-ortzát le-venni. -ab Vultu. Personam ponere. Ál-ortzai. Von neuen Larven. Larvalis, e.c.

Ál-ortzás, -zabb. Verstellt, Verstellt. Larvatus. Personatus, a, um. Fictus v. Simulatus, a, um. Miért járjak én ál-ortzásan? warum soll ich Verstellt herum gehen? Cur ego Personatus ambulem? Cic.

Ál-ortzázni, -zom, -zta, magát. sich Masken anmachen. Personam induere.

Ál-pallo, -llónak, -llót. Falscher Bruder. Vodim in nimm Gebrüder. Pseudopaton, i.n. Cod.

Ál-pénz, -zek, -zt. (Hamis, vonni pénz) falsche, falsche, falsche Münze. Adul, terina (falsa) moneta.

Ál-per, -pernek, -pert. Ein Process, der den Verklagten angeht, -betreffet. Causa passiva. Jur. Al-per, be keveredni. in Streitigkeiten wegen Erbe Wesen. Processus hereditarii. in jus vocari.

Ál-peres, -resnek, -rest. ákit per, be fognak, -idéznek. Dem Process, Klagten. In jus vocatus, a, um. Reus, rea. reus conventus, -incattus. Az ál-peres, védelmeki, menti magát a' Vád alól. Der Verklagte sucht sich zu entschuldigen. Reus excusat;

Ál-pillogatás, -tásnak, -tást. (Katsongatás) Das Äugeln. Oculta Nictatio. a, onis, f.

Ál-pör. l. Ál-per.

Ál-pörös, l. Ál-peres.

Ál-rend, -endnek, -endet. Ein geringen Stand, Inferior Ordo, -dinis. m. cis. 2., Der Geringere Volg, Der Pöbel. Plebs, infima. Sors infima, -tis, a, f

Ál-rendü: -dünek, -dűt. Von geringem Stande. Infimae sortis. Ordinis inferioris homo.

Alság, -gnak, -got)(Felség. Die Geringschätzigkeit. Vilitas, atis. f.

Alsó, -sobb,)(Felső. Der Innere, Innere. Inferus, a, um. Inferior, oris. c. 2. Der alsó, a' játszó-kártya a' közt. Der Stutzer, Der Bube, im Spiele. Puer, ri. m. Satelles minor. -tis, -ris. m.

Alsó-ajak. -knak, -kot. Die Unterlippe. Labium inferius. Le-függő alsó ajak. Ein Hän-

gn = Mund. Labium demissum. Tex. fängender Unterlippen. Labra subtus pendula. Bart. Alsó száj: Angliában az alsó Parlamentom. Das Unterzaur. lament. Curia regni inferior. inferius Parlamentum. Alsó ing. sein Unterrock. Supparus, i. n. xus i. m. Fest. Alsó Küszöb. ein Unterschwellen. Limen inferum, limen porta inferius. Alsó Magyar-ország. Niederes Ungarn. Hungaria inferior. Alsó Német ország. Die Niederlande. Belgium, ii, n. Cas. Alsó posa; die Hinterbacken. Nates, tium, f. Cat. Az alsóbb rendü istenek. Die Himmel und geringern Götter. Dii minorum gentium. Cic. Dii mediocrumi, Dii minuscularii, Dii indigetes. Plaut. Alsó rend. Geringen Standes. Infimates, tum. pl. Plaut. Alsó része (ruhának alja) a kuka. Pflegen einen Saum Haben. Penicilamentum i. n. Lucil. Alsó kuka. Saum Hemd. Tunica inferior, interula, ae. f. Subucula, ae. f. 6., Pongyola. Negligé. Imum Corporis vestis. Az alsó szobák: ein Unteren Zimmern Inferiora cubicula. Alsó (al-földi) tenger. Saum Meer. Infernum mare. Cic. Alsó világ. die Unterwelt. Inferi, orum. m. Orcus, i. m, antichthones, um, m. Voss.

Alsó magyarországban. Pannonia inferior.

Al-szakács. -csnak, -csot. Der Unterkoch. Subcoquus, i. m.

Al-szél, der Südwind. Auster ter. m. Cic. Notus, i. m. Ovid.

Alszékony, -nyabb. schläfrig. somniculosus, a, um.

Al-szerelet, -telnek, telet. kamis szerelet. sein falscher Liebe.

Amor fallax. acis, cis.

Al sín, -nek, -nt. Die Schminke. Fucus, i. m. Color non sanguine diffusus, sed fuco illitus. Cic. Al színnel kenődött. angestrichen, geschminkt. Fucatus, a, um, fuco illitus, a, um. Cic.

Al-szikom, -kormak, -kmot. Nővérvény. Cherlexia, ae. f. Linn.

Al-szűz: -znek, -zet. Der sich krüzen stellt, und aber nicht ist! Pseudocastus, a, um. Tert.

Által. 1.) Durch, über. Per, trans. prep. ~~Az igék, és más szók előtt, durch über, hinüber.~~ Elstendört által: durch, durch über, Per annum. Keresztül által: über zwerch. De transverso. Levél által. Schriftlich. Per litteras. Cic. Mértéktelenségre által-vetett: der ist durch Unmässigkeit darzu bracht. Ab intemperantia pertus. Német Országon által. Über Deutschland. Per Germaniam. Egy Szolga által. durch einen Diener. Per servum. Te által adtam. Györtem. (Te tegét segédelt) Durch dich habe ich geholfen. Per te (tuo beneficio) vici. Víz által. Durch, od. über das Wasser. Per aquam, per fluvium.

2.) Az igék, és más szók előtt. Durch, über, hinüber. Szanszkrid szókat a következendőket:

Általában. Überhaupt. Stando.

Általa, -lad, -lam. Durch ihn, -dich, -mich. ejus beneficio. tuo beneficio. meo beneficio. Cic. Általa nyertem meg azt, Durch ihn habe ich es erhalten. Per eum, ejus beneficio id obtinui.

Által-adás, -dásnak, -dást. Die Übergabe. Deditio-, traditio, onis. f. A' városnak által-adása előtt, az hallatott — Ehe der Übergabe der Stadt gehört wurde — Ante deditionem Urbis, audiebatur — A' tevélnek által-adásával ezek mondva vala —. bey Übergabe

35. A. Ind Zeinsen, sprach zu Tradendo litteras, haec dicebat

Által-adni. -adok, -ád; adom, adgya. übergnben, übergeben. Ins" gnben. Consignare, reddere, re" signare, tradere. Holnaps' ál" tal-adok mindent. Morgen übergnben ich allen. Cras Omni" a tradam. Fegyverét által" adni az ellenségnek. dem Feinde sein Wehr übergnben. Hosti" arma sua tradere. Cas. Valaki" nek által-adni a' levelet. " nemm den Brief einhändi" gen, übergnben. Alicui litte" ras reddere. Cic. Az orszá" got valakinek által-adni. Valakit kötözve által-adni az ellenségnek: nemm gnben" den den Feinden übergnben. Aliquem constrictum dedere ho" stibus. Cic. Által-adni a" várost. Die Stadt übergn" ben. Urbem tradere. Cas.

Által-adó, -dónak, -dót. Ein Über" gnber. Perlator-, subministra" tor-, traditor, oris m. Ezen levélnek által-adója. dem Überbringer (Übergnber) dieses Briefes. Perlator ha" rum litterarum. Sysm.

Általag, - gnak, -gat. (átalag) ~~Ens dutsat~~ Hegy-allyai kerekdő Hegy-allyai, Mintegy 80-84 ittzés. Kerekdő. Ein Zentner, nin Gönzner Fässen: Bu" tticula, ae. doliolum, i n. Liò. Vn" centum minus. 2. Hasáb" test. Ins Dreieck. Prisma, atis. n. Volt.

Által-állatozás, -zásnak, -zást. Massá változás. Die Verwan" delung in einen andern Gegenst. Metamorphosis, is, ios, eos f. Conversio in -. transforma" tio, onis. f.

Által-állatozni, -zom, -zik. Verwan" deln verwandlen. in -, transformare in -vg. bel" tuam.

Által-állatoztatni, -tatom, -tattya. Verwandeln. Convertere, trans" formare Cic.

Által-alunni, -som, -szik, v. -szta p. o. az egész éjet. Die ganze Nacht schlafen. Noctem per" petem dormire. Plaut.

Általán-fogva. 1) Überhaupt, ál" talán viggel. Allenthalben. Al" lenthalben. Certo, omnino, pla" ne, profecto. A' világ általán" fogva tökéletes. Die Welt ist allenthalben vollkommen. Mundus undique perfectus. Cic

2) Gegen, Selbigesseggel. Zumes" sen. Prorsus. Általán fogva semmit se tud. Er versteht zumesten nichts. Prorsus nihil intelligit. Cic 3) Gegen, mind. Zumes Din Land. Indistincte, ab" promiscue. Gell. Általán fogva venni valamit. In Zumes und Boden kaufen. Averrione aliquid emere. Cod. In universum emere aliquid.

Általános, alten nélkül-való. Un" bedingt. Carens adjunctione, -conditione, -pactione, Simplex.

Általánosan. Kerekben, egyenesen, al" ten nélkül. Unbedingt. Simpli" citer, sine adjunctione, sine condi" tione, sine pactatione.

Általán véggel. Általán-fogva, bi" zonyosan. Allenthalben, Omnino, plane. Általán véggel nem ért á' dologhoz. Er versteht zum" Besten ganz und gar nichts. Plane, prorsus rem non intelli" git.

Által-ásás: -snak, -st. Die Zumes" gnbung, Perfossio, onis. f. Gloss.

Által-ásatlan. Unbesmesgraben. Imperfossus, a, um.

Által-ásni, -som, -tta. Zumesgra" ben. Perfodere. A' hegyet ál" tal ásni, Einen Berg durchgra" ben Montem perfodere, suffodere. Plin.

Által-ásó: -sónak, -sót. Ein Durch" gräber. Perfossor, oris. m.

Által-ázni: -zom, -zik. Durchsäu

mässen. Commadere, Per-
madere. Egészen –, által meg
által átlyuk. Dúrás und Dúrás
bin ich nass geworden. Per-
tus commadui. Cato.

Által-áztat p. o. tripót: Dúrás
und Dúrás nässen. Ele-
xi calcei. Varr.

Által-bökdösni. – söm, – si. Dúrás-
stechen. Perpungere.

Által-bökdösterett. Dúrásstochen.
Perpunctus, a, um. Cel. Aur.

Által-bökni, -tsöm, -ti. Dúrch-
stechen. Perpungere.

~~Által-botsátni, -tsátok, -tsát,~~
~~-tsátom, -tsáttya.~~

Által-botsátás, -tásnak, -tást.
Die Übergebung. Trans mis-
sio, onis. f. Cic.

Által-botsátni, -tsátok, -tsát,
-tsátom, -tsáttya. Übergeben,
Jm übergeben lassen. Trans mit-
tere. Cic. Maga hatákán á'
hadat által-botsátani
(által-ereszteni). Einen
Ewigs = Innen Jmd. seine
Gebiet Jemanden
lassen. Per suos fines
exercitum transmittere. Cic.

Által-búvás, -snak, -st. Dúrch-
Durchsehen. Transitus re,
pendo. us. m. Plaut.

Által-búvni. Lásd Bújni.

Által-deszka, -kának, -kát. á'ha-
jóban, mellyen az evezö
ülnek. Transtra, orum.
Die Ruderbänken. Trans-
tra, orum. n. pl. Virg.

Által-döfni, -föm, -fi. Dúrch-
stechen. Transfigere, transfodere
valakit hegyes törzzel által-
döfni. Einen mit dem ei-
genen Dúrchstechen. Mucrone
alienem transfigere. Liv. Valaki-
nek á kelen á kést által-döf-
ni. Jemanden das Messer
Dúrch die Brust stossen.
Manum alicui transfigere Cul-
tro. Liv.

Által-döföltetett p. o. türen két he-
lyen. An 12 Orten Dúrchstochen.

Által-égetni. – getek, -get, -ge-
geti. Dúrchbrennen. Per-ure
re. Martial.

Által-égni, -égek, -ég. Dúrch-
brennen. Per-urere. Ovid.

Által-ellen: Gegenüber Gegen-
der Gegend. ~~Parietem pictura~~
Pars e regione posita; ~~e jacens~~ pla-
ga directo jacens.

Által-ellenben. Gegenüber. Contra
e regione. Egy mással által-
ellenben. einander gegenüber
Fronte sub adversa. Által-
ellenben lakni. gegenüber
wohnen. Exiga ades habere
plant. Akar által-ellenben
strátó. Finster da, Thür
vis-à-vis gegenüber da. Ecu
tibi ~~e transtra~~ e transverso
strato. A' tartománnyal
által-ellenben fekszik. Ver-
lingt nimmt Länder gegen-
über. Regioni respondet.
Virg. Által-ellenében á ta-
plomnak. gegenüber der
Thüre. E regione Templi.
Által-ellenemben. Mir gegen-
über. E regione mei. Ál-
tal ellenemünkben. uns
gegenüber. E regione no-
bis. Cic.

Által-engedés, -désnek, -dést. Jm
Übergebung. Cessio, onis. f. A
tal engedése á' jószágnak: A
tretung der Güter. Cessio
bonorum. Cic.

~~Által-engedö, -dönek, -dést. Jm~~
~~übergeben. Jm Abtreten.~~
~~Cedens, tis.~~

Által-engedni, -gedek, -ged-
gedem, -gedi. Übergeben
abtreten. Cedere. Valaki-
nek az örökséget által-e
gedni. einem sein Erbgut
übergeben. Hereditatem al
cui transmittere. Cic. A' szán-
tó-földet valakinek örökre
által-engedni. einem das
Feld eigenthümlich übergeben

Aegrum alicui mancipare. Plin.

Által-enni, -esem, -eszi magát. vmi által, si sich durch. Per., vadat se, transvocat se. Cael. Aur.

Által-exegetni: -getek, -get; -getem, -geti. Hinübertragen. Transmittere. Plin.

Által-exesztetni, -sztek, -szti; -sztem, -szti. Hinübertragen, od. hinübertragen. Transmittere, transferre Plin. Föveinyen, kuhán, szitán által-exesztetni valamit. (neg-szürni). etwas durch Hand, -Tuch, od. -Sieb hinübertragen. Arena, tela, intermiculo percolare aliquid. Colum.

Által-exesztés, -tésnek, -tést. Hinübertragung. Transmissio, onis. f. A' jószágnak által-exesztése ke ítéltetni. Hinübertragung in Grundes etwas übertragen. Ad cessionem fundi condemnari. 2. A' papiros-való által-exesztés (-szükés). Das Destilliren. Destillatio, onis. f. Blanc. Papiros által-exesztve, destillirend. Destillando.

Által-érteni, -értem, -érti. verstehen, wahrnehmen. Percipere, pervidere, perspicere, pervidere. Hamar által-érti a' dolgot. er bemerkt bald die Sache. Vir acutus, emunctae naris. Flor. qui cito rem perspicit. Által-értem mit akar. ich verstehe was er will. Percipio, quid velit. Értsünyen által-értheted. Das kannst du leicht verstehen. Haec facile perspicere potes. Ezt ö által nem érti. Das begreift er nicht. Haec ille non penetrat. Valamit jól által-érteni. etwas wohl verstehen. Perspectum habere aliquid. Cic.

Által-érés, -ésnek, -ést. Erkenntniß. Intelligentia, prehensio, onis. f. Cic.

Által-értő, -több. Hamar által-értő. Verstandscharfsichtig. Perspicax, sagax, acis, o. Cic.

Által-esni, -esem, -esik. 1.) Által-menni. Által-esztünk minden bajon. alle Besorgnisse sind überstanden. In portu sumus. Plaut. A' haxtron által-esni. die Pflicht vollenden. Praelio defungi. Liv. Valamin futó tag által-esni. etwas obenhin tractiren. Obiter rem aliquam pertractare. Cic. Sok veszedelmen által-esett. er ist glücklich vielen Gefahren entronnen. Multis malis, periculis perfunctus est. Cic. 2.) El-végezni. Hamar által-esni a' beszéden: (tart el-pendert tenni): die Rede geschwind vollenden. Panäs absolvere sermonem. Valamelly bajos dolgon által-esni. einer schwierigkeit überwältigen. Difficultatem aliquam exsorbere. Cic. A' dolgai mon által-estem: meinen Ambit sehr ins Unreine. Confuma vi, finivi, perfeci laborem meos. Cic. Vajha már ezon dolgon által-estünk volna! wollten, wir wären Dessen schon Herr! Utinam hoc jam modo defuncti. Tex. Által nem esketik a' nehézségen. er überwindet nicht leicht Schwierigkeiten. Difficultatem superare negat. Hamar által-esni valamin (Carthágón túl, innig amúgy végezni-el) etwas obenhin vollenden. Leviter rem agere, festinanter re aliqua defungi. 3.) Keresztül esni kajta. A' tökén által-esett. er ist über nin en Klotz gestolpert. Supervenire trunco. Aquil. Labi super candicem, -stipitem. Tex. 4.

meg-tolerari, el-hagyattat.. vi. Minden emberi tege.. delmen által-esni. Von allem menschlichen Hülfe verlas.. sen seyn. Omni ope humana destitui. Tac. 5.) Túl lenni valamin. Már akkor által-estem. Darüber bin ich schon weg. Jam illa superavi, pertransi.. vi. Plin. 6.) Végét érni valaminek. Által-esni a' fáj dalmon. Überschmerzen. Superare dolorem. Cic.

~~Által-vetés -tésnek, -tett~~.

Által-vedzeni, - dzek, -dz. — a' tengeren. über's Meer ~~fahren~~. schiffen. Durch Rudern. Vexare Aequor. Virg

Által-vetés, Exemigare. Plin. -tésnek, -tett. Durch ~~fin~~ ~~bar~~ fahren. Transremiga.. tio, onis. f. Exemigatio onis. f.

Által-vetni, -vetek, -vet. lásd Által-vedzeni. Durchschiffen, Durchfahren. Exemigare. Plin. Által-vetetett: Durchgefahren. part. Exemigatus, a, um.

Által-fagyni. -fagyok, -fagy. über frieren. Glacie obduci. A' Duna által-fagyott. Die Donau ist durchgefroren. Danubius Glacie obductus. Plin. Vastag jéggel által-fagyott a' folyó víz. Der Fluß ist dick gefroren. Fluvius concrevit alta glacie. Liv. Által-fagyott folyó-víz. ein gefrorner Fluß Fluvius rivali compede vinctus. Horat. 2.) Tsak nem által-fagytam. fast bin ich durchgefroren. Fere me gelu totum penetravit.

Által-fák: -knak, -kat. unter Fedél alatt. Unter Dach bringen. Transtra, orum, n. pl. Victr

Által-fárni. -zom, -zik. sich

um Büchsen. Refrigescere. Által-fényleni: -lem, -lik. Durchscheinen. Trans lucere.

Által-foglalni. lásd Által-fogni.

Által-fogni, fogok. -fog; -fogom, fogja. 1.) - akarással. übernehmen. Spiritkama circumdare. 2.) Más részre fogni, umgraben. Által-fogni a' lovat, az öfvért: die Pferd, die Mähne umgraben. Trans jungere. cum, mulam. Ulp.

Által-folyás, - lyásnak, - lyást. Durchfliessen. Trans fluxis. onis. f.

Által-folyni: - lyok, - foly; - lyom, - folyja. Durchfliessen, Durchströmen. Transfluere, translabi. A' mérőket által- (keresztül) folyja az ár-víz. Die Überschwemmung fliest durch die Felder. Prolueres perlabitur Campos. Cic. A' mély völgyön faly-által. Durch den tiefsten Thal fliest Durch. Infima valle perfluit. Liv. A' Csermely tsergedezve foly kasa Várossán által. Csermely amiculus susurro jucundissimo media Perfluit Cassoviam.

A' által-fordítani, - ditok, -ditottam, -ditlya. egy' nyelvből más nyelvre. übersetzen. Vertere, transferre. Deák-nyelvre fordittatott. ins Lateinische übersetzt. In latinum sermonem translatus, a, um-est.

Által-forgatni. " -gatok, -gattya. Durchblättern. Pervolvere. - Könyvet, az irásokat: Durchblättern Durch Lesen, die Acten Pervolvere librum, Cic. pervolvere acta.

Által-fúható: -több: durchbohrbar. Flabilis, e. c. Agul.

Által-fúrás: -rásnak, -rást. Durchbohren. Perforatio, onis. Vict. Pertufura, a. f. Col. Aur.

Által-fúratlan. -lanabb. unbo

36. A.

bosunk. Imperforatus, a, um.

Által-fúratott, -tottabb. Dúrch-bosmt. Perforatus, a, um. Cic.

Által-furdalni, -dalok, -dalt, -dalom, -dally a. Dúrchlöchern, Dúrchbosmen. Perforare, perterebrare.

Által-furdaltt. -ttabb. Dúrchbosmt. Perforatus, a, um. Cic.

Által-fúrni, -furok, -fúrt. -furom, -fúrja. Dúrchbosmen. Perforare, perterebrare, transterebrare. Által-fúrni a hajót. Dúrchbosmen Ird. Rejtett. Perforare Navem. Cic.

Által-fúrtt: -rabb. Dúrchbosmt. Forcatus, a, um. Colum, perforatus, pertusus, a, um.

Által-futás, -tásnak, -tást. Die Dúrchlaufung (Dung. Percursio, onis, f. Cic. Hamar által-futás. Der Überlaufen. Transcursus, us. m. Plin. Hasz-országon által-futás: Die Dúrchreisung Italiens. Percursatio Italiae. Cic. Valamin rövid idő alatt való által-futás. Die Dúrchlaufung einiger Dinge in Kürze Zeit. Aliquarum rerum brevi tempore percursio. Cic.

Által-futni, -futok, -fut; -futtom, -futtya. Durchlaufen. Percurrere, transcurrere, transfugere. 1. ~~Által-fkerni. Dr. Latecker által-futni. Szalad-va menni~~. Által-szökni. Az ellenség ker által-futni. Dem Feinde zum Feinde überlaufen. Transfugere ad hostem. Plaut. 2. Könnyű kézzel fogni kor-ra, tsak imigy amugy Verven. Által-futni a Könyvön. Durchlaufen. Die Bücher libros transire. Cell. Gondolattal által-futni valamin. Etwas mit Gedanken Dúrchgehen. Cogitatione percurrere aliquid, animo celeriter aliquid percurrere Cic.

Valamin rövideden által-futni. etwas Kürz Dúrchgehen. Aliquid breviter decurrere. Ovid. Szaki által-futni valamin. Kürzlich Erfunden. Breviter percurrere aliquid. Cic 3. ~~Szaladva menni~~. Futva menni Hamar fuss-által: Laufschritt gehen. Transcurrere cursu celo. Plaut. A' Piatron által-futni. Durch den Markt gleich laufen. Per forum cucurrere. Által-futni a piatzra: gleichwie auf den Markt rennen. Percurrere ad forum. Ter. Által-futni valakihez. Zum jemanden hinlaufen. Percurrere ad aliquem. 4 Által-menni. A' erint meg-essi, úgy által-fut kajta (az eledel). ~~Ubi ea ist, so gehen sie durch~~ Die Speise, wenn sie ist, so gehen sie durch den Kützlgang wieder mit weg. Ut edunter (cibi), ita facile dejiciuntur. Vakx 5. Meghaladni. Ifjúságát már által-futotta. er hat seine Jugend schon zimlich gebracht. Juventutem suam jam percurrit. 6. Megvisgálni. Által futni a dolog'mi-váltát: Die Sache scharfsinnig durchforschen. Rem acutius perscrutari. Mindenen hirtelen által futni. allos fünftig durchsehen. Omnia celeriter percurrere.

Által-futó: -tónak, -tót. nur Überlaufen. Perfuga, a, m. Cic.

Által-futva, (Omlólag), Obiter, per transcursum.

Által-fúvás, -vásnak, -vást. Das Durchblasen. Perflatus, us. m.

Által-fúvni, fújni jobb. ~~fuvom, fúj-ja~~. fuvok, fúj. fuvom, fújja. Durchblasen. Perflare. Perspirare. Cato.

~~Által-fúsztölni, tölök, tött~~ Által-fúsztölni, lök, lög. Durchstossen.

~~Általfüstölni~~. Trans fumare. Staff.
Által-gátolni, tolom, -tottya. Durchräumen.
Által-gátolás, -lásnak, -lást. Durch Transferirte
Durchwaten. Transitus per vada.
Oud. Vado transitus, us. m Liv.
Által-gázolhatatlan; -lanabb. wo
über man nicht waten kan.
In transibilis, e. c. in trans va-
dabilis, e. c.
Által-gázolható, -több. wo man
Durchwaden kan. Vadabilis, e.
c. Vadosus, a, um.
Által-gázolni, -zolom, -zollya. Durch-
waden. ~~Ital~~ Transvadare, vado
transire. Cæs. Által-gázolni a
folyó-vizet. ü vizen.
Durchwaden. Pedibus tran-
~~re fluvium. Cic~~ re fluvium. Cic.
Vado transire fluvium. Cæs.
Sehol sem lehet által-gázol-
ni (à vizen, ù vizet). wo kan
nirgend Durchwaden. Nusquam
vado transitus est. Liv. Nehr
által-gázolni bunne (p. o à be-
fédre fel-vett Materiábau). Grund
ist der Materien abzuhandeln.
Difficile est eam pertractare
Materiem. Nem tud ezen dol-
gon által-gázolni. Wir kann
in dieser Sache nicht fortkom-
men. Ei hac in re agna hæret.
Cic. Hac in re nesat perogredi.
Cic.
Által-gerenda, -dának, -dát: Durch
Querbalken. Tignum transver-
sarium. ~~Cæs~~. ü. n. Cæs. Trans-
trum, i. n: Victo.
Által-gözölgés: -gésnek, -gést. Durch
Dünsten Dunstung. Perspiratio, onis. f.
Által-gözölögni -lgök, -lögni Durch
Dünsten. Perspirare. Cato.
Által-gyakni, -kom, -kja. által-dörni,
-szúrni. Durchstechen. Transfigere.
valakit hegyes-tőrrel által-gyakni.
einen mit dem dolch Durchste-
chen. Ira alicujus transfigere.
Liv.

Által-gyakott. Durchstochen. Per-
fixus, a, um. Lucret.
Által-hágandó. Das zu überschrei-
ten ist. Excedendus, a, um. Al-
nem hágandó: das nicht zu
überschritten ist. Inexcede-
dus, a, um. Barth.
Által-hágás, -gásnak, -gást. 1. Das
Überschreiten, das Übertreten
das Hinüberstreigen. Trans-
scensus, us. m. Transgressus,
Gell. 2. meg-szegés. Die
Übertretung. Prævaricatio
onis. f. Transgressio, onis. f.
Által-hághatatlan, -lanabb. unüber-
schreitlich. In transgressibilis
e. c. Voss.
Által-hágható, -több. Das überschrei-
ten kan. Exsuperabilis. e. Claud. — ér: folya-
ka. wie Strömer Fluss, den
man überschreiten kan. Ex-
superabile fluentum.
Által-hágni, -hágok, -hág, hágon
-hágja. 1.) Által-lépni. über-
schreiten. Által-hágni a gá-
tyán. Durch Zaun schreiten. Trans-
cendere sepes. 2.) Meg-ha-
ladni. A' határt által-hágni
(határon kívül járni.) Die Gren-
zen überschreiten. Limites
transcendere. Hannibal a'
vasokat-is által-hágta. Han-
nibal hat sich über die Alpen
den Weg gebahnt. Hannibal perrupit Alpes.
Meg-szegni. Az igazság'tör-
vényét által-hágni. Unrecht
handeln. Perfide agere, pra-
varicari. A' Tanács' rendel-
tetés által-hágni. Die Rathsbe-
schlüsse übertreten. Sena-
tus decreta infringere. Cic.

Által nem hágni a parantsolatot. Sin Gesetzen beobachten. Leges observare. Cic. 4. Hivatallyán kívül tselekedni valamit. Hivatallya határát által-hágni. Sin Gewalt seines Amts überschreiten. Fines muneris sui transcendere. Exorbitare. Cic.

Által-hágó, -gónak, -gót. 1. Der Übertreter. Exorbitator, -, pecc. variicator, transgressor. oris. m. 2. Hágtsó: der Übergang, der Übertritt. Transcendens. -entis, -ntis. m.

Által-hágyigálás, -lásnak, -lást. Der Übertritt. Transjectio, onis. f.

Által-hágyigálni, -gálok, -gál, -gálom, -gállya. Übertreten. Trajicere, transjicere. Transjectare.

Által-hágyitani, -gyítok, -gyít, -gyítom, -gyítani. Jemanden, Trajicere, transmittere. Etwas durch Hülfe eines Schiffes hinüberbringen. Mit einem Boote über das Wasser setzen. Transmittere tectum lapide. Plin.

Által-hágyítás, -tásnak, -tást: Das Übersetzen. Trajectio, onis. f.

Által-hajlott, -lottabb. Jemanden gebogen. Transflexus. a. um. Más tsekkre által-hajlott szöllő-veszszö: ein Reb-Schoss, der neue Nahrung an sich zieht. Transflexus palmes, itis. m. Colum.

Által-hajótázni, -kázok, -kázott. Jemanden mit dem Schiffe in Afrikam transmittere. Exercitum in Africam transmittere vetus. Caes.

Által-hajtani. -hajtok, -hajt, -hajtom, -hajtya. Jemanden mit Gewalt. Valakin valamit által-hajtani: mit

Durchjagen = Wegen über einen wegführen. Carpentum super aliquem impingere. Varr. 2. Által-ütni. Durchstreichen. Transigere, transadigere, pellere, agere per-.

~~Által-hánitani, -nítok, -nít, -nítom, -nittya.~~

Által-hánitani, -nítok, -nít, -nítom, -nittya, máska. Einen andern durchstreichen. Transscribere. Adósságát máska által-hánitani. Seine Schuld auf einen andern schreiben. Nomina transscribere in alium. Cic.

Által-hasítani, -sítok, -sít, -sítom, -sittya. Durchschneiden, Durchgraben. Rumpere, dirumpere, perrumpere.

Által-hatás, -tásnak, -tást. Das Durchdringen. Pervasio, onis, f. Salvian.

Által-hatatlan, -tanabb. Undurchdringlich. Impenetrabilis, e. c. Liv.

Által-hathatatlan, -tanabb. idem.

Által-hathatatlan ság: -ságnak, -ságot. Die Undurchdringlichkeit. Impenetrabilitas, atis. f.

Által-hatható, -tóbb. Durchdringlich. Penetrabilis, e. c. Tacit.

Által-hatni, -hatok, -hat, -hatom, -hattya. Kajta: Durchdringen. Penetrare, permanare, perrumpere, pervadere. Liv. Által-hatott az erdön. Durch den Wald gebrochen. Trajecit silvas. Által-hattya szívemet a fájdalom. Der Schmerz durchdringt mein Herz. Penetrat cor meum dolor. Ez a vasat is által-hatotta. Dieß hat das Eisen durchdrungen. Mahum hoc etiam Alpes transcendit. Az igazság minden pórhüvelyeken által-hatja. Die Wahrheit durchdringt alle Hüllen. Stoxos Miserorum mihi membra percipit. Plaut.

Által-hat à tinta a' papi„
ross. Die Tinte schlägt
durch Papyrum. Charta per„
fluit. Atramentum trajicit.

Által-ható, -több. Durchdringend.
Penetrabilis, e. c. penetrativus,
a, um; permanans, ntis, p. Cic.

Által-ható Rideg. nicht durch„
dringende Pülle. Manabi„
le frigus. Lucr. Által-ha„
tó szag. ein durchdringender
Geruch. Percussibilis odor.
Col. Aux. Szives által-ható:
Herz-durchdringend. Pene„
tricordius, a, um. Barth.

Által-ható képpen. durchdringend.
Permanenter. Ado. Lucret.

Által-hatóság, -ságnak, -ságot. die
Durchdringung. Penetratio, onis.
f. Appul.

Által-hempelygetni, -getem, -geti.
Jrrübrer wälzen. Trans„
volvere. Pendent.

Által-hempelyíteni, -lyítem, lyíti.
Jrrübrer wälzen. Transvolve„
re.

Által-hempergetni, getem, geti.
&
Által-hengergetni, -getem, -geti.

Által-hengerítteni, -rítem, -riti.
Jrrübrer wälzen. Transvolvere.
Prudent.

Által-hidallani, -dallom, dallya.
v.—hidalloni, p. o. à folyó-vi„
zet. einen Bäcker übers Was„
ser Fluß gehangen. Ammem jun„
gere ponte. Cas.

Által-hordani, -rdok, -rd; -rdom,
rdgya. Jrrübertragen. Trans„
ferre, transportare, transve„
here. A' szomszédságból kellett
a' vizet által-hordanunk. wir
durften Wasser herschaffen. Jahnn wir
mußten das Wasser Jrrübertra„
gen. Ex vicinia debeba„
mus aquam transportare.

Által-hordás, -dásnak, -dása. die
Jrrübertragung. Transla„
tio-, transportatio, onis. f.

Által-hordozkodás, -dásnak, -dása.
Jrre Fortzüg, -Jrr Fort„
wanderung. Transmigratio, o

~~Által-hordozkodni, -dom, -dik.~~
~~zinsen, aus einem in ein~~
~~andres zinsen. Trans~~
~~migrare, res transire~~
~~in alium transferre.~~

Által-hordozkodni, -dom, -dik.
Jrrübrer zinsen. — transmi„
migrare, res suas ad alium loc
transferre.

Által-hordozkodás, -dásnak,
dás. Jrrübrer Jrrübrerzinsen
die Jrrübrer wanderung. Trans
migratio, -onis. f. rerum suar
in alium locum translatio, o
f.

Által-hordozódni, -kodni. — dom, -di
által-költözködni. Jrrübrer zi
sen. Transmigrare, res suas
in alium transferre locum.

~~Által-hozatott. Jrrübrer gebracht~~
~~Translatus.~~

~~Által-hozható, -több. Jrrüb~~
~~übrer bringen ist. Trans~~
~~vus, a, um. Cic.~~

Által-hozás, -zásnak, -zást. die
Jrrübrer bringung. Translatio
onis. f. Cic.

Által-hozatott. Jrrübrer gebracht.
Translatus, a, um.

Által-hozható, -több, Jrrüber zu
Jrrübrer bringen ist. Transla
tivus, a, um. Cic.

Által-hozni, -horom, -hozza. Jrrüb
übrer tragen. Huc transfer
Már által hozták mindenem
Man hat alle meine Perso
sen Jrrübrer getragen. Om
omnes res meas huc translat
runt.

Által-hozni-való: Jrrüber zu
übrer tragen ist. Transferend
a, um. Nincs semmi által-
hozni-való: Es ist nichts
was zu Jrrübrer tragen wä
re. Nihil habeo huc transfe
rendum.

Által-horó. -zónak, -zót. Jrrüber
übrer bringen. Huc
translator, oris. m. Cic.

37. A.

Által - lömpölygetni. l. Stempelygetni.

Által- hüzni, -üzöm, -özza. -vonni p. a' hajót. Durch Pfiffe hinüber, od. hinüber ziehen. Navim ejthac & illac trahere.

Által-járás: -rásnak, -rást. Durchgang, -übergang. Transitus, us. m. Cic. Via, d. f. Szoros által-járás: eine Passe, ein enger Weg. Angusta Via, aditus angustus, Claustrum Regionis, Fauces, ind. f. passus, us. m. Voss. Pylae, arum. f. Cic.

Által-járatlan, -lanabb. undurchgängig, inwendig. Impervius, a, um. Varr.

Által-járhatatlan -lanabb. durch und durch nicht gehen, -ziehen können. Impermeabilis, e. c. Tacitus

Által-járható, -többb. durchdringlich, Penetrabilis, e. c. Ovid. Által-járható erdők. Wälder, durch die man sich Bahn machen kann. Pervii saltus. Liv. Által-járhato hely. Ort, wo man durchkommen kann. Permeabilis locus, i. m. Sidon. Könnyen által-járható. durchgehend. Meabilis, e. c. Plin.

Által-járni, -járok, -járt, -járom, járja. durchgehen, übergehen, durchziehen, übersetzen. Penetrare, permeare, pervadere. Által-járta a' fejét velejét, durchdringt ist sie in Kopf. Wein stärkt ihm in Kopf. vinum permeavit cerebrum ejus. Az egész fegyver a' testét által-járta. Der ganze Harnisch drang ihm durch Mark und Bein. Totum telum penetravit corpus ejus. Által-járta ötet a' hideg. Er hat sich abgekühlt. Se refrigeravit. Frigus eum pervasit. Által-járta ötet a' hegyes tör. Der Dorn drang durch ihn hindurch. Transiit eum hasta. Által-járni. Durchgehen. Transire. Ich weiß nicht wohl wie Deutschen es ausdrücken. Nescio quo expeditius permanant Germanum ejus. Cic. Által-járta ötet a' kemény szél. Der scharfe Wind hat ihn durchdrungen. Asper ventus eum pervasit. Tsak nem által-járt a' hemével. wo hat mich schier durchgefroren. Tetrorum me contemplatus est. Cic. Által-járja a' tenta a' papirost. Die Tinte schlägt durch das Papier. Per chartam transit atramentum.

Által-járó, -rónak, -rót. durchgängig, durchgehend. Permeator, oris. m. Tertull. Durchgang. Transitus, us, m. Via, d. f. Által-járó ház: ein Haus, wo man durch und durch hinein andern Gassen gehen. Domus transitoria. Suet. Által-járó hideg. Die durchdringende Kälte. Mania bile frigus. Lucret. Által-járó Komp. ein Fäss-Reif, Circulus, womit man insonderheit über die Flügel spannt. Ponto, onis. m. Paul. Fest.

Által-játszani, -játszom, -játszta. Valakitől másnak által-játszani a' jóságot. einem Gut in die Hände spielen. Facere, ut bona perveniant in manus alterius. Azt neked által-játszom. (Azt kedvedre játszottam) Hoc adtendendum, -vertam; faciam, ut id in manus tuas perveniat.

Által-inni, -iszom, -issza magát. Durchsaufen. Perfluere. A' tenta által-issza magát a' gyenge papiroson. Die Tinte durchsoff das schwache Papier. Charta perfluit, charta atramentum transmittit.

Által-jutni, -jutok, -jutt. übergehen, durchdringen. Transire, pertransire, pervenire, penetrare. Cic.

Általkelni. -kelek, -kelt. Jemand
kommen. Pertransire, superare.
Általkelnem már ezeken. ich
habe diese Dinge schon überwun-
den. Iam praeter
gressus sum. Cic. Általkelni a'
folyóbán. Durch Hindernisse überwin-
den. Impedimentum superare.
xc. Cic. A' dicső győzedel-
mekről most van. "általmenő
általkelni. Von "
nüsmüdlichen Ringen in seinen schwe-
ren Zustand gewerfen. E
gloriosis victoriis in funestis
simum delabi statum. Cic.
Általkelnek a' vizen, die
sind über den Fluss gegan-
gen. Trajecerunt flumen.
Liv.
Általkodás, -dásnak, -dást. Die
Hartnäckigkeit. Contumacia,
a. f. Cic. obstinatio animi, ca-
pertinacia, pervicacia, a.
f. Cic.
Általkodni. -dom, -dik fest steift,
und fest bestehen. Se ob-
stinare, -obstinate gerere.
Általkodó, -dóbb. steif, hart-
näckig. Contumax, acis. o. per-
vicax, acis. o.
Általkodott, -dottabb: fest, steif, hart-
näckig. Obstinax, acis. o. Cath.
Általkodottul. beharrlich, hart-
näckig. Obstinate. Adv. — Lar-
volni. Hartnäckig Widerstehen.
Obstinate, pertinaciter resta-
re. Cic.
Általkodottság, -ságnak, -ságot. Die
Beharrlichkeit. - Hartnäck-
keit. Obstinatio, onis. f. Cic, per-
vicacia, a. f. Cic. Obstinatus
animus. Cic.
Általkodva. fest beharrlich, hart-
näckig, widerspenstiglich. Con-
tumaciter, obstinate, pertinaciter.
Cic. Praefracte. Adv. Cic.

Általköltözés, -zésnek, -zést. Die
Hinüberziehen. Transmigratio,
onis. f. Prudent.
Általköltözködés, -désnek, -dést.
Das Hinüberziehen. Transmi-
gratio, onis. f. Prud. A' tenger-
-való általköltözködés. Die
Überschiffung über das Meer.
Transfretatio, onis. f. Gell.
Általköltözni. -tözöm -tözik.
Hinüberziehen. Transmigrare.
Általköltözni (szekéren, vagy ha-
jóval). ingend wohin über-
fahren. Transvehi aliquo.
A' tenger-szorulaton általköl-
tözni. durch die Meerenge über-
schiffen. Transfretare. Plin.
Általköltözködés, -désnek, -dést.
Das Hinüberziehen. Transmigra-
tio, onis. f. Prud.
Általköltözködni, -döm, -dik. hin
überziehen. Transmigrare.
Általköltöztetni, -tetem, -tett.
hinüber ziehen lassen. Facere
transmigrare. Curare transvehi.
Nehéz általköltöztetni. nur
Pferde, die gewöhnlich von einem
Orte zum andern zu brin-
gen. Difficile migratu. Liv.
Scipio Freund Asdrubal Afrikaba köl-
töztetik általa à Lucceio hadi
Sexeget. Die haben die Armee
von Scipio in Africa hin-
überschiffen lassen. Scipio
exercitum in Africam trans-
mittunt. Cic.
Általkötés, -tésnek, -tést. à
Nadrágon. Die Überbindung
Festmachung, auf ungarisch
Zuknüpfen. Concinnitas li-
gaturum, zonae, & transversa-
ctis, facta.
Általkötő-fa: -fának, -fát. (Ge-
renda-szorító kapat.) ein
Holzernes Band, womit die
Zeltbretter zusammen gefügt
werden. Subsens, udis. f.
Általküldeni, -dök, küldi: -dött,
küldi. hinüberschicken. Trans-
mittere. Valakihez valamit

általküldeni. utnord zu jn. wandern übersenden. Aliquid ad aliquem transmittere. Cic.

Általküldés. -dési, -dést, Die Übersendung. Transmissio, onis, f. Cic.

Általküldhető, so fin übersendungsgeschickt werden kann. Transmissibilis, e. c.

Általlábbalható, -tobb. (lábbal általhaló) übers Wasser zu Fuß gehen, (Fuß wandern) können. Transmeabilis, e. c. (transvadabilis) Auson.

Általlábolni, -bolok, -bul; -bolom, -bollya: Fuß werden. Transvadare. — a folyó-vizet: Durch. einen Fluß Durchwandern. Vado transire; transvadare fluvium; pedibus flumen superare.

Általlani. -tallok, -tall; -tallom, -tallya. (általlani) sich verblö-den, sich gehen. Exubesce-re. Formidare, reformidare, refugere. Horrere, refugere, verecundari, vereri. Cic. Általlyák magokat a kálti dologba avatni. sie gehen sich in schändlichen Sachen verwegen. Exubescunt tabo domesticis se ingerere. Plin. secund. Általlom arokat elöl horni. ich gehen mich vor Vorgen. Refugis animus ea commemorare. Aron napnak még csak az emlékére-is általlom. ich vergesse bey allem Andenken an solchen Trg. Dici illius vel memoriam per-horresco. Cic. Nem általlottad ki-mondani? Hast du dich nicht gar gesamt zu sagen. Non exubuisti dicere? Cic. Ér általlok arokat még csak emlí-teni-is. Ich verblöde mich von jenem nur einer Erwähnung

zu machen. Ego exubesco, vel memini se eorum. Cic. Az betsületes ember nem általlya meg-vallani hibáit. ein rechtschaffner Mann schämt sich nicht seine Fehler zu gestehen. Homo ingenuus non veretur vitia sua confiteri. Cic. Nem általlasz ide oxtrátlan kodni? verwöhnst du dich nicht gar gesamt hieher zu kommen? verwöhnst du nicht so ein-gesamt hieher zu kommen? Non exubescis tam im-pudenter huc venire? Cic. Ha nem általlottam sebesíteni betsü-letét Telebarátomnak, mit szégyenlem Gyógyitását? wenn ich nicht gröblichst habe die Ehre meines Nächsten zu ver-letzen, warum sollte ich mich wöhnen, seine Heilung zu befördern? Si non exco-gitavi existimationem proxi-mi mei laedere, quid ve-reor medicinam ejus honori? Lactant.

Általlánctrolni, -trolok, -tról; -trolom, -trollya. mit einer Kette verschließen. Catena claudere. általlánctrolni a dunát: die Donau mit einer Kette ver-schließen. Catena praeclu-dere Danubio.

Általlátás, -tásnak, -tást. Das Durchsehen, — Hinübersehen. Transparentia, ae. f. Transpectus. us. m. Lucret., 2, -Ezt elemmel -való általlátás. die einsicht. Das hindurchsehen. Inspectio, onis. f. intelligentia, ae. f. perspicien-tia, ae. f. Általlátása az igazinak. die Einsicht der Sache, was wahr ist. Perspici-entia veri. Cic. Általlátó, ja a következendö Genosznak. die Einsicht des künftigen Übels. Scientia, futurorum peritia fu-

tuxorum malorum.

Által-láthatatlan. -lanabb. (jeles) ünnüríjsíjstig. Non perlucidus, non perspicuus, a, um.

Által-látható, több. Dünnjsíjstig. Perlucens, ntis. o. perlucidus, a, um. 2. Durchsichtig. comprehensibilis, e. c. facilis intellectu. – vagyok. ich bin Dünnjsíjstig. Perlucco, exi.

Által-láthatóság, -ságnak, -ságot. Die Dünnjsíjstigkeit. Perlucíditas, atis. f. Által-láthatóság az üvegnek. Die Dünnjsíjstigkeit des Glases. Perlucíditas vitri. Viktor.

Által-látni. -látok, -lát, -látom, -láttya. 1.) Durchsehen. Die übersehen. Perspicere per –. Sperspicere per – Transvidere vitrum trans. – Transspicere. per –. Által-látni az üvegen. Durch das Glas durchsehen. Transspicere per vitrum. Lucret. 2.) Értelemmel által-látni. mindenen. Assequi, capere. Cernere animo, mente. Comprehendere, Intelligere. perspicere. pervidere. Másnak akarat. tyát által-látni. meinen Gedanken durchsehen. Perspicere mentem alicujus. Cic. Által-láttya a' dolgokat. er ist ein durchdringender Mensch. Callidus rerum. Gellius. perspicit, mente complectitur res. Cic. Melly vakmerő légy mindenyájan ebből által-láthatlyák: wie Blind sie insgesamt Gönner oder Verehrer sind. Quam sit audax, intelligere hinc omnes possunt. Cic. Ezt a gyermek-is által-láthattya. Das Kind kann hier durchsehen. Hoc et puer perspicuum est. Cic.

Én annak a' szivé' gondolattyát-is által látom. ich weiß seine Gedanken ganz wohl. Sensum ejus penitus calleo. Ter. – perspicio. Által-látom, hogy mit akarsz, in worinn, wird Dir willst. Perspicio, quid velis. Hozzá-vetésből által-látni: Durch Muthmassung etwas errathen. Conjectura aliquid perspicere. Cic. Nem láttya által az igazságot. er weiß nicht, was wahr oder unwahr ist. Incertus vera Liv. Non pervidet verum. Könnyen által-láttam a' leveledből hogy sebes ich aus Deinem Briefe wahrgenommen. Facile perspexi ex literis tuis. Cic. Által-meg által-látni magát. sich selbsten durchsehen können. Se percognoscere. Plin. Láttya, mi történik, de miokból történik az, által nem láttya. er sieht wohl, was sich zutragen, aber warum nicht. Videt, quid eveniat, sed cur id accidit, non pervidet. Colum.

Által-látó, -több. Mindent által-látó, (értelmes) allwissend. Omnia pervidens. Naxis enunctae homo. Horat. Hamar által-látó es. ein scharfsichtiger Mensch. Perspicax ingenium. Cic.

Által-látszani, -tszom, -tszik. Durchscheinen. Perlucere, translucere, transparere.

Által-látszható, -több. Durchsichtig. Perlucidus, a, um. Által-nem-látszható. unDurchsichtig. Non perlucidus, a, um.

Által-látszó, tszóbb. Durchsichtig. Diaphanum, i. n. Blanch. pellucidus, a, um. perlucens, perlucidus, translucens, ntis. o. translucidus, a, um. pervidus, a, um. Barth. Az szemnek által-látszó hártyái. die Durch-

gnn. Perlucida membranae oculorum. Cic. Által-látszó drága) Kövek. Dimf. Pliu. Translucentes Gemmae. Plin. Nagyon által-látszó, Dimfi vízfig. Pellucis, perlucis, e. Által-látszóbb az Üvegnél. Dimfi vízfignn alb Glas. Perlucidior vitreo. Horat. perlucidus magis vitreo. Ovid.

Által-lépni. -lépek, -lép; -lepem, -lepi. Übertsefmenitten. Transgredi. vigyázz, hogy a mértékletességnek határit által ne lépjed. Siehe dich, daß du die Gränzen dem Mäßig- nicht übertrittst. Cave, ne modestiae terminos excedas. A' Küszöbön fem lépni-által. ich fürbe dem Hauße nicht gränd dem Hauße nicht gränzt. † Által-lépni á' Szabadságot. Die Freyheit übertreten. Transgredi mandatum. Cic. Kis korában által-lépték: azért nem nőtt, kitsiny maradt. wurden übertrieben, übertrieben, übertrieben, als wenn noch Kinder wären. Per cum, dum adhuc parvus esset, Scansum est.

Által-liggatni, -ggatok, -gatott, -gatom, -gattya. Dimfi lö- fmenn. Perforare.

Által-likaszkodni, -szkodtam, -szkodtam, -szkodtam, -szkodtam, -szkodtam. Dimfi lö- fmenn. Perforare.

Által-likaszkodás, -dásnak, -dást. die Dimfi bofrung. Perforatio, onis. f. victr.

Által-likaszkodtatlan. -tanabb. -ul. Dimfi bofrant. Imperforatus, a, um.

Által-likaszkodtatott, -tatottabb. Dimfi bofrt, lö- fmenn. Perforatus, a, um. Cic. Sen.

Által-lódítani, -dítok, -dítottam, -dítani, -dítok, -dítottam, -dítani; -dítom, -dítva. Für übren „vorsetzen" Transjicere. Solin.

Által-topni, -pom, -pja magát. Dem Poßen nach Art Wiß fein übren, oder für übren gehen. Furtive aliquid facere. Plaut. Olasz-országon által-topta magát. nam fat in Italiam furtim Dimfi Ihre Dimfi ihren gemeßl. Furtivum iter per Italiam fecit. Cic.

Által-lövi. -lövök - lött; -lövöm, -lövi. Dimfi fchießen. Trajicere. Cic. Még nyillal sem lehet által-lövi kajta. man kan auch mit keinem Pfeile Dimfi fchießen. Transjici ne sagitta quidem potest. Solin. Az szárnyast nyillal lőttek-által, tal. man hat den Dimfi mit einem Pfeile Dimfi gefchoßen. Cervum sagitta fixerunt. virg. - confixerunt. Cic.

Által-lövelleni, - lelek, lövelt; -vellem, - velli. Für übren flingen. Transvolare. Által-lövelltettek (repültek) á' vitorlás hajók. Die Segel Schiffe sind gefchnell für übren geflogen. Velifera Naves celeriter transvolarunt. Által-lövelltettek (csebesen által-szárnyaltak) mellettünk á' madarak. Die Vögel sind vorbey und gefchnell vorüber geflogen. Aves celeriter praeter volarunt. Cic.

Általlyában, (egyenesen, kerekedén, kövideden) gerade, rund. Directe, recta, rotunde. Az emberek-közöl egy' általlyában már módi szokás. Die Verläumdung ist Dimfi gefchwind Dimfi gemein worden. Detractio, infamatio. in consuetudinem jam abiit. Általlyában meg-mondatott, nem ist gerade gefagt worden.

Rotunde dictum est. Által-
lyában mind á kettő nehéz.
allowing ist bezeichnet [illegible]
end. Omnino utcunque dictum
est. Cic. Általlyában nem. Kü-
lönösen. Neque nam, neu-
quam, processus non. Egy által-
lyában ez nem tanácsos, nis
ist gar nicht rathsam. Omni-
no, plane. processus non est lon-
gitudinem. Általlyában (kivált
szóval, kiméris - hámozás nél-
kül) magyarán ki-mondani á
mi begyén, ü begyében vagyon
Szollani. mind [illegible]. Frei
und gegen. Rem ipsam lo-
qui, et nulla circumitione uti.
Terent. 2.) Összeggel,
egészen, mind egy szerre. al-
les zusammen, alles mit
einander, Dünesünd, über-
haupt. Generatim, summa-
tim. Általlyában el-adni.
vagy venni valamit. über-
haupt etwas verkaufen,
od. kaufen. Aversione, per
aversionem vendere, ü eme-
re aliquid. Cod. Az egész
nyáj általlyában adattatott-
el. Die ganze Heerde ist
überhaupt verkauft worden.
Totus grex Universaliter ve-
nit. Cajus Det. Általlyában
(mind az egésze) meg-alkud-
ni valamire, vagy valamit.
Die ganze Sache überhaupt
überlegen. De spectio rei uni-
versaliter transigere, convení-
re.

~~Általlyában vevő, -árúsítás, -tási-~~
~~nak, -tást. Den Zusammenkauf.~~
~~Emptio per aversionem.~~

Általlyában-vető p. o. Vásár-
lás: Den Zusammenkauf. Em-
ptio per aversionem.

Által-lyuggatott. -tottabb. Durch-
löchert. Perforatus, a, um. Cic.
Sen.

Által-lyukasztani, -sztok, -szt,
-sztam, -sztya. Durch löchern.

Perforare. Cic. Által-lyukasz-
tani á falat. Durchbrechen
Wänden. Perfodere parietem
Cic.

Által-lyukasztás, -tásnak, -tást.
Den Durchlöcherung. Perfo-
ratio. Cel. Aur.

Által-mehető, -tább. Durchgehen,
gehen kan, begangen zum durch-
gehen. Permeabilis, Transmea-
bilis, e. c. A' fekete-is által-
mehet kajta. begangen zum
durchgehen auch für reinen
Wagen. Planities quoque trans-
meabilis. Solin. Által-meh-
tővé tesz m. p. o. út tsdöt: den
Wald durchgängig ist machen
den Wald durchgängig. Pa-
vio saltum. Silvam pervia
facio vedd. Liv.

Által-menedékes, p. o. ház: mit
durchgängigen Thüren. Tran-
sforia domus. Suet.

Által-menés, -nésnek, -nést.
Das Hinübergehen. Tran-
sitio, onis f. Cic. 2. Der Durch-
gang, Die Durchfahrt. Tran-
itus, us. m. Cic. Trajectus, u.
m. Liv. Által menés á vízen
Das Übersetzen über den
Fluß. Trajectus fluminis.

Által-menet, -netnek, -netet.
Den Übergang, Die Übersetzung
Transitus, us. m. Trajectio, onis
f.

Által-menetel, -telnek, -telt.
Den Übergang. Transitus, us.
m. Katonai által-menetel.
(-által-útazás) Den Durch-
marsch. Transenna, ae. f. Den
Transitus militum. Valakinek
által-menetelt engedni. Je-
mandem einen Übergang
verstatten. Transitum dare
alicui. Az ellenségnek által-
menetelét meg-gátolni. Den
Übergang des Feindes hin-
dern. Hostem transitu pro-
hibere. 2.) Die Übersetzung.
Trajectus, us. m. Liv. Által-

menetelü ház: nin Dunes„
güngigos Hünd. Transitoria
domus. Suet.

Által-menni. -megyek, megyen
sic sin übere gehen, wo übere ge„
hen, übere- z. wo eben fahren,
Dunes gehen, Dunes dünigen. Tran„
ire, per transire, praetergredi,
trajicere, transcendere, per tran„
sire per labi. 1. Által-esni va„
latmin. Minden vesedelmen által-
menő. nr sat alles Gefahren
übernstandnn. Omni periculo de„
functus est. Cic. Által-menni
a' nehézségeken. Sin Hesitin„
gigkeiten übernsteigen. Emer„
gere e vadis. Cic. 2, Által-
futni: Valamin tsak futólag,
(mülólag) által-menni: nur eben
nur obere fin bernüfnen, Dunes„
gehen. Aliquid cursim attingere.
Plin. -percurrere. Cic. Ercken
igen kövid eden mentem-által.
Sinst bin ich sehr geschwind
Dunesgegangen. Haec ego tam„
ma brevitate percurri. Cic.
3. Által-gázolni. Által-
menni a' sós potsolyán: zu
Fuß übere Sin Salz-Pfützen
Grüben gehen. Superare sal„
sas lacunas pedibus. Lucan. 4.
Által-hatni. A' fegyver által-
ment az ágyékán, — a' golyo„
bis a' mellyén. Sins Gewehr
Inwendig ihm in Unterleib
rin, die Kugel ging Dunes
die Brust durch. Ferrum
defendit in ilia, -bus. Liv.
Globus pectus ei penetravit.
Által-megy a' tinta a' papiro„
son. Die Dinte schlägt Dunes
das Papier. Charta
tum transit per chartam. Charta
perstat. Papyrus transmittit
literas. Plin. Által-menni
5.) Által-változni. Által-men„
ni valakiker: zu einem übere„
gehen. Transire ad aliquem.
Terent.

69 Által-szökni. Által-men„
ni ar. ellenség hez. zum Feinde
übergehen. Transfugere ad
hostes. Plaut. 7. Által-úsznni.
Által-menni a' havasokon. über
die Alpen, über gehen. Trans„
gredi Alpes. Cic. A' vegyen
gyalog-, lovas-, kotsi-, loron men„
ni által. übere einen Fluß
gehen-, -fahren, -reiten. Pe„
dibus-, curru-, equo transire
montem. A' tengeren által-menni.„
übere das Meer fahren gehen.
Transabire aequora. Val. Flac.
A' Rajna-vizen által-menni.
über den Rein gehen. Trans„
cendere Rhenum. Vell. A'
vizen által akarván menni, el„
merült. im Übergehen über„
den Fluß, ist er ertrunken.
In trajectu amnis submer„
sus est. 8, Által-vereked-ni.
Minden bajon által-mentünk.
alle Gefahren überwunden. Omnes
difficultates perrupimus.
Plin. A' dolog által-ment
minden bajon. nun ist es
mit dem Sache gut. Res
est in portu. Plaut. A' ba„
jorabb részén által-ment a'
beséd. Die Rede ist dem ge„
fährlichen Klippen entgan„
gen. Oratio e scrupulosis
cotibus enavigavit. Cic.
Ezen dolgon nehéz által-men„
ni. Sinst Sache ist schwer
über zugehen. Rem hanc
difficile est superare. A' ne„
hezebb utakon már által-
mentek. die gefährlichsten„
Wege des Landes sind
sie schon Dunesgegangen. Dif„
ficultates viarum (locorum) jam
vicerunt. Caes. Sok veszedel„
men ment-által. er hat viel„
Gefahren überstanden. Multis
periculis est defunctus Cic.
Sok veszedelmen kell által-
mennünk, míg — Wir müs„
sen viele Gefahren überstehen,
bis — Multa mala (pericula)
subeunda sunt nobis, donec —

4 fegyver Durch„ zu ste„ gen.

sok vitán ment-által (sok-
kal volt baja életében). nr
sát mit tintán ünnepnek
nr Gyepsüpster gnsabt. Mul-
tis molestus actus est. 9.
El-menni mellette. Által-
menni valaki kára mellett. bor
jemandd Häuser vorbey-
gehen. Domum alienus pra-
tergredi. Cic. ades alienas pra-
terbitexe. Plaut 10. Kerczs-
tül járni, ~~sajta~~ menni rajta.
Hintóval valakin által-men-
ni. mit dem Wagen über
einen vorgehen. Carpen-
tum super alienum imgexe
Varr. Kotsival által-ment
atlyának holtt testén. über
den Leib des Verstorbenen.
membra patrona rotis inducti
pressit. Ovid. A' levegön által-
menni. Die Luft durchgehen.
Auras perlabi. Tibull. A' me-
zön gyalog által-menni. Zu
Fuss über das Feld gehen.
pedibus campum transire.
Lucret. Ö á tü-fokon-is ál-
tal-menne. vor gingnt durch
das Nadelöhr durch. Ille
per foramen acus transiret.
Matth. Meg-emésztödik. A' kets-
tée saját tönnyen által megy-
ek emberen. die Zungen-Zä-
ser gehen leicht durch den
Düsslgang wieder mit weg.
Casei caprini facile dejicun-
tur. Varr. 12. Meg-meneked-
ni tőle. Seelenspeisen által-
ment á vesedelmen. vor ist-
dem Verderben glücklich mit-
gegangen. Felicitas ex pericu-
lo evasit. Cic. 13. Sokat
próbálni, ~~Sokan mentabol~~.
tűrni és szenved-ni.
minden hivatalon által-men-
ni. durch alle Ämter gehen.
Per transire omnia munia.

~~sokas ment által~~
sok esetben ment által. vor
sat vielen Vorfällen gefabt. Mul-
tis actus est casibus. Sok ebek
karmintzadgyán ment-é már ál-
tal. vor sat viel Unglücks fäl-
le über-stunden. Fortuna cum
varcus in casibus exercuit. Cic.

Által-menő, -nének, -nét. vor
durchgehend. Permeator, oris
m. Trebell. Trajector, oris m.
Pendent. 2. Által-folyó. A'
vargyon által-menő víz. vor
Fluss, so durch die Stadt
fliesst, -gehet. Fluvius va-
dens per ipsam Urbem.

Által-mentemben, -tedben, -tében
im Hombergehen. In praeter-
eundo, in transeundo.

Által-menve. als im durch-
gehen. Peragrando, peragran-
ter. Amman.

Által-mérő: -rőnek, -rőt. durch-
Zumessmesser. Diameter, tri. f.

Által-metszeni, -tszek, -tszt; tszi.
durchschneiden. Perse-
care, perscindere, transcinde-
re, &c.

Által-metszés, -tszésnek, -tszést.
die Durchschneidung. vom
Durchschnitt. Intersectio, onis.
f. Cäs. perpunctio, onis. f.
prosectio, onis. f. Salvian.

Által-metszetett. durchgeschnit-
ten. Intercisus, a, um. Cic.

Által-nézni, -nézek, -nézt; -nézem
-nézi. 1. Által-nézni a kö-
~~által-nézni~~ viteken. durch den
Zeilen gehen. Transspicere
per lepes. Lact. 2. Által-
nézni a könyvet. das Buch
übersehen, -durchsehen, untär
sehen. Recensere librum. Dur
revisere librum. Cotum. Al-
tat-nézni, el-tátni, el-halgat
valakinek á gonoszságát. vor
Augenbrauchen übersehen, zu ge
ben. Connivere in scele-
re alicujus. Cic.

~~Által-tüvő~~ ~~dem durch~~ ~~durch~~
wächst. ~~Transplantare~~ ~~etc~~
~~verbannen~~.

Által-növö valamin. Dem Dinge dadurch Dinge wächst. Transi. Plin.
lis, e. c.

Által-nyargalás, -lásnak, -lást. Das Dinge durch das Pferd. Percursatio equitando facta. onis f. — percursio, onis f.

Által-nyargalni, -galok, -gal. Dinge durch. Percurrere Által-nyargalni a városon. Dinge die Stadt mit dem Pferde rennen. Equo transcurrere urbem.

~~Által-nyújtani~~

Által-nyújtani, újtok, -újt; -újtom, -újtya. Hindurch strecken. Porrigere illne, porrigere, tradere.

Által-nyúlni. -nyúlok, -nyúlt. ~~Hindurchlangen~~. p. o. az alatalon valamiért. durch den Tisch nach etwas hindurchlangen. Per mensam porrigere manum pretendere.

Által-öklelni: -lelek, -lelt; -lelem, -leli. mit dem Horne rennen Dinge durchbohren, Dinge durchstoßen. Transfigere cornu, á hasta. Jemanden durch Alicui latus lancea transverberare. Curt. A' szilaj ökör által-öklelte ökét. Der wilde Ochs mit den Hörnern Dinge durchbohrt. Ferus bos cornu eum transfixit.

Által-ölelés: -lések, -lést. Die Umarmung. Complexus, us. m. Cic. Circumplexus, us. m. Plin.

Által-ölelni, -lelek, -lelt; -lelem, -leli. Umarmen. Ulnis complecti. Plin. Által ölelni valakit. Jemanden durch Alignem medium amplecti. Compl. Által-ölelni valakinek. Jemanden durch Genua alicui praetendere.

jus prehendere. Tacit. A' fa olly vastag volt, hogy négy ember alig öselhette által. Der Baum war so dick, daß ihn kaum vier Menschen mit ihren Armen umfassen konnten. Trabecis ejus circumdo quatuor hominum Complectentium ulnas impetebat. Plin.

Által-ölteni: -öltök, -ölt; -öltöm, -ölti. Dinge durchstechen. Trajicere, transadigere, transponere. Valamin által-ölteni a' tört Dinge durch etwas durchstechen. Aeum per aliquid trajicere.

Által-öltögetni, -getek, -get; -getem, -geti. p. o. tövel valamit. etwas mit einem Faden durchstechen. Aeu aliquid trajectare. Cels.

Által-önteni, -öntök, -önt; -öntöm, -önti. Dinge durchgießen. Transfundere. Alíter conflare, -fundere. Által-(újra) önteni a' harangokat. die Glocken durch neuen übergießen. Campanas alíter conflare. -fundere.

~~Által-ösleni, -lök, -lék.~~

~~Által-olvasgatni~~ -gatok, -gat; Által-olvasgatni. -gatom, -gattya. Durchlesen. Perlegere, pervolutare. Cic.

Által-olvasni, -vasok, -vas; -vasom, -vassa. Durchlesen. Perlegere. Által-olvasni a' Könyvet. Durchlesen das Buch. Perlegere librum. Cic. A' Laxmanak ezt a' könyvedet is mára által-olvasnom. Du mußt mir das dritte Buch von dir heute noch durchlesen. Tam tertium tuum perlegi librum. Cic. A' könyvet még egyszer által-olvasni. ein Buch noch einmal lesen. Rem. trastare librum. Seneca.

Által-önteni, -öntök, -önt; -ön, -töm, -önti. 1.) Durchgießen. Transfundere. 2.) Übergießen. Alitér conflare, -fundere.

Által-(újra) önteni á Kangot. Die Glocken umgießen. Campanam aliter conflare, -fundere.

Által-ösleni, -löm, -lik. Durch etwas gehen. Penetrare, pertranire. Által-ölött szívén a hegyes tör. Der Pfeil ist durch sein Herz gegangen. Lancea cor ejus pertransivit. Ptol.

Által-örni, örölm, örni. Läsd, által-ölteni.

Által-övedzeni, -dzem, -dzi, Magát. Sich eingüntern, se incingere. Catull.

Által-övedzett gegürtet. Incinctus, a, um. Liv.

Által-patantálni, -tálom, -tállya. Die Pflanzen übersetzen. Transserere plantas. Stat.

Által-pörködni, -ködöm, -ködi. (Által-böködni) durchstechen. Punctulare, perforare. Cic.

Által-ragni, -gom, -gja, durchdringen. Permodere. Plin.

Által-ragni magát valamin. sich durchdringen. Penetrare aliquid. Tac.

Által-rekeszténi, -sztem, -sztí. p. o. Sövénnyel valamit. einen Zaun durchziehen machen. Inter sepire aliquid.

Által-rándúlni, sich durchdrängen: Transire. Cic.

Által-rekesztetett. Durchzäunt. Inter septus, a, um. — tét: ein Weg, so durchmacht ist. Durch einen Verhau nicht weiter kommen. Iter interseptum. Cic.

Által-regesni, -resek, -res. Durchdringen. Transvolitare.

Által-regedni valamin, durch

bringen übersetzen. Transvolitare aliquid. Lucret.

Által-repülni, -pülök, -pült. fliegen. Transvolare. Által-repült a Pádus vizén, ich flieg über den Po. Transvolavi Padum volatu. Claudian.

~~Által-repültében, által-repülében, tal-repülében, repülében, p. o. a' Madarat le lövi.~~

Által-repülö: durchfliegend, pervolaticus, a, um. Tertull.

Által-repültében, -repülében, -repülében p. o. a' Madarat le lövi. einen Vogel im fliegen durchschießen. Avem volantem in volatu ad alterum latus transigere. Cic.

Által-rontás, -tásnak, -tást. Durchbruch, Verdurchbrechung, Perruptio, onis. f.

Által-rontani, -ntok, -ront; -rontya. Durchbrechen. Perrumpere. ~~A' táboron által-rontani.~~ Die Feindseligkeiten durch einander brechen. Castra hostium perrumpere. Caes. Nem tudgya magát a' Galyibán által-rontani, nur wenig Platz waren die Feinde zu meiden. Vix explicare se expedire. Cic.

Által-rögösni, -pösök, -pös. fliegen. Transvolitare.

Által-rugaszkodni, -kodom, -kodik, sich schnell fliegend über etwas schwingen. Se percipere trans fugiendo. Cic.

Által-ruházni, sich durchkleiden. Által-ruházott. Durchgekleidet.

Által-rúgni, -gom, -gja, durchstoßen. Transigere.

Általság, -ságnak, -ságot. (Által-ság) Durchgang, Durchweg, Durchfahrt, durchgängig, durchgehends, durchaus, durchweg, durchgängig ist. Abjectum, dedecus, indecorum, pudendum, Verecundum. Általság nélkül (Által-ság nélkül) ohne Scheu: Ex pu-

fesso, Val. Max. de professo.
Appul.

Által-szántikálni. -kálok, kált. Fin̄ekkel fin̄übervonni. Clandestino transire.

Által-szétálni. -tálok, -tált. fin̄übervgazirozni. Spatiando transire.

Által-szietni, -sietek, siet. fin̄übervsietni. Transcurrere. Terent.

Által-sütni, -sütök, -sült. Dünnyeszínnel, fin̄nyelszínnel. Dolore. A' házi fedelén által-süt a' Nap. Per tecta infirmat. Lucr.

Által-szaggatni, -ggatok, -ggatt rajta. Dünnyelvágni, dünnyelhasítani. Által-szaggatni az ellenség táborán. Dünnyelvágni az ellenség táborán. Dünnyelvágni Rendet. Ordinem hostium perrumpere, aciem. Cels.

Által-szaladni. -ladok, -lad. l. fin̄übervfutni. Transcurrere. Ter. Által-szaladni a' hídon. fin̄übervfutni. Transcurrere pontem. 2.) Által-szaladni az ellenséghez. fin̄übervfutni. Ad hostes transvolare. Plaut. 2.) Által-szaladni valamin. ntvers fin̄übervfutni. Leviter aliquid transire. Cael. Aur.

Által-szállitani, -lítom, -llittya. fin̄übervfuvarozni, fin̄übervszállítani, fin̄übervszállongani. Által-szállitani a' hadi szekeret. Currum per flumen transducere. Cels. Által-szállitani valaszágát, vagy valakinek a' hová' jutását fin̄übervszállítani. Res alicujus aliquo transferre. Cic.

Által-szállitás, -tásnak, -tást. Dünnyelvágás, fin̄übervfuvarozás, fin̄übervszállongatás. Transportatio, onis. f. Által-szállongatás, -tásnak, -tást. Dünnyelvágás, fin̄übervfuvarozás, fin̄übervszállongatás. Transportatio, onis. f. Által-szállongatni, -tok, -tott. Dünnyelvágni, fin̄übervfuvarozni, fin̄übervszállongatni. Transportare. Által-szállongatott. Dünnyelvágott, fin̄übervfuvarozott, fin̄übervszállongatott. Transportatus, a, um.

Által-szándékozni, -zom, -zik. Dünnyelvágni, fin̄übervvinni szándékozom. Cogito transire. Cic.

Által-szegezés, -zésnek, -zést. Dünnyszúrás. Perfossio, transfossionis. f.

Által-szegezni, -gezek, -gezi; -gezem, -gezi. Dünnyszúrni. Configere, transfigere, perfodere. A' mellyét valakinek szegezvével által-szegezni. vinni mit dem Degen durch Jemand Dünnyszúrni. Gladio alicujus pectus transfigere. Liv.

Által-szegezetett. Dünnyszúrt. Confossus, a, um. Virg. Perfixus, a, um. Lucr. Nyilakkal által-szegezetett. mit Pfeilen durchschossen. Sagittis confixus, a, um. Cic.

Által-szitálni, -lom, -llya. Dünnyszínni. Cribro decutere. Perf. percribrare. Scrib.

Által-szivárgás, -gásnak, -gást. Dünnyszínnyen, vagy Dünnyfelszínyen. Dünnyszínnyen. Transmissio humoris. onis. f. Transudatio, onis. f.

Által-szivárkodni, -dom, -dik. Dünnyszínni. Sensim permanare.

Által-szivárkozni, -zom, -zik. Dünnyszínni. Sensim permanare. A' nedvesség által-szivárkozik. Die Feuchtigkeit dringt durch. Dünnyszínni. Humor excedit. Cels. Humor exsudat. Virg.

Által-szivárogni, -várgok, -várog. Dünnyszínnyen, Perfluere, permanare sensim. A' víz által-szivárog a' Zörönyön.

Ivó Wasser durchdringen, durchsickern, durchgehen, durchfließen, durchrinnen, durchlaufen, durchdringen, durchsickern, durchgehen, durchfließen, durchrinnen, durchlaufen

Aqua per pocosum lapidem transfluit; — lapidem permanat.

Által-szökkenni, -kellem, -kelt. durchspringen. Transvolare. Liv.

Által-szökik, -kiönek, -kelt. durchfliehen, durchfliehen, durchfliehen,

Által- szurdogaló: -lónak, -lót, vin Dúmeſztrechen. Dri per„ pungit frequenter. Transjector, oris. m.

Által- szurkálni, -kálolok -kálok, -kál; -kálom, -kálya. oft Dúmeſztrechen. Perpungere.

Által- szurkált. oft Dúmeſztrochen. Perpunctus, a, um.

Által- szúrás, -rásnak, -rást. Dird dúmeſztrechen. Din Dúmeſztrechung. Perfossio, trans„ fossio, onis. f.

Által- szúrni. -szúrok, -szúr; -szúrom, -szurja. Dúmeſztrechen. Configere, confode„re, perpungere, transfi„gere, transfodere, trans„verberare. Li. Akkal által-szúrni valamit. ntwird Dúmeſ„bohren. Infubulare aliquid. Isidor. Transpungere Tubula aliquid. Egy' dúféssel két szívet által-szúrt. rm ſtet mit einem Pfeil zwey Herzen Dúrchſtechen. Uno ictu duo pectora perforavit. Ovid. Valakit hegyes tőrrel által-szúr„ni. einen mit dem Dolch Dúrch„ſtechen. Hastâ ali„quem confodere, ~~transfodere~~. transfigere, transfodere. Liv.

Által- szúrkedni. -kedem, -dik. Dúrchſtechen. Perſtuere, per„manare ſerpen. Lärd, Által-szivárogni.

Által- szúrás, -rásnak, -rást. Dúrchſeihung. Percolatio, transcolatio, transfusio, onis. f. Által-szúrással külön-valaſztani valamit. ntwird Dúrch Filtriren abſon„dern. Separare aliquid trans„fusione. Plin.

Által- szúrni. -szúrok, -szúr; -szúrom, -szurja. Dúrchſeihen. Filtrare, percolare, transco„lare. Által-szúrni valamit kuhástean. ntwird Dúrch„ſeihen. Per colum detergere aliquid. Fidon. Ismét által-szúrni valamit len-ruhán. nt„wird Dúrch nin Leinen Tuch winden Dúrchſeihen. Recola„re aliquid per linteum. Scrib.

Által- szúródhető. Dúrchgeſeihet, Dúrchſeihend. Meabilis, e. c. quod percolari potest.

Által- szúródni. -dom, dik. Dúrch„ſeihen. Transcolari, trans„fluere. Plin.

Által- szúrött (által-szúrt) p. o. vis. Dúrchgeſeihet Waſſer. Saccata Aqua. Sen.

Által- takarodni. -dom, -dik. Hin„über gehen„ Transire, se trans„ferre, transmeare. Dúrchziehen.

Által- taszítani, -szítok, szít; -szí„tom, -szíttya. Hin übere ſtoſſen. Transmovere, trudere ad aliam partem.

Által- tehető. wird hinüber ge„ſetzt werden. Quod trans„poni potest.

Által- tekinteni. -tekintek, kint; hinüber ſehen. Inſpicere. Ter.

Által- tenni„ -teszek, -tesz; teszem, teszi. hinüber ſetzen, trans„ſetzen. Transferre eo, trans„ponere illuc. Valakit ladikon tenni által. Jemanden mit einem Kahn hinüber ſetzen. Aliquem scapha transponere, -transferre navicula.

Által- tévéteni„ -vétek, -vét; -vétem, -véti. hinüber bringen. Flecte„re, vertere hue. Által tévé„teni a' Markát. hinüber bringen. Ird Vieh. Ochſe di„rigere, -vertere pecus.

Által- tétel. -telnek, -telt. Din Hinüberſetzung. Transpoſi„tio, onis. f; translatio, transpor„tatio, onis. f.

süxgetik általat-tetelét a' Benz
nete. man betreibt umsig die
Übersetzung des Gesetzes.
Urgent transpositionem pecu-
niarum.

~~Általat-tétetett p. o. tsónakon ~~

~~gerade. recipit in insulam in ripam~~

~~Besitzungen übers~~

Általat-tétetett: übergesetzt:
Transjectus, transpositus, a,
um. —tsónakon. —in ripam.
Besitzung. —Navicula, ae. f. Cic.

Általat-tetső. —ső́bb (világos)
Durchsichtig. Pellucidus,
a, um. Helig általat-tetső.
—Durchsichtig. Subpellucidus,
a, um.

Általat-tölteni, —tőtök, —tött; töm,
tött. übergießen. Transfun-
dere. Colum
Általat-törődött p. o. munka. eine
Durchbrochene Arbeit. Opus
pertusum, —reticulatum. Vitr.

Általat-törekedni, —dem, dik. sich be-
streben ~~übermäßig~~ nach
Etwas zu kommen. Adni-
ti, ut ~~transeat~~. transire pos-
sit. niti in alteram partem.

Általat. töretett: Durchbrochen. Per-
tusus, a, um. Sil.

Általat-törni, —török, —tört; —tö́röm,
—töri. 1. Durchbrechen. Per-
rumpere. Cæs. Általat-törni az
ellenség' sorain. Durch die
Schlacht-Ordnung der Feinde
durchbrechen. Perrumpe-
re aciem. Cæs. 2. Általat-
törni a falat. durchbrechen
die Wand. Perfringere,
perfodere parietem. Cic.
Durchstechen. A' borjút
szúrás általat-törni. die
Erbsen durch Durch
treiben. Pisa per cribrum
transadigere. Varr.

Általat-fajkázni, kázok, káz.
mit dem Zaun für übrem

Transvehi scapha
fluvium.
Általat-tsalni. —tsalok, tsal; —t
lom, —tsallya. Durchbohren, oder
durchbohrt locken. Adlicere, ut
transeat. Translicere aliquem
Általat-tsapni, —tsapok, —tsapt. —ts
pom, —pja. A' vízi általat-ts
pott a' hídon. Durch Wasser
fort sich übers die Brücken g
spülen. Aqua superavit
pontem.
Általat-tsödülni. —dülök, —dült. A'
Általat-tsödült a' hídon.
Nép általat-tsödült a' hídon.
Das Volk ist durchgedrungen
Durch die Brücken hinüber
gedrungen. Plebs tu
multu transcurrit per pon
tem.
Általat-tsúszni. —szom, —szik (Cálta
mászni) durch schlüpfen, hin
über schlüpfen. Repere —, se
pere trans —. 2. Általat-úszni
kodni: hinüber schlüpfen. Lu
bricare trans —. Lubricando
transire.
Általat-tündöklő (Általat-látszó) —
—lát. Durchsichtig. Diaphanum. i. n.
Wolf.
Általat-ugordani, —dom, dgya. p.
árkot, a' tó-falat, a' patakot. über
den Graben, über die Mauer
über den Bach springen. T
Transilire fossam, murum,
Liv. Rivum.
Általat-ugrálni, —rálok, —rál, —r
lom, —rállya. Übers springen.
Transilire. Liv.
Általat-ugrándozni, —dozom, —do
hinüber springen. Transilire.
—à keríteſen. —über den Zau
—per sepes. Colum.
Általat-ugrani, —grom, —grik. über
springen, hinüber springen.
Transilire. —valamin, über
etwas, aliquid. Cic. Már a
kon általat-ugrottam. Ich bin
schon ich schon über gesprungen
Jam illa superavi, —gressus sum. A' falon általat
ugrani. Die Mauer über

Fiston

fzwingen. Transilire mu„
rum. Liv. A' hajóból ladik„
ba ugrott-ál„
tal. Aus dem Schiffe ist
er in einen Kahn übern„
gesprungen. Enavi in sca„
phan se conjecit. — in
scapham transsultavit.

Által-ugrom, gorzsá, ar.
árkot, á falat. Über den
Graben, über die Mauer
springen. Transilire, trans„
sultare, saltu superare
fossam, murum. Liv. Flor.
még az árkot (a' fáz tü'
hoszszát) által nem ugrot„
tad. Du hast dich über den
Graben noch nicht hinweg
gesetzt. Difficultates non„
dum superasti. Nondum pe„
riculo defunctus es. Liv.

Által-ugrás, -ásnak, -rást. über
Überspringung. Transultatio,
onis. f.

Által-ugratni, -ratok, -rat;
-ratom, -rattya. Lóval
által-ugratni az árkot.
Sich mittelst über den Gra„
ben hinweg setzen. Sal.
Per equi trajicere fossam.

Által-ugrocsni, -rocsom, -rocsa. oft
über springen. Transilire,
transultare. — az árkokat:
die Graben z. fossas. „natatio, onis. f.
Által-úszás, -szásnak, -szást. das über Schwimmen. „trans„
Által-úszdogálni, -gálok, -gál. oft
über schwimmen. Transnatare
frequenter, transnatitare.

Által-úsz hatatlan p.o. folyam. ein
Fluss, „über den man nicht über„
schwimmen kan. Fluvius, qui
transnatari non potest.

über„ Által-úsz hatni, -hatom, -hattya. Über„
schwimmen. Trans„
natare posse.

Által-úszó: tobb. über oder durch
schwimmend gehen kan. Natando
transmeabilis, e. c.

Által-úszkálni, -kálok, -kál. über„
schwimmen. Transnatare.

Által-úszni, -szom, -szik. über„
schwimmen. Tranare, trans„
natare. A' melly eb egy sor a'
Dunát által-úszta, ma szeren-
csés neki bátorodik. Dum gregis
Hündin von einem Wolf über die
Donau geschwimmt, vergnügt sich
auch ein andres Wolf hinüber.
Canis, qui semel natando Dan„
bium transit, sequius idem ten„
tat. Által-úszni a' vizen,
vagy á'vizen. über den Fluss
schwimmen. Tranare flu„
men. Liv. Tranare aquas. Ovid

Által-úszó, -szónak, -szót. über
schwimmer. Tranator, trans„
natator, oris. m.

Által-út, -útnak, útat. Durch
weg, den nächsten Weg wo hin.
Semita, trames, itis. m, via compen„
daria. Cic. Által-út a' betsületre
ke. den nächsten Weg zum Ehre.
Proxima ad gloriam via. Által-
út az elö-menetelre. Leichtest
Weg zum Ehren. Promum
iter ad honores. Secund. Ál„
talabb (közelebb) úton jár„
ni. „nächsten Kürtzesten Weg ge„
hen. Compendiosiore via ire.

Által-átalás, -ásnak, -ást.
Durchmischung. Transitus, us. m
iter per locum aliquem. Ál„
tal-átalás somban azt mon„
da- ben mit einer Durch„
nisse spräche nur nim- Mi ki
transeunti (dum transibam)
dicebat —

Által-átalni, -átalok, -átal. Durch
mischen. Transire, peragrare,
iter facere per locum —
Ezen átalott által. Hier
durch ist er gegangen. Hac
peregrinatus est; hac sunt iter-
hac transivit.

Által-átalló, -lónak, -lót. ein durch
mischender. Viator, oris. Transi„
ens, -euntis. m.

Által-ügetni. -getek, -get. durch„
hinten in einem. Volutim

praetervehi. A' hátunk elött.
ügetett által. nn ist kom un
srnm Haüsn im Tunkeln dürch
gnittrn. Ante nostram domum
tolutim praetervectus est.

Által-ültetés, -tések, -tést. Din
Umsetzung der Pflanzen.
Transpositio plantarum. Által-ültetéssel javítnaká fák. Din Bäumr
wrrdrn dürch din übrrsetzung bessrr
Transplantatione proficiunt arbo
res. Colum. Által-ültetése a
szőlőnek. din Umsetzung dr
Weinstockes. Translatio vitis
Colum

Által-ültetni p.o. a fákat. Din
Bäumr an nirnn andrrn Ort
hrrsetzrn. Transponere ar
bores in alium locum. Plin.
- a palántát: din Pflanzn,
Plantam in aliud seminarium
transferre. Colum. 2. In d
gya magát által-ültetni: nn
wriß sich zu schickrn, zu
richtrn. Seit se accommoda
re. - valakihez, wrrn nirnn,
se ad alicuem. Cic.

Által-ültetni -való p.o. élő
fák, Bäumr, din rrst thrn
setzrn kan. Plantaria ar
busculae. Colum.

Által-ütés, -tések, -tést. Din
Durchbohrung, - din Durchstos
sung. Pertusura, ae. f. Col. Aux.

Által-ütni, - ütök, -üt; -ütöm,
üti. Durchstossrn, Durchbo
rrn. Configere, confodere,
perfodere, pertundere, trans
adigere, trans. figere, trans
fodere, transverberare. Fegy
verét által ütötte párttvasának
à mellyén. nn fürt [illegible] Gruindn
den [illegible] Jrgrn Durch Jhrn
grstossrn. Exegit ensem per
praecordia - ovid. - ferrum pec
tus adversarii. Virg. Vala
kit fegyverrel, karddal, kopja
val által-ütni. jemandrn
mit Jrgrn Durchstechrn, Durch
bohrrn. Aliquem ense - hasta
transfigere. Cic Magát kegyes
törrel által-ütötte. nn fürt
sich mit Jrgrn rrstochrn.
Mucrone se induit. Virg. Fia
ladáfa közt az oldalát ütötte
neki által. nn fürt drn Flü
chtndrn drn Zrib Durch grsto
chrn. Fugienti latus transfodit. Liv.

41. A.) Egésen által-ütötte kaj-
ta a Nyársot. nur sat dem Zwat-
pfeil grünzlich dünes ißt gr-
stoffen. Pectus ei vexit pen-
tus transadegit. Virg A' tor-
kát kissel által-ütni valaki-
nek. jemandem die Kehle mit
Messer dünes stechen. Alicui
jugulum cultro perfodere. Cic.
A' vadat vadász-dzidával
üti vala-által. er stinkt
wie Fische mit dem Jrug-
nissen dünes. Bestiam vena-
bulo transverberavit. Cic.
2. Által-dugni. A' silány
pastón által-ütni az új-
ját. dem Finger dünes nim
pflasters Kuch stopfen. Di-
gitum per vitem Pannum adi-
gere. 3. Által-menni, — szi-
vároguni. A' festék által-üt
a papiroson (rongyokon).
die Farb pflegt dünes durch
Kleider. Papyrus trans-
mittit Colorem. 4. A' lap-
ját vala kivá által-ütni. dem
Zall imgrund wohin pflanzen.
Pilam exercendo aliquo transjicere aliquo.
Által-ütött: dünes löchricht. Perfo-
rus, a, um. Cato.
Által-ütött. dünes worden.
Trajectus, a, um. 2. Által-szúra-
tott. dünes stechen. Confossus, a,
um. Virg.
Által-ízés: -zésnek, -zést. der
sich übers Gergan, — dünnen.
Transpuitio, onis; f.
Által-ízni, ízöm, ízni. p.o. az
Mesterget. den Zwirn sich übers
gergen. Turgando pellere tenuem
cum trans—
Által-vágás: -gásnak, -gást. das
dünes schneiden, — dünes schneiden.
Dissectio, transsectio, onis. f.
Által-vágatott. dünesschnitten. Perci-
sus, a, um. Martial.
Által-vagdalni, -dalok, -dalt -dalom,
-dallya. dünes und dünes schneiden.
Transsecare, Persecindere, per-
secare.

Által-vágni, -vágok, -vágt, -vágom,
vágja (kettő-jnetsch). Perfein-
dere, transsecare, persecare, Cic.
Által-kontani, útat nyitni maga-
nak. Által-vág-
ni magát az ellenségen. sich dünes
das feindliche Zimmer dünes schnei-
den. Ferro per confertos hostes
viam sibi facere, perrumpere
aciem. Cäs. 2. ki-gátolni be-
tőle. A' gatyában nem tudgya
magát által-vágni. nur wenig
durch das Unvermögliche[s] sich
nicht durchwickeln, -durchschneiden.
Resecit se molestus evolvere,
expedire. 3. meg-gátolni.
valamelly gonoszságnak által-vá-
gni az útlyát, hogy ne terjed-
gyen. unterdrücken, das sich nicht
Laster nicht weiter ausbrei-
ten. Perfecare alicujod vitium,
ne serpat. Liv.
Által-vágtatni, -tatok, -tat. p.o. a
városon. mit Vollem Rennen
dünes die Stadt gehen, -rei-
ten, -fahren. Effuso cursu urbem,
citato equo ferri, vehi
per Urbem. Cic.
Által-vájni, -vajok, -vájt; -vájom,
vájja, dünes graben. Transfo-
dere. — a hegyet, den Berg,
Montem.
Által-vakartsálni, -tsálok, -tsálja,
dünes Kratzen. Ungui bus,
vel, scalpendo aperire. a falat,
die Wand, parietem.
Által-vakosztedni, -dom, -dik. Cae-
cum: blind löchricht gehen. Caece
transire. -valahová, — wohin, —
aliquo. caecutiendo transire ali-
quo.
Által-váltani, -váltok, vált; -váltom,
válttya. ab el-fogott katonákat,
-á keresztet: auswechseln die ge-
fangene Soldaten, die Christen.
captos Milites commutare. Cic. Obsi-
des commutatione redimere.

Által-változás, -zásnak, -zást. Die Umwandelung. Conversio, mutatio, onis. f. Metamorphosis, is, eos, ios. f. Transsubstantiation. Transsubstantiatio, onis. f.

Által-változni, -tozom, -tozik. Sich umwändlen. Transformari.

Által-változó: Umwändlich. Mutabilis, commutabilis, e. c. Mikor a' liszt-férgek által-változó állapotban vagynak, akkor- Wenn die Mehlwürmer in ihrer Verwandlung sind, Quando vermes farinacei in statu mutabili sunt; tum-

Által-változóság, -ságnak, -ságot. Die Umwändlichkeit. Mutabilitas, atis. f.

Által-változtatás, -tásnak, -tást. Die Umwändlung. Mutatio, commutatio, immutatio, conversio, onis. f.

Által-változtatni, -tatom, -tattya. Umwändlen. Transformare, transmutare. Által-változtattya magát a' fényes. Vermis se transformat. Által-változtatta a' nevét, és Palkának hivatttattya magát. Er hat seinen Nahmen umändert, und heißt nun sich Palkam. Nomen suum mutavit et se Palkam nominavit.

Által-váltság, -ságnak, -ságot. Die Erlösung, Loskaufung, Erlösung. Redemtio, onis. f. Által-váltságára 100 aranyat tettek-le. Für die Loskaufung hat man 100 Dukaten niedergelegt. Pro redemtione ejus centum aurei numerati sunt.

Által-várni, -várok, -vár; várom, várja. Jemanden erwarten. Hunc exspectare. Holnapig által-várlak. Morgen warte ich dich. Cras te hic exspectabo.

Által-vaxni, -vaxok, -vaxt; -vaxom, -vaxja. Jemanden schmieren. Transsuere. Columen. Filis transjectis suere.

Által-venni, -veszek, -vesz; -veszem, -veszi. Jemanden nehmen. Transsumere. recipere. - valakit valamit. Von jemanden etwas Ab aliquo aliquid recipere. Által-venni az uralkodást. Die Regierung übernehmen.

Által-verdesni, -desek, -des; -desem, -desi. Durch bohren. Reticulare. Által-verdesett, -törzdelt munka. mina Durchbrochene Arbeit. Reticulatum opus.

Által-verekedni, -dem, -dik. mit Jemanden übereinkommen. Cum conato pactum facere. A' sereg nagy bajjal által-verekedett a' Dunán. Die Armee ist mit großer Anstrengung über die Donau gegangen. Exercitus cum magna difficultate trajecit Danubium.

Által-verés, -vésnek, -verést. Durchgrabung. Confixus, us. m. Perfossio, onis. f. Gloss.

~~Által-verestetni, -lem, -lik által-verő Rotten erschlagen Jemand.~~

Által-veresteni, -tem, -lik. A' veres szín a' patyolaton által-veresztik. Das Rothe schlagt durch das Weiße. Textum subtile transmittit rubrum colorem.

Által-verettetett: Durchstochen. Confixus, perfossus, a, um. - Karddal: - mit dem Degen. - gladio. Gell.

Által-verni, -verek, -ver; -vernem, -veri. Durchstechen. Confodere. perfodere, perfodere, perfundere. transadigere, transfigere. transverberare.

Által-dőfni, által-szúrni, megölni. Fegyverrel által-verni valakit: jemanden mit dem Degen durchstechen. Transadigere ferro trajicere. Virg. - trans f

gere. Liv. Maga fegyverével verte magát-által. nem sokat sis mit seinem nigenen Ver-gen umstochen. Suo se confo-dit ferro, -gladio. Suet. Vala-kinek az oldalát kegyes törével által-verni. nieder mit dem Degen stossen. Latus alicujus hasta confodere, trans-figere. Curt. ense transadige-re costas. Virg. Valakinek a szívét dákossal által-verni: nieder Ver. Jemd mit einem Dolche durchbohren. Cor alicui sica perfodere. Cor transfi-gere. Plaut. 2. Által-törni. Által-verni a falat, die Mauer durchbrechen. Murum perfunde-re Liv. A' szakátsok a' törött bor-sót szitán verik-által. die Hülsen treiben die Erbsen durch ein Sieb durch. Coci tri-tum pisum per arctius cribrum transadigunt. 3. Által-verekedni. Nagy kínnal által-ver-ni magát a' bokros helyeken, a' szörös erdőn: sich mit grosser Qual durch die Dornsträuche, und wilden Dickten Wald durch-arbeiten, durchschlagen. Dume-ta, densas silvas penetrare, superare. — az ellenség' tábo-rán által verte magát. mit Gewalt durch die Armee des Feindes durchgehauen. Castra hostium perrupit. Caes. Ereken -is meg-által-verem magamat. durch diese wende ich noch Dorn-gehen. Echea perrumpam ad-huc. 4. Meg-fáradni. Által-verte a' hideg ötet: mir ist sie abgenützt. Se refrigerans, fessus cum pervasit. 5. Meg-sebesíteni, -sérteni. Által-verni szívemet nyilas tréfálá-sod. Deine spielende Scherzen durchbohren mich im Herzen. Aculeati tui sales cor mihi fo-dicant, et lancinant. Plant.

Által-verő, -rőnek, -rőt. Által-tsörő, -tsörnek, -tsört. (Által-tsörő tűzhely.) Ein Durchgang.

Által-verő, -rőnek, -rőt (szűrő edény: á' konyhában) Ein Durchgang. Colum, i. n. Gloss. Által-verő hideg: nimt Durchdringender Kälte. Frigus manabile. Lucr.

Által-verődni, -rődöm, -rődik. über-winden. Superare. -valami ba-jon. mit Gewalt überwinden. Perrumpere. Aliquam molestiam superare, perrumpere.

Által-vert (-veretett): durch-stochen. Confossus, a, um. Virg. Perfossus, a, um. Idem.

Által-vésni, -vések, -vés; -vésem, -vési. Durchbrechen, durchfüh-ren. Perfundere. Által-vésni a' falat. die Mauer durchbre-chen. Parietem perfundere. Lucr. — a' hegyeket. die Ber-ge durchgraben. Montes per-fodere. Cic. — a' követ. die Steine durchfühlen, durchbre-chen mit Quer-meissen. Saxa cælo acuto perfundere. Lucr.

Által-veszni. -veszek, -vesz. Durch-dringen. Penetrare. Által-veszett a' szomszéd falába vesszett-által az ese. im Durchfallen bricht der Nachbar die Mauer ein. Ruinam vicini paries mei ejus. Által-vétel. -telnek, -telt. die Übernehmung, die Übernehmung, Receptio, transsumtio, onis. f. c. Quint. Által-vétele lével á' jó-szágnak, Rekrs fakadéto — die Übernehmung der Übernehmung der Effecten, In transsumtione (-ceptione) rerum in dieser Wortes die ich erst gebraucht. In transsumtione rerum, in hac re usi verba. Cic.

Által-vetegedni, -dem, -dtem. (Jmt-ni, kerülni.) Ungefähre Freunde oder Feinde bekommen. Casu de-venire. — at Ellenség kez. — zum Feinde bekommen. Ad inimi-cum devenire, -deficere.

Által-vetés, -tések, -tést. das Durch-übern, oder Hinübertragen, Trans-

bem werfen. Transjectio, trajectio, onis. f.

Által-vetni. – vetek, -vet; -vetem, veti. Jemanden über einen Fluß werfen. Transjacere, trajicere. A' hagyitó-dárdát által-vetni a' falon. den Wurfspieß über die Mauer jemanden werfen. Murum jaculo trajicere. Cic. per murum trajicere jaculum. A' vetéllövel által-vetni az ón-tokot (a' bél-fonalat). mit dem Wurfspieße durchschießen. Radio (operandi) tramam trajicere. A' mellék-fonalon által-vetni a' vetöl-löt (vetéllöt). das Wurfspieß-chen durch den Faden stechen. Per stamen radium trajicere.

Által-vető, -tőnek, -tőt. Nähnadel. Mantica, ae. f. Stocat. Által-vetöre jutott, -szorult. auf die Nähnadel ist es gerathen. Ad bisaccium-, ad manticam res ejus redüt. Ter.

Által-vetett. Durchwoben. Transjectus, transjectus, a, um. Virg.

Által-vezérleni, -vezérlek, vezérelt, -zérlem, -zérli. Hinüber führen. Transducere, traducere. – a' seregeket az ellenség' földére. Das Heer ins feindliche Land –. Exercitum ad hostiles terras –.

Által-vezérlés, -lésnek, -lése. Die Hinüberführung. Traductio, transductio, onis. f. Cic.

Által-vezérlő, -lőnek, -lőt: der Hinüberführer. Traductor, Transductor, oris. m. Ki volt által-vezérlője a' Seregnek? wer war der Hinüberführer des Heeres? Quis fuit transductor, traductor exercitus?

Által-vezetés, -tésnek, -tése. Die Hinüberführung. Transductio, traductio, onis. f. Cic.

Által-vezetni, -vezetek, -vezet; -vetem, -zeti. Hinüber führen. ~~Kiről fogva valaki a' tiden által-vezetni. jemanden von dem Strand über die Flüß führen.~~ Traducere, transducere. Kiről fogva valaki a' tiden által-vezetni. jemanden von dem Strand über die Flüß führen. Aliquem manibus tentum traducere per pontem.

Által-vezető, -tőnek, -tőt. Der Hinüberführer. Transductor, oris. m. traductor, oris. m.

Által-viddegelni. -gelek, -gelt; -lem, -geli. Hinüber führen, Hinüber treiben. Transportare. frequenter. Transvehere. Transtatare.

Által-viddegelő, -lőnek, -lőt. Der Hinüberführer, der Hinüber-treiber. Transvector, transportator. oris. m.

Által-vihető, -több. Der hinüber zu führen, – treiben ist. Translativus, a, um. Cic

Által-világitni. -gitok, -gitt. Durchleuchten. Durchscheinen. Translucere. Hozzánk világit-által a' gyertyája. Sein Licht scheint zu uns herüber. Ad nos translucet lumen candelae ejus.

Által-világoskodni, -dom, -dik. Durchscheinend. Pertinere.

Által-világoskodó: dább. Durchsichtig. Pertinendus, a, um.

Által-világosodni, -dom, -dik. Durchscheinen. Translucere.

Által-világosodó, Durchscheinend. Translucidus, translucidus, a, um.

Által-világoló. Durchscheinend, Durchsichtig. Pellucidus, pertucidus, a, um. valamennyire által-világoló: wenig durchscheinend. Pertucidulus, a, um. Catull.

Által-világzó. lásd, Által-világoró.

Által-vinni, -viszek, -visz; -viszem, -visz, vidd-által, vigye-által. Jin übern Fluß führen, Jin übern Wasser führen, Jin übern Fluß tragen. Per flumen, transducere, transferre, transvehere. Sall. A' folyó-vizen által-vinni á' hadat. Jin Zwingen übern Fluß führen. Copias flumen traducere. Cæs. Copias per flumen traducere. Idem. Valakit határán által-vinni á' hadat. Jin Zwingen übern Fluß führen. Copias per fines alicujus traducere. Liv. Által-vinni valakit hajón. Jmmanden zu Schiffe übern Fluß führen. Navi transvehere aliquem. Liv. A' Jó-vevér' parancsolattyát által-vinni arokhoz. Des Generalissimi Befehle an Sie übermitteln. Imperatoris mandata ad eos perferre. Cæs. A' tengeren által-vinni a' Consult-ot. Jn Gegenwart des Senats übern Fluß führen. In conspectu senatus cymba. Virg.

Által-visgálás: -lásnak, -lást. Die Übersetzung. Perversatio, onis. f. Cic.

Által-visgálni, -gálok, -gált; -gálom, -gáltya. Untersuchen. Perversari. — a' könyvet. — Recensere librum. Quinct.

Által-vitel, -telnek, -telt. Die Hinübersetzung. Des Hinübertragen. Translatio, transportatio, transvectio, onis. f. Cic.

Által-vitetni, tettem, -tik. übersetzen lassen. Transferri. — a' havasokon. Über die Alpen —. Transire Alpes. Cic.

Által-vitetett. hinübergebracht, -geführt. Pervectus, perlatus, translatus, a, um. Cic.

Által-vivés, -vésnek, -vést. Die Hinübersetzung, Des Hinübertragen. Transportatio, transvectio, onis. f. Cic.

Által-vivő: -vőnek, -vőt. Der Übersetzer. Pervector, oris. m. Synon. traductor, oris. m. translator, oris. m. Cic. Által-vivő (jegy) Der Übersetzungszeichen. Signum translationis. Gramm.

Által-vitelleni, -zellek, -zett, v. o. a' sövényen. übern Zaun hinüberbringen. Transmejere per sepem.

Által-vondogatni, -dogatok, -dogtam; -dogtam, -dogtál; -dogott, -dogtunk, -dogtatok, -dogtak. egy' helyről más helyre húzdogatni. Oft hinübern, odern hinüberziehen. Transvectitare. a' Szekereket — Die Wägen —. Plaustra —.

Által-vonni, -vonok, -vont; -vontam, -vontunk, -vontatok, -vontak. hinübern, odern hinüberziehen, — führen. Transvehere. Huc, vel illuc trahere.

Által-vontatás, -tásnak, -tást. Die Hinüberführung. Translatio, transvectio, onis. f. Cic.

Által-vontatni, -talok, -tat; -tatom, -tattya. hinübern führen, Transponere, transvehere, — a' hajót. Das Schiff —. Navim —.

Által-vontató, -tónak, -tót, -tók. Der Übersetzer. Transvector, oris. m. Solin.

Általtás, -tásnak, -tást: (el-általtás) Das Einschläfern. Conciliatio somni, onis. f.

Általtás, -tásnak, -tást. (á'mitás, tsábitás). Das Verführen. Decepto, seductio, onis. f. A' sok általtásokkal jégre vitt. mit vielen Täuschungen fast wie mich drüber hinüber geführt. Cum fallaci[s] [a]rgumentia multiplici in discrimen me vocavit. Cic.

Általtatni, -tatok, -tat; -tatom, -tattya. [illegible] hinführen, betrügen. Decipere, dementare, persuadere, seducere. Cic.

Altatni, -tatok, -tat; -tatom, tattya. nin jeſlüfenn. Sopire, conſopire, ere, ſoporare, ſomnum concilare. Az gyermeket altatni nem jó. nem jót Ins Kind ſingen. Infantem conſopire. ~~Altató. több. nin jeſlüfenn. Ins Ohr ſingen. Sopor. Altató ital. Jeſlüfenn. Altató. Altatóul. Altató (ámító) ſzók. Jeſlüfenn. Altatóul. Altatóul. Altatóul

jeſlafen. Per dor miſcere usque ad lucem. Plaut. Nyugodalmason aludni: in gütten Ruhn jeſlafen. In otio dormitare. Plaut. Jemdeſen aludni. müßig jeſlafen. Somno molli requieſcere. Vir. radtig aludni. bis an den lichten Morgen jeſlafen. Somnum in diem extrahere. Ter. Ebéd után aludni. Mittagſchlafen halten. Meridiari. Cels. Egész éjjel aludni. die ganze Nacht hindurch ruhen. Tota nocte quieſcere. Ovid. egész éjjel nem aludni. die ganze Nacht ohne Schlaf hinbringen. Noctem insomnem agere totam. Tac. Egész nap' aludni. den ganzen Tag jeſtafen. Stertere totum diem. Horat. Homerus-is hol-mikor alunszik (szunyogál). ſtolpert daß wohl auch einmahl, ab und zu ein 4 Füßler fort. Quandoque bonus dormitat Homerus. Horat. Szinte aludni kezdett, hogy — nur ſinng schon an zu jeſlafen, als — Plane dormire capit, quum — Aludni kezd á Mécsem. Das Licht geht mir aus. Lucerna me deserit. Cic. Kinyilt szemmel aludni: álmát. mit offenen Augen jeſlafen. Apertis oculis dormire somnum. Aludni menni. ſchlafen gehen. Somno se dare. Cic. Szunyét. Várj addig, míg egy' álmot alusszom. warte, bis ich einen Schlaf gethan habe. Mane, dum edormiscam unum somnum. Plaut.

Mindenyájan alusznak. Sie jeſlafen alle. Habes omnes somnos. Egész éjjel nem aludni. die ganze Nacht ohne Schlaf zubringen. Noctem totam insomnem agere. Tacit. Nem tett aludni á dologgal. mein Geſchäft ließ mich nicht ſchlafen. Res non sinit dormitandum. Plaut. Nec opus ociosum aut cessare agendum. Cic.

Rossznál aludtunk az éjjel. wir haben die Nacht jeſchlecht geſchlafen. Noctem male soporati insumsimus. Szákokon aludni. auf den Säcken jeſlafen. Dormire saccis. Horat. Szúnyálni, szibbadni. nim. jeſtafen. A' tagjai mint egy' aludni kezdtek. die Glieder fingen ihm gleichſam an einzuſchlafen. Membra ei quasi insopire coepe-runt. Plin.

Aludt-téj: -tejnek, -tejet. geronnene Milch. Coagulatum lac.

Aludt-vér, -vérnek, -vért. geronnenes Blut. Cruor, oris. m. Cic. sanguis concretus. inis. m.

Alunni, alszom, aluszom, alszik, aluszik, aludtam, alugyál. ſchlafen. Dormire. Ebred-ten alszik szokott alunni à mélkus. der Fiſcher pflegt während zu ſchlafen. Piscator solet vigilans dormire. Lásd, Aludni.

Aluszékony, -nyabb. ſchläfrig, zum ſchlafen. Dormitans, ntis. c. somnulentus, a, um. Somno deditus, a, um.

Ébrékeny. 2.) Szunyáta. ſaul. Iners, rtis. c. Negligens, ntis. c. Veternosus, a, um. 3.) Sokat alvó. viel ſchlafend.

Aluszékony, -nyaak, -nyt, -nyok. Dormitator, oris. m. Plaut. Ö minden dolgában aluszékonynak jeſtafft übrem allen Dingen ein. Rebus suis plane in-dormit. Cic.

Aluszékony kodni, -dom, -dik. ſaul ſ. träg-, müßig ſeyn. Desidere, desidiose agere.

A' munka mellett sokat a'sit, is aluszékonykodik. wer beym Arbeit zu ſehr nachläßig in der Arbeit. In tractando labore oscitanter et desidiose agit, -versatz. Cic.

Aluszékonyság, -ságnak, -ságot. die Schläfrigkeit. Somnolentia, d. f. Sidon. Valakinek szemeire lobbantani aluszékonyságát. einem die Trägheit vorwerfen. Alicui socordem ex-probrare. Cic.

Ál- út, -útnak, -utat. nin fal. jeſtem Weg, Nebenweg. Clanculatia -, fallax via. d.f. devium itex.

Alutlan. ún nin gnug jeſtaft. Inſopitus, a, um. Ovid. Inſomnis. c.

Alutlanság, -ságnak, -ságot. (ál, matlanság) die Jeſtaſloſigkeit, Inſomnia, d.f. die nicht jeſtaften Nächte. alutlanságot ſzenvedni. die Nacht jeſtaflos hinbringen. Nocturna vigilia ferre.

Alutni, -tom, -tni. (tsendesíteni) nin jeſtüfen, ſtillen. ſopire, ſoporare; ſopire.

~~Alutó, -tónak, tót. (ölbő, téj-ölbő) den Kälbermagen.~~ ~~Coagulum~~

Alutó, -tónak, -tót. (ölbő, téj-ölbő) das Lab, gnannt die Milch tſut, daß ſie jeſtocket. Coagulum, i.n. Plin. (álom-hozó)

Alutó, -több „ Jeſtaf bringend, jeſtaften machend. ſoporifer, -fera, -ferum. A' Mákonak, és Mondolának aluto ereje vagyon. Ihre Moſn, und Mandeln ſaben eine Jeſtaf bringende Kraft, Papaveri, et amygdalis ineſt vis ſoporifera. Plin.

Alutó-kórság, -gnak, -got. (álom-kórság, ~~bolondító betegség~~ mélységes álommal bolondító betegség.) die Jeſtaf ſücht. Lethargus, i.m. Stox. Alutó-kórság bántja őtet. er hat die Jeſtafſücht. Lethargo laborat.

Alutó-szer. -szernek, -szert. die Jeſtaf machende Arzney. Soporiferum Medicamentum. i.n. Plin. Alutó-szert venni-bé. eine Jeſtaf bringende Arzney einnehmen.

Accipere medicamentum ſoporiferum. -ci.

Alutt-nedv. -dvnek, -dvet. (főtt nedvesség-lév) ein Jeſtaf machender Saft. Stymma, atis. n. Martin.

Alutt-téj. -jnek, jet. gnoſtockter Milch. Coagulatum -, concretum -, gelatum Lac.

Alutt-vér. -vérnek, -vért. gnonnen und Blut. Cruor, oris. m. Sanguis concretus, inis. m. ti.

Alutt-véres: -rebb. Blutnünſtig. Cruentus, a, um.

Aluva: -, jeſtaffend. Dormiens, ntis. Aluvá tenni magát. ſtun, als ob man jeſtüfte. Vigilanti ſtertere naſo. Juvenal.

Aluvás, -vásnak, -vást. die Jeſtaffen. Dormitio, onis. f. Varr. ap. Non. Quies, etis, f, Somnus, i. m. Plin. Somnus. i. m. Cic. Aluvás tomban, -ſodban, -ſában (alvás ſa közt) im Jeſtaffen. Tempus dormiendi. Cic. Aluvásnak adni magát. a.) ſich jeſtaffen legen. Somno se dare. Cic. b.) ſich dem Jeſtaffen ergeben. Somno se dedere. ~~Aluvásra -vató. zum Jeſtaffen gehörig.~~ Dormitorius, a, um.

Aluvó, -vónak, -vót. die Jeſtaffen. Dormitor, oris. m. ſchläfer. alvó (alvó) Lang jeſtüfen. Dii dormientes. Aluvóban találtam ötet. ich fand ihn jeſtaffend — angetroffen Dormientem eum inveni, -reperi. Cic.

Aluvó-ház. -háznak, -házat. nin Jeſtaf Kammer. Dormitorium, ii. n. Plin.

Aluvó-hely, -lyének, -lyet. ein Jeſtaf ort, wird Nacht lagers. Locus serviens dormiendo.

Aluvó-kórság, -ságnak, -ságot. die Jeſtaf ſücht. Lethargus, i. m. Stox. Lásd, Alutó-kórság.

Alva: jeſtaffend. Dormiens, entis. Alva találtam ötet.

Lárd, Alvó.

Alva-járó, -rónak, -rót. (hóld- kor járós, hóldas, havas) Nacht wandrer, nin Mond„ süchtiger. Lunati„ cus, a. um. et -. a, um. Noctam„ bulo, onis. m.

Alva-kó boctás, -tásnak, -tást. Des Herumwandern im Schlafe. Somnambulatio, onis. f. Wgt.

Alva-kó boctó, -tónak, -tót. nin Nachtwandler, Der im Schla„ fe herumgeht. Somnambu„ lus, i. m. Wgt.

Alva munkáló dó, -dónak, -dót. nin Der seine Arbeit Ambit ste„ Land verrichtet. Statarius, a, um. Ammian.

Alvány, -nynak, nyt, -nyok. ni„ ne Statüe. Statua, a. f. Cic.

Alvás, -vásnak, -vást. Der Schla„ fen. Dormitio, onis. f. Varr. Quies, etis. f. Somnus, i. m. Plin. Alvásra adni magát. Sich schlafen legen. Somno se da„ re. Cic. Somnum petere. Quinct. Alvásnak adni magát. Sich zum schlafen niederlegen. Somno se dedere. Általmas az ebéd után-való alvás. Der nie„ mittägige Schlafen ist gesäh„ lich. Dormitio pomeridiana nociva est. A' sok alvással hiznak a Medvék: von Viel schlafen werden die Bären fett. Ursi veterno pingue„ scunt. Az egész napot al„ vással tölteni. Sein ganzes Leben mit Schlafen zubringen. Diem perpetuum dormitione transigere. Ason.

Al-verem, -remnek, -remet. nine Grube. Cuniculus, i. m. Cic. Cuniculum, i. n. Fest. Cacum vallum. i. n. Cæs.

Al-vermes, se. o. hely. mit unter„ irdischen Gruben durchschnittener Ort. Locus cuniculis pervius.

Al-verem, -remnek, -remet. (fax„ kas-verem, melyben farkasok kat fognak, vagy abba be lovajt ejtenek) ein Fallgrube, -Wolfsgrube. Fossa cæca, serviens capiendis lupis.

Al-vetér. -rnek, -rt. -rek. Der Unterfeldherr. Submagister Militiæ.

Alvó, -vónak, -vót. Das Schlafen. Dem, schlafen. Dormitor, oris. m. Dormiens, utis. c. Schläfend. alvó. ein Langschläfer, Die dormiens. ntis, c.

Alvó-ágy: -ágynak, -ágyat. Das Schlafbett. Lectus dormitori„ us. i. m.

Alvó-hely: -helynek, helyet. Der Schlafort - Locus dormitori„ us.

Alvó-pad. -dnak, -dot. Die Bet„ stelle, Das Nachtlager. Le„ ctus roboreus. Az ör-állók száraz padon alusznak. Die Feldwachten schlafen auf ei„ nem Streu. Milites Stationarii dormiunt in stra„ to ligneo, -in scamno dormi„ torio, -in lecto roboreo.

Alzácia, -iának, -iát. Elsass. Alsatia, æ. f. Hübner.

Ám: ja, gewiss, wahrhaftig, wirklich. ~~En, nam, Quippe, sane.~~ En, nam, Quippe, sane. El-jön-e'? de el ám. wird er kommen? ja, ge„ wiss. Venit, ne? Imo certe, imo vero. Ugy van-e'? úgy ám. ist es also? gewiss so. Est ne ita? ita sane. Ha akarja, jó, hanem, ám lássa! wenn es will, ists gut, wo nicht, so mag es es sehen! Si volet, bene; si non, videat! Ha úgy tetszik; ám menjenek! wenn es ihnen so gefällt; mögen sie gehen! Si ita placet; eant per me licet. Ám legyen! es sey! Fiat! Per„

Igen ám, úgy ám, de hát ha-
ja, gnwiss, wrwm abrw-
Ita vero, sane vero, at quid?
fi- Er vélt ám az igazi
vitéz! Ird wrw drw
wrfwrw Zhrb! En, iszte,
fmit verus Heros! Ám, ö
vólt az igazgató benne. Dam
rw wrw Vrwin drw Rrgiw"
smw. Nam, nempe-, minimum
-quippe-, scilicet ille fuus
rector, et Moderator rei. Cic.
Ám de, (úgy de): ja abrw:
sed, verum.

Ama', amannak, amazt. (Amaz)
jrwrw, jrwn, jrwnd, Drw, dr,
drd. Ille, a, ud. Ama' Káto,
jrwrw Cato. Ille Cato.
Ama' la! Irw Dond, sehn!
Ille ibi! Amabban az,
emebben pedig et tetszik
. in jrwrw grefällt drd,
in Rirfwm abrw dirfnd.
In illo placet id, in hoc vero
iftud. Amához gyakran
járnak, emeher ritkán. Jú
jrwrw grift mrw oft, jú
dirfwm, fultrw. Ad Cum fre"
quentes eunt, ad hunc pau"
ci.

~~Amatia, -tiának, -tiát (Amaci~~
~~rio): Dir Amatier. Amatia,~~
~~a. f. R. C. W.~~

~~Amán' palotája: -jának, -ját.~~
~~drr Galgrw. Furca, a. f.~~
~~Patibulum, i. n.~~

Amatkor. rndlich. sodrrw, ~~Zrd~~,
~~trw~~ Drrmalsd, zú jrwrw Zrit.
Tandem, tam, tunc, eo tempore,
illo tempore.

Amatia, -tiának, -tiát. Keresztr név.
Dir Amatier. Amatia, a. f. R.
P. Mulieris.

Ámán-palotája, -jának, -ját: Drw
Galgrw. Furca, a. f. Patibulum,
i. n.

Amaránt, -tnak, -tot. (bárling,
bárzsing, bársony-virág) Dir
Amarantus. Amaranthus, i. m. Linn.
Tibull.

Amarra. Darfin, Dortfin. Jrnwärts.
Illac. Adv.
Amarra-felé. Darfinwärts. Illoc"
rum. Adv.

Amaz, -amannak, amazt, amalok.
(im az). jrnrw Dort. Ille,
illa, illud, is, ea, id. Amaz a"
rzony. jrnrw dr. Illac. ab i
lic, illac, illoc, ö illuc.

Amazon, -zonnak, -zont, -zonok
(Ám-asszonyok). Dir Am
zonr, rinr tapfrrnan Frau
Amazon, onis. f. Virg. Horati

Amazon-által: Dorst Durch, Darch
Darfelbst Durch. Istac, isthac
Adv. - mennyi. - gnfrr. E
-abi. Ter.

Amazon-kö. -könek, -követ. rin
Zrndrnzfrrin. Lapis nephre
ticus. Wryt.

~~Ámbár, obgleich, obgfchon.~~

Ámbár (ámbátor, bátor, ha fr
te-is, jól lehet, noha). obgleich
objchon. Esto, etfi, tametfi,
licet, Quamvis. Conj. Ambár
meg. fakadfz-is mirgedben,
még-is viszsza fogok jönni.
Volyt dú fúm Vnwillrrn zrrr
bergtrrn, trotz dir, fo wrrm
In ich doch wieder fortkom.
rnann. Dirumpatis licet,
redibo. Cic. Ámbár azt
meg nem foghatod-is, - objchon
Dú nd nicht begreifrn kannf
Etiamfi id affequi nequeas.
Ámbár úgy legyen -. obgleich
nd ~~die Sache~~ fich fo befindet -
Pone sic esse, sit ita fane.

Ámbátor. (maga, noha) obgleich
objchon, wrrnn fchon, Etfi, lic
quamvis, quanquam, Tametfi.

Ám bátor idöd nem volt. de-
ob ön glnich ~~Einer Zeit~~ nicht
nnre Zeit gnlebt hast, dann"
nach —. Sit ita sane, quod
tempus tibi non suppetierit,
at — Ámbár annak-elötte
már ixtam. ob ich gleich vor"
ihre an dich gnschrieben habe.
Tametsi antea ad te scripsi.
Cic.

Ámbra, -rának, -rát, (Ámbra-
gyanta). Die Ambra. Succi"
num ambra, ambarum, i. n.
med. ~~Zibet~~ —

Ámbra-fü: -fünek, -füvet. (Cle-
fü) Ambrakraut. Hyssopi"
um, ü. n. Dioscor. Teucrium
Marum. Linn.

Ámbra-gyanta, -tának, -tát. l.
Ámbra.

Ámbrus, -rusnak, -rust. Kerchst
név. Herr Ambrosius. Ambro"
sius, ü m. N. P. viri.

Ám de. nun aber. Jam, atque,
nunc. Ám de hogy röviden
szóllyak. nun aber dass
ich mich kürzer sage. Jam vero,
ut brevius dicam.

Ám e! siehe da! Hem. Interj

Ám eddig: bis, so lange bis.
A' Donec, dum, quamdiu, quoad,
quoadusque, usque dum. A' med"
dig lehetett, ellene álhottam. so
viel ich gekannt habe, soviel ich
mich erinnere. Quoad potui,
restiti. Cic. A' meddig szabad
lészen. so lange bis mir's
mir's seyn. Quad erit mihi"
gnum. Vedd használ, a' meddig
tetszik. benütze es, bis dir
es gefällt. Utere eo, dum velis.
Cic.

A' mellett: nebst, benebst. Juxta.
Adv. 2. Aron kivül, über dies"
es, noch dazu. Praterea, insu"
per. A' mellett, hogy — nebst
dem dass — Praterquam
quod —

A' mennyi, -nyinek, -nyit, nyin. pl.
so viel. Quantus, a, um. A' men"
nyiben: in sofern. In quan
tum. Adv. quatenus. Annyi
ig, a' mennyire érkezel. soviel be"
so viel du kannst. Scribe, quan"
tum potes. Cic.

Amerika, -kának, -kát. nagyedik
része a világnak. Amer"
ika. America, ae. f. Hübn.
Amerika-béli. -linck, -lit, -lick.
nin Amerikanus. America"
nus, a. um.

A' merre. wohin nur. Quocunque
Adv. A' merre a józan ész
fog vezetni. wohin mich nur
die Gesundre Vernunft lei"
ten wird. Ratio quo me
cunque ducet. Cic.

~~A'met-kö, -könek, -követ. (Ame-~~
~~tkö) der Amethyst. Ame"~~
~~thystus, i. m. Varr.~~

A'met-kö, -könek, -követ. Viola
szinü drága kö. Der Ame"
thyst. Amethystus, i. m. Varr.

Ám hol. siehe da. En, ecce, vide.
Adv. Ám hol (imhol) a' go"
nosz-tévö! siehst doch dort
Missethäter an! En male"
ficum!

A' mi, -minek, -mit. was. Quod,
vel Quid. Relat. A' mi enge"
met illet. was mich anbe"
langt. Quod ad me attinet. Cic.
Még a' mi több — was noch
mehr ist — Quod plus est —

Amia, -iának, -iát. Tengeri hal'
nemé. ein Wallerfisch. Amia,
ae. f. Plin.

A' miant-kö, -könek, -követ. Ami
Endstein. antus, i. m. Plin.

A' miatt. Ursachen. Eo, ideo, propte"
rea. A' miatt el-jöttem vólna.
Ursachen kämest du kommen
Cömmen. Propterea venire pote"
ras.

A' mi dön. wann. Quom, pro Quum.
Plaut.

A' mi ért. Nem. Ursache nicht. Quo minus.
Adv. Cic.

A' míg, (a' meddig) bis, so lange bis. Donec. Quoad, Adv. A'míg élt: bis nr gelebt hat. Quoad vixit. A'míg tőle lehetett, so lange bis nr gekonnt hat. Quoad potuit. A'míg á világ fenn-áll. so lange bis die Welt stehen wird. Usque eo, dum hominum genus exit. Cic. Legeltessd a' kecs. Keimet, a' míg vissza-térek. wieder meiner Zingen so lange, bis ich wieder komme. Pasce capellas, dum redeo. Virg.

A'mikor, (a'mikoron). wie, als. Quando, tum, tunc, -dum. A' mikor neked fog tetszeni, wie, als dir gefällig wird seyn. Quando tibi placebit.

~~A' minap, nemrégtől fogva, az napig, per, nuperrime, proxime. Adv.~~

~~A' minémű, -minemű, -miből. wie, was für Art, was für ein. Qualis. e.c. ut, uti, prout, quemadmodum, veluti. A' minémű az Aszszonya, szine-olyan a' szolgálója-is. wie die Frau, so ist die Magd. Qualis hera, talis ancilla. Prov. A' minemű te magad vagy, másokat-is olyanoknak kellett lenni. Wie Du selbst bist, so musst Du, andern auch recht sind. Ut tute es, item alios censes esse. Plaut.~~

A' mint. (valamint) gleichwie, so wie. Prout, Plaut. Quemadmodum, sicut, sicuti, ut, uti. Fiiki, a' mint él, úgy szokott meghalni. wie ein junger lebt, also stirbt er. Prout quisque vivit, ita solet mori. Mores vitae consentanea. Prov. A' mint emlékezem reá. so viel ich gedenken kan. Ut mea memoria est. A' mint a dolog megadja, úgy tselekszem vele. Prout res tulerit, ita ago cum ea. A' mint az idő enged. Prout tempus patiebatur. Cic. A' mint hiszem —. wie ich glaube. Quomodo mihi persuadeo. Cic. A' mint illendő. wie es sich gebührlich ist. Ut par est. Cic. A' mint kötelességem kívánta. meiner Schuldigkeit nach. Pro eo, ac debui. Cic. A' mint látod. wie Du siehst, sicut vides. A' mint a' Poéta mondá. wie der Poet gesagt hat. Sicut Poeta dixit. Cic. A' mint reménylem. wie ich hoffe. Quemadmodum spero. A' mint tsinek tsinek tetszik. nach dem es einem jeden beliebt. Prout cuique libido est. Hor. A' mint a' termés vagyon. Nach dem als die Früchte sind. Pro ratione fructuum. ~~A' mint a' képpen, quemadmodum, ut, Cic. Cic. Velut, Cic. Cic. Velut, Cic. Cic. Vel

~~A' mint kiki szánt,~~
~~szokott úgy exactus vagyok~~
~~nincs gyakorlat, ind gyakorlat~~

2. A' mint kiki szánt, és vet; úgy arat. wie einer säet, so mähet er. Ut quisque sementem fecerit, ita metet. Cic.

3. Nem a' mint a' kör-néje, hanem a' mint a' tudósok mondják. nicht wie der Pöbel, sondern wie die Gelehrten sagen. Non sunt vulgus, sed ut eruditi dicunt. Cic. Nem úgy, a' mint te vélid. anders, als du meinst. Contra a tu existimas. Cic.

A' mint tsak. auf was Art einer. Qualiter qualiter. Adv. Ulp. Ut ut. Tsak úgy vagyunk, a' mint lehet. wir befinden uns wie es können. Ut res dant sese, ita sumus. Ter

4. A' mint —, a' képpen. gleich wie — also. Velut —, ita. Colum. A' mint elö-beszéllem, úgy történtek mindenek. wie ich es erzählt, also ist alles gegangen. Sicut exposui, ita gesta sunt omnia. Cic. A' mint ez, úgy amaz. gleich wie dieses, also auch jenes. Quomodo hoc, sic illud. Cic.

5. Mindön, mikor, minekutánna. A' mint meg-értettek, alsónal (leg-ottan, menten, mindgyárt, tüstént) által-vándult. so bald es gekommen ist, so gleich ~~darüber gegangen~~. sobald es sich hinüber begeben. ut advenit, confestim (Continuo, Cic, extemplo, Liv, subito, Cas.) profectus est trans— Cic.

A' mint-hogy. weil, da. Quemadmodum, quoniam. Adv.

A' miólta. Seit der Zeit, seit— Ex quo —. A' miólta nem látom öket, tam diu, nagyon meg-változott. seit der Zeit, da ich sie nicht ge-

sehen habe, ist sehr viel verändert. Ex quo cum non vidi. Cet. ex eo tempore, quo cum non vidi, longe mutatus est.

A' miotától-fogva. ~~Tsak ide.~~ Idem.

A' mítani, -mitok, -mit; -mitom, -mittya. Täuschen. Decipere, dementare, inducere, seducere, ~~ö á mított e~~ -valakit, jemanden, -aliquem. Cic.

A' mítás, -tásnak, -tást. Die Täuschung. Deceptio, onis. f.

A' mítni, -mitok, -mit; -mitom, -mittya. Täuschen, Decipere, dementare, fallere, inducere, seducere.

A' mító, -tónak, -tót. (a' mító or, vos) ein Charlatan, Marktschreyer: Circulator, oris. m. Cic. deceptor, oris. m. Ludio, onis, m, Lio. Betrüger ein Betrüger. Impostor, oris. m. Ulp. Seductor, oris. m. Voss.

A' mító, -tóbb. betrügerisch verführerisch. Seductorius, a, um. A' mító szók ezek, die sind betrügerische Wörter. Seductoria, orum cantia hae sunt verba.

Nép a' mító, ein betrügerisches Volk. Illex populi. Plaut. A' rossz társaknak a' mító szavait ne halgasd. den betrügerischen Worten den verführerischen Mitgesellen, selbst du kein Gehör geben. Malorum sociorum verbis seductoriis noli aurem praebere.

Am mért? warum, weshalb? Quapropter, cur igitur?

Ammint. Lásd, A' mint.

Amoda. Dorthin, Dortheir. Eò, illo. Cic. illuc. Adv. Amoda áll, ~~tart hoffen~~ á' kúdgya. seiner Pflicht ist dorthin gesehen. Semper ejus, illuc versus est. Amoda állott tekervé ben. dort ~~ihnen hin gehangen~~ sind Thränen eingebrochen. Illuc lacrimae sunt excepit. "eingedrungen

Amollyan. dergleichen, von dieser Art. Solers. solche, solcher, solchend. Ejus modi, illius modi. Amollyen amol tyan — wollen Art rüsz ned sney.

Qualis qualis, qualiscunque, qualecunq.

Á'molygás, -gásnak, -gást. (szá-jongás) Das Zwinkern. Circumlatio oculorum, cis. cum spectio, onis f. Cic.

Á'molygani, á'molyogni, -lygok, lyog. (ántsorogni, átforgani magát felejtve mulatozni) frustum gaffen. Oculos circumferre, Circumspectare. Terent. Mit amolyogsz (bámulsz, kodsz)? was gaffst du? Quid circumspectas? Terent.

Á'molygó, -gónak, -gót. ein Zwinkender, der Müßiggänger. Circumspectator, oris m. fr.

Amonnan: von Dannen, von dort. Adv. Illinc. Istinc, istinc Adv. Cic.

Amonnan várom ötet. von dorther erwarte ich ihn. Illinc exspecto eum. Cic.

Amonnat, amonnét. von dorther. Illinc, istinc, istenc Adv. Cic. Már nagyobbszabb korában ámonnat tarott-el. Er ist von Jugend gemeinschaft, der sich jetzo wird gross wird. Illic jam grandiuscula puella est. Cic.

Amott, Ez. Dasselbst. dort. Ibi, illic, Adv. ibidem, illi, pro illic. midön amott üldögéltünk: indem wir daselbst sassen. Dum sedebamus illi. Terent. Innen amott: hinn und dort. Passim. -ra depednek a Madarak. -Fliegen die Vögel herum. -volitant aves. Cic. Itt-is, amott-is. hier und dort. Hic, atq; illic. Plaut. Majd (már) itt, majd amott: bald hier, bald da. Nunc hic, nunc illic. Cic.

Ámpolna, -nának, -nát. Das Schnürgelöchern. Zona, illa, Fluxus. Ampulla, æ. f. Martial. Ulpius.

ob. m. Cic.

Ámpolnás, -násnak, -nást. -sok. (bádogos, kolompgyártó, tánna-mives) der Flaschner. Ampullarius, ü. m. Plaut.

Amúgy. (másképpen) anders wie anderwärts. Alio modo. Natalunk úgy, vagy nints lebt man so, wie anderswo sie, apud vos aliter vivitur. Isak amúgy, nur so, nicht zu sehr und auch nicht zu wenig. Mediocriter. Isak amúgy trigánysan, nur nach dem Takt dem Zigeunern Zingarorum. Amúgy vedd nimm es auf einen andern Art. Illo modo accipe.

Á'mulás, -lásnak, -lást. Die Betäubung. Obstupefactio, onis f. Stupefactio. f. Arnob.

Á'mulni, -ultok, mult. (bámulni, stutzen, erstaunen. Stupere -valami dolgon: über etwas Attonitum aliquid in re. Curt.

Á'múlt. erstaunt Obstupefactus, a, um. Cic.

Ananász, -szsnak, -szt. -szok. Gyümölcs, neme. Die Ananas. Genus melia Ananas: Pinea indica Lobel.

Anda Pál' hadából-való (feleségétől félő) ein armer, aber sich von seinem Weibe fürchtender Uxorius vir. Plaut.

Andivia, -viának, -viát. (Endivia) die Endivie.

Andévia, -viának, -viát. (endivia, trikovia Saláta.) die Endivie. Endivia, æ. f. Schrad. et Voss. intybus, i. f. Idem

Andalgani, -lgok, -lgott. (magát elfelejtve járni) träumen.

Andalgás, -gásnak, -gást. Das Träu-

tirſt ſzegn in Gedenken.

Gedanken. Cunctatio, onis. f.

Andalgó, -gónak, -gót. rin in Gn. denken tennt. Cunctator. oris. m.

Andalodni, -dni, -dik. in Gedan. ken tennt ſzegn. Cunctari. Obliviſci ſui.

Andalodottság, -ságnak, -ságot. die Unaufmerkſamkeit in Gedanken. Cunctatio, onis. f. Az andalodottságból fel-eſzmélkedni. aus Gedanken, in die rechte Stellung kommen. tirſt rijſt. aufwecken. Ex ſopore mentis animum recipere, evigilare, ad ſe redire. Cic.

Andalogni, -dalgok, -dalog. in Gedanken tennt ſeyn. Cogitationibus merſum eſſe. cic. Cunctari.

Andor, -dornak, -dort. (András) Kor. Név. Mannsname. Andreas, rae. m. N. P. viri.

Andorás, -rásnak, -ráſt. ungefähr. Adorjás, -jásnak, jáſt. Ungefähr. András, -rásnak, -ráſt, Ungefähr. Andris, (Andriska) -risnak, -riſt. dem Andreas, -Diminut. Mannsname. Andreas parvus. Dimin.

A' nélkül hogy — ohne daß — Praeterquam quod —.

A' nélkül-is. Ohnedem. Ceterquin. Cic. Praeterea.

~~Anglia Országa~~.

Anglia, -liának, -liát. Országa Engelland. Anglia, ae. f. Britannia, ae. f.

Angliai. engelländiſch. engliſch. Anglicus, anglicanus. a, um. Britannicus. a, um.

Anglus, -lusnak, -luſt. ein Engländer Anglus. i. m. Anglus ló, ein Engländiſches Pferd. Anglus tánt. ein engliſcher Tanz. Anglicus saltus. -tus. m. — Engliſche Krankheit. Rhachitis, idis. f. Wogt.

Ángolna, -nának, -nát. ~~Aal.~~ hal. Der Aal. Anguilla, ae. f. Muraena. ae. f. Linn. ~~Aal.~~

Ángolna-fogás, -gásnak, -gáſt. der Aalfang. Captura Anguillarum.

Ángolnátoka, -kának, -kát. der Aalſchwanz. Muraenula, ae. f. Diminut.

Ángoly, -lynak, -lyt. (Kárs-ſe. lyem Materiaz, ſelyem tapin. táſzi Materia:) Der Sammet Bombaſium, ii. n. bombaſum, i. n.

Ángoly-tompák, -pákuak, -pákot. der Dudelſack. Ut anghiaeum, quod vulgo ~~Tompák o.~~ catur. Ángoly-tompák vocatur.

Ángy, -gynak, gyot. (Bátyám' ſelege) die Schwägerin, die Brüdersfrau. Fratria, ae. f. Feſt. Fratriſſa, ae. f. Gyd. Glos, oris. f. Feſt. Ángyom-aſz. Iron. Frau-Schwägerin. Fratria mea.

Angyal, -gyalnak, -gyalt, -gyalok. der Engel. Angelus, i. m. (Sátán, Ördög, Bűdös angyal, angyalruhába öltözködött) ein Böſe. ber in Engels Kleidern. Angelum induitus, a, um. Kárhozott angyal. (ördög) der Teufel. Daemon, onis. m. Caco daemon, onis. m. Öldöklő angyal. der Würgengel. Angelus interfector. Őrző angyal. (véd-angyal) der Beſchützengel. Angelus custos, Comes genius. Horat. His angyal. Der Engelsſchein. Angelus. i. m.

Angyal-bőr, -bőrnek, -bőrt. (tarka papiros) ein bundfärbiges Papier. Charta verſicolor, ris, -coris. Cic.

Angyal-fű: -fűnek, -fűvet. die Engelwurzel. Angelica, ae. f.

Angyali. engliſch. Angelicus, a, um. Angyali ártatlanságú. Engelrein. Purus inſtar angeli. a, um. Innocentiſſimus, a, um. Angyali üdvözlet, -köszöntés. Der engliſche Gruß. Salutatio.

tio angelica. omf. d. f. An„
gyali sereg. Ird fungelsfenn,-
L'for. Exercitus Angelorum. Chorus
Angelorum.

Angyalka, -kának, -kát. Ird fun
gulefenn. Angelus, i. m. Angyal„
kám, -kád, -kája. mein, dein,
sein fungulefenn. Angelus Meus,
tuus, suus.

Angyelika, -kának, -kát. láfd. An„
gyal-fü.

Angyorska, -kának, -kát. Ird
Mützmefenn. Fratrissa, ae. f.
Ibid. Angyikám, Angyors.
kám. mein Zrüdrus Weib„
efenn. Fratrissa mea.

Á'nizs, -zsnak, -zst. Ire Anis.
Anethum, i. n. kü-fürö Ánizs.
Ire Bruzwürz. Pimpinella
saxifraga. Linn. Trillagos Ánizs.
Ire Stremanis. Silicium ani„
satum. Linn.

Á'nizs-mag. -gnak, -got. Ire
Anisfamen. Anisi semen.
Á'nizs-olaj. -lajnak, -lajt. Ird
Anisöl. Anisi oleum.

Anna, -nának, -nát. Kereszt név.
(Angyirska, Panna, Pannus,
Panka.) Anne (Nani)
Anna, d. f. N. P. Fœmin.
Panka, Pannika, Pannus„
ka, kis Anna. Nani. Par„
va Anna. Dimin.

Annak-elötte. Vorhenn. Antea. Adv.
Annak-felette. Überdiess. Praeterea.
Adv.
Annak-idejében. Zu Zeiten. Com„
mode, opportune, tempestive,
suo tempore.
Annak-okáért. Derowegen, dess„
halb, dessWegen. Ea gratia,
eam ob rem, Hinc, proinde. Apud.
Id circo, ideo, igitur, itaque,
proin, proinde, qua propter. Quo„
circa. Cic Corn.
Annak-utánna: Dann, alsdann, dar„
nach, hernach. Deinceps, deinde,
exin, exinde, postea, postidem.

Plant. postinde. Plant. postmo dum
Adv. Negyed nappal annak-
utánna. binn drey Tage hernach.
Quarto die post. Cic. Post
diem Quartum. Cic.

Annál. jo -, desto -. Eo, tanto.
Adv. Mennél többször mond
gyák, annál idejedebben (örö
mestebb) hallom. Je mehr man
ird gepregt wird, desto lieber
könn ich nd an. Hoc audio li„
bentius, quo saepius dicit. An„
nát inkább, ümso mehr. Eo ma
gis, tanto magis. Annyival
Annál inkább fel-gyüladni.
noch hint festigen zu zünden
werden. Multo impensius ac
cendi. Liv. Annál inkább,
minthogy — Desto lieber,
je, weil — Eo libentius —, hoc
libentius, quod — Annál in„
kább — mennél inkább — . je
mehr, desto mehr. Tam ma
gis, quam magis. Virg. An„
nát inkább nem. desto weni
ger. Eo minus. Cic. Annal-i
örömestebb' tselekszem, mivel
tudom — ich thün nd üm so
viel lieber, weil ich nd
weiß — Hoc libentius facio,
quod sciam — . Annál kevé
sebbé: üm so viel weniger
Tanto minus. Annál —, man
nél — . je — Desto —, je —, je
— . Annál méltóbb szeretet
re, mennél tsendesebb, s alá
zatossabb. je demüthiger,
je liebens würdiger. Eo
amabilior, quo modestior.

Mennél többen voltak, annál
nagyobb volt a Mészárlás.
je mehr ihrer ermordet wur„
den, je gröszer war die
Mordthat. Quo plures erant
Majorcædes erat. Liv. Men„
nél többet iszik, annál többet
szomjúzik. je mehr er trinkt
je mehr dürstet nd ihn. Quo
Quis plus bibit, eo plus sitit.
Annyi, -nyinak, -nyit, -nyin. Tantus, a, um, tot. Annyi ideje
fo alt. Tantus Natu. Plant. Q.
Oly sok. Annyi, is oly nagy aka„
dálynak még ekkorig nem volt.

Annyá-nyis Mütterngroß, Tante (Magni matris
-matertera)

~~Wir haben so viel, und so große Neigungen~~

wir haben bis zu dieser Zeit so viel, und so große Neigungen nicht gehabt. Tot, tantas que difficultates nunc nos habuimus. Cic. 3.) Annyi, meg annyi. so ~~viel~~, und so viel. Tantus et tantus, tot et tot. Ha annyit, 's meg meg annyit igérnél érette, — wenn du so viel, und noch einmahl so viel weltest versprechen — si tantum ~~et alterum~~ tantum liceri velis. — Cic. Ket annyi, Ketszer annyi. zweymahl so viel. Alterum tantum. Cic. Plaut. Még egyszer annyit, sőt háromszor-is annyit fogsz nyerni. Noch einmahl so viel, ja sogar drey mahl so viel wirst du bekommen. Alterum tantum, quin triplum acceptures es. Hat szát annyit adok-viszsza, ha élek. ich will sechshundert mahl so viel wiedergeben, wenn ich lebe. Sexcenta tanta tibi reddam, si vivo. Plaut. 4.) Annyi —, mennyi — so viel —, als —. Tantum —, quantum — Tot, quot. Cic. Mennyi az ember, annyi az értelem, viel Köpfe, viel Sinn. Quot homines, tot sententiæ. Terent. Hatszor annyi termett, mint a' mennyit el-vetett, ~~sechsmahl~~ so viel als man gesäet hat. Sexies tantum crevit, quantum satum est. Cic. Annyit, a' mennyi elég, so viel, als genug ist. Tantum, quantum sat est. Cic. Annyit enni, a' mennyit — so viel essen, als — Tantum —, quantum — Tot, quot. Cic. Mennyi az ember, annyi az értelem, viel Köpfe, viel Sinn. Quot homines, tot sententiæ. Terent. Hatszor annyi termett, mint a' mennyit el-vetett, viel als — sechsmahl so viel als man gesäet hat. Sexies tantum crevit, quantum satum est. Cic. Annyit, a' mennyi elég, so viel, als genug ist. Tantum, quantum sat est. Cic. Annyit ennyi, a' mennyit — so viel essen, als — Tantum —, quantum — tantum bibere velis. — Cic. Ket annyi, Ketszer annyi. zweymahl so viel. Alterum tantum. Cic. Plaut. Még egyszer annyit, sőt háromszor-is annyit fogsz nyerni. Noch einmahl so viel, ja sogar drey mahl so viel wirst du bekommen. Alterum tantum, quin triplum acceptures es. Hat szát annyit adok-viszsza, ha élek. ich will sechshundert mahl so viel wiedergeben, wenn ich lebe. Sexcenta tanta tibi reddam, si vivo. Plaut. 4.) Annyi —, mennyi — so viel —, als —. Tantum —, quantum — Tot, quot. Cic. Mennyi az ember, annyi az értelem, viel Köpfe, viel Sinn. Quot homines, tot sententiæ. Terent. Hatszor annyi termett, mint a' mennyit el-vetett, viel als man gesäet hat. Sexies tantum crevit, quantum satum est. Cic. Annyit, a' mennyi elég, so viel, als genug ist. Tantum, quantum sat est. Cic. Annyit ennyi, a' mennyit — so viel essen, als — Tantum —, quantum — tot, quot. Cic. Annyi, mennyi — so viel —, als — Tantum —, quantum — Tot, quot. Cic. Mennyi az ember, annyi az értelem, viel Köpfe, viel Sinn. Quot homines, tot sententiæ. Terent. Hatszor annyi termett, mint a' mennyit el-vetett, viel als man gesäet hat. Sexies tantum crevit, quantum satum est. Cic. Annyit, a' mennyi elég, so viel, als genug ist. Tantum, quantum sat est. Cic. Annyit ennyi, a' mennyit — so viel essen, als — Tantum —, quantum — tot, quot. Cic. Annyi, mennyi — so viel —, als — Tantum —, quantum — Tot, quot. Cic. Mennyi az ember, annyi az értelem, viel Köpfe, viel Sinn. Quot homines, tot sententiæ. Terent. Hatszor annyi termett, mint a' mennyit el-vetett, viel als man gesäet hat. Sexies tantum crevit, quantum satum est. Cic. Annyit, a' mennyi elég, so viel, als genug ist. Tantum, quantum sat est. Cic. Annyit ennyi, a' mennyit — so viel essen, als — Tantum —, quantum — tantum bibere velis. — Cic. Annyi, Ketszer annyi. zweymahl so viel. Alterum tantum. Cic. Plaut. Még egyszer annyit, sőt háromszor-is annyit fogsz nyerni. Noch einmahl so viel, ja sogar drey mahl so viel wirst du bekommen. Alterum tantum, quin triplum acceptures es. Hat szát annyit adok-viszsza, ha élek. ich will sechshundert mahl so viel wiedergeben, wenn ich lebe. Sexcenta tanta tibi reddam, si vivo. Plaut. 4.) Annyi —, mennyi — so viel —, als —. Tantum —, quantum — Tot, quot. Cic. Mennyi az ember, annyi az értelem, viel Köpfe, viel Sinn. Quot homines, tot sententiæ. Terent. Hatszor annyi termett, mint a' mennyit el-vetett, viel als man gesäet hat. Sexies tantum crevit, quantum satum est. Cic. Annyit, a' mennyi elég, so viel, als genug ist. Tantum, quantum sat est. Cic. Annyit ennyi, a' mennyit — so viel essen, als — Tantum —, quantum — tot, quot. Cic. Annyi, mennyi — so viel —, als — Tantum —, quantum — Tot, quot. Cic. Mennyi az ember, annyi az értelem, viel Köpfe, viel Sinn. Quot homines, tot sententiæ. Terent. Hatszor annyi termett, mint a' mennyit el-vetett, viel als man gesäet hat. Sexies tantum crevit, quantum satum est. Cic. Annyit, a' mennyi elég, so viel, als genug ist. Tantum, quantum sat est. Cic. Annyit ennyi, a' mennyit — so viel essen, als — Tantum —, quantum — tantum bibere velis. — Cic. Ket

interea Adv. Eszt. sirita.

Annyi-módon, vmily sz. mint Amban.
Totfaciam. Adv. Martin.

Annyian 1.) ettől: Annyi, à több. szám. ban. sz. mint. Tanti, s. ta. pl.
Annyian voltak egy gyütt, mid sznyd sz. hinta brzsrmmon gö. vrssn. Tanti aderant. 2.
Annyi ákron. fün sz. mint. Annyian vettem a ga bonámat, a' mennyin taxtották, ics sr ba mnin. Gr tmnyde sz thnnn nm gnbrnszt, vld mrn nd fril gn bo, thm frt. Tanti frumentum meum emi, quanti licuit. Cic.

Annyira: 1.) Olly igen. sz. sszr. Adeo, usque adeo. Ter. ~~Usque~~. Eo, usque eo. Cic. Tam, tan, topere. Ter. Annyira betsülöm en-is, mint te. ics sszütyn ~~is~~ ism nbnn sz. sosz, vin vd. Aeque eum aestimo, ac tu. Annyira ~~-~~ë? Irsin Annë? Eo ne? Liv. Annyira el-katragta (nevette) magát, hogy majd meg-fakadt. sz. gmnsnm srt nn yn lacsnn ernyenszngt, drsz nn sszt gnn, bowztnn ivt. Adeo in cachinnos effusus est, ut bene rumpe, kez. Suet. Annyira el-szá, xadott, hogy— sz. vmit ivt nd trmndrunt, drsz— Eo us, que exarsit, ut— Colum. Ann, nyira ~~fel~~- háborodott, hogy fenyegetödzni-is kezde. sz. sszr ~~-~~ vrnd nn bösn, drsz nn ünsz ernsinny yn Dnosnn. Hactenus exsanduit, ut minaxe, tur cham. Suet. Legyen úgy, ha annyira kivánod. sznyvd sz. vnnn Dn nd sz. sszr tnn, lvngnyt. Si tantopere istud vis, fiat. Terent. Annyira jött à dolga. sz. vmit ivt nd mit ~~dgn~~ gnkommnn. In id loci redactus est. Plaut. Annyira ment az ö dühösége! so vmit ivt sninn Wüt gn, Commen! Eousque processit furor ejus!

Annyira vitte à dolgát. sz. vmit sszt nn sin Drsn gnbrn, Eo rem deduxit. Cic. Ne te gyetlenkedgy annyira. bisz Dosz nicht so böszn. Ne sdri tantopere. Virg. Nem annyira szépségét, mint jóságát te, kintették. sinn sszt nicht so wohl auf sninn Pszönsn, als auf sin Güte Rück, sn gnsszt. Non tam pulcritudinem, quam bonitatem ejus re, spexerunt. Ez nem annyira mint amaz. Anr nicht nbrn so, als jnnsn. Iste non pe, rinde, ac alter—. Nem volt annyira mélto. nr ivt nicht so vmit wrmth gnwrsn, Tan, non fuit. Nem volt annyira-való pénzem, hogy— ics sszbr nicht so vmit Gld gn, sszbt, drsz— Tantum pecu, nid non habui, ut—. Annyira menyire dicsérni vala, mit. müszlich ntwas lobn, Modice laudare aliquid. Cic.

2.) olly távol, olly messze. so vmit. Tanto locorum in, tervallo. Annyira távozott tő, ~~lünk, hogy~~ lünk, hogy— so vmit ivt rr tnn ün vntfrnnt. Drsz. Tam longe abfecessit à nobis, ut—. Annyira vagy vmit egy mástól, ~~vmit~~ hogy— vin sind so vmit tnn nin, ndrn, drsz—. Tanto loco, rum intervallo disjuncti su, mus, ut—.

Annyiszor: so oft. Toties. Tam saepe. Annyiszor, mennyiszer szabadságot adtak. so oft als nd tvngn gsstattn vin, Toties, quoties praescribitur.

Annyival: ümso vmil. Tanto. Annyival elébb. ümso vmil nr. Tanto ante. Annyival jobb. ümso vmil ivt nd bssr. Tanto melius est. Annyival ol, tabb, mint hogy— ümso vmil

linbuu, weil. Eo magis, quod — Annyival-is inkább, ünn desto mehr - Tanto magis. — Liv. Mennyivel inkább, annyival inkább — jr mehr, desto Int. tigere — Quantum magis, eo acri us - Liv. Annyival — mennyivel — ünn so viel — als. Tanto - Quanto. Tacit. Annyival nagyobb. ünn so viel größer. Tanto major. Annyival nagyobb, mennil — Je desto größer, je —. Hoc majus, quo — Annyival több, desto mehr. Hoc amplius. Lic. Most két annyival több bet ér, hogy sem annak előtte. jetzt ist es zweymahl so viel weil, als es vor gegolten. Nunc bis tanto valet, quam valuit prius. Plaut. Akron tselekedet annyival türhetetlenebb volt, mivel — Dieser That ist um so viel unerträglicher gewesen, weil — Id factum tanto intolerabilius fuit, quod —.

~~Ánslóg, -gnak, -got. Das Fie~~
~~berfieber. Conditura (medicamen)~~
~~vini. Medela vini.~~
~~Ánslógos, -gosb, -gosabb. Fieberhaft. Wein, der mit Ingredienzien (Gewürz) ~~
~~gesotten) Wein. Suffitione medicatus. Vinum Calidum.~~

Ánslóg, gnak, -got. Das Fie
berfieber. Conditura (medela, medicamen) vini sulphurea Facta. Ánslógra venni a bort. Das Wein und Brod in Verbindung, um ihn einiger Eigenschaften entgegen worden ist, abzuziehen. Elutriare Vinum. Plin.

Ánslógos, -gosb, -gosabb. Fieberhaft. Suffitione medicatus, a, um. Ánslógos bor: fieberhafter Wein. Suffitione medicatum vinum. Colum.

Ántal, -lnak, -lt. ~~Ellen~~ Kurtze Nie.

Anton. Antonius, nii. m. N. P. V. Cic.

Ántalag, -lagnak, -lagot. Lärd, Áralag.

Ánti, -tinak, -tit. (Antus) Toni. Antonius parvus.

Antikrisztus, -tusnak, -tust. Der Antichrist. Antichristus, i. m.

Antónia, -niának, -niát. Kurtze nie. Die Antonia. Antonia, a. f. N. P. Mulieris.

Ántsorogni. -tsorgok, -tsorog. (leb selmi, helébelni, hivalkodni) fürchterlich, still stehen. Otiari, otiose stare, cessitare, tempus terere. Még-is itt ántsorogsz? fürchterlich da? annoch da? Etiamnum adstas? etiamnum cessitas? Terent. Mit ántsorogsz itt? was stehst du müssig? Quid stas? Plaut. Mit tsináltok? Ántsorgunk. was machst man? da stehet man nun bis gnn. Quid agitur? Statur. Terent.

Ántsorgó. -gónak, -gót. ein Zaudrer, ein Fürmignn Mensch. Restitator, oris. m. Plaut. Ántsorgó. Der immer auf dem Markt sitzt, und Maul affen feil hat. Obsessor fori. Plaut.

Antus, -tusnak, -tust. Der Ehrn Anton, Toni. Antonius, nii. m. N. P. commune Nomen.

Antuska, -kának, -kát. Ungarn.

Anya, -nyának, -nyát. Die Mutter. Mater, tris. f. Parens, ntis. f. Édes anya, -nya, ein mostoha. Die rechte, od. - Leibliche Mutter. Vera, legitima Mater. Igilos anya: eine mütterliche Mutter. Sanguinaria Mater. Igaz, jó anya, eine Gute, vortreffliche Mutter. Bona, egregia Mater. Die Ehren anya. die Mutter Gottes. Mater Dei, Mater Christi. Kedvelő anya. eine gefällige Mutter. Connivens Mater. Restit anya. die Hehl, die Kupp

„ zathn. Patrina. Mater l.„
strica. Kosárúja feleſtett (vesſ„
tett) anya. niun tren ihre Jung„
frauſchaft beraubte Mutter.
virginitate privata, deflorata
Mater. Mostoha anya. ein
Stiefmutter. Noverca, æ. f.
Cic. Nagy (öreg) anya: ein
Großmutter. Avia, æ. f.
örökm anya. (völegény; vagy a
Meny-aſszony Annya.) Mater
nuptialis. ſ. Szülő anya. ein
Gebärerin„ Parens, ſonerpera. æ. f.
Az alázatoſság, szülő anya min„
den jóságnak. Die demuth iſt
die Mutter allen Tugenden. Hu„
militas Mater eſt omnium Virtu„
tum. Az, az en anyám: ders iſt
mein Mutter. Ea mihi Mater
eſt. Plaut. Annya' fia. Mut„
terſöhnchen. Delicie Matris,
Matri carisſimus filius. Of
Gyermeknek az Annya. mein
Mutter ein fünf Kindnen
torum Quingue Parens. Ovid. Na„
A'
mittyen az Annya, ollyan a'
Leánya. wie
die Mutter, ſo iſt die Tochter.
Qualis Mater, talis filia. Prov.
Az Annyára ütni. der Mutter
nacharten. Matrescere. Pacuv.
Egy' anyától valók: brüder„
nen Mutter gebohren. Una,
eadem Matre nati, æ. a. Cic.
Anyadék, l. Anya-kő.
Anya-ér, -érnek, -eret. die Mut„
ter-Ader. Saphaena Vena. Plane.
Anya-estike. -kének, -két. Növe„
ney. die Nachtviole. Hespe„
ris Matronalis. Linn.
Anya eránt-való szeretet. -tetnek, te„
tet, die Liebe zur Mutter.
Amor in Matrem, pietas erga Ma„
trem.
Anya-föld, -dnek, -det. die Mutter„
erde. Terra matrix, terra ge„
nuina.
Anya-fű, -fűnek, -füvet. die Nut„
terwurz, Zahn-, würzel. Arum
dracunculus. Linn.
Anyag, -gnak, -got. (szer, testemény) die Mate„
rie, Materia, æ. f. Cic.

Anya-gyilkos, -kosnak, -kost.
Mutter-Mörder. Matri„
cida, æ. m. Cic.
Anya-gyilkosság, -gnak, -got.
Mutter-Mord. Matri„
cidium, ii. n. Cic.
Anya-hagyott, -ttnak, -tat. (gond„
viſeletlen) Mutterlos, ohne
Aufſicht ohne Mutter iſt. Sine
Matre, sine advigilantia Ma„
tris, relictus, a, um à Matre.
~~Anya-hagyott ne legyen a'~~
~~leány.~~ (~~ne legyen vigyázás~~
~~nélkül~~) Anya-hagyott (vigyá„
zás nélkül) ne légyen a le„
ány. Der Mädchen ſoll nie
ohne Aufſicht ihrer Mutter
ſeyn. Puella ne sit absque
Matre, — sine advigilantia
Matris.
Anya-him virág, -gnak, -got.
die Zwittter blumen. Flos her„
maphroditicus. örök.
Anyai, mütterlich. Maternus
a, um. Anyai erköd: ihre Mu„
terſinn. Animus maternus.
Anyai hüség: die Mutterreue
Fides Materna. Anyai indu„
lat: der Mutterſinn. Animus
nus. Anyai jóság: die müt„
terliche Güte. Materna bona,
Materna res. Horat. Anyai
Anyai módon. Mütterlich. Mater„
ne. — gondgyát viselni vala„
Kinek. — für jemanden eine
mütterliche Sorgen tragen.
Materam alicujus Curam ha„
bere.
Anya-juh, -juhnak, -juhot.
ein Mutterſchaf. Ovis, is. f.
Anyai módon: mütterlich. Ma„
terne. — gondgyát viselni vala„
Kinek. für jemanden eine mü„
terliche Sorgen tragen. Mater„
ne providere alicui. Wie Anyai
módon bánt vele. er iſt mit

46. A.)

Anyai mütterlich mit ihm umgehn. Non materne, non convenienter matri ego cum illo.

Anyai módra. Mütterlich. Materne, materno more.

név. Ihr Mutternahme. Maternum nomen. Anyai nyelv. die Mutterzunge. Lingua patria, Lingua vernacula.

Anyai örökség: Ihr Mutterthül. Hereditas materna, pars hereditatis materna.

Anyai szeretet. die Mutterliebe. Materna Amor, Pietas matris. Anyai szív. Ihr Mutterherz. Maternus Animus.

Anyai vér. Ihr Mutterblut. Materna Sanguis. Cic.

Anyai-jegy. -jegyek, -jegyet. (velünk született jel) die Mutter mahl. Nævus, i.m, macula genitiva. a.f.

~~Anya-juh. -juhnak, -juhot. Mutterschaf. Ovis, is.f~~

Anyai módon: mütterlich. Materne. — gondgyát viselni valakinek. für jemanden wie mütterlicher Pflege tragen. Materne providere alicui. Nem anyai módon bánt vele. Sie ist nicht mütterlich mit ihm umgegangen. Non materne, non convenienter matri, egit cum illo.

Anyai módra: mütterlich. Materno more.

Anya-juh, -hnak, -hot. Ihr Mutterschaf. Ovis, is.f.

Anya-ként. Mütterlich, Materne, materno more.

Anya-kö, könek, -követ. die Mutter. Mater, tris.f. ipse lapis, quo Quid continetur.

(Anyadé'k.)

Anyálkodni, -dom, -dik (anyás.

kodni, anyai gond-viselésel lenni valakihez). die Mutter pflegen. Materne providere. matris partes agere, &c.

Anyám, -nyád, -annya. meine, deine, seine Mutter. Mater mea, tua, sua, ejus. Anyám Aszszony: Ihre Mutter. Domina Mater. Anyám mal egy. die Mutter, ihre Mutter Schwester. Matertera, a.f. Cic. Matris germanus, a, um.

Anya-magzat, zatnak, -zatot. Ihr Mutterkind. Homo, inis.m. Isten öszve minden Anyamagzatot az olyan szerencsétlenségtöl. Gott behüte jeden Mutterkind vor einem solchen Unglücke. Deus custodiat omnem hominem a tali infortunio.

Anyám-bátya, vagy -öttse. -tyának, -tyát. -jának, -jét. ihre Ohm, mein Ohm, od. Onkel. Avunculus, i.m. Anyám bátyának, vagy nénjének fia: ihre Mutter Bruders, oder — Schwester Sohn. Consobrinus, i.m. Cic. — Leánya. ihre Mutter Schwester Tochter. Consobrina, a.f. Cic.

Anya-méh. -hnek, -het. a' méhkasban. die Mutterbiene, die Königin (Königin) Königin der Bienen. Apis Matrix, Regina apium. 2.) die Zucht biene. Apis factans. 3.) Nátha. die Gebärmutter. Matrix, icis.f. Plin. Uterus, i.m. Cic.

Anya-méh-fü, fünek, -füvet. Ihr Mutterkraut. Matricaria Parthenium. a.f. Schröder. Linn. Herba matricalis, æ, is.f.

Anya-méh jol. lásd, Anyai jegy.

Anya-méh-kas, -kasnak, -kast. -kasok. welly kajt exesst. ihr Mutterstock der Bienen. Alvens Matrix, icis, icj.m.

Anyám' nenneje. -nénéjének, -nénéjét. vagy öttse, -tséinek, -tsét. Mütter Schwester. Materitera, æ, f. Matris soror. oris. f. Anyám' nénéjének fia, vagy leánya. Der Mutter Schwesters Sohn, oder Tochter. Consobrinus, i. m. Cic. vel, Consobrina, æ. f. Cic.

Anyám' testvére. -vérének, vérét. Der Mutter Bruder, der Oheim. Avunculus, i. m. Cic. Anyám' testvérének a' fia, v. leánya; der Mutter Bruders Sohn, od. Tochter. Consobrinus, i. m. Cic. Consobrina, æ. f. Cic.

Anya-nyelv, -vnek, -vet. Die Muttersprache. Lingua patria, lingua vernacula. Materna lingua.

Anyányi: (anya nagyságú) à madaraktól monda. Glück. Tanto magnitudinis, ut Mater. A' galambok még nem anyányiak, (még csak tokosok) Die Tauben sind noch nicht glück. Columbæ nondum sunt pennatæ. nec sunt tantæ magnitudinis, ut Mater.

Anya-ölés, -lésnek, -lést. Der Muttermord. Matricidium, ii, n. Cic.

Anya-ölö, -lönek, -löt. Der Muttermörder, die Muttermörderin. Matricida, æ. c. Cic.

Anya-oskola, -lának, -lát. Die hohe Schule, Universität, das Collegium. Academia, æ, f. Universitas literarum.

Anya-ötse. -tséinek, tsét. Der Mutter Schwester. Materitera, æ. f. Cic.

Anya-rokon, -nak, -nat. Der Mutter Blutsfreund. Cognatus, Cognata, Propinquus, propinqua, æ. f. ex Matre.

Anya-rozs, -snak, -sot. Das Mutterkorn. Mater secalis, tis, f. Secale cornutum. bis. n.

Anyás, -sb, -sabb p. o. Gyermek. Der Mutter gehorsam. Filius qui Matri adhæret, et ei indicitis est.

Anyaság, -gnak, -got. Die Mutterlichen Lieben. Maternitas, atis. f. Animus Maternus. i. n.

Anyaságát meg-tagadni à Gyermekeitöl. Die mütterlichen Liebe den Kindern nehmen. Maternum affectum filius subtrahere.

Anyasítani, -sítok, -sít, -sí-tom, -sítya. mit Mutter versehen. Matre providere.

Anyasítani az anyátlan Mécheket. Die mutterlosen Bienen mit einer Königin versehen. Duce orbas apes Regina providere.

Anyáskodni, -dom, -dik. Die Mutter-Stelle vertreten. Matris partes agere. Lard. Anyálkodni.

Anya-csont. -csnak, -csot. Der Schnecken Behausung. Matrix cochleæ. icis. f.

Anya-szál, -lnak, -lat. a' virágokban. der Blumenstaub. Pistillum. i. n.

Anya-szár, -rnak, -rt, -rok. a' virágban. der Gruffel Stylus, i. m.

Anya-szent-egy'-ház, -házának, -házat. Die Mutterkirche. S. Mater Ecclesia. Romai keresztény Anya-sz. egy'ház. die römisch katholischen Kirchen. Romana ecclesia. Törvényesen egyesült Anya. sz. egy'ház. die gesetzmässig vereinigten Kirchen Ecclesia Canonice unita. Az Anya-sz. egy'háznak elejétöl (kadetétöl) fogva. von dem ersten Anfangen dem Schmiedlichen

Zimesn. Ab ipsis Ecclesia in cunabulis. Kisded-korа az Anya-sz. egy'házнak. In Zinn. sniit dem Christlichen Zimesn. Ecclesia Orientis sanctum, in cunabula Ecclesiæ. Az Anya-sz. egy'házban szakadárt tsi. nálni. in dem christlichen Zimesn einen Zwiespalt, Zwiesp. unung machen. Schisma in Ecclesia excitare. — szaka. dást tsinálo: in dem christ. lichen Zimesn einen Zwiespalt, ü. machen Uneinigkeit ma. chen. In Ecclesia schismatis excitator.

Anya-szeretet, -tetnek, -tetet. anya eránt-való szeretet. Die Mütterliebe. Amor in Matrem, Pietas erga Matrem.

Anya-szülött. -ttnek, -ttet. (Ember) Des Mutterkind, Mensch. Homo, inis. m. Az Isten orizzen minden Anya-szülöttet az olyan szerencsétlenségtől. Gott behüte jeden Mutterskind vor einem solchen Unglücke. Deus hominem custodiat a tali infortunio.

Anya-szült mezítelen. Mutterseelennackend, mutterseelennackt. Plane nudus, a, um. — mezítelen. mutterseelennackt. Plane nudus, a, um.

Anya-tej. tejnek, -tejet. Die Muttermilch. Lac maternum. Anyatejével szopta azt. mit der Mutter milch sie sogen. Cum lacte matreno suxit id.

Anya-templom. -lomnak, -lomot. Die Mutterkirche. Ecclesia Mater. a. tris f. Ecclesia Parochialis.

Anyátlan, -lannak, -lant. (Anya, anyától meg fosztatott szülöte) Mutterlos. Orbus matre. Orbatus. Sine matre. Anyát-

lan mék. eine verwaiste Zinne. Apis regina carens.

Anya-toll. -tollnak, -tollat. Die Mutterfeder. Pubes, is. f. plumescentia, a. f.

Anyátska, -kának, -kát. Das Mütterchen. Matercula, a. f. Cic.

Anya-tsúcs. -tsúcsnak, tsúcsot, a' virágokban. Die Narbe. Stigma, atis. n.

Anyátza, -tzának, -tzát. eine Matrimonialis, is. f. (Norne, wo man mit Mägen Zeuch kämmt.)

Anyául. mütterlich. Materne, instar Matris.

Anya-város, -vosnak, -vost, -vosok Die Hauptstadt. Mater Urbium. Flor. Metropolis, is, ios, eos. f. Cod.

Anya-városi, and, ordn zu ei. ner Hauptstadt gehörig. Metropolitanus, a, um.

Anya-virág. -gnak, -got. (Magtermö virág, fattyú virág.) eine Frauenzimmerblume. Flos femineus. -ris, m.

Anyó, -nyónak, -nyót. Die Mutter. Mater, tris. f. Nagy anyó: Die Großmutter Avia, a. f.

Anyóka, kának, -kát. Das Mütterchen. Matercula, a. f. Cic. Isten gyónap (jó napot ad, gyon Isten) Anyókám! Gott grüß Sie mein Mütterchen! Salvere te jubemus Matercula!

Anyós, -nyósnak, -nyóst. Die Schwiegermutter Socrus, us. f. Az Anyósunk már régen nem volt na'lunk. Die Schwiegermutter war schon lang todt und nicht. Socrus nostra jam dudum apud nos non erat. Egy vén aszszony. ein altes Weib. Anus decrepita, senex Mulier.

Apa, -pának, pát. Pharaszthan ejtve. Der Vater Pater, tris. m. Apja' fia. Vaterssohn.

Delicie patris, patri ca„
rissimus filius. Apjja' ka„
láta után tett. nach des
Vaters Tode gebohren. Post„
humus, a, um. Cic. Apja'
tcáinya. Vaters Tochter. Pa„
tri unice cara, Patris fili„
ola carissima. Siehe apa:
Vater. Genossenschaft. Ver„
i.m. Apjára ütni: dem
Vater nachahmen. Patrissa„
re. Trak a' leg-kissebb fia
ütött az attyára. wie der
Schmied Sohn meistens sein
Vater. Minimus dum.
taxat filius patrissat. Plaut.

Apadás, -dásnak, -dást. -dások. Ver„
Abfallen, - Abnehmen. De„
crementum, i. n. Az arany„
nak, ezüstnek apadása a tüz„
ben. Der Abnehmen der Gol„
des, - Silbers in der Schmel„
zung. Intertrimentum, i. n.
Tenger áradása, és apadása.
Ebbe und Flut, Accessus,
et recessus maris. Cic. Apa„
dása a daganatnak, testnek,
víznek. Der Abnehmen der
Geschwulst, des Leibes, des
Wassers. Deminutio tumo„
ris, -corporis, - aquae.

Apadék, -déknak, -dékot. Der Ab„
fallen. Der Abfall. Decremen„
tum, i. n. deminutio, onis. f.

Apadni, -padok, -pad. fallen.
Decrescere, flaccescere, minui.
)(Dagadni. Apadnak a folyó-
vizek. Die Flüsse fallen.
Arent, subsidunt fluvina. Ovid.
Apad a' Nilus' vize. Der Nil
fällt, nimmt ab. Nilus de„
turgescit. Plin. Apad a tenger
ki- ütése (áradása) wird ebb
en. Recedit aestus maris.
Öszve-apni. zusammen. Apad„
ni kezd a' tanúlás miatt. an„
fangt an wenigen Sinn Studium
zu zusammen. ob nimia Studia
incipit exarescere. Apad a ke„
délység. sein Stolz fällt, nimmt„

ab. Donasj Detumescit fastus
Apadt. -tabb. 1. gefallen. -
Apadt vízek, gefallene Wäs„
ser. Decrescentes fluvii
Apadt test, ein abgemergelter
Leib. Aridum, Corpus.
szenek, ein gefallenes Augen„
Cava lumina. Ovid.

Apadtság, -gnak, -got. Der Abnah„
men. Decrementum i. n.

Apalin, -linnak, -lint. Kurzsichtig
Der Apollonier. Apollonia, a:
N. P. Mulieris.

Apalin, -linabb, comparat. Effe„
minatus, a, um. Apalin szívü
férj-fi: (a szerzonyi-módra magá
viselö, Katus ember) ein
weibischer Mann. Homo ef„
feminatus. Cic.

~~Apály, -lynak, -lyt. der Abfall~~
~~des Wassers. Decrementi~~
~~aqua. onis. f. A.~~

Apály, -lynak, -lyt. Apállya
víznek (apadása, le-lo hadá
le. szállása) à víznek. Der Abfa
des Wassers. Deminutio aqu

Apályi, -lyinak, -lyit. (apáli)
à Dunának ága, melly nö-is,
apad-is. wie dem der Donau
so zunimmt, und abnimmt
Alternans Aqua, Ramus Danubi
qui accrescit, et Deminuit.

Apás, -pásabb. p. o. Gyermek. ei
Kind, das dem Vater anhäng
Proles, quae patri adhaeret.

Apasztani, -sztok, -szt; -sztom, -sztya
p. o. à daganatot, a' vizet. Ver
Geschwulst vertreiben, das
Wasser vermindern. Minue„
re, facere ut tumor decrescat, ex
siccare aquas.

Apasztás, -tásnak, -tást. Die Ver„
dorrung. Exarescentia, ae. f. exsic
catio, onis. f.

Apát, -tnak, -tot. (Apát-úr) Ein Abt. Abbas, atis. m. Sidon.

Apáti, -tinak, -tit. mező. város Ma„ gy. Örsz. Agati. Apatum i. n.

Apatsó, -sónak, -sót. az öreg. lá„ ló' végére kötött dorong. Ein Netzstangen. Pertica retium. Kis apatsó. (hasonló dorong, mellyet a Laptáros a víz' szé„ lin vészt) Ein kleinen Netzstan„ gen, Ein den Fischen an dem Ufern hinter. Minor pertica retium, quam Piscator inter piscandum in ripa vehit. Öreg apatsó (hasonló dorong, melly a halászás közt a halászó ha„ jó mellett jár) Ein grosser Netzstangen, Ein den man Fischern neben dem Fischen Netzen gn hinter wird. Ma„ jor pertica retium, navi pi„ scatoria vicinior.

Apátúr. -úrnak, -úrt. Ein Abt. Abbas, atis. m. Sidon. Fő Apá„ túr. Ein fürnehmer Abt. Archiab„ bas. Vice Apátúr. Ein Vice„ Abt. Proabbas, atis. m.

Apáturi: Abtisch, Ein Abt ge„ hörend. Abbatialis, e, Abba„ ticus, a, um. Erasm.

Apáturság, -gnak, -got. Ein Ab„ tey. Abbatia, a. f. Kis Apá„ túrság. Ein kleiner Abtey. Abbatiuncula, a. f. Balderic

Apátursághoz-való, Zum Abtey gehörig. ~~Abtisch, Ein Abt angehörend~~. Abbatialis, e. c.

Apátza, -tzának, -tzát. Ein Non„ ne. Monialis, is. f. Virgo Coenobialis, Virgo Deo sacra„ ta. inis. a. f.

Apátza-élet, -letnek, -letet. Ein Nonnen Leben. Vita Moniali„ um.

Apátza-fejedelem-asszony. Ein Ab„ tissin. Abbatissa, a. f.

Apátza-kalász, -tsnak, -tsot. (Apá„ tza-fing) Ein Nonnen Kräg„ lein. Fortula aromatica Mo„ nialium. a. f.

Apátza-Kolostor, -tornak, -tort, (Apátza-klastrom) Ein Nonnen„ Kloster. Coenobium Monialium. Eccl.

Apátza-szüz: -znek, -zet. Ein Klo„ ster Jungfrau. Sanctimonialis, is. f. Augustr. Virgo Kto dicata. Günth.

Apátzátska, -kának, -kát. Ein Nönnchen. Parva Monialis. is. f.

~~A'piom, -mnak, -mot. Mohnsaft. Opium, ii. n. Plin.~~

A'piom, -mnak, -mot. (Patika-szer) Ein Mohnsaft. Opi„ um, ii, n. Plin. Az A'piom„ nak te. ivása. Ein Trinken„ Ein des Opii: Opiologia, a. f. Blancard.

A'piomos, -sabb. p. o. Orvosság. Amzanzmittel, worinn Opium enthalten ist. ~~Opiatum remedium. Blancard~~. Opiatus, a, um. Opiatum remedium. Blancard.

Apolás, -lásnak, -lást. (ápolás) Ein Einbalsamung. Baptisatio, onis. f. blanditia, a. f. Osculum, i. n. suavium, ii. n.

Apolgatás, -tásnak, -tást. (ápol„ gatás) Gond-viselés. Ein Pfle„ ge, Ein Unterhaltung. Cura„ tio, Sustentatio. onis. f. 2. Tsókolgatás. A' fiúk' Gyermeket ölébe kapadni apolgatásra. Ihr werdet nun Kinder genug, um zu Einbalsamen. Plenten prolem in sinum capere ad osculandum.

Apolgatatlan, -lanabb. (ápolga„ tatlan) Ungewartet. Non curatus, a, um.

Apolgatni, -gatok, -gat, -gatom, gattya. abwarten, Unterhalten.

Alere, curam gerere, fovere, nutrire, sustentare. 2. Lib. [illegible]. Tsókolgatni, linkko„ sam. Blandiri, dissuariari fo„ vere, lenocinari. 3. Gyámo„ litani, untersztützen. Tueire. Tám aszoktal á'polgatni a' ház'ot. Dem Hauss nimm Sor„ gen untertzugen. Sustentacu„ lis fulcire domum.

A'polgató, -tónak, -gatót. bereget körül forgolódó. Der Umumher„ wärtem. Curator Agrotantium.

A'polka, -kának, -kát. Növecsény. nimm Art Gewächs [Monarda, ae. f. Linn.

Apolló, -lónak, -lót. Apollo, nim Gott der Music &c. Apollo, inis, m. Cic. Cynthius ii, m. Delius, ii, m. Cic. Titan, Sol.

Apolni, -polok, -pol, -polom, -polya. (ápolni) Linkkosen. Bajiare, deosculari, fovere, suaviari. lásd, A'polgatni.

Após, -snak, -st. (Ips, Nagy atya) der Schwiegervatter. Socer, ĕri, m. Cic. 2. Grandævus, Senex pa„ ter.

Apósom, -pósod, -pósa. meim Schwie„ gervatter, dein, sein Schwie„ gervatter. Meus, tuus, suus, ejus Socer. ĕri. m. Cic.

Apostol, -lnak, -lt. der Apostel. Apostolus, i. m. Hamis Apostol. der falsche Apostel. Pseud„ apostolus, i. m. Trac.

Apostoli. apostolisch. Apostoli„ cus, a, um. Az Apostoli Hit„ Formája. Symbolum Apostolicum. der apostolischen Glaubens„ punkten. Sor„ mula doctrina Sacræ. Apo„ stolicum fidei Symbolum.

Apostolság, -gnak, -got. der Apo„ stel-Amt. Apostolatus, us, m. Tertull.

A'prilis, -lisnak, -list. (Sz. György hava) der Aprill. Aprilis, Men„ sis Aprilis. is. m. Első A'prilis. (Első napja A'prilisnak.)

Der neuste Aprill. Calendæ Apri„ les. A'prilis ba Küldeni vala„ kit. in den Aprill, oder zum Aprill schicken. Decidendum alicui alienum præbere. Te

A'prilisi p. a. változó idő: wan„ Aprill wetter. Tempestas Apri„ li conveniens.

A'prítani, Aprítni, -rítok, -rí„ -prítom, -prítya. klein schnei„ den, zerstücken. Concido in minuta. Dohányt aprítok. ich schneide meine Toback. Tabacam scindo. Aprítani al„ ellenséget. niedermetzlen den Feind. Cædere-, confecare-, interneccioni dare-, dilaniare Torsten. Szak aprítlya az imádságot. nur tumultuirt schnell das Gebeth. Depropc„ rat preces. Horat. Kenyeret aprítani à tejbe (belé tör„ delni). Brod in die Milch„ ein brödeln. Panem in lacte interere. Leves alá aprí„ tsatok: schneidet Brod in die Pützen ein. Panem in„ scutum interatis. Ha apri„ fottad, meg-is edd. (Ha min„ förtél, úgy egyél) Ist dir„ los? ningen knockt, du must„ auch allas äudryssen. Du sey„ die Dächer kneedumbt, du müs„ sie auch wieder gut machen. Tute hoc interisti, tibi om„ exedendum est. Wie Ur„ aprítnak, azzal torkig lak„ á nyomorúlt jobbágyok. (A„ urak vesznek öszve, s à jo„ gyok' hajját tépik-ki) wenn„ sich die Herren streiten, m„ sen die Unterthanen die„ dem Herrn Fressen. Quid„ quid delirant reges, plectu„ tur achivi. Horat.

Aprítás, -tásnak, -tást. die Ein„ schneidung. Concisio in Ma„ ta. Cic.

Aprított, ningebrockt, Intri„ tus, a, um. Cibum, Aprí„

do hány: nin gręſchnittnner Tabäck. Tabaca conciſſa.

Apritott étek: ninn gręſchnittn Gręſchn. Minutal, atis. n. Martial.

Apritva. p.o. A' dohányt apritva-is árúllyák. Den Tobäck ainęſ gręſchnittnnen wird kein Krüpfel. Tabaca etiam ciſſa venditur.

Apró, -róbb. 1.) Kisded. Klein. minutus, a. um.)(Nagy. Apró betükkel irt história, vagy történet. nine, mit Klei-nen Buchſtabn gręſchrin-bn-er Hręſchrift. Hiſtoria minutiſſime ſcripta. Apró gyermekek. Kleine Kindr. Parvuli ord. m. Apró halatskák. Kleine Fiſchgn. Minuti piſciculi. Ferunt. Nagy gya, és apra ja az Istenek. groß, und Kleine Göttr. Dii magni, minuti que. Plaut. Apró irás: ſehr kleine Schrift, minutula littera. Vopiſ. Igen apró állatok. Die Kleinſtn Thierr. Minutiſſima animantes. Gell. Apró vétkek: die gręringn Sündn. Noxæ minores, -levia ra peccata. lic. Az apra-ját akadt-fel. in Klei-nigkeitn iſt nr ſtecken gę-blibn. In minutiis adhæ-ſis. Aprók, nagyok kęſęręg-nek. Die Kleinn, und Gro-ßn wimmrlich durchęinander-ſchl. Parvi et Magni tngent, -mo-rore afficiuntur. Mind apra-ját nagy gyát valakiket kül-deni. allęs biß zum gręßtn an nimn-ſchickn. Omnia minima maxima mittere ad ali-quem. lic. Apró lépésekkel tenni. Kleine Dritta ma-chn. Gradu modico ire. Plaut. Mindenütt nem ſciute apró ſzégyeneket vallott. nr iſt

überall in nicht gringa-ſchimpf und Schande gr-wrthn. Ubique ignominiam accepit non exiguam. Cic.

2.) Himlö. Die Blattrn, die Kindr Blatternſel. Variolæ, arum. f. Varioli, orum. m. Blancard

Apró-bojtorján: -jánnak, -jánt. Der Odermennig. Agrimonia Eupatoria. Linn.

Apród, -dnak, -dot. (Udvarló, inas, Ihr nach járó, fegyver hordozó.) ein Aufwartr, Diener, Laqvey, Wegbr-tráger. Famulus: -pedi-ſequus, i. m. Armiger, eri. m. Apródok: (Fejedelmek', nagy Urak' inasai, ſzolgái, ör-állói, Udvarlói.) Die Bedin-tn der hohmrchnſtn Herr-schn. Principum Miniſtri, -circumpedes. Cic.

Apró darabonként. Klein ſtück-wiſe. Minutatim. Adv. Cato.

Apród-esztendök, -dőknek, -dőket. pl. (inas esztendök, meſterség-tanúlásra rendelt esztendök) Die Lehrjahrn. Anni Tyrocinii.

Apró dolog, -bognak, -bgot. ni. nr Sache von Klein-r Wich-tigkeit. Res exigui Momenti. Cic.

Apró donként. nrch und nrch, ſtückwiſe. Minutim. Adv. Colum. Apró donként Gyüj-teni, ſzedni: nrch und nrch zuſammn brn. Lnocknr wiſe brnge. Uncia-tim comparcere. Ferunt.

Apró dos, -dobrabb (sok apró gyermeküi). klnt Klein-r Dor Farbund. Minutas pro-les habens.

Apró doslag. (apró donként) Klein-wiſe. Minutim. Adv. Colum.

Apró-eres p.o. fa-levelek. Klät-ter voller Klein-r Adrn. Foliis ramoſa. Plin.

Aprò falatonként. in Clinum Stückgen. Frustillatim, Minutatim. Plaut. Adv.

Aprò-fogú, apróbb fogú: Dreyd Clinne Zähne, oder Zacken hat. Minutos dentes, v minutos radios habens. -fésü. ein Kamm mit engen Zähnen. Pecten radiis densioribus.

Aprò-gömbötz. -tznek, tzöt. (gölödöz.) ein Küchelchen. Pastillus, i.m.

Aprò-hering, -gnek, -get (szárdella). Ein Pandrillen. Clupea, Encrasicolus. Linn. -Trichia, a.f. trichis, idis f. Plin.

Aprò-kása, sának, -sát. gemahlner Gerster, Gerstengrütze. Ptisana hordeacea rotundior commotica.

Aprò-kelés, -lésnek, -lést. (aprò pattanás à testen, perzenés.) Ein Wimmel. Exanthema, atis. n. Blancard.

Aprò-köte v. költe. -tének, -tét. Himlö, reme. Ein Pocken. Morbilli, orum. m. Blancard. Variolæ, arum. pl.

Aprò-kötes, -sebb. v-költes, (himlö-helyes) blatternarbig. Variolis minoribus notatus, a, um.

Aprólék, -léknak, -lékat. Trefflichkeit. Minutiæ, quisquiliæ, arum. f. Aprólék hárzt: ein Pflaumfedern. Vellitatio, onis. f. Plant. Aprólék jószág: gemeines Gesindel. Res parvi pretii. Össze-kötött aprólék: Drey Dinge, ein Bund allerhand Clining Knitten. Fascis minutiarum. Aprólékon akadékoskodik. Ein Clinigkeiten halben über auf Minutiös dentisch. Plaut. -in vir. ein Clinimen, und nichtswürdiges Dingen. In his tam parvis, atq nullis rebus. Plin.

Aprólékra -is fel-üti az orrát, minden aprólékon meg-indúl. nur nimmt alle Clinigkeiten auf. Omnia minutia commovetur, offenditq Omnia stomachatur. Cic. 2.

Aprò részei a testnek. Ein Clinum Theile des Körpers, oder Leibes. Apospasma, atis n. Blancard. Kenyér aprólék. Ein Brod Stücken. Minutiæ panis. Lud-aprólék: Drey Gänsen. Gänse Clinin. Intestina anserina cum extremitatibus. 3. Aprólék, tsirkbirki, tsak tsúzhe Gyermek, ein Haufen Kinder. Clinum Pueror. Caterva Puerorum, Puerulí, orum. m. Aprólékoskodó bízni à fontos dolgokat. Die wichtige Sachen den jüngern Leuten anvertrauen. Novellis concredere Gravia Negotia Cic. 4. Töredék ágok forgátos. Ein Abraum. Sarmentum, i. n. Cic.

Aprólékos: Gering, Clein. Minutus, a, um. Cic. Minutalis, e. c. Tacit. Aprólékos dolog, -munka: Clinge Sachen, Werkchgen. Minutiæ, arum. Aprólékos Személyek: geringe, niedrige Personen. Exiles -, infimi sortis, humiles Personæ.

Aprólékosan: Stückweiss. Partim. latim. Aprólékosan élelmezni: Stückweiss nehmen. Ein Hausmutter wirthen. Per partes, partiendatim colere. Varro. Colum.

Aprólékosság, -ságnak, -ságot. Clinigkeit. Minutiæ, arum.

Aprólékság, -ságnak, -ságot. Ein

Aprò-mag: -gnak, -got. ein Clinum. Acinum, i. n. Colum. Acinus, i. m. Cic.

Aprò-majorság, -gnak, -got. ein Grosgut, Ein Freyhof. Pecus pennigerum.

Aprò-marha. Espen

Aprón, Klein. Minute. Adv. Aprón vagdalt p. o. hús. Klein gehackt Fleisch. Minutal, lis, n. Martial. Minutim concisa caro.

Aprónként: Stückweise. Item Stück zu Stück. Minutatim, minutim. Colum. Aprónként el. kordgyák ötet á kangyák. in Kleinen Stücken thun oder Arbeiten wie. Fructus stillatim differunt illum fructu. Plant. Aprónként költeni. Genau Acht geben. Parce expendere, exigue sumtum facere. Lássuk aprónként ezeket á tsodákat, is tündér Mesterségeket. Sehen wir Item Stück zu Stück die Zauber-Künste. = wundersame Er. Videamus singillatim ad mirabilia hæc Fœarum Opera. Aprónként tenni hozzá, vagy belöle el. venni. Stückweise etwas dazu geben, oder davon wegnehmen. Minutatim aliquid addere, aut demere.

Apró-pénz, -znek, -zt. (váltó-pénz) Die Scheide münze. Pecunia minuta. Parvula pecunia, ae. f. Cic.

Apróra. in Kleine Stücklein. Minutatim. Adv. Cato. Aprólva törni valamit. etwas zu Klumen Stücken stossen. Minutiam redigere alicujus, seu. Minutim conterere alicujus. Appul. Aprórra vagdalni a' hust. das Fleisch in Kleine Stücken zerhauen. Carnem in minutas partes secare. Aprórra vagdalni valakit. einen in Kleine Stücken, Fleckn. Aliquem minutatim confidere. Plaut.

Aprós, -sabb. Klein, und kurtzer Kleinen Stückgen, oder Löcherecht. Minutus, a, um, in partes minutas divisus, a, um.

Aprósság, -gnak, -got. Die Kleinigkeiten. cf. Minutal, lis, n. Minutia, ae. f. Minuties, ei. f. Appul. Titivilitium, ii. n. Föveny apróság. Die Kleinigkeit des Sandes. Exiguitas, parvitas arenæ. tatis. f. sing. und plur. le apróságok. Pfeffer, u. d. g. Kleines Körnen. Semen, et id genus Minutalia. Textull. 2. Apróság. (apró gyermekek) Kleine Kinder. Minutuli infantes, Minuti pueri. Plaut. Parva proles. pupuli. Apróságokban (kis ded korokban) halnak-meg. Die sind gestorben als die noch Klein waren. In exili ætate mortui sunt.

Apróságos, -sabb. Klein. Minutus, a, um. Apróságos dolgokat emlitni, elö-hozni. Kleine Ding zu erwähnen. Minutas res memorare. 2. Apróságos, (ias-tias, porcontyos) p. o. aszszony. ein Weib, das viele Kinder hat. Mulier, matrona, numerosa, Minutas proles habens. Kleine Kinder hat. Mulier, numerosas minutas proles habens.

Aprósodás, -dásnak, -dást. Die Verkleinerung, Vermeinigerung, Theilung in Kleine Stücken. Deminutio, onis. f. 2. Scaporodas. Die Vermehrung der Kinder. Proles auctio.

Aprósodni, -dom, -dik. in Kleine Stücken getheilt werden. In minutas partes abire. 2. Scaporodni. Kinder bekommen. Augeri prole liberis. Cic. 3. Almlösödni. Aprósodik a Gyermek. Das Kind blattert. Puer variolas accipit.

Aprószemü, -münek, -müt. Kleinäugig. Occlla, ae. f. Plin. Aprószemü háló. ein Netz mit Kleinen Schnuren, -Löchern. Rete minutis maculis. Cic.

Aprószentek, -knek, -ket. Die Un-

pfundigen Kindern. Sancti Innocentes. 2. kinder gyermekek.

Ártatlan, unschuldigen Kindern. Innocenti.

Ajtó Szentek' napja. -jának, -ját. Ird unschuldigen Kindlein fest. Festum SS. Innocentium.

Ajtó-szélő, -lőnek, -lőt. Die Thürfinn, riner Fensterschwelle. Uva passa Corinthiaca.

Ajtó szárú, -rúnek, -rút. Thürfassung. Praeviis, minutis instructus, a, um.

Ajtó tsepsö, -sönek, -sőt. (Ajtóság, tsepsedék, tsöpsedék.) Thürriegel. Minutia, ae, f. Sarcinula, ae, f. Minutuli Sarcinulae. Plaut. Mind ajtóstól tsepsöstől: Mit Sack und Pack, Gut und mit Kind und mit Kegel, Cum tota progenie, Ne sanguine Quidem domi relicto. Prov.

Ajtó-tsere. -rének, -rét. (Tsatlit, tzirke.) Thürschloss, Thürriegel. Dumetum, Vepretum, i. n. Colus.

Ajtózni, -zok, -zott; -zom, -zza. (ajtóra, kitsiny résekre osztani, szelni) Thürmesser, Thürmesserchen, Thürmesserlein. Minutae, in minutas partes redigere. 2. Hirtelen le-járni, végezni, richtig machen. Deproperare. Hora — az imádságot: Ird Gebeth richtig herunterlesen. Deproperare preces. 3. Ajtózni, ajtózka kedni. Ajtózni à tántzot. Thürmesserlein Furchen machen. Coactare chorea-rugas. Ajtózni à tántzot. im Tanzen Thürmesserlein machen. Figuratae tractare, minutis figuris saltare. 4.) Hímlőzni, ajtózkódni. Ajtózának à pimeket. Die Pocken bekommen. Pustulis variolosis accipiunt.

Ár, árnak, árt, árak. pl. árja, poss. Ovarga-tó) Die Pfütze, aestus. Subula, ae, f. Martial. Árral által-fúrni. mit Pfriemen durchstechen. Desubulare. Vare. Árt nrain varni. mit einem Pfriemen durchstechen. Subulare. Genus. Genus. 2. Víz' árja: die Ueberschwemmung. Exundatio, inundatio, onis. f. Columna. Meg-szünt a föld' árja (víz fel-fakadása) die Quellen [illegible] árjának az árja.

die Entzündung des Auges fort
wegzubringen. Eluvio terra
remisit. Ek- katalmazott á
gonoszságnak árja. die Aus-
drückung der Rückwirkung,
fort überlaufend genommen.
Invaluit omnis mali illuvi-
es. Könnyelmek árjában
úszkálnak szemei. ~~die Ehr~~
~~geiz sind ihr Lauf Strom~~
~~überschwemmt~~ die Augen
schwimmen ihm in der
Flüth des Thränen- Oculi
ejus imbri inundant la-
crimarum. Fel ütötte ma-
gát á víz' árja. die Wuth
Fluth ~~Lust~~ sich auf der
Lust Jammer gruben
schen. Diluvies aquarum e fon-
tibus suis erupit. 3) Bets. der Strom,
der Wurf. Pretium. ii n.

~~Ára, ránák, rát. (meny, rá-~~
~~gi szó) die Befruchtungsruthe~~
~~des. Nurus, us f. Cic.~~

Ára, -ránák. -rát. (régi szó)
Meny, meny- aszszony. die
Befruchtungsruthe. die Braut.
Nurus, us. f. Cic. Sponsa, a.
f. Cic. Az Arámmal élek
tem őket. mit meinem ~~Hau~~
Besuch (Besuchen) habe
ich sie angesteckt. Cum
Nurus mea spectavi eos.

Arábia, -biának, -biát. Ara-
bien. Arabia, ae. f. Köves
Arabia: der Steinigte Ara-
bien. Arabia petrea. Pusz-
ta Arabia. der öde, wüste
Arabia. der Arabien. Arabia deserta.
Boldog Arabia. der glück-
seligen Arabien. Arabia felix.

Arábiai, -ainak, -ait. ein Ara-
ber. Arabs, abis, m. Virg.

Árad, -dnak, -dot. -don. -dról. Ma-
gyar Város. Arad. Aradinum
i. u. Urbs Hungariae. Belin,

Áradás, -dásnak, -dást. -dások. (ö-
zön, a víznek árja) der Auf-
wachsung, der Anschwellung, die
Überschwemmung, Tumor aquae.

exundatio, inundatio, onis. f.
Colum. Tenger áradás. die
Überschwemmung des Meeres. Re-
stagnatio Oceani. Plin.

Áradat. -datnak, -datot. Idem.
Áradni, -dok, árad. 1. anwachsen,
schwellen, steigen, wachsen.
Tumescere, accrescere. Áradni. Jelentébb árad á' tó, der
See wächst über die Ma-
ßen. Lacus crescit extra
modum. Cic. Hirtelen á-
rad á víz. der Fluß wird
jählings größer, -wächst an.
Flumen subito accrescit.
Cic. 2) Takadni, stärker
ni. Ez abból árad. aus die-
sem kommt der Schein. Hoc inde
promanat. Kein tadeltes hi-
ból árad á hír. der Ge-
schrey geht, ohne Jemand
weiß, von wem es kommt.
müssen. Fama manat sine
capite. Cic. Gonoszból go-
noszra árad, ~~von einer~~
~~Missethat in die andern~~
von einer Miss-
that in die andern. De
malo in malum devolvi.
tur, erumpit, progreditur.
A' részegségből nyavalyák
áradnak. aus einem Trunken-
heit entspringen Krank-
heiten. Ex ebrietate morbi
enascuntur. 3) stärkomla-
ni, verjedni, stalni. ~~Tejfen~~
~~re áradott a tengerebb~~.
Ezá kaszon sokakra árad.
dieser Nutzen mehreren
sich auf theilen. Hae uti-
litas ad multos extenditur.
Reánk árad ez á Motsok.
dieses Geschmeiß wird auf
uns fallen. Probrum istud
in nos derivabitur. Reánk
árad á veszély, ha eleit nem
veszszük. die Gefahr wird
uns zustossen, wenn wir
ihr nicht vorkommen. Peri-
culum nobis imminet, -nos
obvenet, nisi illud praverte-
timus. Ádám' vétke az em-
beri nemzetre áradott. der
Adams Übertretung ist sich auf

Ars menschlicher Geschlecht
verstrickt. Adami peccatum in humanum genus
promanavit. 4.) Sokasodni.
Fejemre áradott a' tenger
sok bü. trom sche büm-
ben Gnam und Lümmer
bin ich übmschaffen wor-
den. Innumera Agritudo
me sobliatum tenet. Árad
á munkája. ~~Ein Anbit~~
~~dem Anbit weind~~
~~sein~~ sünft sties. Anbrut sein
accumulantur. Labores ejus

Áradó, -dóbb. überschwem-
mend, stagnans, antis. o. Óra-
dó vizek. überschwemm-
ende Gewässer. Sta-
gnantes Aquæ. Sil.

Áradott, -ttabb. Ausflüssend.
Promanans, antis. o. A' béke-
ségből áradott folyamok
~~tick~~ (Ströhmen) etc.
Diese Seele aus dem Fleisch
sich kommende, sowie fleisch-
liche Folgen. Ex pace pro-
manantes ha sinit pecus.
Le. Lact.

Áradtt, -ttabb Idem.

Árad-Vármegye, -gyének-gyé.
Die Arader Grenzschaft.
Comitatus Aradiensis. us. m.

Árak, -knak, -kat. (riskása
pénka) Der Reis. Ory-
zae, Oryza hinor. fö-
tis
Árankа, -kának, -ká. Növevény. Der Flachs Knoten, die Flachsschwin. Cuscuta. a. L.
Árant, 1. Ellenben. gegen-
über. E directo. Exregione.
A' Kert árént állott-meg.
dem Garten gegenüber
ist er stehen geblieben.
Ex regione horti (contra hor-
tum) substitit. 2. Mel-
lett, unben, an: juxta.
A' Templom árant takik
ma wohnt unben dem Tem-
plo. Juxta, penes templum

Habitat. 3.) Exánt, ixánt. in
Rücksicht, wegen, in Betreff
Causa, ab, propter. Er ábyá
ránt jöttem ide. Ihn
wegen bin ich
hergekommen. Propter
patrem tuum, v. patris tui
causa veni huc.

Arántam, arántad, aránta. 1.
Ellenemben. Mir gegenüber
e regione mei. Egyenesen
aránta takik, mir wohnt
gegenüber. mir gegenüber.
e regione mei habitat. 2.
Mellettem -lletted, -llette. un-
ben meinen, -deinen, seinen
juxta, penes me, te, se. Illa
Mam, -lad. 3. Exántam, ixán-
tam, -tad, -ta. wegen mir,
dir, ihm. Propter
Causa. Tárd, Exánt.

Arak, -knak, -kot (ris-káfa pálinka) der Arrak. Ory-za Ara: rac: Oriza Ligu-ris.

áranka, -kának, -kát. növevény. der Flussbrunn, die Flussperle. Cusenta, c. f. Linn.

ránnyában, (által-ellenében) im gnyomnübne. E regione cjus. A' Tanács-háznak arán nyában lakik. er wohnt dem Rathhause gnyomnübne. E regione Curiæ. habitat.

Aranyal borított. mit Gold übergogen. Bracteatus, a, um. Sen.

Aranyal elegyes, -sebb. Goldfül-fig. Aurum continuus, ntis, o.

Aranyal futtatni, -ttatok, -ttat; -ttatom, -ttattya. — valamit, (meg-aranyozni) etwas vergolden. Auro obducere, -te, gere aliquid.

Aranyal futtatott p. o. Gyürü, ein übergoldeter Ring. Auro obductus annulus, subauratus annulus. Petron.

Aranyal gazdag, -gabb. Goldreich. Auro dives, itis. o.

Aranyal kimczés, -zésnek, -zést. die Goldstickerey. Ars phrygionica, pictura Auraria.

Aranyal kimerett, -zette66. p. o. ruha. ein mit Gold gestickter Kleid. Vestis phrygia.

Aranyal kimerem, -merek, -mert; -merem, -merek. mit Gold sticken. Acu opus aureum pingere.

Aranyal kimezö, -zönek, -zöt. der Goldsticker. Phrygio, onis. m. Plaut. Pictor Auxarius. rii. ü. m.

Aranyal kimzett (varrott). etwas mit Gold gestickter. Opus Aureum. Aranyal szöni, szövök, szö; szövöm, -szöi. mit Gold weben. Auro texere.

Aranyal szött, szövött, szövette. tett. mit Gold gewebt. Auro textus, a, um.

Aranyal vontt (bé-vont). mit Golde besetzt, -besteckt, umgoldet. Auratus, a, um. Aranyal vont ruha. Goldener Kleid. Vestis virgata auro.

Aranyal tsillagzó p. o. ruha. mit goldenen Flittern besetzter Kleid. Vestis pallio-gata. Plaut.

Aranyá válni, -válok, vált. és válik. zu Golde werden. Auresco-ere. Varr.

Aranyos, -sabb. 1.) vergoldet. Auratus, a, um. Aranyos gyürü. ein übergoldeter Ring. Subauratus annulus. Petron. Kivül aranyos. auswendig vergoldet. Extrinsecus inauratus, a, um. Cic. Nem aranyos, hanem aranyból öntött állo-kép. nicht übergüldetes, sondern von Gold gegossenes Bild. Non inaurata, sed ex auro fusa statua. Cic.

2.) Folyó viz Erdélyben. Aranyos, ein Fluss in Siebenbürgen. Chrysius fluvius. ii. m. Magyar helység Szalo-közben. Aranyos nevü Ortschaft in dem Insel Szék. Hujus nominis pagus in insula Cibinorum in Hung.

Arányos, -sabb. übereinstimmig. Convenions proportionis. Ex opere tio natus, a. um. Firmi. it. Collineatus, rectus. a, um.

~~A.~~ 50. A

„ nyt.

Arany, -nynak, -nyot. „ 1. Arany. extr. Dut Gold. Aurum, i. n. Cic. Dörgö arany. Dut Knallgold. Aurum fulminans. Fejér arany. Platina. Platina, ae. f. Foszló arany, Dut Blattgold. Bractеatum Aurum. Föveny arany. Goldſand. Baluca, ae. f. Plin. Jó. fèle arany. nin ächtes Gold. Purum, verum Aurum. Levél arany. Blättgen Gold. Folliatum, malleatum Aurum. Mezö arany. nin Waldgold. Solidum Aurum. Cic. Olvasztott arany. geſchmolzt Gold. Fusile Aurum. Arid. Öntött, töntött arany. nin Guß gold. Conta„ tum, molitum Aurum. Sár (tekmés) arany. gewaſchenes Gold. Solidum Aurum. Plin. Sárga arany, Dut Ducaten gold. Aurum fulvum, Aurum optimum. Szálos arany. Dut Haargold. Capillare Aurum, Aurum in filamenta efflorescens. Szín arany. (Finom, tiszta) Arany. feines Gold. Aurum obryzum. Plin. Termèk arany. gewachſen Gold. Nativum, Solidum Aurum. Ásvány szemü termèk (termés) arany. Gold in Körnern, Aurum Nativum granulare. Tiszta (excsetett) arany. reines Gold. Purum Aurum. Cic. Sabrissa, ae. f. Petron. Aurum Nativum rudum. Tiszta finom Arany. feines gediegenes Gold. Aurum obryzum. Plin. Veres Arany. Dut Kupfergold. Vert arany. Dut Grün Span gold. Aurum Coronarium. Cic. ~~Vontt arany~~. Vertt arany. gegoſſenes, gemünztes Gold. Cusum, Signatum Aurum. Plin. Vontt arany. in Farben gegossenes Gold, Farben Gold. Aurum textile. Plaut. Zörgö arany. Dut Klingel„ gold. Aurum strepitum.

Az arany végheretlenül terjedö„ kerö test. Das Gold iſt nin „ unermeßlich ausdehnungs„ Cängen. Aurum est corpus, quod in immensum dilatari, et extendi „ test. Az arany sárgál, Dut Gold ſieht gelb aus. Aurum flavet. Nem minden arany, az, a' mi fényle. nit alles Gold, was glänzet. Non omne, quod splendet, Aurum est. Prov. Speciès sæpe fallit. Aranyba foglalni valamit. etwas in Gold einfaſſen. Aliquid auro includere. Luer. Aranyból aranyokat veretek von Gold wer„ den Ducaten gepräget. Ex Au„ ro aurei nummi cudentur. A„ Aranyt szedni, mosni, aranyászni. Gold leſen, waſchen. Au„ rum legere. Aranyam Gyer„ mekem! Mein Gold Kind! charissime fili! 2. Arany„ pénz. Dut Ducaten. Aureus nummus. Dupla arany, (Ketös arany) Dublone. Aureus nummus duplex. i. iis. m. Egész arany. nin ganzer Ducaten. Solidus, i. m. Ditto. Egy' arany, nin Ducaten. Unus nummus aureus. Egy' ezerény Arany. nin Tausend theil Ducaten. Centum cieusdem nummis. Cic. Egy tonna arany. (Sèdz ezer forint á' Hollandusoknál) nin Tonne Goldes. Tonna auri, ae. f. Forintes. Arany. (Régi Pénz' Neme). Dut Goldgulden. Aureus nummus unius floreni. Kettös arany, Dut Dublone. Binio aureus, onis, ei. m. Glosa„ Körmötzi arany. Cremnitzer Ducaten. Cremnicziensis nummus aureus. Koronás arany. Dut Goldkronen. (nin Münze) Nummus aureus corona insignitus. Vertt arany: nin Species Ducaten. Aureus solidus, ei, di. m.

cusus numus aureus.

Arany, adj. (arany ból-való) golden. aus Gold. Aureus, a, um, ex auro. Arany gyürü. ein goldener Ring. Aureus annulus. Arany hegyeket igérni. goldene Berge versprechen. Montes aureos pollicere, ui. Terent.

Arány. (által-ellen) Gegen. Gegenüber. Adversum, e regione. Arányában vagyon, no ist gegenüber. E regione est. 2.) Tárgy. Ein Absicht, Vorhaben. Ezzel Zinl. scopus. i.m. vedd arányúl. Diese nimm zum Zinl. Haec sumas pro scopo.

Arany-alma, -mának, -mát. ein 1.) Goldapfel. Malum aureum. 2.) Ország' trimer-almája. Ein Reichs-Apfel. Malum-, pomum imperii.

Arany-áfó, (Kerefö, bányáfó) -sónak, -sót (Arany kereső, bányász) Ein Erzgräber. Pallidus exercitator auri. Lucan.

Aranyász, -szának, -szt. ein Goldwäscher, Auri legulus, i.m. Paullin.

Aranyászás: -szásnak, -szást. Die Goldwäscherey. Auri latura. e.f.

Aranyászat, -szatnak, -szatot. ein Goldwäscherey. Auri legium, ii.n. Cathol.

Aranyászni, -nyászok, -nyászt. Gold waschen. Aurum lavare, -la, -gere.

Aranyászó, -szónak, -szót. ein Goldwäscherey. Chrysoplytes, ae, m. Auri legus, i.m. Auri lator, oris.m.

Arany-babos, -sabb. mit Gold gegrängt. Chrysopastus, a, um. Plin.

Arany-bánya, -nyának, -nyát. ein Goldgrube. Auri fodina, ae.f. Plin.

Arany-begy, -gynek, -gyet. (md. linkó, Madárnemü) Ein Zeisig wol, Zinzeschrogel. Ein Emberl. Oriolus, i.m. Linn. Arany-bogármadár linkó. Ein Pfingstvogel. Oriolus luteus, i, ei, Galbula, ae f. Linn. Zöldes Arany-bogár

Arany-bogár, -gárnak, -garat. ein Goldfinger, Goldwurzen. Chrysis, is f. Linn.

Aranyból szött pr.o. Materia. Ein Goldzeug. Pannus auro textus. i.m.

Aranyból-való pr.o. állo faragott kép. -képnek, képet. ein Gold-statüe. Statua ex auro.

Arany-borítás, -tásnak, -tást. Goldeinfassung. Auro obducta Zona.

Arany-bulla, -llának, -llát. (Zinnó-petsétes levél, melly IV Károly Római Császár a' Romai Birodalomnak öszi törvényeit adgyja-ki) Ein Goldbrief. Aurea Bulla. a.f.

Arany-darab, -bnak, -bot. (arany gyürüngy. tsoport, stuffa, bányána) Ein Goldklumpen, Massa auri. a.f.

Arany-drót, -tnak, -tot. Ein Goldfaden. Filum Aureum.

Arany-edény, -nynek, -nyt, -nyek Ein Goldgefäß. Vas aureum. ci.n.

Arany-ér, -érnek, -eret. 1.) a' Bányában. Ein Goldader, Ein Goldgang. Vena Auri. Cic. 2.) Nyavalya. Ein goldener Adern Ein blut-flüß, wenn sich die haemorrhois öffnet. Haemorrhois, idis. f. Plin. Flaccard. Folyó arany-ér. Ein flüssender goldener Ader. Haemorrhoides fluentes. Woyt. — ápertae. Vak arany-ér. Ein gerschwollener Goldener Ader, Ein blinder —; Haemorrhoides tumentes. — caecae.

Arany-érdem, -demnek, -demet. ein gutes Werk. Pretium, quod

magni fit, pretium auro dignum. Dises moddal á Salakot-is arany érdemre leher emelni. mit nimmenkindlichen Arat kann man selbst die Verdienste zu einem Werth erheben. Bono modo ipsa scoria potest ad pretium auri evehi.

Arany-eres. -rebb. Arm die golden Ader hat. Haemorrhoicus, a. um. Zirmüc.

Arany-érctz, -trnek, -tret. Das Goldertz, die Goldgrube. Aes auraricum. Auri gleba. e. f. Ágrcic.

Arany-fátrány, -rnyrnak, -rnyt. Arm chinesischer Goldfaden. Fasia-nus pictus, i. m. Linn.

Arany-fény, -rnyrnek, -rnyt. Arm Goldglanz. Splendor aureus. oris, ei. m.

Arany-festék, -knek, -ket. Die Goldfarbe. Color aureus, -oris, ei. m.

Arany-fonál, -lnak, -nalat. Arm Goldfaden. Filum aureum, filum auratum. 2. Für' neme. Dreyarm Kraut. Cuscuta major. Linn.

Arany-fonó, -nónak, -nót. Arm Goldspinnerr. Ductor auri in fila.

Arany-forint, -rnak, -rot. (Zu Arm garaft érö arany-pénz) Goldgülden. Florenus aureus. i. ei. m.

Arany-fü: -fünek, -füvet. Arm Kraut. Chelidonia major. e. f. -rris. Linn.

Arany-függö, -gönek, -gör. Arm Ohrringfänger. pl. Aurea inaures. is. f. Plaut.

Arany-füst, -strnek, -stöt. Arm Goldblatt (levél arany) Goldblatt. Auri bracteati folium, aurum foliatum. linn.

Arany-futtatás, -tásnak, -tást.

Arany-ér, -rnek, -rt, -rek. Arm Goldgang. Auri vena.

Arany-gyürü, -rnek, -rüt. Arm Goldring. Annulus aureus, i. m.

Arany-hajú, -jának, -jút. Das Goldhaar. Flavus aureus. Chrysocomus, a. um. Graec.

Arany-gyürü, -rnek, -rüt. Arm Goldring. Auratio, auri inductio, onis. f.

Arany-glet, -tnek, -tet. Arm Goldglätter. Arm Ornament. Auri Lithargyrum, auripigmentum, i. n. auri spuma, e. f.

~~Arany-haju, -junak, -jut. Arm Goldhaar. Flavus aureus. Chrysocomus, a. um. Graec.~~

Arany-gömöngy, -gynek, -gyöt. Arm Goldperle. Auri gleba. e. f.

Arany-gyapjasok' vitéri rendgye. Arm Orden des goldenen Flüs Bred. Ordo equester auream vellens.

Arany-gyapjas vitéz, -tèznek, tèzt. -tézek. ein Ritter von Goldenen Flüs. Eques ex ordine aurei velleris.

Arany-gyapjú, -junak, -jút, jak. (egybe gyüjtött kincs) Arm goldenen Flüs-Arm. Vellus aureum, aurei velleris. ord.

Arany-gyürü, -rünek, -rüt. Arm Goldring. Aureus annulus, i. m.

Arany-haju, -junak, -jút. Arm goldener Haar. Flavus aureus. Chrysocomus, a. um. Graec.

Arany-ír, -rnek, -rt, -rek. Arany-ixxel örömest meg-keneti á tenyerèt. er ~~hüvelyk~~ lüvelyk sich leicht mit Gold bestreichen. Munera, ribus facile delinitur.

Arany-idöke, -knek, -ket. Arm goldener Zeiten, Aurea tempora.

Aranyka, (aranka) -kának, -kát. Fekete-fonál, fü-nyüg. Arm schwarz Kraut. Cuscuta, e. f. Linn.

Arany-kalács, -tsnak, -tsot. (tsenes arany) ein Klumpen, oder Masse Gold. Palacca, palacra, e. f. Plin.

Arany-költsös, -tsösnak, -tsöst. -sök (királyi Udvarnok) ein Hofbedienter. Aulae (Curiae) familiaris. is. m.

Arany-kor, -kornak, -kort. Arm goldener Zeitalter. Aurea aetatis f.

Arany-láuna. -nának, -nát. Ird Zlattgold, Ird Gold" blech. Bractea Auri; Lami" na auri. o.f.

Arany-lántz. -trnak, -trot. Ein Goldkettn, ninn goldnen Kettn. Aurea catena, Monile, is, n. torques, is. c. Cic.

Arany-lántzos, Ime ninn Goldnen Kettn ümfat. Torquatus, a, um. Cic.

Arany-lapó, -pónak, -pót. Ein Gold" Ding. Auriftur, uris, m. Plaut.

Arany-málinkó, -kónak, -kót. (Sármány, madárkeme) Ein Goldamfel, -Goldmoskel. Gal" bula, æ. f. Icterus, i. m. Lutea" la, æ. f.

Arany-már, -márnak, -márot. bányai —: Ird Zinnober. Sandaraca vera, æ. f. Victr.

Arany-mérö, -rönek, -röt. Ein Gold" oder Dukatenwagn. Numaria" trutina, æ. f. Statera au" raria, æ. f.

Arany-míves, -vesnek, -vest, -vesek. (örvös) Ein Goldarbeiter. Auri faber, -bri. m. Aurifex, ficis. m.

Arany-mosás, -sásnak, -sást. Ein Goldwäschen. Auri lotura, æ. f.

Arany-mosó, -sónak, -sót. Ein Gold" wäscher. Auri lotor, oris. m.

Arany-mosó hely: Ort, wo man Gold wäscht d. i. aus dem Sand, die dem Flüsse beimischt. Chrysoplysium, ii, n. Prac.

Arany-mosó, (arany hozó, aran" nyal folyó) viz. nim, Gold mit sich führender Fluss. Auri fer amnis, is. m.

Arany-mü, -münek, -münet. Ein Gold Arbeit. Aurcum opus.

Arany-müves, -vesnek, -vest. (Cät" vös) Ein Goldarbeiter, -Gold" schmid. Auri faber, bri. m.

Aranyyá válni: válok, -vált, és válik. In Golde verwandlen. Aurescere, Varr.

Aranyanyal (aranynyal) elegy" Goldfarbig. Aurum conti" nens, ntis. o.

Aranynyal futtatni valamit. (meg-aranyozni) mit Gold überziehen: Auro obducere, te" gere aliquid.

Aranynyal futtatott. p. o. Gyü" rü. ein übergoldeter Ring. Auro obductus, subauratus annulus. i. m. Petron.

Aranynyal (aranynyal) garda" gabb: goldnes. Auro dives, itis. o.

Aranynyal hímezés, -zésnek, -zést. Ein Gold Stickerey: Auro phry" gionica, Pictura Auraria.

Aranynyal hímezni, -mezek, -mezett. mit Gold sticken. Aeu opus aureum pingere.

Aranynyal (aranynyal) hímezö, -zönek, -zöt. Ein Goldsticker. Phrygio, onis, m. Plaut, pictor Auraria, æ. f.

Aranynyal hímzett (-varrott) mit Gold gestickts. Opus aureum, Acu pictum.

Aranynyal vont (-be-vont). mit Gold durchzogen, -durchgold" det: Auratus, a, um. Aranynyal vontt ruha: Goldnes Kl. d. Vestis virgata Auro. Plaut.

Aranynyal tsillagzó p. o. ruha. mit goldnen Flittern durchwirkte Kleid. Vestis pathgiata. Plaut.

Aranyos, -sabb. Ein Goldhaltig Auro" tus, a, um. Aranyos Gyürü. ein übergoldeter Ring. Subauratus annulus. Petron.

Arany os adj. -abb. tmrgolbnt. Au„
xatus, a, um. Aranyos gyü„
rü. nin übrmgolbntes Ring.
subauratus annulus. Petron.
kivül aranyos. ändwnndig
tmrgolbnt. Extrinsecus inau„
ratus, a, um. Cic. Nem Ara„
nyos, hanem aranyból önlött
állo-kép, nine nicht übrm„
gülbntes, sondnnen tron Gold
gegossenes Statün. Non
inaurata; sed ex auro fu„
sa statua. Cic. 2.) Folyó-
víz Erdélyben. Die Aranyos,
nin Fluß in Die bin bümgnn.
Chrysius fluvius Transilva„
nia. ü. n. 3.) Magyar Hely.
ség Szaló-közben. Aranyos,
nin Ortschaft in dem Innsl
Dschütt. Hujus Nominis pa„
gus in insula Cibinorum.

Arányos, -sabb. Umfültnissmäs„
sig. Conveniens proportioni,
proportionatus, a, um. Firmic.
Collineatus, rectus, a, um.

Arányosság, -gnak, -got. Uns
Umfültniss, Die Ebenmäßigkeit.
Proportio, onis. f. Cic. A'
test szép Arányossággal va.
gyon öszve-alkotva. Uns
Leib ist in dem Gleichmüt
den Theilen zünammen gnfetzt.
Corpus constructum est ea pro„
portione. Cic.

Aranyat érö: Golden Wnnth.
Carus auro. a, um.

Aranyozás, -zásnak, záft, Die Um„
goldung. Deauratio, inaura„
tio, onis. f. Inauratura, ae. f. Quint.
Az aranyozás sokba került.
Uns Umgolden kostet viel.
Inaurare, auro obducere,
sumtuosum est.

Arányozás, -zásnak, -záft. Uns
Ejnlnn. Collineatio, onis. f.

Aranyozatlan, lanabb. ünterm„
goldnt. Haud inauratus, non
deauratus, a, um. Aranyo„
zatlan maradt a szelentre.
Die Büchse ist ünterm„goldnt
egnblibnn. Pyxis sine
inauratione mansit.

Aranyozni, -nyozok, -nyozz, -nyo„
zom, -nyozza. tmrgoldnn. In„
aurare. valamit Aranyozni.
ntwas übrm güldnn. Deaura„
re aliquid. Senec.

Arányozni. -nyozok, -nyozz; -nyo„
zom, -nyozza. (Arányozni) 1.
Zinlnn. Collineare. Jol meg-
talállya, a' hová arányoz. nn
trifft gnnau, wo nm Die Zinlt.
Certo icta destinata ferit.

Arányozni a' tréfára, a' Vadra.
auf Die Dschnibn, auf Das
Wild zinlnn. Collineare
in metam, in locum aliquem,
in feram. Cic. 2.) Fordí„
ni, szegezni. Az ágyúkat a'
városnak Arányozni. Die Ka„
nonen auf Die Stadt richtnn.
Tormenta urbi obvertere.
3.) Jutálni. Rosszúl arányozta
a' Vágást. nn hat Den Hieb
nicht gut gnrichtet. Ictum
male direxit. Egy szemmel
reám aránylott. nn hat mit
einem Auge auf mich gn„
zielt, unum oculum in Me
dirigit. Collineavit. Mind
ezek egyenesére Aránylnak.
Alle Diese Zinlnn auf Einig„
keit. Haec omnia ad Concordi„
am spectant.

Aranyozó, -zónak, -zót. Uns Umgol„
Uns. Deaurator, oris. Cod. Th.
Inaurator, oris. m. Firmic.

Aránylló, -zónak, -zót. nin Zinlnn„
Uns. Collimans, collineans, nty.
o.

Aranyozott, -zottabb. tmrgoldnt.
Auratus, deauratus, inauratus,
a, um.

Aráyozott, -zottabb. jól arán-
yozott lövés. ein gut gezielter
Schuß. Ictus scloppi bene
directus. Er war ein arán-
yozott (ab-intézett)
Mensch, ein Mann wie ein
Kanonenkugel. Homo
exactè constitutus, determina-
ta illa persona.

Aranyozva. vergoldet. Aurea-
tus, a, um.

Aránnyozva. mit Gold-
Schnitt. Conje-
ctura liber, Adv. Sidon. Colli-
mando.

Arany-pénz, -zneck, -zet. Ein
Goldmünze. Nummus aureus.
Aurea moneta.

Arany-peretz, -tzneck, -tzet. Ein
Armband, ein Armzier-
rath von Gold. Armilla, ae. f.
Nem illik disznó orrára az
arany-peretz. was soll der
Ring Muscaten? Nihil cum ama-
racino sui. Pell.

~~Arany-petzétes p. o. tuba.~~

Arany-peretzes, -sebb. Mit Gol-
denen Armzierden fat. Ar-
millatus, a, um.

Arany-pettyét, -tneck, -tet. ein
Goldener Flecken. Macula au-
rea. Patagium, ii. n. Appul.

Arany-pettyétes p. o. kuba, árú.
gicktuch. ein mit Goldstaub
besprengtes, Kleid und feine,
zinnerne Kleid. Patagiata
vestis. aurō pulverato illi-
ta vestis. Vestis aureo di-
stincta.

Arany-pléh, -hneck, -het (-lánna).
Das Goldblech. Lamina aurea.

Arany-pléh-verő, -rőneck, -rőt:
ein Goldschlägner. Bracte-
arius, ii. m. Ziemic.

Arany-pohár, -hárnak, -harat.
ein goldener Becher. Au-
reum poculum. i. n. (cic.) A' régi-
ek Arany-poharakból ittak.

Ihr Altern haben aus Gold-
nen Bechern getrunken.
Veteres ex aureis scyphis
bibebant. Cic.

Arany-ponty, -tynak, -tyot. Ein
Goldkarpfen. Cyprinus
aureatus. ✱ i. m. Linn.

Arany-por, -pornak, -port. Ein
Goldstaub. Aurum pul-
veratum. i, n.

Arany-prém, -mneck, -met. Ein
goldener Zwirn. Aurea
fimbria, ae. f. Plin.

Arany-prémes p. o. Kalap. ein
mit goldenem Zwirn ge-
ber Hut. Petasus fimbriis
aureis limbatus. i. m.

Arany-próba, -bának, -bát. Ein
Goldprob. Obrussa, ae. f. Lips.
Specimen Auri.

Arany-rúd, -dnak, -dat. Ein Gol
stange. Massa aurea.

Arany-sarkantyús vitéz, -tézne
-tézt, -tézek. ein Ritter mit
dem goldenen Sporen. Equ
aureo calcari insignis. Au

Arany-szíjj, -znak, -zat. Ein go
dener Schnur. Aurea zona
ae. f.

Arany-szám, -mnak, -mot. Ein
Goldener Zahl. Cyclus Lunae.
Wolf.

Arany-szemetske. -kének, -két. Ein
Goldsand. Ballnea, ae. f. Plin.
Aurum granulare. i, lis. n.

Arany-szín, -znek, -színt, szín
Ein Goldfarben.
Aurantius color, aureus colo
oris, ii, ei. m.

Arany-színü, -nübb. goldgelb.
Aurei coloris. fulvus, a, um.

Arany-színü festék. -knek, -ket. G
Goldfarb. Aurantius color. a
ii. m.

Arany-színü hajú: -júnak, -jút.
der goldgelbes Haar hat.
Auri comus, a, um. Sil.

Arany-színü Kö: -kőnek, -követ. m
Chrysolith, gemeiner goldfar
bener feinkörniger Stein. Chryso
lithus, i. m. et f. Ovid.

Arany-színü máz, mázнak, mázot. Ein Goldglätte. Chrysocolla, a, f. Plin.

Arany-színü Zab, -bnak, -bot. Ein Goldhafer. Avena flavescens, d. ntis. f. Linn.

Arany-szövet. -vetnek, -vetet. (-szövemény) ein Goldgewebe, Aurum textum, cis. „ Goldstoff. Panni auro texti.

Arany-tajték, -knak, -kot. Ein Goldgespräum. Chrysitis, tidis. f. Plin.

Arany-termö, p.o. Part. Ein Goldhaltige. Ora aurifera. a. f.

Arany-tsillag, -gnak, -got. Ein Goldener Stern. Aurea stella: Insigne Principis, d. tabernd.

Arany-tsinálás, -lásnak, -lást. Die Alchymie, Alchymia, a. f. Ars auri efficiendi. Woyt.

Arany-tsinálo, -lónak, -lót. Ein Alchymist, Alchymista, a. m. Woyt. Spagirus, i. m. Grac.

Arany-tsoport, -tnak, -tot. (aranydarab, -göröngy, -stuffa) Goldstufe. Auri gleba, a. f.

Arányúság, -gnak, -got. Ein Winkelmaß, die Winkelgröße. Proportio, onis. f. Cic.

Arany-választás, -tásnak, -tást. Ein Goldscheiden, die Scheidekunst. Sejunctio, separatio auri ab argento, onis. f. Ha kéneső vel történik: Die Amalgamation, Amalgamatio, ionis, f. Woyt.

Arany-választó, -tónak, -tót. Ein Goldscheider. Separator auri, oris. m.

Arany-vaxxo, -xxónak, -xxót. ein Goldsticker. Phrygio, onis. m. Pictor auxarius. oris, ii. m.

Arany-veselke. -kének, -két. Ein Goldmistbrunn. Chrysosplenium, ii, n. Linn.

Arany-veszsö, -szönek, -szöt. (arányos istáp-fü) Ein Goldwünsch. Solidago „ Aurea virga. „ ginis. f.

Arany-virág, -gnak, -got. Ein Goldblümen, Ringelblumen, Wünschenblumen. Chrysanthemum, i. n. Linn. schraed. 2, A' test alkatóknál, Kimikusoknál, Ein Goldkönig. Regulus auri. i. m.

Arany-víz, -víznek, -vizet. Ein Goldwasser. Aurum potabile. -bilis. n. Medic.

Aránylani, -nylok, -nylj, -nylon, -nylja. (Arányoni) 1. i. Arányozni. zielen. Collimare, collineare. Jól tudgya a' vágást aránylani. Ein Ding gut wissen. Aliem exacte nóvit stringere. Neki aránylotta a' Dolgát. Er hat seine Flinte auf ihn gerichtet. Ad eum collineavit scloporum suum.

Célra aránylok. ich ziele auf Ein Ding. Ad discum, ad orbem ad metam collineo. ére. 2, Jtélni, vélni. Einmuthen. Censere. existimare. judicare, putare. A' mint aránylom. wie ich mir einbilde. ut Conjicio. animadverto. Collimo. are. A' mint én aránylom: wie ich Einmuthen, ut mea fert opinio. Cic. A' mint leg-jobbnak aránylod, úgy tselekedgy. thun, wie Du für Das füglichste achtest.

Aránylás, -lásnak, -lást. (Arányzás) Das Zielen. Collineatio, onis. f. Conjectura. directio, onis. f. Szemeknek aránylások. Das Einrichten Des Auges auf etwas. Conjectus oculorum. Cic.

Aránylat, -latnak, -latot. Das Zielen. Collimatio, onis. f.

Arányló, -lónak, -lót. Der Zielende, Der auf jemanden zielt. Collineator, oris. m. petens alicuem. Puska' aránylója. Der Flinger, Der Mücken auf Der Tapete, wie Einige Der Gesellschaft Tuch auf den Tisch spritzen, Zum Zielen. Cuticulus, i. m. Vá-

Arany zott, -zottabb, gyzinlt. collin eatus, a, um. Zott vágás. nin gut gyzinltes Zhrünn. Acies exacte strikta.

Aranyzva. mandor Sidon. mütsemerßlich. Colli. conjecturaliter Adv.

Araßz, -szunak, -szt, -szok. Digitus. Dodrans, -antis. m. Palmus, i. m. Spithama, a. f. Dakarasz (elö-arasz, kis arasz) melyet a ki-terjeßtett hüvelyk, és a mutató-új teßzen. Mértékneme. Sin Ehnenn Zgaunn. Licas, adis. f. Orac. minor Spithama. Nagy arasz, mel. lyet a hüvelyk, és a kis-új ~~te~~ ~~Palmus. i Spithama~~ ~~major~~ ki-terjeßztve teßzen. Sin gröſſtenn Zgaunn. Palmus, i. Spitama major. Araßzal által fogni valamit. ntwas ümgzaunn. Spithama amplecti, complecti aliquid. Arasszal el-érni valamit. ntwas übumzgaunn. Spithama adsequi aliquid. Hoßzabb három arasznyi, oldalunges, alb drey Zgaunn sind. Tenas Spithamas excedit. Plin. longi. tudine thamas longitudine excedit. Plin. Arasszal mérni valamit. ntwas mit drey Zgaunn meßen. Spithamis metiri aliquid.

Araßznyi. egyzy araßznyi, ninn Zgaunn lang, breit, od. tief. Spitamaeus, a, um. Plin.

Egyzy araßznyi fü-szár. nin Zgaunn lang gmrdßtängl. Caulis palmeus, spithameus. Egy araßznyira mély barázda. nin Zgaunn tief Fümen. Sulcus dodrante altus. i. m.

Egyzy araßznyi vastagságú: nin Zgaunn dick. Quod complecti spithama licet.

A'raßztani, -ßztak, -ßzt; ßztom, -ßzttya, ewzinßbrn. Exundare facere. Az Isten áraßzta reád áldomáßit. Gott ßoll ßeine Gaben übern dich ewzinßen. Deus effundat super te benedictionem suam. Könnyet áraßztott a' Szemeböl. nß! ßat mich zum Weinen bewogen. Lacrimas mihi movit, excivit, cient. Plaut. Tot kára araßztom, (forraßztom) mich wundn ißn noch dinßn in dem Zhrünn ßeßinden. Regerum adhuc retundam haec ego ipse.

A'raßztás, -tásnak, -tást. Sin Übergießung, ein übern treiben, ein übern Ufen. Inundatio, onis. exuberatio. onis. f.

Aratás, -tásnak, -tást. Sin Sunder. Messis, is. f. Lucil. desectio messis. onis. f. Colum. Ez idei aratás. Sin Früniegn Sundtn. Horna messis. Plaut. Bögardag aratás. nin zwiefn Sundtn. Dives, opima messis. kartßú, sovány, tzetély, vékony Aratás. gmeingn, ebnen Sundtn. Arida, exigua, exilis, tenuis Messis. thin aratás. nin kleinn Sundtn. nin Sundtgn. Messicula, ae. f. Carthol. Aratás' ideje. Sin Zeit dem Sundtn. Tempus messis, Messis, is. f. Aratás' idején. Zur Zeit dem Sundtn. zur Sundtnzeit. Messibus. plin. Tempore Messis. Jo aratás unkt volt: wie Jahrn nin wiefn Sundtn gehabt. Messem maximam Plaut. Az aratás kezdödik Sin Sundtn gehtt an. Messis incipit. Pall. Vége az aratásnak. Sin Sundtn ißt hollbracht. Messis consummata est. Pall.

Aratási: ~~[illegible]~~ zum Sundtn gehörig. Messivus, a, um. Vos. Aratási idö: Sin Sundtzeit. Messis, is. f. Lucil.

Áratáska. -kának, -kát. ein Huntzgan. Messicula, ae, f. Cath.

Áratáskor. Zäit Zeit des Hauens. Tempore messis.

Áratatlan: ungeärndtet. Non messus, non demessus, a, um.

Áratni, -ratok, -rat, -ratom, -rattya. reuten. Metere. Áristas fecare. Sen. Segetes scindere. Virg. Búzát aratni. Das Getraide abschneiden. Metere frumentum. Plaut. Füvet aratni: abgrasen. Gramen demetere. Az dagon áratni: mittlerweile reuten. Messem metere maximam. Plaut. Nyárban áratnak, nem télben. Die Zeit muss man, wie die Bauren auf dem Felde thun. Annus producit non ager segetem. Teoph. Prov. Akki mint vet, úgy arat. wie man säet, so wird man auch meyen. Ut sementem fecerit, ita metet. Cic. Boszorkányán - keoszorúkat áratni, szedni. Lorbeer-Kränze sammeln. Laurea serta colligere, metere.

Áratói, -tónak, -tót. Des Schnitters. Messor, oris. m. Az áratói sarlóval arat. Des Hauers, - Mähers Sichel. Messor falcula metit, secat.

Áratói, aratóhoz-való: zum Hauer gehörig. Messorius, a, um. Virg. Messorius, a, um.

Áratott. Sarlóval áratott, mit Sichel abgeschnitten. Falcula messus. falábul messus, a, um. Virg.

Árboncz, -nczának, -ncot. Des Mastbaum. Malus navis. i. f.

Árboncz-fa, fának, -fát. (Öre-fa, vi. nin Mast. Malus, i. f.
Árboncz-fa á hajóban) torla-fa á hajóban) baum, Ancyr baum.

Fel-állítani az árboncz-(árbuczfát. den Mastbaum aufrichten. Malum erigere. Cic. Mi szükség ebb az árboncz-fának a' hajóban? was ist in einem Schiffe so nöthig, als der Mastbäume? Quid tam in navigio necessarium, quam mali?

Árboncz-fa' tartalékja, -jának, -ját. ein Zaunt. Funes in Malo ad navis tutelam. Orthia ax, acis. m. Martin.

Árboncz-faragó, -gónak, -gót. (-tsinálló) Der Ancyr baum macher. Malorum fabricator. oris. m.

Árboncz-fátlan. -nnak, -nt. Mastlos. Carens malo. ntis. c.

Árboncz-kosár. -sárnak, -sarat. der Mastkorb. Corbis mali. is. f. et m.

~~Árenda, -dának, -dát. Der Pacht.~~

Árenda, -dának, -dát. 1. Der Pacht. Locatio, onis, f. Cic. 2. Árendabér, -pénz. Der Pacht gelt. ~~Pretium electionis, conducti.~~ Der Pachtzins. Pretium conducti, -electionis, -redemtionis. Vectigal, mercis elocationis &c.

Árendában bírni valamelly jószágot. ein Gut in Pacht haben. Bonum alicuod pacta mercede tenere.

Árendába adó, -dósnak, -dóst. Der Verpachter. Locatio, onis. f. Cic.

Árendába adható: der verpachtet werden kann. Locabilis, e. c.

Árendába adni, adok, ád; adom, adjam. in Pacht geben. Locare, elocare. A' földeket árendába adogatni valakinek. nimm Felder in Pacht geben. Agros suos alicui locitare. Ter.

Árendába venni, -veszek, vesz. vettem, vegyem, vessz. vettem, vette, vedd. in Pacht nehmen. - a halá szatot.

Din Fischerey in Pacht uns
men. Piscationem conducere.
re, cie. — in Arendam fumere.
A'renda'ban vagyon a' Vadá'
szat. Din Jagd ist indem Ver
gachtung. Venatio est locata.
Cic.

A'renda' esztendeje, -jének, -jét. (idő
je) Vrd Pachtjahr. Annus
(tempus) conducti. -locationis.

A'renda-kötés, -tésnek, -tést. Ver
akkord contract. Pactum redemtio
nis, Pactum de redemtione, pa
ctum locationis.

A'rendálás, -lásnak, -lást: Din Pach
tung. Conductio, redemtio, (arcu
datio) onis. f.

A'rendálni, -dálok, -dál; -dálom, -
dállya. Pachten. Conducere.

A'rendálni-való, Vrd zum Verpach
ten ist. Locabilis, e.c. Locati
tius, a, um. Fidon.

A'rendáló, -lónak, -lót. (árendás.)
Ein Pachter, Verpachter. Lo
cator, oris, m. valga. Arendator,
oris. m.

A'rendált. ertvad [illegible] gepacht
tet, - gemeintschaftet. Conducti
tius, a, um. Plant. Waga ör
javait Arendált jövedelem
mel szaporitani. Sein Ver
gût mit Pachtungs Einkünf
ten vermehren. Redemturis
patrimonia augere. Liv.

A'rendálva p.o. vagynak a föl
dek, Die Felder sind verpach
tet. Agri sunt locati.

A'rendás, -dásnak, -dást. Ein Ver
pachter: Conductor, oris. m. Man
ceps, ipis. m. Cod. Th. 2.

Zsidó. Ein Jude, Hebräer.
Judaeus, ei. m. Cic.

Zsidában levő. Verpachtet, Loca
tus, a, um. Cic. A'rendás jo
got birni, ein gepachteter Gut
besitzen. Bonum conductitium
possidere.

A'r-forma, Ahl förmig. Subulatus,
a, um. Ár-forma (szálas keskeny
vétkony hegyes) Fenyö-fa levél.
[illegible] ein ahlförmiges Tannenbaum-Blatt.
Subulatum Pini folium.

Arha, -hának, -hát. (elö-jénk, Zá
log) Angeld, ein Pfand geld, Pfen
ling. Arrha, onis. m.

A'ristálni, -tálok, -tál, -tálom, -
tállya. (árestálni) Le-tar
tóztatni. in Verhaft nehmen.
Arrestare. Valakinek a' keze
ket le-a'ristálni. einem die Hän
de Wegen Zwangs binden.

A'risztáló levél, -vélnek, -velet. Ar
restirungs Schrift. Arrestatorius
libellus, i. m.

A'ristom, -tomnak, -tomot. (árcs
tom) Ein Verhaft. - Pfand. Car
cer, eris. m. A'ristomba men
ni. ins Gefängniss wandern.
In Nervum coniicere. Plant.
In nervum ire: Terent. A'res
tomba tétetni. in Verhaft
liche Gefängniss gesteckt
werden. Hospitio publi
tus accipi. Plant. A'restom
ba vetni (vinni, [illegible] zárni)
valakit, einen ins Gefäng
niss werfen. Conjicere ali
quem in vincula. Cic. Ducere
aliquem in vincula. Liv.

Arkangyal, -lnak, -lt. Ein Erzengel.
Archangelus, i. m.

Árkolás, -lásnak, -lást. Ein Fos
siren, graben. Fossio
elaboratio. onis. f. 2) Árkolat,
árok. Ein Graben. Fossatum,
i. m. Scrobs, bis. c.

Árkolat, -latnak, -latot. ein Gra
ben. Fossatum. i. n. Három so
ros árkolat. Dreyfacher Gra
ben. Tricinctum, cti. n. Matth.

Árkolni, -lok, -kolt, -kolom, -kollya.
Árkot ásni. einen Graben fos
sen. Fodere, Fossam ducere.
A' törzsök kör árkolni a' vizet.
Ird Wasser zum Stamme eine

5ʳᵈ. A.

Áámnod Laitan, -fűsenn. Agnam ad candicem arboris ducere. Colum.

Árkoló, -lónak, -lót. Bé-sántzo-lo, árkot ásó. nin Wmejesen, zem, Gmaben fűsenn, Emuni-tor, oris. m. Veget. Fossa ductor, oris. m.

Árkolt, (árkos) -ltabb. p. o. határ, város. nin mit ninem Gmaben ümgubnen Gnüruzn, -Gmaben ümgubnen Gnüruzn, -Stadt. Territorium, Urbs vallata, -fossis circumdata.

Árkos, -kosnak, -kost. p. o. Papiros. (árkos papiros) nin Bogen Gnrzinn. Philyra, ae. f. plagula, ae. f. Egy' árkos papiros, nin Bogen Gnrzinn. Philyra chartæ, plagulæ chartæ. Plin. 2., Árkolt, árkokkal bé-kerített. p. o. város. nin mit Gnraben ümgubnen Stadt. Vallata, fossis circumdata Urbs.

~~Árkolata, -kának, -kát. Ins Gnöb. Gan. Fossula, ae. f. Cato. Sexo. Ciculus, i. m. Plin.~~

~~Árkol, -kúlnak, -kolat.~~

~~Árkolo, -lónak, -lót p. o. papiros. l. Árkos.~~

~~Árkonson kint. bogenweis. Per philyras, per plagulas.~~

Árkolatska, -kának, -kát. Ins Gnöb. Gan. Fossula, ae. f. Cato. Sexo. Ciculus, i. m. Plin.

Árkos, -kosnak, -kost. p. o. Papiros. lásd. Árkos.

Árkonsonként. bogenweis. Per philyras, per plagulas.

Ár-levél. -vélnek, -velet: Ins Jangnl. Folium acutum, Acui similis.

Ár-levelü p. o. Fenyö-fa. Ins Jgn. gnltaunr. Pinus folia habens acubus similia, pinus acutifolia, i. ē us f. d.

Árnáda, -dának, -dát (Árnádia, kadi-sereg, tábor) Ins Aumeen. Exercitus, us. m. visszahozni az Árnádát. Ins Aumeen zünück fűsenn. Exercitum reportare. Cæsaris art le-törölni: fűr ausenn. bnn. Exercitum delere. Cæs.

Árnádis, -sisnak, -sist. (Nemes velő) Ins Adelsbuinf. Diploma Nobilitatis; Literæ, quibus Nobilitas datur; ~~Árnales, lium. litera, rarum f.~~. Árnales literæ, lid, rarum. f.

Árnádisos p. o. Nemes Emberr. nin Diplomatisejnn fidelmann. Diploma Nobilitatis habens. Árnadista, ae. m. ~~In Jus Hung~~. In Hung? Decr. Act.

~~Árnádista, -tának, -tát. nin Diplomatisejnn fidelmann.~~

Árnádista, -tának, -tát. Diplomás, Nemes Emberr. nin Diplomatisejnn fidelmann. Árnadista, ae. m. Decr. Hung? Diplomate Nobilitatis Ornatus.

~~Árnány, -nyosnak, -nyost, nyabb. (Körül, ásókáló, visgálódó.) Ins Übernintnn. Circitor, oris, m. Corycæus pi. m. Græc. Obegnisator, oris. m. Veget.~~

Árnányos, -nyosnak, -nyost. Az árnányosok, a'mint eben Nevezet P. Bercsény Miklósnak Nagy-Szombatban: Ebek 30 Napjan 1705ben ki-adott tilalmában Szarantsolathyából nyilvánkí-tetszik, Kerülök, vizsgálódók voltak, és kötelességök vólt arok után telelkedni, kik a Szarantsolat ellen Markákkal az ellenséges tartomá nyokba titkon, és lopva kereskedtek. — Ins Übernintnn. Circitor, oris, m. Corycæus, ci. M. Græc. Obegnisator, oris. m. Veget. Specu-

lator, oris. m. 2.) Tsintalan, tüzröl pattant, pajkos, pajzán. Ármányos Gyermek. nin mutsvilligny Znabn. Petulans puer. Ennye (ejnye) ármányos! Ehem, ehem, vide petulantem! Vesd ide mutsvilligny! Ehem, en, hem, vide petulantem!

Ármányoskodni, -dom, -dik. (kö" tekedni, cröpakoskodni) Gr" waltsam fondeln. Vehemen" ter, violenter agere.

Ármás, -másnak, -mást. (ármányos) 1. adve. csunbant. Satelles, itis. m. 2.) Pajkos, pajzán, tsintalan, vasott. p. o. Gyermek. nin ördögfiannya, mutsvilligny, pestisny" nye Züge. Audax, petulans, protervus puer.

Árnö, nönek, -nöt: Növeveny fü. Din Hundszüngy, nin Cynoglossum, i. n. Linn.

Árnöld, dnak, -dot. Keresztnév. Arnold. Arnoldus, i. m. N. P. viri.

Árnót, -nótnak, -nótot. Nép'ne" ve. Inn Amerikára, Albanus. Albanus, i. m. N. Gentil.

Árnyék, -knak, -kot. 1.) mellyet p. o. egy' fa vet. nin Pflantzen, den Z. f. nin Baum wirft. Umbra, a. f. Cic. Alkonyodott, árnyék hanyatlott árnyék. nin abnehmenden Pflantzen. Umbra deficiens. Hosszú árnyék: nin gnoßen, langen Pflantzen. Longa, ena jor Umbra. Világos árnyék: a fejsében. den Fa Holzpflantzen. Semi umbra. Bik-fának árnyéka. den Pflantzen eines Baums. Fagi. Virg. Az eger-fának árnyékaiban. in den Pflantzen von den Eichen. In illis arborum umbraculis. Cic. Föld árnyéka. den Pflantzen Erden. Umbra terræ. Cic. Thar-fa' árnyéka. den Pflantzen eines Maasholds. Umbra jugeri. Umbra platani. Cic. Nyúl-árnyék. (sparga) den Pflanzgut. Asparagus, umbra leporis. i. m. o. f. Árnyéka a' szabadságnak. Pflantzen, nitulen Lilt den Freyheit. Simulacrum libertatis. Cic Az igaz ság" nak vattani árnyékával bíznak. sich besitzen den Pflantzen den Wahrheit. Habent quasdam veritatis umbras. Cic. El. mintsak mint az árnyék, nd tunyenet, wie einen Pflantzen. Præterit, velut umbra. Még árnyékát sem is mérte. nicht den Pflantzen gemant. Ne umbram quidem ejus noverit. Valamelly helyet árnyék alá venni. einen Ort schattlich machen. Umbrare aliquem locum. Vö

Maga árnyékával veszett egybe. nicht mit seinen Pflantzen einig wird. Cum Umbra certat sua.

Nagy árnyékot vet a fa. den Baum gibt ei" nen grossen Pflantzen. Magnam umbram dat Ar" bor. magának árnyékot tartani. sich selbst übern Pflantzen. Obumbrare sibi. Plin. Az Olajfa sinp árnyékot tart a házterének. den Olbaum übern Pflantzen der Hofstatt. Olea obumbrat vestibulum.

Árnyékot ejtsen, a' világosságot el-fogni valakitöl: genommen den Liecht benehmen. Officere lumini alicujus. Li

2.) Hivatlan vendég. nin ün„
gnbatsnnsse Gast. Umbra. Hor.
Az árnyékát magával hozza.
nne alá nin Gast nin Gürstgnn
nint bringt. Umbram addnit.
Horat. 3.) Ki-múlt lélek.
Jin Gnnlo Jnn Himmelbrennn,
Umbra. Ovid. ~~Árnyékával vívni, által bajni.~~
~~Horat.~~ mint eggy testetlen
árnyék, hirtelen el-tünt. wie
nin Jchattnn ijtzt nns Himmejwün„
Jnn. Jam quam
it. 4.) Nagy
ség. A' maga
félni. sinnen
tnn schinnn.
timere. Cic.
Kapdosni.
gnn Snchen.
consectari. 5.)
Árnyékával
nützlich sn thun.
amplecti.
6.) Leveles szín. nine Laubfärbe.
Umbra. a. f. Fest. Hivség ellen
árnyékba hajtani a' kertsséket.
Jin Zimmn für Jnn Zpitzin bn„
wahrnn. Defendere Aestatem
capellis. Hor. 7.) Meg-halni.
Halál' árnyékába lépni.
stnn bnn. Descendere ad Um„
bras imas. Virg.

Árnyék-fü: -fünek. -füvet. Jnrd
Wollthnrjalbnn. Arnica, a.
f. Linn. Olasz Árnyék-fü:
Wnlpes —. Montana Arni„
ca. Linn.

Árnyék-hadakozás, -zásnak, -zást.
Jnn Jchattnn stnnit. Umbra„
tilis Pugna.

Árnyék-hal. -halnak, halat. Jnn
Mnnnjchattnn. Umbra, a, f.
Sciaena, a. f. Plin.

Árnyék-hely. -vető. Jchattnn gn„
bnnd. Umbriferus, a, um. Cic.

Árnyék-kép, -pnck, -pet. Jnn
Jchattnnnisß, Jin Silsouettn„
Adumbratio, onis. f. Sciagra„
phia, a. f.

Árnyékló, -lónak, -lót. (árnyék-
tartó.) Jnn Jnnnn Jonnnn„
jchirm. Jnrd Jchnnapsol. Umbra„
culum, i. n. Cic.

Árnyék-mutató, -tónak, -tót, a' nap-
órán. Jnn Jchattnnzeignn. Gno„
mon, onis, m. Wolf. index horo„
togii Solaris.

Árnyék-óra, -rának, -rát, Jin Jon„
nnnuhr. Horologium Solare.
Solarium, ii. n. Cic.

Árnyék-órának mutató veszszeje.
-jének, -jét. nin Jchattnnzeignn.
Sciather, eris. m. Wolf. Gnomon,
onis. m. Wolf. index horologii
solaris.

Árnyék-óra tsinálo, -lónak, -lót. Jnn
Jonnnn-uhr nnchnn. Gnomonicus,
i. m. Solin.

Árnyék-óra tsinálo Mesterség, -ségnek.
réget. Jin Jonnnnuhr Künst. Gno„
monica, a. f. Vitr.

Árnyékos. -sabb. jchattig. Opacus,
Umbrosus, a, um.)(Verö-fényes.

Árnyékos hely; nin jchattich„
tnn Ort. Opacus locus. Cic.

Árnyékos-játék: Jnrd Jchattnn„
spinl. Umbrarum ludus. Co„
media pantomica. Árnyékos
sétáló hely. nin Ort, wo
man im Jchattnn spatzin„
nnn gnht. Umbrosa Ambu„
latio. onis. f. Árnyékos szín„
nin Jchattnnlaubn. Pergula,
a. f. Colum. Az élö-fáknak
árnyékos ágait le-vagdalni.
Jin Jchattnn gnbnndn Aestn
bnn nimmn Bäumn abschnn.
Umbras arborum amputare. Cic.

Árnyékosan. Jchattig. Adumbra„
tim, Opace. Adv. Opaens, um„
brosus, a, um.

Árnyékosság, -gnak, -gat. Die Schattigkeit, Schattichkeit, Schattenreichheit, Schattenvolligkeit. Opacitas, atis f. Calum.

Árnyékocska, -kának, -kát. nim. Schattchen. Umbella, a f.

Árnyékolás, -lásnak, -lást. Das Schattiren. Adumbratio, onis f. obumbratio, onis f.

Árnyékolni, -kolok, -koz; -kolom, -kozza. I. schattiren. Adumbrare. Umbram addere, umbrare. Umbris distinguere picturam. pixos tinnel van árnyékozva. mit nienen schönen Farben ist es übergeschattet. Recubo candicante est in umbratus, a, um. Az olaj-fák árnyékozják a hegyeket. Die Oel-bäumen bergschatten die Berge. Montes olea umbrant. Sil. 2. morosch. schmoren, morsch machen. Adumbrare, repraesentare, speciem exhibere, figurare.

Árnyékoló, -lónak, -lót. nim Schattirer. Obumbrator, oris m.

Árnyék-rajzolat, -latnak, -latot. nim Schattirung, Schattirkunst, Schattirung, Schattirung ú, d. g. Sciagraphia, a f. Grae.

Árnyék-szék, -kenek, -ket, Das Abtritt, die Antiquarie. Secessus. — A' hová az Angyalok nem járnak. Locus, quo Satyri ire solent. Plaut. Cloaca, Latrina, a f. Secessus, us m. Fess. Éjjelre-való Árnyék-szék, (hyntkas-szék) nim Nacht-Stuhl. Sella familiaris. Ki-tisztítani az Árnyék-széket. Die Privata ausräumen. Latrinas detexcorare. Ulp. Árnyék-székre menni. zu Stuhle gehen. Adsellare, secedere, ire, quo Satyri solent. Plaut.

Árnyék-székhez-való, -lóbb. zum Privat gehörig. Latrinalis, e. c. Mantuan.

Árnyék-tartó, -tónak, -tót. I. A' gyertya-világ előtt. Das Licht schirm. Umbraculum candelarium. 2. Legyező, Nap-ernyő. Das Sonnenschirm, Sonnenfächer. Umbella plicatilis. Flabellum solare. 3. Szolga, ki árnyékot tart az Urának. minor. Die Sonnenfitze aufhaltet. Umbrifer, a, um. 4. Árnyékos. Nagy árnyékot tartó fa: nim schattigter Baum. Umbrosa arbor, oris f. virg.

Árnyék után jövendölés, -lésnek, -lést. (árnyékból-való jövendölés-mondás) die Wahrsagung aus dem Schatten. Sciamantia, a f. Grae.

Árnyék-vetés, -tésnek, -tést. das Schattenwerfen. Adumbratio, onis f. projectio Umbrae.

Árnyék-viadal, -dalnak, -dalt. nim Schingel fechten. blind Gefechte. Sciamachia, a f. Id.

Árnyék-világ, -lágnak, -lágot. die schnöde Welt

ki-mult az árnyék világból. nim ist gestorben. Decessit e lacinosa hac vita.

Árok, -roknak, -rkot. Das Graben nim Grube. Fossa, fossa. a f. Mély árok: nim tiefes Graben. Profunda fossa. Merced árkok: nim förchen Graben: Praeceps fossa. Virg. Árkot ásni. nimen Graben fürnehmen. Fossam ducere. Liv. A' másnak árkot ás, maga esik bele. Das nimen Andren nim Grube grabt, fellt selbst darein. Qui alii periculum intendit, cadit in ipsum. Curt. Árokkal bé-keríteni a Várost. nimen Graben um nimen Stadt führen. Fossa circum dare Oppidum. Cic.

54. A. Fel-bétlelni az árkot. Den Graben zuschütten. Fossam munire v.g. asseribus. Árkot hányni, nimm Graben machen, fossam exstruere, -facere. Árkot húzni. nimm Graben schneiden: fossam ducere. Liv. Árkot tisztítani. nimm Graben reinigen. Fossam expurgare, purgare. Inet. A' szőllő-veszőt keske nyen vontt árokba ültetni. den Weinstock in einen geschnittenen Graben legen. Tenui vitem committere Tuleo. Virg.

Árok-alatt, -ja, -jának, -ját. Der Vorstadt. Suburbium, ii. n.

Árok-bélés, -ének, -ést. (árok' oldalainak párkányoztatása) der Graben-schnitt. Aus-hin-lung des Grabens, oder Einschneidung. Munimentum fossæ asseribus &c factum.

Árok hányás, -nyásnak, -nyást. der Graben aufwerfen. Fossæ elaboratio, onis. f.

Árok' hátja, -tának, -tát. (töltés, gát) der Damm. Agger, eris, -bus. f. vallatio, onis. f.

Árok-szántz, -tznak, -tzot. der Furche. Cuniculus, i. m. via subterranea

Árok-szántz-áló, -lónak, -lót. t. i. Katona Bauer. Laetan. tor, oris. m.

Árok-szállás, -nak, -t. Mező Wasser m. orsz. Aus-fallage. Árok-szállásium, i. n.

Árok-töltés, -tésnek, -tést. der Damm eines Grabens. Aggeratio fossæ.

Árok-gyöker, -kérnek, -keret. der Amonshorn. Ammonius cornu maculatum. Linn.

Árok' szakálla, -lának, -lát. (fűfaj) Arena maculata, i. n. Linn

Áros, -sabb. (el-adó, el-adható). Käuflich. Venditibilis, e. c. tor. Valamit árossá tenni. (árúba bocsátani, -excudeni) etwas feil bieten, zu Kaufe ausbieten, legen. Licere, venum exponere. Ez árosabb annál. das ist theurer, als das andere. Hoc illud antecedit pretio. Pli

A' mesterség á nig (á meddig) tikos, ános. Die Kunst wird so lang wandelbar gepflegt, bis sie entfallet ist. Artificium pretium habet, donec arcanum manet.

Áros (kalmár) bólt, -nak, -tot, der Kaufmanns gewölbe. Taberna mercatoria. a. f.

Áros ember, -rnek, -rt, rek, (kereskedő) ein Handels-mann, -Kaufmann. Mercator, venditor, oris. m.

Árpa, -pának, -pát. Feldi vetemény. die Gerste. Hordeum, ei. n. Colum. Daráltt árpa. die geschrotene Gerste. Hordeum crassum molitum, -Semi tritum. Hat rend-kalászú árpa: eine sechszeilige Gerste. Hordeum hexastichum. Colum. két-soros árpa, mellyben kettös rendel á nag. die zweyzeilige Gerste. Hordeum distichum. Colum. Német (mezitelen) árpa. die Kant-Gerste. Hordeum Zeocriton, i. n. Linn. Öszi árpa. die Winter-gerste. Hordeum Autumnale. Hordeum canthericum. i. n. Colum. Árpával abrakolni á lovat. das Pferd mit Gerste wohl füttern. Equum hordeo saginare Colum.

– ~~palotzka~~ 2. kelés à

szem-kéjján. nin Gerstenkornes,
Gerstenwürz an den Augenlie-
dern. Aegilops, opis. f. Hordeolus, i. m. Th. Preise.

Árpa-bél-való, Árpa-: gerstin, aus Gersten. Hordeaceus, a, um. Plin.

Árpa-dara, -rának, -rát. Ird Gerstenschrot. Hordeum granulatum, -crassius molitum. Főtt árpa-daraa kása. gekochtem Gerstenbrey. Puls Hordeacea. -tis, e. f.

Árpa-dézma, -mának, -mát. Ein Abgabe an und von dem Gerste. Hordeacum, i. n. Freses.

Árpa-fö, -fönek, -fört, ö fejet. (árpa-kalász) ein Gerstenähren. Spica hordeacea. e. f.

Árpa-föld, -dnek, -det, -dek. Ird Gerstenfeld. Ager hordeo consitus.

Árpa-kalász, -szának, -szt, szok. ein Gerstenähren. Spica hordeacea. Árpa-kalász' kegyi: Ein Igelzahn an den Gerstenähren. Atherex, eris. m. Ruell.

Árpa-kása, -sának, -sát. Ein gerollte Gerste. Hordeum decorticatum, stisana hordeacea, stisana. e. f. Főtt árpa-kása. dem Gerstenbrey. Puls Hordeacea. Árpa-kása-leves. Ein Gerstensuppen. Tusculum-, sorbitio-, sorbitiuncula stisana.

Árpa-kenyér, -nyérnek, -nyeret. Ird Gerstenbrod. Panis Hordeaceus.

Árpa-korpa, -pának, -pát. Ein Gerstenkleyen. Furfur hordeaceus. -ris, ei. m. Vaxt.

Árpa-lé: Árpa léo, -lévnek, levet. Ein Gerstentrunk. Stisana. rium, ii. n, potio hordeacea. onis. f.

Árpa-liszt. -sztnek, -szet. Ird Gerstenmehl. Farina Hordeacea.

Árpa-polyva, -ának, -át. Ein Gerstenspreu. Palea hordeacea. e. f.

Árpás, -sabb. Ein Gerste artig, mit Gerste vermischt. Hordearius, a, um. Plin.

Árpa-sör, -sörnek, -sört. Ird Gerstenbier. Cerevisia Hordeacea. e. f.

Árpa-szalma, -mának, -mát. Ird Gerstenstroh. Straмen hordeaceum. Straмentum hordeaceum. i. n.

Árpa-szem, szemnek, szemet. Ein Szem árpa. Ird Gerstenkorn: Hordei Granum. 2. Árpa-kelé à szemen. Ird Gerstenkorn im Augen. Aegilops, opis. f. Hordeolus, i. m. Th. Preise.

Árpával érö. was mit dem Gerste zugleich reifet. Hordearius, um. — körtöly: Gerstenbirnen, Ein zum Gerstenfeuchtigkeit wird werden. Hordeacea pira. Solum. — Szilva. Ein Gerstenpflaumen. Hordearium Prunum. Plin.

Árpa-vizits, -tsnek, -tset. (árpa-sör) Ird Gerstenbier Cerevisia ex hordeo Coeta.

Árpa-vizü, -vizének, -vizet. (árpa-lé) Ird Gerstenwasser. Decoctum hordeaceum, stisanarium potio hordeacea. onis. f.

Ár, vagy ár, -nak, -rt. ~~Pretium~~ Pretium. ii. n. Valoris. is. m.

~~Ár, vagy ár, -nak, -rt. Ein Gemüd dem Werth. Pretium, ii. n. Valoris. is. m.~~

Ár, vagy ár, -nak

Ár, vagy árra, betse valamiʼ
nek, -rának, -rát. Der
Zehnte, dem Werth. Pretiʼ
um, ii. n. Valor, oris. m. Plin.
dignitas rei alicujus. Allenʼ
árra valaminek. Der gerinʼ
gere Zehnte nimmt Preis:
justum pretium rei cujuspiʼ
am. Aʼ jószág' árra. Der
Zehnte, Werth nimmt Wirʼ
de. Mercipretium ii. n.
Plaut. Nagy árra, rendkiʼ
vül-való nagy árra valamiʼ
nek. nin Johne, nin Preis fo.ʼ
der Zehnte. Immensum preʼ
tium, Immanitas pretii. Plin.
Utólsó árra valaminek. Der
nächste Zehnte. Ultimum
pretium rei. Való ságos
árra valaminek. Der wirkʼ
liche Zehnte nimmt Waʼ
lor rei. Allenʼ árom admi
valamit. ntwerd ihm nimm
den Zehnten heraus.ʼ
fen. Competenti pretio dare,
rendere aliquid. Alább szálʼ
lott mindennek az árra. Der
Zehnte ist von allen Preisen
gefallen. Pretium omniʼ
rerum minutum est. Valaʼ
minek az árrát alább szálʼ
tani. den Werth nimmʼ
der herunterbringen. Deprecʼ
aliquid. Tertull. Búzának az
árra ez á Pénz. der Gold ist
von dem hervorbringenden Weitzen
ringer. Hoc pecunia
ex frumento redüt. Nep. Vaʼ
laminek árrából el-fogni, elʼ
kürni, el-vonni valamit. ntwerd
den Zehnten nimmt Waʼ
zinsen. Detrahere aliquid deʼ
pretio rei alicujus. Cic. Felʼ
megy az árra az életnek. Der
Zehnte der Getreidʼ
Augetz. Crescit pretium frugum (Ckeʼ
valaminek az árrát fel-szöktet. lere)

ni, fel-tsapni, fel-ugratni, felʼ
vinni. den Zehnten nimmt Jemʼ
nen Zoll. Pretium rei alicujus
elevare. két annyi ár árra,
mint akár minek másnak. Zumʼ
mahl so gering, den Zehnten fort, als
wird immer. Duplex pretium,
quam alüs. Ennek a' könyvek
károm garas ár árra. Der
Zoll kostet drey Groschen.
Liber iste habet pretium triʼ
um Grossorum. Aʼ munka' árʼ
rát valakinek ki-fizetni. niʼ
mem den Zoll für den Gutʼ
ter geben. Tributa (exsolʼ
vere) mercedem laboris alicui.
Cic. Aʼ gabona ár elöbbeni
árrán marad. Der Getreideʼ
bleibt in seinem Zehnten. Anʼ
nona nihil mutat. Liv. Föl
meg-adni ár árrát valaminek.
ntwerd Jemʼ den Zehnten.
Aliquid impenso pretio solʼ
vere. Cic. (Ennek meg-adod
ár árrát. (Ekért meg-la-ʼ
kolsz) für den wirst Du
büsten. Lues hoc, poenas
dabis pro hoc. Meg-adta a'
lötsnek ár árrát. nn ist beʼ
straft worden. Poenas deʼ
dit. Meg-fizetni a' bor' árʼ
rát. den Wein bezahlen,
abstatten. Jn Gefild für den
Wein. Symbolam exolvere.
valaminek ár árrát meg-téréʼ
ni. den Zoll für ein Ding
fodern. Mercedem poscere
rei alicujus. Cic. Mond-meg
utólsó árrát. sagen, wie theuʼ
er wilst Du für einen gerʼ
nen? Judica,
tae, pretium mimimo daturʼ
cui sis. Plaut. Ennek mi
ár árra? wie theuer ist
der? Hae quanti defertʼ
tur? Nagy ár árra mindennek. alles ist theuer.
Magno pretio stant omnia.
Horat. Nints árra a' semmiʼ
nek. Jn Sachen gültenʼ
werth. Facere pretia rerum
Cic.

Tiz pénz ar árra. nd gilt gr.
sen Pfennig. Valet denos nu-
mos. Vaxx. Bizonyos árrát
rendelni (szabni) valaminek.
Gewissen Pfennig einem Din-
gr setzen. Certum pretium
rei constituere. Cic. – statu-
ere. Terent. Árrát szakaszta-
tni, valaminek (szabni) vala-
minek. Den Pfennig einem
Dache beylegen. Pretium de-
figere, facere rei alicui. Plin.
Illó áron tartani a portékát.
Die Waaren in billigem Pfennig
halten, feil haben. Ju-
stum pretium indicare Mer-
cium. Kis áron tartod.
Du hältst nd um einen ge-
ringen Pfennig feil. Parvo
pretio lices. Martial. Tada-
Korni az árrát valaminek.
nach dem Pfennig einem Dache
fragen. Pretium rei ali-
cujus exquirere. Nagy
áron (drágán) vesik a
gabonát; (nagy áron kel a
gabona). Man kauft das
Getraide um einen hohen
Pfennig. Annona magno
pretio emit. Árra az árúnak.
den Pfennig einer Waare. Merci pretii. ü. n. Plaut.

Árra, -rrább. Hin, dorthin,
fern. Illac, in illam partem.
Árra ment, a' merre szánd-
kozott: wo ist dorthin gekom-
men, wohin er gerne [illegible]
Illac iit, qua intenderat.
Cic. Árrább menni: weiter
gehen, weiter rücken. Ul-
tra ire.

Árra-felé. Dorthin wärts. Istac,
istrac, illac versum. – menni,
– gehen. Istac abi. Terent.

Árra fel-vevő. -vőnek, -vőt, einen
den man höher bietet. Licitator,
oris. m. Cic.

Árra-kellő, -lőbb. gnugsam, ge-
nugsam, idoneus, a, um, ad id.

Árra-nézve. in Ansehung dessen, in
Rücksicht dessen, deswegen. Ea
propter, ideirco, id spectando, pro
in, proinde. Árra-nézve mon-
dám ezeket. in Rücksicht dessen
habe ich es gesagt. Ideirco ha
dixi.

Árrán-kerés, -résnek, -részt. Das
Bieten auf etwas im Kaufen.
Licitatio, onis. f. Cic.

Árrán-kérni, -rem, -ri. um Ge-
bot auf etwas thun, auf etwas
bieten. Facere licitationem. Ci
pretium offerre. Licitari. Ul

Árrán-kérő: -rőtek, -rőt. Der um
Gebot auf was thut. Licita-
tor, oris. m. Cic.

Árrán-tartani, -rtok, -tart; -rtom,
-rtya. feil bieten, Licere,
pretium rei indicare Cic.

Árrán-tartás, -tásnak, -tást. Die
Anzeigung des Preises einer
Waare. Indicatio pretii Mer-
cis. cis. f.

Árrán-venni. -vesem, -vészi. seine
Gold Forderung. Pretio Mercari
valamit nagy áron venni.
etwas sehr theuer kaufen.
Aliquid magno pretio Merca-
ri. Cic. Ungerechte Forderung. In aestimatio
Árra-szabadlan: Árra termett, Ohne gerechte
zu arm. Idoneus ad id. a, um.

Árrát-fel-[illegible]verni, -vesem, -
vészi. Den Preis steigern.
Pretium augere.

Árrát igérni, -rem, -ri. auf
etwas bieten. Licri, licita-
tari. Pretium offerre.

Árrát szabni, -bom, bja. seinen
setzen. Pretiare, pretium
constituere, defigere, determi-
nare. a' portékának árrát szab-
ni, den Waaren den Preis
setzen. Pretium merci constitue-
re, defigere. it. limitare, taxare
[illegible] Mercis.

Arra-való, -lónak, -lót. Hingerichtet zu etwas. Accommodus, aptus, idoneus, a, um. Letz" kére fogd, mi helyt arra-va" lók á Kisdedek. ~~Ki lehet ki~~ ~~Ki ... Kidem ... ki lehet ki de~~ ~~zu täfig sind ... die Zuft~~ ... fulten zu Ein Kinder, so beste" vie Jazu täfig sind, zu allem Fütny. an. Pueros, ut primum data aut, in disci" plinam summito.

nem vagy arra való. Du bist zu diesem Kinde nicht bestimmt. Tu non es ad hanc rem idoneus.

Ez arra való, hogy — Dies ist dazu bestimt, Hoc eo servit, ut — Erek" mind arra-valók, Diese sind alle dazu gemischt. Hoc eo valet. Cic. omnia eo spectant, eo valent. Cic.

Arra-való képest. in Ansehung dess" selben. Ea ratione, ejus rei" etu, Ideo, Delcirco.

Arra-való nézve. In Ansehung, in Ans" sehung dessen, in Rücksicht dessen. Idcirco, ideo, ob eam rem. Ez ért arra-való nés" ve tselekedtem, ich habe es deswegen in dem Absicht gethan, Id eo consilio a me factum est.

Árkos, lásd Árkos. Zu árkos: ein Gros-Handler, Kaufmann, der in ganzem Handel. Negotiator magnarius, ii, m. Appul.

Árrú, -rúnak, -rút (Kalmárság, Kalmár-szer, ~~Kalmár~~ Partéka). Ein Waa" ren, Kaufmanns-Waaren. Merx, cis, f. Árrúba bottsátu" ni (excepteni, vetni) à jószág. got, die Waaren statt ein" stehen. Venum dare merces.

Ki. Könnyü a jó árrúnak (Markhánake) árost találni. Gute Waaren ist leicht zu verkaufen. gute Waaren finden Käufer von selbst. Bona merx facile emptorem invenit. Prov.

Árus el-adó, el-adni-való ár" zum (Partékám) ich habe Waaren zu verkaufen. Nullam mercem venalitiam habeo. Plin. Mi árrú? wie theure? Quo pretio stat? Cic. Nagy árrú minden, alles ist sehr theure. omnia magno constant. Cic. Terhes árrú dolgok. mit Waaren gehandelt. Res mercatoriae. Cic. exigui pretii. Cic.

Ár-szabás, -básnak, -bást, (meg-betsülés) Ein Würdirung. Aestimatio, tionis, f.

Ártalmas, -masnak, mast, -masok, -sabb: Nachtheilig, gefährlich, dem dumb, lich. Damnificus, -, Plant. detrimentosus, a, um. Cas. Exitialis e, c. Cic. exitiosus, Cic. Infestus, a, um Cic. nocens, ntis, o. Noxius Cic. Noxius, us, Cic. Taxius, Ovid. Pernicio" sus, Cic. Tontius, a, um. Digest. JC Hasznos, nem ártalmas. Ártal" mas allat: ein gefährliches Thier. Noxiosum animal. Sen. Ártal" mas ember. ein gefährlicher Mensch. Vipera. R. f. Cic. Ártalmas ele" det. eine gefährliche Speise. Ci" bus noxius. i. m. Ártalmas fegy" ver. gefährliches Gewehr. Tela noxia. Ovid. Ártalmas tanú" tsok. gefährlicher Rath. Perdita, pernicioса Consilia. Cic. ~~Ártal tekintet~~ Ártalmas tekintet. Ird Ansehen, womit man einen brin" gen kan. Veneficus aspec" tus. Plin. Ártalmas á' ha" konnak: gefährlich dem Vieh. Pecori nocivus, a, um. Plin. Olly füvek, á' mellyek á földi vete" ményeknek, gabonának ártalma sok. Pernicious, so einem Früch" ten, gefährlich Getraide gefährlich szerzik. Herbae, quae frugibus officiunt. Virg. Ártalmas á' hazának. gefährlich, dem" üblich dem Gemeinen Wes" sen.

pnn. Perniciosus, a, um. Rei publica. Cic. Ártalmas á' szemnek. gnn. Pernicia bilis, de. ocu. lis. Curt. A'mi tovább nyújtórik igaz végénél, ártalmas. Die äußersten Dinge sind gefährlich. Extrema no. cent. Prov. Nem tsak hasontalan, de veszedelmes, és ártalmas törvény-is ez. Dieß ist ein Gesetz, das nicht nütze, sondern gefährlich ist. Lex haec non modo inutilis, sed perniciosa est. Cic. Igen ártalmas. sehr gefährlich. Pernoxius, a, um. Nem ártalmas - unschädlich. Innoxius, a, um. Nem ártalmas szőllő-fejek. unschädliche Pflanzen. Innocentes Uvae. Plin.

Ártalmason. gefährlich, verderblich. Damnose, Nocenter, Colum. Perniciose, Pestifere. Adv. Cic.

Ártalmasság, -gnak, -got. Die Gefährlichkeit, der Nachtheil. Nocentia, a. f. Tertull. Nocumentum, i. n. Noxa, a. f. Noxia, a. f. Tertull. Noxietas, atis, f. Tertull.

Ártalmatlan, lanabb. unschädlich. Inoffensus, a, um, Offensa Carens, Offensione Carens.

Ártalom, -lomnak, -lmat. Der Nachtheil, der Schaden. Nocumentum, i. n. Noxa, a. f. Permities, ei. f. Dl. haszon.

Ezt en meg-engedem, tsak ártalmadra ne legyen. ich will nichts gegen dich unternehmen, wenn es nur ohne deinen Nachtheil geschehen kann. Id ego concedam, modo sine tuo incommodo tuo fiat. Hogy ostán ez nékem ártalmamra ne legyen. Damit mir nicht gegen mich zum Nach-

thrite nicht gereichet. Ne hoc postea mihi frandi sit, ac noxae. Cic. Ez nem fog ártalmára lenni az én dolgaimnak. ich werde dieß nicht zu meinem Nachtheil gereichen lassen. Hoc alienum existimabo. Nekünk nagy ártalmára fog ez lenni. Dieß wird uns einen grossen Schaden verursachen. Hoc illi magno frandi futurum est. Cic. Ártalmára lenni a' Népnek. dem Volke unerträglich fallen. Populo esse Captiosum. Cic. Ártalmára van az Országnak a' Határnak. es ist dem Vaterlande, der Grenze schädlich. Exitio est Patriae. Cic.

Sokra tartsátok ártalmára ne légyen. Sagt nicht, es gereiche jemanden zum Schaden. Lade neminem, multi ungunam Mortalium. Sis Nocumento. Ártalmára lenni a' Szabadságnak, gefährlich fallen der Freyheit. Officere libertati. Liv. Ártalmára lenni valakinek. einem Schade zufügen. Noxae esse alicui. Liv. Cic. Még ez nékünk ártalmunkra leszolgál, válik. Dieß wird noch zu unserm Schaden gereichen. Hoc nobis ad hunc detrimento erit. Mint látom én itt tsak ártalomra vagyon. ich bin wie ich sehe, nur zum Schaden da. Ego hic disconduco saltem. Plaut. ~~ego hic detrimento saltem modo sum~~. Ego huc uti video, non nisi detrimento sum.

Ártani. -ztok, -zt; ztam, -zttam. 1.) schaden, gefährlich seyn, nachtheilig zufügen. Nocere, obesse, officere. Dl. Használni. A' tabnak nem árt a' fáreg.

dem Zahnen pferdnen die Wün
nne nicht. Faba innoxia a'
cxcutionibus. Colum. Ért
á földi vetemínynek, dem Gr„
tranyda ist pferdlich. Officiat fru„
gibus. Virg. dissen Wünezt
pferdat dem Frost. Hac radix
Gelicidüs infestatur. Colum.
Ért á jónak, ki-kedvek gonosz„
nak. wenn dem Gottlosen wenpfo„
nat, dem thut dem Frommen
gnossen Pferdnen. Bonis nocet,
qui parcit malis. Maga árt
magának. wo pferdnt ihm selber.
Obest sibi ipsi. Suæ ipse saluti
deest. Nékem semmi sem árt.
nine pferdnt nichts. Mihi nihil
disconducit. Plaut. Mit fog
az nékünk ártani? was wird
vil und pferdnen? Quid obfu„
turum nobis? Cic. Tsak néki
ne ártson. nur soll nun ohne
Pferdnen seinner Gesundheit ge„
pferdnen. Quod cum salute ejus
fiat. Terent. A' dissó kic.'s
nev sokaknak ártott: dem
Ruhm hat vielen gepferdnt.
Gloria multis obfuit. Ovid.
A' déli Szél árt a Szöllö-he„
gyeknek. die Wintwinde tri„
den von den Südwinden Pfer„
den. Infestantur Vineta Austris.
Plin. Ártani valakinek. jemen„
den Pferdnen zufügen. Nocere
alicui. Cic. Nem ártana, ha
jobb volnál. nur pferdnt nicht,
wenn du bessre wärenst.
Nihil officeret, si melior esses.
Szemmel ártani. mit dem An„
sehen pferdnen. Visu nocere. Cic.
2. Magát valamibe avatni,
eggelíteni. Ingerere. Ne árts
engemet belé. nicht mein„
ge mich Irrein, misse mich
nicht Drein. Nolo, me illis
rebus admisceas. Cic. Más
dolgába ártani magát. Sich
mit in fremdne Pachen rein„
mengen. Se alienis Negotiis insererc. Liv. — ingerere.

Secund. Más dolgába ne ártsd magadat. ~~Mingyon dissé~~ in Mengen dich in fremde, andrenne Pachen nicht Drein. Ne te alieno negotio admiscecas. Tac. Nagy dolgba ne ártsd magadat. misse dich nicht mit in müssenne Pachen rein. Noli in arduas res te immittere. Ebbe te ne ártsd magadat. mengen dich nicht Drein. In hoc te non ingeras. Más' hivatallyába ártani magát nimm ins Amt fallen. Falcem in alienam messem immittere. Prov. Mindenbe árttya magát. wo mengst sich nit in allen Pachen rein. se omnibus rebus inserit. Liv. Ebbe a' galyibába magamat nem ártom. ich wende mich in disen Händel nicht hinein. Istis me causis non interponam.

Ártani-kivánás, -násnak, -nást. die Lodsüchtig keit fremden zu pferdnen. Malitiositas, atis. f. Studium nocendi.

Ártani-kivánó: dem nimm übel will. Malivolosus, a, um Plos.

Ártány, -nynak, -nyt, -nyok. (kerélt disznó) ein verschnit„tenes Schwein, ein hin„schnittenes Schwein, ein Borg. Majalis, is. m. Varr. 2.) Heréletlen disznó, kan-disznó. ein Schwein, ein unverschnittenes Schwein. Verres, ris. m. Varr

Ártás, -tásnak, -tást. die Mis„handlung, dem Nachtheil. In„commodatio, onis f. Cic. Malefi„cium, ii. n. Detrimentum, i. n. No„xa, æ f. DC Használat.

Ártatlan, -lanabb. ~~unschuldig~~ (Sün„telen) unschuldig. Innocens, ntis, o. innocuus, innoxius, a, um, insons, ntis. o. DC Bünös, vet„kes. Ártatlan élet. ein un„tadelhaftes Leben. Integrata vita. Sall. innocentissime acta

vita. Ártatlan életű: Ein unschuldig Leben führen. Innocuus, a, um. Plaut. Ártatlan életet: ein unschuldiges Leben führen. Innocens anima. Ártatlan szavak. Worte, so niemand beleidigen, Innocua Verba. Ovid. Martial. Az Ártatlanok élete. Des Lebens unschuldige und fromme Zeiten. Vita innocentium Cic. ~~Ártalmatlan, kár-nélkül való, sértetlen.~~ Unbeschädigt. ~~In offensus~~, ~~a, um.~~ Meg-mutatom, hogy ő ártatlan abban. ich werde beweisen, daß er in dem unschuldig sey. Probabo, eum integellum. Cic. Ártatlan vagyok. ich bin unschuldig. Noxiis vacuus sum. Cic. Ő ártatlannak tartom. ich halte ihn für unschuldig. Ego eum pro innocente habeo. Az ártatlant a' Parázna Gyanánt el-hurtolni. einen Unschuldigen für einen Ehebrecher hinwegführen. Innocem (ab innox. vás. o) kapstare pro Moecha. plaut. ~~Ein Richter beweisen, einen Unschuldigen zum Tod~~. Sok ártatlant halálra ítélnek a' Bírák: Ein Richter verurtheilt unschuldige Leute zum Tod. Multi innocentes judicum sententiis damnantur. Cic.

Ártalmatlan, kár-nélkül-való, sértetlen. Unbeschädigt. Innoxius, a, um. Gell. illæsus, integer, a, um, inviolatus, a, um.

Ártatlanság, -gnak, -got. Die Unschuld. Innocentia, æ. f. Cic. Integritas, atis. f. Cic. JC vétkesség. Egy gyü gyü ártatlanság. Ein reinfältiger Unschuld. Candida, simplex, sincera innocentia. Ártatlanságában: in ar-

lane Unschuld. In summa innocentia.

Ártatlanúl. unschuldig. Innocenter, innocue. Adv. Ártatlanúl élni. fromm, unschuldig leben, leben ohne vor böse zu begehen. Innocenter vivere. Quinct. Ártatlanúl szenvedett. er ist ins Elend gegangen, worden unschuldig gewiesen. Innocenter in exilium ejectus est. Cic. Ártatlanúl ároltatott-el. er ist fälschlich unter die Meuchelmörder angeklagt worden. Innocentissimo accusatus est. Terent.

Árthatni, -hátok, -hat. Schaden können. Nocere posse. Nálok senkinek nem árthatnak. Sie können niemanden machen schaden. Nulli ab istis nocere potest. Cic. ✝ Nem árthatnak nálok az irigyek. Invidi nocere ei non possunt. ✝ Sie können ihm nicht schaden. Nem árthat már semmit a' tsalárdság. nützt Falschheit dir nichts mehr: Jam occidit tibi dolus. Plaut.

Ártható: -több. schädlich, Schaden thun. Noxiosus, Gloss.

Ártitsóka, -kának, -kát. (kigyó-ölő-fü, borzdor-fü) Ein Schlangenwürzel. Scorzonera, æ. f. Linn. Viperaria herba.

Ártitsóka, -kának, -kát. Nörenwurz. Die Antijochen. Cynara, æ. f. Linn.

Ártó, -több. schädlich: Noxius, a, um. Ovid. Nem ártó: unschädlich. Innoxius, a, um. Virg.

Ártólag. Angreifend, offensive. Offensive. Ártólag bánni ellenséggel. Offensiv gehen. Inferre bellum, et hostem lacessere. Hirt. Adgredi hostem. Cæs.

Artz, -tznak, -tzot. Ein Wangen. Facies, ei. f. Mala, ae. f. Vultus, us. m. ~~Artzal~~

Artza, -tzának, -tzát. Ein Backen, ein Wangen, Das Gesicht. Facies, ei. f. Gena, ae. f. Cic. Mala, ae. f. Vultus, us. m. Állhatatos, állandó artza. Das Gesicht, so immer einerley aussieht. Vultus semper idem. Cic. Bé-esett artza. ein eingefallenes Gesicht. Hippocratica facies. Blancard. Festett artza. geschminkte Wangen. Fucata gena. Fiatal artza. ein jugendes Gesicht. Juvenilis facies. Halaványy artza. ein Todtengesicht. Cadaverosa facies. Ter. kép-mutató (szín-mutató) artza. ein heuchlerisches Gesicht. Ficta, falsa, simulata facies. vultus simulatus, fi. Komor, keményy képpe szedett artza. ein ernsthaftes Gesicht. Severus, ad severitatem compositus vultus. Cic. Mosdott (szép, tsinos, tiszta) artza. ein gewaschenes, reinliches Gesicht. Iota facies. ein lächelndes Mund. Leniter arridens os, vultus. Piketlen (szakállatlan) artza. ein unbärtiges Gesicht. Imberbes Genae. Cic. Piros artza. rothe Wangen. Purpurea Genae. Ovid. Ránczos artza. ein eingerunzeltes Gesicht. Rugosa facies. Claud. Rút, otsmányy, utálatos artza. ein grausliches, fürchterliches Gesicht. Deformis, foeda, turpis facies. ~~Szatt~~ Simán mosdott artza. ein glatt gewaschenes Gesicht. Comta, elegans, munde lota facies. Szakállos artza. bärtigte Backen. Pilosa Genae. Cic. Utálatos artza, ein fürchterliches Gesicht. Larva, ae. f. ~~Foeda facies.~~ Hor. Foeda facies, abominabilis vultus. Vidám artza: ein freudiges Gesicht. Hilaris vultus. Cic. Vidám artzá-val. mit freudigem Gesicht. Hilari vultu. Cic. Az artza á' bel' titkoknak tégèye. Das Gesicht ist ein Anzeigen des innerlichen Gemüthes. Vultus est index Arcanorum interiorum. Botsátor-bőr az artzája. er hat einen gemeinen Elephanti corio circumtentus. Plaut. Prov. Nints artzája. er ist unverschämt. Est impudens. Meg-sirittották az artzájat. man hat ihn beschämt, man hat ihn schamroth gemacht. Rubor em ei inusserunt. Az artzának szépsége. Ein schönes Gesicht. Oris honor. Luer. Pirúlott artzával. mit erröthetem Gesichte. Cum rubore vultus.

Artzal. mit entgegen gekehrtem Gesicht. Facie tenus, facie obversa, facie obversus, a, um, in faciem. Artzal nap-kelet-kel: Mit dem Angesichte gegen Sonnen Aufgang, -Morgen, Orient. Oft. Facie ad Orientem versus, a, um.

Artzal fel-álló. überrunzelt gerunzelt. Vultu resupinus, a, um. Martial.

Artzal fel-borítani - ritom, -rit tam. valakit. einen auf den Rücken legen. Resupinare aliquem. Juvenal.

Artzallat, -tznak, -tot. Das Gesicht, Angesicht. Facies, ei. f. Részeges artzallat: ein vom Trunken aufgedunsenes Angesicht. Facies rubida ex vinolentia. Juet.

Artza pirúlás, -lásnak, -lást. die Röthung des Gesichtes. Rubor vultus. ~~Cic. Confusio.~~ ~~Artza pirúlást szenvedni.~~ Rubor, qui pudorem consequitur. Cic. Artza pirúlást szenvedni. Scham roth werden. einen Schamrothen machen. Rubore suffundi. Rubore vultus afficiri. Rubo-

ze szemfödi.

Arctrátlan, -lanabb. unverschämt. Impudens, ntis. o. Ne légy olly arctrátlan (olly szemtelen) ... mint ő unverschämt. Noli tam impudens, tam frocax esse. Arctrátlan kutya, -légy, -ember unverschämter Hund, -Fliege. Impudens canis, impudens musca.

Arctrátlankodni. -kodom, -dik. einen unverschämt machen. Impudentem esse, ad orem ponere, frontem —, Martial. os perfricare. Cic.

Arctrátlanság, -ságnak, -ságot. (szemtelenség). die Unverschämtheit. Impudentia, a. f. procacitas, atis. f. Cic. Frons perfricta, ntis, a. f. Petr. Inverecunda frons. Quinct.

Arctrátlanul. unverschämter Weise. Impudenter.

Arctrátska, -kának, -kát. ein Gesichtgen. Vulticulus, i. m. Cic.

Arctrázás, -zásnak, -zást. (szemre-vetés) ein Vorwurf. Exprobratio, onis. f. Terent. Nem fog rajta az arctrázás: der Vorwurf bewegt ihn gar nicht. Non movet ipsum improperatio, exprobratio, onis. f.

Arctrázni, -trázok, -trázott; trázom, -trázta. vorwerfen, vorwerfen. Corripere, improperare. Voss. Crimen objicere. Valakit vastagon arctrázni. einem Schuld vorwerfen. Probro alicui dare, objicere probra alicui. Cic.

Arcza esni, -esem, -esik. auf das Gesicht fallen. Pronum in os procumbere. Curt.

Arczra vetés, -tésnek, -tést. ein Vorwurf, Vorwerfung, Vorwürfung, Exprobratio, onis. f. Terent.

Arczról. vom Angesicht. Facietenus. in faciem, in faciem, per faciem, facie obversus, a, um.

Arczrúlat, -latnak, -latot. das Gesicht. Effigies, facies, ei. f. es, ei, ei. n. Vultus, us, m. seb-helyes arczrúlat. voll Narben, ein zerfetzt Gesicht. Cicatricosa facies. Quinct. Szép, tiszteséges arczrúlat. ein schönes Gesicht. Honesta facies. Vis arczrúlat. ein schön Gesicht. Diffusus vultus. Hilaris vultus. Cic. Arczrúlatnak nézve. dem Gesicht nach. Facialiter. Adv. Festus.

Arczról fekünni, -feküdni, -kszem, -kszik. auf dem Gesichte liegen. In faciem cubare, incumbere. Terent.

Arczról fel-fordíttatott (hanyatt fektetett) auf Rücken gelegt. Supinatus, a, um.

Arczról fel-fordúlva (hanyatt) rücklings, auf dem Rücken. Supine. — fekszik, -feküdt rücklings. Supinus jacet.

Arczról fordúlni valakihez: das Gesicht gegen einen wenden. Os in alienum convertere. Cic.

Arczról fordúlva. mit „das Gesicht gewendet. Facie conversus, a, um. — talált az ellenség, — fordúlva. Hostes aversum et fugientem adgressi sunt. Liv.

Arczról-tsapás, -pásnak, -pást. Ohrfeigen, Mund geschlagen. Alapa, a. f. Juvenal. Colaphus i, m. Terent.

Arczról tsapdosni, (-tsapdozni, -tsaptkodni) wichtigen Ohrfeigen geben. Pugnis petere. Plaut.

Arczról tsapni, -tsapok, -tsapott; -tsapja. Ohrfeigen geben. Colaphum impingere, -infligere, -infringere. Terent. Maga tsapja arczról magát. sein Zeugniß nimmt zu nicht worden. Suo se dicit gladio jugulat. Ter. Egyik szavát a másikkal arczról tsapni. dinge die mit einander streiten, hoben

bringen, sich selbsten zu Jemanden gesellen. Legui pugnantia. Cic. Secum dissentire. Valakire ártúl támadni, vele szállani. Jemandem sich nutgegen setzen. Confligere cum aliquo, objicere se alicui. Valakit ártúl tsapdosni. Mundschellen geben. Palmam faciem contundere alicui. Juvenal. Valakit ártúl tsapni. einem eine Ohrfeige geben. Infringere colapham alicui. Plaut. Valakit ártúl tsapni. einem Ohrfeige geben. Offellare os alicui scabe. Plaut.

Ártúl-ütés, -tésnek, -tést. ein Backenstreich. Colaphus, i. m. Quinct.

Ártúl ütni, -ütök, -ött; -ütöm, -üti: -Valakit. einem eine Ohrfeige geben. Colaphum infringere alicui. Plaut.

Ártúl vágni, -vágok, -vágj, -vágom, -vágja. Valakit — nem eine Maulschelle geben. Colaphum alicui incutere. Juvenal.

Ártúl verni, -vernek, -vert, -vem, -vert. Maulschellen geben. Depalmare. Ártúl veri magát, sich selbsten Ohrfeigen geben. (Selbsten Leibe Strafe, maga magát pro poena sibi contradicere. Cic. Sich, einander ártúl verekedett. sie streiten, weil sie Maulschellen bekommen. Flectere tenerae subtusa genas. Tibull. Valakit ártúl verni. einem Maulschellen geben. Colaphum incutere alicui. Juvenal.

Ártúl vészed. Maulschellen gebend. Colaphum intendo, depalmando, colaphizando, co-

laphis Cæsus, a, um.

Ártúl viaskodni: -dom, -dik. (szembe vini) sich mit einander schlagen, streiten. Pugnare e diametro, Coram certare, cum aliquo certando congredi.

Á'ru, -rúnak, -rút. 1. Kaufmannspartéka. -Sing. allerhand Waaren, Kaufmannswaaren. Merx, cis. f. Coemo, Waaren. Cic. Mercimonium, ii. n. Plaut. ~~Ár, árra valamiben ber Jemand Pretium ütött, wie árúk, seltene Waaren, kostbarste Waaren. Fallaces, fucosæ merces.~~

El-adó árú: eine Waare, so zu verkaufen ist. Venalis Merx. Ennivalo árú: die Esswaaren. Merx esculenta. Colum. Hamis árúk: Verfälschte Waaren, verfälschte Waaren. Fallaces, fucosæ Merces. Cic. Nem el-adó árú: eine Waare, so nicht zu verkaufen ist. Invendibilis merx, Plaut. Non venalis Merx. Pénz tsaló árúk. (~~testtyökkel~~ kereskedők "testtyökkel) Kaufleute, die einen um das Geld zu bringen suchen. Illecebræ Argentariæ. Plaut. ~~Ennyi árú, so thune: Tanti pretii. Nagy árú. s. o. partéka. eine Waare so theuer ist. Merx magni pretii. Horat.~~

2. Ár, arra valamiért. Pretium? Werth, die Kosten. Pretium, ii. n. Hor. Ennyi árú, so theure: Tanti pretii. Nagy árú. s. o. partéka. eine Waare so theuer ist. Merx magni pretii. Horat.

Árúba-borsátás. -tásnak, -tást. Da

Árúba botsátami, -tsátok, -tsát; -tsátom, -tsáttya. Venum exponere. Venum dare, venum exponere. – adni valakinek jó szágot. Venum exponere Prædià. Tacit.

Árúba botsátó: -tónak, -tót. Venditor, oris. m. Valamit árúba botsátó. venditor, oris. m.

Árúba botsátott: (el-adó) Venalis, e. c. Cic. 2. árúba botsátott p. o. Szántó-földek. Ager venalis. Agri proscripti. Cic.

Árúba eresztem, -esztek, -eszti; -esztem, -valakinek a' jószágát. Caupona tredulát tegyem). venire alicujus bona, emere, emi alicujus. Cic. 2. Árúba eresztem valamit. ntwrd. venum exponere aliquid. Tacit.

Árúban (vásárlásban) körben-járó, -járó, -járnak, -járót. Circumforaneus, a, um. Venalicius, a, um.

Árúba, vetni valamit, ntwrd. venum exponere aliquid. Tac.

Árúlás, -lásnak, -lást. 1. El-adás. Venditio, venundatio, onis, f. 2. Vevés. Part-fogás, védelmezés.

Árúlgatás, -tásnak, -tást. 1. Ird. venditatio, onis. f. 2. Dicsekedés. Tudomány-nak árúlgatása. Jactatio scientiæ. Plin.

Árúlgatni, -gatok, -gat; -gatom, -gattya. 1. Jöken. venditare. 2. Dicsekedni. Magát árúlgatni venditare se. Magát valakinek árúlgatni. Se alicui venditare. Cic.

Árúlkodás, -dásnak, -dást. Delatio. Cic. Proditio, onis. f. Cic.

Árúlkodni, -dom, -dik, -ni. Delationes facitare. Tacit.

Árúlkodó, -dónak, -dót. Proditor, oris. m. Árúlkodóvá lett. ex ipso proditore factus. Tacit.

Árúlkodva. proditorie.

Árúlmány, -nyrak, -nyt. (praktika) Merx, cis. f.

Árúlni, -rúlok, -rúl; -rúlom, -rúllya. 1. El-adni. Venire, venundare, venui habere, venum exponere. Venditare, Caupona ri. Deszkát árúlni a' más világ ra. Füstöt árúlni. (Hiú ságos igéretekből böven gazdálkodni). Glatten Wort geben, da aber nicht halten. Fumos vendere. Egy' gyékényen árú

nak. sü blessen in sein Horn. colludunt. Cic. üsdem vesicatur lepis. Nem árultok vele egy' gyékényen. ich habe mit ihm keinen Gemeinschaft. Mihi cum illo nullus rei commercium est. Cic. Igaz" ság gyanánt hazugságot árulni. nimm Lügen für Wahrheit kaufen. Pro veris mendacia Venditare. Más' tulajdonságait magáé gya" nánt árulni. sein fremde Ei" genschaften für seine ausgeben. Aliena in" venta pro suis Venderе, ven" ditare; vendundare. Magát szemtelenül árulni; magával kínálkozni. sich frech anbieten zum Kaufe. Prostituere Pu" dicitiam suam. Suet. Magát valakinek árulni. sich jemand anbieten. Se alicui Venditare. Cic. Sokeggel árultyák mago" kat a' sok-féle vígságok. jeder" mann bietet sich zu allerley Lust barkeiten. Catervatim offerunt se omnis Generis oblectationes. Zsákban mats" kát nem árulok. ich handle redlich, und ohne Betrügerey. Bona fide Mercor, Plaut. Di" co quod sentio. Prov. Árúlni valamit. etwas feilhaben. Venale aliquid proponere. Cic. Venum habere aliquid. Appul.

2. Vádolni. Anklagen, beschuldigen. Accusare, prode" re, deferre. Hamisan árul" ni valakit, valakiről vala" mi rosszat, költeni. einen fälschlich beschuldigen. Crimen alicui af" fingere. Maga magát el" árulta. sich selbsten verrathen. Se ipsum prodi" dit. DC Pártyát-fogni; védel" mezni.

Árúló, -ló nak, -lót. 1. Áros, el-adó. Der Verkäufer. Venditor, oris, m. Vévő. Mindenek árúló: Der alle seine Waaren verkauft. Vendax, acis. c. Cato. 2. Vádo" ló. Verräther. Delator, inten" sator, proditor, oris. m. Cic. Ö volt a' te árulód. er war dein Verräther. Is fuit proditor tuus. DC Kis baza" fiú. Árúlója. Anzeiger seines Herrn. Proditor patrie tuae lander. Árúlónt (árultá" sod) fejed vetetik. Dieß dir Verrätherey wird nicht verzeihet. Per proditionem Capite Minuitur. Árú" lóvá lett. er ist ein Verräther geworden. Proditorem induit. Tait.

Árúltatás, -tásnak, -tást. 1. El-ada" tás. Der Anbietung, Verkauf. Venditatio, Ven" ditio, onis. f. Cic. 2. Vádol" tatás. die Verrätherey. Pro" ditio, onis. f. Cic. Árúltatással vádolni valakit. jemanden der Verrätherey beschuldigen. Aliquem in Pro" ditionis Crimen vocare. Cic. Inferre Crimen proditionis alicui. Cic. Árúltatással vádoltatott. der Verrätherey beschuldiget. Perduellionis reus. Cic.

Árúltatni, -tatok, -tat; -tatom, tattya. Verkäufen lassen. Vendi curare. 2. Vádol" tatni. Verrätherey vermuthen. Vendi, venum exponi. 3. Vádoltatni, Verrätherey vermu" then. Prodi, inescari, insi" diari.

Árúltató, -tónak, -tót. 1. Der etwas verkaufen lässt. Venditor, qui rem aliquam ve" nundari curat. 2. Vádol" tató. einer, der etwas Verrä" therey lässt. Asciscere, pro" di, insimulari curans. 3. Verrätherisch. Proditorius, a, um.

Árút hátankint hordozó, -zónak, -zót. (Házoló- áras) ein Herumträger. Institor, oris, m. circum ferens merces ostiatim.

Árva, -vának, -vát 1.) Régi vár. Ins Árvaren Pesloß. Arx Montana

Árva. 2.) Folyó-víz: Ins Árvaran Fluß. Fluvius Árva. 3.) Atyát,

lan, anyátlan. Parentibus orbus, mát-

lan, öltsenn lös. Sine, sin Wäi-

ſen. Desolatus, orbus parenti-

bus. Pupil. Orphanus, pupil-

lus, a, um. Cic. Gyamos árva.

Ins Kommen gehört Tutelatus, a, um. Gyámtalan

árva: Fölfloss mündgehört ist. Ins ſein Wor-

stitutus, a, um. Nevelet len

Árva. sin Minderm jährigner

Pupillus, i. m. Digest. Árva

eltendött. Mindrem jährig-

gens Altem. Pupillares Anni.

plin. Árván maradt, -maradott

sin Waiſe. Orphanus teli-

ctus. Az árvát meg-tsatni,

annak kövidséget tenni. Ins

Mündling bringen. Pupil-

lum frandare. Cic.

Árva-gyermeke, -knek, -ket. Ins

Waiſenkind. Orbus parentibus.

Árv- Orphanus, pupillus, i. m. Cic.

Árva-hús, -húsnak, -húst. welly

az inaken vagyon. sin Mu-

ſkul. Musculus, i. m. Wryt.

Árvai: Minderm jährigen Ange-

hörd. Pupillaris, e. c. Cic.

Árva-káka, -kának, -kát. Ins

Zinſengewächs, sin Pümpf bin-

se. Scirpus palustris. Linn.

Árvák' anyja, -nyának, -nyát.

sin Waiſen mutter. Cura-

trix pupillorum, Mater

pupillorum.

Árvák' attya, -tyának, -tyát. Ins

Waiſen vater. Curator pupil-

lorum, pater orphanorum.

Orphanotrophus, i. m. Cod.

Árvák' háza, -zának, -zát. Ins

Waiſenhaus. Orphanotrophi-

um, ii. n. Cod.

Árva-koros, -rosnak, -rost. (Ma-

tor alatt lévö) Mindrem jäh-

rig. ha fiu: Pupillus, i. m.

ha leány: Pupilla, ae. f.

Árvák' pénze, -zének, -zét.

Ins Waisengeld. Pupil-

lares pecuniae. Cic.

Árvákra ügyelö hivatal, -tal-

nak, -talt. Ins Waiſen-

amt. Collegium de tuen-

dis pupillis. Az árvákra

ügyelö személyek. Sin

Waiſen abgeordnete. Or-

phanalis deputatio.

Árva-leány, -nynak, -nyt, -nyok

Ins Waiſenmädchen. Pu-

pilla, ae. f. Cic.

Árva-leány-haj, -jnak, -jat.

Ins Frauenzimmer. Adian-

thum, Capillus Veneris. Lin.

Árva-leanyka, -kának, -kát.

Ins Waiſenmädchen. Pu-

pilla, ae. f. Cic.

Árva-országlás, -lásnak, -lást.

(köz-királyság) Da nin

Hauptkeinen Regenten

hat. Interregnum, i. n. Cic.

Alig, ha árva-országlásra

nem jutunk. wir werden

kaum mänſchlich nun Zwiſchen-

keinen Obrigkeit haben. Vix

non ad interregnum res ve-

niet. Cic.

Árva-országló, -lónak, -lót. nin

Hauptfalter nicht abgegan-

genen Regenten und, nin

Zwiſchenkönig. Interrex,

regis, m. Cic.

Árvaság, -ságnak, -ságot. Ins Wai-

ſenſtand. Orbitas, atis. f. Cic.

Gyámoltalan árvaság. nin

fülfloſſen Waiſenſtand. Op-

auxilio carens Orbitas. Gyer-

mekeit Gyámoltalan árva-

ságra hagyni. ſeinen Kindern

in fülfloſſen Waiſenſtand

zurücklaſſen. Proles suas in

miſera Orbitate relinquere.

Ákvavágra jut az Ország. nin Putrefiend-Anzündung wind fnyn. Res ad interregnum redit. Cic. Ákva-

Ákva- ságra jutni. zum Waiſſn wrr. dun. Orbum fieri. Ákva- ságra jutott p.o. Gyermekek. in Waiſſn. Filii Orbi. Cic.

Ákva- szajkó. -kónak. -kót. Vögl Waldvogl. Holznahn. Corvus alpinus. i. m.

Ákva- szülött. -ttnek, -ttet. (Attya halála után született Gyermek) nerd Opfernind. Postumus, frostkummo, a, um. Cic

Ákva- tsalán, -lánnak, -lánt. Vögl Brennyſſl. Lamium purpureum. Linn. Urtica urens minor.

Ákvátska, -kának, -kát. nin Woiſſſnn. Orphanillus, i. m. Scalig.

Ákva- Vármegye, -gyének, -gyét. Vögl Ormvorr Gnrzganyſſaft. Arvensis Comitatus. Belig.

Ákva- virág, -gnak, -got. (hó-virág, fejér Viola.) Vögl Glockenn. Galanthus nivalis. Linn.

Ák-víz, -znek, -zet. Vögl Gnſſwemmung. Eluvia, onis. f. Cic. inundatio aquarum. Proluvies, ei. f. Cic. Az ár-víz el-borittya a földeket. nerd Waſſr nin übergeſwemmt nnt vögl Gnlbnr. Stygia inundat agros. Cic. Hogy az ár-víz el nem vitte ötet! nerd Ufn nerr Grif. rr nicht gnfaßt hat! Griſſ set in malam rem! Úgy mentsen Panaszra mint az ár-víz: nn fort ſich fürchtig vehementer Querelas ejus inſrar diluvionis ibant, -eſſundebant. Nágy ár-vizek valának akor eſztendöben. in dnrſelbnn Jorſmr wurrnn gnoſſe Übrrgeſwemmungnn. Augue eo anno ingentes fuere. Ák-víz bo-

kívotta föld. nin übrr-ſchwemmtes Zrnd. Colum. Stagnata terra. Colum.

Ák-víz hajtotta (bitang, bokorból ugrott, ſokounai) emb-r. nin Flüchtling, nin ün bn Cnnutzer Mann, nin Hnrzgn Cnnſnnnn. Homo ob-noxius. Cic. homo vagus.

Ák-víz lé-ütés, -tésnek, -téſt, nin übrr-ſchwemmnndrr ſin bnnſ nd Waſſrs. Diluvialis irruptio, onis. f. Solin.

Ásadék, -dnak, -dot. a'mi a föld-ből ásatik-ki. nerd Zoſſl. Fossile, is. n. Minera, æ. f.

Ásag, -gnak, -got. (pemet, szénvono) nnr Znnnrſchwr, nin Ofnn-ſtangn. Rutabulum, i. n. Colum. Ásagon járó boszorkány. Volatica, æ. f. Paris. nin Hexn.

Ásagolni, -golok, -gol; -golom, -gollya. mit dnr Ofnn-ſtangn ſchlagnn. Rutabulo fervere. A' fütöt ásagollyák. ~~Sum Of-~~ ſnitzen Man ſchlrgt dnn Ofnn-ſnitzrn mit dnr Ofnn-ſtangn. Calefactor fervenitur rutabulo.

Á'sás, -sásnak, -sást. nerd Gnrbn. Fossio, onis. f. fossura, æ. f.

Fal-alá ásás. nin Untrrgnn-bung dnr Mnrrn. Infossio parietum. Sen. Föld alatt-való menedék ásás. nin Untrr-gnrbung dnr Unterirrdiſchn Zrnyt. Fossio Meatuum subterraneorum. A' föld ásás-sal vátik termékenyebbé. Zrnſ Ungarn wird dnr fnd-bodn fruchtbarer. Fossionibus fit terra fecundior. Cic.

Ásatlan. Ungrgrabrn. Handfos-sus, a, um.

Ásbeſt, -sznek, -szet. (Asbeſztus) nrr Aſ-beſt. Asbestus (Amiantus) i. m. f. Plin.

Á'sható, tóbb. Jrd mann Gnav. „
brin Knnn. Fossilis, e. Plin.

A'sia, -siának, -siat. (Azsia, e' Vi„
lágnak, egy' része, melly Nap-
kelet, és Dél közöt fekszik)
Asinn. Asia, ae. f. Lic. Kis
Azsia: klein Asinn, oder Na„
tolinn. Asia minor. Nagy
Azsia. Gnosd=Asinn. Asia
major.

A'sia-béli: ánd Asinn. Asianus
a, um.

A'siai. ánd Asinn. Asiaticus.
a, um.

A'sítani v. ásítni, -sí'tok, -sít. 1.
gäsunn. Oscitare. — hango„
zan. laut gäsunn, wie
nin altum Hund. Cla„
re et sonore oscitare. Gell.
2.) Vágyódni, törekedni.
A' munka mellett ásít. nn
gäsunt bey dem Arbeit.
Inter laborandum Oskätat.
2.) Kívánkozni, törekedni,
vágyakodni, vágyódni valami„
re. nach etwas trachten.
Adpetere aliquid, in hia„
re rei. Nagyra ásit. nn truch„
tet nach Jösnnn Dingen. At„
tat nach Jösnnn Dingen. Al„
ta spectat. Cic. Ad altiora
Contendit. Liv. Magos pólz„
ra ásít (szaggat, vágy) a„
szive. nn will hoch hinaus.
nn trachtet nach nimm Jö„
sinnn Stann. Animus
ejus ad altiorem dignitatis
gradum Contendit. Cic. Ma„
gna spectat. Cic. Nem tu„
dom mire ásítanak, (vá„
gyódnak, -nit akarnak, nit
kívánnak) olly igen. ich
wnisn nicht, nach was Jrd
sie Jö sinn trachten. Nesci,
quid tantopere concupiscant, Cic.
-cui inhient rei. Plaut.

A'sítás, -tásnak, -tást. Jrd Gäs„
unn. Oscitatio, onis, f. Plin.
A' szülés közt veszedelmes az
ásítás. Das Gäsunn ist beym
Gebähnn tödtlich. Oscitatio
fatalis est in Partu. Plin.

A'sirgatni, -gatok, -gat: Gösn affen fnil sabn.
Hiscare, Cacil.

A'sító: Jasnend. Oscitans,
ntis. c. Plin.

~~A'sítózás~~,
~~A'sítózás, -zásnak, -zást~~.

A'sító nyavalya, -lyának, lyát.
Jrn Gäsunsucht. Oscedo, inis,
f. Gell.

A'sítozás, -zásnak, -zást. Jrd Gäs„
unn. Oscedo, inis. f. Gell. Osci„
tatio, onis. f. Plin. 2.) Vágyó„
dás. ~~nach etwas trachtnn. sin~~
nin Verlangen nach etwas zu ne„
langen. Jrn Gäsunsucht, Das„
Verlangen. Desiderium rei.

A'sítozni, -zom, -zik. 1.) oft
gäsunn, Oscitare, Oscitavi Plan
~~2.) gt~~ sokat ásítozni. nin langen
Gäsunn machnn. Longas trahere
oscitationes. Martial. 2.) Vá„
gyódni valamire, kívánni vala„
mit: nach etwas trachtnn. Am„
bire, anhelare, Captare, aliquid.
Kintsre ásítozik. nn wünscht
sehr nin Dörfz zu haben.
Thesauro inhiat. Igen ásítoz„
ni valamire. nach etwas
begierig trachtnn. Inhiare,
Ambire, anhelare, Captare
aliquid.

A'sítozó valamire: Verlangsüchtig,
Rei desiderio Captus, a, um.

A'sítoztatni, -tatok, -tat; -tatom
tathya. machnn, Jrd nimm Jn
Maul aufsperrnd. Facere,
ut quis oscitet, hiet etgne.

A'sítozva: mit Verlangen. Cum
desiderio: Oscitanter. Adv. Cic.

A'sítva: gäsunnd. Oscitanter.
Adv.
lüstig
Cic.
A'sítva olvasni. nach„
lesnn. Oscitanter legere.

Áskálás, -lásnak, -lást. Jrn Gnüber„
lay. Jrd Ánd zu gäsnn. Fodi„
catio, onis. f. Cal.

Áskálni, -kálok, -kált. -kálom, -kál„
lya. Gnüber ln. Fodicare. Vesze„
delmet magának-is Parco, ma„

soknak-is áskál. ne sirjon sirj, ünd andern in Dschen.
Et libi quærit, et alüs da, nunc parat. Áskál veszket. Fodicat.

Áskálódás, -dásnak, -dást. ünd Aüsgrabäszun. Exploratio, onis. f. Calsd Fodicatio, onis. f.

Áskálódni, -dom, -dik. aünd grabäszun. Explorare, fodicare.

Alattomban valaki ellen (valakire, valaki után) áskalódni. Insidiis (occulte) aliquem fodicare. insidias struere. Áskálódó, -dónak, -dót. nin Aüsgräszun. Explorator, fodicator. Speculator, oris, m. Árolvog, -lógnak, -ló. got. Jnn fin jesling. Medicamen, inis. n. Conditura v. g vini. i. n.

Árolvogolni. -golok, -gol. -golom, -gollya. — á bort. Jnn Wein nin fin jesling Gnbnn. Medicamentum addere vino.

Ásnak. tárd. Lasnak.
Ásnakolni, -kolok, -kol; -kolom, -Kollya. (ürni, vermi) tárd. Lasnakolni.

Ásni, ások, ási ásom, ássa. Graben. Fodere. Colum. Árkot ásni. nin Gnabnn fäszun, -macsnn. Forram ducere. Colum. Magának ásott árkot, maga szerzett magának veszedelmet. nn fat sich sülbst nin Gnben gegrabnn. Sexobem ipse sibi fodit, -se illaqueavit. Valakinek árkot ásni. nin Gnübben Gnben. (valakit meg akarni ejteni): Jnnanden nin Gnaben, in Gefahr stürben gen. Alicui foveam fodere. Laqueis aliquem implicare. Ex tret ásnak a földből. Mon gnebt Jns. Fuzt ünd Arnllo fonde änd. Metallum e terra effoditur. Cic. Plin. Föld alá ásta magát. ünter Jn fonde Jnt nn sich nin gegrabnn. In terram se defodit. Liv. Valamit földbe ásni. nterwrd in dn nnde Gnben. Aliquid humo mandare, virg. aliquid terra premere. Horat. Föld alá ásni. nin Gnuy ünter dn fonde Gnben. Cuniculum agere Cic. Földet ásni. dn fonde Gnben. Terram fodere. Plaut. Kintset ásni: schatz gnben. Thesaurum effodere. Cic. Az ágy alá ásni a kintset. nin schatz ünter d. Zndn bettn gnaben. Thesaurum sub lecto defodere. Cic. Követ ásni, fejteni a kö-bányából. Stein brechen dm Stinbrüchen bnechen. Lapides excidere ex lapicidina. Kutat ásni. nin Zrunn gnben. Puteum fodere. Plaut. Cas. Lyukat ásni. nin Loch wünschen. Facere foramen fodiendo. Más alá ásni. nin nn Gnüben gnaben. Foveam facere alteri. Sántzot ásni. nin Wall schütten, aufwerfen. Vallum ducere. Liv. Vermet ásni. nin Gnüben Gnüben. Foveam fodere. Nékem ásott vermet, a maga esett bele. nn fat nin Gnüben gegraben, und ist nn selbst hinein gefallen. Mihi fodit foveam, et ipse incidit in eam. Prov. A' vár' fala alá minát ásni. nin Mine unter dn Schloß Mauern schütten. Cuniculos sub muros agere. Cic. A' vas-bányából vas ércet ásni. aüs dn Eisengnben nin Eisen erzt fördern gnaben. Ex ferri fodina metallum ferrarium exuere. Plin.

A'sni -vésni, ások-véset, ás-vés. ásom-vésem, ássa-vési. mint a' vakandok a föld alatt, menedéket keresni. Cuniculos agere ünter dn fonde machen, wie die Mäulwürfe Minas agere instar talparum. Fres-

Á'só, -sónak, -sót. 1.) Á'só-lapát, kerti eszköz. Ins Gruben, nissen, Grubscheit, Ins Erz, tren. Ferramentum fossorium. Pala, a. f. cutrum, i. n. Vaxx. 2.) A'ki ás. Ins Grüben. Fossor, oris. m. Colum. Pastinator, oris. m. Colum 3.) Adj. Grabend, Fodiens, ntis. o.

Á'só-kapa, -pának, -pát. nin Grub, scheit. Pala, a. f. Rutabex, bri. m. Vaxx.

Á'só-köröm, -römnek, -rmöt. nin Zwölfe, nin Nagel, Ins zu graben geschickt ist. Unguis ad terram fodiendam aptus. is. m.

Á'só-lapát, pátnak, -pátot. Ins Grabscheit. Batillus, servi, eus fossioni- Pala, a. f. Plaut.

Á'sótska, -kának, -kát. nin Grub, schnitchen. Rutellum, i. n. Lucil.

Á'sott, -sottabb. gegraben. Fossus, a, um. Földbe ásott. in die Erde gegraben. Humo infossus, a, um. Horat. In terram depactus. a, um. Plin.

Á'sovány, -nynak, -ványt. Ásvány. Ins Fossil. Ásványale. is. n. Blancard. Á'sadék, Mineral. Ins Mineralogia: Mineralogia, a. f.

Á'spa, -pának, -pát. Ins Hexagonal. Alabrum. i. n. Isid. Rhombus, i. m.

Á'spálás, -lásnak, -lást. Ins Hexagonal. Deductio filorum in alabrum.

Á'spálni, -pálok, -pált; -pálom, -pálja. Matolálni. Hexagonal. Deducere fila in alabrum, devolvere fila fusis. Virg.

Á'spis-kigyó, -gyónak, -gyót. nin Otter, Ayx, Eidechse, Aspis colubex. idis. bri. m.

Á'svány, -nynak, -nyt, -nyok. 1.) Fossilis. Ins Bergwerk, Pfennig, Ins Perú. Fetigex, icis. m, porcus. i. m. Sus, uis. c. 2.) Extr, ásovány, ásadék. Ins Mineral. Minera, a. f. Fossilia. -lium. n. pl. Vas-ásvány, vas extr. Eisen-

Ásvány-kő, -kőnek, -követ. Ins Fossilis lapis. -idis -lis. m.

Ásványok' országa, -gának, -gát. Ins Mineralreich. Regnum fossilium. Regnum Mineral

Ásványok' tudománnya, -nyának -nyát. Ins Mineralogien. Mineralogia, a. f.

Ásványos, extra. Adj. Mineralisch. Mineralis, e. c. -hely, nin Mineralischer Ort. Metallicus locus. i. m.

Ásvány-szén, -szénnek, -szenet (kő-szén) Ins Steinkohlen. Litrant, hrax, acis. m. Carbo fossilis, onis. lis. m.

Ásvány-tudomány, -nynak, -nyt. Ins Mineralogie. Mineralogia, a. f.

Ásvány-vizsgáló, -lónak, -lót. Ins Mineralog. Mineralogus, i. m.

Aszag. -gnak. -got. (szemét, trágya) Ins Mist. Purgamen, minis, n. Ovid. Sordes, is, f. Cic. Fimus, i. m. Liv.

Aszalás, -lásnak -lást. Ins Torrefactio, onis. f.

Aszalni, -lok, -szat; -lom, -lja. Hexagonal. Deducere fila in alabrum, devolvere fila fusis. Virg.

Aszalás, -lásnak, -lást. Ins Exsiccation, Inocknen. Siccatio, onis. f. Plin. Torrefactio, onis. f. Colum.

Aszalni, -szalok, -szat; -lom, -lja. (szárztani) Dörren, Inöchnen, Inocknen. Siccare,

torrere. Dürr öltsőt ke-
menczében a szalai. Dörr Obst
in Ofen dörren, trocknen,
worren, welk werden. Fructus
in furno axefacere. siccare
torrere. Napon a szalai
valamit. etwas an dem Son-
nen dörren, trocknen. Sole
axefacere. Scrib. torre-
re Axdore Solis. Cic.

Aszaló, -lónak, -lót. 1.) A'ki
a szalat. ein dörrer, dren-
ner, trocknet werkt. Sicca-
tor, oris. m. 2. szárasztó
szárító hár, - kemenncze. Dörr
dörrendes, dörr Firnis.
Aedificium torrefactorium.
Torrefactorius furnus. Tor-
nax. super qua vg. fructus
torrentur.

Aszalódás, -dásnak, -dást, dör-
rung, trocknung. Tor-
tor, oris. m. Col. Axed.

Aszalódni, -dom, -dik. dor-
ren dörren. Axescere, torre-
scere, torrefieri.

Aszaltt, -abb: gedörrt, ge-
dörrt. Axefactus, siccatus, a,
um. Ovid. Aszaltt répa. ei-
ne gedörrte Rübe. Rapea
passa, rapea sicca. Aszaltt
szilva. eine gedörrte Pflau-
me. Sicca pruna, -orum. n.
pl.

Aszály, -lynak, -lyt. (szárazság,
erészték, toldalék a zubában
Dorr Zwickel, ein Flügel,
Schurz eines Kleides. Ala, ae. f.
pitis. Additamentum vestis,
tûnus vestis, ûs. m. Apput.
Festik a' köntös' aszallya.
Am Zwickel des Kleides
trauert sich auf. Additamen-
tum vestis dissuitur.

Aszály, -lynak, -lyt (szárazság).
Die Dürre. Aeriditas, sicci-
tas, atis. f. Cic. Igen nagy
aszály vala azon esztendőben.
Es war sehr grosse Dürre in jenem
Jahre gewesen. Siccitatibus eo
anno laborabatum est. Liv.

Aszályos, -lyosabb. dürr, trocken.
siccus, a, um. Aszályos föld.
Ein trockener Boden. Arida, ae.
ea terra.

Aszályság, -gnak, -got. (szárazság,
szárazság) Aeriditas, siccitas,
atis. f. Cic.

Aszász, -szának, -szt. Növe'ny.
ein gewisses Kraut. Crepis,
idis. f. Plin.

Aszat, -tnak, -tot. (Dudva, gyom)
Dorn Unkraut. Inutilis herba.
-bae. f.

Aszatos, -abb. (gyomos) mit
Unkraut bewachsen. Inuti-
libus herbis vestitus, a, um.

A' szerint, a' szerint, nach dem fol-
gen dem Art. Secundum id.

Aszló, -lónak, -lót. (Zászló)
Die Fahne. Vexillum, i. n.

Aszni, Aszok, aszott, asz, et
Aszom, aszik. dorren, trock-
nen. Axescere, axefieri,
assiccescere. Folium, flaccesce-
re, Marcescere. A' Gyalázat
hátunkhoz asz (Kajtunk ma-
radt, - szárad): die Schande
wird uns auf haften. De-
decus, probrum haec in nos
redundet, nobis adhaerebit.
Belém aszott az irigység.
Es hat sich der Neid
mir eingefressen. Occallui in odium. Sen.
Szivéhez aszott [illegible]. (= gyökeresedett) es
ist ihm ein Gram. Dolor altius
animo ejus insedit. Ita cura altae
animo ejus insederunt. Quint.

Aszni kezdek, -zdesz, -zd. -deni.
sich fangen an dürr zu werden.
Sub axesco, exc. Virg.

A'szok, -knak, okot (A'szok-fa, kantár-fa, láb-fa, kordó alá-való fa). Arm Gantter. Cantherius cellarius, ii. m. A'szokkra rakni a kordókat. Vinum Fässern im Keller auf Wein gnügster legen. Dolia ad cantherios cellarios collocare &c.

Aszományi, nyrak, -nyt. Für neme. Vas floribus. Corniza, ae. f. Linn.

Aszott, -abb (töpörödött) dürr, trocken. Maracus, siccatus, arid. Scariosus, exiguus, torridus, a, um. Kementtében aszott p. o. Sütva. in Backofen abgedörrte Pflaumen Pruna retorta. arid. n. Plin. ~~Vin ind augewachsene böse Gewohnheit.~~ Hozzánk aszott (bennünk meg-rögzött) gonosz szokás. Vitia inveterata, angewachsene böse Gewohnheit. Mores inradicata prava consuetudo, inis. f.

Aszszony, nyrak, -nyt, -nyok. Ein Frau, Das Weib. Domina, ae. f. Cic. Faemina, ae. f. Cic. Mulier, eris. f. Cic. Begyes (~~negédes~~). (büszke, begyes, kevély, Negédes, nyalka) aszszony. Ein hoffärtigen, stolzen Frau. Ambitiosa, arrogans, fastuosa Mulier. Drága jó aszszony. Ein bessere Frau. Optima Mulier. ~~Dús aszszony~~. Dús (gazdag) aszszony. nim reiche Frau. Dives, opulenta Mulier. Ekteles, otsmány aszszony. nin altes hüßliches Weib. Spinturnicium, ii. n. Plaut. Elves aszszony. nin altes, bergstolz Weib. Vid. Annosa Faemina Jársangos aszszonyok: Ein Bacchi Fest beginnen. Edonides, dum, f. pl. Ovid. Aszszony, nim Frau Jungfrau. Femina Primaria. Cic. Gazdag aszszony. nim reiche Frau. Locuples Mulier. Cic. Gonosz aszszony. nin böse Weib. Mala bestia Plaut. Felette gonosz aszszony. nin sehr boshaftig böse Weib. Perversa, protervа Mulier. Gonosz karagos aszszony. nin böse zänkische Weib. Amaxa Mulier. Tev. Gonosz kevesi aszszony. nin ungnädige böse Weib. Kanthippe, es. f. Gell. Jeles aszszony. nin vortreffliche Frau. Electissima Femina. Cic. Jó latású szerető aszszony. nin Mannsüchtige Frau. Catilla, ae. f. Kajasmin. Catilla, ae. f. Kajánas (bajnok, kardos, vitéz) aszszony. nin Heldin, kriegerisch Weib. Virago, inis, f. Stat. ~~Kis aszszony. nin Kleines Weib~~. Kis (kisded) aszszony. nin Kleines Weib. Mulierecula, ae. f. Cic. Kocsis aszszony. nin altes Weib. Vetula ae. f. (sc. femina.) Nagy úri aszszony. nin vornehme Frau. Illustris Mulier. Nevelő aszszony. nin Erzieherin. Educatrix, icis. f. Cic. Nyelves aszszony. nin zierliche Weib. Lingula ca, ae. f Plaut. Okos, jeles aszszony. nin kluge Frau. Prudentissima electissima que femina. Cic.

Öreg aszszony. nin alte Frau. Senex Mulier, senex Domina. Otthon ülő jámbor aszszony. nin ehrsame Frau, die allein zu Hause sitzt. Domiseda Casta Matrona. Inscr. Vet.

59. A')

Paraszt aszszony. nin Weib. Rustica femina. Colona, ae. f. Poltol-való (Kurwa, Lotyó, Kingyó, Szajha) aszszonyok. (Fuciák) die öffentlichen Huren. Lupa, ae. f. Meretrix, icis. f. Szép személyü aszszony. nin Frauenzimmer von schöner Gestalt. Forma castigatissima Mulier. Cic.

Rossz aszszony, nin böser Stück Weib. Mala Mulier. plant. Rossz életü aszszony. (Kurwa, Lotyó, Kingyó, Szajha) eine öffentliche Hure. Lupa, ae. f. Meretrix, icis. f. Szép személyü aszszony. nin Frauenzimmer von schöner Gestalt. Forma castigatissima Mulier. Cic.

Tisztes fö aszszony. nin Matrone, eine ehrbare Frau. Matrona, ae. f. Cic. Ura hagyott aszszony. nin Weibsperson, die ihren Mann verlohren hat. Mulier, quae virum reliquit. Nota. Aszszony anyám. te Frau Mutter. Domina Mater. Nénem, ötsém aszszony. Frau Schwester. Soror natu Major, — natu Minor. A' te anyád nagyon okos, és szorgalmatos egy' aszszony. nin Mutter ist eine sehr kluge und arbeitsame Frau. Prudentissima, et diligentissima femina Mater tua est. Cic. Oldd magadat a' szakállos aszszonytól. Hüte dich von einem bärtigen Weib. Barbata eminus salutanda. Prov. Az aszszonynak nincs szive. nin Weibsbild hat kein Herz, keine Courage. Mulier non habet cor. Plaut. Az aszszonynak vagyon bátorsága, de ész nélkül. nin Weibsbild ist übrigens kühn, allein ohne Witz und Reflexion. Mulier abundat audacia, sed consilio, et ratione deficitur. Cic.

112

Aszszonya vagyok nin Weibes. (nincs Feleségem) ich bin nicht verheurathet. Possessrix sum hujus monilis. Afran. ap. Non.) (Fürj-fi) Aszszony-állat, —tnak, —tot. das Weib. Mulier, eris. f.

Aszszony-ember. —nek, —t, —nek. die Frau, das Weib, nin Frauenszimmer. Mulier. eris. f.

Aszszony-emberhez-illö: Weiblich. Femineus, a, um.

Aszszony-emberhez-való. Weiblich. nin Weibern angehörend. Muliebris, e. c. Cic.

Aszszony-ember sig. —nek, —get. Weibersucht. Muliercsitas, atis. f. Cic.

~~Aszszony-gyülölö, —lönek, —löt~~

Aszszony-gyülölö, —lések, —lést. den Weibern feind. Odium Muliercum. Cic. Misogynia, ae. f. Cic.

Aszszony-gyülölö, —lönek, —löt. den Weibern feind. Osor Muliercum. Misogynus, i. m. Cic.

Aszszony-hölgy, —gynek, —gyet. (Feleség) die Gemahlin, Uxor, oris. f.

Aszszonyhoz-való, weiblich, den Weibern angehörend. Muliebris, e. c.

Aszszonyi. Adj. Weiblich. Femineus, a, um, Muliebris, e. c. Aszszonyi lágyságra forditani, Weiblich mildern. Muliercare. Varr.

Aszszonyi állat, —latnak, —latot, das Weib. Femina, ae. f. Mulier, eris. f. Cic. Aszszonyi dolgok. den Putz. Mundus muliebris, i. is. m.

Aszszonyi irás: —nak, —st, —sok. die Frauenzimmerschrift: Manus, vel scriptura muliebris.

Aszszonyi mód, —nak, —dot. die Weiblichen Art. Muliebritas, atis. f. Tertull. Aszszonyi módon, weiblich. Muliebriter. Adv. Aszszonyi módra. Weiblich. Muliebriter. Adv. Aszszonyi módra. Muliercum.

Asszonyi munka, -kának, -kát. Labor
vir Weiber-arbeit. muliebris, -ris, -re is. m.

Asszonyi nem, -nek, -met. Das
Weibliche Geschlecht sequior
sexus. us. is. m. Appul. sexus
femineus.

Asszonyi Nép, -nek, -pet. Das
Frauenvolk. Feminæ, Muli-
eres.

Asszonyi rend. -dnek, -det. Der
Frauenstand, ordo Muliebris.

Asszonyi személy, -lynek, -lyt, -lyck.
ein Frauenzimmer. Femina, æ.
f. Mulier, eris. f.

Asszonyi szemérem test, -tnek, -tet.
die weibliche Scham. Interfe-
minium, ii. n. Appul.

Asszonyi szépség, -gnek, -get. weib-
liche Schönheit. Muliebris ven-
tas, atis. f. Cic.

Asszonyi szív: -vnek, -vet. ein
weibliches, leichtsinniges
Gemüth. Muliebris Animus.
Cic. Asszonyi szívvel lenni.
ein leichtsinniges Gemüth
haben. Muliebrem Animum
gerere.

Asszonyka, kának, -kát. (Asz-
szonyotska) ein Weibchen.
Muliercula, æ. f. Cic.

Asszony kivánás, -násnak, -ást.
ein Weiber-Gelüst. Muliero-
sitas, atis. f. Cic.

Asszonyt kedni, -dom, -dik. ei-
ner Frau vorstellen, -machen.
eine Herrschaft einer vor-
stellen. Dominam (Domina-
tricem) agere.

Asszonyt kodó, -dónak, -dót. eine
Herrschaft. Dominatrix,
icis, f. Cic.

Asszony-nép, -pnek, -pet. Das
Weibsvolk. Femina, Muli-
eres, sexus femineus, us. m.

~~Asszony-pajtás, -tásnak, -tást,~~
~~ein Cameradin. Socia æ. f.~~

Asszony-tuha, -hának, -hát. (Asz-
szony ölközet) ein Frauenzim-
mer Ehebruch. Adulterium
eris. n. m.

Asszonyos, -sabb. (Asszonyok közül
sürgö lödö, arok utan bolondúl
arok utan járó: weibisch, nach-
stig. Mulierosus, a, um. Cic. Asszo-
nyos ember. ein weibischer
Mensch. Homo effeminatus. Cic.
Mollis, et parum vir. Quinct.

Asszonyosan. (gutan) weibisch
Weise. Malacum in modum.
Plaut. Muliebri modo. Plaut.
Muliebriter. Adv. Cic.

Asszonyotska, -kának, -kát, (Asz-
szonyka) ein Weibchen. Mu-
liercula. æ. f. Cic.

Asszonyság, -ságnak, -ságot.
Die Weiblichkeit. Femina-
tus. us. f. Conft. Aff. Conditio, ne
~~tio~~ muliebris. 2.) Frau,
und Weibsen ansehnlicher Frau-
en. Matronatus, us. m. Ap.
3. ~~Die Matrone~~. einen Ma-
trone, ansehnlichen Frau. Do-
mina, æ. f. Matrona, æ. f.
Cic. Der Tag, da Tischtes Aff-
szonyság. einer unsrer
Frauenzimmer Matronen. Ma-
trona opulenta, optimas. C.
~~Asszonyság tagadás, das Gegen-~~
~~Bild Widerspiel des Mannes~~
Rittersag Asszonyságod at
latni! Die Ehre Ihnen, Ihr
einen Aufwartung. Domina
Te videre est rara est.

Asszony-sereg, -gnek, -get. ein
Menge Frauen. Cohors
muliercum.

Asszony-szavú. Adj. weibisch
Stimme habend. Muliebrem
vocem habens.

Asszony-személy. -lynek, -lyt. Das
Frauenzimmer. Femina, æ. f.
Mulier, eris. f. Cic.

Asszony-szívü. Adj. Weibisch
zig, unbeständig. Muliebris
animi, effeminatus, a, um.

Asszony-társ, -snak, -sot. mina Gynnoszin, -Grisnlbin. Socia, ae. f. Cic.

Asszony-tej, -tejnek, -tejet. Die Frauenmilch. Lac femineum.

Asszony természetü, Adj. fmig, vonibjsz. Femineus, a, um.

~~Asszony-tsorda, -dának, -dát. Die Gesellschaft Frauen Volk. Plur. Liebris comitatus~~

Asszony-tsorda, -dának, -dát. Die Weibsbesaar. Caterva Mulierum. Nagy asszony tsordával sokott meg-jelenni. Die Gesellschaft mit vielen Frauen Volk mitnehmen. Ingenti cum Comitatu Mulierum Solet Comparere.

Asszonyt szeretö, -tönek, -töt. Weibljch. Mulierosus, a, um. Plant.

Asszony Uralkodás, -dásnak, -dást, Asszony Weiber-Regiment. Uxorium imperium. Plant.

Asszony után sürgölödö, -dönek. dözt. Frauen nachlaufen, wolken beyschäftigt ysz. Mulierosus, a, um. Cic.

Asszu, -szabb. Dürr, trocken. Aridus, siccus, torridus, a, um.

Asszú ág. ein dürrer Zweig. Caecus ramus. i.m. Asszú gyümölts. ein dürres Obst. Aridus fructus. Asszú vagyok. Ich bin ausgedorrt. Siccare. Igen asszú. sehr dürr. Peraridus, a, um. Cic. Dürre.

Asszú-korság, -gnak, -got. (Száraz betegség). Die dürre Schwindsucht, Auszehrung. Tabes, is. f. phthisis, is, is, eos. f. Cels. Schwindsucht emészt tette. Durch die Schwindsucht hinweggenommen. Macie peremptus, a, um. Liv.

Asszú-korságos, -sabb. (Száraz betegségben lévö) schwindsüchtig. Phthisicus, tabificus, a, um.

Asszún: adv. ausgedorrt. Siccae. Colum.

Asszúság, -gnak, -got. Die Dürre. Siccitas, atis. f. Cic.

(Unedvesség.

Asszú-szölö, -lönek, -löt. Die Trockenbeere. Uva passa. Plant.

Asszú-szöllö-bor. -bornak, -bort. Der Ausbruch, der trockene Bauerwein. Vinum passum, Vinum e passis uvis.

Asszú természetü. asszúbb természetü - trocken, dürre. Siccaneus, a, um. Colum. Plin.

Asszú tsemete, -ének, -ét. Reisholz. Cremium, ü. n. Colum.

~~Asztag, -gnak, -got. Der Schober, -Haufen.~~ Acervus, i. m. Cic.

Asztag, -gnak, -got (Garmada, rakás). Der Schober, Haufen, Acervus, Cumulus, i. m. Cic. Meta, ae. f. Búza asztag. Getreid-Schober, Haufen. Acervus, Cumulus, Meta frumenti. Asztagban van a búza. Das Getreide steht in Schobern. Frumentum in Acervis conjectum jacet. Asztagba rakni a fát, a Gabonát. das Holz, das Getreide in Haufen, in Schobern legen. Legna, frumentum in Acervum congerere. Nagy asztagokkal áll nála a Búza. das Getreid liegt bey ihm Haufen weis. Frumenta apud eum acervatim jacent.

Asztagolni, -golok, -gyl. in Schobern legen. Acervare, in Acervum componere.

Asztal, -nak, -t, -tok. Dem Tisch. Die Tafel. Mensa, a. f. Cic. Trapeza, a. f. Graec. Borral bé-ön tözött asztal. nin mit Wein begossener Tisch. Conspecta Mensa vino. Egy tábú asztal. nin Tisch, der nur einen Fuß hat. Monopodium, ii. n. Plin. Evő asztal. nin Tisch. Escaria Mensa. a. f. Varr. Fél-kerek asztal. nin halb runder Tisch. Semirotunda Mensa. Fogadott asztal. nin ordentlich genommener Tisch. Mercatoria Mensa, Mercede suscepta victus. Három tábú asztal. nin Tisch, mit drey Füssen. Mensa tripes. Horat. Hat vendégnek-való Asztal. nin Tisch, worauf auf sechs Personen gedeckt wird. Hexaclinon, i. n. Martial. Hosszú asztal. langer Tisch. Pérpetua Mensa. Virg. Evő asztal. nin Speisetisch. Scriptoria mensa. Kerek asztal. nin runder Tisch. Mensa circularis, -rotunda. Lapult-kerek Asztal. nin Oval. Tisch. Ovalis Mensa. Kihúzó Asztal. dem Auszug-Tisch. Plicatilis Mensa. Plin, Kerülgeca mensa. Kis asztal (Asztalka), dem Tischlein. Mensula, a. f. Márvány-kö asztal. Tisch von Marmor. Mensa e marmore. Cic. Oldózó, vagy vetkező Asztal. Die Toilette, der Nachttisch. Abacus muliebris. i. m. Valogatott étkekel rakott asztalok. Mit auserlesensten Speisen besetzte Tische. Mensae exquisitissimis cibis exstructae. Cic. Sovárgy asztal. nin gemeiner Tisch. Victus tenuis. Cic. Szabad asztal. Die Freye

Kost. Cena gratuita. Mensa gratuita. Szarnyas asztal. Der Flügeltisch. Mensa valvata. Teli asztal. nin vollen Tisch. Plena mensa. Plaut. Terített asztal. gedecketer Tisch. Exstructa Mensa. Cic. Strata mensa. Üres asztal nin leerer Tisch. Inanis mensa Plaut. Vacua mensa App. Ítéli asztal. nin Gerichtstisch. Lautior Mensa. Cic. Epulum. Pollucibilis mensa. Symmach. Varró asztal: der Nähtisch. Mensa serviens Suedo. Vendég asztal, nin Gastisch Mensa Convivalis (Cenatoria). Vetett asztal. nin gedecketer Tisch. Strata mensa. Ragadagon vetett asztal. nin sparsames und köstliches gedecktes Tischlein. Lautae (opiparae) instructa Mensa. Lucan. Egy hónapra mit fizet az asztalért? Fel. 12 forintot. wie viel gibst du für den Tisch monatlich? Ant. 12 Gulden. Quanti cenas in Mensem? R. 12 florenis. Asztalért-való fizetés. Der Kostgeld. Pretium Cenationis, ö victus. Vatakit asztal felett találni. jemanden bey Tische antreffen. Aliquem apud Mensam invenire, offendere, reperire. Az Ur' asztalához járúlni. zum fürnehmen Abendmahl gehen. Ad mensam divinam accedere. ~~Asztal~~ vatakit a' maga asztalához ültetni. einen mit an seinen Tisch nehmen. Communicare mensa sua aliquem. Plaut. Aliquem mensae suae adhibere. Asztalhoz ültni. sich zum Tische setzen. Assidere Mensae, -cubitalis, és vatkozátas vegett. sich an den Tisch setzen. Accumbere, adsidere mensae prandendi v. cenandi causa. Asztalhoz ültetni vatakit. einen mit zu Tische nehmen. Adhibere aliquem cenae Quintil. -Mensae.

Asztal-lag, -lagnak, -lagot (egyenet-len négy szög) ein ungn. reflectirt Thiereck. Trapezium, ü. n. Wolf.

Asztal-ágy, -gynak, -gyat. das Tisch bretter. Mensa lectum capi-eus.

Asztal-eszköz, -znek, -zt, -zök. das Tischgeräthe. Vasa, quae ad mensam pertinent. Cic. Instrumenta mensae.

Asztal-áldás, -ásnak, -st, das Tischgebeth. Benedictio mensalis, onis, bis. f. Spart.

Asztal-fia, -fiának, -fiat (Asztal fiók). ein Tischlade. Arcula, cistula Mensae. Mensae foreulus, i. m.

Asztal-főre-való (válogatott) beszéd. eine anständige Tischrede. Exquisitus sermo conatorcius, epulatorius.

Asztal-hazugja, -jának, -jat. ein Tischlügner. Parasitus, i, m. Sartaginum pernicies. Prov.

Asztal-terítő: ein Tischtuch. Mappa mensalis. Mappa mensae. Strator mensae. jó asztalt tartani. Gutten Tisch führen. Lauté coenare, lauto uti victu. Rosz, szegény, vékony asztalt tartani. schlechten Tisch führen. Tenuiter coenare, tenui victu uti. Asztalt teríteni. tischen, den Tisch decken. Mensam sternere. Cic. Asztal terítő: ein Tischtuch decken. Stratores mensae. Asztalt vetni, teríteni. aufdecken. Sternere mensam. Fel-szedni az asztalról. vom Tische abräumen. A mensa consurgere, a mensa surgere. Asztalt után. nach dem Essen. Post coenam. post mensam.

Asztal-ágy, -gynak, -gyat. das Tischbrett. Mensa lectum capieus.

Asztal-eszköz, -znek, -zt, -zök. das Tischgeräthe. Vasa, quae ad mensam pertinent. Cic. Instrumenta mensae.

Asztal-áldás, -ásnak, -st, das Tischgebeth. Benedictio mensalis, onis, bis. f. Spart.

Asztal-fia, -fiának, -fiat (Asztal fiók). ein Tischlade. Arcula, cistula Mensae. Mensae foreulus, i. m.

Asztal-főre-való (válogatott) beszéd. eine anständige Tischrede. Exquisitus sermo conatorcius, epulatorius.

Asztal-hazugja, -jának, -jat. ein Tischlügner. Parasitus, i, m. Sartaginum pernicies. Prov.

60. A.

Nem asztalhoz-való á Vesekedés. Ein Tischgespräch nicht zum Tisch. Absint offensae, cum fit Coenatio mensae. Prov. Asztal körül szolgálni. bey Tische aufwarten. Inter epulas esse ministrum. Curt. Asztalnál ülni. bey Tische sitzen, sitzen. Mensae adsidere. Sokáig ülni az asztalnál. Lang bey Tische sitzen. Mensam frequentare. Asztalnál szolgálni. bey Tische aufwarten. Praemi, ministrare. Appul. Jó asztalom vagyon. ich habe einen gütten Tisch. Bene victito, are. Sokat ét, keket adni, fel-tenni, kakni az asztalra. einen Tisch mit Speisen aufsetzen. Amplius adponere in Coena. Plaut. Valakit asztalra fogadni. Jemanden in den Tisch nehmen. Aliquem in victum adsumere. Asztal, ka jámi valakihez. bey einem Tisch gehen. Ad convictum alicujus ire. Cic.

Egy' asztalról élök: Tischgenossen. Symsitii, orum. m. Graec. Az asztalról étket küldeni valakinek. Einen von seinem Tische jemanden schicken. De mensa mittere alicui. Cic. Valakinek asztalt adni. Jemanden Tisch geben. Victum dare alicui. Cic. Et-szedni az asztalt. vom Tische abräumen. finster den Tisch zu machen. Mensam tollere jubet. Cic. Fel-szedni, le-szedni az asztalt. den Tisch abräumen. Mensam auferre. Plaut. Mensam tam removere. Virg. Mensam tollere. Cic. Az asztaltól fel-kelni. vom Tische aufstehen. Surgere de Mensa. Asztalt tartani valakinek. Jemanden Tisch geben. Victum alicui dare. Plaut. ~~Asztalt te~~

Asztali. adj. zum Tische gr. Mensalis, e. Men-
sarius, a, um.

Asztali áldás, -dásnak, -dást. das Tischgebeth. Benedictio mensae.

Asztali beszélgetés, -tésnek, -tést. das Tisch-discours. Sermo mensalis.

Asztali bor. -bornak, -bort. Tischwein - Vinum cibarium, Vinum Mensale. Vgl. Asztali edények, -knek, -ket. das Tischgeschirr. Vasa, quae ad mensam pertinent. Cic. Vasa conviviatia. Cic.

Asztali ezüst, -stnek, -stöt. ungemünzt: Tisch-Silber. das Tisch-Zeug, -Tafel-Silber. Escale Argentum. Paull. Jct.

Asztali imádság. -gnak, -got. das Tischgebeth. Precatio cenatoria.

Asztali készület. -letnek, -letet. das Tafel-service, Tafelzeug. Vasa conviviatia, Vasa mensatia, Apparatus mensae.

Asztali muzsika, -kának, -kát. das Tafel-musik. Symphonia cenatoria.

Asztali rend-taxás. -tásnak, -tást. das Tischgesetz. Lex tapetlia, gic. d. f. Lucil, ap. Fest.

Asztali sör, -sörnek, -sört. das Tischbier. Cerevisia cibaria.

Asztali szolga. -gának, -gát. ein Tischaufwärter. Minister mensae. Pro minister, ri. m. Ter. Eun.

Asztali társ. -sznak, -szat. ein Tischcompagnon. Convictor, oris. m. Cic.

Asztali tréfás beszédek. -knek, -ket. Tischgespräche. Fabulae convivales. Gell.

Asztali vígság, -gnak, -got. das Tischgelächter. Risus mensalis, Risus cenatorius. Ammian.

Asztalka, -kának, -kát. das Tischgen. Mensula, ae. f. Plaut.

Asztal-kendő, -dőnek, -dőt. die Tischwindte. Mappa mensalis

Asztal-kendőtske, -kének, -két, das Tischtüchelgen. Mappula mensalis, e. his. f.

Asztal-keszkenő, -nőnek, -nőt. die Tischwindte. Mappa mensalis Hor.

Asztal-keszkenőtske, -kének, -két l. Asztal-kendőtske.

Asztal-készület, -letnek, -letet. das Tischgeräthe. Mensae adparatus us. m.

Asztal-láb, -lábnak, -labot. das Tischbein, Fuß. Pes mensae. Tripes, edis. m. Tripecho, onis. m. Cic.

Asztallag, -gnak, -gott. l. Asztalos.

Asztalnok, -knak, -kot. der Tischmeister. Convivii magister, Structor, oris. m. Cic. Archimagirus, d. m. Petron. Királyi fő Asztalnok. der königl. Oberste Tischmeister. Dapiferorum Regalium Magister.

Asztalonként. Adv. Tischweis. Mensatim. Juvent.

Asztalos, -losnak, -last. -losok. 1) der Tischler. Arcularius, Scrinarius, ii. m. 2) Kostos, Asztalon-levő. der Tischgänger, Lostgänger. Convictor, oris. m. Cic. vulgo Commensalis, lis. m. C.

Asztalos-inas, -snak, -st, -sok.

nin Tischlerzunft. Tixo ax.. tis scriniarid.

Asztalos-legény, -nyának, -nyt, -nyet. Din Tischlergesell. Sodalis Artis scriniarid.

Asztalos-mü-hely, -lyének, -lyt, -lyek. 1. nin Tischlerwerkstatt, Ort, wo drey Tischler ihrer Arbeit nachgehen. Officina scriniaria. Asztalos műhelyt állitani-fel. nin Tischler-Werkstatt anlegen. Instituere Officinam scriniariam. tic. 2. Gyalúló tábla: din Hobelbank. Scamnum scriniarii. Dolatorium, ii. n. Agut.

Asztalos-munka, -kának, -kát. din Tischler-Arbeit, -werk. Opus Labor, — opus scriniarii. ocis m. ocis. n.

Asztalosság, -gnek, -get. drey Tischlerzunftwesen, Ars scriniaria, Officium scriniarium.

Asztalos Mester-ember. -rnek, -rt, -rek. drey Tischler-Meister. Magister Arcularius. i. ii. m.

Asztalos-műhely, -lyének, -lyt, -lyek. 1. nin Tischlerwerkstatt, Ort, wo drey Tischler ihrer Arbeit nachgeht. Officina scriniaria. Asztalos műhelyt állitani-fel. nin Tischlerwerkstatt anlegen. Instituere Officinam scriniariam. tic. 2. Gyalúló-tábla. Din Hobelbank. Dolatorium, ii. n. Agut. Scamnum scriniarii.

Asztalos-munka, -kának, -kát. Din Tischler-Arbeit, drey Tischlerwerk. Labor scriniarii, Opus Arcularii, eris. n.

~~Asztalos-tzéh, -hnek, -het (-társaság). Din Tischlerzunft. col-legium Magistrorum vel Sodalitium Artis scriniarid.~~

Asztalosné, -nének, -nét. Din Tischlerinn. Uxor Arcularii. eris. f.

Asztalos-tzéh, -hnek, -het (-társaság). Din Tischlerzunft. Collegium Magistrorum, v Sodalitium Artis scriniarid.

Asztalosska, -kának, -kát. nin Tischlerinn. Mensula, a. f.

Asztal-pénz, -znek, -zt. drey Tischlergeld. Pecunia ad victum destinata.

Asztalra-való: Adj. zum Tischen dienend. Epitrapezius, a, um. Grac. Martin. Quod in cibum, -in mensam recipitur. Plin.

Asztal-ruha, -hának, -hát. Tischtuch: Manducaria linea. Voss.

Asztal-tábla, -lának, -lát. drey Tischblatt. Tabula mensae. Het Speisetzimmer-való asztal tábla. nin Tisch, wo drey ihnen können Speisen. Mensa, qua septem signa capit. Martial.

Asztalt adó, -dónak, -dót. nin Kostgeber, Tischherr. Pater familias habens convivas quotidianos pro pecunia.

Asztal-tartás, -snak, -st. Din Kostfütterung. Victus, us. m. Cic.

Asztal-tartó, -tónak, -tót. (kosztos) nin Kostgänger. Convictor, oris. m. Cic. Conviva, ae. m. Cic.

Jó asztal-tartó, drey nimmt gute Wahl zu trinken wisst in der Kost halten. Elegans in cibo. Cic.

Asztal-terítő, -tőnek, -tőt. drey Tischdecker. Strator mensae.

Asztalt-tartani, -tok, -tart. Asztalt tartani valakinek. Jemanden in Kost geben. victum alicui dare. Cic. Asztalt tartani valakinél. bey jemanden Kost halten. Victum habere apud aliquem.

Vékony asztalt tart. nr. mästet sich mit wenig Gerichten Kost. victu tenui victum sustentat. Cic.

Asztalt-tartó, -tónak, -tót. nin Kostgänger. Convictor, oris. m. Con-

vira, a.m. Cic.

Asztal után hálát-adni, -adok, ád. mucs dem Tiſch benſchn. Gratias poſt mensam agere.

Asztal után -való hálá-adás, -dásnak, -dást. Des Gebets mucs dem Tiſch. Gratiarum actio poſt mensam.

~~Asztatni~~, ~~-tatok, -tatj -tatom~~, ~~tattya~~.

Á'sztatás, -tásnak, -tást. Des tunwerden, die Wäſſerung. Maceratio, onis. f. Des Ein, weichen des Gntmindes. Adaquatio frugum. Kender, len-ásztatás. des Röſtens des Hanfes, des Flachſes. Maceratio cannabis, -lini. onis. f. Cod.

Á'sztatni. -tatok, -tat, -tatom, -tattya. wäſſmachen, weichen, beitzen, nöſſen. Macerare, madefacere, tingere, humectare. Könnyebben ásztattya az artzáját. Des Gnſicht mit Thränen benetzen. Largo humectat flumine vultum. Virg. Lacrimis rigat genas. Ovid. Disznó-babot ásztatni. die Bohnen einweichen. Macerare vicias fabas. Kendert, vagy lent ásztatni. den Hanf, oder den Flachs ~~beitzen~~, nöſſen. Cannabem v. linum macerare. Plin. Tökéletes ásztatni. den Stock fiſch einweichen. Sal. pam macerare.

Á'sztató, -tónak, -tót. Der Röſtor, der was einweicht, -benetzt. Qui aliquid humectat, -macerat. Kender, vagy len ásztatók. die Hanf-, oder Flachs röſtere, oder -röſtwaſſer. Macerator, oris. m.

Á'sztatott, -tottabb. naß gemacht, benetzt, geröſtet, geweicht. Pt. Humefactus, maceratus, Madefactus, a, um.

Asztragály, -lynak, -lyt (bak-szarv fü) Bocks-hornkraut. Astragalus tragacantha. Linn.

Át: (által) durch, hindurch. Trans.

Áta bata. Áta batában végezni a dolgot. die Ambit abmachen, verrichten. Obire-, perfunctorie perficere laborem.

Át-adni, adok, -ad; -adom, adgra. (át-nyujtani) hinüberreichen. Praebere illue, porrigere, transdere.

Által, lärd, Altal.

Általag, -gnak, -got. mintegy 80 ittzés Göntzi kordó. ein Antheil ein Gönzer Fäſſchen. Batus, dolium Göntzense. 80-84 medias compostectens.

Általkodás, dásnak, -dást. (Általkodás) Der Eigenſinn, Trotz, die Widerſpänſtigkeit, Trotz, die Verſtockt-heit. Contumatia. a. f. obſtinatus animus.

Általkodni, -dom, -dik. ſich ſteif widerſetzen. Obſtinare se.

Általkodott, -tabb. verſtockt. obſtinatus, obſtinatus, a, um.

Általkodottság, -gnak, -got die Verſtockt-heit. Hartnäckigkeit. Obſtinatio, onis. f. pertinacia, pervicacia, a. f. Cic.

Általkodva: hartnäckig, verſtockt. obſtinate, obſtinato animo.

Átallani. -lok, -tam, -lom, -lya. ſich verblöden. Erubescere, vereundari, vereri. Átallok ezen dolgról neked többet irni. ich ſchäme mich nun mehrers von dieſer Sache an dich zu ſchreiben. Pudet me plura haec de re ad te scribere. Cic. Átallom azt ki-mondani. ich ſcheue mich es zu ſagen. Refugit animus ea dicere. Cic.

Átalló, -lónak, -lót. (Átal-
mérő) Der Diameter, Durch-
messer. Diameter, -tri. f.
f. Math. Föld átalló ja.
Der Diameter der Erde.
Diameter telluris. Wolf.
Fél átalló. Der Halber Durch-
messer. Radius, ü. m. Semi-
diameter, -tri. f. Math.

Átallyában Adv. Durchaus, überm-
haupt. In universum, in summa,
in solidum. Egy' átallyában.
[illegible]. Durchaus. Plane, omni-
no. Simpliciter. Átallyában
meg-mondani. auf einen Durch-
Weiser etwas sagen. Breviter,
simpliciterque dicere. Romano
more loqui. Átallyában szól-
ni. Durch etwas reden. Pro-
cise dicere. Cic.

Átalság, -gnak, -got. (Szégyen,
Gyalázat) einen Schimpf. Ab-
surdum, indecorum, pudendum,
verecundum.

Átán -fa. -fának, -fát. (Tama-
riskus-fa) die Tamariske.
Tamarix, icis. f. Linn.

Át-árni, -zom, -zik. durch-
naß werden. Permadescere.
Coelum. Át, meg át ázott. ver-
ist durch und naß worden.
Totus permaduit. Coelum

Át-érteni. -értek, -ért; -értem,
érti. allen einsehen, allen
durchschauen. Totum intelligere.

Athénás, -snak, -st. Athen. Város.
Athen. Athenae, arum. f.

Athénás-béli. -linek, -lit. Athe-
nienser. Atheniensis, is.
m. Cic. Athenis oriundus, a, um.

Átka, -kának, -kát. 1.) Követkes
komok, sorcond. ein Fluch,
Bann. Arena glareosa. 2.) Kul-
lants. die Miete, Mietsm. Ace-
rus, i. m. Linn. Matka átka.
nine Wanzthier. Acarus ici-
nus. i. m. Linn. Faja átka.

die Miete im Plur. Acea.
rus sico.

Átkás, -sabb. Adj. p. o. Sajt.
ein mistiger, wurmigter
Käs. verminosus caseus.

Átkozás, -snak, -st. die Verwün-
schung. Anathema, atis. n. De-
votio, onis. f. execratio, onis. f.
imprecatio, maledictio, onis.
f. Cic.

Átkozat, -tnak, -tot. (Átok) ein
Fluch. Imprecatio, onis. f. Sen.
Az Egeknek átkozattya lett.
er ist ein Fluch des Himmels
worden. Maledictio
coelorum factus est. Át sok át-
kozat után érte őtet. Der sinn
Fluch traf ihn endlich, —
gerechterweise. Maledictio eum
excepit. V. Áldás.

Átkozni, -kozok, -kozz; -kozom,
kozza. verfluchen, verwün-
schen. Detestari, diris devo-
vere, exsecrari, imprecari,
maledicere. Ter. V. Áldani.

~~Átkozom a fejét, ist erhalten,~~
~~daß ihm alles Unheil be-~~
~~gegnete. Male sit Capiti~~
~~ejus. Cic~~ Magát átkozni.
sich verfluchen, verwün-
schen.

Átkozom a' fejét. ich
fluche ihm alles Böse an
den Hals, Exsecror in Ca-
put ejus. Liv. Male sit Ca-
piti ejus. Cic. Magát átkoz-
ni. sich verfluchen, ver-
wünschen. Se exsecrare. Afz.

Mindnyájan átkozták ötet.
allen sahen überm ihm gro-
sen und ihn verwünschet. Omnes
eum diris devoverunt. ~~Át-~~
~~kozták azt is, ki [illegible]~~
~~[illegible] daß [illegible] verwün-~~
~~schet, daß ihn [illegible]~~
~~Cic. male precati sunt qui~~
~~eum~~

Még azt-is átkozták, a' ki
nevelte. Sun sah man gro-
ßen verwünschet, daß ihn auf-
erzogen hat. Ei plane
male precati sunt, qui eum

pnexum sibi eduxerunt.
Átkozni a szerencsét, sors
Glück verwünschen. Devo-
tare sortes. Átkozni a
szerencsétlen idő-
szet. gesultum vin Zri-
fen, als unglücklichen.
Damnare tempora infeli-
citatis. Quint. Forzon
átkozni valakit. Jemand
den fitzig verfluchen. Fer-
venter execrari aliquem.

Átkozni-való, -ónak, -ót. Zu ver-
wünschen. Devotorius, a, um.
Liv.

Átkozó, -zóbb. verfluchend
Maledicus, a, um. Dixis devo-
tor, oris. m.

Átkozódás, -snak, -st. die Ver-
wünschung. Execratio, Cic. im-
precatio, Sen. Maledictio.
onis. f. Cic. Schönes átko-
zódás. eine unverschämte
Verwünschung. Thyestea
execratio. Cic.

Átkozódó, -dóbb. verfluchend,
verdammend. gern verfluchend. Ma-
ledicus, a, um. — versuch.
Versuch gerichtet. Carmen
devotorium. Liv. Fulli,
orum. m. Gott. Satzung, f.
Execrabile carmen. Liv.
Ki átkozódik. ein Verfluch-
er. Maledictor, oris.
m.

Átkozódni. -dom, -dik. fluch-
en. Dixis devovere, Exe-
crari, Maledicere.

Átkozott, -tabb. verflucht, verdammt,
verflucht, verwünscht, verwün-
schenswürdig, verwünscht. Di-
ris devotus, Maledictus,
Nefarius, a, um. Átkozott
kosz Ember. Ein Erzböse-
wicht. Sceleratissimus, Ne-
quissimus homo. Átkozott
kosz Gyermek. ein ver-
loren Kind. Perditissimus
puer. Cic. Átkozott föld
ein unglückliches Land. Ne-
fasta terra. Liv. Valaki
átkozott lelkét fegyverrel ki-
üzni - einem sein Gottlos-
Leben nehmen. Spiritum
nefastum ferro alicui exige-
re. Sen. Trag.

Átkoztatni, -tatom, -tatik. -ma-
dencktöl. von allen gottlos
verdammen. Notari maledicto
communi. Cic.

Átkozottság, -ságnak, -ságot. (Istente-
telenség) die Gottlosigkeit. Im-
probitas, atis. f. impietas, atis. f.
Cic.

Átkoztatni, -tatom, -tatik. Mand
nicktäl átkoztatni. von allen
gottlosen verdammt werden. Notari
maledicto communi. Cic.

Átlás, -lásnak, -lást (-tenger) das
atlantische Meer. Mare atla-
ticum.

Át-látni, -látok, -lát, -látom, -láttya
(által-látni) einsehen. Perви-
dere. -láttya, ni történt, de
ni okból esett az, át nem láttya.
en sonst wohl, was sich be-
geben, aber warum es sich
zugetragen, einsieht er nicht.
Videt, quid eveniat, sed cur
id accidit, non pervidet. Colu.
Az egész tertet egy' tekin-
tettel át-látni. den ganz-
en Garten mit einem
Blicken übersehen. Totum
hortum uno intuitu perви-
dere.

Átlatz, -tznak, tzot. Seyem Ma-
teria' name. Eine Atlass.
Pannus Attalicus, i. m. Vi-
ágos átlatz. blümichter Atl-
lass. Floricolor Attalicum.
Petron. Átlatz ruha. Sei-
denes Kleid. Vestis e pan-
no attalico.

Átlatzból való p. o. köntös. ein
Kleid von Atlass. Attalica
vestis. is. f.

Átlátz-fa, -fának, -fát. Der Atlas-Holz. Toxolia Guianensis. Linn.

Át-menni, -megyek, -mentem. hinübergehen. Pertranſire. Át-ment a' Dunán. er iſt über die Donau gegangen. Tranſiit Danubium. Át-ment a' Havasokon. er iſt über die Alpen gegangen. Transgreſſus eſt Alpes. Cic.

Át-mentiben, -tében, -tamben. im Hindurchgehen. In tranſitu.

Át-nyújtani, -jtok, -jt, -jtom, -jtva. überreichen. Porrexe, porrigere, tradere alicui, transdere. Valakinek a' Sövét nyujtani a' kezét. Jemanden die Hand zum Hinübergehen. Alicui manum per ſepem porrigere.

Átok, -toknak, -tkot. s. Der Fluch. Anathema, atis. n. Gnid. Dira, rarum. f. pl. Cic. Imprecatio, onis. f. Sen. Maledictio, onis. f. Cic. Maledictum, i. n. Cic.

)C Áldás. Böſer Fluch, wodurch man wünſcht Leid. Malum tum. Plin. Metapt. Szomjú átkok. gemeiniglich Flüche. Dirae imprecationes. Liv. Az Istennek szörnyü átkai. Die entſetzlichen Gottesflüche. Atrox Dei Maledictio. onis. f. Az Isten' átka vagyon rajta. Der Gottesfluch iſt auf ihm. Dei Maledictio tum habet. Maledictio divina eſt in eo. Nem viszi-el a' szél a' Szülék átkait. (a' Szülék' átkai el nem mulnak, Foganatosak) Die Flüche der Aeltern gehen in Erfüllung nicht. Execrationes Parentum non evaneſcunt, nec in auras abeunt. Átok a' fejére.

Fluch über ſeinen Kopf! Maledictio ſuper caput ejus! Valakit valamire átok alatt köteleznem. einen Jemand mit Fluch obligiren, daß er verflucht ſeyn ſoll, wo er ſeinen Eingeweiden nicht nachkommt. Devincire aliquem execratione. Cic. Átok alatt vagyon meg-hagyva. es iſt unter einer Verfluchung gebunden. Execrationibus eſt ſanctum. Cic. Átok alá vetni valakit. einen verfluchen. Execrari aliquem. Cic. Bé-tölt az átok rajta. der Fluch iſt an ihm erfüllt worden. Explerunt inimica ſtrecamina Divi.

Átokba ejteni valakit. Jemanden verfluchen. Anathemate ferire aliquem. Átokba esni. (meg-átkoztatni) in Fluch hineinfallen. Incurrere Maledictionem.

Isten' átkába esett. verflucht. Dem vom Gott verflucht worden iſt. Execratus, Stor. Maledictus, a, um. Spart. Kárhozatra átkába vetni Valakit. (el-kárhoztatni) Jemanden der Verdammung. Condemnare aliquem. Cic. Valaki fejére átkot mondani. einem alles Böſe an den Hals fluchen. Execrari in caput alicujus. Liv. Ezeréves átkot mondottak (kivánták) a' fejére. Tauſend und abermal tauſend Unglücke ſoll man ihm an den Hals gewünſchet haben. Mille in ſanctas voces in illum jactaverunt. Átkot szórni valakire. einen nur mit Flüchen angreifen. Flüchen wieder ihn ausgießen. Maledicta in aliquem conferre, congerere. Cic. Ezen törvény átkot foglal magában. dieſes Geſetz iſt in dem Geſetze ein

Flüss darauf gesetzt. Lex
ista execrationem habet. Cic.

2. Egy-házi átok. Inn. Tir.
Innbann. Excommunicatio
onis. f. Egy-házi átok alá
vettetett. Inn in den Bir.
Innbann gethan ist. Excom-
municatus, a, um.

Átokra méltó: -tóbb. Flüch würdig. Execrabilis, e. e.

Át-olvasni. -vasok, -vas; -vasom, -vassa. p. o. a' Könyvet. Durch Flüchtig lesen. Perlegere libros. Cic.

Átratzél, -élnek, -élt. (Cökörnyelő-fü) Ein Ochsenzungen. Anchusa, e. f. Linn. Festö atratzél. (pirositó fü) Ein Schminkwurzel. Anchusa tinctoria. Linn.

Áts, -snak, -sot. Ein Zimmermann, Faber lignarius. Liv. Faber tignarius, bri. ii. m. Cic. Az áts faxag, és szintö: bárddal bárdol. Ein Zimmermann zimmert mit der Zimmeraxt. Faber lignarius fabricat, et asciat ascia.

Átsa, -sának, -sát. (Szitakötö) bogár'neme, Ein Insect, Libellula, la Ephemera, e. f. Linn.

Átsarkodás, -dásnak, -dást. Ein Ingrimmen. Ira furens, ae, nhs. f. Nagy átsarkodással jött nekem. mit grimmen Ingrimmen ist er auf mich losgegangen. Ira furenti impetum in me fecit. Cas.

Átsarkodni, -dom, -dik. ergrimmen, grimmig seyn. Iratum, effectato esse animo. Ö átsarkodik, és te nevetsz. er ist böse, und du lachst. Ille irascitur, tu rides. Ter. Stündten atsarkodik reám. er regnimmt sich über mich. Assidue

irascitur in me. Ter.

Átsarkodó, -dóbb. ergrimmt. Ira effectatus, a. d. Liv. Ira furens, irascens, entis. c.

Áts-bárd. -dnak, -dot. Ein Zimmeraxt. Ascia, e. f.

Áts-inas, -nasnak, -nast. ein Zimmerjünger. Tiro artis tignariae.

Áts-legény, -nynek, -nyt, -nyek. Ein Zimmergesell. Adjutor fabri tignarii mercenarius. Sodalis fabri tignarii.

Átsló-szék, -széknek, -széket (-bak) Bak, kleetske-láb), negy lábú szék, mellyen az átsok faragnak. ♀ Cantherius tignarius, Cantherius sexviens tignis dolandis.

Áts-mester, -ternek, -tert, -terek Ein Zimmermeister. Architectus, i. m. Plaut. Magister Asciariorum.

Áts-mesterség, -gnek, -get. Die Zimmermannskunst, Ein Zimmerkünstl. Architectura, Architectonica, e. f, Áts tignaria, ae, e. f.

Áts-munka. -kának, -kát. Ein Zimmerarbeit, Das Zimmerwerk. Opus fabrile, opus fabri tignarii.

Átsné, -nénak, -nét. eine Zimmersmanns Frau. Fabrissa, e. f. Cathol.

Átsoda, -dának, -dát, (Az az) Das ist. Idest.

Átsolás, -lásnak, -lást. Ein Zimmern, Das Zimmern. Fabricatio, onis. f.

Átsolni, -lok, -tsol; -lom, -lya. Zimmern. Fabricare, tignare, re.

Átsoló, -lónak, -lót. ein Zimmermann. Fabricator, oris. m.

Átsoló-hely. -lynek, -lyet. ein Zimmerplatz. Area serviens Materiae exasciandae.

Átsorgani, -tsorgok, -tsorog. im. mer sonst stehen, sinnungestört. Otiari, otiose state, restitare. Plaut.

Átsorgás, -gásnak, -gást. (Lebfelés) die Umzingelung. Mora, a. f.

Átsorgó, -gónak, -gót. der sinnen, gestört. Deses, sessis, idis. o. = Piatzon átsorgó. ein Müssiggänger, der immer auf dem Markt sitzt, und Maul-Affen feil hat. Fori obsessor. soris. m. Plant.

Átsorogni. -tsorgok, -tsorog. sorumgestört. Morari, otiose state, restitare. Plaut. Mit átsorogtál ott annyit? was? sorgtest du so lange dort? Quid istic destitisti tam diu? Plaut. Tátott szájjal atsorgok. ich habe Maul offen feil. Oscitans, sians que resto. Cael. Otior, hianti ore restito. Egész nap' a Piatzon átsorogni, magát felejtve áldogál. den Tag auf dem Markt müssig. Otiatur, restitat totos dies in foro. Plaut.

Átsság, -gnák, -got. (Áts-mester-ség) Zimmermannskunst. Ars tignaria. -tis, ie. f. Adfabre, cie. Artificiose. cie.

Átszállítani, -ltitok, -ltit; -ltítom, -ltíttya. transsgentiren, übertragen, sinnen. Transmittere, transponere. Cic.

Átszállítás, -tásnak, -tást. Uebergang. Transportatio, transvectio, transmissio, onis. f.

Átszökni. -szökröm, -szöktek. sin übermüthigen. Transilire.

Attelább, -bnak, -bot. Vogár' neme. Uhr Ostermünsterl Eyerm. Attela bus, i. m. Linn.

Attól fogva. Adv seit dem, seit dem Zeit. Ab — eo tempore. Attól fogva, hogy Tüttünte elment, nem láttam. seit dem er hier uns weggegangen ist, habe ich ihn nicht gesehen. Ex quo discessit a nobis, eum non vidi. Már attól az időtől fogva. schon von dem Zeit her. Jam ab illo tempore.

Attól-fogvást: Azólta. seit dem Zeit. Ex eo tempore, jam tum, inde.

Attya' annyának Nénnye: (nagyszép- ük' annyának nénnye) Uhr Urgroßmutter Schwester. Abmatertera, a. f. Just. Just.

Attya' gyilkossa. -sának, -sát. ein Vatermörderin. Paricida, Patricida, a. f. Cic.

Attya' húga, -gának, -gát. Vaters, Vaters Mutter. Amita, a. f. Nep.

Át-ültetni, -tetek, -tet, -tetem, -teti. umsetzen. Transplantare.

Át-út, -útnak, -utat. (Átvágás, rövid, kerekes út) ein Umweg, ein Umschweif. Trames, itis. m, via compendiaria, a. f.

Át-vinni, -viszek, -visz; -viszem, -viszi. sin übermorgen tragen. Transferre.

Atya, -tyának, -tyát. Uhr Vater. Genitor, oris. m. Parens, ntis. m. Cic. Pater, tris. m. Cic. JC. Fiú. Édes atya. Uhr rechter Vater. Legitimus —, verus Pater. Naturalis pater. Cic. Nem édes atya, hanem vélt. ein Stiefvater, unrechter Vater. Falsi parens, ntis. o. Catull. Putativus pater. Vet. inscr. Az ház-ának édes atya. Vater des Vaterlandes. Pater pa-

trid. Cic. Élö atyáju Atya.
nin Vatter, Inn noch ſhinnn
Vatter am Leben ſeyt. Pater
patrimus. Feſt. Fogadott
atya. nin angenommenner
Vatter. Pater adoptions.
Fösvény atya. nin kargenn Va-
ter. Avarus-, parcus-, Ci-
nax Pater. Cic. Három Gyer-
mek' attya. nin Vatter trin
Jungy Lindrenn. Pater trium
liberum. Gyontató Atya.
nin Beicht-Vatter. Pater
A confessionibus Sacris.
Conſcientiæ arbiter. Tri.
Hires (fogadott) atya. nin
angenommenner Vatter. Inn
minn Vatter iſt, ſo lange als
Inn meiſter Vatter will. Pa-
ter fiduciarius. Ulp. Igaz-
ság talan atya. iin billigme
Vatter. Iniquus Pater. Ter.
Igalmatlan (engeſztelhe-
tetlen) atya. Unnn bittlichen
Vatter. Inexorabilis Pater.
Cic. Kegyes, jo atya. nin
Jnnennen, gütten, gütigen
Vatter. Bonus pater. Terent.
Facilis, lenis, probus pater.
Cic. Kegyetlen atya. nin
gnnüſſenen Vatter. Crudelis
pater. Cic. Kemény atya.
nin ſtrengen Vatter. Durus,
ſeverus pater, Cic. Kereſzt
atya. nin Pathen. Lustri-
cus pater, Patrinus, i.m.
Freſn. Igen tágy atya. nin
gar zu gütigen Vatter. Pa-
ter nimis indulgens. Terent.
Lelki atya. nin Seminſtan.
Spiritualis pater. Conſci-
entiæ arbiter, -judex. Mo-
ſtoha atya. Inn Beichtvatter.
Vitricus, i.m. Patraster, i.m.
Gloss. Gyermekeket nevelö
atya. Ihre nienen Kindern
erſtaunzinſt. Papas, ätis.
m. Juvenal. Nyomorult
ſzegény atya. nin elendner
Vatter. Miser pater. Cic.

öreg, éltes, kocos atya. a
nin Titul ninnd brjeſtern
Mannns. Pater Grandis
natu. Cic. Öreg-, nagy
atya. Inn Großvatter.
Avus, i.m. Cic. ~~öcöm atya~~
~~Keresztatyatter. Pater nupti-~~
Öcöm atya, Völegény' v Me
asszony' attya. Inn Hoch
zeitvatter. Nuptialis Pat.
Régi Scent atya. Inn Ur
tri arch. Patriarcha, a. m.
Teutſch. Scent Atyák, Din Jn
liche Väter. Sancti Patres.
Szentséges Atya, (Romai Pa
pa) Inn Heiligſter Vatter. San
ctiſſimus Pater. Szeretett
édes atyám. Mein Liebſter
Vatter. Amantiſſime, charis
ſime Pater. Cic. Színtett
(tettetett) atya. nin Verſtell
ter Vatter. Personatus Pater. Te
Tiſztelendö atya. nin Hochwi
ſter Vatter. Reverendus Pa
ter. Atyához illendö az.
Das iſt nienem Vatter anſtän
dig. Hoc patrium est. Tere
Atyai korom ban boldog abb
voltam. Da ich noch nin Vatter
geweſen bin, war ich glück
ſeliger. Tempore, quo pater
fui, beatior eram. Cic. Atya
ink (Eleink, Öſeink). Din
Vorfahren. Majores Nostri.
Posteri. Maradékink.
Atyáink ként. nach Inn Vor
fahren Weiſe. Majorum
more. Cic. Élö atyáju,
Inſtin Vatter noch lebend.
Patrimus, a, um. Liv. Atyá
mat követem. ich ahme nn
nem Vatter nach. Patrizo,
are. Plaut. Az atyám' ide
jében. Zur Zeit meines
Vaters. Aetate patris mei.
Cic. ~~A' mi élés atyánk. A~~
A' mi nagy atyánk. unſren
Großvatter. Progenitor No
ster. Ovid. oris, i.m. Ovid.
Az Istenek' attya. Inn Jupi
ter. Pater Divum. Virg.

mindenek' atttya. Imm al. lem Vorsteher ist. Omnipater, tris. m. Prudent. • Atty ára ütött. nn ist dem Vorsteher öffentlich. Similis patri. Lis. Az attyát szerető: dem seinem Vorsteher lieb. Philopator, oris. m. Aknab. valakit mint saját édes attyát szeretni. nimm ord nimm andern Vorsteher lieben, und nehmen. Aliquem sicut alterum parentem di, ligere, et observare. Cic. velem egy' atyától származott. nn Stammt mit mir von ei, nem Vorfahren ab. Eodem pa, tre mecum genitus est. Jac. Egygy atyától valók: sin Stammen von einem Vor, ter sein. Uno patre geni, ti. Valakit egy' Sz[z]p Gyer, mek attyává tenni. ni, nen mit einem schönen Kinde zum Vorfahren machen. Facere aliquem pulchra prole Parentem. Virg. A' Menybéliceknek Attya. nin Vorfahren den Göttern. Ce, lestium Pator. Cic.

Atya-fi, -finak, -fit, -fiak. (Rokon) Dem Anverwandte nen Anverwandter, Bluts, freund. Agnatus, cognatus, Consanguineus, ei. m. frater, tris m. Soror, oris. f. junctus Co, gnatione, - sanguine Liv. pro, pinquus i. m. JC Nem atyafi. Atyától-való atya-fi. nin Blutsverwandter von Vater Seite. Agnatus, i. m. Cic. Hi, deg atya-fi. nin Leiblicher Bluts, freund. Frigidus Agnatus, - cognatus, i. m. Hires atya, fi. nin angenommener Ver, wandter. Adoptivi fra, tres. (b) Öcsve-eskündt atya, fiak. Zusammen verschworene Brüder. Conjurati fratres.

Kereszténység atya-fi. Ein Chri, sten einander ein andrer. Frater in Christo. Stier. Közelkö, való atya fi. Nahe nahe Ver, wandt. nahe Verwandt. Diagnatus, a. um. Saxisb. Pro, capis, e. Fest. Propinquus consanguinitate. Egy' mék, ből-való Atya-fi. nin Ver, wandt von einem Mutter, wandt von einem Vater. Frater ute, rinus. Just. Mezsziröl, való Atya fi. nin entfernter Ver, gen Verwandt. Longinquus cognatione. Jöl meg-attyafiak. Verwandten, so in Guter Harmonie mit einander leben. Bene conve, nientes Propinqui. Cic. A' Szomszéd atyafiak. Ein Nach, bar. Heretici, orum. m. Távol, ról-való Atya-fi. Ein Blutsver, wandter. Cognatus e linea laterali. Vir Kerekt-való Atya, fi. nin Blutsfreund. Consan, guineus, sanguine conjunctus, a, um. Én annak attya-fia vagyok. ich bin mit ihm Ver, wandt. Attingo cum cognatio, ne. Atya-fia á Királynak. Király Anverwandt Sege, nne ist mit dem König dem, Blutsfreundschaft benachbart. Cum Rege propinquitate Con, junctus est. Cic. 2. Adj. Atya-fi Gyermek. Ein Ver, wandtschaft nach der Vaterseite Zweiter Sohn. Cognatione patruelis. Cic. Két atyafiak, nak Gyermeki. Der Vaterseite Zweitten Söhne, oder Töchter. Patrueles. Id. Fratres, vel Sorores. -ium, -trum, -rorum. Atyafi Szerettel, vala szol, ni. Seine Verwandten, und Brü, derlich anbewanten. Germane, et fraterne rescribere. Cic.

Atyafias, -sabb. Dem Vater, wandte und Bluts-Freunden fast. Parentatus, a, um. Freun, Cognationes habens. Igen

atya-fias. Ein naher Anverwandter. Familiae princeps. Plaut.

Atya-fiatska, -kának, -kát. ein Brüderchen. Fraterculus, i. m. Cic.

Atyafiság, -gnak, -got. die Anverwandtschaft, die Blutsverwandtschaft. Agnatio, Cognatio, onis. f. Consanguinitas, fraternitas, propinquitas, atis. f. Sanguinis conjunctio, onis. f. ℒC Idegenség. Atyáról-való atyafiság. Blutsverwandtschaft von Vaters Seite. Agnatio, onis. f. Cic. Atyafiság hozzánk. nem igy mit uns Anverwandt. Cognatione nos attingit. Cic. cognatione nostra tenetur. Cic. Leg-közelebb-való atyafiság, die nächste Anverwandtschaft. Propinquitas, atis. f. Cic. Vér-szerént-való atyafiság. die Blutsfreundschaft. Consanguinitas, tatis. f. Atyafiságba esni, lépni valakivel. mit jemand in Anverwandtschaft kommen. In Cognationem venire cum aliquo. Cic. Ire in Nomen alicujus. Virg. Ö Sze-tett köztünk atyafiságot. sie hat zwischen uns Anverwandtschaft gestiftet. Ille conciliavit inter nos affinitatem.

Atyafiságos, gosabb. Anverwandt, Fraternus, a, um. Atyafiságos szeretettel viseltetni valaki iránt. eine brüderliche Liebe gegen jemand hegen. Alicui fraternum amorem exhibere; fraterno amore fovere aliquem. Cic.

Atyafiságoson. Adv. Atyafi szeretettel. Brüderlich. freundlich. Fraterne, Germane. Cic. Adv. ℒC Idegenen.

Atyafiságos atyafiság, -dnak, -dot. Brüderliche Freundschaft. Affinitas, atis. f. Cic.

Atyafiságosodni, -dom, -dik. (Atyafisodni, rokonyosodni) valakivel. mit jemand in Anverwandtschaft kommen. Alicui consanguinitate jungi.

Atyafisítani, -sítok, -sítottam, -síttya. valakit. Jemand den zum Anverwandten machen. Cognatione aliquem jungere.

Atyafisodás, -dásnak, -dást. die Brüderung. Affinitatis conjunctio, onis. f. Cic.

Atyafisodni, -dom, -dik. (Rokonyosodni) valakivel. mit jemand in Anverwandtschaft kommen. Alicui cognatione jungi, vinculo propinquitatis cum aliquo conjungi. Cic.

Atyafiu, -fiúnak, -fiut, -fiak. der Bruder, ein Anverwandter. Cognatus, consanguineus. m. Frater, tris. m.

Atyafiui, adj. brüderlich, freundschaftlich, Fraternus, cognatus, a, um. Atyafiui szeretetet mutatni valakihez. seine brüderliche Liebe gegen jemand merken lassen. Fraternum amorem demonstrare in aliquem. Cic.

Atyafiuitékepen. brüderlich, Fraterne, Germane. Adv.

Atyafiuság, -gnak, -got. die Brüderschaft, -Anverwandtschaft. Conjunctio sanguinis, Cognatio, onis. f. Fraternitas, atis. f.

Atyafiuitska, -kának, -kát. ein Brüderchen. Fraterculus, i. m. Cic.

~~Atya-gyilkoló, -lónak, -lót. (ki az attyát meg-öli) ein Vatermörder.~~ Parricida, ae. m. Cic.

Atya-gyilkolás, -lásnak, -lást. ein Vatermord. Parricidium, ii. n. Cic.

Atya-gyilkoló, -lónak, -lót. (ki az attyát meg-öli) nin Vatermörder. Paricida, d. m. Cic. Atya-gyilkos. Idem.

Atyai. Adj. Väterlich, Paternus, a, um. Nem atyai. Unväterlich. Non convenions nomini Paterno. Atyai hatalom. Väterliche Macht. Patria potestas. atis. f. Fiaihoz viselte tö atyai indúlat. nin väterlich Gemüth gegen die Kinder. Animus Paternus in liberos, Cic. Atyai jó indúlat. nin gutes Vatern = Herz. Paternus Animus. Horat. Atyai szeretet. Die väterliche Liebe. Paternus amor, oris. m.

Atyai képpen. — módon. väterlich. Paterne. Adv. Patrie. Plaut.

Atyai módon. nach väterlicher Weise. Patrio more. Varr. Atyai módon meg-intení valakit: einen väterlich ermahnen. Patrie aliquem monere. Quinct.

Atyai örökség, -gnek, -get. (Atyától maradt örökség) väterliches Erbe. Patrimonium. ii. n. Cic.

Atyai örökség her-való. Zu dem väterlichen Erbgut gehörig. Patrimonialis, e. c. Cod.

Atyáskodni, -dom, -dik. vaterlich thun. atyáskodni, dajkálkodni. als Vater besorgen. Paterne providere.

Atyámfi

Atyám' bátyja, -tyjának, -tyját. Ins Vaters Bruder Ins. Patruus, i. m. Cic.

Atyám' bátyjának fia, -ának, -át. Ins Vaters Bruders Sohn. Patruelis is. m.

Atyám' fia, -fiának, -fiát. nin Brudersohn. Agnatus, Cognatus, consanguineus meus. Atyám' fiai. mein Anverwandter. Propinqui, cognatique mei. Cic. mihi cognatione juncti. Cic. Barátom! Freund! Kedves atyám' fia! Bruder, oder Vaterbruder Freund! Amice chare!

Atyám' húga, -gának, -gát. Ins Vaters jüngere Schwester. Amita, a. f. Cic.

Atyám' nénnye, -nyének, -nyét. die Base. Ins Vaters ältere Schwester. Amita, a. f. Cic.

Atyám' nénnyének, vagy hugának fia. Ins Vaters Schwester Sohn. Amitinus, i. m. — leánya: Amitina, ae. f. — Jocosum. Amitina, a. f. Dict.

Atyám' öttse, -tsének, -tsét. Ins Vaters jüngerer Bruder. Patruus, i. m. Cic.

Atya-mester, -ternek, -tert. -terek. á' tzéhben. Ihrer Zunft Vorsteher. Collegii um sodalium Magister.

Atyám' fia, -fiának, -fiát. -fiai. nin Brudersohn Ins. Agnatus-, Cognatus-, consanguineus Meus. Atyám' fiai. meiner Anverwandter. Propinqui, cognatique mei. Cic. mihi cognatione juncti. Cic. 2. Barátom! mein Freund! Edes atyám' fia! Bruder, oder Vaterbruder Freund! Amice chare!

Atyám' húga, -gának, -gát. Ins Vaters jüngere Schwester. Amita, a. f. Cic.

Atyám' nénnye, -nyének, -nyét. die Base. Ins Vaters ältere Schwester. Amita, a. f. Cic.

Atyám' nénnyének, vagy hugának fia. Ins Vaters Schwester

Vetus. Amitinus, i. m. —
Leánya. Testvér. Amiti"
na, e. f. Ict.

Atya-modra. hätrmlich. Patrie.
Adv. Zuinch.

Atyám' öttse, -séneck, -sét. Ins
Vatters jüngern Brüder.
Patruus, i. m. Cic.

Atyámtól-való bátyám vagy
öttsém. Vatters ältern, odrer
jüngern Bruder. Patru"
elis ~~[illegible]~~ frater. is, tris.
m. — Néném, vagy hügom.
Vatters ältern, odrer jün"
gern Schwestern. Patrue"
lis Soror. Pers.

Atyám' testvér bátya, vagy Öttse.
Ins Vatters ältern, odrer
jüngern väterlichen Brü"
der. Patruus, i. m. Cic.

Atyám' testvér Nénye, v hüga.
Ins Vatters ältern, odrer jün"
gern väterlichen Schwester.
Amita, e. f. Cic.

~~Atya-ölés, -sneck, -st. rein Vat~~
~~termörder. Parricidium, ii n.~~
~~Cic.~~
~~Atya-ölö, -lönek, -lét. rein Va"~~
~~termörderin. Paricida, e. m.~~
~~Cic.~~

Atyánkról-való rokonink, -knak
-kat. unsern Vätterwärt"
ten vom Vatter her. Agna"
ti nostri.

Atyás, -sabb. zu Vater ge"
hörig Vaterns. Patri
ad haerens. Atyás Gyermek.
Ins Vatter Söhnchen. Filiolus,
qui patri adhaeret, et ei in
deliciis est. 2. Elö atyáju.
Ihrem Vatter noch am Leben
ist. Patrimus, a, um.

Atyaság, -gnak, -got. Vä"
terlichkeit. Paternitas, atis.
f. August. 2. Szerzetes Papo.
kat illetö Szim-nev. Ordens"
geistlichen Würden. Paterni.
tas. atis f. Tiszte lendö Atya
ságod. Ihre Vaterwürden.
Paternitas vestra reverenda,
-veneranda. Ö Atya sága, Ihre
ehrwürden, seine Vaterwürde. Pa
ternitas sua.

Atyáskodni, -dom, -dik. als Vater
benehmen, Vatterstelle vertre
ten. Paterne providere, Patris
vicem agere.

Atyáskodó, -dóbb als Vater
stelle vertretend. Patris"
vicem agens. Atyáskodó ke"
gyesség. Väterliche Gü"
tigkeit. Paterna benignitas
Cic.

Atya-tagadó, -dónak, -dót. Ihren
seinen Vater verleugnend. Qui
patrem negat suum.

Atyátlan, (atya nélkül-való)
Vaterlos. Patre orbus, a, um
Ter. Atyátlan és Anyátlan.
Ihn weder Vatter, noch Mut"
ter hat. Cui neque Pater,
neque Mater est. Cic.

Atyától-való. väterlich. Patri.
tus, a, um. Plaut.

Atyátska, -kának, -kát. nin Va"
terchen. Pater culus, i. m. Catho

Atyául. väterlich. Paterne. Adv.
~~Atyául, (atyául) p.o. adatott ö va~~
~~tatlanek~~
Atyóka, -kának, -kát. (öregetske) nin altes Mann. Pa
~~tris~~ pus. Plaut.
Atyul (atyaul, atya helyett).
p.o. ö nekem atyul adatott.
er ist mir an Statt Ins Va"
ters gegeben worden. Is
mihi Patris loco datus est.

Atzél, -lnak, -lt. Ins Stahl.
Chalybs, ibis, m. Grae. Plin.
Az atzél kemenyebb á vasnál.
Ins Stahl ist härter als Ins
Eisen. Chalybs est durior fer
ro. Reszelett atzél. Stahlfeile
Stahlfeile. Limatura chalybis.
Atzélba metszeni valamit. et
was Gravieren, in Stahl schnei
den. Chalybi insculpere ali
quid. 2. Atzelböl-való. Stählern

chalibeus, a, um. Adj.

Atzél-müves, -vesnek, -vest. Der Stahl, ambitiv. Artifex chalibarius.

Atzél-munka, -kának, -kát. Die Stahl, arbeit. Opus chalybeum.

Atzéllal béllett, -hebb. p. a. Stiv. mit Stahlenem Horne. Chalibeum Cor, ris, edis, n.

Atzélos, -sabb. gestählt. gestählt. tet. chalybeus, ia, ium. chalibius, tus, a, um. Atzélos fejekre akadtunk. wir sind auf stählerne Köpfe gestossen. In dura, in chalybea impegimus capita. Atzélos lelkü-ismeret. ein Stahlenes, gestähltes Gewissen. chalybea, dura, Conscientia. Kivül, belöl atzélos. äusserlich, und innerlich gestählt. Externe, et interne chalybeatus, a, um. obfirmato pectore, et animo est.

Atzélozás, -sának, -st. Das Stählen. Inductio immixto chalybe facta, obductio chalybis.

Atzélozni. -lozok, -loz, -lozom, -lozza. Stählen, mit Stahl stählen. chalybe tingere. Vasat atzélozni, Das Eisen mit Stahl stählen. Ferrum immixto chalybe durare, ferrum chalybe inducere. Atzélozni a szántó-vasat. Die Pflug-Eisen Pflugeisen mit Stahl stählen. Vomerem inducere, Vomerem chalybe tingere.

Atzélozott, -zottabb. Stählern, gestählt, chalibe instructus, chalibe obductus, chalibiatus, a, um.

Atzél-szinü (atzélhoz közelitö Zöldes) Stahlgrün. Color ex viridi chalybis.

Atzél-tü kör, -nek, -t. ein Stählerner Ring. ein

Zinnen glas. Speculum chalybeum.

Atzél-tzükor, -kornak, -kot. ein süsses Eisenerz. Sal Martis sub dulce.

Arzogatás, -tásnak, -tást. Die Ausschmälung. Increpatio, onis f. Tertull. Increpitus, us. m. Amm.

Atrogatni, -gatok, -gat; -gatom, -gattya. Pixongatni, Schimpfen. valakit p. o. hogy Késett. einen, wenn ein Hanffen Gesindel einen anfängt zu schmähen. Increpitare alicui mora. Sil.

Audientria, -triának, -triát (meg-hallgatás, bé-bottjájtás) Die Audienz. Audientia, a. f. Conveniendi alterum potestas. atis, f.

Aurelia, -liának, -liát. Ap. Frauen Nahm. Aurelia, ein Weibes-Nahme. Aurelia, a, f. N. p. Mulieris.

Austria, -ának, át. Oesterreich. Austria, a. f.

Avagy. (vagy) oder, oder auch. An, Ne, num, utrum; aut, sed, sen, sive, ve, vel. Conj.

Azt se tudom, fejér volt-e, avagy fekete. ich weiss nicht, ob er weiss oder schwartz sey. Albus, an ater fuerit, nescio.

Cic. Avagy azt gondolod talán hogy — oder meinst du dass du bist? Putas forte —. Vel putas forte —. Avagy nem gondollya-e ! meg, mit szólyon? wird nie einer auf nicht übern Augen, wird nie sprechen soll? Num cogitat, quid loquendum ei sit? Két, avagy három óra múlva.

uneq Zwey ochne Zwey Pfu„
chn. Post duas, tres ve
Korcas. Kétszer, avagy há„
rom szor küldött levelet.
rem fed Zwey ochne Zwey„
muſel Zwinſa geſchickt.
Bis, ter ve litterras miſit.
Ti vétkeztek-e', avagy
a' mienk? iſt Dird nü„
ter, ochne Zunſtern Pfuld?
Utrum Veſtra, an Noſtra
culpa? Hogy avagy tsak
egy' inassal több kifékné. Irſch
ter nür nienen Zunbren meiſter
in ſeinem Gebrüder ſahn. Ut
eſſet uno Burro Comitatior.
Cic. Ha magát nem-is, avagy
tsak Korosvólcát tekintené.
wenen ner ihn nicht regar„
dirt, ner ſoll doch nüz ſein
Altren nienen Rückſicht nei„
men. Si non hominis, at
ætatis ejus rationem haberet.

Avar, -varnak, -vart. (aſzott fü,
száraz dudva) vid Dürrgras.
zu Dürren Gras, Arida
herba. A' szárat avarban
a' harap mindent meg-emészt,
és meg-tisztitlya a' vétet.

Avar, -varnak, -varat. (meg-vén„
hedett fü, el-aſzott-, szá„
raz dudva, és több efféle
aſzat) zu Dürren Gras,
trockenes, trockenes
Kintſgras. Arida ca„
rex, et ſimiles ſicca her„
bæ inutiles. A' szárat avar„
ban a' harap (garos helyen
terjedö tüz) mindent meg-
emészt. an Dird trockenes
Gras gelingt Zünne gerich
nen ſich, und verzehret,
verzehret allerd. Ignis ari„
dis admotus herbis, conſu„
mit omnia. A' tüz meg-
tisztitlya a' vétet a' haszon„
talan avartól. Vird Zünne

unnüzlichem Zeuge. Ignis ab
aridis herbis purgat Pratum.
totum.

Avaros, -rosabb. (aſzesü, szárat
Dürre, trockene. Aridus, Fe„
cundus, a, um. Avar mezö, -vét
Dürr Dürrer Feld. die dürre
Dörre Wieſe. Aridus cam„
pus, aridum, ficum Pratum.

Avas, -sabb. (régi, ó) ran„
zig. Antiquus, rancidus, Vetu„
ſtus, a, um. Vetus, eris. c. Avas
hüj, -szalonna, -vaj. ein ran„
zigt Schwein. -[illegible]. ran„
zigen Speck. ein ranzigts
Schmalz. Rancida axina,
rancidum laridum, Juven. butyrum.
Igen avas. alt ſtinkend. Ran„
cidus, a, um.

[illegible].

Avasan, ranzig. Rancide. Adv
Avasodni, -dom, -dik. ranzig
werden. Fracere, Colum. fra„
cescere, Varr. rancescere, ve„
terascere, vetuſtate corrumpi,
vetuſtatem ſentire. Plin.
Avasodott, -ttabb. ranzig, ranzig
geworden. Rancidus, vetuſtate
corruptus, a, um.
Avasság, -gnak, -gat. (ósság, ré„
giség.) die ranzigen Dr„
derfenſeit. Rancedo, inis. f.
Avassága a' mogyoró nak.
die Ranzigkeit dem Haſel„
nüzlö, wenn ſolche ab„
und öliegt. Rancedo avel„
lanarum. Avassága (ósága)
a' bornak. Ird Altwer dird
Wein. Caries vini. Plin.
Caries vetuſtatis vini. Colum
Avatag (avitt, avúltt, korott,
ótoka, régi, vásott, viſelt,
abgetragen. Obſoletus,
vetuſtus, a, um. Avatag ru„
ha. ein abgetragenes-, kor„
altes Kleid. Lacuta, orum
n. Avatag szó. ein altes

84. A.) Wort. vetustum vocabulum. Ó új.

Avatás, -tásnak, -tást. 1.) Gyermekágyból után a' templomba-való be-vezetés. be-avatás. finitus puerperii. Der Kindbettfrauen. Introductio mulieris post partum. 2.) A' posztónak meg-nyirkosodása, hogy öszve-vonódgyék. Das Einlaufen des Tuches. Contractio panni. 3.) Avatkozás. fin mijesung. Admistio, onis. f. maga' abba-való avatása nél kül. Ohne sich Jemmin zu mijesen. Quin ipsemet interveniat.

Avatkozás, -zásnak, -zást. Die fin mengung, nin mijesung. Admistio, onis. f. lic.

Avatkozni, -zom, -zik. valamibé. sich in nin Dachs mengen, -mijesen. Immiscere se alicui rei. valakivel barátságba avatkozni. Jemand gesellt mit ninem machen. Consuetudinem cum aliquo jungere. Cic. A' köz-jónak dolgába avatkozni. sich in die Staats Dachen mengen. se negotiis. Rip. immiscere, ingerere, Sen. Más dolgába avatkozni; -magát ártani. sich in andermans Dachen nin mengen. Extra se negotia alicui exercere. Immiscere se rei alienae, Negotia alterius invadere. Dégése más hivatalába ne avatkozzál, mijesen dich in fremde Dachen nicht nin. In alienum officium te non ingeras. sich in Geschäfte werfen. Periclusa audere.

Avatni, -vatok, -vat; -vatom, -vatsz. 1.) Valamibe ártani, elegyíteni, keverni magát. A' mihez nem értesz, abba ne avasd magadat. Zu was du dich nicht verstehst, drein lass du dich

nen, -mijesen dich nicht. Alienum. Quam non novisti ingeras te, ad eam te non ingeras. Magát bajos dolgokba avatni. sich in bejeschwerlichen Dachen nin mengen. Implicare se molestis negotiis. Cic. Magát a köz-jónak dolgába avatni. sich mit in die Staats Dachen mengen. Se Reipublicae inducere. Sen. Más' dolgába avatni magát. sich in eines fremden Dachen mengen. Se negotiis alienis insercere. Liv. se in alterius negotium inserere. Cic. Alienum arare fundum. Pros. Mindenbe avattya magát. mindenben katán'o. sich in allen Dachen nin. Ad omnia se immiscet, ingerit. Abba a' pörbe nem avatom magamat. in den Handel mijesen ich mich nicht hinein. Ego me litis causis non inferam. Ez magamat a' te dolgodba nem avatom. in deiner Dachen lasse ich mich nicht nin. Ego me non illigo tuis negotiis. Liv. Ez semmi be sem avatom magamat, tselekedgyetek a' mit akartok. ich mijesse mich in Nichts nin, thuent ihr, was ihr wollt. Missa facio omnia, facite, quod vobis libet. Ter. A' többibe ne avasd magadat. mengen dich in übrigen Dachen nicht nin. Inceptas cesa. Magát valamibe avatni. sich mit etwas mengen. Se alicui negotio admiscere. Cic. 2.) Gyermek-ágyast be-avatni. Die Kindbettmin hinleiten. Mulierem post partum (puerperam) introducere. 3.) Posztót avatni meg-sürüteni. Das Tuch ein

lustrum. Panicum densare.

Avató, -tónak, -tót. 1. Avatás. Einleitung Ger Einbutter. Introductio Mulieris post partum. 2. Ki bé- avattya a' Gyermek-ágyast: der die Einbutterinn nimt. Introductor puer- perae in templum. 3. Min- denbe magát avató. nim Mensch, der sich in allem findet Dinge nimmt. Archidiaconus magnus. onis m. Phadr.

Avató pénz, -znek, -zt. Geld, das Gin der Einleitung gegeben wird. Pecunia pro introductione solvenda.

A' végre, (azért, arra nézve) hogy— damit, dass, dazu- falban, dazwingen. Eo fi- ne, eo animo, eum in finem, ideo, propterea, quo, ut. A' végre ment a' mélyébb levegő éggel él- tem. nun ist auf das Land gegangen, dass er frischen Luft geschöpfen. Rus abiit, quo liberiore coelo uta- tur.

Avítás, -tásnak, -tást. (el-vise- lés, el-nyövés) die Abnü- tzung, Abtragung. Anti- quatio, onis. f. Attritus, us. m. Plin. JC újítás.

Avítani, -vítok, -vít; -vítom, -vittya. abnützen, abtra- gen, Atterere, obsolefac- ere, veterascere facere.

Avitt, -ttabb. (avatlag, avott, ó, ótska, viseltes) abgetragen, alt. Antiquus, attritus, obsoletus, vetustus, a, um. Avitt ruha. ein abgetragenes Kleid. An- tiqua, trita, detrita vestis. JC új.

Avott, -ttabb. (ó, -ótska, régi, viseltes) abgetragen, bemal- tet. obsoletus, vetustus, a, um. 2. -ember, öszve-veretett p.o. posító. ein Filz tüch. Pannus coactus.

Avúlni, -vúlok, -vúl; avom, avik. bemalten. Antiqua- ri, in veterascere, senesce- re, veterascere, vetustescere.

Belém avult ez á vèlekedés. diese Meynung ist mir ein gewürzelt. Haeret ani- mo ea opinio. A' betsü- kívánása belénk avik, ve- lünk öregszik. die Ehr- gierde einwurzelt sich und wi- Honoris cupiditas irradica- tur nobis. Belénk avik ezen Gyalázat. diesen Scha- de wird in uns alt. Inve- terascet nobis hoc dedecus

Mint az új fazékba az el- szag, úgy belénk avik (rava- ódul, rögzik) az á vèlekedés wie der Geruch in einem neuen Topfe sich einwurzelt, sich diese Meynung in uns. Quemadmodum odor in recenti testa, ita opinio ha- in nobis inveteraſcit. ~~Az ifjúságnak vétke a~~ ~~tsontba avik, bé ve- magát. dem Jüngling Jugend- zwingt sich in sein~~ ~~Vitium adolescentiae ossa~~ ~~ipsa permeat, et in~~

Az ifjúság' vétke a' ke- mény tsontba avik, és koporsóba megyen vele. dem Jüngling Jugend- sich in sein Gebein, und mit ihm

Streicht ~~gehet~~ ~~begraben~~. Gwerb

Vitium adole- scentiae ossa subit, et in to- mulum, consectatur. Ha à fajtkának vétkes szól-

fa' gyermekbe avik (megeröfödik, – gyökeresedik, – megkögzik), könnyen ki nem tisztul belöle. wenn die laster in der Jugend in das Kind eingewurzelt, wird es nicht so leicht davon getrennt. Si flagitiosi Nutricis sermones infanti inradicantur, facile non emendabitur ab eis. Sokak bann a gonoszság avúlni kezd. in hinlra Mannesjahren die Ruchlosigkeit wird alt. Multorum improbitas vetustate fit.

Avúlt, –tabb. l. tunwaltut. Obsoletus, a, um. Az új tserép, be belé avott (avúlt) szag tartós szokott lenni. nin unum vas Jo Gesuch langen dem Gemüch mit vorlichem wo angefüllet worden ist. Duo semel imbuta est recens, servabit odorem, testa diu. Horat.

~~Avúlt, –tabb. l. tunwaltut, alt. Regi, vén. Annis obsitus. Senex. senio.~~

2.) Ótska, régi, viseltes. abgetragen, übergetragen. Obsoletus, vetustus, a, um. Avúlt ruháke, rongyok. alte Lumpen. Scruta, orum. n. Hor. Avúltan. abgenützt. Obsolete. Adv. Cic.

Avúltság, –gnak, –got. (Avott, ság) dus. Altertüm. Vetustas, atis. f. Cic.

Avvagy. 1.) Avagy, vagy. oder, oder aber. Aut, seu, sive, vel. Conj. —— Avvagy art véled talán, hogy oder vermeinst etwa, dass Vel putas fortasse — 2.

Az ar. id est. Cic. Ma, avvagy is ~~Act~~ mind szent havának elsö Napján Tanátsgyülés tog tartatni. wird heut, das ist, den neunten October, Rath gehalten werden. Sena tus hodie, id est, Calendis octobris futurus est. Cic.

Avval. (Azzal) mit dem mit ihm, damit. Hac re

Az, annak, azt, azok. l. Jen, die, das. A' deákban, mint articulus, ki nem tetetödik. p.o. az ember; der Mensch. Homo, inis. m. Az idö: die Zeit. Tempus, oris. n. Az olaj: das Oel. Oleum. ci. n. 2. midön meg-határozva szóllunk. p.o. Az emberek hajlandók az örömre. die Menschen sind zur Freude geneigt. Homines ad gaudium sunt proclives. Meg-halt az, a' ki — der selbe ist gestorben, der — Ollus (ille) isto datus est, qui — Ezen, Ez a' te atyád? Feld. Nem az. ist das dein Vater? Antw. nein ist nicht nicht. Est hic Pater tuus? R. Non est. Nem az, a' kit te — Nicht der, den du — Alienus, gnem tu —. Ö az. nein ist der. Der ille ipse. Ezt ezuha az atyámé: dieses Kleid ist meines Vaters. Hae vestis mei est patris mei. Ezt a ruhát az atyámének gondolnam volna lenni. dieses Kleid hätte ich für meines Vaters angesehen. Vestem hanc putas sem patris mei esse. Eppen az, (ugyan az, vagy azon):

nbnn vv, nbnn dvv fulbv.
Idem ille. Nep. ille idem.
Cic. ille ipse. Cic. ipse ille.
cii. Eppen az! dvs ijt
nbnn. Id ipsum est.
Igaz az. vaſſe ijſt nd.
verum id est. Ki az?
vvv ijt dvs? Quis ille
est? Mitſo da Kirdés az?
vvd ijt dvs füve ninv
Jungve? Quid istuc inter-
rogationis est? En töle
az ötödik vóltam. ich vvav
thon — vvel ijm dvv fünfte,
Quintus abeo fui. Szinte
az. nbnn dvv fulbv. Il-
le idem. Cic. Te most-is
az vagy, a'ki mindenkor vól-
tál: dv bijst auch jetzt dvv,
dvs nd ſtetd evvnſk. Tu et
nunc idem es, qui semper
fuisti. Cic. Hatte az voltnál,
a'ki én; más kép' vélekednél.
vvnn dv an meinve Stelle
vännſt, vvündvſt dv vvol
andvnve Meinung ſvyn.
Tu si hic sis, aliter sentires.
Jexint. ~~— midön hatá-~~
~~zatlan vóltunk. p. e. dv~~
~~vagi mint az: in dvſſen.~~
~~Interea~~. Abba te "ne
magadat. vd mijeſn dich
nicht dvnnin. Hinc re
te non admiscas. Ab-
ban en vegves nem va-
gyok; an dvs ſvrbn ich
Ihnn Antheil. Cjus rei ego
particeps non sum. Ab-
but azt hatom-ki. dvs
aud ſchlieſvn ich. Ex eo
hoc concludo. Annak
Ahhoz nem sok kell.
Dazu bnaucht man nicht
viel. Ad hoc parum re-
quiritur. Annak az em-
bernek, a'ki— dem Mnn-
ſchen, dvv— Illi homini,

Jui—. ~~Edesabb bvv et an-~~
~~nál~~ kellemetesebb bve ez
annál. dinſtn Wnn übvn-
trifft dvn ſulbvn an dvv
Annehmlichkeit. Unum studium alterum suavitate praecedit.
Annál laktam egy' ideig.
~~bvy ijm Jahv ich ninv Zeit~~
~~gnvohnt, logiert~~. ich ſv-
be bvy ~~ijm~~ dvm ninv Zeit gn-
vohnt. Aynd cum habita-
vi aliquo tempore. Annál
nints könnyebb. ijt nichts
leichtvnd als dvs. Eo nihil
est facilius. ~~Azon ö vagy~~
~~áll az egész dolog: auf ijt~~
~~die ganze Sache bvyruht di~~
~~ijm. Res tota in eo consist~~
~~Azon töprenkedik. dvm dv~~
~~ijst vv ängſtlich bvſvngt. E~~
~~re angitur. Cic~~. Azzra jö
à dolog, hogy— dvn Hyaudv
ijst dvſin gnkvmmvn, dvſs
In eum locum res deducta est
ut— Cic. Azzra à kösség
nek van Gondgya. dvnvn
bvkümmvrnt ſich dvs Volck.
Id populus curat. Cic. A
zra soha sem állok: dvs
gnhn ich nimmvſs nvr.
Ad hoc nunquam accedam.
Cic. Azzra tartz (oda tr
lozz), hogy— auf dvs vn
te dvnvn Gndvnkvn. Ad
id dirige cogitationes tuas
ut— Cic. Ez azzra-való, hogy
dvs ijst dvzu bvſtimmt, dv
—. Hoc eo valet, ut—
Cic. Nem azzra-való: vn
ijst ungvſchickt. Inhabilis,
e. c. Azzra vettem (bir-
tam) ötet, hvgy— ich ſvrb
ijn dvſin gnbvacht, dvſs
Eo ipsum perduxi, ut—
Azzúl nem-is gondolkodtam
übvn dvs ſvrbn ich nicht vn
~~vnſt nvnſt gnſchnlde~~ ~~Ihv~~ dv

65. A.)

nec cogitavi.

nicht nimmerst nachsinnen. Denkt. De re illa nec cogitavi quidem. Arról, és a' felöl. Irhan, tron dem Parsn. De re super eo.

Attúl tartvan, hogy nem hijjàk, magàtól (önként) el-jött: Aus Furcht nicht ringen Landen zu weichen. Cam ne sponte non advocetur, venit Sponte sua. Minthogy akon annyit épitenek Cannak annyit tudj. doni'tanak), vonil man ihm so viel zugeschrieb. cum ei tantum attribuant. Minden erövel akon vagyok, hogy — ich bestrebe mich mit allen Kräften. Omnibus viribus in eo sum, ~~omnibus nervis contendo,~~ ut — Cic. Omnibus nervis contendo, — ut — Cic Alt tartom, hogy — ich halte dafür, dass — Cen. — . Azzal (avval) teo. mentè vala magàt. Vermit fort ne sich entschuldigt. Hac re se excusabat. 3.) Midön határozatlanúl szoktunk. p. o. Annyi mint az: Irgend ein. gnachst. Nulla ejus rei habita ratione. Cic. Egyegy az, hogy — einerd ist, dass — Elég az, hogy — Satis est. Genug ist es, dass — Gnug ist es, dass — Gnug — Az igaz: Das ist wahr. Verum est. Az Istenért! um Gottes willen Per Deum! pro Deum atque hominum fidem. Tekhogy — Das anderen ist, dass — Más az, Alterum est, quod —

az, mikor valaki — Das ist etwas Anderes, wenn einem — Aliud est, cum quis —.

Az a', annak a', azt a'. jr. nem, jnen, jnend. den, dir, dich. Ille, a, ud. Az a' hire most is. dem Ruf wünscht nach. Tenet fama. Liv.

akkori, az akkorinak, -kkorit. -riak. Ihm, ihr, ihr Vermögen. Ejus ætatis, illius temporis.

Azál, -lnak, -lt. Növevény. Azalea, æ. f. Linn.

Az alatt: in dessen. Interea, interim. Az alatt a' nyavalya napról napra sulyosodott. in dessen hat sich ein Mann mit Frau Tag zu Tag verschlimmert. Interea morbus in dies ingravescebat. Cic. Hát az alatt hol jártál? und wo warst du in dessen? Et sub id tempus ubi eras?

Az alatt, hogy — inzwischen, dass — Interea, dum — Az alatt, hogy ezek történtek. in Zwischen, da diese vorgingen. Interea, dum hæc acta sunt. ~~Hat az alatt~~ Az alatt, mig — in dem — Dum. Az alatt mig oda já'tál: inzwischen, da du hingingst. Interea, dum tu aberas. Cic.

~~Azánt~~ -ntnak, -ntot.

Azalék, -léknak, -lékot. Leves dedel, valamit az ember ke, nyérrel eszik. nim Schwig in Speise. Succulentia, æ. f. Term. II. Egy kevés azalékot (levet kenyérrel) ettem: ich habe ein wenig Brühe gegessen.

Modicum juventutis com
edi.

Az alék-féreg, -ereknek, -erget.
Im Süßwürm. Infusori
um. ü.n. Linn.

Azalékos, -sabb p.o. étek: ni
un süssigte Speise. Juru
lentus Cibus. Cels.

Azánt, utanak, -utot: nin Gun
mi. Asa, a.f. Bödös azánt.
Teufels? Dreck'. nin stin
kendes Gummi. Asa fœti
da. Schraeder.

Azarjás, -ásnak, -ást. Azarj
ás, ein Mannes Name. Aza
rias, d.m. N.p. Vizi.

Az az, annak az, azt az. 1. jn
nen, jnnen, jnnerd, dem, din, dies.
Ille, a, ud. Az az ember, á' ki
jnnen Menjch. Der da— Ille
homo, qui— ~~Az dar dijt, das~~
~~Jrrijt. Hoc eſt~~ Az ám az
ember! Der ijt ein Mann!
Hic eſt vir! 2. Das ijt,
Das Jrrijt. Hoc eſt, id
eſt, utpote. Cic.

~~Az-e?~~

Azás, -asnak, -st. Das Ma
chen. Madefactio, onis f.

Az-e? ob Jemand? Ille, illa, il
lud ne? An, num, utrum.
Adv. Azok-e ezek? ki
ket— ob Diese Die jnnen
ſeyen? Die— Num hi
ü sint? quos—

Az elött: vorjnn, vormals.
Ante, antea, antehac, pri
us. Adv. Az elött Jsten'
kára volt itt. nehmen war
Jhm ein Gottes Feind. Quondam
hic Domus Dei erat.

Az elött-való Nap. - Der Tag
vorher. Pridie. Adv.
— érkezett ide. Der Tag vor
her iſt er gekommen. Pri

die ejus dici venit. Cic.

Az enyim, -enyimnek, -enyimet. Mei,
mea, meum, meorum, mearum, meorum. Meus,
a, um. Cic. Ez a könyv az
enyim. Dieſes Buch iſt
mein. Hic liber eſt me
us.

Azért. 1. Érette. Jhretwe
gen. für, um ihn. Pro eo.
A' fiamért jöttél? Fel. Nem
azért. bijt Du um meinen
Sohn gekommen? Ruk. Nem
venisti pro filio meo? R. No
pro eo veni. Én azért egy'
babkát (fillért) sem adnék.
nicht einen Heller gr.
bater ich dafür. ~~Ne terun~~
Ego pro eo ne terunci
quidem dederim. Nyyan
azért ~~irtam ki~~ (aron ok
za nélkül) írtam. ezeket.
neben dieſen Urſachen wa
gen ſchreib ich dieſes Gr.
ſchrieben. Ob eam ipſam
Caussam ſcripſi haec. 2.
Aron okból. Deswegen.
Eo, Adv. ideirco. Cic ideo,
propterea. Azért, hogy—
Darum, weil— Ideo,
quod— Cic. Azért, next—
deswegen, weil— Pro
pterea, Quoniam— Gell.
Azért, nivel— Deswe
gen, weil— Ideo, quia
Cic. ideo, quoniam— Gell.
Azért, ne hogy— Deswe
gen, Damit nicht— Id
circo, ne— Cic. Es azért
und Daher. Ac ideo, et
ideo, Cels. Ideoque. Nep.
Nem azért, hogy— nicht
darum, weil— Non ideo,
quod— Cic. Sciute azért,
hogy— eben darum, daß—
— Inde adeo, quod— Sere
Azért, hogy Gardag vagy!

nem szükséges, hogy go-
komba-is légy: Darum, dass
du mich bist, musst du
nicht auch grob seyn. Id
circo, quod dives sis, non opor-
tet inhumanum esse. Azért
(mire nézve) jól esett, hogy-
Ihnen ist nemlich gnesehen,
dass— Proinde probe fa-
ctum est, quod—. Azért
jöttem, hogy— Deswegen
bin ich gekommen, dass—
Eo animo, idcirco, ideo veni,
ut— Es azért könnyeb-
ben elviselhető vala, mert hi-
szik látszatott. und denn
selbem würde nd leichter
geglaubt, weil nd ersch-
einlich wenigstens ist.
Et eo facilius credebatur,
quod simile vero videbatz.
Most azért megyek-ki, hogy
Parmenóval szóltassak. ich
gehe deswegen aus, dass
ich mit dem Parmenone
sprechen mögn. Nunc id
(propter id) prodeo, ut
Parmenonem conveniam.
Terent. Azért mondottam
etcket, hogy— derselbem
sorber ich Ihnen gesagt,
dass— Haec propter crea-
dixi, ut— Cic. Leg-in-
kább azért, hogy— son-
dern darum, dass— Eo
magis, quod— Cic. Azért
ö még kem boldogabb, denn
ungnachstat ist er doch nicht
glücklicher. Propterea ille
non est felicior. Azért
szünnyenek — már meg
vala hára: dessen mögen
sie nimmehr aufhören.
Proinde desinant alignan-
do. Cic. Azért vagyon az,
hogy— Darum ist es, wil-
Eo fit hoc, quia—

Az idén: ebben az esztendőben.
Jnnuo. Hoc anno, hoc no. Adv
Az ixánt. gegen über. Ex regione,
juxta.
Az la! sehn Dort. ~~Ec~~ Ecce
Ille ecce! en ille! ille ibi!
Ázni, ázom, ázik. nass werden.
compluere, madefieri, ma-
descere. Ázik az ején: es
wird vom Regen nass. Im-
bribus madefit. Claud. Ázik
a város siralommal. Die
Gegen Stadt weint. Madet
Urbs lacrimis. Az ején
~~ázik~~ ázni. vom Regen nass
werden. Imbribus made-
scere. Claud. Ázik a fen-
der, a len. Der Hanf, der
Flachs ist in der Röste.
Cannabis, linum macera-
tur. ~~Ázik már a tőke-halak.~~
~~Et Gadus morrhua jam ma-~~
~~cerantur e agua~~ Ázik a
Tőke-hal. Der Stockfisch
wässert sich aus. Gadus
morrhua macerator aqua.
Linn.
Ázó, p.o. kender, es ázt. Der
Hanf, der in der Röste li-
egt! Linum, quod macera-
tur.
~~Ázolta: fait Deus Gnit Ezra tem-~~
~~pore.~~ Ázolta, hogy sát-
~~tam Deus tempore,~~
~~Quo—~~
~~Az okáért: Adv.~~ Derowegen. Ex-
go, idcirco, igitur, itaque,
quapropter, quare, quocir-
ca. Az okáért, ha tanulat-
lyátok bölcsességemet. wes-
wegen, wenn ihr erlangt
meinen Witz zu bewun-
dern. Quocirca, si admira-
ri Sapientiam meam soletis.
Cic.

Azólta: Adv - sint der Zeit.
Exeo tempore. Azólta,
hogy — sint dem, daß —
Exeo tempore, quo —
Azóltától-fogva. Adv. Sint
der Zeit an. Ab eo tempo„
re.

Azon, -nnate, -nt, (az a', az az
dem selben, dieselbe, dasselbe,
jenes, jene, jenes. Idem, eadem,
idem, ille ipse, illa ipsa, illud
ipsum. Azon a' helyen, da,
daselbst, an selbigem Orte. Ibi
loci. Plin Ibi. Ado. Cic. Azon alkal„
matossággal: bey jenem
Gelegenheit. Ea occasione.
Cic. Azon seregből-való.
(Azon nyájhoz tartozó) zu
demselben Heerde gehö„
rig. Pregalis, e. c. Azon
vérből-való. Crublich. Der„
manus, a, um. Cic. Azon ve„
zetők nevü: gleichfalls Nah„
mens, der nemlichen Nahmen
hat. Cognominis, e. c. Suet.
Ugyan azon. Dem selben, der
selben, das selben. Dem, der,
des nämlichen. Idem, eadem,
idem. 2. Demnächst. Hierauf. Deh.
Illa, illac. Adv. Azon (amar„
ra) ment tovább: an ihm
vorbey gegangen. Illac per„
transiit.

Azon által: Durch, durch Wegen
dem: Ea. Adv. Neg. ca„
dem. Cic.

Azon at azon. Durch wegen. Ex
eo, propterea. Cic.

Azon egyegy, -egynek, -egyet. nben
dem-, der-, dem selbigen.
Idem, eadem, idem. Azon
egy' időben, zu gleicher
Zeit, zu einer Zeit. Uno

eodemque tempore. Cic. Azon
egy' társaságból-való. zu
gleicher Gesellschaft gehö„rig.
nimium familiaris. Cic.
ijd. Tribulis, is. m. Cic.
Azon rendü (egyenlő) ehe„
Aequabilis, e. c. Cic. Egyenle„
ordinis.
~~Azonban adv. Ja, nun,~~
~~Inzwischen.~~

Azonban. (1.) Azon közben.
in Inzwischen, inter Inzwi„
Cum, interea, interibi, in
terim, Sub hac. Midön
ezek folynak, ö azonban el„
ngrott. Da dieses vorgeng
ist nun weggenommen. He
dum geruntur, ille interea
evasit. Caes. Ti azonban
feredgyetek: inter Inzwi„
bandt ihr euch. Interibi
vas lavate. Plaut. Azonba
hirc futamoda. in zwischen
ist die Maschine ausgebo„
men. Interea inopinatus
venit rumor. Azonban a„
idö-ig hütötte. in Inzwi„
die Zeit gesetzt sie. Int„
rim teretur et tempus. C
Azonban, hogy egygyütt m„
lattunk, nagy eső érkezet
in Inzwi, dass wir uns
metro filtrum, dass nun Gm„
Bote Angen. Interea dum
colloquimur, ingens ora ef„
pluvia. Azonban, mig —
inter Inzwischen, da — Interea
dum — 2. Tüstént. alsó„
bald, flugs. Illico Adv.
Azonban itt lesek. Flugs
bin ich da. Illico adero.

Azon egy', -egynek, -egyet. nben
dem-, der-, dem selbigen. Ide„
eadem, idem.)(más. Azo„
egygy értelmen szóllott a'

66. A

mádikkal. mit sagyuk Irs" jünigyn, vers Inz Andrew. Idem dicebat, quod alter.

Azon egy' időben. Zu einer Zeit, zu gleicher Zeit. Uno, eodemque tempore. Cic.

Azon egy társaságbol-való. Sum cuib ninem Tribu mit ninem ist. Tribulis, is. m. Cic. Azon egy' vér. ninem Tribsleute. Germanus, a, u. Cic.

Azon felyül: ausser dem: Ad. hac, insuper, praterea, tum praterea. Adv. Azon felyül, hogy — übrem Dis, Irs — Insuper, quod —, praterea, quod —, praterquam, quod —

Azon felyül még kivánni valamit, Imüben noch fodern wird. Adquirere aliquid. Ter.

Azon felyül még parantsolni valamit, noch Imüben anordnen. Super ordinare Terentt. aliquid. Tertull. Azon felyül semmit sem kérni. nichts weiters begehren. Nihil utra requirere. Cic. Ez arany, és a' mi azon felyül vagyon. Ihnen Ducaten, und was Imüben ist: Decem nummi Aurei, et quod exeurrit. Paull. Jct.

Azonhelyt. alsbald, alsund, augenschwind. Actutum, continuo, illico, protinus. Adv. Azonhelyt letagyott: gleich ist nie ungnaden. Illico, protinus. Protinus concidit.

Azon idö-béli: von dem nehmlichen Zeit. Ejus temporis. Azon idöben. Zu dem Zeit. Id temporis. Cic. Azon idö körben, inzwischen. Interea loci. Ter.

Azonidözben. alsbald, flugs. Illico. Adv. Cic.

Azonképpen: auf die nehmliche Art. Eadem ratione, eodem modo, pariter, perinde, sic, sicut, similiter, taliter. Valamint á test, azonképpen á' lélek is. Wie der Leib, also und auch die Art auch die Seele. Ut enim corpus, sic illius e Animus. Cic.

Azon-kivül: ausserdem, ohnedem, überdiss, noch darzu. Insuper, praterea, praterquam. Azon-kivül, hogy azt nem kellett tselekednem, nem-is tselekedhettem. Ohne Dass ich nicht thun sah dörfen, sah auch nicht thun können. Praterquam quod id facere non debui, ne potui quidem. Cic. Azon kivül, hogy tartozik vele, haszna-is válik. Ausserdem Dass er darzu hinzugethan ist, nicht ihm auch zum Nutzen. Praterquam quod obstrictus ad id fit, commodum etiam exinde capit.

Azonközben. indessen, unterdessen. Interea, interibi. Plaut. Interim. Azonközben, hogy — in zwischen — Interea, dum — Azonközben még öszve-szedik, a' mit el-szoktak. Unterdessen, da man Ihr zusammen glaubt, was Ihr Eigenes ist. Interea, dum, quæ disperta sunt, cogunter. Cic. Azon közben, még tsatárnak — Unterdessen da man Ihn dessen findt. Interibi dum pugnat fit. Tell. Azonközben, még odafüzött — itt neen

vóltál: üntwedyssen, dz
Ü nicsidz bisz. Intercea,
Dum tu abes. Cic.

Azon módon. ünsz Din műsmlicsn
Adv. Eodem modo, Sic.

Azonnal. Adv. ~~Paglnics.~~ (Leg-ottan,
mentisz, mindgyárást, tőstint)
Poglnics. Actutum, Cito, Con-
festim, continuo, e loco, Plan-
e vestigio, extempto, Plaut.
illico, Mox, protinus, Quam
primum, sine mora, statim,
Subinde Adv. Azonnal, hogy
á levelet el-olvastam, ennek
irásához fogtam, ich fabe sie
Dinz so bald gelesen, als
ich sie gelesen. Literas
scripsi statim, ut tuas legi.
Cic. Azonnal, hogy á vá-
rosból ki-ment: so bald
als er zur Stadt hinaus
ist. Statim atque Urbem
egressus est. Ulp. ~~Azon-~~
~~nal le vagyok gyantva, glnics~~
~~ist er ungefehr. Illi-~~
~~co Condito~~ Azonnal,
hogy meg-látta, igy szól-
lott hozzá. so bald als
er sie sah, sprach er sie
also an. Simul ut eum
vidit, sic adfatus est Cae-
cic.

Azonnal-való (hamar-vágos):
glötzlich. Subitus, a, um.
Cic.

Azon nevü: gleichen Nahmens,
Cognominis, e. c. Suet.

Azon rendü (egyenlő) glnich.
Aequabilis, e. c. Cic. Eges
dem Ordinis.

Azonság, -gnak, -gat. Din Sel-
tität. Identitas, atis, f.

Azon tájban. Dermahl, zu sel-
bigem Zeit, Tunc, tunc tem-
poris. Justin.

Azontúl. Adv. Sogleich. Actutum,
extempto, Plaud mora, vieg. il-
lico, statim, subinde. Ado.
l. Azonnal.

Azóta: seit dem, seit der Zeit.
Ab eo tempore, ex eo tempore.
Azóta, hogy el-ment: von
der Zeit an, da er weg-
gegangen ist, Ex quo discessit.
Azóta nem láttam ötet. Ich
ich habe ihn seitdem nicht
gesehen. Ex eo tempore eum
non vidi. l. Azólta.

Azott, -ottabb (nedves). naß
gewordem. Humectatus, hu-
mectus, madidatus, udus,
a, um. Azott árpa-lisztt.
gemahlene Mulz. Polenta,
a. f. Curt. Azott föld. feuch-
ter Grund. Humida terra.
Azott magból ki-nyomott,
-ki-fött lév. nun Dicken
Saft, den man aus Gersten,
Reisz u. d. g. zu drücken, zu
kochen, Cremor, oris, m. Cato.
Azott szemek. Nasse Augen,
Humescentes oculi. Sen.

Azottan. Adv. feuchte, naß. Hu-
mide. Plaut.

Azsag, -gnak, -gat (pemet, szi-
vonó). Ofenstange, Tintabu-
lum, i. n; ~~l. Azag~~. penicultus
clibanarius, i. m. l. Azag.

Ázsia, -ának, -át. egy'ik része
a Világnak. Asien. Asia, a. f.
Cic.

Ázsiai. Adj. Asiatisch. Asiaticus,
um. Cic.

Áztatás, -tásnak, -tást. l. Ned
Netzen, ein Einweichung.
Humectatio, onis. f. l. Az-
tatás

Áztatni, -tatok, -tat; -talom,

tattya. 1.) bruntzon, mu„
vrieſnn. Madidare, Claud.
macerare. tárd, Áſztatni.
Á' földet áztattya á' vére.
Sin ſude iſt tem ſeinem
Blůte nuſs. Terra san„
guine ejus madefuit. Appul.
könny huttatásokkal áztat„
ni ortzáját. könyezni, ſi„
ni. Thränen hervorginnen.
Lacrimis genas rigare.

Áztató. t. Áſztató.

Áztatott, -tottabb. angefeuchtet,
nuſs gemacht. Madefactus,
a, um. vízben —, vízben
áztatott. mit Blůte, mit
Waſſer angefeuchtet. Cice„
ro. agua madefactus, a, u.

Aztán. (annakutánna). Adv. nach„
ſtem, ſonnach, alsdann. Dein,
deinceps, deinde, exinde, Mox,
poſt, poſtea, poſt hac, poſtil„
la, Plaut. poſtinde, Plaut. poſt„
modum, praeterea. Adv. An„
nyival az után. ſo langa nach„
nach. Tanto poſt. Cic Egy'
kevéssel az után. wenig Zeit
ſonnach. Aliquanto poſt. Cic.
Egy' nappal az után. den Tag
ſonnach. Postridie. Cic Egy„
nehány napokkal az után. Nach
verlaufung etlicher Tägen ſonnach.
Interjectis quibusdam diebus.
Egy órával az után. nach ei„
ner Stund. Hora poſt. Az„
után el-fakadt ſieva. alsd
ſonnach brach er in Thränen
aus. Poſtea ſalutus eſt in
lacrimas. Az után eſzten„
dővel. übers Jahr. Anno
poſt. Az után ettünk. ſonn
wir. Poſtinde man„
ducavimus. Előbb vatſora'lak,
azután feteünni megyek.
wonſonn werden ich Abend muſs„

zuit faltten, ſonnach zu Bette
gehen. Cenabo, poſt demum
ibo cubitum. Azután, ha forni
kerd, mossa mind ezt
ſinden anfangt. Poſtea,
ubi incipit fervere. Cato.

Heted nappal az után, hogy el„
indúlt. Den ſiebenden Tag
ſonnach, als er abgereiſet.
Septimo die, quam profectus
eſt. Liv. Kér esztendővel
azután, hogy el-mentem.
Im zwanzigſten Jahr, nachdem
ich weggegangen bin. Vien„
nò, poſtquam abii. Hal„
mad napjat azután, hogy
született. Den dritten Tag
ſonnach als er gebohren
iſt. Post diem tertium,
quam natus eſt. Azután
jönni, ſonnach kommen.
Pervenire. Elég azután
kevés idővel. wenig Zeit
ſonnach. Poſt aliquanto. Cic.
Azután könyörögni kezdének.
als ihnen ſodann die angſt„
fangen zu bitten. Hic illi
rogare coeperunt. Cic. Mit
fogok művelni, azután fo„
god meg-érteni. wer ſich
ſein wenden, wie ſodann
man verfahren. Quid agam,
(sim acturus), porro intellige„
Ter. Azután azt-is meg fon„
gondolni, hogy — ſonnach
muſs man auch wegen,
dass — Postea et hoc
debet in consideratione nem„
ni, quod — Azután fog„
juk azokat meg-látni. ſon„
nach werden wir ſie
alsdann ſehen. Posterius
ista videbimus. Azután
meg-tudod. ſonnach ſolſt
du es erfahren. Posmodum
rescisces. Terent. Mindgyá„

127/a

rást azután Fő-biró lött.
Jmmasch ist nè bald nin
Zümgenmenist gnevondnn
Continuo post factus est
Consul. Nem sokára az„
után Cüntz Jmmasch. Non
multo post. Cic. Paulo post.
Cic. Post panto. Liv. Nem
sokkal azután. Cüntz
Jmmasch. Post non multo.
Nep. non multo post. Cic.
Azután osztán. utasch Vis„
Sum. Tum deinde. Tunc
demum. Ovid. ~~Azután~~„
Azután 's azután még so„
kan. und Jmmasch noch
hinbr. Deinceps inde
multi. Cic. 's mit azu„
tán? was Sollnn wni„
ter? Quid tum inde? Cic.
Azután soha az Atyámat
nem láttam. Jmmasch hab
ich den Vater nin wieder
gesehen. Postilla Patrem
nunquam ego vidi. Plaut.
Sok esztendövel azután.
hint Jahren Jmmasch. Mul„
tis post annis. Cic. Sok„
kal azután, azután Sok„
kal: langn Jmmasch. Mul„
to post. Cic. Azután szüle„
tett: dem nachdem nmstan
gn bo Jmnn ist. Postnatus,
a,um. Frein. ~~Postgenitus,~~
~~a,um~~. Jmmasch gezeugt.
Postgenitus, a,um. Azután
(annakutánna) vatsorát fo„
gak nekeke főzetni. Jmm,
nasch wennde ich nùch nin
abindnachtzmit zù bringn
lassen. Posthinc jubebo vo„
bis Cenam Cogni. Plant.
Azután való Adj folgend nasch„

folgnnd Postcrus, a,um
Azután-való (következendö): fol„
gnnd, nasch folgnnd. Postcrus,
a,um. Azután-való nap' x eg„
get. Folgnndn Tagd Jmmün„
Postero die mane. Cic. Azután
-való esztendöben. Folgnndn
Jahr. Postero anno. Cic.
~~Azután-való idötz~~. Az„
után-való (késöbbi) idök.
nasch Jmmahliga Zmitn. Jnse„
quentia —, posteriora tempo„
ra. Azután-való Bischofe„
a Jelesége. Jin nasch mali„
gn Küstnin. Facti dein„
de Judicis Uxor.

25. Sept. in capi
Liban
12 act. Parisor.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA